

**YAŞAR KEMAL'İN ÇAKIRCALI EFE
ADLI ROMANINDAKİ KELİME GRUPLARI,
YAPILARI VE İŞLEVLERİ
Gölsüm ÖZBEK
Yüksek Lisans Tezi
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf SÖYLEMEZ
2017
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Gülsüm ÖZBEK

YAŞAR KEMAL'İN ÇAKIRCALI EFE ADLI ROMANINDAKİ KELİME
GRUPLARI, YAPILARI VE İŞLEVLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf SÖYLEMEZ

AĞRI – 2018

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Yaşar Kemal'in Çakırcalı Efe Adlı Eserinde Kelime Grupları Yapıları ve İşlevleri” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Δ Tezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Δ Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

13.06.2018

Gülsüm ÖZBEK

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf SÖYLEMEZ danışmanlığında, Gülsüm ÖZBEK tarafından hazırlanan bu çalışma ...../...../..... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : ..... İmza: .....
Jüri Üyesi : ..... İmza: .....
Jüri Üyesi : ..... İmza: .....
Jüri Üyesi : ..... İmza: .....
Jüri Üyesi : ..... İmza: .....

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun.../.../2018 tarih ve .... / . . . . . nolu kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	XXVIII
ABSTRACT	XXIX
ÖNSÖZ.....	XXX
TABLO DİZİNİ.....	XXXI
KISALTMALAR DİZİNİ	XLIII
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	2
1.3.Önem	3
1.4.Sınırlılıklar.....	4
1.5.Varsayımlar	4
1.6. Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	5
1.6.1. Kavramsal Çerçeve	5
1.6.1.1.Cümlelerin öğeleri.....	5
1.6.1.1.1. Yüklem	7
1.6.1.1.2.Özne.....	8
1.6.1.1.3.Nesne	10
1.6.1.1.4.Yer tamlayıcısı	12
1.6.1.1.5.Zarf tümleci	13
1.6.1.1.6. Cümle dışı öge.....	15
1.6.1.2. Kelime türleri	17
1.6.1.2.1.Ad	17
1.6.1.2.2.Sıfat	18
1.6.1.2.3.Zarf	20
1.6.1.2.4.Ünlem	22
1.6.1.2.5.Fiil	23
1.6.1.3. Kelime grupları	26
1.6.1.3.1. Ad tamlamaları	26
1.6.1.3.1.1. Belirtili ad tamlaması.....	26
1.6.1.3.1.2. Belirtisiz ad tamlaması.....	27
1.6.1.3.1.3. Zincirleme ad Tamlaması	29

1.6.1.3.2. Sıfat tamlaması	29
1.6.1.3.3. Sıfat fiil grubu	30
1.6.1.3.4. Zarf fiil grubu	31
1.6.1.3.5. Ad fiil grubu	33
1.6.1.3.6. Tekrar grubu	33
1.6.1.3.7. Edat grubu	35
1.6.1.3.8. Bağlama grubu	36
1.6.1.3.9. Unvan grubu	37
1.6.1.3.10. Birleşik ad grubu	39
1.6.1.3.11. Ünlem grubu.....	39
1.6.1.3.12. Sayı grubu.....	41
1.6.1.3.13. Birleşik fiil grubu	41
1.6.1.3.13.1. Ad+yardımcı fiil kalıbında kurulan birleşik fiil.....	41
1.6.1.3.13.2. Ad+fiil kalıbında anlamca deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil.....	42
1.6.1.3.13.3. Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller	43
1.6.1.3.14. Kısaltma grubu	44
1.6.1.3.15. Zarf grubu.....	44
1.6.1.3.16. Deyim grubu.....	45
1.6.1.4. Yaşar Kemal ve Çakırcalı Efe Hakkında	46
1.6.1.4.1. Yaşar Kemal hakkında	46
1.6.1.4.1.1. Yaşar Kemal'in hayatı	46
1.6.1.4.1.2. Yaşar Kemal'in edebi kişiliği	47
1.6.1.4.1.3. Yaşar Kemal'in romancılığı.....	47
1.6.1.4.1.4. Yaşar Kemal'in eserleri	48
1.6.1.4.1.5. Yaşar Kemal'in ödülleri.....	50
1.6.1.4.2. Çakırcalı Efe hakkında	51
1.6.2. İlgili Araştırmalar	55
1.6.2.1. Yüksek lisans ve doktora tezi çalışmaları	55
1.6.2.2. Makaleler.....	59
2. YÖNTEM.....	60
2.1 Araştırma Modeli	60

2.2. Evren ve Örneklem.....	60
2.3. Veri Toplama Araçları.....	60
2.4. Veri Çözümleme Teknikleri.....	61
3.BULGULAR VE YORUM.....	63
3.1.Kelimegrubu hakkında genel bilgiler ve düşünceler	63
3.2.Kelime grubunun sınıflandırılması hakkında genel düşünceler	65
3.3. Kelime gruplarının işlevleri hakkında genel bilgiler ve düşünceler.....	66
3.4. Kelime gruplarının yapıları ve işlevleri.....	67
3.4.1. Ad tamlaması	67
3.4.1.1. Ad tamlamasının kuruluşu ve sınıflandırılması	67
3.4.1.1.1. Belirtili ad tamlaması	68
3.4.1.1.1.1. Belirtili ad tamlamasının kuruluşu ve sınıflandırılması.....	68
3.4.1.1.1.2. Belirtili ad tamlamasının işlevleri.....	69
3.4.1.1.1.2.1.Unsurları tek kelime olan belirtili ad tamlamaları	70
3.4.1.1.1.2.1.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması.....	70
3.4.1.1.1.2.2. Unsurları birden fazla kelime olan belirtili ad tamlamaları	86
3.4.1.1.1.2.2.1.Tamlayanı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması.....	86
3.4.1.1.1.2.2.2.Tamlananı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması.....	86
3.4.1.1.1.2.3. Unsurları kelime grubu olan belirtili ad tamlamaları.....	88
3.4.1.1.1.2.3.1. Tamlayanı kelime grubu olan belirtili ad tamlamaları	88
3.4.1.1.1.2.3.1.1. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	88
3.4.1.1.1.2.3.1.2.Tamlayanı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	93
3.4.1.1.1.2.3.1.3. Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	93

3.4.1.1.1.2.3.1.4. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması	94
3.4.1.1.1.2.3.2. Tamlananı kelime grubu olan belirtili ad tamlamaları	95
3.4.1.1.1.2.3.2.1. Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	95
3.4.1.1.1.2.3.2.2. Tamlananı sıfat fiil ya da sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	98
3.4.1.1.1.2.3.2.3. Tamlananı ad fiil ya da ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	99
3.4.1.1.1.2.3.2.4. Tamlananı birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	101
3.4.1.1.1.2.3.2.4.1. Tamlananı ad+fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	101
3.4.1.1.1.2.3.2.4.2. Tamlananı ad+yardımcı fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	102
3.4.1.1.1.2.3.2.5. Tamlananı kısaltma grubu olan belirtili ad tamlaması	103
3.4.1.1.1.2.3.2.6. Tamlananı sayı grubu olan belirtili ad tamlaması	104
3.4.1.1.1.2.3.2.7. Tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması	104
3.4.1.1.1.2.3.2.8. Tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması	105
3.4.1.1.1.2.3.2.9. Tamlananı tekrar grubu olan belirtili ad tamlaması	105
3.4.1.1.1.2.3.3. Tamlayanı da tamlananı da kelime grubu olan belirtili ad tamlaması	106
3.4.1.1.1.2.3.3.1. Tamlayanı da tamlananı da sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	106
3.4.1.1.1.2.3.3.2. Tamlayanı unvan grubu tamlananı ad fiil olan belirtili ad tamlaması	106

3.4.1.1.1.2.3.3.3. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	107
3.4.1.1.1.2.3.3.4. Tamlayanı unvan grubu tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.....	107
3.4.1.1.1.2.3.3.5. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sayı grubu olan belirtili ad tamlaması.....	108
3.4.1.1.1.2.3.3.6. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	108
3.4.1.1.1.2.3.3.7. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil olan belirtili ad tamlaması	109
3.4.1.1.1.2.3.3.8. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	109
3.4.1.1.1.2.3.3.9. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	110
3.4.1.1.1.2.3.3.10. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	110
3.4.1.1.1.2.3.3.11. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması	111
3.4.1.1.1.2.3.3.12. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması	111
3.4.1.1.1.2.3.3.13. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.....	112
3.4.1.1.1.2.3.3.14. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat fiil-sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	112
3.4.1.1.1.2.3.3.15. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı birleşik fiil olan belirtili ad tamlaması.....	113
3.4.1.1.1.2.3.3.16. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması	113
3.4.1.1.1.2.3.3.17. Tamlayanı bağlama grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması	114
3.4.1.1.1.2.3.3.17. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması	114

3.4.1.1.2. Belirtisiz ad tamlamaları.....	123
3.4.1.1.2.1. Belirtisiz ad tamlamalarının kuruluşu ve sınıflandırılması..	124
3.4.1.1.2.2. Belirtisiz ad tamlamasının işlevleri.....	125
3.4.1.1.2.2.1. Unsurları tek kelime olan belirtisiz ad tamlamaları	126
3.4.1.1.2.2.1.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması	126
3.4.1.1.2.2.1.2. Tamlayanı sıfat olan belirtisiz ad tamlaması	135
3.4.1.1.2.2.1.3. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması	138
3.4.1.1.2.2.2. Tamlayanı birden fazla unsur olan belirtisiz ad tamlaması	145
3.4.1.1.2.2.3. Unsurları Kelime Grubu Olan Belirtisiz Ad Tamlamaları	146
3.4.1.1.2.2.3.1. Tamlayanı kelime grubu olan belirtisiz ad tamlamaları	146
3.4.1.1.2.2.3.1.1. Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtisiz ad tamlaması	146
3.4.1.1.2.2.3.1.2. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtisiz ad tamlaması	148
3.4.1.1.2.2.3.1.3. Tamlayanı birleşik ad grubu olan belirtisiz ad tamlaması	149
3.4.1.1.2.2.3.1.4. Tamlayanı sıfat fiil olan belirtisiz ad tamlaması	149
3.4.1.1.2.2.3.1.5. Tamlayanı unvan grubu olan belirtisiz ad tamlaması	150
3.4.1.1.2.2.3.1.6. Tamlayanı cümle olan belirtisiz ad tamlaması	150
3.4.1.1.3. Zincirleme Ad Tamlamaları	151
3.4.1.1.3.1. Zincirleme ad tamlamalarının kuruluşu ve sınıflandırılması	151
3.4.1.1.3.2. Zincirleme ad tamlamasının işlevleri.....	152
3.4.1.1.3.2.1. Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması	152

3.4.1.1.3.2.2. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması	153
3.4.1.1.3.2.3. Tamlananı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması	155
3.4.1.1.3.2.4. Tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması	155
3.4.1.1.3.2.5. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması	156
3.4.1.1.3.2.6. Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması	157
3.4.2. Sıfat tamlamaları.....	157
3.4.2.1. Sıfattamlamasının kuruluşu ve sıfat tamlaması grubunun sınıflandırılması	157
3.4.2.2. Sıfat tamlamasının işlevleri.....	160
3.4.2.2.1. Sıfat unsuru tek kelime yapısında olan sıfat tamlamaları.....	160
3.4.2.2.1.1. Sıfat unsuru basit kelime olan sıfat tamlamaları.....	160
3.4.2.2.1.1.1. Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	160
3.4.2.2.1.1.1.1. Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri	160
3.4.2.2.1.1.2. Sıfat unsuru belirtme sıfatı olan sıfat tamlamaları	167
3.4.2.2.1.1.2.1. Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlaması	167
3.4.2.2.1.1.2.1.1. Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri.....	167
3.4.2.2.1.1.2.2. Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması	181
3.4.2.2.1.1.2.2.1. Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlamasının işlevleri.....	181
3.4.2.2.1.1.2.3. Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlaması	205
3.4.2.2.1.1.2.3.1. Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri.....	205
3.4.2.2.1.1.2.4. Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması.....	207
3.4.2.2.1.1.2.4.1. Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri.....	207

3.4.2.2.1.1.2.5. Sıfat unsuru hal eki almış olan sıfat tamlamaları ..	218
3.4.2.2.1.1.2.5.1. Sıfat unsuru hal eki almış olan sıfat tamlamalarının işlevleri	218
3.4.2.2.1.1.2.5.1.1. Sıfat unsuru +DA bulunma hâli eki almış olan sıfat tamlaması	218
3.4.2.2.1.1.2.5.1.2. Sıfat unsuru +DAn çıkma hâli eki almış olan sıfat tamlaması	219
3.4.2.2.1.1.2.5.1.3. Sıfat unsuru +DA+ki (bulunma +ilgi hâli eki)almış olan sıfat tamlaması	220
3.4.2.2.1.1.2.5.1.4. Sıfat unsuru +CA eşitlik hâli eki almış olan sıfat tamlaması	222
3.4.2.2.1.1.2.5.1.5. Sıfat unsuru +ki eki almış olan sıfat tamlaması	223
3.4.2.2.1.2. Sıfat unsuru türemiş kelime olan sıfat tamlamaları	225
3.4.2.2.1.2.1. Sıfat unsuru addan ad yapma ekiyle türetilen sıfat tamlamaları.....	225
3.4.2.2.1.2.1.1. Sıfat unsuru türemiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları	225
3.4.2.2.1.2.1.1.1. Sıfat unsuru türemiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamalarının işlevleri	225
3.4.2.2.1.2.1.1.1.1. Sıfat unsuru +II/+IU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	225
3.4.2.2.1.2.1.1.1.2. Sıfat unsuru +Iik/+IUk addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	227
3.4.2.2.1.2.1.1.1.3. Sıfat unsuru +CI/+CU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	228
3.4.2.2.1.2.1.1.1.4. Sıfat unsuru +sIz/+sUz addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (yokluk eki)	228
3.4.2.2.1.2.1.1.1.5. Sıfat unsuru +(I)mAn addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (benzerlik eki)....	229
3.4.2.2.1.2.1.1.1.6. Sıfat unsuru +k addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (görecelik eki)....	230

3.4.2.2.1.2.1.1.1.7. Sıfat unsuru +A addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	230
3.4.2.2.1.2.1.1.1.8. Sıfat unsuru +Ay addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	231
3.4.2.2.1.2.1.1.1.9. Sıfat unsuru +(I)l addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme	231
3.4.2.2.1.2.1.1.1.10. Sıfat unsuru +(I)ş addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	232
3.4.2.2.1.2.1.1.1.11. Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	232
3.4.2.2.1.2.1.2. Sıfat unsuru türemiş kelime olan belirtme sıfatları	233
3.4.2.2.1.2.1.2.1. Sıfat unsuru türemiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları	233
3.4.2.2.1.2.1.2.1.1. Sıfat unsuru +Ar/+Şar addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları (üleştirme eki)	233
3.4.2.2.1.2.1.2.1.2. Sıfat unsuru +(I)ncı/+(U)ncu addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları (sıralandırma eki)	233
3.4.2.2.1.2.2. Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilen sıfat tamlamaları.....	234
3.4.2.2.1.2.2.1. Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları	234
3.4.2.2.1.2.2.1.1. Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamalarının işlevleri.....	234
3.4.2.2.1.2.2.1.1.1. Sıfat unsuru +(A)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	235
3.4.2.2.1.2.2.1.1.2. Sıfat unsuru-(I)k/-(U)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	235
3.4.2.2.1.2.2.1.1.3. Sıfat unsuru -GIn/-GUn fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	237
3.4.2.2.1.2.2.1.1.4. Sıfat unsuru -I/-U fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	237

3.4.2.2.1.2.2.1.1.5. Sıfat unsuru -mA fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	238
3.4.2.2.1.2.2.1.1.6. Sıfat unsuru -(I)nc fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	239
3.4.2.2.1.2.2.1.1.7. Sıfat unsuru -sAk fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	239
3.4.2.2.1.2.2.1.1.8. Sıfat unsuru -m fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	240
3.4.2.2.1.2.2.1.1.9. Sıfat unsuru -IcI fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	240
3.4.2.2.1.2.2.1.1.10. Sıfat unsuru -A fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	241
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11. Sıfat unsuru sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları.....	241
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.1. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması	241
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.1.1. “-An” Sıfat fiil ekinin işlevleri.....	241
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.2. Sıfat unsuru -DIk/-DUk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması	243
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.2.1. “-DIk/-DUk” Sıfat fiil ekinin işlevleri.	243
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.3. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması	244
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.3.1. “-mİş/-mUş”Sıfat fiil ekinin işlevleri ..	244
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.4. Sıfat unsuru -r/-Ar- >-Ir/-Ur sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması	244
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.4.1. “-r/-Ar- >-Ir/-Ur” Sıfat fiil ekinin işlevleri	244
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.5. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları	245
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.5.1. “-AcAk” Sıfat fiil ekinin işlevleri.....	245
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.6. Sıfat unsuru-DİğI/-DUğU sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması	246

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.6.1. “-DIĞI/-DUĞU” Sıfat fiil ekinin işlevleri	246
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.7. Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması	248
3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.7.1. “-mAz” Sıfat fiil ekinin işlevleri.....	248
3.4.2.2.1.2.2.2. Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirtme sıfatı olan sıfat tamlamaları.....	249
3.4.2.2.1.2.2.2.1. Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirme sıfatı olan sıfat tamlaması	249
3.4.2.2.2. Sıfat unsuru iki kelimedenden oluşan (birleşik) sıfat tamlamaları.	252
3.4.2.2.2.1. Sıfat unsuru birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları	252
3.4.2.2.2.1.1. Sıfat unsuru kurallı birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	252
3.4.2.2.2.1.2. Sıfat unsuru kuralsız birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	253
3.4.2.2.2.2. Sıfat unsuru birleşik belirtme sıfatı olan sıfat tamlamaları.	254
3.4.2.2.2.2.1. Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması	254
3.4.2.2.2.3. Unsurlarından biri kelime grubu olan sıfat tamlamaları.....	258
3.4.2.2.2.3.1. Sıfat unsuru kelime grubu olan sıfat tamlamaları	258
3.4.2.2.2.3.1.1. Sıfat unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları .	258
3.4.2.2.2.3.1.1.1. Sıfat unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması	258
3.4.2.2.2.3.1.2. Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamaları	259
3.4.2.2.2.3.1.2.1. Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamalarının işlevleri	259
3.4.2.2.2.3.1.2.1.1. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması	260
3.4.2.2.2.3.1.2.1.2. Sıfat unsuru -DIk/-DUk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması	270
3.4.2.2.2.3.1.2.1.3. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması	271

3.4.2.2.2.3.1.2.1.4. Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması	273
3.4.2.2.2.3.1.2.1.5. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması	274
3.4.2.2.2.3.1.2.1.6. Sıfat unsuru-DığI/-DUğU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması	276
3.4.2.2.2.3.1.3. Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamaları.....	280
3.4.2.2.2.3.1.3.1. Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamalarının işlevleri.....	280
3.4.2.2.2.3.1.3.1.1. Sıfat unsuru gibi'li edat grubundan oluşan sıfat tamlaması	281
3.4.2.2.2.3.1.4. Sıfat unsuru bağlama grubundan oluşan sıfat tamlaması.....	282
3.4.2.2.2.3.1.5. Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlaması	283
3.4.2.2.2.3.1.5.1. Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlamasının işlevleri	283
3.4.2.2.2.3.1.6. Sıfat unsuru kısaltma gruplarından oluşan sıfat tamlamaları	283
3.4.2.2.2.3.1.6.1. Sıfat unsuru kısaltma gruplarından oluşan sıfat tamlamalarının işlevleri.	283
3.4.2.2.2.3.1.6.1.1. Sıfat unsuru yönelme grubundan oluşan sıfat tamlaması	284
3.4.2.2.2.3.1.6.1.2. Sıfat unsuru isnat grubundan oluşan sıfat tamlaması	284
3.4.2.2.2.3.1.6.1.3. Sıfat unsuru bulunma grubundan oluşan sıfat tamlaması	285
3.4.2.2.2.3.1.6.1.4. Sıfat unsuru vasıta grubundan oluşan sıfat tamlaması	285
3.4.2.2.2.3.1.7. Sıfat unsuru tekrar grubu olan sıfat tamlaması ..	286
3.4.2.2.2.3.2. Ad unsuru kelime grubu olan sıfat tamlamaları.....	286
3.4.2.2.2.3.2.1. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları	286

3.4.2.2.3.2.1.1. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamalarının işlevleri	286
3.4.2.2.3.2.1.1.1. Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması.....	286
3.4.2.2.3.2.1.1.2. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması	287
3.4.2.2.3.2.2. Ad unsuru unvan grubu olan sıfat tamlaması	289
3.4.2.2.3.2.2.1. Ad unsuru unvan grubu olan sıfat tamlamasının işlevleri.....	289
3.4.2.2.3. Birden fazla ad unsurunu niteleyen ya da belirten sıfat tamlaması	289
3.4.2.2.4. Birden fazla sıfat unsurunun bir ismi nitelediği ya da belirttiği sıfat tamlaması.....	290
3.4.3. Sıfat fiil grubu.....	294
3.4.3.1. Sıfat fiil grubunun kuruluşu ve sıfat fiil grubunun sınıflandırılması	294
3.4.3.2. Sıfat-fiil grubunun işlevleri	295
3.4.3.2.1. Geniş zaman bildiren sıfat fiil grupları.....	295
3.4.3.2.1.1. “-An” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu	295
3.4.3.2.1.1.1. “-An” Sıfat fiil ekinin işlevleri.....	295
3.4.3.2.1.2. “-mAz” Geniş zaman bildiren sıfat fiil grubu	301
3.4.3.2.1.2.1. “-mAz” Sıfat fiil ekinin işlevleri	301
3.4.3.2.2. Geçmiş zaman bildiren sıfat fiil grubu	302
3.4.3.2.2.1. “-Dİk/-DUk” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu	302
3.4.3.2.2.1.1. “-Dİk/-DUk” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubunun işlevleri.....	302
3.4.3.2.2.2. “-mİş/-mUş” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.....	303
3.4.3.2.2.2.1. “-mİş/-mUş” Sıfat fiil ekinin işlevleri	303
3.4.3.2.2.3. “-DİğI/-DUğU” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu... 305	
3.4.3.2.2.3.1. “-DİğI/-DUğU” Sıfat fiil ekinin işlevleri	305
3.4.3.2.3. Gelecek zaman bildiren sıfat fiil grupları	308
3.4.3.2.3.1. “-AcAk” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu	308
3.4.3.2.3.1.1. “-AcAk” Sıfat fiil ekinin işlevleri	308

3.4.4. Zarf fiil grubu.....	309
3.4.4.1. Zarf fiil grubunun kuruluşu ve zarf fiil grubunun sınıflandırılması.	309
3.4.4.2. Zarffiil grubunun işlevleri	311
3.4.4.2.1. Gerçek zarf fiil grupları	311
3.4.4.2.1.1. “-(y)ArAk” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	311
3.4.4.2.1.1.1. “-(y)ArAk” Zarf fiilinin işlevleri.....	311
3.4.4.2.1.2. “-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	316
3.4.4.2.1.2.1. “-Ip, /-Up” Zarf fiil ekinin işlevleri.....	316
3.4.4.2.1.3. “-IncA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	327
3.4.4.2.1.3.1. “-IncA” Zarf fiilinin işlevleri.	327
3.4.4.2.1.4. “-ken” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	329
3.4.4.2.1.4.1. “-ken” Zarf fiil ekinin işlevleri	329
3.4.4.2.1.5. “-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	331
3.4.4.2.1.5.1. “-mAdAn” Zarf fiil ekinin işlevleri.....	331
3.4.4.2.2. Sıfat fiillere bazı çekim ekleri getirilerek yapılan zarf fiil grupları	336
3.4.4.2.2.1. Eşitlik hali ekiyle kurulan zarf fiil grupları	336
3.4.4.2.2.1.1. “-DIkÇA/-DUkÇA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	336
3.4.4.2.2.1.1.1. “-DIkÇA/-DUkÇA” Zarf fiil ekinin işlevleri	336
3.4.4.2.2.1.2. “-cAsInA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.....	337
3.4.4.2.2.1.2.1. “-cAsInA” Zarf fiil ekinin işlevleri	337
3.4.4.2.2.2. Bulunma hâli ekiyle yapılan zarf fiiller	338
3.4.4.2.2.2.1. “-DıġIndA/-DUġUndA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.....	338
3.4.4.2.2.2.1.1. “-DIġIndA/-DUġUndA” Zarf fiil ekinin işlevi	338
3.4.4.2.3. Yapıca bunların dışında kalan veya zarf-fiil olarak kullanılan şekillerle oluşturulan zarf fiil grupları	339
3.4.4.2.3.1. “-r...-mAz” Zarf fiil ekiyle kurulan zarf fiil grubu	339
3.4.4.2.3.1.1. “-r...-mAz” Zarf fiil ekinin işlevleri	339
3.4.4.2.3.2. “-dI...-AlI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	340
3.4.4.2.3.2.1. “-dI...-AlI” Zarf fiil ekinin işlevleri	340

3.4.4.2.3.3. “-dIm...-AsI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	341
3.4.4.2.3.3.1.“-dIm...-AsI” Zarf fiil ekinin işlevleri.....	341
3.4.4.2.3.4.“-Ip, -Up...-A” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	341
3.4.4.2.3.4.1. “-Ip, -Up...-A” Zarf fiil ekinin işlevleri.....	341
3.4.4.2.3.5. “-sA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu	342
3.4.4.2.3.5.1.“-sA” Zarf fiil ekinin işlevleri.....	342
3.4.4.2.4. Pekiştirilmiş zarf fiil grubu.....	345
3.4.4.2.4.1. Pekiştirilmiş zarf fiil grubunun işlevleri.....	345
3.4.5. Ad fiil grubu.....	346
3.4.5.1.Ad fiil grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması.....	346
3.4.5.2. Ad fiil grubunun işlevleri	347
3.4.5.2.1. “-mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.	348
3.4.5.2.1.1. “-mA” Ad fiil ekinin işlevleri	348
3.4.5.2.2. “-İş/-Uş” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.	353
3.4.5.2.2.1. “-İş/-Uş” Ad fiil ekinin işlevleri	353
3.4.5.2.3. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.....	354
3.4.5.2.3.1. “-mAk” Ad fiil ekinin işlevleri.....	354
3.4.6. Tekrar grubu	359
3.4.6.1. Tekrar grubunun kuruluşu ve tekrar grubunun sınıflandırılması	359
3.4.6.2. Tekrar grubunun işlevleri.....	360
3.4.6.2.1. Unsurları aynı olan tekrar grubu.	361
3.4.6.2.2. Unsurları yakın anlamlı olan tekrar grubu.	362
3.4.6.2.3. Unsurları zıt anlamlı olan tekrar grubu	363
3.4.6.2.4.Kelimelerinden biri anlamını yitirmiş olan tekrar grubu.....	363
3.4.6.2.5. Yansıma sözcüklerle kurulan tekrar grubu.....	364
3.4.6.2.6. Yabancı sözcüklerle ve edatlarla kurulan tekrar grubu	365
3.4.6.2.7. Unsurları ilaveli olan tekrar grupları	365
3.4.6.2.7.1. İkinci unsur falan kelimesi olan tekrar grubu.	365
3.4.6.2.7.2.Çeşitli çekim eklerini almış tekrar grupları	367
3.4.6.2.7.2.1. Yönelme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.....	367
3.4.6.2.7.2.2. Yükleme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.....	367
3.4.6.2.7.2.3. Çıkma hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.....	368

3.4.6.2.7.2.4. İyelik ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu	368
3.4.6.2.7.2.5. Yalın hâl –yönelme hâli düzeninde kurulan tekrar grubu	369
3.4.6.2.7.2.6. Yükleme hali-yönelme hali düzeninde kurulan tekrar grubu	369
3.4.7. Edat grubu.....	370
3.4.7.1. Edat grubu kuruluşu ve edat grubunun sınıflandırılması	370
3.4.7.2. Edat grubunun işlevleri	371
3.4.7.2.1. Adunsuru tek kelime olan edat grupları	371
3.4.7.2.1.1. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu.	371
3.4.7.2.1.1.1. “ile” Edatının işlevleri.....	371
3.4.7.2.1.2. “gibi” Edatı ile kurulan edat grubu	376
3.4.7.2.1.2.1. “gibi” Edatının işlevleri.....	376
3.4.7.2.1.3. “için” Edatı ile kurulan edat grubu	380
3.4.7.2.1.3.1. “için” Edatının işlevleri.....	380
3.4.7.2.1.4. “kadar, +A kadar” Edatı ile kurulan edat grubu	381
3.4.7.2.1.4.1. “kadar, +A kadar” Edatının işlevleri.....	381
3.4.7.2.1.5. “+A Göre” Edatı ile kurulan edat grubu	383
3.4.7.2.1.5.1. “+A Göre” Edatının işlevleri.....	383
3.4.7.2.1.6. “+A rağmen” Edatı ile kurulan edat grubu	384
3.4.7.2.1.6.1. “+A rağmen” Edatının işlevleri.....	384
3.4.7.2.1.7. “+A karşı” Edatı ile kurulan edat grubu	384
3.4.7.2.1.7.1. “+A karşı” Edatının işlevleri.....	384
3.4.7.2.1.8. “+A doğru” Edatı ile kurulan edat grubu.....	385
3.4.7.2.1.8.1. “+A doğru” Edatının işlevleri	385
3.4.7.2.1.9. “+Dan başka” Edatı ile kurulan edat grubu	386
3.4.7.2.1.9. 1. “+Dan başka” Edatının işlevleri.....	386
3.4.7.2.1.10. “+Dan beri” Edatı ile kurulan edat grubu	387
3.4.7.2.1.10.1. “+Dan beri” Edatının işlevleri.....	387
3.4.7.2.1.11. “+Dan sonra” Edatı ile kurulan edat grubu.....	388
3.4.7.2.1.11.1. “+Dan sonra” Edatının işlevleri	388
3.4.7.2.1.12. “+Dan yana” Edatı ile kurulan edat grubu.....	389

3.4.7.2.1.12.1. “+Dan yana” Edatının işlevleri	389
3.4.7.2.1.13. “+A karşılık” Edatı ile kurulan edat grubu	390
3.4.7.2.1.13.1. “+A karşılık” Edatı ile kurulan edat grubu	390
3.4.7.2.1.14. “Diye” Edatı ile kurulan edat grubu	390
3.4.7.2.1.14.1. “Diye” Edatı ile kurulan edat grubunun işlevleri.....	390
3.4.7.2.1.15. “Üzerine” Edatı ile kurulan edat grubu.....	391
3.4.7.2.1.15.1. “Üzerine” Edatının işlevi	391
3.4.7.2.2. Ad unsuru kelime grubu olan edat grubu	392
3.4.7.2.2.1. Ad unsuru sıfat tamlaması olan edat grubu	392
3.4.7.2.2.1.1. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.....	392
3.4.7.2.2.1.2. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.....	393
3.4.7.2.2.1.3. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu.....	395
3.4.7.2.2.1.4. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu.....	396
3.4.7.2.2.1.5. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu.....	397
3.4.7.2.2.1.6. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu.....	397
3.4.7.2.2.1.7. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat grubu.....	398
3.4.7.2.2.1.8. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+için” edatıyla kurulan edat grubu.....	398
3.4.7.2.2.1.9. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A göre” edatıyla kurulan edat grubu.....	399
3.4.7.2.2.1.10. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.....	399
3.4.7.2.2.1.11. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “yüzünden” edatıyla kurulan edat grubu.....	400
3.4.7.2.2.2. Ad unsuru ad fiil grubu olan edat grubu	400

3.4.7.2.2.2.1. Ad unsuru ad fiil grubu olan“+için” edatıyla kurulan olan edat grubu.....	400
3.4.7.2.2.2.2. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+DAn önce” edatıyla kurulan edat grubu.....	402
3.4.7.2.2.2.3. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.....	402
3.4.7.2.2.3. Ad unsuru zarf fiil grubu olan edat grubu.....	403
3.4.7.2.2.3.1. Ad unsuru zarf fiil "+A kadar"edatı ile kurulan edat grubu	403
3.4.7.2.2.4. Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan edat grubu.....	403
3.4.7.2.2.4.1. Ad unsuru belirtili ad tamlaması“+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.....	403
3.4.7.2.2.4.2. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+ile”edatıyla kurulan edat grubu.....	404
3.4.7.2.2.4.3. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A doğru”edatıyla kurulan edat grubu.....	405
3.4.7.2.2.4.4. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+için”edatıyla kurulan edat grubu.....	405
3.4.7.2.2.4.5. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.....	406
3.4.7.2.2.4.6. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+diye”edatıyla kurulan edat grubu.....	406
3.4.7.2.2.4.7. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A kadar”edatıyla kurulan edat grubu.....	407
3.4.7.2.2.4.8. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu.....	407
3.4.7.2.2.5. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan edat grubu.....	408
3.4.7.2.2.5.1. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+gibi”edatıyla kurulan edat grubu.....	408
3.4.7.2.2.5.2. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.....	408

3.4.7.2.2.5.3. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu.....	409
3.4.7.2.2.5.4. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.....	410
3.4.7.2.2.5.5. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu.....	410
3.4.7.2.2.6. Ad unsuru bağlama grubu olan edat grubu.....	411
3.4.7.2.2.7. Ad unsuru unvan grubu olan edat grubu.....	411
3.4.7.2.2.8. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu olan edat grubu	412
3.4.7.2.2.8.1. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.....	412
3.4.7.2.2.8.2. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.....	413
3.4.7.2.2.8.3. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat grubu.....	413
3.4.7.2.2.8.4. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu.....	414
3.4.7.2.2.8.5. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+için” edatıyla kurulan edat grubu.....	414
3.4.7.2.2.8.6. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+A göre” edatıyla kurulan edat grubu.....	415
3.4.7.2.2.9. Ad unsuru tekrar grubu olan edat grupları.....	415
3.4.7.2.2.9.1. Ad unsuru tekrar grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu	415
3.4.7.2.2.9.2. Ad unsuru tekrar grubu “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu	416
3.4.7.2.2.9.3. Ad unsuru tekrar grubu “+ ile” edatıyla kurulan edat grubu.	416
3.4.7.2.2.10. Ad unsuru birleşik ad grubu olan edat grupları	417
3.4.7.2.2.10.1. Ad unsuru birleşik ad grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.....	417

3.4.7.2.2.10.2. Ad unsuru birleşik ad grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grupları	417
3.4.7.2.2.11. Ad unsuru zarf grubu olan edat grupları	418
3.4.7.2.2.12. Ad unsuru kısaltma grubu olan edat grupları	418
3.4.7.2.2.12.1. Ad unsuru kısaltma grubu “+A kadar” edatı ile kurulan edat grupları	418
3.4.7.2.2.12.2. Ad unsuru kısaltma grubu “+için” edatı ile kurulan edat grupları	419
3.4.7.2.2.12.3. Adunsuru kısaltma grubu “+DAn önce” edatı ile kurulan edat grupları	419
3.4.7.2.3. Ad unsuru cümle olan edat grupları	420
3.4.7.2.3.1. Ad unsuru cümle “+diye” edatı ile kurulan edat grubu.	420
3.4.7.2.3.1.1. Ad unsuru cümle “+diye” edatı ile kurulan edat grubunun işlevleri.....	420
3.4.7.2.3.2. Ad unsuru cümle “+demek” edatı ile kurulan edat grupları	421
3.4.7.2.3.2.1. Ad unsuru cümle “+demek” edatı ile kurulan edat gruplarının işlevleri	421
3.4.7.2.4. Ad +pekiştirme edatı+ad şeklinde kurulan edat grupları	422
3.4.7.2.4.1. Ad +pekiştirme edatı+şeklinde kurulan edat ad gruplarının işlevleri.....	422
3.4.8. Bağlama grubu	423
3.4.8.1. Bağlama grubunun kuruluşu ve bağlama grubunun sınıflandırılması	423
3.4.8.2. Bağlama grubunun işlevleri	424
3.4.8.2.1. Ad +bağlaç + ad düzeninde kurulan bağlama grupları.....	424
3.4.8.2.1.1. Ad + sıralama bağlacı + ad düzeninde kurulan bağlama grupları.....	424
3.4.8.2.1.1.1. Ve bağlacı ile kurulan bağlama grubu	424
3.4.8.2.1.1.1.1. Ve bağlacının işlevi	424
3.4.8.2.1.1.2. İle bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	428
3.4.8.2.1.1.2.1. İle bağlacının işlevi.....	428

3.4.8.2.2. Ad + bağlaç+ ad + bağlaç düzeninde kurulan bağlama grupları	430
3.4.8.2.2.1. Ad+sıralama bağlacı+ad+sıralama bağlacı düzeninde kurulan bağlama grupları	430
3.4.8.2.2.1.1. “olsun...olsun” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	430
3.4.8.2.2.1.1.1. “olsun...olsun” Bağlacının işlevi.....	430
3.4.8.2.2.1.2. “de...de”Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	430
3.4.8.2.2.1.2.1. “de...de” Bağlacının işlevi.....	430
3.4.8.2.3. Bağlaç+ad+bağlaç +ad düzeninde kurulan bağlama grupları	431
3.4.8.2.3.1. Sıralama bağlacı+ad+sıralama bağlacı+ad düzeninde kurulan bağlama grupları	431
3.4.8.2.3.1.1. “ne... ne” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	431
3.4.8.2.3.1.1.1. “ne... ne” Bağlacının işlevi.....	431
3.4.8.2.3.1.2. “hem ... hem” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	432
3.4.8.2.3.1.2.1. “hem ... hem” Bağlacının işlevi.....	432
3.4.8.2.3.1.3. “bir ... bir” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	433
3.4.8.2.3.1.3.1. “bir ... bir” Bağlacının işlevi.....	433
3.4.8.2.3.1.4. “biri ... biri de” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	433
3.4.8.2.3.1.4.1. “biri ... biri de” Bağlacının işlevi.....	433
3.4.8.2.3.2. Karşılaştırma bağlacı +ad+ karşılaştırma bağlacı +ad düzeninde kurulan bağlama grupları.....	434
3.4.8.2.3.2.1.“ ya ...ya” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	434
3.4.8.2.3.2.1.1. “ya ...ya” Bağlacının işlevi.....	434
3.4.8.2.3.2.2. “ya ... ya da” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	434
3.4.8.2.3.2.2.1. “ya ... ya da” Bağlacının işlevi	434
3.4.8.2.3.3. Nöbetleşme bağlacı +ad+ nöbetleşme bağlacı +ad düzeninde kurulan bağlama grupları	435
3.4.8.2.3.3.1. “bir...bir” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	435
3.4.8.2.3.3.1.1. “bir...bir” Bağlacının işlevi.....	435
3.4.8.2.3.3.2. “biri...öbürü” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	436
3.4.8.2.3.3.2.1. “biri...öbürü” Bağlacının işlevi.....	436

3.4.8.2.3.3.3. “bir yandan...bir yandan” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	437
3.4.8.2.3.3.3.1. “bir yandan...bir yandan” Bağlacının işlevi.....	437
3.4.8.2.4. Bağlaç+ad+bağlaç+ad+bağlaç+ad Düzeninde kurulan bağlama grupları	437
3.4.8.2.4.1. Sıralama bağlacı+ ad+ sıralama bağlacı+ ad+ sıralama bağlacı + ad unsuru Düzeninde kurulan bağlama grupları	437
3.4.8.2.4.1.1. “ne +ad+ne+ad +ne de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu	437
3.4.8.2.4.1.1.1. “ne+ad+ne+ad+ne de+ad” Düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri	437
3.4.8.2.4.1.2. “bir yanda....bir yanda” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	438
3.4.8.2.4.1.2.1. “bir yanda....bir yanda” Bağlacı ile kurulan bağlama grubunun işlevi	438
3.4.8.2.4.1.3. “birisine+ad+birisine+ad+birisine de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu.....	439
3.4.8.2.4.1.3.1. “birisine+ad+birisine+ad+birisine de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri	439
3.4.8.2.4.2. Karşılaştırma bağlacı+ ad+ karşılaştırma bağlacı+ ad+ karşılaştırma bağlacı + ad unsuru	440
3.4.8.2.4.2.1. “ya +ad+ya +ad+ ya da+ ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu	440
3.4.8.2.4.2.1.1. “ya +ad+ya +ad+ ya da+ ad” Düzeninde kurulan bağlama	440
3.4.8.2.5. Ad+ad+bağlaç +ad düzeninde kurulan bağlama grupları.....	440
3.4.8.2.5.1. Ad+ad+ ve +ad düzeninde kurulan bağlama grubu	440
3.4.8.2.5.1.1. Ad+ad+ ve +ad düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri.....	440
3.4.8.2.6. Diğer bağlaçlarla kurulan bağlama grupları	441
3.4.8.2.6.1. Değil bağlacı ile kurulan bağlama grubu	441
3.4.8.2.6.1.1. Değil bağlacının işlevi	441

3.4.8.2.7. Bağlaç almamış bağlama grubu	442
3.4.8.2.7.1. Bağlaç almamış bağlama grubunun işlevi	442
3.4.9. Unvan grubu	445
3.4.9.1. Unvan grubunun kuruluşu ve unvan grubunun sınıflandırılması.....	445
3.4.9.2. Unvan grubu işlevleri.....	446
3.4.9.2.1.Efe unvanıyla kurulan unvan grubu	446
3.4.9.2.2. Çavuş unvanıyla kurulan unvan grubu	447
3.4.9.2.3. Bey unvanıyla kurulan unvan grubu.....	448
3.4.9.2.4. Paşa unvanıyla kurulan unvan grubu.....	449
3.4.9.2.5. Ağa unvanıyla kurulan unvan grubu	450
3.4.9.2.6. Efendi unvanıyla kurulan unvan grubu	451
3.4.9.2.7. Hanım unvanıyla kurulan unvan grubu	451
3.4.10. Birleşik ad grubu.....	452
3.4.10.1. Birleşik ad grubunun kuruluşu ve birleşik ad grubunun sınıflandırılması	452
3.4.10.2. Birleşik ad grubu işlevleri	452
3.4.10.2.1. Sıfat tamlaması şeklinde birleşik ad grubu.....	453
3.4.10.2.2. İki veya daha fazla addan oluşan birleşik ad grubu.....	455
3.4.11. Ünlem grubu	456
3.4.11.1. Ünlem grubunun kuruluşu ve ünlem grubunun sınıflandırılması	456
3.4.11.2. Ünlem grubu işlevleri.....	457
3.4.12. Sayı grubu	458
3.4.12.1. Sayı grubunun kuruluşu ve sayı grubunun sınıflandırılması	458
3.4.12.2. Sayı grubu işlevleri	458
3.4.13. Birleşik Fiil Grubu	460
3.4.13.1. Birleşik fiil grubunun kuruluşu ve birleşik fiil grubunun sınıflandırılması	460
3.4.13.2. Birleşik fiil grubunun işlevleri	461
3.4.13.2.1. Ad+yardımcı fiil kalıbındaki birleşik fiil grupları.....	461
3.4.13.2.1.1. “Et-, Eyle-, Kıl-, Ol-” Yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubu	461
3.4.13.2.1.1.1. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu	461

3.4.13.2.1.1.1.1. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi	461
3.4.13.2.1.1.2. “Eyle-” Yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubu	471
3.4.13.2.1.1.2.1. “Eyle-” Yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi	471
3.4.13.2.1.1.3. “Kıl-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu....	472
3.4.13.2.1.1.3.1. “Kıl-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi	472
3.4.13.2.1.1.4. “Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.....	473
3.4.13.2.1.1.4.1. “Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi	473
3.4.13.2.1.2. Sıfat fiil+yardımcı fiil kalıbındaki birleşik fiil grubu	477
3.4.13.2.1.2.1. Öncelik belirten birleşik fiil grubu “-mİş ol- , -mİş bulun-”	477
3.4.13.2.1.2.1.1. Öncelik belirten birleşik fiil grubunun işlevi “-mİş ol-, -mİş bulun-”	477
3.4.13.2.1.2.2. Niyet belirten birleşik fiil grubu “-AcAk ol-, -IcI ol-, -AsI ol-, (I)msAr ol-”	477
3.4.13.2.1.2.2.1. Niyet belirten birleşik fiil grubunun işlevi “-AcAk ol-, -IcI ol-”	477
3.4.13.2.2. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu	478
3.4.13.2.2.1. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması	478
3.4.13.2.2.2. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubunun işlevleri	479
3.4.13.2.3. Fiil+zarf fiil kalıbında kurulan birleşik fiil (Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller)	485
3.4.13.2.3.1. Fiil+zarf fiil kalıbında kurulan birleşik fiil (Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller) grubu kuruluşu ve sınıflandırılması	485
3.4.13.2.3.1.1. Yeterlilik fiili ile kurulan birleşik fiil grubu	485

3.4.13.2.3.1.1.1. Yeterlilik fiili “Fiil -(y)Abil” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu	485
3.4.13.2.3.1.1.1.1. Yeterlilik fiili “Fiil -(y)Abil” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi.....	485
3.4.13.2.3.1.1.2. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA, -AmAz” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu (Olumsuz).....	487
3.4.13.2.3.1.1.2.1. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA, -AmAz” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu işlevi (Olumsuz)	487
3.4.13.2.3.1.2. Tezlik fiili “Fiil-(y)I,(y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.....	491
3.4.13.2.3.1.2.1. Tezlik fiili “Fiil-(y)I, (y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi	491
3.4.13.2.3.1.3. Sürerlilik fiili.....	493
3.4.13.2.3.1.3.1. “Fiil-(y)A,-(y)I, -(y)Ip dur” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu	493
3.4.13.2.3.1.3.1.1. “Fiil-(y)A,-(y)I,-(y)Ip dur” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi.....	493
3.4.13.2.3.1.3.2. “Fiil-(y)A,-(y)Ip gel” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.....	494
3.4.13.2.3.1.3.2.1. “Fiil-(y)A,-(y)Ip gel” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi.....	494
3.4.13.2.3.1.3.3. “Fiil -(y)A,-(y)Ip kal” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.....	495
3.4.13.2.3.1.3.3.1. “Fiil -(y)A,-(y)Ip kal” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi.....	495
3.4.13.2.3.1.3.4. “Fiil -(y)A, -mAyA gör” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu	497
3.4.13.2.3.1.3.4.1. “Fiil -(y)A, -mAyA gör” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi.....	497
3.4.13.2.3.1.3.5. “Fiil-(y)Ip git” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu	497

3.4.13.2.3.1.3.5.1. “Fiil-(y)Ip git-” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi	497
3.4.13.2.3.1.4. Yaklaşma fiili “Fiil-(y)A yaz” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.....	499
3.4.13.2.3.1.4.1. Yaklaşma fiili “Fiil-(y)A yaz” kalıbında kurulan birleşik fiil	499
3.4.13.2.3.1.5. “-mAyA başla,-mAk iste,-mAyA çalış-” kalıplarıyla kurulan birleşik fiil grubu.....	500
3.4.13.2.3.1.5.1. “-mAyA başla,-mAk iste,-mAyA çalış-” kalıplarıyla kurulan birleşik fiilin işlevleri.....	500
3.4.14. Kısaltma grupları	501
3.4.14.1. Kısaltma gruplarının kuruluşu ve kısaltma grubunun sınıflandırılması	501
3.4.14.2. Kısaltma grubunun işlevleri	502
3.4.14.2.1. İsnat grubu	502
3.4.14.2.2. Yönelme grubu	503
3.4.14.2.3. Bulunma grubu	504
3.4.14.2.4. Çıkma-ayırılma grubu	505
3.4.14.2.5. Vasıta grubu	506
3.4.14.2.6. İkinci unsurun bulunma hali eki taşıyan kısaltma grubu.....	506
3.4.14.2.7. Karma kısaltma grupları	507
3.4.14.2.7.1. Birinci unsurun ayrılma ikinci unsurun yönelme hali eki taşıyan kısaltma grubu	507
3.4.15. Zarf grubu	509
3.4.15.1. Zarf grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması.....	509
3.4.15.2. Zarf grubunun işlevleri.....	509
3.4.15.2.1. “Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubu.....	509
3.4.15.2.1.1. “Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubunun işlevleri	509
3.4.15.2.2. “Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubu.....	511
3.4.15.2.2.1. Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubunun işlevleri	511
3.4.15.2.3. “En” kelimesiyle kurulan zarf grubu.....	512
3.4.15.2.3.1. “En” kelimesiyle kurulan zarf grubunun işlevleri	512

3.4.15.2.4. Pekiştirilmiş dönüşlülük gösteren zarf grubu	514
3.4.15.2.4.1. Pekiştirilmiş dönüşlülük gösteren zarf grubunun işlevi....	514
3.4.15.2.5. Birleşik zarf grubu	515
3.4.15.2.5.1. Birleşik zarf grubunun işlevi.....	515
3.4.16 . Deyim grubu	516
3.4.16 .1. Deyim grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması	516
3.4.16.2. Deyim grubunun işlevleri.....	517
4. SONUÇ.....	537
5. TARTIŞMA	541
KAYNAKÇA	547
ÖZGEÇMİŞ.....	553

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAŞAR KEMAL'İN ÇAKIRCALI EFE ADLI ROMANINDAKİ KELİME GRUPLARI, YAPILARI VE İŞLEVLERİ

Gülsüm ÖZBEK

Tez Danışmanı: Dr. Öğrt. Üyesi Yusuf SÖYLEMEZ

2018, 560 + X

Jüri: Dr. Öğrt. Üyesi

Prof.Dr. ....

Doç.Dr. ....

Dr. Öğrt. Üyesi.....

Dr. Öğrt. Üyesi.....

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan önemli bir vasıtaadır. Bu vasıta gerek edebî eserlerde gerek günlük yaşantımızda karşılaştığımız durumlar karşısında verdiğimiz tepkilerle farklılaşıp zenginleşerek günümüze kadar gelmiştir.Dilin anlamlı en küçük birimi kelimelerdir. Ancak günlük hayatta karşılaştığımız bazı durumlar ve nesnelere tek bir kelimeyle karşılanamamaktadır. Bu bağlamda kelimelerin kendi aralarında belli birlişkiyle oluşturdukları kelime grupları önemli bir unsur olarak karşımıza çıkar.Kelime grupları hakkında yapılan çalışmalarda gerek adlandırmada gerekse sınıflandırmada bir birlik olmadığı görülmüştür. Bu eserde kelime grupları ile ilgili karşılıklı netlik kazandırmak için bu çalışmalara katkı sunmak amaçlanmıştır.Bu nedenle edebiyatımızdaki Türkçe üstadlarından Yaşar Kemal'in Çakırcalı Efe adlı eseri konuya uygun görülmüştür.Üslubun yazarın hayat görüşü ve içi dünyasına da ışık tuttuğu bilinmektedir. Bu çalışmanın da dilde önemli bir yeri olan kelime gruplarının, eserdeki sıklığı ve kullanım şekli incelenerek Yaşar Kemal'in hayata bakış açısı ve hayal dünyası hakkında bilgi vereceği düşünülmektedir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır.Birinci bölüm olan giriş bölümünde çalışmaya konu olan problem, çalışmanın amacı, çalışmanın önemi, çalışmanın konusuyla ilgili varsayımlar, çalışmanın sınırlılıklarından bahsedilmiştir. Çalışmadaki terimlerin tanımı da kısa ve öz bir biçimde yapılmıştır. Birinci bölümde genel bir çerçevede kelime gruplarından bahsedilmiş ve çalışmaya konu olan eserin yazarı ve eser hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde çalışmanın yöntemi anlatılmıştır.Üçüncü bölümde ise kelime grupları,kelime gruplarının sınıflandırılması ve kelime gruplarının işlevleri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.Alt başlıklar halinde her bir kelime grubunun kuruluşu, sınıflandırılması ve söz konusu gruba ilgili araştırmacıların görüşleri belirtildikten sonra çalışmaya konu olan eserdeki kelime grupları incelenmiştir.Sonuç bölümünde yazarın kelime gruplarını hangi sıklıkta ve ne şekilde kullandığı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşar Kemal,Çakırcalı Efe,Yapı,İşlev

ABSTRACT

MASTER THESIS

YAŞAR KEMAL'S WORKBOOK FROM THE EMPLOYED EFFECTIVE TOMORROW, THEIR STRUCTURES AND FUNCTIONS

Gülsüm ÖZBEK

Advisor: Dr. Öğrt. Üyesi Yusuf SÖYLEMEZ

2004, Page: 560 + X

Jury: Dr. Öğrt. Üyesi Yusuf SÖYLEMEZ

Prof.Dr.

Assoc.Prof.Dr.. .....

Dr.. .....

Dr.....

Language is crucial device that ensures communication among human being. This device has come until today by changing and flourishing not only in literary works but also in reactions we give to everyday situation. Words are the most meaningful and the smallest unit of a language.

However sometimes a single word can not stand for an object or some situations we experience in daily life. So word groups which are formed by a certain relations among words are significant constituent. The study which has conducted about word groups shows that there is no order neither naming nor classifying. The aim of this study minimises the confusion about word groups. Therefore the work of Çakırcalı Efe written by Yaşar Kemal who is the master of Turkish literature is found acceptable. It is known that style reflects the author's world-view and inner world. It is thought that this study will inform about Yaşar Kemal's point of view and imaginary world by analyzing the frequency of word groups and usage in the novel.

The study consists of three parts. In the beginning part the problem which is included in the study, its goal, importance, topic and drawbacks are mentioned. The terms in the study are defined briefly. In the beginning part of the study word groups are mentioned in general framework and the author of the work and the word itself are mentioned. The method of working in the second part is explained. In the third part the word groups and their categorization are included. Every word group formations, classifications and the opinions about these by the researchers are studied in subheadings. Then the word groups in that work are studied. In the final part it is indicated that how much and how the author uses the word groups.

Key Words: Çakırcalı Efe, Yaşar Kemal, Structure, Function

ÖNSÖZ

Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli ögedir. Dildeki sözcüklerin hangi ilişkiler içerisinde oldukları önemlidir. Dildeki kelimelerin birbirine bağlanış şekli ve bağlanma gerçekleşirken arka planda kalan anlam ilgisinin anlaşılması söz diziminin rahatlıkla çözümlenebilmesini sağlayacaktır.

Kelimelerin tek başına karşıladıkları anlam ile grubun oluşturduğu anlam birbirinden farklıdır. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda kelime gruplarının yapısının hep ön planda olduğu ve kelime gruplarının anlamına pek değinilmediği görülmüştür. Bu nedenle kelime gruplarının kendi içerisinde oluşturdukları anlamın hangi bağlamda gerçekleştiği bu çalışmada ele alınmıştır. Yine kelime gruplarının anlamının yanında söz dizimi içindeki görevi ve cümle içerisinde hangi öge içerisinde yer aldığı da belirtilmiştir. Çalışma yüz seksen sayfalık Çakırcalı Efe adlı eserin 10-20, 30-40, 50-60,70-80, 90-100, 110-120, 130-140, 150-160, 170-180, sayfa aralıklarında yani doksan sayfasında yapılmıştır. Sınıflandırmalar yapılırken kimi zaman yapıya kimi zaman anlama dayandırılarak yapılmıştır. Yapılan çalışma tablolardan oluşmaktadır.Yani bir kelime grubunun söz dizimi içerisinde ne kadar görevi varsa tablolaştırılarak hepsi açıklanmak istenmiştir. Böylece daha derli toplu bir çalışma yapılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma yapılırken desteklerini esirgemeyen aileme ve çalışma yapılırken göstermiş olduğu sabırdan dolayı danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Söylemez'e katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Ağrı -2018

Gülsüm ÖZBEK

TABLO DİZİNİ

Tablo 2. 1. Sıfat unsuru -Diğİ sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları.....	61
tablo 2. 2. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları ...	61
Tablo 2. 3. Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlamaları	62
Tablo 2. 4. Belirtili ad tamlaması.....	62
Tablo 3. 1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması...70	
Tablo 3. 2. Tamlayanı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması.....	86
Tablo 3. 3. Tamlananı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması.....	86
Tablo 3. 4. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.	88
Tablo 3. 5. Tamlayanı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	93
Tablo 3. 6. Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	93
Tablo 3. 7. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması.....	94
Tablo 3. 8. Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.	95
Tablo 3. 9. Tamlananı sıfat fiil ya da sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	98
Tablo 3. 10. Tamlananı ad fiil ya da ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	99
Tablo 3. 11. Tamlananı ad+fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	101
Tablo 3. 12. Tamlananı ad+ yardımcı fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.....	102
Tablo 3. 13. Tamlananı kısaltma grubu olan belirtili ad tamlaması.....	103
Tablo 3. 14. Tamlananı sayı grubu olan belirtili ad tamlaması.....	104
Tablo 3. 15. Tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.....	104
Tablo 3. 16. Tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması.....	105
Tablo 3. 17. Tamlananı tekrar grubu olan belirtili ad tamlaması.....	105
Tablo 3. 18. Tamlayanı da tamlananı da sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.....	106
Tablo 3. 19. Tamlayanı unvan grubu tamlananı ad fiil olan belirtili ad tamlaması.	106
Tablo 3. 20. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.....	107
Tablo 3. 21. Tamlayanı unvan grubu tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.....	107

Tablo 3. 22. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sayı grubu olan belirtili ad tamlaması	108
Tablo 3. 23. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili	108
Tablo 3. 24. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil olan belirtili ad tamlaması.	109
Tablo 3. 25. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.	109
Tablo 3. 26. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.	110
Tablo 3. 27. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.	110
Tablo 3. 28. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.	111
Tablo 3. 29. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.	111
Tablo 3. 30. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.	112
Tablo 3. 31. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat fiil –sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.	112
Tablo 3. 32. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı birleşik fiil olan belirtili ad tamlaması.	113
Tablo 3. 33. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması.	113
Tablo 3. 34. Tamlayanı bağlama grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.	114
Tablo 3. 35. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması.	114
Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması. .	126
Tablo 3. 37. Tamlayanı sıfat olan belirtisiz ad tamlaması.	135
Tablo 3. 38. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması.	138
Tablo 3. 39. Tamlayanı birden fazla unsur olan belirtisiz ad tamlaması.	145
Tablo 3. 40. Tamlayanı ad fiil-ad fiil grubu olan belirtisiz ad tamlaması.	146

Tablo 3. 41. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtisiz ad tamlaması.....	148
Tablo 3. 42. Tamlayanı birleşik ad grubu olan belirtisiz ad tamlaması.	149
Tablo 3. 43. Tamlayanı sıfat fiil olan belirtisiz ad tamlaması.	149
Tablo 3. 44. Tamlayanı unvan grubu olan belirtisiz ad tamlaması.	150
Tablo 3. 45. Tamlayanı cümle olan belirtisiz ad tamlaması.....	150
Tablo 3. 46. Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.....	152
Tablo 3. 47. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.....	153
Tablo 3. 48. Tamlananı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.....	155
Tablo 3. 49. Tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.....	155
Tablo 3. 50. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması.	156
Tablo 3. 51. Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması.....	157
Tablo 3. 52. Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	161
Tablo 3. 53. Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları.	168
Tablo 3. 54. Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması.	182
Tablo 3. 55. Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlaması.	205
Tablo 3. 56. Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması.	207
Tablo 3. 57. Sıfat unsuru +DA bulunma hâli eki almış olan sıfat tamlaması.	218
Tablo 3. 58. Sıfat unsuru +DAn çıkma hâli eki almış olan sıfat tamlaması.....	219
Tablo 3. 59. Sıfat unsuru +DA+ki (bulunma +ilgi hâli eki) almış olan sıfat tamlaması.	220
Tablo 3. 60. Sıfat unsuru +CA eşitlik hâli eki almış olan sıfat tamlaması.	222
Tablo 3. 61. Sıfat unsuru +ki eki almış olan sıfat tamlaması.	223
Tablo 3. 62. Sıfat unsuru +II/+IU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı.....	225
Tablo 3. 63. Sıfat unsuru +Iik/+IUk addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı.....	227
Tablo 3. 64. Sıfat unsuru +CI/+CU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.....	228
Tablo 3. 65. Sıfat unsuru +sIz/+sUz addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (yokluk eki).....	228
Tablo 3. 66. Sıfat unsuru +(I)mAn addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (benzerlik eki).....	229

Tablo 3. 67. Sifat unsuru +k addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (görecelik eki)	230
Tablo 3. 68. Sifat unsuru +A addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	230
Tablo 3. 69. Sifat unsuru +Ay addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	231
Tablo 3. 70. Sifat unsuru +(I)l addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	231
Tablo 3. 71. Sifat unsuru +(I)ş addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan.....	232
Tablo 3. 72. Sifat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	232
Tablo 3. 73. Sifat unsuru +Ar/+Şar addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (üleştirme eki)	233
Tablo 3. 74. Sifat unsuru +(I)ncI/+(U)ncU addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (sıralandırma eki)	233
Tablo 3. 75. Sifat unsuru +(A)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.....	235
Tablo 3. 76. Sifat unsuru -(I)k/-(U)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı.....	235
Tablo 3. 77. Sifat unsuru -GIn/-GUn fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	237
Tablo 3. 78. Sifat unsuru -I/-U fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	237
Tablo 3. 79. Sifat unsuru -mA fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	238
Tablo 3. 80. Sifat unsuru -(I)nç fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.....	239
Tablo 3. 81. Sifat unsuru -sAk fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	239
Tablo 3. 82. Sifat unsuru -m fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.	240

Tablo 3. 83. Sıfat unsuru -Ic1 fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	240
Tablo 3. 84. Sıfat unsuru -A fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması	241
Tablo 3. 85. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	242
Tablo 3. 86. Sıfat unsuru -DIk/-DUk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	243
Tablo 3. 87. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	244
Tablo 3. 88. Sıfat unsuru -r/-Ar- >-Ir/-Ur sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	245
Tablo 3. 89. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	246
Tablo 3. 90. Sıfat unsuru -DIğI/-DUğU sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	247
Tablo 3. 91. Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.	248
Tablo 3. 92. Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirme sıfatı olan sıfat tamlaması	249
Tablo 3. 93. Sıfat unsuru kurallı birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.....	252
Tablo 3. 94. Sıfat unsuru kuralsız birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.....	253
Tablo 3. 95. Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması.....	254
Tablo 3. 96. Sıfat unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması.	258
Tablo 3. 97. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.	260
Tablo 3. 98. Sıfat Unsuru -DIk/-DUk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.	270
Tablo 3. 99. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.	271
Tablo 3. 100. Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.	273

Tablo 3. 101. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.	274
Tablo 3. 102. Sıfat Unsuru -DıġI/-DUġU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.....	276
Tablo 3. 103. Sıfat unsuru gibi'li edat grubundan oluşan sıfat tamlaması.	281
Tablo 3. 104. Sıfat unsuru bağlama grubundan oluşan sıfat tamlaması.	282
Tablo 3. 105. Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlaması.	283
Tablo 3. 106. Sıfat unsuru yönelme grubundan oluşan sıfat tamlaması.....	284
Tablo 3. 107. Sıfat unsuru isnat grubundan oluşan sıfat tamlaması.....	284
Tablo 3. 108. Sıfat unsuru bulunma grubundan oluşan sıfat tamlaması.	285
Tablo 3. 109. Sıfat unsuru vasıta grubundan oluşan sıfat tamlaması.	285
Tablo 3. 110. Sıfat unsuru tekrar grubu olan sıfat tamlaması.	286
Tablo 3. 111. Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması.....	286
Tablo 3. 112. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması.	287
Tablo 3. 113. Ad unsuru unvan grubu olan sıfat tamlaması.....	289
Tablo 3. 114. Birden fazla ad unsurunu niteleyen ya da belirten sıfat tamlaması...	289
Tablo 3. 115. Birden fazla sıfat unsurunun bir ismi nitelediği ya da belirttiği sıfat tamlaması.	290
Tablo 3. 116. “-An” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.	296
Tablo 3. 117. “-mAz” Geniş zaman bildiren sıfat fiil grubu.	301
Tablo 3. 118. -DİK/-DUK” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.	302
Tablo 3. 119. “-mİş/-mUş” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.	303
Tablo 3. 120. “-DİġI/-DUġU” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.	305
Tablo 3. 121. “-AcAk” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.....	308
Tablo 3. 122. “-(y)ArAk” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	312
Tablo 3. 123. “-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.....	316
Tablo 3. 124. -IncA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	328
Tablo 3. 125. “-ken” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	330
Tablo 3. 126. “-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.....	332
Tablo 3. 127. “-DİKçA/-DUKçA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	336
Tablo 3. 128. “-cAsInA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	337
Tablo 3. 129. “-DıġIndA/-DUġUndA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	338

Tablo 3. 130. “-r...-mAz” Zarf fiil ekiyle kurulan zarf fiil grubu.....	339
Tablo 3. 131. “-dI... -AlI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	340
Tablo 3. 132. “-dIm...-AsI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.....	341
Tablo 3. 133. “-Ip, -Up...-A” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.	342
Tablo 3. 134. “-sA” zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.....	343
Tablo 3. 135. Pekiştirilmiş zarf fiil grubu.	345
Tablo 3. 136. “-mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.	348
Tablo 3. 137. “Iş/-Uş” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.	353
Tablo 3. 138. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.	354
Tablo 3. 139. Unsurları aynı olan tekrar grubu.	361
Tablo 3. 140. Unsurları yakın anlamlı olan tekrar grubu.	362
Tablo 3. 141. Unsurları zıt anlamlı olan tekrar grubu.	363
Tablo 3. 142. Kelimelerinden biri anlamını yitirmiş olan tekrar grubu.	363
Tablo 3. 143. Yansıma sözcüklerle kurulan tekrar grubu.	364
Tablo 3. 144. Yabancı sözcüklerle ve edatlarla kurulan tekrar grubu.....	365
Tablo 3. 145. İkinci unsuru falan kelimesi olan tekrar grubu.	365
Tablo 3. 146. Yönelme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.....	367
Tablo 3. 147. Yükleme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.....	367
Tablo 3. 148. Çıkma hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.....	368
Tablo 3. 149. İyelik ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.	368
Tablo 3. 150. Yalın hâl –yönelme hâli düzeninde kurulan tekrar grubu.	369
Tablo 3. 151. Yükleme hali-yönelme hali düzeninde kurulan tekrar grubu.....	369
Tablo 3. 152. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu.....	372
Tablo 3. 153. “gibi” Edatı ile kurulan edat grubu.	377
Tablo 3. 154. “için” Edatı ile kurulan edat grubu.....	381
Tablo 3. 155. “kadar, +A kadar” Edatı ile kurulan edat grubu.....	382
Tablo 3. 156. “+A Göre” Edatı ile kurulan edat grubu.	383
Tablo 3. 157. “+A rağmen” Edatı ile kurulan edat grubu.	384
Tablo 3. 158. “+A karşı” Edatı ile kurulan edat grubu.....	385
Tablo 3. 159. “+A doğru” Edatı ile kurulan edat grubu.	386
Tablo 3. 160. “+Dan başka” Edatı ile kurulan edat grubu.	387
Tablo 3. 161. “+Dan beri” edatı ile kurulan edat grubu.	387

Tablo 3. 162. “+Dan sonra” Edatı ile kurulan edat grubu.	388
Tablo 3. 163. “+Dan yana” Edatı ile kurulan edat grubu.	389
Tablo 3. 164. “+A karşılık” Edatı ile kurulan edat grubu.	390
Tablo 3. 165. “diye” Edatı ile kurulan edat grubu.	391
Tablo 3. 166. “üzerine” Edatı ile edatlarla kurulan edat grubu.	391
Tablo 3. 167. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.	392
Tablo 3. 168. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.	393
Tablo 3. 169. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu.	395
Tablo 3. 170. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu.	396
Tablo 3. 171. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu.	397
Tablo 3. 172. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu.	397
Tablo 3. 173. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat grubu.	398
Tablo 3. 174. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+için” edatıyla kurulan edat grubu.	398
Tablo 3. 175. Ad unsuru sıfat tamlaması Olan “+A göre” edatıyla kurulan olan edat grubu.	399
Tablo 3. 176. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A rağmen” edatıyla kurulan olan edat grubu.	399
Tablo 3. 177. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “yüzünden” edatıyla kurulan edat grubu.	400
Tablo 3. 178. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+için” edatıyla kurulan olan edat grubu.	400
Tablo 3. 179. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+DAn önce” edatıyla kurulan edat grubu.	402
Tablo 3. 180. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.	402

Tablo 3. 181. Ad unsuru zarf fiil "+A kadar" edatı ile kurulan edat grubu.....	403
Tablo 3. 182. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+gibi" edatıyla kurulan edat grubu.....	403
Tablo 3. 183. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+ile" edatıyla kurulan edat grubu.....	404
Tablo 3. 184. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+A doğru" edatıyla kurulan edat grubu.....	405
Tablo 3. 185. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+için" edatıyla kurulan edat grubu.....	405
Tablo 3. 186. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+A rağmen" edatıyla kurulan edat grubu.....	406
Tablo 3. 187. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+diye" edatıyla kurulan edat grubu.....	406
Tablo 3. 188. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+A kadar" edatıyla kurulan edat grubu.....	407
Tablo 3. 189. Ad unsuru belirtili ad tamlaması "+DAn dolayı" edatıyla kurulan edat.....	407
Tablo 3. 190. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması "+ gibi" edatıyla kurulan edat grubu.....	408
Tablo 3. 191. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması +ile edatıyla kurulan edat grubu.....	408
Tablo 3. 192. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması "+A kadar" edatıyla kurulan edat grubu.....	409
Tablo 3. 193. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması "+A rağmen" edatıyla kurulan edat grubu.....	410
Tablo 3. 194. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması "+DAn beri" edatıyla kurulan edat grubu.....	410
Tablo 3. 195. Ad unsuru bağlama grubu olan edat grubu.....	411
Tablo 3. 196. Ad unsuru unvan grubu olan edat grubu.....	411
Tablo 3. 197. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu "+ gibi" edatıyla kurulan edat grubu.....	412
Tablo 3. 198. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu "+ile" edatıyla kurulan edat grubu.....	413

Tablo 3. 199. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat	413
Tablo 3. 200. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu.....	414
Tablo 3. 201. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+için” edatıyla kurulan edat grubu.	414
Tablo 3. 202. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+A göre” edatıyla kurulan edat grubu.	415
Tablo 3. 203. Ad unsuru tekrar grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.	415
Tablo 3. 204. Ad unsuru tekrar grubu “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu.....	416
Tablo 3. 205. Ad unsuru tekrar grubu “+ ile” edatıyla kurulan edat grubu.....	416
Tablo 3. 206. Ad unsuru birleşik ad grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu. ...	417
Tablo 3. 207. Ad unsuru birleşik ad grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.	417
Tablo 3. 208. Ad unsuru zarf grubu olan edat grubu.	418
Tablo 3. 209. Ad unsuru kısaltma grubu “+A kadar” edatı ile kurulan edat grubu.	418
Tablo 3. 210. Ad unsuru kısaltma grubu “+için” edatı ile kurulan edat grubu.	419
Tablo 3. 211. Ad unsuru kısaltma grubu “+DAn önce” edatı ile kurulan edat grubu.	419
Tablo 3. 212. Ad unsuru cümle “+diye” edatı ile kurulan edat grubu.	420
Tablo 3. 213. Ad unsuru cümle “+ demek” edatı ile kurulan edat grubu.....	421
Tablo 3. 214. Ad +pekiştirme edatı+ad şeklinde kurulan edat grubu.	422
Tablo 3. 215. Ve bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	425
Tablo 3. 216. İle bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	428
Tablo 3. 217. “olsun...olsun” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	430
Tablo 3. 218. “de...de” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	430
Tablo 3. 219. “ne... ne” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	431
Tablo 3. 220. “hem ... hem” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	432
Tablo 3. 221. bir ... bir bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	433
Tablo 3. 222. “biri ... biri de” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	433
Tablo 3. 223. “ya ... ya” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu	434
Tablo 3. 224. “ya ... ya da” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	435
Tablo 3. 225. “bir...bir” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.	435

Tablo 3. 226. biri...öbürü Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	436
Tablo 3. 227. “ bir yandan...bir yandan” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	437
Tablo 3. 228. “ne +ad+ne+ad +ne de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu.	438
Tablo 3. 229. “bir yanda...bir yanda” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.....	438
Tablo 3. 230. “birisine+ad+birisine+ad+birisine de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu.....	439
Tablo 3. 231. “ya +ad+ya +ad+ ya da+ ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu. ...	440
Tablo 3. 232. Ad+ad+ ve +ad düzeninde kurulan bağlama grubu.	440
Tablo 3. 233. Değil bağlacı ile kurulan bağlama grubu	441
Tablo 3. 234. Bağlaç almamış bağlama grubu	442
Tablo 3. 235. Efe unvanıyla kurulan unvan grubu.	446
Tablo 3. 236. Çavuş unvanıyla kurulan unvan grubu.....	447
Tablo 3. 237. Bey unvanıyla kurulan unvan grubu.	448
Tablo 3. 238. Paşa unvanıyla kurulan unvan grubu.	449
Tablo 3. 239. Ağa unvanıyla kurulan unvan grubu.	450
Tablo 3. 240. Efendi unvanıyla kurulan unvan grubu.....	451
Tablo 3. 241. Hanım unvanıyla kurulan unvan grubu.....	451
Tablo 3. 242. Sıfat tamlaması şeklinde birleşik ad grubu.	453
Tablo 3. 243. İki veya daha fazla addan oluşan birleşik ad grubu.	455
Tablo 3. 244. Ünlem grubu	457
Tablo 3. 245. Sayı grubu	459
Tablo 3. 246. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.	462
Tablo 3. 247. “ Eyle- ” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.....	472
Tablo 3. 248. Kıl-yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubu.....	472
Tablo 3. 249. “Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.....	473
Tablo 3. 250. Öncelik belirten birleşik fiil grubu “-mİş ol- , -mİş bulun-”.....	477
Tablo 3. 251. Niyet belirten birleşik fiil grubu. “-AcAk ol-,-IcI ol-,-AsI ol-,(I)msAr	478
Tablo 3. 252. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.....	479
Tablo 3. 253. Yeterlilik fiili “Fiil -(y)Abil” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	486
Tablo 3. 254. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA,-AmAz ” kalıbında kurulan birleşik fiil .	487

Tablo 3. 255. Tezlik fiili “Fiil-(y)I, (y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	492
Tablo 3. 256. “Fiil-(y)A,-(y)I,-(y)Ip dur” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	494
Tablo 3. 257. “Fiil-(y)A,-(y)Ip gel-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	495
Tablo 3. 258. “Fiil -(y)A,-DU,-(y)Ip kal-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu. ..	495
Tablo 3. 259. “Fiil -(y)A,-mAyA gör” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	497
Tablo 3. 260. “Fiil-(y)Ip git-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	498
Tablo 3. 261. Yaklaşma fiili “Fiil-(y)A yaz” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.	499
Tablo 3. 262. “-mAyA başla,-,mAk iste,-,mAyA çalış-” Kalıplarıyla kurulan birleşik.....	500
Tablo 3. 263. İsnat grubu.....	502
Tablo 3. 264. Yönelme grubu.....	503
Tablo 3. 265. Bulunma grubu.....	504
Tablo 3. 266. Çıkma-ayırılma grubu.	505
Tablo 3. 267. Vasıta grubu.	506
Tablo 3. 268. İkinci unsuru bulunma hali eki taşıyan kısaltma grubu.	506
Tablo 3. 269. Birinci unsuru ayırılma ikinci unsuru yönelme hali eki taşıyan kısaltma grubu.	507
Tablo 3. 270. “Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubu.	510
Tablo 3. 271. “Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubu.....	511
Tablo 3. 272. “En” kelimesiyle kurulan zarf grubu.....	512
Tablo 3. 273. Pekiştirilmiş dönüşlülük gösteren zarf grubu.....	514
Tablo 3. 274. Birleşik zarf grubu.	515
Tablo 3. 275. Deyim grubu	517

KISALTMALAR DİZİNİ

af.	:ad fiil grubu
Ank.	:Ankara
C.	:cilt
ÇE	:Çakırcalı Efe
EAT	:Eski Anadolu Türkçesi
ET	:Eski Türkçe
İst.	:İstanbul
Örn.	:örneğin
s.	:sayfa
sff.	:sıfat fiil grubu
vb.	:ve benzeri
TDK	:Türk Dil Kurumu
YKY	:Yapı Kredi Yayınları
zff.	:zarf fiil grubu

1.GİRİŞ

1.1. Problem

Dildeki söz varlığı ve bunun zenginliği edebî metinlerle kendini göstermektedir. Edebî bir metin kültürün aktarımının yanı sıra hem dönemin özelliklerinin yansıtılmasını hem de dilin zenginliği bir sonraki nesle aktarılmasını sağlar. Bu aktarım yazılı edebiyat ürünlerinde kalıcılığın ve birikimin de teminatıdır denilebilir. Yaşar Kemal de bu birikim ve zenginliği eserlerinde taşıyan son derece önemli sanatçılarımızdan biridir. Bu açıdan onun eserlerinin incelenmesi Türk dilinin kullanımını ve mevcut zenginliğini yansıtabilmek bakımından son derece önemlidir. Yaşar Kemal'ineserlerinde de zengin bir şekilde kullanılan kelime gruplarının dağılımını bize yazarın üslubu hakkında da bilgi verecektir.

Kelime grupları dilin ifade gücünü göstermesi açısından önemli bir konudur. “Türkçe, kelime grupları açısından zengin bir dildir.” (Uğur ve Azizoğlu, 2016). Bu nedenle bu grupların doğru kullanılıp doğru anlaşılması önemlidir. Kelime gruplarını inceleyen diğer çalışmalara bakıldığında bunların sadece yapısal olarak işlevlerine dikkat çekilmiştir. Kelimelerin bir grup oluşturulmasındaki en önemli unsur eklerle birlikte kullanıldıklarında oluşturdukları anlamdan ileri gelir. Bu sebeple problem durumlarından ilki kelime gruplarının cümleye kattıkları anlama dayanarak meydana getirdikleri işlevdir. Bu araştırmanın problem cümlesibu doğrultuda oluşturulmuştur:

Yaşar Kemal'inÇakırcalı Efe romanındaki kelime gruplarının kullanımı nasıldır?

Alt problem cümleleri:

Yaşar Kemal'inÇakırcalı Efe romanındaki kelime gruplarının bir başka kelime grubunun içindeki görevi nasıldır?

Yaşar Kemal'inÇakırcalı Efe romanındaki kelime gruplarının cümle içindeki görevi nasıldır?

Yaşar Kemal'inÇakırcalı Efe romanındaki kelime gruplarının cümleye kattığı anlama dayanarak meydana getirdikleri işlev nasıldır?

1.2. Amaç

Dil, hem zihinsel gelişmenin göstergesi hem de anlamanın aracıdır. Dilin özelliklerinden birisi, düşünce ile iç içe olmasıdır. Düşünceler dil yardımıyla ortaya konarak başkalarına iletilir. Düşüncelerin gelişmesini sağlayan temel unsur, kelimelerdir. Kelime ve kavram zenginliği düşünme sürecinde akılcılığa ve düşünce zenginliğine işaret eder. Aktaş'ın (2010) konu ile ilgili görüşeri şu şekildedir:

İnsanın kelime ve kavram yönünden zengin bir birikime sahip olması, düşüncede de zengin olmasını sağlar. Kurallarla değil kullanım zevkiyle dil olgunlaşır. Yüksek kültür ve yaşama tarzı zaman içinde kendi konuşma diline vücut verir. Aristokrat veya yerleşmiş seçkinler zümresi olmayan toplumlarda, anlaşma vasıtası olarak kullanılan dil kuralları uygun görüldükçe hızla güzelleşmiştir. Bunun için geçiş dönemi toplumlarında, yaşama tarzında gözlemlenen zevksizlik dilde de varlığını sürdürür. Bu yalnız konuşma dilinde değil o dönemde ortaya konulan sanat eserlerinde de hissedilir. Gerçek anlamıyla elit zümresi olmayan toplumlarda dilin kullanılı kullanıla kendi ses ve söyleyişini güzelleştirip yüceltmesini beklemek bir ümitten öte geçemez. Osmanlı İmparatorluğu zamanında İstanbul'da imparatorluğa has bir kültürün İstanbul'da konuşma dilini farklılaştırıp incelttiğini herkes bilmektedir. Cumhuriyet Dönemi kendi elit zümresini oluşturabilseydi XX. yüzyıl sonlarında Ankara başta olmak üzere büyük şehirlerde Türkçe bugünkünden daha farklı bir seviyeye ulaşabilirdi. Çünkü elit zümre, sahip olduğu zevk ve kültür birikimiyle bilinen ve kabul edilen dil kurallarını ve söyleyiş tarzını, hayatın akışı içinde kendiliğinden yorulmayı pdeğerlendirerek güzelleştirir ve zenginleştirir. Yeni nesiller, doğal ortamda, bu dili kullanma becerisini kazanma imkânı elde ederler. Öyleyse bir dili doğru, güzel ve yerinde kullanma gerçek anlamda elit zümrenin varlığı ve yaşama tarzıyla yakından ilgilidir. (ss.37-42)

Sanatın eliti olarak büyük yazarları kabul etmek mümkündür. Onların dili kullanışı, sözcük seçimi, söz gruplarını oluşturma biçimleri hem örnek hem de dilin ilerleme vasıtalarıdır. Bu çalışmanın amacı dilin elitlerinden Yaşar Kemal'ineserlerindeki zenginliğin kelime grupları temelinde gösterilmesidir. Hangi

kelime gruplarını daha çok kullanıldığını ortaya koyarak yazarın üslubu hakkında genel bir kaniya varmak da amaçlanmıştır. Yine kelime gruplarının yapıları ve işlevleri hususunda tam bir fikir birliği olmaması nedeniyle bu konudaki çalışmalara katkı sunulmaya çalışılmıştır.

1.3.Önem

Kelimeler bir varlığı bir durumu bazen tek başlarına karşılayamazlar. Kelime grupları bu durumda gündeme gelir ve belli bir hareketi, bir varlığı, bir durumu karşılar niteler, belirtir ve pekiştirir. Bu nedenle kelime grupları dilin ifade zenginliği açısından önemli bir yere sahiptir. Kelime grupları anlamlı birliklerdir. Tek başlarına kullanıldıkları anlam ile söz dizimi içerisinde meydana getirdikleri görev farklıdır. “Ahmed Efenin/kara haberi” (Y.Kemal, ÇE,12) cümlesinde *kara haber* kelime grubu tek başına bir sıfat tamlaması iken söz dizimi içerisinde belirtili ad tamlamasının tamlanan görevinde kullanılmıştır. Bu durum birçok çalışmada dile getirilmiştir. Fakat kelime gruplarının kendi içerisinde meydana getirdikleri anlam da kelime grubunun söz dizimi içindeki anlamının belirlenmesi açısından önemli bir konudur. “Ahmed Efenin/ kara haberi”(Y.Kemal, ÇE, 12) cümlesinde bir belirtili ad tamlaması görülmektedir. Bu cümlede belirtili ad tamlamasının kalıplaşmış işlevi olan aitlik işlevi yerine *kara haberi* ibaresinin baskın işlevi olan belirtme anlamı daha ön plandadır. Bu durum kelime gruplarına değişik açıdan bakmamızı sağlar.

Kelime gruplarını yapısal açıdan incelemenin yanında derinlemesine inceleyen, yani kelime gruplarını oluşturan unsurların hangisinin yardımcı unsur hangisinin ana unsur olduğunu, kelime gruplarının anlamlarından doğan işlevlerini, kelime gruplarının nasıl oluştuğunu belirten bir çalışma yapılmadığı görülmüştür.

Bu çalışmada kelime gruplarını yapısal açıdan incelenmesinin yanında kelime grubunun müstakil olarak anlamına da değinilmiştir. Bir kelime grubunun müstakil olarak veya cümle içinde kullanımına bağlı olarak bütün işlevleri ve yapısı incelenmeye çalışılmıştır. Tablo yöntemi tercih edilmiş böylece daha derli toplu bir çalışma yapılmaya çalışılmıştır.

1.4.Sınırlılıklar

Dildeki söz varlığının zenginliği özellikle edebi eserlerde görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Türkçenin zenginleşmesinde büyük katkılar sağlayan, Türk Edebiyatı'nın mihenk taşlarından Yaşar Kemal'in "Çakırcalı Efe" adlı eseri konu alınmıştır. Özellikle yöre ağzını romana sokmadaki başarısıyla birlikte nitelendirmeleri de yerli yerinde kullanan Yaşar Kemal'in eserleri, kelime grupları açısından da oldukça zengindir. Ramazan Çiftlikçi (1993) Yaşar Kemal'in halk söyleyişlerine dayandırdığı "cığıl cığıl" örneğinde olduğu gibi TDK Türkçe Sözlük'te yer almayan birçok ikilem olduğunu belirtmiştir. Aynı çalışmada Yaşar Kemal'in dilinde deyimlerin olabildiğince fazla yer tuttuğu da belirtilmiştir.

Yazarın dili halk diline yakın olduğundan kelime gruplarının fazlaca yer tutması kaçınılmazdır. Bu çalışmada Yaşar Kemal'in "Çakırcalı Efe" adlı eseri ele alındı. Eserin YKY 2015'te basılan 15. baskısı üzerinde çalışılmıştır. Çalışmayı gerçekleştirdiğimiz 180 sayfalık eserde örneklem olarak aldığımız 11-20, 31-40, 51-60, 71-80, 91-100, 111-120, 131-140, 151-160, 171-180 sayfalarında bulunan kelime gruplarının tümü tablolar haline verilmiştir. Eserin toplam 90 sayfasında çalışılmıştır.

Leyla Karahan (2014:48) kelime gruplarını şu şekilde tanımlar: "Bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak veya belirtmek, pekiştirmek ve nitelemek üzere, belirli kurallar içinde yan yana dizilmiş kelimelerden oluşan yargısız dil birimidir." Leyla Karahan, kelime gruplarını; ad tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat-fiil grubu, ad-fiil grubu, zarf-fiil grubu, tekrar grubu, edat grubu, bağlama grubu, unvan grubu, birleşik ad grubu, ünlem grubu, sayı grubu, birleşik fiil grubu, kısaltma grupları olmak üzere on dört grupta incelemiştir. Bu çalışmada Leyla Karahan'ın Türkçede Söz Dizimi (2014) kitabında yer alan kelime grupları referans alınmıştır. Buna ek olarak zincirleme ad tamlaması, deyim grubu ve zarf grubu da incelenmiştir. Kelime grubunun kendi içinde meydana getirdiği işlevler incelenirken Zeynep Korkmaz'ın (2014) Türkiye Türkçesi Şekil Grameri adlı kitabı referans alınmıştır.

1.5.Varsayımlar

Kelime gruplarının gerek tanımı gerek sınıflandırılması gerekse işlevleri hakkında yapılan çalışmalara bakıldığında bir fikir birliğinin oluşmadığı

görülmektedir. Türkçenin söz dizimi için çok önemli bir konu olan kelime grupları hakkında farklı farklı görüşlerin olduğu görülmektedir. Leyla Karahan kısaltma gruplarını kelime grubu olarak değerlendirirken Zeynep Korkmaz (2014) kısaltma grubunu kelime grubu olarak değerlendirmemiştir. Tahsin Banguoğlu (2004) birleşik ad grubuna soyadı öbeği derken Muharrem Ergin (2004) birleşik ad grubu demiştir. “En, daha, kadar” gibi edatlar bazı araştırmacılarca sıfatların önüne geldiğinde sıfat tamlaması şeklinde ele alınırken bazı araştırmacılarca sıfatları ve zarfları eşitlik, üstünlük, en üstünlük bakımından derecelendiği için zarf grubu olarak ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Leyla Karahan(2014: 48) Türkçenin Söz Dizimi'nde bu yapıları bir sıfat tamlaması olarak kabul etmiştir. İbrahim Delice (2003: 35) Türkçenin Söz Dizimi adlı kitabında bu yapıları zarf grubu olarak kabul etmiştir. Leyla Karahan (2014: 44) zincirleme ad tamlamalarını bir kelime grubu olarak görmemektedir. Leyla Karahan: “Bir ad tamlamasının başka bir ad tamlamasına bağlanması ile oluşan yeni kelime grubunda üç isim unsurunun görev aldığını düşünmenin doğru değildir.” diyerek bu tamlamayı üçüncü bir tür olarak kabul etmemiştir.

Deyim grubunu kimi dil araştırmacıları kelime grubu olarak kabul etmeyip deyimleri ad + fiil kalıbında anlamca kalıplaşmış deyimleşmiş birleşik fiil grubunda ele almışlardır. Ancak deyimler kendilerini bu birleşik fiillerden anlamca ayırabilmektedir.

Bu çalışmada Leyla Karahan'ın Türkçenin Söz Dizimi kitabı örnek alınmıştır. Örnek alınan kitapta yer alan kelime gruplarına ek olarak zincirleme ad tamlaması, zarf grubu ve deyim grubunun da bir kelime grubu olduğu düşünüldüğü için bu yapılar müstakil bir kelime grubu olarak varsayılmıştır.

1.6. Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

1.6.1. Kavramsal Çerçeve

1.6.1.1.Cümlelerin öğeleri

Cümle; duygu, düşünce, haberi dilek vb. gibi durumları bildiren tek başına bir çekimli fiil ya da çekimli fiille birlikte kullanılan kelimeler dizisidir.

Cümle ögesi, cümleyi meydana getiren kelimelerin cümlede almış oldukları görevlerdir. Cümle ögeleri araştırmacılar tarafından farklı sayıda kabul edilmişler ve farklı şekilde adlandırılmışlardır. Ergin (2003) cümle ögelerini; fiil, fail, nesne, yer tamlayıcısı ve zarf olarak kabul etmiştir. Bu ögelere ek olarak cümle dışı unsurlar üzerinde de durur. Cümle içerisinde yer alan ünlemler ve bağlaçları cümle dışı unsur kabul eder.

Gencan (2001), cümlede üç ana unsuru belirtir: Özne, yüklem ve tümleş. Tümleşler de düz tümleş, dolaylı tümleş, ilgeç tümleşleri ve belirteç tümleşleri olmak üzere dörde ayrılır. Karahan (2014) cümlenin ögelerini; özne, yüklem, nesne, yer tamlayıcısı ve zarf olarak kabul eder. İlave edilen unsurlar cümle dışı unsurlar olarak kabul edilir.

Aktan (2016) cümlenin ögelerini; yüklem, özne, nesne yer tamlayıcısı, zarf ve cümle dışı unsur olarak incelemiştir. Karaağaç (2011) cümlenin ögelerini; yüklem, özne, nesne yer tamlayıcısı, zarf ve cümle dışı unsur olarak incelemiştir. Delice (2003) cümle ögelerini; yüklem, özne, nense, dolaylı tümleş , zarf tümleci ve cümle dışı unsur olarak incelemiştir. Bulak (2015) cümlelerin tasnifi ilgili şu açıklamayı yapmıştır:

Söz dizimini konu alan makalelerde ve söz dizimi kitaplarında cümle ögelerinin tasnifi konusunda farklı ifadelerle de olsa birbirine yakın yaklaşımlar sergilenmiştir. Bunlar incelendiğinde cümle ögelerinin tasnifi konusunda birbirine yakın üç ayrı yaklaşım görülür. Birinci görüşe göre özne ve yüklem temel ögeler; diğer ögeler yardımcı ögedir. Ergin (2003: 377) cümle ögelerinden fiil ve faili esas unsur; diğer ögeleri yardımcı unsur, diğer ögeleri tamamlayıcı ögeler olarak kabul etmiştir. İkinci yaklaşımı, birinci görüşteki dilciler gibi cümlenin ögelerini kesin yargılarla ayırmak yerine daha esnek bir tasnif yapan dilcilerin görüşü oluşturur. Bunlardan Karahan (1999: 46) cümlenin ögeleri konusunda kesin bir tasnif yapmayıp yüklemi ana unsur, özneyi ondan sonraki en önemli unsur olarak nitelemiştir. Biraz farklı bir şekilde ifade etse de Özkan-Sevinçli (2012: 119,126) de yüklemi temel öge, özneyi ondan sonraki en önemli öge olarak niteler. Üçüncü görüş ise, cümlenin tek temel ögesinin yüklem olduğunu savunan görüştür Delice (2003: 134)

yüklem cümlelerin tek temel ögesi olduğunu kabul edip cümlelerin öğelerini; temel öğeler, zorunlu öğeler ve seçimlik öğeler olarak tasnif etmiştir.(ss.165)

Ortak bir görüşe göre cümlelerin öğeleri şunlardır denilebilir; özne,yüklem nesne, yer tamlayıcısı, zarf tümleci. Bunlara ek olarak ilave unsurlar cümle dışı öğelerdir. Cümlelerin temel ögesi yüklemdir ve diğer öğeler yükleme göre şekillenir.

1.6.1.1.1. Yüklem

Yüklem, cümlede şahıs kip ve zaman kipini üzerinde bulduran temel yargıyı bildiren ögedir. Yüklem hakkında bazı araştırmacıların görüşleri şunlardır:

“Cümlede yargıyı taşıyan öge yüklemdir.” (Karahan, 2014: 14). “Nitelendirilmiş eylem adına yüklem denir.” (Karaağaç, 2011: 186). “Cümlelerin tek temel ögesi olan yüklem, aynı zamanda özelliklerine göre cümlede bulunacak diğer unsurların da belirleyicisidir.” (Delice, 2003: 134). “Yüklem ya kendisine ek fiilin bağlandığı isim soyundan bir kelime yahut çekimli bir fiil olur. Cümlelerin bütün öğeleri yüklem sayesinde varlık kazanır.” (Bilgegil, 1963: 13). “Yüklem, cümleyi bir yargıyla sonuca hazırlayan ya da cümleyi sonuca bağlayan kelime öbeğidir; kelime niteliğinde bir hece ya da harftir.” (Ediskun, 2007: 328). “Tümce içinde kip ve kişi ekleri alan, yani çekimlenmiş eylemdir. Kişileri vekipleri belirtebilen yüklem, tek başına bir tümce oluşturabilecek yeterlidir. Tek bir yüklem içinde yargı, zaman, kişi öğeleri bulunur.” (Eker, 2011: 452-453).

Görüşlere bakılacak olunursa yüklem hakkında şu sonuçlar ortaya çıkar: Yüklem cümlelerin ana ögesidir. Yüklem olmadan cümle kurulamaz. Kılış, oluş, durum yüklem tarafından karşılanır. Diğer öğeler yükleme göre anlam kazanırlar.

Yüklem ile ilgili veki başlı özellikler şunlardır:

1. Yüklem bir ad kökenli sözcük (ad, sıfat, zamir, edat, bağlaç, ünlem, fiilimsiler, var ve yok sözcükleri vb.) veya fiil olabilir. Yüklem ad kökenli olması durumunda ek fiil ile çekimlenmiş olması gerekir:

Çakırcalıyı bir tek kişi **vurmadı** (Y.Kemal, ÇE, 180). Cümlede yüklem fiil kökenlidir. Onun şerefi **bir kırk beş kişilik müfrezeye aittir** (Y.Kemal, ÇE, 180). Cümlede yüklem ad kökenlidir.

2. Yüklem sayısı cümle sayısını verir. Bir cümlede bir yüklem olur.

3. Karahan, (2013: 15) yüklem yapıyla ilgili şu açıklamayı yapmıştır: “Yüklem yapıyla diğer cümle öğelerinin de belirleyicisidir. Yüklemi geçişsiz fiil veya ad olan bir cümle nesne alamaz.”

Sen *Çakırcalı Efe gibi bir adamın oğlusun* (Y.Kemal, ÇE,13).

4. Aktan (2016: 85) yüklem yeri ile ilgili şu açıklamayı yapmıştır: “Yüklem genellikle sonda bulunur. Ancak bir anlamı öne çıkarma, vurgulamaihtiyacı, özellikle şiirde ahenk endişesi vb. gerekçeler yüklem yerini değiştirebilir, devrik cümle kurulabilir.”

Kara Ali sanki idam mahkumudeğil, *sarayın/ itibarlı misafiri*ydi (Y.Kemal, ÇE, 131). (Kurallı cümle)

Körük gibi *alıp alıp veriyordu* atlar (Y.Kemal, ÇE, 11). (Devrik cümle)

5. Seyhanlı (2009: 22) “Sözcük öbekleri de cümlede yüklem olurlar. Sözcük öbekleri birlikte kullanımla bir bütün oluştururlar ortak kullanımla bir anlam oluştururlar.”

Çok tecrübe, büyük cesaret isteyen/ bir işti (Y.Kemal, ÇE, 158). Yüklem=Sıfat tamlaması

6. Bazı cümlelerin yüklemi kelime veya kelime grubu olmaz. Böyle cümlelere eksilteli cümle denir. Böyle cümlelerin anlamları kendilerinden önce gelen cümleye veya kendilerinden sonra gelen cümlenin anlamına göre şekillenir: Dağa kaldırdığı *Osman Beyin/ fidye parasını...* (getirdiler) (Y.Kemal, ÇE, 171).

1.6.1.1.2.Özne

Cümlede yüklem bildirdiği işi, hareketi yapan ya da oluş içinde bulunan öğedir. Ancak araştırmacılar özne türleri ve özellikleri konusunda tam bir fikir birliğine varamamışlardır. Özne hakkındaki bazı araştırmacıların görüşleri şunlardır:

Ünal (2017: 121) “Türkiye Türkçesinde yazılı kaynaklarda özne kavramı ve özne tanımı üzerinde genel hatları ile çoğunlukla uzlaşılmıştır. ‘Özne cümlede yargıyı gerçekleştiren ya da oluşun, durumun içinde olan, kendisinden bahsedilen kavram veya varlıktır.’ tanımı üzerinde uzlaşılmıştır. Ancak bu tanım yeterli ve net olmadığından öznenin özellikleri tam olarak anlaşılmamış, çeşitli özne türleri ortaya çıkmıştır.”

Aktan, (2016: 88) “Cümlede yaparı veya oları karşılayan öğeye özne denir. Özne yüklem gösterdiği oluş, kılış ve durumu üzerine alır.”

Karaağaç, (2011: 189) “Cümlede bir var oluşu veya bir yapma ve olmayı gerçekleştiren öge, öznedir. Özne, yüklem gösterdiği bildirmeyi veya olma-yapmayı gerçekleştiren; yani bir değişimi yaşayan varlıktır.”

Ertürksoy, (2005: 4) “Cümlede yüklem içerdiği yargıyı gerçekleştiren kişi, canlı cansız diğer varlıklar veya yüklem bildirdiği durum ya da herhangi bir şey.”

Cümlenin temel ögesidir. Ancak her cümlede bulunmak zorunda değildir. Neşe Atabay ve arkadaşları (2003: 44-47) öznesiz cümleleri konu başlığı olarak almış ve bu cümlelere ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. H. İbrahim Delice (2003: 134) cümlenin tek temel ögesinin yüklem olduğunu belirtir.

Bulak ,(2005) özne konusunda şu açıklamayı yapmıştır:

Özne konusunda önemli belki de en önemli anlaşmazlık konusu, özne türleri ve bunların adlandırılışdır. Araştırmacıların özne konusuna şekil açısından veya işlev açısından yaklaşımları çok fazla özne türünün ortaya çıkmasına neden olmuş, durum içinden çıkılmaz hâle gelmiştir. Aynı açıdan yaklaşan araştırmacıların arasında bile özne türlerini adlandırmada farklılıklar ortaya çıkmıştır: "Açıklayıcı özne", "açıklayıcıdan özne" vb. Bu karmaşa gramer terimlerinin belirlenmesinde sadece yapısal açıdan veya işlevsel açıdan yaklaşımın çözüm getirmeyeceğini göstermiş, bakış açısının hem işlevsel hem de yapısal açıdan yani kavramsal açıdan olması gerektiğini zorunlu hale getirmiştir. (ss.1103)

Özne ile ilgili belli başlı özellikler şunlardır.

1. Özne yapanı ve olanı karşılar: **Memed** atına bindi, mavzerini kucağına aldı.(Y.Kemal, ÇE, 13) (Özne=yapan)

Bir saatlik yol almıştık ki önümüzden **bir yaylın ateşi** açıldı (Y.Kemal, ÇE, 11). (Özne=olan)

2. Ertürksoy (2005: 4) “Öznenin cümle içinde kullanılırken taşıdığı ilk önemli özellik yalın halde bulunmasıdır. İsmi hallerinden belirtme, yönelme, bulunma ve çıkma hallerine giren kelime veya kelime grupları cümle içinde özne görevinde kullanılamaz. Özneler sadece iyelik eklerini veya çokluk ekini alabilirler.” **Mısırların/ yaprakları** birbirine değişiyor, hafif bir yaprak sesi çıkıyordu (Y.Kemal, ÇE, 132).

Ertürksoy (2005) bu özelliği verdikten sonra kimi zaman +DAn çıkma hali ekinin öznelerle gelebildiğini belirterek şu örneği vermiştir: “*Senin istediklerinden bende yok.*”

3. “Bir cümlede birden fazla özne bulunabilir.” (Aktan 2016: 89) *Memedle Hacı* kaldılar (Y.Kemal, ÇE, 16).

4. “Bazı cümlelerde öznelerden biri diğerinin açıklayıcısıdır.” (Karahan, 2013: 19) Yıllar yılı kulağında *bir/ ağıt sesi, anasının sesi* (Y.Kemal, ÇE, 12).

5. Bazı cümlelerde özne kelime veya kelime grubu olarak yer almaz. Yüklemin taşınmış olduğu şahıs ekinden öznenin varlığı anlaşılır:

Yeme kendini kardaş şimdi onların icabına bakartız (Y.Kemal, ÇE, 11). Cümledeki “biz” örneğinde olduğu gibi.

6. Anlamca deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiillerin ad kısmı özne olabilir. Fakat böyle durumlarda özne yüklem içinde yer alır. Bu duruma Karahan, (2013: 21) özneli yüklem adı vermiştir: *Ağzını bıçak açmıyordu* (Y.Kemal, ÇE, 55).

7. Ad cinsinden kelime grupları özne olabilir: *Memedin/ içi* ikircikli (Y.Kemal, ÇE, 51). (Özne =Belirtili ad tamlaması)

8. İş yapmayan fakat işten etkilenen öznelere sözde özne denir. Edilgen çatılı fiillerde sözde özne kullanılır. Bu fiillerin yalnız 3. şahsı kullanılır: *Ahmet Efenin kara haberi* ikinci günü kuşlukta köyde duyuldu (Y.Kemal, ÇE, 12).

9. “*Ne, kim*” soruları özneyi buldurmaya yardım eder.

1.6.1.1.3. Nesne

Bazı araştırmacılar cümlenin ögesi olan nesne kavramı yerine düz tümleç kavramının kullanmayı tercih etmişlerdir. Bu konu hakkında Bulak (2012) şu açıklamayı yapmıştır:

Bir terim için isim olarak seçilen kelime ya da kelime grubu, o terimi oluşturan unsurların hepsini içine almalı, yabancı unsurların hepsini dışında bırakmalıdır. Cümlede geçişliliği sağlayan öge için “nesne” ismi kullanıldığında, “nesne” teriminin içlemi (Belli bir ağırlığı ve hacmi bulunan her türlü cansız varlık, şey, obje.) kaplamı (gr. Geçişli fiili bütünleyen yalın veya belirtme durumunda bulunan tümleç) (Türkçe Sözlük, 1998: 1647) karşılamadığı için birtakım tutarsızlıklar ortaya çıkmakta ve bu durum yanlış

yaklaşımlara neden olmaktadır. Bu öge için “düz tümleç” terimi kullanıldığında işlem-kaplam tutarsızlığı ortadan kalkacaktır. Bu ögeyi oluşturan unsurların soyut/ somut bir varlık veya kavram, nesne, kişi ve iş, oluş, hareketin adı olan filimsi olabileceği düşünülürse bu öge için “**düz tümleç**” terimi kullanıldığında işlem-kaplam ya da sözlük anlamı-terim anlamı arasındaki tutarsızlık ortadan kalkmış oluyor. Onun için söz konusu öge için; “**düz tümleç**”, eksiz olanı için; “**belirsiz düz tümleç**”, belirtme (yükleme) eki alanı için de; “**belirlidüz tümleç**” terimi kullanılmalıdır.(ss.423)

Çalışmada Leyla Karahan’ın kitabı esas alındığından nesne kavramı kullanılmıştır.

Cümlede nesneögesinin bulunurken nasıl bir yol izlenmesi gerektiğini Nuh Doğan (2010) şu şekilde açıklamıştır:

Türkçede farklı nesne kabullerinin üç farklı kaynağı olduğu görülmüştür. Nesnenin belirlenmesinde ögenin semantik rolü ve fiil-tamlayıcı ilişkisinden ziyade bir yapı unsuru oluşuna ve şekline dikkat edilmesi gerekir. Çünkü nesne cümlelerin hem derin yapısında hem yüzey yapısında gramatikal bir işlev üstlenir. Nesnenin söz dizimindeki semantik rolleri gramatikal bir ilişkiyi karşılayan nesneyle her zaman örtüşmez. Bir yapı unsuru olan nesne cümlede farklı semantik rolleri taşıyabilir. Bu yüzden Türkçe cümle çözümlemelerinde gramatikal ilişkiler ve semantik roller ayrımı yapılması gereği vardır. Bu bakımdan cümle yapısal ve semantik açıdan çözümlenebilir. (ss.229)

Nesne kavramı hakkında bazı araştırmacılar şu açıklamaları yapmışlardır:

Korkmaz (1992: 157) “Cümlede öznenin, dolayısıyla fiili geçişli olan yüklemün etkilediği şahsı veya şeyi gösteren, yalınveya yükleme durumu eki almış kelime.” Karahan (2014: 25) “Cümlede yüklemün bildirdiği, öznenin yaptığı işten etkilenen öge, nesnedir.” Karaağaç (2011: 139) “Geçişli fiilin teşir ettiği şahsı veya şeyi gösteren veya karşılayan cümle unsurudur.” Aktan (2016: 97) “Cümlede yüklemün bildirdiği, öznenin yaptığı işten etkilenen ögeye nesne denir.”

Yukarıdaki açıklamalara bakılacak olursa nesne hakkında öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir diyebiliriz. Yüklemi geçişli olan fiillerde bulunması zorunludur. Yüklemi geçissiz olan cümlelerde kılışı ve oluşu özne gerçekleştirir.

Ergin'in cümlelerin öğeleriyle ilgili değerlendirmelerinde yapı önemli bir yer tutar. Cümlede görev yapan unsurlar sadece işlevlerine göre değil, çekimli olup olmamalarına göre değerlendirilir. Cümlede yer alan öğelerin aldıkları ekler çoğu zaman belirleyici olmaktadır. Yazarın özne (fail), nesne ve yüklem

(fiil) konusundaki görüşleri dil bilgisi yazımında kabul gören görüşlerdir. Ancak yer tamlayıcısı ve zarf konusundaki görüşleri işlevi ön plana alan dilciler tarafından eleştirilmiştir. Örnekte de görüldüğü üzere Ergin, yaklaşma (+A), bulunma (+DA) ve ayrılma(+DAn) hâli eklerinden birini alan bir cümle ögesini zaman da bildirse zarf saymamaktadır. Bu eklerden birini alan unsurlar yer tamlayıcısı kabul edilir. (ss.120)

Açıklamalardan da yola çıkılarak yer tamlayıcısının özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Bu öge yükleme yönelme hâli eki olan (-A), bulunma hâli eki olan (-DA), ayrılma hâli eki olan (-DAn) ekleriyle bağlıdır.
2. Yer tamlayıcısı kelime veya kelime grubu olabilir:Onun şerefi bir **kırk beş kişilik/müfreze**ye aittir (Y.Kemal, ÇE, 180). (Yer tamlayıcısı= Sıfat Tamlaması)
- 3.Yönelme, bulunma ve uzaklaşma hâli ekli tarz, zaman, miktar zarfları yer tamlayıcısı değildir: **Bir dakika içinde** yola çıktılar (Y.Kemal,ÇE,11).
4. Cümle tahlillerinde yükleme sorular kime, kimde, kimden, neye, nede, neden, nereye, nerede, nereden, soruları bu ögeyi buldurmaya yöneliktir.

1.6.1.1.5.Zarf tümleci

Yüklemi çeşitli yönlerden (zaman, durum, soru, miktar vb.) tamamlayan cümle ögesine zarf tümleci denir. Zarf tümleci ile ilgili yapılan bazı açıklamalar şunlardır:

Karaaağaç (2011: 195) “Bir cümlede yön, zaman ,tarz, sebep, miktar, vasıta, şart, vb. bildirerek yüklemi tamamlayan ögesi zarftır. Yapma olmaları niteleyen her türlü söz ve yapı zarftır; zarf, eylemin sıfatıdır.”

Ergin (2004: 400) “Fiilin muhtelif şartlarını ve zamanını gösteren cümle unsurudur. Hareketin nasıl, niçin, ne şekilde, hangi vasıtalarla, hangi sebeple hülâsa

hangi şartlarla yapıldığını veya olduğunu ve hangi zamanda cereyan ettiğini göstermek için zarf unsuru kullanılır. Bu unsur zarf olarak kullanılan isim cinsinden bir kelime veya kelime grubu bir gerundium veya gerundium grubu veya bir edat grubu olur.”

Karahan (2014: 32) “Zaman, tarz, sebep, miktar, yön, vasıta ve şart bildirerek yüklemi tamamlayan cümle ögesi zarftır.”

Zarf tümleci ile ilgili bazı kavram kargaşalarının olduğu bilinmektedir. Edat tümlecinin zarf tümlecinin bir alt kolu olduğu ve yüklemi beraberlik amaç vb. durumlarla nitelediği düşünülmektedir. Zarf tümlecinin birçok görevi vardır. Bu nedenle zarf tümlecini alt kategorilere ayırmanın kavram kargaşası ortaya çıkaracağı düşünülmektedir.

Demir (2003) zarf kelimesinin bir cümle ögesi mi yoksa bir kelime türümü olduğu konusunda kesin bir yargı olmadığını belirterek şu açıklamayı yapmıştır: “Gramerlerimizde zarfın bir kelime çeşidi mi yoksa cümle öğelerinden biri mi olduğu açıklığa kavuşturulmamıştır. Çünkü çoğunda zarf ile zarf tümlecinin tanımları aynı kelimelerle ve söz dizimindeki görevi esas alınarak yapılmıştır.”

Zarf tümleci ile ilgili yapılan açıklamalara bakılacak olunursa zarf tümlecinin özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Yüklemi vasıta, sebep, yön, miktar, zaman, tarz gibi durumlarla tamamlayan ögedir: **Sonra gözleri dumanlanıp** mahzunlaştı (Y.Kemal, ÇE,14).

2. Adlar eksiz veya yön, eşitlik hâli, vasıta hâli ve diğer bazı hal ekleriyle;fiiller de zarf fiil ekleriyle cümlede zarf görevi yaparlar: **Gün altında baban yoldan gelirken** bir top parıltı belirirdi (Y.Kemal, ÇE, 14).

3.Zarf kelime grupları şeklinde olabilir: **Bir/ gün** ansızın kızanlarını başına topladı (Y.Kemal, ÇE, 118). (Zarf tümleci= Sıfat tamlaması)

4. Yükleme nasıl, ne zaman, ne ile hangi şartlarda, kim tarafından, niçin ne kadar, hangi yönegibi sorular zarf ögesini buldurur.

1.6.1.1.6. Cümle dışı öge

Cümlenin kuruluşunda bir etkisi olmayan cümleden çıkarıldığında yapısında herhangi bir bozulmaya yol açmayacak olan unsurlardır. Cümle dışı öge ile ilgili kimi araştırmacılar şu açıklamaları yapmışlardır:

Aktan (2016: 107) “Cümlenin kuruluşuna doğrudan katılmayan ve şekil olarak yükleme bağlanmayan ancak cümlenin anlamına dolaylı olarak katkıda bulunan unsura cümle dışı unsur denir.”

Ergin (2003: 401) “Cümlede bu öğelerden başka bir de bağlama ve ünlem edatları veya ünlem grupları bulunabilir. Fakat bunlar esas hareketle, fiille ilgili olmayan ve cümleye sadece ilave edilmiş bir durumda bulunan unsurlardır. Umumiyetle cümlelerin başlarında, sonlarında ve cümleler arasında bulunurlar. Parantez şeklinde cümle içine girdikleri de görülebilir. Bunlara cümle dışı unsurlar adını veriyoruz.”

Karaağaç (2011: 196) “Cümlenin kuruluşuna katılmayan fakat cümle öğeleri ve cümleler arasında bağlantı kurarak metnin oluşmasını sağlayan öğeler cümle dışı öğelerdir.”

Karahan (2014: 36) “Cümlenin herhangi bir yerinde bulunan ancak kuruluşuna katılmayan ve dolaylı olarak cümlenin anlamına yardımcı olan öğelerdir.”

Delice (2003: 141) cümle dışı öğeden kastı yargı dışılık olduğunu belirterek şu açıklamayı yapmıştır: “Zihnimizde oluşturduğumuz yargının bütünlüğüne müdahil davranıp araya unsurların açıklayıcısı herhangi bir biçimbirim (ses, hece, eki kelime kelime öbeğicümle hatta cümleler) getirdiğimizde doğrudan yapısal olarak yükleme bağlanamayacak bir biçimbirim kullanmış oluruz. Bunlar cümle dışı unsurdur.”

Kimi araştırmacılar seslenmeleri ünlemleri cümle dışı öge olarak kabul etmemişlerdir. Bu görüşü savunanlardan Alyılmaz (2015) şu açıklamayı yapmıştır:

“Seslenmeler, bazı araştırmacılar tarafından yardımcı cümle ögesi veya cümle dışı öge/ cümle dışı unsur olarak kabul edilmektedir. Seslenmeler (diğer tümleçler gibi yüklem özel belirleyicisi olmasalar da) cümlenin bir parçası hatta sıralama bakımından da ilk ögesini oluştururlar. Mesajın iletilebilmesi için alıcıyı uyarıp onu iletişim ortamına çeken seslenmeler için

cümle dışı öge terimi kullanmak doğru değildir.Çünkü bu terim beraberinde “Eğer seslenmeler cümle dışı ögeler ise, bunların cümlelerin içinde ne işleri vardır?” sorusunu akla getirmektedir. Seslenme (vocative) hâl kategorisi ve seslenmelere müfredatta ve ders kitaplarında yer verilmediği takdirde öğretmenler ve öğrenciler kavram ilişkileri ve cümle çözümlemeleri hususunda sıkıntı çekmeye devam edecekler; içinde seslenmelerin yer aldığı cümleleri tahlil edemeyeceklerdir. Bugün Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinde öğrenim gören pek çok öğrencinin Ali gel! Cümlesinin öznesini Ali olarak gösterdiği; Ali sözcüğünün cümlelerin seslenme ögesini; cümlede işaretli (/+ø/) olarak kullanılan “sen” sözcüğünün ise cümlelerin öznesini oluşturduğunu (Ali, sen gel!) bilmedikleri göz ardı edilemez bir gerçektir.”

(ss.45-46)

Bu konuyla ilgili Bahşı (2012: 23) “Ünlemler cümlelere üye olmadığı söylenmekle beraber isme dönüşerek türlü görevlerde kullanılır. Özne, belirtili nesne, belirtisiz nesne, dolaylı tümleşç olarak görevlerde bulunabilirler.” açıklamasını yapmıştır.

Çalışmada Leyla Karahan’ın kitabı referans alındığından seslenmeler cümle dışı öge olarak kabul edilmiştir. Cümle dışı ögelerin özelliklerini açıklamalara bakarak şu şekilde sıralayabiliriz.

1.Ünlemler, ünlem grupları ve hitaplar, bağlaçlar cümle dışı ögelerdir:

Ya Memedim ya yavrum..!(Y.Kemal, ÇE, 14).

Haydi be kara dinini..! (Y.Kemal, ÇE, 40).

2.Ara sözlere ve açıklama cümleleri cümle dışı ögedir.

3.Cümle dışı unsurların cümlede belli bir yeri yoktur. Başta ortada ve sonda olabilirler. Nitekim “ki” açıklama bağlacı cümle başında yer alan bir cümle dışı unsurdur.

1.6.1.2. Kelime türleri

1.6.1.2.1.Ad

Varlıkları, duyguları, kavramları karşılayan sözcüklere ad denir. Adlar canlı ya da cansız varlıkları karşılayabilir, anlamlı veya anlamsız olabilir.

Karaağaç (2011: 31) adların kullanım alanı hakkında şu açıklamayı yapmıştır:

“Sözlüklerin çok büyük bölümünü adlar daha doğrusu sözlerin ad kullanımı oluşturur. Aslında sözlük birimlerinin tamamı ad kullanımındadır. Sözlüklerde büyük, sarı, ağaç, demir, dün, yürümek, vb. sözlerin karşılıklarına verilen ad, sıfat, zarf, eylem vb. türden sözün türüne işaret eden açıklamalar, yalnızca birer genel kullanıma işaret ederler. Yoksa, sözlükten çıkarılmadıkları sürece bu sözlerin hepsi ad kullanımındadır.”

Korkmaz (2014: 229) adlar hakkında şu açıklamayı yapar: “Adlar, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut soyut bütün kavramları, tek tek ya da tür olarak karşılayan sözlüktür: at ,ağaç, aslan, bağ, balık, baş, başak, bitki, böcek, çocuk, çiçek, dağ, demir, deniz, deve, gelin, insan, kuş, tarla, toprak, sınıf, sürü, yaprak, Ali, Kamil, Ayşe, Çiğdem, Gelibolu, İzmir, Trabzon; başlamak, karşılamak, okumak, anlayış, cesaret,duygu, güzellik, iyilik, rüye vb.”

Korkmaz (2014: 229) adları varlıkların niteliklerine göre üçe ayırmıştır. Somut ve soyut adlar, özel adlar, cins adları (tür adları), oluş ve kılış adları olmak üzere üç gruba; varlık ve nesnelere verilmişlerine göre özel adlar, cins adları ve oluş, kılış adları olmak üzere üç gruba; yapıları bakımından da basit adlar, türemiş adlar, kalıplaşmış adlar, birleşik adlar olmak üzere dört gruba ayırmıştır.

Ergin (2003: 218) adları has isim ve ortak isim olarak ikiye ayırmış ve ad kavramı hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “İsimler canlı, cansız bütün varlıkları ve mefhumları tek tek veya cins cins karşılayan; varlıkları ve mefhumları adları olan kelimelerdir: ağaç, su, taş, çocuk, oda, yolcu, yıldız, deniz, köprü, bulut, Orhan, İstanbul, Anadolu, Karadeniz, Atatürk, Yavuz, Gönül, Işık, korkut,Çağlayan, Yüksel gibi.” Adlar yapı ve anlamlarına göre çeşitli sınıflara ayrılırlar:

1.Varlıklara verilmesine göre adlar özel ad ve cins adlar olmak üzere ikiye ayrılır:

Gözünün içine bakıyordu (Cins) (Y.Kemal, ÇE, 119) .

Demedim mi **Osmanlının** dostluğu olmaz.(Özel) (Y.Kemal, ÇE, 12).

2. Karşıladıkları varlıkların sayısına göre adlar tekil adlar, çoğul adlar ve topluluk adları olmak üzere üçe ayrılır:

Senin babanın **tüfeği** kanı ciğeribeş para etmezlerin elinde(Y.Kemal, ÇE, 14).(Tekil)

Bu dağa kaldırılanlar Çakırcalının, öteki **efelerinin yatakları, himayecileri** (Y.Kemal, ÇE, 73).(Çoğul)

Bunun üstüne Hareket **Ordusu** Kumandanlığına bir telgraf çektim (Y.Kemal, ÇE, 120).(Topluluk)

3.Varlıkların niteliklerine ve oluşlarına göre adalar; somut, soyut ve hareket adları olmak üzere üçe ayrılır:

Beyaz yere bir türlü değmedi (Y.Kemal, ÇE, 19).(Somut)

Zalim Osmanlı dedi (Y.Kemal, ÇE, 14).(Soyut)

Ateş etmeye başladılar (Y.Kemal, ÇE, 16).(Hareket)

4. Adlar yapılarına göre basit türemiş ve birleşik adlar olmak üzere üçe ayrılır:

Telgraf**ordununun** ağzıylandı(Y.Kemal, ÇE, 151).(Basit)

Baskınlardan birinde bir yara almış, total kalmıştı (Y.Kemal,ÇE,158).(Türemiş)

Hacıduk Rejinin **kolcubaşısı**ydı (Y.Kemal, ÇE, 158).(Birleşik)

5. Ad ve ad soylu kelimeler (ad, sıfat, edat vb.) çeşitli çekim eklerini alarak cümlede farklı görevlerde bulunurlar.

Bu çalışmada hangi kelime gruplarının ad türünde kullanıldığı tabloların üçüncü sütununda belirtilmiştir.

1.6.1.2.2.Sıfat

Adlardan önce gelerek onları niteleyen ya da belirten kelimelere sıfat denir. Bu nedenle sıfatlara önad da denir. Sıfatla adın arasına herhangi bir noktalama işareti giremez. Bir adın birden fazla sıfatı olabilir. Sıfatlar niteleme sıfatları ve belirtme sıfatları olmak üzere ikiye ayrılır. Niteleme sıfatları adları renk, biçim ve durum yönüyle niteler.

Ergin (2003: 244) sıfatlar hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Sıfatlar nesnelere vasıflandırma ve belirtme suretiyle karşılayan kelimelerdir. Türkçede sıfatlar, yanlarındaki isim ne şekilde bulunursa bulunsun, sıfat olarak daimaçekimsizdirler. Hiçbir işletme eki almazlar, bu bakımdan hiçbir isme uymazlar.” Ergin sıfatları belirtme sıfatları ve vasıflandırma sıfatları olmak üzere ikiye ayırmıştır.

Karaağaç (2011: 32) sıfat tanımını sözlükte sıfat ve söz diziminde sıfat olmak üzere iki şekilde yapmıştır: “Sözlükte sıfat: Sözlerin gramerlik tasnifinde, isimlerin niteliklerini belirten sözlere gönderme yapmak için kullanılan bir terimdir. Varlıkların her türden özellik adlarıdır. Söz diziminde sıfat: Varlık ve eylem adları, varlık ve eylemleri tanımlamazlar, onlara yalnızca işaret ederler. Varlıkların özelliklerine ad olan her türlü söz, söz öbeği veya cümle (isim- fiil) sıfat olarak kullanılabilir. Sıfat, nitelik adıdır. Varlığın var oluş sıfatı olarak kullanabildiğimiz bütün birimler,sıfat; varlığın eylem sıfatları da isim-fiillerdir.”

Açıklamalara bakarak sıfatları özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1.Niteleme sıfatları adı durum, renk, biçim yönüyle niteler:

Fıkara/ kızların çeyizini düzer, delikanlıların başlığını verirdi (Y.Kemal, ÇE, 14). (Durum)

Duluklarında bir iki **beyaz/ kıl** vardı (Y.Kemal, ÇE, 17). (Renk)

Düz/ yoldan gitsek ne olur Efe (Y.Kemal, ÇE, 96). (Biçim)

2. Belirtme sıfatları ise adları sayı, işaret, belirsizlik, soru yönüyle belirtir:

Bu ara **altı/ silah** birden patladı (Y.Kemal, ÇE, 12). (Sayı)

Biz olmazsak ardında yarın **bir/ çalılıkacı** gelir, soyar, soğana çevirir onu (Y.Kemal, ÇE, 33). (Belirsizlik)

Baban **bu/ dağların** kartalıydı (Y.Kemal, ÇE, 14). (İşaret) **Hangi/ parayı?** (Y.Kemal, ÇE, 171) (Soru)

3. Unvanlar özel adla kullanıldığında unvan sıfatı olur:

İzmirde Hükümet Konağında Yörük Osman Efe, Bergamada Hükümet Konağında kızanlarıyla birlikte **Bakırlı Efe**, Aydında **Parmaksız Arap** (Y.Kemal, ÇE,12). cümlesinde ki örnekler birer unvan sıfatıdır.

4. Sıfatlar da yapı olarak basit sıfat, türemiş sıfat ve birleşik sıfat olmak üzere üçe ayrılır:

Ne kadar da *genç/ bir paşa!*(Y.Kemal, ÇE, 71). (Basit)

Hacı Eşkîya küçücük kara kuru,avurdu avurduna geçmiş *yaşlı/ bir adamdı* (Y.Kemal, ÇE, 13). (Türemiş)

Başında *yüz kişilik/ bir müfrezesi* vardı (Y.Kemal, ÇE, 151).(Kurallı birleşik)

Bu yönüyle Osmanlının son devri için *olağanüstü/ bir olay* sayılmalıdır (Y.Kemal, ÇE, 57). (Kuralsız birleşik)

Bu çalışmada hangi kelime gruplarının sıfat türünde kullanıldığı tabloların üçüncü sütununda belirtilmiştir.

1.6.1.2.3.Zarf

Fiilleri, fiilimsileri, sıfatları ve kendileriyle aynı türden sözcükleri anlamca etkileyen kelimelere zarf denir.

Sezer (2006: 391) zarflar hakkında şu açıklamayı yapar: “Standart Türkiye Türkçesinde ve Türkiye Türkçesi ağızlarında zarf olan kelimeler sayılabilecek kadar azdır. Bu sebeple zarflar genellikle fiil ve isim kök ya da gövdelerine getirilen ek/ ekler yoluyla yapılmaktadır.”

Korkmaz (2014: 427) Zarflar fiillerden, sıfatlardan, sıfat fiilerden, ve zarf niteliğindeki sözlerden önce gelerek onları zaman, yer yön, nitelik, durum azlık-çokluk bildirme, pekiştirme ve sorma gibi çeşitli yönlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren sözlerdir.” Korkmaz, zarfları kökenleri bakımından zarflar, yapıları bakımından zarflar ve işlevleri bakımından zarflar olmak üzere üç ana sınıfa ayırmıştır.

Bilgegil (1963: 216) zarf kavramı hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Bir sıfatın, bir fiilin, bir fiilimsinin başına gelerek anlamını niteleyen, belirten, değiştiren veya sınırlıyan kelimelerdir. “(Güzel) yazıyor. -(Daha) zeki bir adam. (Şimdi) geldi. Kahveyi(çok) içiyor.” örneklerinde parantez içine alınan kelimeler birer zarftır. İsim soyundan gelen kelimelerin anlamlarını daraltmaları bakımından sıfatlarla aralarında bir benzerlik vardır. Bu sebeple bazı kitaplar, heriki çeşide giren kelimeleri “kuyûd” genel adı altında toplamışlardır. Bazı kitaplarda ise “kayıd” sözü, yalnız bu dersin konusu olan kelimelere ayırt edilmiş; içlerinde ancak yer ve zaman bildirenlerden zarfdiye bahsedilmiştir. Şüphesiz ki, sıfatın şümül alanı zarflarinkinden geniştir: Bir

sıfat, bir zarf yerine kaimiçinde de zarf tümleci olarak görev alabildikleri hâlde; sıfatların -doğrudan doğruya- böyle bir görevi yoktur.”

Atabay vd. (2003: 83) zarf konusunda şu tanımları yapmıştır: “Eylemlerin, eylemsilerin, sıfatların ya da görevce kendine benzeyen sözcüklerin anlamlarını etkileyen, kimi kez güçlendirip kimi zaman kısıtlayan sözcüklere belirteç denir.”

Aksan (1982: 97) “Belirteç (zarf) adıyla anılan öğelerse hem ön adaların hem de eylemlerin hem görevce kendine benzeyen öğelerin anlamlarını etkileyen sözcüklerdir.”

Zarfların özellikleri şunlardır:

1. Zarflar fiilleri anlamca etkiler: Haşan Çavuş ölüye bakmadan atını **doludizgin** Ödemişe sürdü (Y.Kemal, ÇE, 14).

2. Zarflar fiilimsileri anlamca etkiler: Bu **birdenbire** başlayan ateş altında on iki yaralı, bir şehit verdik(Y.Kemal,ÇE,174).

3. Zarflar sıfatların derecesini belirterek zarf grubunu oluşturur: Ahmed Efenin **en/ yakın dostuydu** (Y.Kemal, ÇE, 13).

4. Zarflar başka zarfların derecesini belirterek zarf grubunu oluşturur.

5. Zarflar; durum zarfları, zaman zarfları, yer-yön zarfları, ölçü-miktar zarfları ve soru zarfları olmak üzere beşe ayrılır:

Atları öldürürcesine sürüyorlardı (Y.Kemal, ÇE, 11). (Durum)

Çarpışma bircehennemi ateşle, **akşama kadar** sürdü (Y.Kemal, ÇE, 120). (Zaman)

Çakırcalı bundan memnun, **aşağı** indi (Y.Kemal, ÇE, 58). (Yer-Yön)

Nasıl donatılacaksa öyle donatacaksın(Y.Kemal, ÇE, 80). (Soru)

Sonra gene kalktı, başka bir çama **biraz daha** büyük bir yuvarlak çizdi (Y.Kemal, ÇE, 18). (Miktar)

6. Zarflar da yapı olarak basit zarflar, türemiş zarflar ve birleşik zarflar olmak üzere üçe ayrılır:

Ahmed Efenin **en** yakın dostuydu (Y.Kemal, ÇE, 13). (Basit)

O **ölmüncesine** kolum kanadım kırıldı (Y.Kemal, ÇE, 15). (Türemiş)

Bu **birdenbire** başlayan ateş altında on iki yaralı, bir şehit verdik (Y.Kemal, ÇE, 174). (Birleşik)

Bu çalışmada hangi kelime gruplarının zarf türünde kullanıldığı tabloların üçüncü sütununda belirtilmiştir.

1.6.1.2.4. Ünlem

Bir duyguyu bildirmek amacıyla kullanılan, sevinme, acıma, bııkma, şaşma gibi duyguları anlatan sözcüklerdir. Konu ile ilgili çeşitli araştırmacıların görüşleri şu şekildedir:

Bahşı (2012: 13) ünlem kavramının tanımını yaptıktan sonra şu açıklamayı yapmıştır:

Türkçede ses, yüksek ses > anlamına gelen ün > kelimesinden teşkil olunan ünlem, dil bilgisi terimi olarak, “zapt olunmayan heyecanlarımızı yüklenen, bazen örneği tabiatta bulunan ve anlatım kabiliyeti bir cümleninkine denk olabilen insan, ses, çığlık ve sözlerdir.

Ünlemler konuşma esnasında kendilerine mahsus tonları vurguları ve uzatmalarıyla diğer kelimelerden ayrılırlar. “Menşe” ve yapı bakımından ya tabiat seslerini taklit suretiyle veya hislerin yorumlanarak ses şeklinde terennümü neticesinde meydana gelmişlerdir. Bu bakımdan bir kısmı aşağı yukarı bütün dillerde müşterektir. “Bu kelimeler” çekim ve türeme (yapım) ekleri almazlar.(ss.13)

Korkmaz (2014: 961) ünlemlerin gramerimizde en az işlenen konulardan biri olduğunu savunarak şu açıklamayı yapmıştır: “Türkiye Türkçesi ile ilgili yerli ve yabancı gramerlerde bu konu tanımı, niteliği kapsamı ve sınıflandırılması bakımından birbiri ile ortaklaşa noktalar dışında, genellikle birbirine uymayan veya eksik kalan değerlendirmelere bağlanmıştır. Nitekim bazı gramerlerde ünlemler yalnız duygu ve heyecanları anlatan kelime türü olarak tanımlanırken (Ediskun, 2007; Gencan, 2001) bazılarında buna seslenmeler (Deny, 1943; Bilgegil, 1963; Banguoğlu 2004), bazılarında da yansıma kelimeler (Hacıeminoğlu, 1992) eklenerek kapsam geniş tutulmuştur.” Yansıma sözcükler de ünlem görevinde kullanılabilir.

Ergin (2003: 349) ünlemleri; ünlemleri edatları başlığı altında incelemiş ve ünlemleri, ünlem edatlarının bir alt kolu olarak değerlendirip şu açıklamayı yapmıştır: “Bunlar his ve heyecanları sevinç, kederi ıztırıp, nefret, hayırlanma vb.

gibi ruh hallerini; tabiat seslerini, seslenmeleri; tasdik, red, sorma, gösterme gibi beyan şekillerini ifade eden edatlardır.” Ergin, ünlem edatlarını; ünlemler, seslenme edatları, sorma edatları, gösterme edatları, cevap edatları olmak üzere beşe ayırmıştır.

Karaağaç (2011: 43) ünlemleri edatların bir alt kolu olarak değerlendirmiş ve seslenme edatları, soru edatları ve cevap anahtarları olmak üzere üç grupta incelemiştir.

Ünlemler cümle içerisinde ise cümle dışı öge olarak görev alırlar. Kimi araştırmacılar (Alyılmaz, 2015) ünlemlerin tek başlarına da anlamları olduğunu belirterek bunları cümle dışı öge olarak değerlendirmenin yanlış olduğunu savunmuşlardır.

Ünlemler cümlede çeşitli duyguları dile getirirler: *Hey gidi günler hey!* (Y.Kemal, ÇE, 15). (Özlem)

Bu çalışmada hangi kelime gruplarının ünlem türünde kullanıldığı tabloların üçüncü sütununda belirtilmiştir.

1.6.1.2.5.Fiil

Varlıkların hareketlerini, oluşlarını, kılışlarını, durumlarını karşılayan; kip ve kişi ekleri ile çekime giren sözcüklere fiil denir.

Ergin (2003: 81)fiiller hakkında şu açıklamalarda bulunmuştur: “Nesneleri tek tek mücerret olarak karşılayan isim kök ve gövdeleri mânâlı ve tek başına kullanılan dil birlikleridir. Hareketleri nesnesiz, mücerret olarak karşılayan fiil kök ve gövdeleri ise mânâlı fakat tek başına kullanılmayan dil birlikleridir.”

Korkmaz (2013: 487) ise fiiller hakkında şu açıklamada bulunmuştur: “Adlar, gramer açısından kendi başlarına birer bağımsız nitelik taşıyan canlı, cansız somut, soyut varlık ve nesnelere ile kavramları karşılayan sözler oldukları hâlde fiiller bağımsız değil bağımlı söz türleridir. Çünkü bunlar tek başına kullanılamazlar. Karşıladıkları iş ve hareketler ancak adlarla olan ilişkileri ile ortaya çıkar.”

Delice (2002) fiileri basit ve türemiş olmak üzere ikiye ayırır ve birleşik fiil terim kavramı yerine öbek-fiiller kavramını kabul ederek konu hakkındaki görüşlerini şu şekilde açıklar:

Gramer kitaplarında birleşik fiil terimi ile verilen bu konuyu öbek-fiiller terimiyle ele almayı uygun bulduk; çünkü, kendi anlamından uzaklaşmış yardımcı fiillerle kurulan gelivermek, düşeyazmak gibi tasvir fiillerinde bile binyapısal ayrıklık mevcuttur. Asıl fiil ile yardımcı fiil arasına ya zarf-fiil eki ya dazarf fiil eki yerine bir kip eki kendi işleviyle getirilebilmektedir. Oysa diğerkelime türleri için kullanılan birleşik kelime terimi için birleşenleri herhangi birekle ayırmak farklı farklıçekimlemek mümkün değildir. Çekimlendiği zaman birkelime türü olmaktan çıkıp kelime öbeği kategorisine girmektedir. Örneğin hanımeli bir birleşik kelimedir; ama, hanım kelimesine bir ek getirip hanımın eli dediğimizde hanım da el de öz anlamına bürünürler. Böylece adlandırma aşamasında bir anlam için kurulmuş ortaklık bozulur. (ss. 192)

Fiiller yapı olarak basit, türemiş ve birleşik fiil olmak üzere üçe ayrılmıştır:

1. Basit fiil: Yapım eki almamış ve başka sözcükle birleşmemiş fiillere basit fiiller denir. Gencan (2011: 331) basit fiilleri yalnız eylemler olarak adlandırır ve şöyle tanımlar: “Aslında eylem olan; başka bir sözcükten türemiş, birleşmemiş bulunanlardır: Gel, görmek, oku, aldım, yazacaksın, istemiyorum, kalsınlar...”

Yıldırım gibi içeri **düştü** (Y.Kemal, ÇE, 140).

2. Türemiş fiil: Yapım eki almış fiillere türemiş fiil denir. Kaya (2012: 96) türemiş fiillerin açıklamasını şu şekilde yaparak bu tür fiilleri ikiye ayırmıştır:

“Ad ya da fiil kök ve gövdelerinden yapım ekleriyle türetilmiş, yeni anlama sahip olan fiillerdir. Türemiş fiiller iki çeşide ayrılır:

a)Adlardan ve ad görevli sözcüklerden türemiş fiiller

b)Fiillerden türemiş fiiller.”

Hasan Çavuş Ahmed Efenin suya bakmasından faydalanarak arkada kaldı, bu ara altı silah birden **patladı** (Y.Kemal, ÇE, 118). (Adlardan ve ad görevli sözcüklerden türemiş fiiller) Çakırcalı, para için kimseyi **öldürmüyordu** (Y.Kemal, ÇE, 118). (Fiillerden türemiş fiil)

3. Birleşik fiil kimi araştırmacılar (Korkmaz, 2014) tarafından kelime türü olarak kabul edilirken kimi araştırmacılar (Ergin, 2003; Karaağaç, 2011; Karahan, 2014) tarafından kelime grubu olarak kabul edilmiştir.

“Bir hareketi karşılamak veya bir hareketi tasvir etmek üzere yan yana gelen kelimeler topluluğudur.” (Karahan 2014: 73) Karahan birleşik fiilleri bir hareketi karşılayan birleşik fiiller ve bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller olmak üzere iki grupta incelemiştir. Çalışmada birleşik fiiller üç sınıfa ayrılmıştır.

3.1. İsim+yardımcı fiil kalıbındaki birleşik fiillerin yardımcı fiilleri et-, ol-, kıl-, eyle- fiilleridir. Korkmaz (2014: 693) bu fiillerin yanında bulun-, yap-, bulun-fiilinin de yardımcı fiil olduğunu belirtmiş ve bu grup fiillerin içerisinde bir yanı sıfat-fiil bir yanı yardımcı fiil olan birleşik fiilleri de almıştır. Bu tür fiilleri de öncelik (fiilleri -miş ol-), alışkanlık fiilleri (-Ir ol-, -mAz ol-), niyet fiilleri (-AcAk ol-, -IcI ol-, -AsI ol-, -(D)msAr ol-), (sıfat fiil, zarf fiil, veya ad fiil + ol-) olarak sınıflandırmıştır.

Ateş etmeye başladılar (Y.Kemal, ÇE, 16).

Müsademe böyle bir yarım saat *devam eyledi* (Y.Kemal, ÇE, 16).

Namazını kıldı (Y.Kemal,ÇE,55). *Gerek olur* (Y.Kemal, ÇE, 32).

3.2. Ad+fiil kalıbındaki birleşik fiiller bir yanı ad bir yanı fiil olan yan yana geldiklerinde asıl anlamlarını yitirip genellikle mecazi anlam kazanan fiillerdir.

Ad+fiil kalıbındaki anlamca kaynaşmış deyimleşmiş birleşik fiillerle ilgili Korkmaz (2014) şu açıklamayı yaparak birleşik fiilleri, fiillerden önce gelen ad öğelerinin sayısına göre; tek öğeli, iki öğeli ve üç öğeli olmak üzere üç gruba ayırmıştır.

Deyimleşmiş birleşik fiiller gramer yapıları bakımından öteki birleşik fiillerden ayrılan bazı özellikler taşır. Bunların belirli şekil kalıpları vardır. Şekilce, bir isim ve bir yardımcı fiille kurulan birleşik fiillere benzerler. Ancak, onlardan ayrılan yanları fiilden önceki isim ögesinin sabit kalmaması, yalnız olarak kullanılabildiği gibi bir isim gurubu halinde de bulunabilmesi ve işletme ekleri ile genişletilebilmesidir. Bu özelliğinden dolayı, fiilden önce gelen isim ögesi fiile bir özne, bir nesne, bir yer tamlayıcısı veya zarf görevi ile bağlanabilmektedir. Ayrıca fiilden önceki isim ögesi birden fazla da olabilmektedir. Ör: İçi kan ağla-“belli edilmeyen derin bir üzüntü içinde

olmak, İş (işi) baştan aş- “çok işi olmak”, Gözü fal taşı gibi açıl-“hayret etmek, hayretten donakalmak (ss. 729)

Ad + fiil kalıbındaki birleşik fiillere aşağıdaki örnekler verilebilir:

Elini bile sürmedi (Y.Kemal, ÇE, 11). Kafası dağılmıştı (Y.Kemal, ÇE, 12).

3.3. Kurallı birleşik fiiller ise yeterlilik fiili -A bilmek, tezlik fiili -I ver, yaklaşma fiili -A yaz, sürerlilik fiili -Ip kal fiilleridir.

Şahin, (2008: 3) bir yardımcı fiilin tek başına tasviri fiil olamayacağını bir tasviri oluşması için yardımcı fiilin mutlaka bir zarf fiile birlikte kullanılması gerektiğini belirterek şu açıklamayı yapar: “Tasvir fiilleri, birleşik fiillerin asıl fiil + zarf-fiil eki + yardımcı fiilden oluşan bir çeşidedir. Şekilce zarf-fiil kuruluşundaki bir asıl fiilin, bir yardımcı fiile bağlanması sonucu meydana gelen tasvir fiillerinde; yardımcı fiil, kendisinden önceki kelimeye, kendi anlamına yakın veya tamamen farklı bir şekilde, çeşitli yönlerden katkıda bulunur; asıl fiilin gösterdiği durum veyahareketi resmeder, tasvir eder, çeşitli bakımlardan onun yapılma şeklini gösterir. Bu yapıya tasvir fiili denir. Yardımcı fiil tek başına asla tasvir fiili değildir. Tasvir fiili, yardımcı fiilin zarf-fiille birlikte oluşturuğu yapıdır.”

Ama ne kadar *dayanabilirdi* (Y.Kemal, ÇE, 93).

Kıza, ilk bundan dört ay önce gördüğünde *tutuluvermişti* (Y.Kemal, ÇE, 80).

Ben koskocaman ağacı *vuramayayazdım* (Y.Kemal, ÇE, 14).

Orada, oturduğu yerde *taş kesilip kalmıştı* (Y.Kemal, ÇE, 18).

Fiil konusu kapsamlı bir konudur. Bu çalışmada fiillerin yapısı ile ilgili kavramları içerdiğinden, fiillerin yalnızca bu sınıfı anlatılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada hangi kelime gruplarının fiil türünde kullanıldığı tabloların üçüncü sütununda belirtilmiştir.

1.6.1.3. Kelime grupları

1.6.1.3.1. Ad tamlamaları

1.6.1.3.1.1. Belirtili ad tamlaması

Tamlayan unsurunun ilgi eki (-In,-Un,-nIn,-nUn),tamlanan unsurunun da iyelik eki(-I,-U,-sI,-sU) alıp çeşitli anlam ilgileriyle bir araya gelerek oluşturdukları tamlamaya belirtili ad tamlaması denir. Belirtili ad tamlamalarında, belirlilik ve

geçişlilik söz konusudur. Belirtili ad tamlamalarında tamlayan ve tamlananın arasına başka unsurlar girebilir. Belirtili ad tamlamalarında tamlayan da tamlanan da kelime grubu olabilir. Tamlayan ve tamlananın yerleri değiştirilebilir. -DAn çıkma hâli eki belirtili ad tamlamalarında tamlayan eki olarak kullanılabilir. Okuldan biri vb.

1.6.1.3.1.2. Belirtisiz ad tamlaması

Belirtisiz ad tamlamaları tamlayanı ilgi eki almayan tamlananı iyelik eki alan iki ad unsurunun yeni bir anlam meydana getirecek şekilde bir araya gelmesidir. (ad+Ö ilgi hâli eki)+(ad+iyelik eki). Belirtisiz ad tamlamalarında ilgi süreklidir ve belirsizdir. Bu nedenle birleşik ad oluşturmaya çok elverişlidirler. Boğaziçi vb. Belirtisiz ad tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına başka unsur girmez. Belirtisiz ad tamlamalarında tamlayan cümle olabilir. Belirtisiz ad tamlamaları için bazı çalışmalar bu kelime grubunun sıfat tamlamasının bir çeşidi olduğunu savunmuşlardır.

Tahsin Banguoğlu (2004:299) “Belirsiz ad takımı kalıbındaki birleşiklerden bir çoğu daha ziyade sıfat olarak kullanılır. Belirsiz ad takımlarında belirten, vasıflayıcı bir anlatım taşıdığından çoğu zaman sıfatların yerini tutar ve takım bir sıfat takımına denk bir anlam alır.” açıklamasını yaparak belirtisiz ad tamlamalarında tamlayanın vasıflandırıcı bir nitelik taşıdığını bu nedenle de bir sıfat tamlaması olabileceğini belirtmiştir.

Zeynep Korkmaz (2014:288) “Belirtisiz ad tamlamalarından oluşan bazı yer, kuruluş, apartman, sokak vb. adlarda kısa anlatım, yabancı dil, yabancı söyleyiş gibi yanlış etkilerle iyelik ekinin atıldığı ve bu eğilimin gittikçe arttığı görülmektedir: Edirnekapı, Adabank, Asyatur vb. Bu türlü belirtisiz ad tamlamaları yalnız ad olarak değil sıfat olarak da kullanılırlar.” açıklamasını yaparak belirtisiz ad tamlamalarının kimi zaman sıfat tamlaması olarak da görev yaptığını belirtmektedir.

Şükrü Haluk Akalın ise bu konuda Türkologların 9 Aralık 2000’de internet üzerinde yapmış oldukları tartışmada şu görüşü dile gitermiştir.

Türk milleti ve Türk tarihi tamlamalarını ele alalım. Her iki tamlama da bizde belirtisiz isim tamlaması olarak adlandırılır. Tamlayan Türk'tür, tamlananlar ise millet ve tarihtir. Aynı başlık altında incelenen bu tamlamaların derin yapısı tamamen farklıdır: "Türk milleti" tamlaması aslında

"Türk adındaki millet" yapısından bu şekle gelmiştir. Orhon Yazıtlarında görülen *Türük bodun*, *Tabgac bodun*, *Otuken yiş işte* bu yapının yüzeydeki şeklidir. Bu nedenle tamlanan kelime eksizdir. "Türk tarihi" ise "Türk milletinin tarihi" şeklindeki derin yapının yüzeydeki şeklidir. Eski Türkçe döneminde farklı kalıplarda görülen bu tamlamalar zamanla aynı kalıpta erimiştir. Bugün her ikisini de belirtisiz isim tamlaması olarak adlandırıyoruz. Bence belirtisiz isim tamlaması başlığı altında bu iki ayrı yapı iki ayrı başlık altında incelenmelidir.

EyüpAkman (2004) belirtisiz ad tamlamalarının aslında eksilteli bir yapı olduğunu belirtir. Bu yapıların açılımlarının yapıldığında aslında hepsinde bir sıfat yapan unsur olduğunu görüleceğini savunur. Bu nedenle belirtisiz ad tamlamalarının aslında sıfat tamlamasının bir çeşidi olarak düşünülmesi gerektiğini ifade eder. Kırmızı kalem ve Kurtuluş mahallesi örneklerini veren Akman, her iki tamlamada da tamlanan unsura hangi sorusu sorulduğunda alınan cevapların tamlanan unsuru olduğunu ve aralarında fark olmadığını belirtmiştir.

Belirtisiz ad tamlamalarında tamlayan unsurun vasıflandırıcı özelliğinin olduğunu kabul edilirse, yukarıdaki açıklamalara göre belirtisiz ad tamlamalarından bazılarının sıfat tamlamasının bir alt kolu olarak düşünülebilir. *Amasya ovası* gibi bir örnekte tamlayan kısım olan Amasya tamlananının yani ovanın belirleyici yani sınırlandırıcı kısmı olmaktadır. Ancak bütün belirtisiz ad tamlamaları için aynı şeyi söylemek mümkün müdür? *Boğaziçi* tamlamasını ele alacak olursak tamlayan unsuru tamlanana benzerlik anlamıyla bağlanmıştır. Bu kelime grubu sıfat tamlaması gibi düşünülecek olunursa *Boğazda olan iç* denilir. Yer adı olarak kullanılan belirtisiz ad tamlamasında bu ifade çok da uygun görünmemektedir. *Geçmiş olsun./ ziyareti.* örneğini ele alalım. Tamlayanı cümle olan bu belirtisiz ad tamlaması için de aynı durum söz konusudur. Kelime grubu sıfat tamlamasına çevrilecek olunursa *Geçmiş olan ziyaret* şeklinde anlamsız bir ifade elde edilir. Bu nedenle belirtisiz ad tamlamalarının hepsi sıfat tamlaması olarak düşünülemeyebilir.

Belirtisiz ad tamlaması yukarıdaki özelliklerinin yanında; yere ait olma, zaman ifade etme, parça bütün ilişkisini belirtme gibi birçok anlam ilişkisiyle meydana gelen iki ad unsurundan oluşmaktadır denilebilir.

1.6.1.3.1.3. Zincirleme ad Tamlaması

Zincirleme ad tamlaması ile ilgili görüşlerin çoğu bu tamlamanın bir belirtili ad tamlaması olduğu ve ayrı bir başlık altında incelenmesinin gereksiz olduğu şeklindedir. Leyla Karahan (2014:44) “Belirtili ad tamlamasının tamlayan unsuru da belirtili ad tamlaması olabilir. Böyle bir yapıda üç isim unsuru bulunduğu düşünülmemelidir.” açıklamasını yaparak bu tamlamayı üçüncü bir tür olarak kabul etmemiştir. Ancak zincirleme ad tamlamalarında üç adın yan yana gelmesinden ziyade en az iki ad tamlamasından bahsedilirse bu tamlamanın ayrı bir başlık altında incelenmesinin doğru olacağı düşünülebilir.

1.6.1.3.2. Sıfat tamlaması

Sıfat tamlamaları için Türk gramercileri çeşitli terimleri kullanmışlardır: (Ergin, 2004; Bilgegil, 1963; Korkmaz, 2014; Karahan, 2014) sıfat tamlaması; (Banguoğlu, 2004; Ediskun, 2007) sıfat takımı teriminikullanmışlardır.

Bir sıfat unsurunun, bir ad unsurunun önüne gelmesiyle oluşan tamlamaya sıfat tamlaması denir.

Kahraman (2005: 165) sıfat tamlaması hakkında şu tanımı yapmıştır: “Sıfat öbekleri; anlatım içinde, adları niteleme ya da belirtme görevi yaparak, sıfat takımlarının belirten öğelerini oluşturan kelime öbekleridir .”

“Sıfat tamlamalarının sıfat kısmı bir sıfat veya sıfat olarak kullanılan bir kelime grubu, isim unsuru ise bir isim veya isim hükmünde bir kelime grubu olur. Sıfat unsuru niteleyen, isim unsuru ise nitelenen durumdadır.” (Zengin, A. 2013: 629).

Karahan (2014: 52) takısız ad tamlaması kavramını kabul etmemiş ve bu kelime gruplarını sıfat tamlaması olarak görmüştür. Bu durumu da şu şekilde açıklamıştır:“Nesnenin neden yapıldığını belirten "demir kapı, cam bardak,mermer köşk, gümüş kemer" gibi tamlamalar isim tamlaması değil sıfat tamlamasıdır.”

Rasih Erkul (2010: 6) sıfat tamlaması grubunu şöyle yorumlamıştır: “Bir sıfat ile bir isim unsurunun oluşturduğu kelime grubu ‘sıfat tamlaması’dır: Tamlayan, yardımcı unsur olarak, temel unsur olan isim vasıflandırmak veya belirtmek görevi yapar. Her iki unsur de ekalmaz, sıfat daima teklik halinde bulunur.”

Haydar Ediskun (2017: 144) sıfat tamlaması grubunu (sıfat takımı) olarak belirtip şöyle yorumlamıştır: “Sıfat takımı, bir sıfatla bir isimden oluşan takımdır.”

Sıfat unsuru niteleme; (renk, durum, biçim) belirtme; (sayı, belirsizlik, soru, işaret) görevlerini yerine getirir. Halil Açıkgöz ve Muhammet Yelten, (2005: 37-40) sıfat tamlamasını ikiye ayırırlar.

“1. Vasıflandırma sıfat tamlaması: *güzel gün, altın yüzük, gelecek yıl vb.*

2. Belirtme sıfat tamlaması: *bu adam, bir gün, bazı geceler, hangi okul vb.*”

Kahraman (2005:78) niteleme sıfatlarıyla ilgili: “Varlıkların ya da kavramların kendilerinden ayrı düşünülemez temel ve yapısal özelliklerini karşılayan sıfatlara niteleme sıfatı denir.” tanımını yapmıştır.

Sıfat, bu birleşmede daima teklik halde bulunur, sıfatların çoklukları yapılmaz. Yalnızca adlaşmış sıfatlarda çokluk yapma durumları bulunmaktadır.

Turgut Baydar ve Sema Baydar (2004) “Kelime grupları cümlelerde kullanılırken kaç kelimedenden oluşurlarsa oluşsunlar tek bir kelime gibi görev yaparlar ve tek bir kavramı bildirirler. Bu nedenle cümle çözümlemeleri yapılırken bir sıfat tamlamasının tamlayanını ve tamlananını birbirinden ayırmamak gerekir.” açıklamasını yapmışlardır.

Sıfat tamlamalarında yardımcı unsur olan sıfat ana unsur olan adın önüne gelir. Sıfat tamlamalarındaki unsurlar eksiz birleşirler. Sıfat tamlamaları başka kelime grupları içerisinde de kullanılabilirler.

1.6.1.3.3. Sıfat fiil grubu

Sıfat fiil grubu; yüklemi sıfat fiil olan ve ona bağlı öğelerden kurulu olan kelime grubuna denir. Bir yanıyla hareket adı yapan bu kelime türü bir yanıyla da fiildir. Ana unsur sıfat fiildir ve genellikle sonda bulunur. Ancak manzum eserlerde bu dizilişe uygun olmayan dizilişler söz konusu olabilir.

Sıfat fiil grubunu, (Ergin, 2004; Korkmaz, 2014; Karahan, 2014) kelime grubu olarak kabul ederken, Banguoğlu (2004) sıfat fiil cümlesi, Ediskun (2007) yan cümlecik terimini kullanarak sıfat fiili kelime grubu olarak kabul etmemişlerdir.

Banguoğlu (2004:422) sıfat fiilin tanımını şu şekilde yapmıştır: “Sıfat fiil, fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şeklidir (gelecek günler, bitmiş bir adam...). Zaman anlatımı taşımaları yönünden ad fiillerden ayrılırlar.” İbrahim Atabey (1998: 113) sıfat fiiller hakkında şu özellikleri vermiştir:

1.Sıfat fiil grubunda özne az bulunur. Bulunanlar da iyelik eki taşır

2.-Dık , -Acak, -An sıfat fiil eklerinden sonra iyelik eki kullanılabilir. Özellikle -Dık ve -Acak eklerinin bu şekildeki kullanımını daha yaygındır:"

Bu adam birçok çiftlikleri olan bir zengindi. (Y.Kemal, ÇE, 97).

Sait Paşadan gayri, devletin öteki ileri gelenleri bunu böyle düşünüyordu (Y.Kemal, ÇE, 95).

Sıfat fiil grubu belli bir yargı bildirdiği için içerisinde bir zaman mefhumunu da bulundurur. Bunun sonucunda zaman olarak üç sınıfa ayrılır.

Geçmiş zaman bildiren sıfat fiiller.

Şimdiki zaman bildiren sıfat fiiller.

Gelecek zaman bildiren sıfat fiiller.

1.6.1.3.4. Zarf fiil grubu

Türkçede zarf fiil için gerudium (Ergin, 2004), zarf fiil (Korkmaz, 1992;Karahana, 2014), zarf fiil cümlesi (Banguoğlu, 2004), bağ-fiil veya ulaç (Ediskun, 2007) terimleri kullanılmıştır.

“Zarf-fiil şahsa ve zamana bağlanmayan ve bir hareket ifadesi taşıyan gramer şekilleri olarak Türkçenin kullanımına işlerlik kazandıran çok önemli yapılardır.” (Çakmak, 2013: 15).

Bir zarf fiil ve bu zarf fiile bağlı tamlayıcılardan oluşan kelime grubudur. Zarf fiil de sıfat fiil de yapı bakımından benzerlik özellikler gösterir. Ancak sıfat fiil söz diziminde ad, sıfat, zarf gibi görevler alırken zarf fiil yalnızca zarf görevinde bulunur.

Aslı Zengin (2013: 5) “İsim Fiil, Sıfat Fiil, Zarf Fiil içeren yapılar bazı araştırmacılar tarafından birleşik cümle kabul edilirken, biz çalışmamızda bunları fiil grubu olarak inceledik.” diyerek fiilimsi gruplarını ayrı bir başlık altında incelemiştir.

Prof. Dr. Zeynep Korkmaz (1992: 178) zarf fiilleri; “Cümlede yüklem anlamını çeşitli yönlerden etkileyen, fiilden bazı eklerle yapılmış şahıs ve zaman belirtmeyen zarf görevindeki kelime.” olarak tanımlamıştır.

Muharrem Ergin (2004:319) zarf fiiller için “Gerundiumlar hareket hali ifade eden fiil şekilleridir. Bunlar ne fiil çekimleri gibi şekle, zamana ve şahsa bağlanmış bir hareket, ne partisipler gibi nesne ifade ederler. Gerundiumlar şahsa ve zamana bağlanmayan mücerret bir hareket hali karşılarlar. Hal ve durum karşılayan kelimelere zarf diyoruz. Şu halde gerundiumlar fiillerin zarf şekilleridir.” demiştir.

Zarf fiiller, sıfat fiil gibi iyelik ve çokluk ekleriyle genişletilmezler. Ancak bazı ad- fiil, sıfat -fiil ekleri iyelik ve çekim ekleriyle çekimlenebilir. İşte bu eklere Gürer Gülsevin birleşik zarf fiil demiştir.

Gülsevin (2000) birleşik zarf fiil grubu için “Aslen zarf-fiil olarak doğmamış bazı ekler ile eklerin ve/veya edatların düzenli ve kurallı bir biçimde birleşip fiillere ulanarak geçici zarf oluşturduğu yapılara quasi gerundium (birleşik zarf-fiil) denir.” açıklamasını yaptıktan sonra şu örneği vermiştir: “Arkadaşın da geldiğinde sinemaya gidebiliriz. -Dik sıfat-fiil eki; +In üçüncü teklik iyelik eki; +DA bulunma halidir. Bu üç ayrı ek bir araya gelince kendi fonksiyonlarını terk edip yoğunlaşarak tek bir görev üstlenir. Artık ne sıfat-fiil, ne iyelik ne de bulunma hali vardır. Burada sadece, eklendikleri fiili geçici zarf haline getirmiş birleşik bir yapı söz konusudur.”

Korkmaz (2004:841-880) yapıları bakımından zarf fiilleri üçe ayırmıştır:

“1.Gerçek zarf fiiller -(y)ArAk, -(y)Ip /-(y)Up, -(y)IncA/-(y)UncA, -mAdAn ve -kEn'dir.

2.Ad fiil ve sıfat fiillerle kurulan zarf fiiller

a) Eşitlik hâli ekiyle yapılan zarf fiiller b) Bulunma hâli ekiyle yapılan zarf fiiller

c)Vasıta hâli ekiyle yapılan zarf fiiller d)Çıkma hâli ekiyle yapılan zarf fiiller

3. Yapıca bunların dışında kalan veya zarf-fiil olarak kullanılan şekiller:

a)-r(-Ar,-Ir/-Ur)...-mAz(<-r(-Ar,-Ir/-Ur+mAz) b)-dI...-AIIc) -sA(<-sAr)

d) -dIm...AsIe)-Ip, -Up... A vb.”

Yapılan çalışmaların genelinde zarf fiillerin bu şekilde sınıflandırıldığı görülmüştür.

1.6.1.3.5. Ad fiil grubu

Ad fiil; fiili kök ve gövdelerine gelerek onları adlaştıran kelimelerdir. Ad fiil grubu ise bir ad fiil ve kendisine bağlı özne, yer tamlayıcısı gibi unsurlardan meydana gelen gruba denir. Ad fiil grubu hakkında Aktan , şu tanımı yapmıştır:

“Fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılışı ve durumları, şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil isimlerine isim fiil, isim fiil ile birlikte kurulan gruba da isim fiil grubu denir. İsim fiiller, hareketleri isim olarak karşılayan kelimelerdir. Fiil kök ve gövdelerine, -mA, -mAk, -(y)I/Uş ekleri getirilerek yapılır.” (Aktan, 2016: 61).

Halil Açıkgöz ve Muhammet Yelten (2005: 63-65) ad fiil grubunu mastar grubu olarak adlandırmış ve şu tanımı yapmışlardır: “Fiil isimleri üzerine kurulan bir kelime grubudur.”

Ad fiil hakkında Sevinçli ve Özkan (2012: 83) şu açıklamayı yapmışlardır:“Bir isim-fiil ile onu anlamca tamamlayan kelimelerden oluşan kelime grubuna isim-fiil grubu denir. Bu grup, “-mAk, -mA, -İş” isim-fiil ekleri ile kurulur. Bu eklerle aynı zamanda mastar ekleri de denir. Grubun ana ögesi olan isim-fiil, sonda bulunur. Yardımcı ögeler isim-fiil önünde yer alır. Bunlar, yargı bildirmezler. Alacakları bazı çekim eklerinden sonra cümle ögesi olurlar. Özne için çekim eki alma zorunluluğu yoktur.”

Ad fiil grubu cümlede ad görevinde kullanılır. Grubun asıl unsuru olan ad fiil en sonda, yardımcı unsur olan kelimeler ise önce gelir.

1.6.1.3.6. Tekrar grubu

Tekrar grubu anlamı güçlendirmek amacıyla aynı, yakın ya da zıt anlamlı sözcüklerin arka arkaya gelerek oluşturduğu kelime grubudur. Tekrar grubuna çoğu araştırmacı ikileme ismini de vermektedir. Tekrarlar dilin ahengini sağlayan en önemli unsurlardandır. Bu nedenle dilimizde de Eski Türkçeden beri sıkça kullanılmıştır.

Tekrar grubu hakkında Fatma Akpınar (2006: 106) “Bir nesneyi, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur. Tekrarlar, anlamı kuvvetlendirir; nesne ve harekete çokluk, süreklilik ve beraberlik anlamı kazandırır.” şeklinde bir açıklamada bulunmuştur.

Eker (2011: 428) tekrar grupları için şu açıklamayı yapmıştır. “Tekrar grupları aynı, yakın ya da karşıt anlamlı iki sözcüğün bir tek sözcük gibi işlev görmek üzere, yan yana gelmesiyle oluşur.”

Yine Türkçe Sözlük'te (Türk Dil Kurumu, [TDK], 2005: 948) tekrar grubu için: “Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması: yavaş yavaş, irili ufaklı, aşağı yukarı gibi.” tanımı yapılmıştır.

Tekrarlar, anlamı kuvvetlendirir; bağlı olduğu yapıya nesne ve hareketi kuvvetlendirme, beraberlik zıtlık, olasılık gibi bir çok anlamlar verir. Tekrar grubunun unsurları arasına herhangi bir noktalama işareti giremez. Tekrar grubunun unsurlarının yerleri değiştirilemez.

Özkan ve Sevinçli (2012: 44) tekrar grubunu belirtme grubu içerisinde değerlendirip “Anlamı güçlendirmek, ifade gücünü artırmak, kavramı zenginleştirmek, amacıyla aynı cinsten iki kelimenin arka arkaya gelmesiyle oluşan kelime grubudur.” şeklinde tanımlarlar.

Hengirmen (2007: 400) ise, tekrar gruplarını kalıplaşmış sözler bölümünde ele alır tekrar grupları için “ikilemeler” terimini kullanarak şu açıklamada bulunmuştur: “Anlatımı daha güzel ve etkili bir duruma getirmek için aralarında ses benzerliği bulunan yakın, aynı ya da zıt anlamlı sözcüklerin yan yana kullanılmasına ikileme denir.”

Nurettin Koç (2001) Türkçede tekrar grubu diye bir grubun varlığını kabul etmez: Tekrar grubunun iki şekilde kullanılabileceğini belirten Koç, bu iki kullanımı şu şekilde açıklar: “Tekrar grubu sayılan ikileme, cümle içinde iki biçimde kullanılır: 1. Sıfat görevi üstlenir (*iri iri elme, eğri büğrü yol*). Sıfat grubu sayılan bu grubun temel kurucusu isim olduğu için birer isim grubudur. 2. Tekrar grubu olarak değerlendirilen ikileme, cümle içinde zarf grubu olur (*ağır ağır doğruldu, ara sıra giderim*).”

Tekrar grubu bağlaçlar ve edatlar dışında tüm kelime türleriyle yapılabilir. Tekrar grubunun unsurlarından birinin de anlamı olmayabilir. Tekrar grubu bir başka kelime grubu içerisinde de kullanılabilir.

1.6.1.3.7. Edat grubu

Bir ad unsuru ile bir çekim edatından meydana gelen kelime grubuna edat grubu denir. Bu grupta ad unsuru başta çekim edatı sonda bulunur. Edat grubunda ad unsuru kelime grubu olabilir. Grup söz dizimi içinde sıfat, zarf ya da ad görevi yapar.

“Dar bir kelime sınıfı teşkil eden takılar başlıca iki kaynaktan beslenmişlerdir. Biri takı olarak kullanılan zarflardır. İkinci kaynak da adı katkı alan çekim halindeki yer yön adlarıdır.” (Banguoğlu, 2004: 336).

“Edatlardan kelime türetilmeyeceği, çekime gelmeyen unsurlar oldukları, birlikte kullanıldıkları kelime ve kelime gruplarının anlamlarına yardımcı oldukları gramercilerin üzerinde fikir birliğine vardıkları meselelerdendir.” (Pul, M. 2002: 35).

Edatlardan bir kısmı sıfat, zarf yada fiilimsilerin önüne gelerek derecelendirme yapabilmektedir. Bunun sonucunda da zarf grubu oluşturmaktadırlar.

Mehmet Pul (2002: 27) bu konuda şu açıklamayı yapmıştır: “Fakat edatlar ve bağlaçlar apayrı bir fonksiyonu karşılamaktadırlar. Mesela edatların kuvvetlendirme fonksiyonu esnasında bağlayıcılık, bağlama esnasında da kuvvetlendirme işlevi belli belirsiz bir biçimde hissedilebilir. Bununla birlikte kuvvetlendirici edatların temel fonksiyonu kuvvetlendirmek, bağlaçların ki ise bağlamaktır.”

Edatların bağlı olduğu yapıya; kuvvetlendirme, benzetme, beraberlik, araç, yön zaman, zıtlık gibi birçok anlam kazandırabilirken, bağlaçların bir beraberlik, nöbetleşme ya da sıralama anlamı kazandırdığı söz konusudur. Edatların bağlandıkları yapıya göre anlam kazandığı bilinmektedir ve bu anlam çok çeşitlidir. Bağlaçlar ise unsurları sadece birbirine bağlar sınırlı da olsa farklı anlamlar verdiği görülmektedir. Bu nedenlerden dolayı edatların ve bağlaçların aynı kategori içerisinde değerlendirilemeyeceği düşünülmektedir.

Aktan (2016: 34) edat grubunu, “Edatlar, yalnız başlarına anlamları olmayan, isim ve isim soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek anlam bakımından bunlarla sıkı sıkıya bağlı bulunan, gramer bakımından onlara hâkim olan ve

eklendikleri kelimeler ile cümlenin öteki kelimeleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözlere edat grubu denir.” şeklinde tanımlar.

“Edat grubu, edatların anlamlı kelimelerle oluşturduğu birliktir. Anlamlı kelimelerle edatlar arasındaki bağlantı, ekli veya eksiz kurudur. Bu durum, anlatılmak istenen konuya uygun olarak değişir.” (Usta, 2007: 87).

Edatlardan bir kısmı sıfat, zarf yada fiilimsilerin önüne gelerek derecelendirme yapabilmektedir. Bunun sonucunda da zarf grubu oluşturmaktadırlar.

1.6.1.3.8. Bağlama grubu

Bağlama bir bağlacın iki ad unsurunu bağladığı gruba bağlama grubu denir. Bağlama grubunda bağlanan unsurlar kelime gruplarından oluşabilir. Bağlama gruplarının arasına herhangi bir noktalama işareti konulmaz. Bağlama gruplarında ana unsur, yardımcı unsur kavramı yoktur. Her unsur birbirine eşit şekilde bağlanır. Bağlama grupları ile ilgili şu tanımlar yapılmıştır.

“Birbirine bağlama (sıralama, denkleştirme, karşılaştırma) edatlarıyla bağlanan iki isim veya kelime grubunun oluşturduğu kelime grubudur.” (Özçelik-Erten, 2005: 196).

“Kelime ya da kelime gruplarının arasına bağlaçların getirilmesiyle kurulu kelime gruplarıdır.” (Altun, 2011: 19).

Khan (2014: 212) Bağlama edatları ile ilgili; “Bağlama edatları ile birbirine bağlanmış iki veya daha fazla isim ögesinin veya cümlenin oluşturduğu söz öbeğidir. Sıralama söz birlikleri de denen bu öbeklerde, ögeler asıl ve yardımcı olarak ayrılmaz. Ögeler denk olarak birbirine bağlanır.” açıklamasını yaptıktan sonra bağlama grupları ile ilgili şu kullanıma dikkat çekmektedir:

“Birkaç sözün sıralanmasıyla kurulan sıralama birliğinin yapısındaki sözlerden biri söylenmeyebilir ve bu, sıralama birliğinin dağılmasına yol açmaz. Diğer söz öbeklerinde ise, ne asıl öge ne de bağlı öge düşürülebilir.” Khan'ın açıklamasına nazaran şu örneği verebiliriz: “Müfrezeyi *Hacıduk Kamil, Mehmet Bey ve Osman*'a teslim ettim.” (Y.Kemal, ÇE,139). Örnekteki kelime grubundan Osman unsurunu çıkardığımızda herhangi bir anlam kargaşası olmadığı görülecektir. Ancak bu durumun yalnızca sıralama bağlaçları için geçerli olacağı düşünülmektedir.

Nitekim nöbetleşme karşılaştırma ve zıtlık bağlaçlarında anlam bozulabilir ve bağlama grubunun yapısında da dağılma meydana gelebilir. “Allah *ya ona* verir, *yabana*.” (Y.Kemal, ÇE, 22). Örnekteki kelime grubundan "bana" kelimesini çıkardığımızda anlamın bozulduğu ve bağlama grubunun dağıldığı görülecektir.

Necmettin Hacıeminoğlu (1992: 112) bağlama edatları hakkında şu açıklamayı yapmıştır. “Dilimiz bağlama edatları bakımından zengin bir dildir.” Hacıeminoğlu, Kutadgu Bilig’den itibaren bugüne kadar Türkçedeki diğer edatların sayısının ve çeşidinin gittikçe azaldığı hâlde bağlama edatlarının zenginleşmesini, Türkçenin gelişmiş ve işlenmiş bir dil olmasına bağlar.

Yeter Torun (2007: 503) tekrarlı bağlaçların oluşturduğu bağlama gruplarının edat grubu, sıfat tamlaması, isim tamlamaları, fiilimsi grupları ve birleşik fiil gruplarında kullanıldığını belirttikten sonra bağlama grupları hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Bağlama grupları bazı kaynaklarda yapısı ve birliği en zayıf olan ve unsurları ayrılabilen bir kelime grubu şeklinde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler, aynı zamanda bağlama grubunun esnekliğini de göstermektedir. Bu esneklik söz dizimi içinde daha çok *...de ...de, hem... hem..., ne... ne* gibi tekrarlı bağlaçların oluşturduğu bağlama gruplarında ortaya çıkmaktadır.”

Banguoğlu (2004:510-511) bağlama gruplarından kalıplaşmış kısa olanlarının zamanla deyim ve atasöz olabileceğini söyleyerek şu açıklamayı yapmıştır: “Yargı öbeklerini bağlama işleyişleri bir yana, bağlamlar söz içinde aynı işleyişte iki veya daha çok kelimeyi bağlayarak bağlam öbekleri meydana getirirler.” Ve şu örneği verir: Büyümüş de küçülmüş.

Bağlama grupları söz dizimi içinde ad, sıfat ve zarf görevi yapar.

1.6.1.3.9. Unvan grubu

Bir unvan ve bir kişi adından meydana gelen öbeğe unvan grubu denir. Türkçe Sözlük’te (TDK, 2005) unvan kelimesi “Bir kimsenin işi, mesleği veya toplum içindeki durumu ile ilgili olarak kullanılan ad, san.” şeklinde tanımlanmış ve "Bay Yılmaz,Doktor Sezgin" örnekleri verilmiştir.

Unvan gruplarında vurgu kişi adı üzerindedir. Unvan grupları ile ilgili problem unvan bildiren adın kişi adından önce mi sonra mı kullanılacağı konusudur.

Bu konuda Zeynep Korkmaz (1992: 219) “Unvan adının kişi adından önce ve ya sonra gelebilir. Gülsüm Bacı, Mimar Sinan vb.” açıklamasını yapmıştır.

Ergin (2004: 389) unvan grubu hakkında şu açıklamayı yapmıştır. “Unvan grubu bir şahıs ismiyle bir unvan veya akrabalık isminden meydana gelen kelime grubudur. Şahıs ismi önce unvan veya akrabalık ismi sonra gelir. Her iki unsurda hiçbir ek almaz. Doğrudan doğruya yan yana getirilir.” Ve şu örnekleri vermiştir: Ahmet Bey, Hasan Efendi, Suzan hala.

İbrahim Delice (2003: 34-35) “Bir şahıs ismiyle bir unvan ve akrabalık isminden kurulu kelime öbeğidir: Fevziye Hanım gibi. Bu öbekte şahıs ismi başta, unvan ismi sonda bulunur. Perihan Hanım, Mehmet Bey gibi.” Açıklamasıyla söz konusu kelime grubu hakkındaki görüşlerini dile getirmiştir.

Leyla Karahan (2004: 68) unvan grubu için; “Bir şahıs ismi + unvan veya akrabalık ismi dizilişinden oluşan kelime grubudur.” tanımını yapmıştır.

Süer Eker (2011: 369-370) “Kişi adı +unvan veya akrabalık adı oluşan yapıya unvan grubu denir.”

Tahir Nejat Gencan (2001: 205-206) (san) unvan adlarının niteleme sıfatı olduğunu belirterek bu kelime gruplarını sıfatlar bölümünde değerlendirmiş ve üç gruba ayırmıştır:

“1. Unvan sıfatları addan önce gelir. *Bay Turgut, Bayan Sevim, Şehzade Cem, Aksak Timur, Yıldırım Beyazıt, Deli Petro, Doktor Baykal, Mareşal Çakmak, Ulu Önder Atatürk* vb.

2.Unvan sıfatları addan sonra gelir. *Namık Kemal Bey, Nigar hanım, Ali Dayı, Zeynep hatun, Ziya Paşa, Ahmet Mithat Efendi, DursunOnbaşı, Mehmet Ağa, Elif Bacı*

3. Unvan sıfatları addan önce de sonrada gelebilir. *Sultan Murat, Kösem Sultan, Fatih Sultan Mehmet, Valide Sultan, Oğuz Han, Han Ahmet, Çelebi Mehmet, Evliya Çelebi, Osman Gazi, Gazi Osman Paşa, Ali Hoca, Hoca Ali”*

Tanımlardan görüleceği üzere unvan adının başta ya da sonda mı yer alacağı konusunda görüş birliği yoktur. Hatta unvan adını sıfat olarak niteleyenler (Gencan, 2001) bile vardır.

Unvan adlarının Türkçenin söz dimine uygun olarak sonda gelmesi gerektiği düşünülmektedir. Nitekim Bayan Ayşe gibi örnekler dilimize yabancı dillerden girmişlerdir ve bu kullanımların Türk dilinin yapısına uymadıkları düşünülmektedir.

Unvan grupları eksiz birleşir ve bir başka kelime grubunun içerisinde bulunabilirler. Bu grup söz dizimi içinde ad görevi yapar. Ad unsuru da bir birleşik addan meydana gelebilir.

1.6.1.3.10. Birleşik ad grubu

Birleşik ad gurubu, iki özel adın yanyana gelmesiyle oluşan ya da tamlananı özel ad olan sıfat tamlamalarının meydana getirdiği kelime grubudur.

Bazı yazarlar (Gencan, 2001) birleşik ad grubunu unvan grubu içerisinde değerlendirmişlerdir.

Tahsin Banguoğlu (2004) birleşik ad grubunu soyadı öbeği olarak adlandırmıştır. Bazı araştırmacılar da (Ergin, 2004; Karahan, 2014; Korkmaz, 2014) söz konusu kelime grubun birleşik isim grubu olarak değerlendirmişlerdir.

Karahan (2014:70) “Unvan grupları zamanla bir bileşik ada dönüşebilir.” diyerek Yusuf Has Hacip ve Evliya Çelebi örneklerini vermiştir.

Ergin (2004:385-386) birleşik ad grubu ile ilgili “Birleşik isimler Türkçede hep has isimdirler. Bazı yer adları ile ikili üçlü bütün şahıs adları Türkçenin birleşik isimlerini teşkil ederler. Afyon Karahisar, Mehmet Kaplan, Faruk Nafiz Çamlıbel, Ahmet Carferoğlu gibi.” açıklamasını yaptıktan sonra birleşik kelimelerle birleşik isimlerin karıştırılmaması gerektiğini belirtir.

Birleşik ad gurubu eksiz birleşir. Birleşik ad grubu söz diziminde ad görevi yapar.

1.6.1.3.11. Ünlem grubu

Ünlem grubu kavramından önce ünlem kavramının tanımı yapılmalıdır. Ünlem; sevinme, üzülme, kızman, korku, şaşkınlık gibi duyguları yansıtan ve bir kimseyi çağırmak için kullanılan sözcüktür. Ünlemler bazı araştırmacılara göre (Ergin, 2004; Delice, 2013; Banguoğlu, 2004) edatlar içinde yer

alır. Bazı araştırmacılar ise Korkmaz (2014) ünlemleri bağımsız bir kelime türü olarak vermişlerdir.

Korkmaz (2014: 966) ünlemler hakkında şu açıklamayı yapmıştır. “Yalnız başlarına da birer anlam ve anlatımları bulunduğu, yerine göre cümlenin yerini tutan anlatıma sahip oldukları, ada dönüşebildikleri ve bir ad gibi çekime girdikleri, yer yer yeni türetmeler yaptıkları ve ya anlamlı bazı kelimelerin ünlem sınıfına geçebildiği gibi özellikleri dikkate alınınca ünlemler anlamlı kelimeler sınıfına girebilmektedir. İşte biz ünlemlerin bu özelliğini göz önünde bulundurarak onlara yerine göre görevli yerine göre anlamlı niteliğinde, iki grup arası bağımsız bir kelime türü olarak ele aldıkve görevli-anlamlı kelimeler ana başlığı altında bağımsız bir kelime türü olarak verdik.”

Bir ünlem ve ardından gelen bir adın oluşturduğu kelime grubuna ünlem grubu denir. Ünlem tek kelimedir. Ad unsuru ise bir kelime ve ya kelime grubundan oluşabilir. Ünlem ve ad unsuru eksiz birleşir. Grubun vurgusu ünlem üzerinde olur.

Bazı ünlemlerin tek başlarına anlamları yoktur. Bu nedenle cümle dışı öge olarak kabul edilirler. Ancak seslenme ünlemleri vb. gibi ünlemler anlamı tek başına karşılayabilirler. Alyılmaz (2015) “*Seslenmeler, bazı araştırmacılar tarafından yardımcı cümle ögesi veya cümle dışı öge/ cümle dışı unsur olarak kabul edilmektedir. Seslenmeler (diğer tümleçler gibi yüklemnin özel belirleyicisi olmasalar da) cümlenin bir parçası hatta sıralama bakımından da ilk ögesini oluştururlar. Mesajın iletilebilmesi için alıcıyı uyarıp onu iletişim ortamına çeken seslenmeler için cümle dışı öge terimi kullanmak doğru değildir.*” açıklamasını yaparak seslenmelerin cümle dışı öge olarak kabul etmemiştir.

Alyılmaz’ın (2015) yapmış olduğu açıklamaya uygun olarak, seslenme ünlemlerinin cümle dışı öge olarak değil seslenme öbeği olarak kabul edilmesi gerektiği çünkü seslenmelerin de cümlenin bir parçası yani mesajın iletildiği öge durumunda oldukları düşünölmektedir.

1.6.1.3.12. Sayı grubu

Sayı grubunu bazı araştırmacılar (Delice, 2003; Ergin, 2004) ele almıştır. Basamakların büyükten küçüğe doğru sıralandığı sayılardan oluşan gruba sayı grubu denir. Sayı grubunda vurgu sonda yani en küçük sayıda bulunur. Sıfat tamlamasında ise basamaklar küçüden büyüğe doğru sıralanmaktadırlar. Elif Ertuğrul (2008: 62) sayı grubu hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Sayı grubunda milyona kadar iki unsur vardır. Milyonlu sayılar üç, milyarlı sayılar dört unsurludur. Her unsur kendi içinde sayı grubu, sıfat tamlaması veya tek kelime olabilir. Sıfat tamlamasında da sayı grubunda da basamaklar ayrı ayrı yazılır. Sıfat tamlaması ana sayılardan sayı grubu ise ara sayılardan oluşur.”

1.6.1.3.13. Birleşik fiil grubu

1.6.1.3.13. 1. Ad + yardımcı fiil kalıbında kurulan birleşik fiil

Ad + yardımcı fiil kalıbında kurulan birleşik fiil grubu, bir ad unsurunun yüklem haline getirilebilmek amacıyla yanına et- ol- kıl- eyle- bulun- gibi yardımcı fiille oluşturduğu kelime grubudur. Ad + yardımcı fiil grubunda ad unsuru Türkçe olabildiği gibi yabancı dillerden giren sözcüklerde olabilir. Zira yabancı dillerden giren sözcükleri yüklemleştirmek için Türkçede ET. devrinden beri var olan ol- bol- fiilleri mevcuttur. hasta ol- yardım et- namaz kıl- vb. yapılar bu duruma örnektir.

Turgut Baydar (2013) ad + yardımcı fiillerin bir birleşik fiil fiil olarak kabul etmenin doğru olmadığını et- ol- gibi yardımcı fiillerin aslında bir cevheri fiil olduğunu kabul ederek bunları yüklemleştiriciler adı altında tek başlık altında incelenmesi ile ilgili şu açıklamalarda bulunmuştur: “İsim+yardımcı fiil şeklinde oluşan yapıların bir birleşik fiil oluşturmadıkları sonucuna varılmıştır. Çünkü diğer birleşik fiil türlerinde birleşiği oluşturun unsurlar arasında çok belirgin bir anlam ilişkisi vardır. Ancak söz konusu türde herhangi bir anlam ilişkisi değil, bir yapı birliği söz konusudur. Bu birlik de i- fiilinin işlevi ile aynıdır.”

Korkmaz(2014) ad + yardımcı fiilleri et-, ol-, kıl-, eyle-, bulun-, yap-, başlığı altında ele alırken yine aynı grubun içerisine sıfat fiil+ol- yardımcı fiil kalıbında kurulan birleşik fiilleri de dahil etmiştir. Nitekim bu fiiller niyet, alışkanlık vb. gibi durumlar bildirir.

1.6.1.3.13.2. Ad+fiil kalıbında anlamca deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil

Bir ad unsuruyla bir fiil unsurunun yan yana gelerek tek başlarına kullanıldıkları zamandaki anlamlarını yetirip yeni ve genellikle soyut, mecazi bir anlam oluşturdukları kelime grubudur.

Ad + fiil kalıbındaki birleşik fiiller deyimleşen soyut bir anlam oluşturabilirler fakat bu kalıptaki her fiilin deyim olmayacağı düşünülmektedir. Nitekim “Bizim memlekette atıcılıktan çok çabukluğu *hüner sayarlar.*” (Y.Kemal, ÇE, 20) cümlesinde hüner saymak fiili bir ad+fiil kalıbındaki birleşik fiil olabilir fakat deyim değildir.

Banguoğlu (2004: 316) ad + fiil kalıbında birleşik fiiller hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Bu tür birleşik fiillerde kullanılan fiiller asıl yardımcı fiiller olmayıp kullanıldığı yere göre yardımcı fiil işlevi kazanan fiillerdir. Bu tür birleşik fiillerde isim unsuru ekli veya eklessiz olabilir; cümleye göre isim unsurunun aldığı ek değişebilir. İsim unsuru şekilce fiile özne, nesne, yer tamlayıcısı veya zarf göreviyle bağlanabilir. İsimleri fiilleştirmek üzere birleşik fiiller yapan al-, ver-, bul-, gör-, koş-gibi fiiller yarı yardımcı fiiller olarak da adlandırılır.”

Bu fiil grubu soyut olayları somutlaştırarak anlatımı zenginleştirmektedirler. *Kalbını basmak* fiili somut bir kavram olan *kalıp* adının *bas*-fiili ile birleşmesinden meydana gelir. Gerçek anlamıyla aynı olmak, kopyasını çıkarmak anlamına gelen kelime grubu daha sonra benzetme ve kalıplaşma yoluyla *bir şeyin aynı olduğunu doğrulamak, onaylamak* anlamına gelmiştir.

Ad+fiil kalıbındaki deyimleşmiş fiilleri Zeynep Korkmaz (2014) içinde buldukları öğelere göre iki ögeli ve üç ögeli kalıplaşmış birleşik fiiller olmak üzere iki ana başlık altında incelemiştir. Tabi bu öğelerin alt başlıkları da bulunmaktadır.

Ad+fiil kalıbındaki öğeler konusunda en geniş çalışmalardan birine sahip olan Deniz Öztürk (2008: 32) birleşik fiilleri fiilden önce gelen adın sayısına göre tek unsurlular, iki unsurlular, üç unsurlular ve dört unsurlular olmak üzere dört grupta incelemiştir.

Ad + fiil kalıbındaki birleşik fiil grubunun karşıladığı anlamın yapısından çok daha önemli olduğu, bu nedenle de belli bir yapısal sınıflandırmanın gerekli olmayacağı düşünülmektedir.

1.6.1.3.13.3. Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller

Asıl fiilin üzerine -A, -I, -U, -(I)p/-(U)p zarf fiillerinin getirilmesinin ardından, asıl fiildeki hareketin kılış tarzını bildirme görevine sahip yardımcı fiilin kullanılmasıyla oluşan kelime grubuna tasviri fiil denir. Tasviri fiiller bugün Anadolu ağızları başta olmak üzere dilimizde varlığını sürdürmektedir. Bu fiiller hareketin yapılış tarzını belirler. Korkmaz (2014: 708) tasviri fiillerin oluşumu ve işlevi hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “Tasvir fiiller iki ayrı fiilin kaynaşmasından oluşmuş birleşiklerdir. Bu birleşikler içindeki birinci fiil -A, -I veya -(y)Ip zarf-fiil yapısındadır ve asıl anlam bu fiildedir. İkinci fiil ise esas fiil olduğu halde, anlam kayması yoluyla yavaş yavaş sözlük anlamından farklı bir anlam kazanmış hem de esas fiile bazı anlamlar katan yardımcı fiil durumuna gelmiştir. Yardımcı fiilin görevi esas fiildeki oluş ve kılışın tarzını tasvir etmektir.”

Nadir İlhan (2001) -I, -U, -A ünlülerini zarf fiil yapan ekler olarak değil tasviri fiille kalıplaşmış bir yardımcı ünlü olarak kabul ederek şu açıklamayı yapar:

Zarf fiil eklerinin bir işlevinin de bağlama işlevi olmasına karşılık, birleşik fiillerde yer alan bu seslerin zarf fiil yapma fonksiyonu yoktur. Zarf fiil yapan eklerin bir işlevi bağlamadır. Yani zarflaştırdıkları fiili yükleme bağlamak suretiyle, yüklem yapıları, şekli, tarzı ve zamanı açısından yüklemi tamamlamaktadırlar. Böyle bir kuruluşla da bunlar bir birleşik fiil meydana getirmemektedirler. Örneğin Ali okula koşarak geldi. Ayağını top oynarken burktu. Maçı kaybedince ağlayıp oturdu. Maçı kaybettiği için ağlayarak oturdu. Ancak bağlama ünlüsü bunlardan farklı olarak iki fiili bir birine bağlamakta ve birleşik fiil meydana getirmektedir. Maçı kaybedince ağlaya yazdı.(ss.7)

Fiil + zarf fiil kalıbında kurulan birleşik fiil (tasviri fiiller) aldıkları ekin asıl fiile kattığı anlama bağlı olarak; yeterlilik fiili, sürerlilik fiili, tezlik fiili, yaklaşma fiili olmak üzere dörde ayrılır.

1.6.1.3.14. Kısaltma grubu

Kelime gruplarının ya da cümlelerin kısaltması ve yıpranması sonucunda ortaya çıkan gruplardır. Ögeler arasındaki ilgiyi iyelik ekleri ve hal ekleri kurar. Kısaltma grupları, iki ad unsurundan meydana gelir ve vurgu ikinci unsur üzerindedir. Kısaltma grupları genellikle ad fiilin, sıfat fiilin ve zarf fiilin kısalmış halidir.

H.İbrahim Usta (2007: 419) kısaltma grupları hakkında şu açıklamayı yapmıştır:

“IV. tip olarak ele alınan kısaltma gruplarında ögeler, anlam yükünü eşit olarak paylaşır. Ögelerin arasındaki bağlantıyı, durum ekleri veya iyelik ekleri sağlar. Bu türden kelime gruplarında da yardımcı öge ve asıl öge ayrımı yoktur. IV. tipte yer alan grupların diğer gruplardan bir farkı vardır. Burada adlandırma; grubu oluşturan ögelere bakılarak yapılmaz, gruptaki ögeleri birbirine bağlayan eklerle göre yapılır. IV. tipteki kelime grupları şu ekleri alarak kurulur: iyelik, ayrılma, kalma, yönelme, eşitlik, belirtme, vasıta.”(ss.419-420)

Özkan, (2004) kısaltma gruplarının genellikle isim, sıfat ve zarf görevinde kullanıldıklarını belirterek şu açıklamayı yapmıştır: “İlgi grubu ve kısalmış (klişeleşmiş) yapılar dışındaki kısaltma grupları genellikle sıfat göreviyle kullanılırlar. Ancak bu kısaltma grupları zarf veya isim görevinde de kullanılırlar. İlgi grubu genellikle isim görevi görürken, kısalmış (klişeleşmiş) yapılar ise zarf görevi görür. Genel olarak değerlendirdiğimizde, kısaltma grupları kelime grupları ve cümle içinde sıfat, zarf veya isim olarak görev yaparlar.”

Kısaltma gruplarının unsurları da bir kelime grubu olabilir. Kısaltma gruplarını isnat grubu, yükleme grubu, yönelme grubu, bulunma grubu, uzaklaşma grubu, vasıta grubu, eşitlik grubu ve karma gruplar olmak üzere sekiz gruba ayırmanın doğru olacağı düşünülmektedir.

1.6.1.3.15. Zarf grubu

Sıfatların zarfların ya da fiilimsilerin önlerine gelerek, onlara karşılaştırma, derecelendirme gibi anlamlar katan kelimelerle kurulan kelime grubudur. Kimi dil araştırmacısı, (Karahan, 2014; Ergin, 2004) zarf gurubunu bir kelime grubu olarak

görmemektedir. Kimi araştırmacılar da Delice, (2003) bu grubu bir kelime grubu olarak kabul edip ayrı bir başlık halinde incelemişlerdir.

Gülensoy (2000:381) zarf grubunu bir sıfat tamlaması olarak kabul etmekte ve şu açıklamayı yapmaktadır: “Zarf ve sıfat unsurlarının anlamlarını, miktar ve derece bakımından tamamlayan zarfların meydana getirdikleri kelime grupları da sıfat tamlaması görevindedir.”

Zarf grubunun sıfat tamlamasını derecelendiren başka bir kelime grubu olduğu, bu nedenle ayrı bir başlık halinde incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Kelime gruplarının önüne gelerek zarf grubunu oluşturan kelimelerden bazıları edattır. Kadar, daha vb.

Aşağıdaki cümlede zarf grubu, sıfat tamlamasını üstünlük bakımından derecelendirme işlevi görmüştür: Rüştü dedi, senin Çakırcalı bizim sandığımızdan *daha/ cüretli, daha/ kuvvetli, daha/ çetin bir adam* (Y.Kemal, ÇE, 75).

Sıfatların derecelendirme belirtmeyeceği ve bu nedenle de onları derecelendirebilmek için daha, en, kadar gibi edatlara ihtiyacın olduğu düşünülmektedir. Bunun sonucu olarak da zarf grubunun ayrı bir başlık altında incelenmesi gerektiği kanısına varılmaktadır.

1.6.1.3.16. Deyim grubu

Genellikle gerçek anlamından uzaklaşmış birden çok sözcükten oluşan, bir kavramı ya da durumu karşılayan, kalıplaşmış sözcük gruplarına deyim denilmektedir. Deyimlerin dilimizde önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle de bu çalışmada deyim grubuna da yer verilmiştir. Çalışmada deyim grubuna yer verilmesinin nedenlerinden biri de Yaşar Kemal’in eserlerinin dilindeki deyim zenginliğindedir. Çalışmaya konu olan eserde de deyim sayısının oldukça fazla olduğu görülmüştür. Deyimlerin ad+fiil kalıbında kurulan birleşik fiillerin bir kolu olduğu bilinmektedir. Fakat ad+fiil kalıbındaki fiillerden kimileri sıkça kullanıldığı için onu kullanan milletin hafızasında kendine daha kolay yer bulmakta ve daha karakteristik özelliklere sahip olmaktadır. Bu kelime gruplarının da deyimleri meydana getirdiği bilinmektedir. Bu nedenle çalışmada ad + fiil kalıbında oluşan birleşik fiil grubu ve deyim grubu ayrı sınıflar içinde değerlendirilmeye

çalışılmıştır. Bütün deyimlerin olmasa da deyimlerin büyük çoğunluğunun ad+fiil kalıbında birleşik fiil yapısında olduğu düşünülmektedir.

Celal Demir (2008) deyimlerin bir fiil veya fiilimsi üzerinde oluşan deyimler, fiilsiz oluşan deyimler, tek sözcükten oluşan deyimler adı altında üç ana sınıfa ayırarak şu açıklamayı yapmıştır: “Deyimlerle ilgili çalışmalar, daha çok deyimlerin anlam özellikleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu incelemelerde elde edilen bilgiler, deyimleri anlamamız ve bu sözlerle ilgili genel yargılara ulaşmamız için yeterli değildir. Deyimlerin yapısal özellikleri ve bu yapılar üzerindeki deyimleşme sıklığı da araştırılmalıdır.”

Deyimlerin halkın dilin de yüzyıllarca belli bir süzgeçten geçerek günümüze ulaştığı ve halkın karakteristik özelliğini de gösterdiği için daha çok anlamına dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada deyimler bir sınıflandırmaya tabi tutulmamıştır.

1.6.1.4. Yaşar Kemal ve Çakırcalı Efe Hakkında

1.6.1.4.1. Yaşar Kemal hakkında

1.6.1.4.1.1. Yaşar Kemal’in hayatı

Yaşar Kemal, 06 Ekim 1923 yılında Osmaniye'nin Gökçedam (Hemite) köyünde doğmuştur. Bazı kaynaklarda doğum yılı 1926 olarak geçer. Nüfus kâğıdında da 1926 yazmasına karşın kendisi bunu reddetmiş ve daha sonraki araştırmalarının sonucunda 1923 yılında doğduğunu düşündüğünü söylemiştir. Annesi Nigâr Hanım ile babası Sâdık Bey, Van'ın Muradiye ilçesine bağlı şimdiki adı Günseli Kasabası olan Ernis köyündendir. Sadık Bey, 1915'te Van savaşlarının yaşamış olduğu Erciş yöresinin tanınmış aşireti olan Luvan aşiretine mensuptur. 1915 yılında Rus ordusunun Van civarına gelmesi üzerine ailenin Çukurova'ya kadar sürecek 1.5 yıllık göç yolculuğu başlar. İlk olarak Diyarbakır'a gelen aile daha sonra Urfa'ya oradan da Islahiye'ye gelir. 4.5 yaşındayken bir kaza sonucu sağ gözünü kaybeder. 5 yaşındayken babası evlatlık aldığı Yusuf adlı biri tarafından camide namaz kılariken gözlerinin önünde öldürülür. İlkokul eğitimini Kadirli Cumhuriyet İlkokulu'ndan mezun olarak tamamlar. 1941 yılında ortaokul son sınıfta okulu bırakmak zorunda kalmıştır. Sanatçı bu yıllarda ırgatlık, amele başılık, pirinç

tarlalarında su bekçiliği, arzuhalcilik, öğretmenlik, kütüphane memurluğu yapmıştır. 1940'lı yılların başında Pertev Naili Boratav, Abidin Dinove Arif Dino gibi sol eğilimli sanatçı ve yazarlarla ilişki kurdu; 17 yaşındayken siyasi nedenlerle tutuklandı. Askerliğini yaptıktan sonra 1946'da İstanbul'a gitti. İstanbul'da Fransızlara ait Havagaz'ı Şirketi'nde gaz kontrol memuru olarak çalıştı. 1948'de Kadiri'ye döndü, bir süre yine çeltik tarlalarında kontrolörlük, daha sonra arzuhalcilik yaptı. 1950'de Komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla tutuklandı, Kozan cezaevinde yattı. 1951'de salıverildikten sonra, İstanbul'a gitti, 1952 yılında 2. Abdulhamit'in baştabibi olan Jak Mandil Paşa'nın torunu Yahudi asıllı Thilda Sorero ile evlenmiştir. Bu evlilikten Raşit Gökçeli adında bir oğlu vardır. Tilda Kemal 2001 yılında vefat etti. Yaşar Kemal 1 Ağustos 2002 tarihinde ise Ayşe Semiha Baban ile evlenmiştir. Solunum rahatsızlığı nedeniyle İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesinde 28 Şubat 2015 tarihinde yaşamını yitirdi.

1.6.1.4.1.2. Yaşar Kemal'in edebi kişiliği

1951-1963 yıllarında Cumhuriyet gazetesinde Yaşar Kemal imzası ile fıkra ve röportaj yazarı olarak çalıştı. Daha sonra haftalık siyasi bir derginin kurucularından oldu (*Ant* dergisi, 3 Ocak 1967-1 Mayıs 1971). 1952'de ilk öykü kitabı olan Sarı Sıcak'ı, 1955'te ise bu güne kadar kırk dilden fazla dile çevrilen romanı İnce Memed'i yayımladı. 1973'te Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluşuna katıldı. Ve 1974-1975'te ilk genel başkanlığını üstlendi. Bundan sonrada dahabir çok edebi faaliyette bulunmuştur.

1.6.1.4.1.3. Yaşar Kemal'in romancılığı

Yaşar Kemal, bir romanın bir davanın bir tezin savunmasını yapması gerektiğini söyler. Yaşamış olduğu hayatın bir yansıması olarak romanlarındaki karketerler birleştirici onarıcı çözümleyici değil, başkaldıran başkalarına karşı birlik olma eğiliminde olan kahramanlardır.

Yaşar Kemal'in roman ve hikâyelerinde, büyüme, yaşama ve yetişme tarzlarının girip çıktığı işlerin, yoksul ve kimsesiz çocukluğun, büyüdüğü doğal çevre ile sonradan karıştığı büyük şehir hayatı çelişmelerinin, türlü çabalar ve tesadüflerle ansızın ulaştığı şöhretin, düzenli tahsil görmeyip de kendisini hayata yetiştirmeğe

çalışmanın bütün bunların sonucunda düzensiz ruh hâlinin izleri görülmektedir. (Kabaklı, 2016: 372).

Topraksız az topraklı veya başkalarının toprağında çalışan köylümüzün çilesini, çocukluğunun tek bakıcısı, tek sevgilisi olan anasıyla birlikte bizzat çekmiştir. Baba yokluğunu hep hissetmiştir. Ağa veye el eline bakmanın ne olduğunu ruhunda bir hastalık gibi taşımıştır.

Çocukluğundan itibaren farkına varmış olduğu çevresi romanlarında hep bir karakter olarak karşımıza çıkar. “Dul ve koruyucu anası” hemen bütün romanlarında “bin sıkıntıyla yetişmiş” oğlunun yanındadır. Teneke’de Zeyno Karı olarak, İnce Memedin anası olarak, Ortadirek ve Yer Demir Gök Bakır’da Meryemce olarak görünmektedir. Yazarın erken yitirdiği babası da Teneke’de haksızlıklara başkaldıracı Kürt Mehmet Ali, Akcasaz’ın Ağaları’nda Yusufçuk Yusuf olarak karşımıza çıkar.

Onun romanlarında tabii ki gerçekçilik ön plandadır. Fakat o gerçekçiliği şöyle anlatır: “Gerçekçilik dünyayı aynen koya etmek değildir. Tabiata da, insana da, hadiselerle de kendi gözümüzle bakmak ve kendimize yeni bir dünya görüşü kurmaktır. Çoğu kupkuru bir hâdiseyi olduğu gibi veriyor. Bazısı, ben kahvede oturup konuşmaları aynen not ediyorum diyor. Bir vak’a olur da yazar, inandıramaz. Başka bir yazarda olmayan bir şeyi yaratır inandırır.” (Çiftlikçi,R. 1993:245). Onun roman anlayışı söylemiş olduğu bu sözler üzerine kuruludur.

1.6.1.4.1.4. Yaşar Kemal’in eserleri

Öykü

Sarı Sıcak, İst.: Varlık, 1952

Bütün Hikâyeler, İst.: Cem, 1975

Roman

İnce Memed, 1.c., İst., 1955; 2.c., İst., 1969; 3.c., İst., 1984; 4.c., 1987

Teneke, İst.: Varlık, 1955

Orta Direk, İst.: Remzi, 1960

Yer Demir Gök Bakır, İst.: Güven, 1963

Ölmez Otu, İst.: Ant, 1968

Akçasazın Ağaları / Demirciler Çarşısı Cinayeti, İst.: Cem, 1974

Akçasazın Ağaları / Yusufcuk Yusuf, İst.: Cem, 1975
Yılanı Öldürseler, İst.: Cem, 1976
Al Gözüm Seyreyle Salih, İst.: Cem, 1976
Allahın Askerleri, İst.: Milliyet, 1978
Kuşlar da Gitti, (uzun öykü) İst.: Milliyet, 1978
Deniz Küstü, İst.: Milliyet, 1978
Hüyükteki Nar Ağacı, İst.: Toros, 1982
Yağmurcuk Kuşu / Kimsecik I, İst.: Toros, 1980
Kale Kapısı / Kimsecik II, İst.: Toros, 1985
Kanın Sesi / Kimsecik III, İst.: Toros, 1991
Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana, İst.: Adam, 1997
Karıncanın Su İçtiği, İst.: Adam, 2002
Tanyeri Horozları, İst.: Adam, 2002

Destansı Roman

Üç Anadolu Efsanesi, İst.: Ararat, 1967
Ağrıdağı Efsanesi, İst.: Cem, 1970
Binboğalar Efsanesi, İst.: Cem, 1971
Çakırcalı Efe, İst.: Ararat, 1972

Röportaj

Yanan Ormanlarda 50 Gün, İst.: Türkiye Ormancılar Cemiyeti,
1955Çukurova Yana, İst.: Yeditepe, 1955
Peribacaları, İst.: Varlık, 1957
Bu Diyar Baştan Başa, İst.: Cem, 1971
Bir Bulut Kaynıyor, İst.: Cem, 1974.

Deneme-Derleme

Ağıtlar, Adana: Halkevi, 1943
Taş Çatlasa, İst.: Ataç, 1961
Baldaki Tuz, (1959-74 gazete yazıları) İst.: Cem, 1974
Gökyüzü Mavi Kaldı, (halk edebiyatından seçmeler, S. Eyüboğlu ile)

Ağacın Çürüğü: Yazılar-Konuşmalar, (der. Alpay Kabacalı) İst.: Milliyet, 1980

Yayımlanmamış 10 Ağıt, İst.: Anadolu Sanat, 1985

Sarı Defterdekiler: Folklor Derlemeleri, (haz. Alpay Kabacalı) İst.: Yapı Kredi, 1997

Ustadır Arı, İst.: Can, 1995

Zulmün Artsın, İst.: Can, 1995.

Çocuk Romanı

Filler Sultanı ile Kırmızı Sakallı Topal Karınca, İst.: Cem, 1977

Çeviri

Ayıışığı Kuyumcuları (A. Vidalie; Thilda Kemal ile), İst.: Adam, 1977

1.6.1.4.1.5. Yaşar Kemal'in ödülleri

1.1955 Gazeteciler Cemiyeti Başarı Armağanı ("Dünyanın En Büyük Çiftliğinde Yedi Gün" adlı röportaj dizisi ile)

2.1956 Varlık Roman Armağanı (İnce Memed ile),

3.1966 İlhan İskender Armağanı (Teneke'den aynı adla uyarlanan oyunu ile),

4.1966 Uluslararası Nancy Tiyatro Festivali Birincilik Ödülü ("Yer Demir Gök Bakır" romanından Nihat Asya Ali'nin sahneye uyarladığı, Yılmaz Onay'ın sahneye koyduğu "Uzun Dere" oyunu ile),

5.1974 Madaralı Roman Armağanı (Demirciler Çarşısı Cinayeti ile),

6.1977 Fransa Eleştirmenler Sendikası En İyi Yabancı Roman Ödülü (Yer Demir Gök Bakır ile),

7.1978 Fransa'da En İyi Yabancı Kitap Ödülü (Ölmez Otu ile),

8.1979 Fransa "Büyük Jüri" En İyi Kitap Ödülü (Binboğalar Efsanesi ile),

9.1986'da Orhan Kemal Roman Ödülü (Kale Kapısı ile),

10.1988 TÜYAP Kitap Fuarı Halk Ödülü,

11.1988 Fransa Kültür Bakanlığı Commandeur des Arts et des Lettres Nişanı,

12.1991 Fransa Strasbourg Üniversitesi Onur Doktorası,

13.1992 11. TÜYAP Kitap Fuarı Onur Yazarı,

14.1992 Antalya Akdeniz Üniversitesi Onur Doktorası,

- 15.1993 Kültür Bakanlığı Büyük dl,
- 16.1998 Frei Üniversitesi Berlin Fahri Doktora,
- 17.2002 Bilkent Üniversitesi Fahri Doktora,
- 18.2008 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük dl,
- 19.2009 ukurova Üniversitesi, Fahri Doktora

1.6.1.4.2. Çakırcalı Efe hakkında

Yaşar Kemal, Çakırcalı Efe adlı eserinde 19.yy.da Osmanlı'ya baş kaldıran Çakırcalı Mehmed Efenin hayat hikâyesini Albay Rüştü Kobaş'ın anılardan faydalanarak anlatır. Yazar eserin açıklama kısmında Arpaz'ın basılışına kadar ki kısmını kendisinin anlattığını diğer kısımları ise Çakırcalıyı ldren Albay Rüştü Kobaş'ın ağzından olduğu gibi eklediğini belirtmiştir. akırcalının yarı destanlaşmış eşkıyalık öyküsüne dair yazdığı bu romanın Arpaz'ın basılışına kadar ki ilk bölümü yirmi beşe kadar sayılandırılmıştır. Bu bölüm, Çakırcalının ilk eşkıyalık ve olgunluk dönemlerini içine alır. akırcalının öldürülmesiyle sonuçlanan eşkıyalık serüvenin sonu ise, Albay Rüştü Kobaş'ın hatıra notlarından oluşan ikinci bölüme kadar verilmiştir. İlk baskısı 1972'de Ararat yayınevinde yapılan ve daha sonra Cem Yayınevi, Karacan Yayınları, Toros Yayınları, Adam Yayınları gibi çeşitli yayınevlerince yayımlanan bu romanın en son baskısı Yapı Kredi Yayınları'ndan (2004) yapılmıştır.

Yazar kitabın önsözünde Efenin yaşamı hakkında bildiklerini 1956 yılında Cumhuriyet gazetesinde yayımladığını belirtmiştir. On altı yıl sonra bu yazdığını ilginç bulup kitaplaştırmaya karar vermiştir. Bu nedenle Arpaz'ın basılışına kadar olan kısmı Cumhuriyet gazetesinde Çakırcalı hakkında yazılarına dayanarak yazmıştır. Çakırcalı Efenindestanlaşmış yaşam öyküsünde Çakırcalının yetişme, olgunluk çağlarını ilk yirmi beş bölümde sıralayarak vermiştir. ldrlmesi kısmı ise Albay Rüştü Kobaş'ın ağzından numaralandırılmadan anlatılmıştır. Bu kısmı daha önce Cumhuriyet gazetesinde yayımlanmıştır.

Yaşar Kemal, Çakırcalı Efenin eşkıyalık serüvenini  devre diyebileceğimiz devrelerde ele alır. Bunların ilki, eşkıyalıkta "toy"luk dönemi diyebileceğimiz ilk dönem; ikincisi, "olgunluk" dönemi diyebileceğimiz ustalık dönemi ve üçüncü dnemse Çakırcalı Efenin "ldrlş" dönemi.

Çakırcalı Efe’de olaylar, Çakırcalı Mehmet Efenin çocukluk yıllarından başlar. Yaşar Kemal, Çakırcalının çocukluğundan ölümüne kadar, yetiştiği sosyal çevreyi, annesi Hatçe ve baba dostu, tecrübeli eşkiya avenesi Hacı Eşkiya’nın eşkiyalık yolundaki telkinlerini ustalıkla anlatır. Çakırcalı Mehmet Efenin babası Ahmet Efe de kendisi gibi bir eşkiyadır. Yıllarca dağlarda gezmiş, eşkiyalık yapmış fakat yüze inmiştir. Babası Osmanlıyla anlaşma içinde olmuştur. Fakat daha sonra Osmanlı Müfrezesi Hasan Çavuş tarafından öldürülmüştür. Çocukluğundan beri babasının intikamını alma telkinleriyle büyüyen Çakırcalının toplumsal düzene, Osmanlıya karşı isyan girişiminde bulunmasının ardında bu sebep yatar. Annesi ve babasının yakın arkadaşı Hacı Eşkiya, Çakırcalıyı çocukluktan beri bu intikam duygusunu kullanarak Efelik duygusunu aşlamışlardır. Hacı EşkiyaÇakırcalıyı Efelğe alıştırmak için türlü türlü girişimlerde bulunur. Babasının yakın arkadaşları sayesinde başta kaçakçılıkla başlayan eşkiyalık yaşamına Çakırcalı Efelikle devam eder. Meteliği bile hava vuracak kadar efeleşir. Yazara göre o dönemde dağlar Efe yetiştiren bir eşkiyalık okulu gibidir. Çünkü bu dönemde eşkiyalık bir gelenektir.(ss.63)

Romanda bu durum şu cümlelerle geçer. “Efelik Ege’de, kökü ta ötelere, derine dayanan bir gelenektir. Osmanlıdan, Bizans’tan daha eski. Belki de bu dağlar dağ olalı zeybeksiz kalmamıştı. Kaçakçılık bir okuldu. Delikanlıları alıp eşkiya yetiştiren bir okul. Çok Efenin heybesinde, atının eyerinde tütün kokusu vardı.” (Y.Kemal, ÇE, 21).

Çakırcalı Efe ilk cinayetini Hacı Eşkiya'nın eski karısını öldürmekle işler. Fakat Çakırcalı oldu olası eşkiyalığı hiç sevmemiş ve yüze inmek için Osmanlıyla sürekli anlaşmalar yapmıştır. Bu durum bazı çevreleri rahatsız etmiş, Çakırcalı bir nevi toplumsal koşullar gereği eşkiya olmaya zorlanmıştır. Yine zorlu bir eşkiya olmasının altında dönemin yönetiminin büyük hatalar yapması büyük bir etken olmuştur. Hasan Çavuş’un Çakırcalı’ya hırsızlık yaptığı iftirasıyla yakalama kararı çıkartması gibi. Eşkiyalığın en önemli kurallarından birisi de köylü üzerinde güven kazanmaktır. Bunu yapabilmek için önemli bir vukuat işlemek gerekir. Çakırcalı da ilk önemli vukuatını dönemin zenginlerinden Hacı Mustafa’dan iki yüzbin altın alıp fakir köylüye dağıtmasıyla yapmıştır. Böylece tebaa üzerinde saygın bir yer etmeye

başlar ve köylünün güvenini kazanır. Bir süre sonra bu güven Çakırcalı için destanlaşmaya dönüşür. Çakırcalı bir süre sonra Hasan Çavuş'u öldürüp intikamını alır. Yazara göre bundan sonra artık Çakırcalı Mehmet Efe'dir ve olgunluk dönemine geçmiştir. Bundan sonra Çakırcalı hem dağlarda hem de köylerde büyük bir nüfus sahibidir ve Osmanlı bu eşkiyakarşısında çaresiz bir konuma düşmüştür.

Yaşar Kemal, halk arasında bir destana dönen, bugün bile aydınlatılmamış Çakırcalı Efe olayını ve Çakırcalının eşkiyalıkta ulaştığı mertebeyi şöyle değerlendirir: “Çakırcalı zengin soyuyordu. Fabrika yakıyordu. Önüne geleni öldürüyordu. Artık hükümet ortadan silinmiş gibiydi. Dövüşü, kavgası olan, zulüm gören, yoksulluğa düşen, kız kaçıran, hükümete değil, Çakırcalıya geliyordu. Çakırcalı bir mahkeme, Çakırcalı bir maliye, Çakırcalı doktor, Çakırcalı ilaçtı.” (Y.Kemal, ÇE, 56).

Yazar eşkiyalık olgusunu çok yönlü değerlendirmiştir. Çakırcalı Efe efsaneleşmiş bir mit olmasının yanında aynı zaman da eşkiyadır da. Bu dönemde eşkiyalık devlete karşı olan yerli ve yabancı güçlerin maşası haline gelmiştir. Yüze inen eşkiyaların tümü bu yüzden öldürülmüştür.

Eşkiyalığın bu denli yaygınlaşmasının nedeni devletin yapısındaki bozukluktur. Devlet halkla ilişkisini koparmış ve halkı ezen bürokratlar karşısında sessiz kalmıştır. Bunun sonucu olarak da halkı kollayıp dağa çıkan eşkiyalar, efsane haline getirilmiştir. Devlete karşı korunan halk, kendisini koruyan eşkiyalara yardımcı olur ve yerlerini hiçbir zaman söylemez. Çakırcalı iyi bir eşkiya olmasının yanında iyi bir siyaset adamdır da. Dağa çıktığı ilk günden beri birçok ağayı eşkiyayı vb. unsuru arkasına almayı bilmiştir. Maddi yardımını ise o dönemin önemli esnaflarından Halil Bey'in şahsında verilmiştir.

Yaşar Kemal, Çakırcalıyı insanî zaaflarıyla da ele alarak eşkiyalığı bir nevi meşrulaştırma çabası içerisine de girmiştir. Anlaşmaya yanaşmayan bir başka eşkiya olan Posluoğluyu öldürdükten sonra ölüsünün karşısında ağlaması bunun en büyük örneklerindedir.

Yaşar Kemal, Çakırcalı Efe olayını çok araştırmış ve gerçek belge ve bilgiler üzerinden anlatmaya çalışmıştır. Halkın Çakırcalı Efe hakkındaki söylemleri zamanla destanlaşmış olsa da Kemal, özellikle Albay Rüştü Bey'in vermiş olduğu

bilgiler ışığında Çakırcalı Efeyi anlatırken gerçeklikten vazgeçmemiştir. Yazara göre Çakırcalı Efe merkezinde gerçekleşen bu büyük olay, dönemin devletinin arka sokağında gerçekleşen çok yönlü ve türlü olayların varlığından da kaynaklanır. Bu nedenle yazar tarihçilerin bu olayları aydınlatması gerektiğini söyler. Yazar, ülkeye ilk yabancı sermayeyi sokan Vitol ailesiyle Çakırcalının bir ilişkisinin bulunmasını, İngilizlerin, Çakırcalıyı Osmanlıyı parçalamak için bir maşa olarak kullandığı ihtimaline bağlar. Çünkü bu dönemde İngiliz basını Çakırcalıya büyük ilgi duyar.

Çakırcalının eşkiyalığı sevmediğini açıklamıştık. Bu nedenle Osmanlının yüze inme teklifini Vitol kefilliğinde kabul etmiştir. Kabul etme şartları, o dönemde devlet yapılanmasının Çakırcalıya karşı ne kadar güçsüz olduğunun göstergesidir. Bu dönemde Çakırcalı civardaki bütün çeteleri temizlemiştir ve kendisine rakip tanımamaktadır. Yüze indiğinde ise evi adeta bir devlet kurumu gibi işlemiştir. Çakırcalı bir nevi hâkim işlevi görmüştür. Yaşar Kemal'e göre ağaların, beylerin çıkarları için zorla dağa itilen Çakırcalı asla kendini kullandırtmamış bilakis ağaları ve beyleri kullanmıştır.

1911 yılında, Talat Paşa kabinesi ve dönemin İçişleri Bakanlığınca geniş yetkilerle ve kendi kurduğu kırk beş kişilik müfrezesiyle Ödemiş'e gelip karargâh kuran Rüştü Kobaş, Çakırcalı çetesiyle Ödemiş'in Karıncalıdağ (Kız Kayası) mevkiinde çatışmaya tutuşur. Çatışma sonrasında iki ceset bulunur. Bunlardan birisinin başı ve elleri kesilmiş ve göğüs derisi yüzülmüştür. Öteki cesetse Arpaz'dan kaçırılıp rehin alınan Osman Bey'in cesedidir. Başı ve elleri kesilmiş ceset, Çakırcalının ilk karısı Iraz'a teşhis ettirilir ve ayaklarından Nazilli meydanına asılır. Mezarı Nazilli'nin çıkışıdadır.

Bir süre sonra da Ödemiş'te bulunan Çakırcalı çetesinin büyük kısmı yapılan baskınlarla yok edilmiştir. Kayaköy'de olduğu tespit edilen çetenin has adamları da buldukları eve yapılan baskınla öldürülür.

1.6.2. İlgili Araştırmalar

1.6.2.1. Yüksek lisans ve doktora tezi çalışmaları

Yelesdağ, A. (2016) *Ziya Osman Saba'nın Şiirlerinde Kelime Grupları* adlı çalışmasında, yazarın hayatı ve eserleri hakkında bilgi vermiş, kelime gruplarının genel özellikleri hakkında açıklama yaptıktan sonra şiirdeki kelime gruplarını tasnif edip değerlendirmiştir.

Barçın, S. (2016) *Kadı Burhaneddin Divanı'nda kelime grupları* adlı çalışmasında, Divan'ın ilk 60 sayfasındaki (150) gazelin kelime gruplarını incelemiştir. Araştırmacı çalışmanın birinci bölümünde Kadı Burhaneddin'in hayatı ve siyasi kişiliğinin yanında edebi kişiliğini ve eserlerini anlatmıştır. İkinci bölümde kelime gruplarını ayrıntılı bir şekilde incelemiştir. Üçüncü bölümde Divan'ın ilk 60 sayfasındaki kelime gruplarını ele almıştır.

Karadavut, A. (2016) *Kuseyin Esenkocoyev'in hikâyelerinde kelime grupları (metin-inceleme-Türkiye Türkçesine aktarım* adlı çalışmasında, yazarın *Sayakatçı Bala, Üçüncü Şar, Rodinanın Uulu ve Şarşe* adlı hikâyelerindeki cümlelerini kelime grupları bakımından incelemiştir. Araştırmacı cümlelerdeki kelime gruplarını yapı özellikleri, başka kelime gruplarının ve cümlelerin yapılarına katılma şekilleri yönüyle incelemiştir. Grupları sınıflandırırken Kırgız Türkçesinde kelime gruplarının hangi özelliklere sahip olduklarını ve bu grupların Türkiye Türkçesindeki kelime grupları ile benzerlik ve farklılık gösterdiği noktalarını bulmayı amaçlamıştır.

Erbaş, O. (2015) *Nehcü'l Ferâdis'te kelime grupları* adlı çalışmasında, 15 adet kelime grubu bulmuş, bu kelime gruplarının başka kelime grupları içinde ve cümle içinde ne şekilde kullanıldığını belirtmiştir.

Çiçek, Ş. (2015) *İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" adlı romanında kelime grupları, kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığı* adlı çalışmasında, sözü geçen yazarın edebi şahsiyeti ve hayatını anlattıktan sonra roman hakkında bilgi vermiştir. Araştırmacı kelime grupları hakkında görüşleri ve kelime gruplarının sınıflandırılmasını belirtmiş ve romanda saptadığı kelime gruplarını grafikler şeklinde göstermiştir.

Açıkgöz, K. (2014) *Peyami Safa'nın "Bir Tereddüdün Romanı"nda kelime grupları ve söz varlığı*, adlı çalışmada, kelime grupları hakkında bilgi verdikten sonra yazarın hayatı ve edebi kişiliğini ortaya koymuştur. Araştırmacı daha sonra adı geçen romandaki kelime gruplarını incelemiştir.

Dayıoğlu, A. (2014) *İskender Pala'nın Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk adlı romanındaki kelime grupları* adlı çalışmasında, yazarın hayatı ve edebi kişiliği hakkında bilgi vermiş ve adı geçen eserdeki kelime gruplarını incelemiştir. Araştırmacı, her kelime grubunun sonunda örneklerin dağılımını gösteren bir grafik ve çizelge koymuştur. Son bölümde de kelime gruplarının genel dağılımını gösteren bir grafik ve çizelge vermiştir.

Aktaş, G. (2014) *Edemova'nın Ömürlük Yanımdasın adlı eserinden hareketle Kırım Tatar Türkçesinde kelime grupları* adlı çalışmasında, adı geçen eserdeki kelime gruplarını incelemiş ve sınıflandırmıştır. Araştırmacı Kırım Tatar Türkçesinde kelime gruplarının hangi özelliklere sahip olduklarını ve Türkiye Türkçesindeki kelime grupları ile benzerlik ve farklılıklarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Abdulelah, Z. (2014) *Yaşar KEMAL'in 'Yılanı Öldürseler' adlı romanındaki kelime grupları: Yapıları ve işlevleri* adlı çalışmasında, birinci bölümde yazarın hayatı edebi kişiliği ve eserleri hakkında kısaca bilgi vermiş, ikinci bölümde adı geçen eserde kelime gruplarının yapılarını, üçüncü bölümde ise işlevlerini incelemiştir.

Khan, H. (2014) *Mustafa Kutlu'nun Uzun Hikâye adlı eseri üzerine bir söz dizimi (Kelime grupları) incelemesi* adlı çalışmasında, ilk bölümde yazarın hayatı edebi kişiliği ve eserleri hakkında kısaca bilgi vermiş, ikinci bölümde kelime grupları hakkındaki görüşlerin benzerliklerini ve farklılıklarını incelemiş, son bölümde ise adı geçen eserdeki kelime gruplarını inceleyip tasniflendirmiştir.

Şahin, L. (2014) *Sait Faik Abasıyanık'ın Mahalle Kahvesi Adli Eserindeki Hikâyelerin Kelime Grupları ve Türkçe Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi*, adlı çalışmasında, önce cümlenin herhangi bir konumundaki kelime gruplarının tespitine çalışmıştır. Araştırmacı, tespit ettiği bu kelime gruplarının içinde varsa başka gruplarda tespit ederek ilgili başlık altında vermiş ve kelime gruplarının sayısını belirtmiştir.

Hancı, T. (2013) *Kazak şair Maxambet Ötemisuli'nin eserlerinde kelime grupları: Metin-inceleme-dizin*. adlı çalışmasında, yazarın 69 şiirini kullanarak Kazakçada bulunan kelime gruplarını tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmacı çalışmada Kazakça söz dizimi geleneğini dikkate almıştır. Adı geçen şairin Kazakça ile yazmış olduğu şiirleri Türkiye Türkçesine çevirerek şiirlerde bulunan kelimelerin dizinini vermiş ve iki Kazak yazarın dilbilgisi kitaplarının kelime gruplarını anlatan kısmına göre şiirlerdeki kelime gruplarını tespit etmeye çalışmıştır.

Gacsi, S. (2011) *Ahmed-i Dâi'nin Vesîletü'l-Mülûk adlı eseri (60a-115b) metin-kelime grupları incelemesi* adlı çalışmasında, eserin kelime gruplarını incelemiştir.

Girişen, N. (2011) *Hazîni'nin Kırk Hadis tercümesinde kelime grupları* adlı çalışmasında, ilk olarak söz diziminin farklı tanımlarını yapmış ve kelime grupları hakkında tanım ve görüşleri vermiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde eserdeki kelime gruplarını belirlemiş ve sınıflandırmıştır. Daha sonra transkripsiyon alfabesiyle Latin harflerine aktarılan metni vermiştir. Araştırmacı sonuç bölümünde ise eserdeki kelime grupları ile ilgili örneklerden belirlenen bulgulara yer vermiştir.

Mih, N. (2011) *Sait Faik Abasıyanık'ın Havada Bulut adlı hikâye kitabının kelime ve kelime grupları bakımından incelenmesi ve Türkçe eğitime katkısı* adlı çalışmasında, cümlede herhangi bir öge konumundaki kelime ögelerinin tespitine çalışmış ve tespit ettiği kelime grupları varsa alt kelime öbeklerini tespit etmiş ve ilgili başlığın altında vermiştir. Araştırmacı öbekleri cümledeki üstlendikleri görevlere göre gruplandırmıştır.

Acur, E. (2011) *Reşat Nuri Güntekin'in Miskinler Tekkesi romanının kelime grupları bakımından incelenmesi ve Miskinler Tekkesi romanının Türkçe eğitime katkısı* adlı çalışmasında, öncelikle her bir kelime grubu ile ilgili olarak araştırmacıların görüşlerine yer verip kelime gruplarının tasnifini yapmıştır. Sonuç kısmında ise kelime grupları hakkında istatistiki bilgilere yer vermiş ve eseri Türkçe eğitimi bakımında değerlendirmiştir.

Demirci, A. (2010) *Fatih Harbiye romanında kelime grupları* adlı çalışmasında, ilk olarak kelime grupları hakkında genel bilgi vermiştir. İkinci bölümde ise Fatih Harbiye romanındaki kelime gruplarını incelemiştir.

Ural, E. (2010) *Şeyh Galip Divanı'nın kelime grupları ve dizinli sözlüğü* adlı çalışmasında, kelime grupları hakkında açıklamalarda bulduktan sonra Divan'da geçen kelime gruplarını tespit etmiş ve tamlamaların hangi beyitte kaç kez tekrarlandığını gösteren bir dizin çalışması yapmıştır.

Sabırlı, N. (2010) *Arif Nihat Asya'nın Sevgi Mektupları adlı eseri üzerine bir söz dizimi (kelime grupları) incelemesi* adlı çalışmasında, mektup türünde kelime gruplarının hangi kullanımlarının olduğunu ortaya koymaya amaçlamış ve eserde yer alan kelime gruplarını sayısı ile ilgili istatistiki bilgi vermiştir.

Çal, G. (2016) *Osmanzâde Tâ'ib Ahmed'in Münşeatı "Gevher-i Yektâ"* (Transkripsiyonlu metin-inceleme ve Türkçe kelime grupları adlı çalışmasında, eserin nüshalarını temin ettikten sonra Türk alfabesine aktarmıştır. Çalışmanın amacının mektup türünün dil özelliklerini belirlemek olduğunu belirten araştırmacı, bu tespiti yaparken de sonuçların daha kapsamlı olması için derleme bir münşeat tercih ettiğini belirtmiştir. Araştırmacı öncelikle 18.yy dil özelliklerine bağlı kalarak transkripsiyonu gerçekleştirmiştir. Mektupların alt bölümlerini belirledikten sonra eserin dil özelliklerini ortaya koymuştur. Münşeat'ta bulunan tüm mektupların kelime gruplarını ortaya koyduktan sonra büyük kelime gruplarını sade paranetezleme yöntemiyle formüleştirdiğini belirtmiştir.

Zengin, A. (2013) *Karahanlı Türkçesinde kelime grupları* adlı çalışmasında, çalıştığı eserler ve kelime grupları hakkında genel bilgi verdikten sonra Karahanlı Türkçesindeki kelime gruplarını ve cümle içindeki kullanışlarını ortaya koymuştur.

Bayzinov, A. (2000) *Çağdaş Kazak Türkçesi`ndeki kelime grupları ve cümle çeşitlerini Türkiye Türkçe'sindeki karşılıkları* adlı çalışmasında, birinci bölümde Kazak ve Türkiye Türkçesindeki kelime gruplarını belirlemiş ve verdiği örneklerle Türkiye Türkçesindeki yapıların Kazak Türkçesindeki karşılıklarını bulmuştur.

Atabey, İ. (1998) *Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesi'nin kelime grupları bakımından karşılaştırılması* adlı çalışmasında, iki lehçenin gramer kitaplarından faydalanarak ortaya çıkardığı benzerlik ve farklılıkları edebi metinlerden seçtiği örnek kelime grubu ve cümlelerle ortaya koymuştur.

1.6.2.2. Makaleler

Baydar, A. ve Baydar, T. (2001) çalışmalarında, araştırmacıların kelime grubu hakkında neler söyledikleri ve kaç çeşit kelime grubundan bahsettiklerini belirttikten sonra hangi noktada birleştiklerini ortaya koymuşlardır.

Usta, H. (2007) makalesinde kelime gruplarını nasıl tasnif edelim? sorusuna cevap aramaya çalışmış ve kelime gruplarının “kuruluş” bakımından tasnif etmenin ihtiyaç haline geldiğini belirtmiştir. Kuruluş sözü ile de kelime gruplarının kendi iç kurallarına bağlı olarak işleyen mekanizmasını kastetmiştir.

Gökdayı, H. (2010) yazısında sözcük öbekleriyle ilgili kısa bir tanıtım yaptıktan sonra, öbeklerin kaynaklarda nasıl açıklandığı aktarmış ve bu açıklamaların arasındaki farklılıkları, açıklamaların kendi içindeki tutarsızlıklarını ve eksikliklerini göstermiştir. Araştırmacı aynı zamanda öbeklerin tanımı, adlandırılması ve sınıflandırılmasıyla ilgili önerilerini de yazısında belirtmiştir.

2. YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Bu çalışma, Yaşar Kemal'in Çakırcalı Efe adlı kitabındaki kelime gruplarının incelendiği betimsel bir çalışmadır. Tespit edilen kelime gruplarının miktarı sayım yöntemiyle verilmektedir.

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Yaşar Kemal'in Çakırcalı Efe romanı oluştururken örneklemine tesadüfi örnekleme yöntemlerinden sistematik örnekleme uygun olarak seçilen 11-20, 31-40, 51-60, 71-80, 91-100, 111-120, 131-140, 151-160, 171-180 sayfalarında bulunan kelime grupları oluşturmaktadır. İncelenen cümlelerde ana metnin yazım ve noktalmasına sadık kalınmıştır. Çalışmaya konu olan Çakırcalı Efe adlı eserin YKY'nin 2015 yılı 15. basımı dikkate alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama yöntemi doküman incelemesi olarak belirlenmiştir. Çalışmada önce kelime grupları yapılarına göre türlere ayrılmıştır. İnceleme yapılırken kelime gruplarının bulunduğu cümleler fişlenip ana sınıflara ardından ara sınıflara ayrılmıştır. Daha sonra kelime gruplarının kendi işlevleri, söz dizimi içindeki işlevleri ve öğeleri tek tek gözden geçirilip tablolaştırılmıştır. Saptanan kelime gruplarının içinde bulunan alt kelime grupları, ilgili başlık altında verilmiştir. Sınıflandırma yapılırken bazı kelime gruplarında yapı, bazı kelime gruplarında anlam dikkate alınmıştır. Örn. edat grubunda ad unsurunun yapısına göre sınıflandırma yapılırken "ad unsuru belirtili ad tamlaması+gibi edatıyla kurulan edat grubu", zarf grubu anlama dayalı olarak "en üstünlük belirten 'en' kelimesiyle kurulan zarf grubu" olarak sınıflandırılmıştır. Bazı sınıflandırmalarda ise hem yapıya hem de anlama bağlı kalınmıştır. Bağlama grubu tekrar grubu, sıfat tamlaması gibi kelime grupları bu şekilde sınıflandırılmıştır.

2.4. Veri Çözümleme Teknikleri

Elde edilen veriler içerik anaizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Tematik analizin yapıldığı çalışmada kelime gruplarının saptanması ve sınıflandırması satır ve sayfa numarası göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Satır/sayfa no kısmında ilk olarak satır sayısı daha sonra sayfa sayısı belirtilmiştir. Tabloların birinci sütununda cümlelerin sıra numarası, ikinci sütununda cümlelerin kendisi, üçüncü sütununda kelime grubunun söz dizimi içerisindeki görevi, dördüncü sütununda kelime grubunun kendi içerisinde meydana getirdiği anlam, beşinci sütununda ise kelime grubunun cümle içerisindeki görevine yer verilmiştir. Söz konusu kelime grubu koyu renkle gösterilmiştir. Üçüncü sütunda kelime grubunun söz dizimi içerisindeki görevi Tablo 2.1.de gösterilmiştir. 1. cümlede sıfat unsuru -DIĞI sıfat fiil ekiyle türetilmiş olan sıfat tamlaması, yer bildiriminde bulunduğu için ad görevinde kullanılırken 2.cümlede aynı kelime grubu zaman bildirdiği için zarf görevinde kullanılmıştır.

Tablo 2. 1. Sıfat unsuru -DIĞI sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Orada oturduğu/ yerde taş kesilip kalmıştı.	Ad	35/18
2.	İstedğim/ zaman, istediğim yerdekızanlarımı alır giderim.	Zarf	11/54

Dördüncü sütunda yer alan kelime grubunun kendi içerisinde oluşturduğu anlama dayalı işlev Tablo 2.2. de gösterilmiştir. 1.cümlede -An sıfat fiil eki anlam olarak -yor ya da -maktA anlamları taşıyan bir hareket adı yapar. 2. cümlede ise aynı ek geçmiş zaman bildiren bir anlam ortaya çıkarmıştır.

Tablo 2. 2.Sıfat Unsuru -An Sıfat Fiil Ekiyle Türetilmiş Sıfat Olan Sıfat Tamlamaları

Sıra No	Cümle	Kelime Grubu İçerisindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çoban Memed tüfeğini kucağına almış,ağzı aşağı çimenlerin üstüne yatmış akan/ suya bakıyordu.	Adı -yor ya da -makta anlamlarını taşıyan bir hareket adı yapar.	9/34
2.	Haberlenen/ asker, candarma, kasabanın bütün yollarını tutmuş, geçecek diye Çakırcalı'yı bekliyordu.	Geçmiş zaman bildiren işlev.	27/97

Tablonun beşinci sütununda yer alan cümle içerisindeki işlev kısmında, söz konusu kelime gruplarının yanında başka kelimelerde bulunduğundan “içerisinde yer alır” ifadesi kullanılmıştır. Tablo 2.3.de yer alan 1. cümlede sıfat tamlaması, zarf

tümleci görevinde kullanılmıştır. 2.cümlenin öznesi ise “Rüstem Bey ve birkaç asker”dir. Bu nedenle aynı ögenin içerisinde söz konusu kelime grubunun yanında başka kelimeler de bulunduğundan “özne içerisinde yer alır” ifadesi kullanılmıştır.

Tablo 2. 3.Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlamaları

Sıra No	Cümle	Cümle içerisindeki işlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu dediği hiçbir/ zaman olmadı.	Zarf tümleci	25/111
2.	Rüstem Bey ve birkaç/ asker atın tırnağının dibine düştü.	Özne içinde yer alır.	24/112

Kelime grubunun bulunduğu cümlelerin yapıları bakımından türleri, tabloların cümle içindeki işlev kısmında parantez içinde gösterilmiştir. Cümle türü, Tablo 2.4.ün 1. satırında 2. cümle, 2. satırında eksilteli cümle, 3. satırında iç cümle olarak gösterilmiştir.

Tablo 2. 4. Belirtili ad tamlaması

Sıra No	Cümle	Cümle içindeki işlev	Satır/ Sayfa No
1.	Biliyoruz ki, Çakırcalının/ kılığı öbürlerinininkine benzemez.	Özne (2.cümle)	27/175
2	Minarenin/ altında mağaramsı delikler... (var)	Yer tamlayıcısı (Eksilteli c.)	28/173
3.	Atla taşın/ ardına , dedi.	Yer tamlayıcısı (iç cümle)	4/16

Her tablonun altına çalışılan kelime grubunun sayısı ve işlevleri hakkında değerlendirme yapılmıştır. Aynı kelime grubunun sonunda ise içerik analizine uygun değerlendirmeler yapılmıştır.

3.BULGULAR VE YORUM

3.1.Kelimegrubu hakkında genel bilgiler ve düşünceler

Dilin yapısı; en küçük yapı taşı ses, seslerin birleşimden meydana gelen kelime ve kelimelerin birleşiminden meydana gelen cümle olarak karşımıza çıkar. Cümleler dilin en önemli yapı taşıdır. Cümleyi bir binaya benzetecek olursak bir alt kademesi olan kelimeler bir tuğla, sesler ise kum görevinde olur. Binanın sağlam olabilmesi için tuğlaların doğru bir şekilde yan yana gelebilmelerine ihtiyaç vardır. Buna benzer olarak cümlenin düzgün bir biçimde kurulabilmesi için kelime gruplarının doğru bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Bir varlık bir durum her zaman bir kelimeyle karşılanamamaktadır. Böyle durumlarda kelimelerin kendi aralarında kurmuş olduğu anlamlı birlikler, durumları ve nesnelere ifade edebilmemize yardımcı olmaktadır. Kelime grupları bu bağlamda dildeki önemini ortaya koymaktadır.

Kelime grubunu oluşturan yapı kelimedir. Bu nedenle kelime grubu kavramını açıklamadan önce kelime kavramı açıklanmaya çalışılacaktır. Kelimeler dilimizde anlamlı en küçük yapı birimleridir. Dilin ifade gücü kelime hazinesinin zengin olmasına bağlıdır. Kelime; durum, nesne, varlık gibi unsurları karşılayan tek başına anlamı olan ve dilin yapısal kısmında birçok görev üstlenenen küçük birimdir. Bu kavramın tanımında birçok farklı görüş dile getirilmiştir.

Kelime kavramı farklı dilcilerce şu iki kritere bağlı olarak tanımlanmıştır: Anlam ve şekil. Kelimenin şekle göre yapılan tanımına göre: “Sözcük, iki ucuna birer boşluk verilerek yazılan dil birimidir.”(Uzun, 2004:47). Anlama göre yapılan kelime tanımında da bilim insanları dildeki her bağımsız ve anlamlı birim kelimedir şeklinde cevap verilmektedir. Ancak her iki tanımda kelime kavramını tam olarak karşılayamamaktadır. Bu sebeplerden dolayı kelimeyi tanımlayabilmek için hem yapısal hem anlamsal tanımın bir arada yapılmasına ihtiyaç duyulacaktır. Buna uygun olarak şu tanımları verebiliriz: “Kelime; bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan ve tek başlarına zihindeki belirli kavramlara karşılık olan somut veya soyut söz kalıplarıdır.” (Korkmaz, 2014:99). Ergin (2004: 95) “Kelimeler mânâsı veya gramer vazifesi olan en küçük dil birlikleridir.”

Kelimeler bir varlığı bir durumu bazen tek başlarına karşılayamazlar. Kelime grupları bu durumda gündeme gelir ve belli bir hareketi, bir varlığı, bir durumu karşılar niteler, belirtir ve pekiştirir. Bu nedenle kelime grupları dilin ifade zenginliği açısından önemli bir yere sahiptir. “Kelime grubu birden fazla kelimeyi içe alan, yapısında ve mânâsında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliğidir. Kelime grubu için birden fazla kelime bir takım kaidelerle belirli bir düzen içinde yan yana getirilir. Böylece belirli bir düzenle kurulduğu için kelime grubunun yapısında bir bütünlük bulunur. Kelime grubundaki bütünlük bilhassa mânâ bakımından göze çarpar. Kelime grubu ek bir nesneyi veya hareketi birlikte karşılayan kelime topluluğu demektir. Kelime grubunun kullanımında da bu bütünlük kendisini gösterir.” (Ergin, 2004:374).

“Sözü geliştirmek üzere kelimeler öbeklenirler. Kavramlar arasında derece derece ilişkiler meydana getirirler. Böylece tek kavramdan anlatmaya doğru giderler. Bunlara kelime öbekleri denir.” (Banguoğlu, 2004:496).

“Bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak veya belirtmek, pekiştirmek ve nitелеmek üzere, belirli kurallar içinde yan yana dizilmiş kelimelerden oluşan yargısız dil birimidir.” (Karahan, 2014:48).

Karaağaç, kelime gruplarına söz öbekleri demiştir. Karaağaç kelime grubunu şu şekilde tanımlamıştır: “Söz öbeği, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu veya bir hareketi karşılamak üzere, belirli kurallar içinde yan yana gelen sözler topluluğudur.” (Karaağaç, 2011:129).

Kelime grubu kavramını Zeynep Korkmaz (1992: 100) şöyle açıklamıştır: “Cümle içinde kavramlar arasındaki ilişki kurmak üzere birden çok kelimenin belirli kurallar ile yan yana getirilmesinden oluşan, yapı ve anlamındaki bütünlük dolayısıyla cümle içinde tek bir nesne veya hareketi karşılayan ve herhangi bir yargı bildirmeyen kelimeler topluluğudur.”

İbrahim Delice’ye göre (2003: 17) kelime grubu: “Birçok kelimedenden oluşan yapısında ve anlamında bir bütünlük bulunan, cümle veya cümlemsi içinde tek cümle ögesi; kelime öbeği içinde bütün hâlinde yardımcı veya temel öge olarak işlem göre kelime türü (ad, sıfat, zamir edat vb.)yerine kullanılan söz dizileridir.”

“Kelimelerin şekil bakımından olduğu gibi, mantık bakımından da bir bütün vücuda getiren her topluluğuna, biz kelime gurubu adını vereceğiz. Bir kelime grubu mantık bakımından az çok tam bir mânâyı içine almış bulunur. Şekil veya morfoloji bakımından ise esas itibariyle tek bir kelimedenden ibaret imiş insiraf hâllerini alabilir.” (Deny, 1943; akt. Baydar, 2001).

“Birden ziyade kelimedenden meydana geldiği hâlde, cümledeki görevi bakımından bir tek kelimedenden farksız olan, gerektirdiği takdirde yine bir kelime imiş gibi çekim eki alabilen ad soyundan kelimelerin teşkil ettiği birleşik sözlere belirtme (tâyin) grupları diyoruz.” (Bilgegil,1963; akt. Baydar, 2001).

“Her sözcük ya da dilsel simge, başka sözcüklerle belli kurallar uyarınca ilişki içindedir. Bu kurallar belli bir dizge oluşur. Birlikler Türkçenin yargısız anlatım olanaklarıdır. Sözcükten türemeye geçiş evresidir. Türkçenin dil kuralları içinde oluşan birimlerdir. Kimileyin tümceye yakın bir anlam taşırlar. Yan tümce işlevi görürler. Sözcüklerden kurulan her türlü tamlamalardır.” (Bozkurt, 1995; akt. Baydar, 2001).

“Birden fazla kelimedenden oluşan yapı ve anlamında bir bütünlük bulunan, cümlede bir bütün olarak ele alınan dil birliğine kelime grubu denir. Kelime grubu tek nesneyi veya hareketi karşıladığı için cümlelere bir bütün halinde katılır ve tek bir kelime gibi çekim görür. Sonuna gelen işletme eki bütün bir grubu, içine alır. Kelime grupları belirletme gruplarıdır. Bu bakımdan kelime gruplarında genellikle; belirtilen-belirten tamlayan-tamlanan, bağlı olan-bağlı olunan ve asıl-yardımcı şeklinde iki öge vardır.” (Yavuz, Yetiş ve Birinci,1996; akt. Baydar, 2001).

Bu tanımlara bakıldığında kelime grubu kavramını şu şekilde tanımlayabiliriz: Bir durumu bir hareketi, bir nesneyi karşılamak için en az iki kelimenin belli kurallar çerçevesinde bir araya gelerek, bazen tek kelime gibi vazife görüp, kimi zaman çekim eki de alarak yapısında ve anlamında bir bütünlük bulunduran, edat grubu ve unvan grubu dışında asıl unsurun yardımcı unsurdan sonra geldiği, yargı bildirmeyen bir bütündür.

3.2.Kelime grubunun sınıflandırılması hakkında genel düşünceler

Dilimizde anlamlı bir bütün oluşturan en az iki ögeden meydana gelen kelimeler topluluğu dil bilimcilere göre çeşitli şekilde sınıflandırılmıştır.

Sınıflandırma ile ilgili makalelerde (S.Baydar ve T.Baydar, 2001) araştırmacıların kelime gruplarının sayısında ve adlandırılmasında hem fikir olmadıkları görülmüştür. Örn. "en, daha, kadar" gibi edatlar bazı yazarlarca sıfatların önüne geldiğinde sıfat tamlaması şeklinde ele alınırken, bazı yazarlarca sıfatları eşitlik, üstünlük, en üstünlük bakımından derecelendiği için zarf grubu olarak ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Kimi araştırmacılar Karahan (2014) bu yapıları bir sıfat tamlaması olarak kabul ederken, kimi araştırmacılar da (Delice, 2003; Bilgegil, 1963) bu yapıları zarf grubu olarak kabul etmişlerdir. F.Bozkurt (1995) zarf -fiil grubu için ortaç birliği derken, Leyla Karahan (2014) zarf- fiil grubu demiştir. Bunlar gibi birçok duruma bağlı olarak, dil bilimciler kelime gruplarının sayısında ve adlandırılmasında hem fikir değildir denilebilir.

3.3. Kelime gruplarının işlevleri hakkında genel bilgiler ve düşünceler

Kelime grupları dediğimiz dil birlikleri, içerisinde buldukları yapıda görevler üstlenmektedirler. Kelime grupları ile ilgili çalışmalara bakıldığında kelime gruplarının işlevlerinin iki şekilde incelendiği görülmüştür. Cümle içinde bulunduğu öge olarak "Dersin ki *fikarının ekmeğini yemek, parasını çalmak* için dağa çıkmadı." (Zarf) (Y.Kemal,ÇE,13). Kelime grubunun yapısı olarak "Dersin ki *ifikarının ekmeğini yemek, parasını çalmak* için dağa çıkmadı." (Edat grubunun ad unsuru). Kelime grupları ile ilgili yapılan bütün çalışmalarda buna uygun bir sınıflandırmanın olduğu görülmüştür. Kelime gruplarının yapısına dayandırılarak yapılan bu sınıflama doğrudur ancak söz dizimleri incelenirken, bu iki unsurun yanında kelime gruplarının bir başka kelimenin herhangi bir unsuru olmasının yanı sıra, kelime grubunun müsatakil anlamı da önemlidir. Kelime grubunu oluşturan yapının bir nevi anlama dayanarak oluştuğu düşünölmektedir. "*Ahmet'in teyzesi* geldi." cümlesinde +In/+Un, +nIn/nUn ilgi eki ikinci unsurla bir ilgi kurduğu için ve teyze kelimesindeki +(s)I/+(s)U, I/U iyelik ekleri sahiplik bildiği için belirtili ad tamlaması meydana gelmiştir. Yani Türkçedeki kelime grupları yapılarının oluşmasının ardında kelimelerin kendi aralarındaki anlam ilgisi vardır.

Kelime grupları anlamlı birliklerdir. Tek başlarına kullanıldıkları anlam ile söz dizimi içerisinde meydan getirdikleri görev farklıdır. Ahmed Efenin/ *kara haberi* (Y.Kemal, ÇE, 12) cümlesinde *kara haber* kelime grubu tek başına bir sıfat

tamlaması iken söz dizimi içersinde belirtili ad tamlamasının tamlanan görevinde kullanılmıştır. Bu durum birçok çalışmada dile getirilmiştir. Fakat kelime gruplarının kendi içersinde meydana getirdikleri anlam da kelime grubunun söz dizimi içindeki yerini belirlemesi açısından önemli bir konudur. “*Ala kanlı ölünün/ üstüne...*” (Y.Kemal, ÇE, 12) cümlesinde bir belirtili ad tamlaması görülmektedir. Bu cümlede belirtili ad tamlamasının kalıplaşmış işlevi olan aitlik işlevi yerine belirtme işlevi ön plandadır. Bu durum kelime gruplarının yapısal durumuna da değişik açıdan bakmamızı sağlar. Belirtme işleviyle kullanılan belirtili ad tamlamalarında tamlayan kısmı sıfat tamlamasıdır denilebilir. Buna bağlı olarak sınıflandırmalar yapılırken yapı unsurunun yanında anlama dayalı işlevin de ele alınması gerekli olduğu düşünülmektedir.

3.4. Kelime gruplarının yapıları ve işlevleri

3.4.1. Ad tamlaması

3.4.1.1. Ad tamlamasının kuruluşu ve sınıflandırılması

Ad tamlamaları iki ve ya daha fazla ad unsurunun yan yana gelmesiyle oluşur. Ancak yapılan bu genel tanım bugün kabul görmemektedir. Çünkü ad tamlamaları sadece aitlik ilgisiyle birbirine bağlanmaz. Aynı zamanda tamlayan her zaman yardımcı unsur, tamlananda her zaman ana unsur olarak karşınıza çıkmaz. Ad tamlamaları için Türk dili araştırmacıları pek çok tanım kullanmışlardır.

“Eskilerin terkîb-i izâfî diye tanımladıkları iyelik, tahsis, tür, cins bildirmek amacıyla iki veya daha çok adden kurulan yüklemsiz söz dizimidir.” (Delice, 2003: 38). “Bu grup, iki ad unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.” (Ergin, 2004: 384).

Ad tamlamaları kimi zaman sıfat tamlamasının ters çevrilmesiyle oluşur. Tahta kurusu, kan kırmızısı gibi ifadeleri bu duruma örnek verebiliriz. Bu durumdan da anlaşılacağı üzere ad tamlaması sadece aitlik bildirmez kimi zaman nitelik de bildirir. Yani ad tamlamalarına, iki ad unsurunun aitlik ilgisiyle yan yana gelerek oluşturduğu kelime grubudur diyemeyiz. Bu durumda belirtili ve belirtisiz ad tamlamalarının içerdiği iki adın, bağlanma şekillerinin sonucunda meydana getirdikleri yeni anlamlara dayanan birçok işlevleri vardır.

“Ad tamlamaları her zaman iki ad unsurundan oluşmayabilir. “*Hasta olurum korkusu*” örneğinde olduğu gibi. Ad tamlamalarında tamlayan yardımcı unsur tamlanan da esas unsur olarak karşımıza çıkar. Fakat tamlayan yani ilgi durumu alan unsur ve tamlanan iyelik eki alan unsur her zaman kendi görevlerinde kullanılmamaktadır. Çoğu zaman iyelik eki alan unsur esas görevi yapmaktadır. Fakat kimi zaman tamlayan tamlanan, tamlanan datamlayan görevinde kullanılmaktadır. “*Fatih-Harbiye romanını* okudum.” cümlesinde romanını kelimesini çıkartırsak “*Fatih- Harbiye’yi* okudum.” ifadesini elde ederiz. Bu durumun sonucunda tamlayan yani ilgi eki alan öge tamlanan görevi yaparak esas unsur olarak karşımıza çıkar.” (Demir, 2007).

Buna göre ad tamlamaları için; tamlayan (ad) ilgi durumu alan ya da almayan ve tamlanan (ad) iyelik durumu alan iki ad unsurunun; aitlik, parça-bütün ilişkisini gösterme, yer bildirme gibi ilgiler kurarak yan yana gelmesiyle yeni bir anlam oluşturduğu kelime grubudur denilebilir.

Ad tamlamalarının sınıflandırılmasında kimi yazarlar (Karahana, 2014) zincirleme ad tamlamasını belirtili ad tamlamasının içinde yer vermişlerdir. Fakat içiçe girmiş iki ad tamlamasının bulunduğu ad tamlamalarını sadece belirtili ad tamlamaları başlığı altında almanın doğru olmayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada ad tamlamaları yapıya dayandırılarak belirtili ad tamlamaları, belirtisiz ad tamlamaları, zincirleme ad tamlamaları olmak üzere üç sınıfa ayrılmıştır.

3.4.1.1.1. Belirtili ad tamlaması

3.4.1.1.1.1. Belirtili ad tamlamasının kuruluşu ve sınıflandırılması

Belirtili ad tamlamaları için; tamlayanın (ad) ilgi durumu aldığı, tamlananın (ad) iyelik durumu aldığı iki ad unsurunun; aitlik, parça-bütün ilişkisini gösterme, yer bildirme gibi ilgiler kurarak yan yana gelmesiyle yeni bir anlam oluşturduğu kelime grubudur denilebilir.

Çoğu kelime grubu gibi belirtili ad tamlamaları da yapıya bakılarak tasniflenir. Bu kelime grubu; tamlayan ve tamlananın kelime sayısına göre ve bu

unsurlardan birinin kelime grubundan oluşuyorsa hangi kelime grubunu oluşturduğuna bakılarak sınıflandırılmıştır.(Ad+İlgi Hali Eki)+(Ad+İyelik Eki)

3.4.1.1.1.2. Belirtili ad tamlamasının işlevleri

Belirtili ad tamlamalarının işlevleri şunlardır:

1. Sahiplik anlamı verir: Sait Paşa tam **Çakırcalının/ tüfeğinin** ağzına geliyor (Y.Kemal, ÇE, 71).

2. Kılışın gerçekleştirene (kişiye) ait olduğunu gösterir: Çakırcalı, Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi **onun/ reddettiğini** öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu (Y.Kemal, ÇE, 75).

3. Kılışın gerçekleşene (nesneye) ait olduğunu gösterir: Bu sıra **evin/ basıldığını** kasabada duymayan kalmamıştı (Y.Kemal, ÇE, 97).

4. Durumungerçekleşene(nesneye) ait olduğunu gösterir: **Geldiğimin, yani Düzce Candarma Kumandanlığına tayin oluşumun/ ikinci ayı** (Y.Kemal, ÇE, 152).

5. Durumun gerçekleştirene(kişiye) ait olduğunu gösterir: **Mustafa Ağanın /evde olup olmadığını** bize salık versin (Y.Kemal, ÇE, 37).

6. Belirtili ad tamlaması, sıfat tamlamasının unsurlarının yer değiştirip tamlayan ve tamlanan eklerinin eklenmesiyle belirtme yeğleme işleviyle de kullanılır: Gece, **muhafızın/ ölüsü** köye getirildi (Y.Kemal, ÇE, 140).

7. İç-dış ilişkisini gösteren işlev: **Bunların/ içinde** Çakırcalının adamlarından bir iki kişi vardı (Y.Kemal, ÇE, 115).

8. Parçanın bütüne ait olduğunu gösterir: Evindeki **bin üç yüz liranın,/ bin iki yüz ellisini** vermezsen canını...(alırım) (Y.Kemal, ÇE, 40).

9. Aitlik anlamı verir: **Bu dağların/ tek hakimi**oydu (Y.Kemal, ÇE, 174).

10. Neden belirtir: **Onun/ yüzünden** nice zaptiye zabıtları yerlerinden olmuşlar, terfi edememişler, hatta işlerinden atılmışlar (Y.Kemal, ÇE, 153).

11. Durum bildirir: **Efenin/ sevincine** son yoktu (Y.Kemal, ÇE, 78).

12. Belgisizlik bildirir: Rum çetelerini yok eden, **öteki çetelerin/ çoğunu** ortadan kaldıran hükümetin Çakırcalıya gücü yetmez (Y.Kemal, ÇE, 73).

13. Yer bildirir: Takriben iki saatlik bir taktikten sonra çete, **müdafaa mevkiinin/ eteğine** gelerek, geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu (Y.Kemal, ÇE, 174).

14.Zaman bildirir: **İkinci günün/ gecesi** kapıya beş atlı geldi (Y.Kemal, ÇE, 15).

15. Belirtili ad tamlamaları söz dizimi içinde ad, sıfat ve zarf görevinde kullanılırlar.

16.Belirtili ad tamlamaları cümlelerin ögeleri olarak daha çok özne, nesne ve yer tamlayıcısı olarak görev yaparlar.

3.4.1.1.2.1.Unsurları tek kelime olan belirtili ad tamlamaları

3.4.1.1.2.1.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu senin/ yaptığın yiğitlik mi?	Ad	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içerisinde yer alır.	14/11
2.	Hasan Çavuş önde zaptiyeler arkada köyün/ içinden yel gibi geçtiler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	33/11
3.	Kan içinde suyun/ kıyısında cansız uzanıp kalmıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	3/12
4.	Bunun/ sebebi de şu idi:	Ad	Sebep bildirme işlevi	Özne	11/12
5.	Efesinin/ bulunduğu yere geldi.	Sıfat	Durumun gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösterir.	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/12
6.	Her gün saçını yolarak Efesinin/ ölümüne ağladı.	Ad	Durumun gerçekleştirene (nesne)ait olduğunu gösterir.	Yer tamlayıcısı.	24/12
7.	Babasına yapılan kancıklığı her Allahın/ gününü duya duya büyüyordu.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	27/12
8.	Yıllar yılı kulağında bir ağıt sesi, anasının/ sesi:..(vardı)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	27/12
9.	Osmanlının/ dostluğu olmaz.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	28/12
10.	Kötünün/ eliyle ğiden Efem.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Durumun gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösterir	Zarf tümleci	29/12

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

11.	Hacı günlerce bitip tükenmeyen bir türkü tutturur türküsünde hep Ahmed Efeyi, onun/ derdini söyler dururdu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (2. cümle)	9/13
12.	Memed okulu bıraktıktan sonra Hacı Efe bir gün onu dizinin/ dibine almış.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	10/13
13.	De gayri gün senin/ günündür .	Ad	Zaman bildirme işlevi	Yüklem içinde yer alır.	16/13
14.	Bunun üstüne Memed onun/ elini öpmüş:	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	17/13
15.	Oğul anasının/ boynuna sarıldı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	6/14
16.	Senin/ babanın tüfeği kanı ciğeri beş para etmezlerin elinde.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	18/14
17.	Baban bu dağların/ kartalıydı .	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	23/14
18.	Müfrezeler bir günlük yoldan onun/haberini alsalar yüz geri edip gerisingeri dönerlerdi.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	24/14
19.	Ovanın/ yüzünde , nerde bir top parıltı görürse köylü gelir bana haber verirdi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	27/14
20.	Fıkara kızların çeyizini düzer, delikanlıların/ başlığını verirdi.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (2. cümle)	31/14
21.	Atların/ beşi de tütün yüklüydü.	Ad	Belirtme işlevi	Özne	1/15
22.	Kaçakçının/ biri ..(konuştu)	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	3/15
23.	Kaçakçılardan/ biri Deli Osmandı.	Sıfat	Belirsizlik işlevi	Özne	13/15
24.	Sonradan lafa karışan kaçakçının/ adı Hacı Mustafa'ydı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	31/15
25.	Hacı Mustafa delikanlıının/ yanına yanaştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	33/15
26.	Benim/ adım Hacı Mustafa.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	35/15
27.	Arkadaşlarından/ biri vuruldu, düştü.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	2/16
28.	Hacı Mustafa Memedin/ yanındaydı .	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem	4/16
29.	Atla taşın/ ardına , dedi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	4/16
30.	Ahmed Efenin/ oğlu	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	23/16
31.	Hacının/ düşüncesini anlattı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	24/16
32.	Onları kaçıncı Memedle Hacının/ üstüne çullandılar.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	32/16
33.	Şafağa doğru dağın /yamacındaki Yörük çadırlarına geldiler.	Sıfat	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/17
34.	Yörüklerde karınlarını doyurup dizlerinin/ yaralarına yakı yaptırıldılar.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	6/17
35.	O, Çakırcalı Ahmedin/ karısıdır .	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	25/17
36.	Oğlunun/ eşkıyalığına sevinir.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	26/17
37.	Bir pınarın/ başına oturdular.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	37/17
38.	Birçaminin/ üstüne beyaz toprakla el aynası büyüklüğünde bir yuvarlak çizdi, geri geldi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1. cümle)	4/18
39.	Tam yuvarlağın/ ortasından vurmuştu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	7/18

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

40.	Memedin/ içi kan ağlıyordu.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Özne	18/18
41.	Memedin/ içi ikircikli.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Özne	25/18
42.	Kurşun yuvarlağın/ üstüne çama saplandı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	26/18
43.	Vardı pınarın/ başına oturdu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	30/18
44.	Memed onun/ söylediklerini duymuyordu bile.	Ad	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	35/18
45.	Yüze inip de, yeniden dağa çıkmış eşkıyalarınhemencecik avlanmaları sırf bunun/ yüzündendir.	Zarf	Sebeplendirme işlevi	Yüklem	2/19
46.	Pınarın/ başına kıvrıldı, yattı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	14/19
47.	Çamın/ bedeni delik deşik oldu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	32/19
48.	Sonra Hacının/ yanına geldi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	3/20
49.	Pınarın/ başına oturdular.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	4/20
50.	Hacı onun/ arkasını sıvazladı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	20/20
51.	Bu dağ babanın/ dağı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	27/20
52.	Babanın/ siperlerini kendi eliyle yaptığı siperleri göstereceğim sana.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	27/20
53.	Bundan/ sonrası kolay.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Özne	35/20
54.	O Hasan Çavuşuöldürüp babasının/ kanını , benim öcümü almadanköye gelmesin.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	1/31
55.	O Hasan Çavuşuöldürüpbabasının kanını, benim/ öcümü almadanköye gelmesin.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	1/31
56.	Anasının/ söylediklerini bire beş katarak anlat.	Ad	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	5/31
57.	Hacının/ umduğu daha köye varmadan gerçekleşmişti.	Ad	Durum bildirme işlevi	Özne	7/31
58.	Gene köyün/ padişahı olacaktı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	26/31
59.	Yatakları eşkıyanın/ camdır.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	6/32
60.	Bizim/ obaları gez,tanı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	34/32
61.	Beşparmak dağının doruğuna yakın bir pınarın/ başına vardılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	36/32
62.	Dedi ki sana, yatak meselesi eşkıyanın/ camdır.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	8/33
63.	Şu Çakırcalının/ oğluna bak diyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	24/33

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

64.	Çamların/ altı pürden döşek gibi olmuştu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	4/34
65.	Yedi yaşındanbu yanaHacı Eşkıya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın/ kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	14/34
66.	Ulan kara dinli, uyku senin/ anan mı?	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	29/34
67.	Götürdü Çakırcalının/ önüne koydu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	30/34
68.	Sen bizim/ efemizsin.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	1/35
69.	Çakırcalının/ önüne tüfeğini uzattı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	4/35
70.	Çakırcalının/ gözleri dolmuştu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	5/35
71.	Törenin/ dışına çıkan, en küçük bir itirazda bulunan kızan haklı da olsa kurşunu yerdı.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	16/35
72.	Hacı dağların/yamacına beş kurşun salladı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	23/35
73.	O gece pınarın/ başında yattılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	28/35
74.	Pınarın/ başında sabah kahvaltılarını yaptılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	36/35
75.	O anda yorgun çocuğun/ gözleri ışıdı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	32/36
76.	Şu karşığı sırtın/ ötesine geçelim.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	3/37
77.	Geldi Hacının/ yanına oturdu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	15/37
78.	Elini Hacının/ omuzuna koydu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	15/37
79.	Büyük Ceridin/ yatağı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	28/37
80.	Babanın/ da düşmanı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	28/37
81.	Çobanın/ ardından yetişeyim de..	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	2/38
82.	Adamlarının/ söyledikleri yerin tam aksine, başka bir yoldan varıyorlar çiftliğe.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/39
83.	Müfrezenin/ kumandanı Mustafa.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	10/51
84.	Keskin hançerlerini çıkarıp tabanlarının/ derisini yüzmeye başladılar.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (af. grubu)	3/52
85.	Ne çare ki Osmanlının/ elinde.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	11/52
86.	Çamların/ tepeleri ışık içinde.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	14/52
87.	Çakırcalı bunların/ hepsini bilir.	Ad	Belirsizlik işlevi	Belirtili nesne	1/53
88.	Posluoğlu Çakırcalının/ soluna düştü.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	20/53
89.	Sen tüfeğinin/ ağzını hemen bana çevirdin.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	24/53
90.	Posluoğlu Çakırcalının/ elini öptü.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	13/54
91.	Ama tüfeğin/ namlusunu çevirişi...(babasıydı)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	14/55

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

92.	Çakırcalı, Posluoğlunun/ ölüsü karşısında sigara üstüne sigara içmiş, sabaha kadar odada dört dönmüştü.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	20/55
93.	Hacı," dedi, "şu Poslunun/ boyuna bak, dal gibi.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	23/55
94.	Çakırcalı, taş yürekli Çakırcalı Efe oturmuş, Posluoğlunun/ başucunda ağlıyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	25/55
95.	Bir efe kızanlarının/ karşısında ağlıyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/55
96.	En değerli adamlarını Çakırcalı üstüne takipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşsalar da bu karşılaşma Çakırcalının/ isteğiyle oluyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Durum işlevi	Zarf tümleci	8/56
97.	Bu yüzden Vitollerin/adamları dağları geziyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	21/56
98.	İzmirde Çakırcalının/ adamı Vitoller, sonra Londra gazeteleri Türkiyedeki bir eşkiyaya karşı bu kadar ilgi gösterebilirler!	Sıfat	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	3/57
99.	Çakırcalıya bizim/ bildiğimiz gibi bir eşkiya ya da İngiliz İmparatorluğunun yardımını gören bir alettir.	Ad	Kılışım gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem içinde yer alır.	7/57
100.	Hiçbir duygusunu belli etmeyen Çakırcalının/ yüzü sevinç içindeydi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	5/58
101.	Vitolün/ vekilliğinde başka şartlar da vardı.	Ad	Durum işlevi	Özne içinde yer alır.	19/58
102.	Çakırcalının/ affı Padişah'tan çıktı.	Ad	Durum işlevi	Özne	29/58
103.	Atlarının/ üstünde , gümüş savatlı, işlemeli kundaklı tüfekleri kucaklarında, bir uçtan bir uca İzmirli geçecekler...	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	6/59
104.	Atının/ oynadığı idi üstelik de.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	16/59
105.	Çoban Memed attan inip karakolun/ kapısını çaldı.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	11/60
106.	Mustafa Ali geldi Efenin/ karşısında durdu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	29/60
107.	Sait Paşa önde, atının/ üstünde dimdik.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	19/71
108.	Sait Paşa tam Çakırcalının/ tüfeğinin ağzına geliyor.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	24/71
109.	Öteden atının/ üstünde dimdik Sait Paşa geldi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	30/71
110.	Her neyse Paşa, arkasında askerleri, Çakırcalının/ önünden akıp gidiyorlar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	35/71
111.	Sait Paşa haber verdikleri yerde tabii ki Çakırcalı'yı bulamıyor, aynı boğazdan Çakırcalının/ silahının altından ikinci defa gene geçiyor.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (2.cümle)	3/72
112.	Eğer bu Sait Paşa mert, yiğit bir adamsa bundan sonra benim/ takibimde gezmez.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	8/72

Tablo 3.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

113.	Ona bir mektup yazıp pusu kurduğumu iki kere silahımın/ altından , elli metre ilerimden geçtiği halde onu vurmadığımı söyleyeceğim.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (sff. grubu)	8/72
114.	Hele bunların dağa kaldırdığı bir Felemenklinin/ işi bir acayip.	Ad	Aitlik işlevi	Özne içinde yer alır.	4/73
115.	Ve Çakırcalı dağların/ kurdudur .	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	17/73
116.	Ölüsünün/ başında da aptes alıp namazını kılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	19/73
117.	Ağaların/ başındaki kılıç o.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	1/74
118.	Bak Kel, rüşvet değilde senin/ açıkgozlülüğün için sana yüz altın veriyorum.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Durum bildirme işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	31/74
119.	Bir efeye, hele bizim/efemiz gibi bir efeye bir kadın yakışmaz.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	1/75
120.	Bunun/ üzerine Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle, tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Zarf	Neden bildirme işlevi	Zarf tümleci	16/75
121.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle,tekrar Çakırcalının/ üstüne çullandı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	16/75
122.	Çakırcalı, Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun/ reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Ad	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	20/75
123.	Adamlarından/ birini , eline bir mektup verip Izmire yolladı.	Ad	Belirsizlik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	30/75
124.	Çadırın/ içi Yörük kilimleriyle süslenmişti.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Özne	37/75
125.	Silahları kepeneklerinin/ altındaydı .	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem	2/76
126.	Ödemiştten bir yarım saatlik yol gittikten sonra, cüppeli adamcüppesini atıp atından indi, Arabakinin/ eline sarılıp öptü.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	10/76
127.	Cüppenin/ altından silahları çıkmıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	17/76
128.	Müfrezenin/ de çoğu biliyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	31/76
129.	En sonunda Çakırcalının/ dediği çıkmıştı.	Ad	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	35/76
130.	Değil takipçiler, Çakırcalının/ düşmanı ağalar, eşraf bile onun nerede olduğunu bilmiyordu.	Sıfat	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	37/76

Tablo 3.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

131.	Hükümet, koskoca Osmanlı İmparatorluğu, bu sefer doğrudan doğruya Çakırcalının/ ayağına düşüyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	4/77
132.	Efenin/ sevincine son yoktu.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	10/78
133.	Köyün/ dışına çıktı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	6/79
134.	Her gün,gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, birbu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin/ kıyısında oturup kalıyordu	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	7/79
135.	Eski tanıdıklarından İmamın/evine misafir oldu	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/79
136.	İrazın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun/ üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Zarf	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	20/80
137.	Kayaköyde İmamın/ evini tuttum.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	35/80
138.	Köyde herkes onun/ yerini bilir.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	1/91
139.	Tambir hafta köyün/ üstünde müfreze bir cehennem kasırgası gibi dolaşmış kırmış yakmıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	12/91
140.	Bütün köylüler, hatta Çakırcalının /yatakları diye şöhret yapmış bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (sff. grubu)	1/93
141.	Çakırcalı gelmiş pınarın/ başında , eski siperinde, kuzu kızartıyormuş.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	10/93
142.	Yarın düze inipev basacakmış ama kimin/ evini belli değil.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (2.cümle)	11/93
143.	Sonrakendi askerlerini alıp, Çakırcalının/ bulunduğu yeri kuşattı.	Sıfat	Durumun gerçekleştirilene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/93
144.	Halk üzüntüyle, merakla Ödemiş'te Çakırcalının/ cesedini bekliyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	12/94
145.	Onun/ yerine kaçakçıların cesetlerini görünce Sait Paşayla alaya başladılar.	Zarf	Durum bildirme işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	13/94
146.	Onun yerine kaçakçıların/ cesetlerini görünce Sait Paşayla alaya başladılar.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	13/94
147.	Öldük şu Çakırcalının/ elinden .	Ad	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	28/94
148.	Bizim/ ihbarlarımız doğru ama kaçıyor.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (1.cümle)	30/94
149.	Artık kimin/ karşısında olduğunu anlamıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	31/94
150.	Artık Paşanın/ gözündə her köylü Çakırcalının adamıydı.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	35/94
151.	Artık Paşanın gözünde her köylü Çakırcalının/ adamıydı .	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	35/94

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

152.	Hiç kimse, Çakırcalının/ düşmanları , takip kumandanları bile, Çakırcalı falan yere gelmiş diye Paşaya bir şey söyleyemiyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	36/94
153.	Çakırcalının/ kızanı diye mahkemeye veriyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	2/95
154.	Hapisane Çakırcalının/ kızanlarıyla dolmuştu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci	3/95
155.	Ordunun/ içine bile girebiliriz.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	9/96
156.	Onlar daha düze inmeden Kara Ali Çetesi bir köy basıp Ağanın/ oğlunu dağa kaldırdı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	6/97
157.	Bizi kasanın/ yanına götür.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	23/97
158.	Önüne katıp kasanın/ yanına götürdü.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	24/97
159.	Bu sıra evin/ basıldığı kasabada duymayan kalmamıştı.	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu bildiren işlev	Belirtili nesne	26/97
160.	Efe doğru gene yatağın/ evine girdi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/97
161.	Dağda kasabanın/ basıldığı duyan Sait Paşa Tireye doğru askerini çekmiş ovada Efeyi kısırmak için tertibatını almıştı.	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne (sff. grubu)	29/97
162.	Yatağın/ evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	31/97
163.	Bunların/ birisi de Kamalı Zeybektir.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	36/97
164.	Kamalının/ bulunduğu yere geldi.	Sıfat	Durum gerçekleş-tirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	3/98
165.	Halk arasında senin/ itibarını çürütmek için olacak.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (af. grubu)	7/99
166.	Halk bizim/ korkaklığımıza inanır.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	24/99
167.	Hacı bir taşın/ üstüne oturdu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	9/100
168.	Geldi Hacının/ başında durdu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	14/100
169.	Sonra elindeki silahını Çakırcalının/ ayakları dibine bıraktı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	21/100
170.	Yataklarının/ evine girdiler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	30/100

Tablo 3.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

171.	Derenin/ ortasında kayalıklar vardı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	32/100
172.	Gözünü yumup Çakırcalının/ üstüne atılır.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	6/111
173.	Bir yolunubulup Çakırcalıyla, kardeşinin/ katiliyle karşılaşıacak.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci	8/111
174.	Kendisini yenememiş, en seçme askerlerinden yirmi otuzunu almış, atının/ başını Çakırcalının köyüne doğru çevirip, doldurmuştu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	17/111
175.	Kendisini yenememiş, en seçme askerlerinden yirmi otuzunu almış, atının başını Çakırcalının/ köyüne doğru çevirip, doldurmuştu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	17/111
176.	Çakırcalının/ vaktinin çoğunu köy kahvesinde geçirdiğini biliyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (sff. grubu)	21/111
177.	Birden kahveye inecek, Çakırcalıya yaklaşacak, göz açıp kapamaya vakit komadankurşunu boşaltacaktı Çakırcalının/ yüreğine.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	22/111
178.	Benim/ tarafımdan söyleyin ki kusura kalmasın.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	2/112
179.	Efenin/ adamlarından biri vardı Rüstem Bey'e:	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	6/112
180.	Çerkeş Kuşçubaşı Eşrefler, Anzavur Ahmetler, öldürülen efelerinkardeşleri, akrabaları soyulan, öldürülen eşraf, eşrafın/ adamları... (geldi)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (Eksiltili c.)	2/113
181.	Yıllar yılı Çakırcalının ardındalar, elbette onun/ tabiyesinden bir şeyler öğrenecekler.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	5/113
182.	Bütün ölenlerin günahı vebali varsa, hükümetin/ boynuna.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yüklem	13/113
183.	Çakırcalının/ evini yakmalı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	24/113
184.	Çakırcalının/ yatakları diye bir kısım halk dövülüyor, öldürülüyor, sürülüyor.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	5/114
185.	Osmanlı, halkın/ üstünde bir ölüm, bir zulüm kasırgası gibi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	6/114
186.	Evin/ etrafına askerler siper kazıp içine yerleşmişler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	14/114
187.	Bu arada, mektup Kaymakamın/ eline ulaşmadan yolu kesip Muğla postasını soydu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	33/114
188.	Kara Ali Efe, Çakırcalının/ emriyle bu sıralar kızanlarıyla yüze inmişti.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci	1/115
189.	Bunların/ içinde Çakırcalının adamlarından bir iki kişi vardı.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	17/115

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

190.	Bunların içinde Çakırcalının/ adamlarından bir iki kişi vardı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	17/115
191.	Ödemişe girmeden Efe hepinizin/ canını alacak.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	26/115
192.	Biraz sonra Çakırcalı gelince, seyrelemeliydi şu candarmaların/ halini .	Ad	Durum bildirme işlevi	Belirtili nesne	2/116
192.	Girer Ödemişin/ içine , tam hapisanenin kapısında bizi candarmaların elinden alır.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	15/116
193.	Girer Ödemişin içine , tam hapisanenin/ kapısında bizi candarmaların elinden alır.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	15/116
194.	Girer Ödemişin içine , tam hapisanenin kapısında bizi candarmaların/ elinden alır.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	15/116
195.	Candarmaların/tümünün de elini ardına bağlar, alır götürür dağ.	Ad	Belirsizlik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	16/116
196.	Candarmaların tümünün/ de elini ardına bağlar, alır götürür dağa.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	16/116
197.	O dakör körgidip candarmasının/kucağına düşmeseydi.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	8/117
198.	Hapisanenin/ kapısına geldiler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	14/117
199.	Kara Ali ve arkadaşları hapisanenin/ önünde bir an bir şeyler beklediler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	15/117
200.	Birden hapisanenin/ kapısı açıldı.	Ad	Aitlik işlevi	Sözde özne	17/117
201.	Her bir arkadaşını bir elinden tutup, gözlerinin/ içine baktı.	Ad	İç-dış ilişkisini gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	21/117
202.	Hiç üzülmeysin, yerin/ altına da soksalar, darağacının dibine de götürseler, Efe bizi darağacından alır gene kurtarır.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	22/117
203.	Hiç üzülmeysin, yerin altına da soksalar, darağacının/ dibine de götürseler, Efe bizi darağacından alır gene kurtarır.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	22/117
204.	Yataklardan/ birinin evine yerleştiler.	Ad	Belirsizlik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	13/118
205.	Bunlar da sarayın/ adamları ve Çakırcalının daimi takipçileri idiler.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/118
206.	Gözünün/ içine bakıyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	25/119
207.	Candarmalar, nizamiye askerleri, Çerkeş müfrezeleri, ovadaki takipçilerin/ tümü Salihlideki Çakırcalının üstüne yürüdü.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne içinde yer alır.	33/119
208.	Candarmalar, nizamiye askerleri, Çerkeş müfrezeleri, ovadaki takipçilerin tümü Salihlideki Çakırcalının/ üstüne yürüdü.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	33/119
209.	Bana Mutafizadenin/ evini göster.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	15/120
210.	Adamlar Çakırcalının/ önüne düşüp Mutafizadenin evine getirdiler onu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	16/120

Tablo 3.1. Tamlayıcı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

211.	Adamlar Çakırcalının önüne düşüp Mutafizadenin/ evine getirdiler onu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	16/120
212.	Mutafların/ evinde yangın var!	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	23/120
213.	Bütün kasaba, çoluk çocuk Mutafların/ evi önüne yığıldı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	24/120
214.	Mutafların/ evlerinin önü mahşere kesti	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne içinde yer alır.	25/120
215.	Birkaçdakika içinde Mutafların evi önünde, kasabanın/ sokaklarında tek canlı kalmadı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	32/120
216.	Gecenin/ karanlığında demiryolunu atıp götüremez miydi?	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	1/131
217.	Mısırların/ yaprakları birbirine değişiyor, hafif bir yaprak sesi çıkıyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (1.cümle)	6/132
218.	Efe Hacının/ sesinin dediğini anladı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	15/132
219.	Yaramın/ acısını ilk olarak çekiyordu.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	17/132
220.	Efelerinin/ yaralandığını duymuşlardı.	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	31/132
221.	Salın/ üstüne çifte döşek, kutnu yorgan atmışlardı.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	33/132
222.	Hacı geldi yatağın/ başucuna oturdu.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	4/133
223.	Atadan dededen kalma ne kadar belenmiş, ne kadar derde deva ot varsatoplmuş, merhem etmiş, Efenin/ yarasına sürmüşlerdi.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (3.cümle)	18/133
224.	Benim/ yüzümden oldu.	Zarf	Neden bildirme işlevi	Zarf tümleci	29/133
225.	Bir gün, bir atlı geldi, Hacıyı çadırların/ ötesine çekti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	31/133
226.	Söyleyin bir hal mi geldi Alinin/ başına .	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı, (2.cümle)	18/134
227.	Bu anda Efenin/ yapamayacağı bir şey yoktu.	Ad	Kılışın gerçekleş-tirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	32/134
228.	Bir dağ parçası, kaya parçası, ulu kopmuş bir ağaç gibi, doğanın herhangi bir parçası gibi, toprağın/ üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	1/135
229.	Efenin/ ardından , gece yarısından beri koşar adım geliyorlardı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	9/135
230.	Hacı canını dişine taktı, Efenin/ ardından koştu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	22/135
231.	Efenin/ yüzü usul usul düzeldi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	5/136
232.	Hem bunlar Çakırcalının/ kadrini ötekiler kadar bilemezlerdi.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	4/137

Tablo 3.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

33.	Çakırcalı onların/ arkadaşlıklarından dolayı, ömürleri boyunca kazanamayacakları bir para vermişti ellerine.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	21/137
234.	Köprüler, Çakırcalının/ emriyle beylerin yapmakta oldukları köprüler yarım kalmış, yollar bozulmuştu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Aitlik işlevi	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	6/138
235.	Bir yaşlı geldi Çakırcalının/ eline yapıştı:	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	14/138
236.	Köprünün/ yerine bir yeni köprü yaptırın.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	33/138
237.	Bu yüzden de sırf efe şerrinden korunmak için evlerinin/ yanına sağlam bir kule yaptırmışlardı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	8/139
238.	Osman Beyin, kardeşinin/ yiğitliği de bu kuleden geliyordu.	Ad	Aitlik işlevi	Özne içinde yer alır.	10/139
239.	Çakırcalı evinde, karısının/ koynunda dem sürüyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	23/139
240.	Arpazın/ yakınındaydılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem	33/139
241.	O gün pazarıydı/ Arpazın	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	36/139
242.	Sağlam kuleli, yılların/ beyi Osman Bey de pençesine düşmüştü.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Özne içinde yer alır.	16/140
243.	Sağlam kuleli, yılların beyi Osman Bey de pençesine düşmüştü Çakırcalının/	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	16/140
244.	Arpazın/ yukarisından, yamaçtan bir tüfek sesi geldi	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/140
245.	Gece, muhafızın/ölüsü köye getirildi.	Ad	Belirtme işlevi	Özne	21/140
246.	Buradan milis askeri alıp, isyancıların /önüne geçmek imkanı yok.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (af.grubu)	21/151
247.	İsyancıların önüne geçmeyi senin/ dirayetinden bekleriz.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	22/151
248.	Komutanlarından/ biriyle de temasa geçtim.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Belirsizlik işlevi	Zarf tümleci	30/151
249.	Telgraf ordunun/ ağzı landı.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yüklem	33/151
250.	Buna ordudakilerin/ bazıları kandı.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	36/151
251.	Bunun/ üstüne Hareket Ordusu Kumandanlığına bir telgraf çektim.	Zarf	Sebep bildirme işlevi	Zarf tümleci	9/152
252.	Askerlerin/ çoğunu bu arada habire kayıklarla Ereğliye göndermiştik.	Ad	Belirsizlik işlevi	Belirtili nesne	11/152
253.	Bunların/ cephanelerini de Düzcedeki bizim tabura yolladım.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	15/152
254.	Düzce, İstanbulun/ burnunun dibi ama dağlar eşkiyarlar dolu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem içinde yer alır. (1.cümle)	17/152

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

255.	Onun/ yüzünden nice zaptiye zabıtları yerlerinden olmuşlar, terfi edememişler, hatta işlerinden atılmışlar.	Zarf	Sebeplendirme işlevi	Zarf tümlecisi	17/153
256.	Benim/ kurduğum istihbarat ağı boyunca işliyor.	Sıfat	Kılışım gerçekleştirilene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	28/153
257.	Salına salına köyünün/ içinde geziyor, köyde nişan talimleri yapıyor mu?	Ad	Yer bildirim işlevi	Yer tamlayıcısı	2/154
258.	Bolu taraflarında bir zengin/ evini basmış.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	17/154
259.	Benim/ çıktığım istikamet Kara İsmailin köyünün bulunduğu yerin tam aksi bir istikamet.	Sıfat	Kılışım gerçekleştirilene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	21/154
260.	Benim/ müfrezemdekilerin her biri bir Kara İsmail.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	29/154
261.	Osmanın/ çetesinde yüze inmiş dokuz tane eşkiya vardı	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	31/154
262.	Tam köyün/ altına varmıştık ki şafak attı.	Ad	Yer bildirim işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	37/154
263.	Altı ay gibikısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkiyayı temizleyişim, bana hükümetin/ itimadını bir kat daha artırdı.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	16/155
264.	Bunun/ üstüne Rasim Paşa yanma Habip Bey'i de alarak, Dahiliye Nazırı Halil Bey'e gidiyor.	Zarf	Sebeplendirme işlevi	Zarf tümlecisi	16/156
265.	Benim/ durumumu, Osmanın müfrezesini uzun uzun görüşüyorlar.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	18/156
266.	Benim durumumu, Osmanın/ müfrezesini uzun uzun görüşüyorlar.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	18/156
267.	Bu kırk beş kişinin hiçbirisi de Çakırcalının/ çetesinden eksik kişiler değildi.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	3/158
268.	Baskınlardan/ birinde bir yara almış, topal kalmıştı.	Zarf	Belirsizlik işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	8/158
269.	Hacıduk Rejinin/ kolcubaşısı ydı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	10/158
270.	Kolcubaşı olduktan sonra da kendi bölgesindeki ayngacıların/ kökünü kurutmuştu.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/158
271.	Kuzluklu Mehmet Bey de bizim/ aramıza karıştı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	17/158
272.	Ege'de bulunduğu sıralar, hep Çakırcalının/ takibinde gezmişti.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	20/158
273.	Onun/ çiftliğinin vekendisinin muhafızıydı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/158
274.	Bir kısmı da benim/ akrabamdı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	37/158

Tablo 3.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

275.	Onun/ tarafından öldürölmek de bir şeref, dediler.	Zarf	Durum bildirme işlevi	Zarf tölmeçisi (af. grubu)	8/159
276.	Vakit kaybetmeden, doğru onun/ evine vardım.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	16/159
277.	Bu Habip Bey Abdülhamidin/ halini padişaha bildiren kişidir.	Ad	Durum bildirme işlevi	Belirtili nesne (sff.grubu)	7/159
278.	Bu işin/ muvaffakiyeti de yüzde yüz bunlara bağlıdır.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	30/159
279.	Çakırcalının/ tenkilini bitirinceye kadar hiçbir kimsenin emir ve kumandasında olmamak.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	32/159
280.	Bu eşkıyanın/ karşısında hükümet kuvvetlerinin aciz kalışının bir türlü havsalasına sığmadığını söyledi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	19/160
281.	Siz bu çok makul ve yerinde isteklerinizle meselenin/ yarısını halletmiş sayılırsınız.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	29/160
282.	Murat Ağa, senin/ işin bitti.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	14/171
283.	Ama öteki zeybekler benden müfrezenin/ yerini sordular.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne	34/171
284.	Yola düştük, gecenin/ karanlığında .	Zarf	Zaman bildireni işlev	Zarf tölmeçisi	27/172
285.	Ama bizim/ hepimiz dağ adamlarıydık.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	30/172
286.	Hepimizin/çocukluğu dağda geçmiştir.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	33/172
287.	Tepeye geldiğimizde saat gecenin/ üçü ydü.	Ad	Zaman bildireni işlev	Yüklem	34/172
288.	Tepenin/ altında durduk, müfrezeyi üçe ayırdım.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	35/172
289.	İlerledik ve Çakırcalının/ bulunduğu söyledikleri tepeyi, yani kayalık tepeyi sardık.	Sıfat	Durumun gerçekleştirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	2/173
290.	Eğer Çakırcalı sarıldığını anlarsa, gecenin/ karanlığından faydalanarak kaçır gider.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	4/173
291.	Şöyle ki, onun/ bulunduğu söyledikleri yere hakim tepeleri tutmuşuz.	Ad	Durumun gerçekleştirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	6/173
292.	Çakırcalının/ bulunduğu yer tabak gibi önümüzde.	Sıfat	Durumun gerçekleştirene(kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	7/173
293.	Bu arada Çakırcalının/ bulunduğu söyledikleri yerde, bir sigara ateşi yandı söndü.	Sıfat	Durumun gerçekleştirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	18/173

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

294.	Çünkü buraları onlar avuçlarının/ içi gibi bilirler.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde ter alır.	24/173
295.	Minarenin/ altında mağaramsı delikler... (var)	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (Eksiltili c.)	28/173
296.	Benim/ derdim , Efeyle arayı açmamak, müsademeyi kabul edeceği hakim mevkie yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekte.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (1.cümle)	13/174
297.	Kurdun/ pençesine düştük.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	24/174
298.	Bu duruma göre, çetenin/ kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey, kuzeydoğu kısmına Hacıduk Kamil, güneydoğusuna da Osmanla ben düşüyorduk.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/174
299.	Bu duruma göre, çetenin/ kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey, kuzeydoğu kısmına Hacıduk Kamil, güneydoğusuna da Osmanla ben düşüyorduk.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/174
300.	Bu duruma göre, çetenin/ kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey, kuzeydoğu kısmına Hacıduk Kamil, güneydoğusuna da Osmanla ben düşüyorduk.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/174
301.	Bütün köyler onun/ emrindeydi .	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	33/174
302.	Buna karşılık, Çakırcalının/ ateşi tek yönlü olmasına rağmen bizim için daha tesirli oluyor, bize göz açtırmıyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (1.cümle)	7/175
303.	Çetenin hiçihtimal vermediğibir yerde, şu bizim/ bulunduğumuz yerin cenubunadüşen yerde, bir su yarıntısı vardır.	Sıfat	Durumun gerçekleş-tirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/175
304.	Eğer görmezse yüzde yüz onun/ ölümü demektir.	Ad	Aitlik işlevi	Özne içinde yer alır.	24/175
305.	Bu kadar uzaklıktan Çakırcalının/ ta kalbine isabet ettirmek işten bile değil.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	26/175
306.	Biliyoruz ki, Çakırcalının/ kılığı öbürlerininkine benzemez.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (2.cümle)	27/175
307.	Osmansu yarığından çıkararak, Efenin/ bulunduğu sırta varacak.	Sıfat	Durumun gerçekleş-tirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	3/176
308.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek içinbeş kişilikbir hücum fedai kolu çıkarıp, Çakırcalının/ üstüne yollayacaksınız.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	7/176
309.	Yukardaki talimat gittikten az sonra, iki grubun/ ateşi iki misline çıkarıldı.	Ad	Aitlik işlevi	Sözde özne	11/176

Tablo 3.1. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtili ad tamlaması (Devam)

310.	Bunun/ üstüne Çakırcalı bizi tamamen bırakmış, öbür tarafa yüklenmişti.	Zarf	Sebeplendirme işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	14/176
311.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen bu takipçilerin/ hareketine bir mana veremiyordu.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/176
312.	Ömrünün/ sonuna kadar, bu sana yadigarım olsun.	Ad/Edat grubununu ad unsurunu oluşturur	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci	31/176
313.	Çakırcalının vurulduğunu, çetenin/ maneviyatının tamamen bozulduğunu müfrezedeki bütün arkadaşlara söyleyin, dedim.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (İç cümle)	32/177
314.	Çetenin/ kararının tamamen bozulduğu belliydi.	Ad	Aitlik işlevi	Özne içinde yer alır.	2/178
315.	Yani müsademe gecenin/ birine kadar sürdü.	Ad/Edat grubununu ad unsurunu oluşturur	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	14/178
316.	Bu benim/ Efem değil, dedi.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtisiz nesne (İç cümle)	21/179
317.	Çakırcalının/ cesedini hemen oracıkta Nazillinin meydanına ayaklarından astılar.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	36/179
318.	Çakırcalının cesedini hemen oracıkta Nazillinin/ meydanına ayaklarından astılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	36/179
319.	Çakırcalının/ ayaklarından asıllarakteşir edilmesi çok ağırlarına gitmişti.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	4/180
320.	Onun/ şerefi bir kırk beş kişilik müfrezeye aittir.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	8/180
321.	Bundan sonra kimse, Efeyi kimin/ vurduğunu söylemeyecek.	Ad	Kılışın gerçekleş-tirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	9/180

Tablo 3.1.de söz konusu kelime grubunun 15 kez sıfat görevinde, 14 kez zarf görevinde 292 kez de ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Ad görevinin içinde de 14 kez edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı görülmüştür. Tablodaki kelime grubunun, cümleye en çok yer bildirme ve sahiplik anlamları kattığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede en fazla yer tamlayıcısı, nesne ve özne görevinde; en az da zarf tümleci ve yüklem görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde genellikle ad görevinde bulunmasından dolayı cümlede daha çok nesne, yer tamlayıcısı ve özne görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun, edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu zamanlarda zarf tümleci, ek fiil aldığı zamanlarda ise yüklem görevinde kullanıldığı

tespit edilmiştir. Kelime grubunun yer bildirme işlevinde çok kullanılması, eserdeki olayların birden çok yerde geçtiğini göstermektedir.

3.4.1.1.2.2. Unsurları birden fazla kelime olan belirtili ad tamlamaları

3.4.1.1.2.2.1.Tamlayanı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 2. Tamlayanı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Posluoğlunun, onun kızanlarının/ soluğunu dinliyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	15/55
2.	Anadoludaki bütün eşkıyalar ya halkın, ya eşrafın, ya da hükümet adamlarının/ yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtisiz nesne	11/57
3.	Öyle köpoğlu köpeğin, kahpe karılımn /ekmeğini köpekler bile yemez.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	12/112
4.	Hepimizin, bütün milletin/ hayatı tehlikede.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	10/151
5.	Şimdiye kadar vurulan hiçbir zeybeğin /kafası kesilmiş değildi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	31/178

Tablo 3.2.de kelime grubu sadece ad görevinde kullanılmıştır. Söz konusu kelime grubunun, cümleye sadece sahiplik anlamı kattığı ve cümlede en fazla nesne ve özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde ad görevinde bulunmasından dolayı cümlede daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubununeserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.2.2.2.Tamlananı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 3. Tamlananı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efeye yalnız iki kişi yıllar yılı yanmış, onun/ yiğitliğini, iyiliğini dilden düşürmemişlerdi.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (2.cümle)	6/13
2.	Senin babanın/ tüfeği kanı ciğeri beş para etmezlerin elinde.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	18/14

Tablo 3. 3. Tamlananı birden fazla kelime olan belirtili ad tamlaması. (Devam)

3.	Ağanın/ nerede, hangi odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Ad	Durumun gerçekleş-tirene(kişi) ait olduğunu belirten işlev	Belirtili nesne	15/39
4.	Mektupta pusu kurduğunu, pusu gününü, Paşanın/ at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini , eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Kılışın gerçekleş-tirene (kişi) ait olduğunu belirten işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/72
5.	Mektupta pusu kurduğunu, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin/ bir türlü tetiğe varmadığını , gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Kılışın gerçekleş-tirene (kişi) ait olduğunu belirten işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	
6.	Bu dağa kaldırılanlar Çakırcalının, öteki efelerinin/ yatakları, himayecileri.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	4/73
7.	Ova köylüleri, dağ köylüleri, Yörükler, Çakırcalının/ nerede olduğunu, ne yaptığını, çadırda kimi ağırladığını biliyorlardı.	Ad	Durumun-kılışın gerçekleş-tirene (kişi)ait olduğunu belirten işlev	Belirtili nesne	26/76
8.	Çerkeş Kuşçubaşı Eşrefler, Anzavur Ahmetler, öldürülen efelerin/ kardeşleri, akrabaları soyulan, öldürülen eşraf, eşrafın adamları... (geldi)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	2/113
9.	Kara Ali ile iki arkadaşının/ ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	6/116
10.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurduğunun/ olağanüstü bir cesareti,ken-dine büyük bir güveni var.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (2.cümle)	7/154
11.	Osman Beyin oğlunun/ paranın hazır olduğunu, yarısını da yarım hazır edeceğini söylediğini, Efeye söyledim.	Ad	Kılışın gerçekleş-tirene (kişi) ait olduğunu belirten işlev	Belirtili nesne	31/171
12.	Bulunduğu yerde, kırk metrekairelik bir yerin/ otlarını, köklerini tırnaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	9/179

Tablo 3.3.te kelime grubu söz diziminde sadece ad görevinde kullanılmıştır. Söz konusu kelime grubunun, cümlede en çok sahiplik ve kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamıyla kullanıldığı gözlemlenirken, en çok nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kelime grubu, ad soylu olması ve söz diziminde genellikle ad görevinde bulunmasından dolayı cümlede daha çok nesne ve özne görevinde kullanılmıştır. Kelime grubunun ek fiil aldığı zamanlarda yüklem görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamında kullanılması; eserdeki kişilerin eylemleri anlatılırken, hareket odaklı ad tamlamalarının sıkça kullanıldığını göstermektedir.

3.4.1.1.2.3. Unsurları kelime grubu olan belirtili ad tamlamaları

3.4.1.1.2.3.1. Tamlayanı kelime grubu olan belirtili ad tamlamaları

3.4.1.1.2.3.1.1. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 4. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ala kanlı ölünün/ üstüne atıldı.	Ad	Belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	19/12
2.	Bir elin/ beş parmağı gibiydiler.	Ad (Edat grubunun ad unsurunu oluşturur)	Parçanın bütün ilişkisini gösteren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	3/13
3.	Çakırcalı Ahmed Efe gibi bir adamın/ oğlusun.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	12/13
4.	Onun yüreğinden azıcığısana geçmişse, sen şu çalılıkacıların/ topuna bedelsin.	Ad	Belgisizlik işlevi	Yer tamlayıcısı	14/13
5.	Oradaki, ovanın/ ortasında, yapayalnız kalmış bir çamağacına beş el kurşun attı	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	25/13
6.	Fıkara kızların/ çeyizini düzer delikanlıların başlığını verirdi.	Ad	Belirtme işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	31/14
7.	İkinci günün/ gecesi kapıya beş atlı geldi.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	1/15
8.	Her taşın/ dibinde bir pusu var.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/15
9.	Bir pınarın/ başına oturdular.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	37/17
10.	Bir çamın/ üstüne beyaz toprakla el aynası büyüklüğünde bir yuvarlak çizdi,geri geldi.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	4/18

Tablo 3. 4. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması. (Devam)

11.	Kurşun tam orta yerin/ azıcık üstüne doğru saplanmıştı.	Ad (Edat grubunun ad unsurunu oluşturur)	Yer bildirme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	2/20
12.	Beşparmak dağıının doruğuna yakın bir pınarın/ başına vardılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	36/32
13.	Çoban Memed tüfeğini kucağına almış,ağzı aşağı çimenlerin/ üstüne yatmış akan suya bakıyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	8/34
14.	Bir dul karının/ oğlu idi.	Ad	Belirtme işlevi	Yüklem	14/34
15.	Yedi yaşındanbu yanaHacı Eşkîya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın/ kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	14/34
16.	Evindeki bin üç yüz liranın/ bin iki yüz ellisini vermezsen canını...(alırım)	Ad	Parça-bütün ilişkisini gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	4/40
17.	Yolda Çakırcalı bütün çetenin/ vurulduğunu , Küçük Osmanın tek başına, koskoca müfrezeye karşı koyarak çarpışmayı devam ettirdiğini öğrendi.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(nesneye) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	3/51
18.	O zamanın/ İzmir Valisi Kamil Paşa idi.	Sıfat/ Unvan Sıfatı	Sınırlandırma işlevi	Özne	6/56
19.	O devrin/ gerçeklerinden birisi de Çakırcalının Avrupada, daha çok Londrada tanınmasıdır.	Ad	Sınırlandırma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	24/56
20.	Hacı git, iki binini şu aşağı köylülerin/ fıkarcasına dağıt.	Ad	Belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	31/57
21.	Çakırcalı gibi bir Efenin/ dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(kişiye) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	27/59
22.	Orada, meydanda, ıvırsız şehrin/ ortasında öyle dikilip kaldılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	4/60
23.	Rum çetelerini yok eden, öteki çetelerin/ çoğunu ortadan kaldıran hükümetin Çakırcalıya gücü yetmez.	Ad	Belirsizlik işlevi	Belirtili nesne (sff. grubu)	21/73
24.	Ben Kayaköyden Memed Ağanın/ kızı Fatmayla evlenmek istiyorum.	Ad/(Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (af. grubu)	22/74
25.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun/ kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirilene(kişiye) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	20/75

Tablo 3. 4. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması. (Devam)

26.	Bugünlere kadar yaşamış bir kızanın /rivayet ine göre Çakırcalı böyle sümbüli havalarda hiç kimseyi öldürmemiş.	Ad.(Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci	5/76
27.	Bir yanda korkunç şartlarının/ kabulü , bir yanda Fatma, bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı...(var)	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Öznesi içerisinde yer alır.	10/78
28.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlâ cesaret edeceklerin/ akıbetleri vahim olup diğer erbabı şekavetin /de işbu atıfeti mülûkânenen bilistifade atebai felekmertebei hazreti şehriyariye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Ad	Sahiplik işlevi	Yan cümle öznesi	26/78
29.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlâ cesaret edeceklerin akıbetleri vahim olup diğer erbabı şekavetinde/ işbu atıfeti mülûkânenen bilistifade atebai felekmertebei hazreti şehriyariye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	
30.	Getirdikleri paraların/ bir kısmını Paşayı aldatan delikanlılara, köylülere dağıttılar.	Ad	Belgisizlik işlevi	Belirtili nesne	33/97
31.	Öyle köpoğlu köpeğin, kahpe karılımm /ekmeğini köpekler bile yemez.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	12/112
32.	Çerkeş Kuşçubaşı Eşrefler, Anzavur Ahmetler, öldürülen efelerin/ kardeşleri, akrabaları soyulan, öldürülen eşraf, eşrafın adamları...(geldi)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	2/113
33.	Çakırcalı yanan evinin/ intikamını almak için müfrezeyi takip edecek.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (af. grubu)	1/114
34.	Efeyse köyün üst başında bir ağacın/ dibine oturmuş yanan evini seyrediyor.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	19/114
35.	Biraz sonra Çakırcalı gelince, seyreylemeliydi şu candarmaların/ halini .	Ad	Sınırlandırma işlevi	Belirtili nesne	2/116
36.	Köylerdeki aday kızanlarından/ yirmisine haber gönderdi.	Ad	Belirtme/yeğleme işlevi	Yer tamlayıcısı	32/119
37.	Bir şeyin/ ilk hızını atlattın mı korkma, tavsar sonunda.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	16/137
38.	İki kazanın/ bir sürü köyünün geçeceği bir köprüydü.	Ad	Aitlik işlevi	Özne (sff. grubu)	22/138
39.	İki kazanın bir sürü köyünün/ geçeceği bir köprüydü.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirilene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	22/138
40.	Hepimizin, bütün milletin/ hayatı tehlikede.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	10/151

Tablo 3. 4. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması. (Devam)

41.	Bir de, Düzcedeki bazı kimselerin/ Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbul şikayette bulduklarını duyuyorum.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	33/153
42.	Hiçbir candarmanın/ burnunu bile kanatmadan Kara İsmaili, İstanbul burnunun dibindeki bu namlı eşkiyayı yakalayışım, Candarma Umum Kumandanlığında, İstanbulda sevinç uyandırdı.	Ad.(Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Sahiplik işlevi	Özne (zff. grubu)	
43.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın/ yazılış şekli ve verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandan olan Rasim Paşaya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım.	Ad	Durumun gerçekleşe-ne(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	35/155
44.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkiyanın/ tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad(Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Kılışın gerçekleşe-ne(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	4/156
45.	Habip Bey mektubumu alır almaz Candarma Umum Kumandanı Rasim Paşaya gidiyor, benim Düzce'deki durumumu Kara İsmaili yakalayan Osmanın/ müfrezesini , müfrezedeki kimselerin kimler olduklarını inceden inceye anlatıyor.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (2. cümle)	13/156
46.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın/ namevcut bulunması münasebetiyle... (bu iş olacak)	Ad	Kılışın gerçekleşe-ne(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (Eksiltili c.)	5/157
47.	Bu kırk beş kişinin/ hiçbirisi de Çakırcalının çetesinden eksik kişiler değildi.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	3/158
48.	O zamanların/ en yiğit, en gözü pek adamları da ayıncılardı.	Ad	Sınırlandırma işlevi	Özne	11/158
49.	Çakırcalının tenkilinibitirinceye kadar hiçbir kimsenin/ emir ve kumandasında olmamak... (gerekir)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içerisinde yer alır. (Eksiltili c.)	32/159
50.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısının /benim için şayanı itimat olduğundan refakatime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması... (gerekir)	Ad	Kılışın gerçekleşe-ne(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	5/160
51.	Seni burada, uyurken çembere alan,saran müfrezenin/ elinden kurtulamazsın.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	7/174
52.	Takriben iki saatlik bir taktikten sonra çete, müdafa mevkiinin/ eteğine gelerek, geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	16/174
53.	Bu dağların/ tek hakimi oydu.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	32/174
54.	Bugün de bu eskiden hazırlattığı istihkamlardan/ birinde müsademeyi kabul etmişti.	Ad	Belgisizlik işlevi	Yer tamlayıcısı	4/175

Tablo 3. 4. Tamlayanı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması. (Devam)

55.	Çetenin hiçihtimal vermediğibir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin/ cenubuna düşen yerde, bir su yarıntısı vardır.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (sff. grubu)	19/175
56.	Bunun için öteki grupların/ kumandanları olan Hacıduk Kamille Şükrü Beye birer tez-kere yazdım.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (sff. grubu)	35/175
57.	Yukardaki talimat gittikten az sonra, ikigrubun/ ateşi iki misline çıkarıldı.	Ad	Aitlik işlevi	Sözde özne	11/176
58.	Müsademede karşı tarafın/ haleti ru-hiyesi kurşun atışından belli olur.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	17/176
59.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen bu takipçilerin/ hareketine bir mana veremiyordu.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	9/176
60.	Attığım üç kurşundan/ biri mutlak öldürücüydü.	Ad	Belgisizlik işlevi	Özne içinde yer alır.	29/177
61.	Vurulanlarhücum fedaileriolan beş kişiden /üçüdür.	Ad	Belgisizlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	16/178
62.	Şimdiye kadar vurulan hiçbir zeybeğin /kafası kesilmiş değildi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	31/178
63.	Bulunduğu yerde, kırk metrekarelik bir yerin/ otlarını, köklerini turnaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	9/179
64.	On, on beş teneke gaz getirip, buldukları mahallenin/ kaldıkları eve yakın evleri ateşe verdim.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	19/180

Tablo 3.4.te kelime grubu söz dizimi içinde 62 kez ad görevinde kullanılmıştır. Bu görevin 5 tanesinde edat grubunun ad unsuru olarak görev yapmıştır. Söz konusu kelime grubu 2 kez de sıfat görevinde kullanılırken cümlede en çok yer bildirme, kılışın gerçekleşene(nesneye) ait olduğunu gösterme anlamıyla kullanılmıştır. Kelime grubu cümlede en çok özne nesne yer tamlayıcısı görevinde bulunmuştur.

Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde genellikle ad görevinde bulunmasından dolayı; cümlede daha çok nesne, özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun ek fiil aldığı zamanlarda yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu kelime grubunun zaman bildirdiği zamanlar zarf; unvan ya da bir adın niteliğini bildirdiği zamanlar ise sıfat görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kelime grubunun yer bildirme işlevinde çok kullanılması, eserdeki olayların birden çok yerde geçtiğini,kılışın gerçekleşene ait olduğunu gösterme anlamı katması, eserdeki durumlar anlatılırken hareket odaklı ad tamlamalarının eserde sıkça kullanıldığını göstermektedir.

3.4.1.1.2.3.1.2.Tamlayanı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 5. Tamlayanı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Senin babanın tüfeği kanı ciğeri beş para etmezlerin/ elinde.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	18/14
2.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlesaret edeceklerin/ akabetleri vahim olup diğer erbabı şekavetin de işbu atfeti mülûkânenen bilistifade atebei felekmertebei hazreti şehriyariye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (zff. grubu)	26/78
3.	Geriye kalanların/ çoğu ayıngacı ve affa uğramış eşkiyaydı.	Ad	Belgisizlik işlevi	Özne	36/158
4.	Harekata iştirak edenlerin/ en genciydi.	Ad	Durumun gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem	37/176

Tablo 3.5.te kelime grubu eserde az görülmüştür. Söz konusu kelime grubu söz dizimi içinde sadece ad görevinde kullanılmıştır. Cümleye daha çok sahiplik anlamı katan kelime grubu cümlede özne ve yüklem görevinde kullanılmıştır.

Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde ad görevinde kullanılmasından dolayı cümlede özne;ek fiil aldığı zamanlarda da yüklem görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Belirtili ad tamlamasının ana işlevi olan sahiplik işlevinin tabloda sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.1.3. Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 6. Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Geldiğimin,yani Düzce Candarma Kumandanlığına tayin oluşumun/ ikinci ayı.	Ad	Durumun gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev.	Yüklem	31/152

Tablo 3. 6. Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

2.	Çakırcalıya gitmenin/ yüzde elli ölüm olduğunu söyledim.	Ad	Durumun gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev.	Belirtili nesne	2/159
3.	Bu eşkıyanın karşısında hükümet kuvvetlerinin aciz kalışının/ bir türlü havsalasına sığmadığını söyledi.	Ad	Kılışın gerçekleşirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev.	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/160

Tablo 3.6.ta belirtilen kelime grubunun eserde az olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubu eserde ad görevinde kullanılırken cümlede durumun gerçekleşene ait olduğu anlamında kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok belirtili nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde ad görevinde kullanılmasından dolayı cümlede daha çok nesne; ek fiil aldığı zamanlarda da yüklem görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümlede durumun gerçekleşene ait olduğunu gösterme anlamı katması, eserde hareket odaklı durumları anlatan ad tamlamalarının sıkça kullanıldığını göstermektedir.

3.4.1.1.2.3.1.4. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 7.Tamlayanı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Anadolu'daki bütün eşkıyalar ya halkın, ya eşrafın, ya da hükümet adamlarının/ yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtisiz nesne	11/57
2.	Kara Ali ile iki arkadaşının/ ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler .	Ad	Parça-bütün ilişkisini gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	6/116

Tablo 3.7.de belirtilen kelime grubunun eserde az olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubu eserde ad görevinde kullanılırken cümlede sahiplik ve parça-bütün ilişkisini gösterme anlamıyla kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde ad görevinde kullanılmasından dolayı cümlede nesne görevinde bulunduğu gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.2.3.2. Tamlananı kelime grubu olan belirtili ad tamlamaları

3.4.1.1.2.3.2.1. Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 8. Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efenin/ kara haberi ikinci günü kuşlukta köyde duyuldu.	Ad	Belirtme işlevi	Özne	17/12
2.	Sonra ana atın/ dört bir yanına dolaştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	8/14
3.	Babanın/ sedefli tüfeği o kara dinli Hasanda.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	17/14
4.	Babanın/ sedefli som sedef martini.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	19/14
5.	Hacının/ bir bildiği olmalıydı.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	35/17
6.	Kurşun tam orta yerin/ azıcık üstüne doğru saplanmıştı.	Ad (Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Yer bildirme işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	2/20
7.	Bu obada senin/ her bir hacetin görülür.	Ad	Sahiplik işlevi	Sözde özne	1/32
8.	Ahmed Efenin/ böyle bir oğlu var deydi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	4/32
9.	Bura senin/ baş yatağın.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	7/32
10.	Çakırcalının/ ablak suratı kıpkırmızı kesilmişti.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	26/35
11.	Müfrezenin/ arka kanadı açtı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	8/51
12.	Çakırcalı zaptiyelerin/ can düşmanı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	16/51
13.	Zaptiyenin/ böyle yiğidini de hiç görmediydim.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	36/51
14.	Bu yönüyle Osmanlının/ son devri için olağanüstü bir olay sayılmalıdır.	Ad (Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	2/57
15.	Çete Çine kazasının/ Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarma, ne tahsildar, hiç kimse gelemeyecek.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	23/58
16.	Efe yollara, hükümet konağının/ dört bir yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	33/58

Tablo 3. 8. Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

17.	Efenin/ karanlık yüzü birden ışıdı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	26/60
18.	İstasyonun/ dört bir yanını çoban kılığına girmiş kızanlar sarmıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne	1/76
19.	Çakırcalı eşkıyalık hayatında dağların/ sağlam yerlerine siperler yaptırmıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	14/93
20.	Eğer bunların hepsi kızan olmuş olsaydı, Çakırcalının/ bir taburu var demektir.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	5/95
21.	Haberlenen asker, candarma, kasabanın/ bütün yollarını tutmuş, geçecek diye Çakırcalı'yı bekliyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	27/97
22.	Getirdikleri paraların/ bir kısmını Paşa'yı aldatan delikanlılara, köylülere dağıttılar	Ad	Sınırlandırm a işlevi	Belirtili nesne	33/97
23.	Hemen kuşandılar, köyün/ iki kilometre dışına pusu kurdular, Rüstem Bey buradan geçecekti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	18/112
24.	Hapisanenin/ kocaman kapısı üstlerine örtüldü.	Ad	Aitlik işlevi	Sözde özne	20/117
25.	Takip kuvvetleri onun/ bütün usullerini öğrenmiş, ona göre hareket ediyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	1/118
26.	Bunlar da sarayın adamları ve Çakırcalının /daimi takipçileri idiler.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/118
27.	Çakırcalının/ o müthiş zekası buna da bir çare buldu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	20/119
28.	Bu çarpışmada da Çakırcalının/ esas çetesi on kişiydi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	8/120
29.	Kara Ali sanki idam mahkumudeğil, sarayın/ itibarlı misafiri ydi.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	18/131
30.	Bir dağ parçası,kaya parçası, ulu, kopmuş bir ağaçgibi, doğanın/ herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Aitlik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	1/135
31.	Bir şeyin/ ilk hızını atlattın mı korkma, tavsar sonunda.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	16/137
32.	İki kazanın/ bir sürü köyünün geçeceği bir köprüydü.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/138
33.	Böylebir telgrafortaya atmaktan maksadımız, askerin/ bu arzusundan istifade etmektir.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	1/152
34.	Geldiğimin, yani Düzce Candarma Kumandanlığına tayin oluşumun/ ikinci ayı.	Ad	Durumun gerçekleşene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem içinde yer alır.	31/152
36.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun/ olağanüstü bir cesareti,kendine büyük bir güveni var.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (2.cümle)	7/154
37.	Benim/ beş on kişilik candarmamdan mı korkacak?	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	10/154
38.	Benim müfrezemdekilerin/ her biri bir Kara İsmail.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	29/154

Tablo 3. 8. Tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

39.	Osman, dedim, sen çeteni al, köyün/ üst başından in.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	1/155
40.	Az sonra, köyün/ doğu ucundaki evi kuşattı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	3/155
41.	Ama onun/ bütün bu şöhreti beni korkutmuyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	22/157
42.	İlyas Pehlivana gelince, Düzce tarafının/ yüze inmiş eşkıyasıydı.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	33/158
43.	Abaza ve Çerkeslerin/ çok gür, korkunç bir haykırışları vardır.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	4/174
44.	Bu dağların/ tek hakimi oydu.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	32/174
45.	Şimdi Düzcenin/ Hacıhıçaç köyünde oturur.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	1/177
46.	Osman, Efenin/ müstahkem mevkiine doğru tırmanıyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	3/177
47.	Hendek kazasının/ Karaçökek köyünden Mehmet Çavuş.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem içinde yer alır.	19/178
48.	Çetenin/ esas yatakları Ödemiş taraflarındadır.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	32/179

Tablo 3.8.te kelime grubu söz dizimi içinde ad görevinde kullanılmıştır. Bu kullanımın 2 tanesi edat grubunun ad unsuru şeklindedir. Kelime grubu, cümlede daha çok yer bildirme, sahiplik ve aitlik anlamıyla bulunduğu ve en fazla özne, nesne, yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Kelime grubunun ad soylu olması ve söz diziminde ad görevinde kullanılmasından dolayı cümlede daha çok özne, nesne ve yer tamlayıcısı görevinde bulunduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun ek fiil aldığı zamanlarda yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığında da zarf tümleci olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Tabloda yer bildirme işlevinin çok olması, eserdeki mekan sayısının çokluğunu göstermektedir. Belirtili ad tamlamasının doğal işlevi olan sahiplik ve aitlik anlamlarının da tabloda fazla olduğu gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.2.3.2.2.Tamlananı sıfat fiil ya da sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 9. Tamlananı sıfat fiil ya da sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunu Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubu İçerisindeki İşlevi	Cümle içerisindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hele bunların/ dağa kaldırdığı bir Felemenklinin işi bir acayip.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içerisinde yer alır.	4/73
2.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun/ kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	20/75
3.	Affin/ saraydan doğrudan doğruya geldiği haberini de almıştı.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	5/77
4.	Birkaç gün sonra şartların/ kabul edildiği haberi geldi Efeye.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	4/88
5.	Aradan bir ay geçmişti ki, Kara İsmailin/ artık her gece, korkusuzca evinde kaldığı haberini aldım.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesnesi içinde yer alır. (2.cümle)	1/154
6.	Çetenin/ hiç ihtimal vermediği bir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/175

Tablo 3.9.da yer alan kelime grubu eserin söz diziminde sadece sıfat görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kılışın gerçekleştirene ait olduğu anlamıyla cümlede bulunan kelime grubunun daha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 3.9.da yer alan belirtili ad tamlaması bir adın özelliklerini belirttiği için sıfat görevinde kullanılmıştır. Cümlede kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamıyla bulunması eserdeki durumlar anlatılırken, hareket odaklı ad

tamlamalarının eserde sıkça kullanıldığını göstermektedir. Kelime grubunun cümlede tek başına bir öge olamadığı ardından gelen bir kelimeyle öge olabildiği gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.2.3.2.3.Tamlananı ad fiil ya da ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 10. Tamlananı ad fiil ya da ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hasan Çavuş Ahmed Efenin/ suya bakmasından faydalanarak arkada kaldı, bu ara altı silah birden patladı.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	37/11
2.	Kapının/ hemen açılması , kimsin diyesual etmemeleri, Mustafa Ağanın kimseden korkmadığını gösteriyordu.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(nesne)ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	21/39
3.	Çakırcalının şartlarının başında devlete karşı Mister Vitölün/ kendisine kefil olması şartı geliyordu.	Ad	Durumun gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösterir.	Özne içerisinde yer alır.	17/58
4.	Çakırcalı gibi bir Efenin/ dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	27/59
5.	Arabaki gibiadam bizim/ İzmire gitmemizin tehlikeli olduğunu düşünmez mi?	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	27/75
6.	Kardeşinin/ bu şekilde vurulması zoruna gider.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	2/111
7.	İsteğimin/ mutlak yerine getirilmesi için hükümet nezdinde teşebbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Kılışın gerçekleştirene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	10/156

Tablo 3.10. Tamlananı ad fiil ya da ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması. (Devam)

8.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü beyin Çakırcalı'yı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılması olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların/ İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi... (gerekir)	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	25/156
9.	İzmir şimendiferlerinin,/ herhangi bir istasyonda, istediğimizde derhal emrimize verilmesi... (gerekir)	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne (Eksiltili c.)	36/159
10.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısının /benim için şayanı itimat olduğundan refakatime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması...(gerekir)	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	5/160
11.	Bu eşkıyanın karşısında hükümet kuvvetlerinin/ aciz kalışının bir türlü havsalasına sığmadığını söyledi.	Ad	Durumun gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/160
12.	Bu tepeleri tutabilmemize sebep, Çakırcalının/ buralara nöbetçi koymayıdır.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem	8/173

Tablo 3.10.da yer alan kelime grubunun eserde ad görevinde bulunurken bu görevin 2 tanesinde de edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kelime grubu cümlede daha çok kılışın gerçekleştirene ve nesneye ait olma anlamıyla bulunduğu ve daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 3.10.da yer alan belirtili ad tamlaması cümlede kılışı gerçekleştirenin kişiye ait olduğu ya da fiilin gerçekleşene ait olduğu anlamıyla kullanılmıştır. Kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamıyla kullanılması eserdeki durumlar anlatılırken, hareket odaklı ad tamlamalarının eserde sıkça kullanıldığını göstermektedir. Kelime grubunun kimi zaman cümlede tek başına bir öge olamadığı ardından gelen bir kelimeyle bir öge olabildiği gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.2.4. Tamlananı birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

3.4.1.1.1.2.3.2.4.1. Tamlananı ad+fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 11. Tamlananı ad+fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Memedin/ eşkuya çıktığını duyan Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne (sff. grubu)	20/33
2.	Hele bunların/ dağa kaldırdığı bir Felemenklinin işi bir acayip.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	4/73
3.	Giritteki çeteleri hükümetin/ başa çıkamadığı çeteleri tümtenkil etmiştir.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	11/75
4.	Bir de, Düzcdeki bazı kimselerin/ Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbula şikayette bulduklarını duyuyorum.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	33/153
5.	Çetenin/ hiç ihtimal vermediği bir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/175

Tablo 3.11.de bulunan kelime grubu söz diziminde daha çok sıfat görevinde kullanılmıştır. Kelime grubu, cümlede daha çok kılışın gerçekleştirene ait olma anlamıyla bulunurken, sıklıkla nesne görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 3.11.de yer alan belirtili ad tamlaması bir adın özelliklerini belirttiği için sıfat görevinde kullanılmıştır. Tamlananı ad + fiil kalıbında olan ad tamlaması cümlede kılışı gerçekleştirenin kişiye ait olduğu anlamıyla kullanılmıştır. Kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamının sıkça kullanılması, eserdeki

durumlar anlatılırken hareket odaklı ad tamlamalarının eserde sıkça kullanıldığını göstermektedir. Kelime grubunun kimi zaman cümlede tek başına bir öge olamadığı ardından gelen bir kelimeyle bir öge olabildiği gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.2.4.2.Tamlananı ad+yardımcı fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 12. Tamlananı ad+ yardımcı fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yolda Çakırcalı bütün çetenin vurulduğunu, Küçük Osmanın/ tek başına, koskoca müfrezeyle karşı koyarak çarpışmayı devam ettirdiğini öğrendi.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne nesne içinde yer alır.	3/51
2.	Çakırcalının şartlarının başında devlete karşı Mister Vitölün/ kendisine kefil olması şartı geliyordu.	Ad	Durumun gerçekleşti-rene(kişiye) ait olduğunu gösterir	Özne içinde yer alır.	17/58
3.	Birkaç gün sonra şartların/ kabul edildiği haberi geldi Efeye.	Sıfat	Kılışın gerçekleşe-ne(nesne)ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	9/78
4.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlâ cesaret edeceklerin akıbetlerivahim olup diğer erbabı şekavetin/de işbu atıfeti mülûkânedan bilistifade atebî felekmertebeî hazreti şehriyarîye dehalet ve talebi merhamet eylemelerive aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Ad	Kılışın gerçekleşe-ne (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Sözde özne	26/78
5.	Hatta, Yıldız'da Çakırcalı Efe lafının edilmesini Abdülhamidin/ yasak ettiği kulağımıza geliyordu.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	20/157
6.	Çakırcalıya gitmenin/ yüzde elli ölüm olduğunu söyledim.	Ad	Durumun gerçekleşe-ne (nesne)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	2/159

Tablo 3. 12. Tamlananı ad+ yardımcı fiil kalıbında birleşik fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

7.	Osman Beyin oğlunun paranın/ hazır olduğunu , yarısını da yarın hazır edeceğini söylediğini, Efeye söyledim.	Ad	Durumun gerçekleşene (nesne)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	31/171
8.	Müfrezenin/ derhal hazır olmasını emrettim.	Ad	Durumun gerçekleşirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	3/172

Tablo 3.12.de yer alan kelime grubunun eserin söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede sıklıkla kılışın gerçekleştirene ve durumun nesneye ait olması anlamıyla bulunurken, daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.12.de yer alan belirtili ad tamlamasının cümlede nesne ve özne görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamının sıkça kullanılması, eserdeki durumlar anlatılırken hareket odaklı ad tamlamalarının eserde sıkça kullanıldığını göstermektedir. Kelime grubunun kimi zaman cümlede tek başına bir öge olamadığı ardından gelen bir kelimeyle bir öge olabildiği gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.2.5. Tamlananı kısaltma grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 13.Tamlananı kısaltma grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir iki köpek sine sine, yeri koklayarak sokağın/ bir ucundan bir ucuna gidip geliyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	5/60

Tablo 3.13.te yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunmuştur. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken, cümlede yer bildirim anlamıyla yer aldığı ve yer tamlayıcısı görevinde bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.13.de yer alan belirtili ad tamlamasının eserde 1 adet olduğu gözlemlenmiştir. Ad soylu bir kelime grubu olduğu için yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.2.6. Tamlananı sayı grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 14. Tamlananı sayı grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı Memedim. Evindeki bin üç yüz liranın/ bin iki yüz ellisini vermezsen canını...(alırım)	Ad	Parça-bütün ilişkisini gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	4/40

Tablo 3.14.te yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunmuştur. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken, grubun cümlede parça bütün ilişkisini gösterme anlamıyla bulunduğu ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 3.14.te yer alan belirtili ad tamlamasının eserde 1 adet olduğu gözlemlenmiştir. Ad soylu bir kelime grubu olduğu için nesne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun, zarf fiil grubunun içinde bir öge olarak yer aldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.2.7. Tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 15. Tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efenin/ en yakın dostuydu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	2/13
2.	Efenin/ en güvendiği yatağıdır.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	20/74

Tablo 3.15.te yer alan kelime grubu eserde 2 adet bulunmuştur. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken cümlede sahiplik anlamı bulunduğu ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun ad soylu olduğu için ek fiil olarak yüklem olabildiği görülmüştür.

3.4.1.1.1.2.3.2.8. Tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 16. Tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ağam/ nerede, hangi odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Ad	Durumun gerçekleşene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	15/39
2.	Çakırcalının tenkilini bitirinceye kadar hiçbir kimsenin/ emir ve kumandasında olmamak...(gerekir)	Ad	Sahiplik İşlevi	Özne içinde yer alır. (Eksilteli c.)	32/159

Tablo 3.16.ta yer alan kelime grubu eserde 2 adet bulunmuştur. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken, cümlede sahiplik ve durumun gerçekleşene (nesne) ait olma anlamıyla bulunduğu ve nesne, özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.2.9.Tamlananı tekrar grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 17. Tamlananı tekrar grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Müfrezeler dediklerini yapmışlar, Çakırcalının/ çoluk çocuğunu alıp Ödemişe, hapisaneye götürmüşlerdi.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	28/114

Tablo 3.17.de yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunmuştur. Kelime grubu söz diziminde ad olarak kullanıldığı görülürken cümleye sahiplik anlamı kattığı ve cümlede nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3. Tamlayanı da tamlananı da kelime grubu olan belirtili ad tamlaması

3.4.1.1.2.3.3.1. Tamlayanı da tamlananı da sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 18. Tamlayanı da tamlananı da sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun/ olağanüstü bir cesareti, kendine büyük bir güveni var.	Ad	Sahiplik İşlevi	Özne (2. cümle)	7/154
2.	Bu dağların/ tek hakimi oydu.	Ad	Sahiplik İşlevi	Özne	32/174
3.	İki kazanın/ bir sürü köyünün geçeceği bir köprüydü.	Ad	Aitlik İşlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/138

Tablo 3.18.de yer alan kelime grubunun eserde 3 adet bulunduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken, cümlede daha çok sahiplik ve aitlik anlamıyla bulunduğu ve cümlede sıklıkla özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.2. Tamlayanı unvan grubu tamlananı ad fiil olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 19. Tamlayanı unvan grubu tamlananı ad fiil olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hasan Çavuş Ahmed Efenin/ suya bakmasından faydalanarak arkada kaldı, bu ara altı silah birden patladı.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	37/11

Tablo 3.19.da yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümledekılışın gerçekleştirene (kişi) ait olma anlamıyla yer aldığı ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.3.3. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 20. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efenin/ kara haberi ikinci günü kuşlukta köyde duyuldu.	Ad	Belirtme İşlevi	Özne	17/12

Tablo 3.20.de yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubun cümlede belirtme anlamıyla yer aldığı ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.3.4. Tamlayanı unvan grubu tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 21. Tamlayanı unvan grubu tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efenin/ en yakın dostuydu.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	2/13

Tablo 3.21.de yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubun cümlede sahiplik anlamıyla bulunduğu ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.5. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sayı grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 22. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sayı grubu olan belirtili ad tamlaması .

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Evindeki bin üç yüz liranın,/ bin iki yüz ellisini vermezsen canını...(alırım)	Ad	Parça-bütün ilişkisini gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	4/40

Tablo 3.22.de yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı belirlenirken, cümleye parça bütün ilişkisini gösterme anlamı kattığı ve cümlede nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.6. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 23. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efe yollara, hükümet konağının/ dört bir yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	33/58

Tablo 3.23.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken cümleye yer bildirme anlamı kattığı ve cümlede yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.7. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil olan belirtili adtamlaması

Tablo 3. 24. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı Kamil Paşanın/ Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne (sff. grubu)	20/75

Tablo 3.24.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde sıfatgörevinde kullanıldığı görülürken, cümlede kılışın gerçekleştirene ait olma anlamıyla bulunduğu ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.8. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 25. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananın sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun/ kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	

Tablo 3.25.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde sıfatgörevinde kullanıldığı görülürken cümlede kılışın gerçekleştirene ait olma anlamıyla bulunduğu ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.9. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 26. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Geldiğimin, yani Düzce Candarma Kumandanlığına tayin oluşumun/ ikinci ayı.	Ad	Durumun gerçekleşene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem	31/152

Tablo 3.26.da kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken cümlede durumun gerçekleşene ait olma anlamıyla kullanıldığı ve yüklem görevinde bulunduğu tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.10. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 27. Tamlayanı unvan grubu tamlananı sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Aradan bir ay geçmişti ki, Kara İsmailin/artık her gece, korkusuzca evinde kaldığı haberini aldım.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	1/154

Tablo 3.27.de kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde kullanılmıştır. Kelime grubunun, cümlede kılışın gerçekleştirene ait olma anlamıyla bulunduğu ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.3.11. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 28. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunu Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubu İçerisindeki İşlevi	Cümle içerisindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın/ yazılış şekli ve verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan Rasim Paşaya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım.	Ad	Durumun gerçekleşene(nesneye) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	35/155

Tablo 3.28.dekelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken cümlede durumun gerçekleşene ait olma anlamıyla bulunduğu ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun, zarf fiil grubunun öznesinin içinde yer aldığı belirlenmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.3.12. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 29. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı ad fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın/ namevcut bulunması münasebetiyle... (gelecek)	Ad	Durumun gerçekleşene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksilitili c.)	5/157

Tablo 3.29.da yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken cümlede durumun gerçekleşene ait olma anlamıyla bulunduğu ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.13. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 30. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı zarf grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O zamanların/ en yiğit, en gözü pek adamları da ayıngacıları.	Ad	Sınırlandırma işlevi	Özne	11/158

Tablo 3.30.da yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde adgörevinde kullanıldığı görülürken cümlede sınırlandırma anlamıyla bulunduğu ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.14. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat fiil-sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 31. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması tamlananı sıfat fiil-sıfat fiil grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İlyas Pehlivana gelince, Düzce tarafının /yüze inmiş eşkıyası ydı.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	33/158

Tablo 3.31.de yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubun cümlede aitlik anlamıyla bulunduğu ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.3.15. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı birleşik fiil olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 32. Tamlayanı ad fiil grubu tamlananı birleşik fiil olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalhya gitmenin/ yüzde elli ölüm olduğunu söyledim.	Ad	Durumun gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	2/159

Tablo 3.32.de yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde adgörevinde kullanıldığı görülürken cümlede durumun gerçekleşene ait olma anlamıyla bulunduğu ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.1.2.3.3.16. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 33. Tamlayanı sıfat tamlaması tamlananı bağlama grubu olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalının tenkilinibitirinceye kadar hiçbir kimsenin/ emir ve kumandasında olmamak... (gerekir)	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (af. grubu)	32/159

Tablo 3.33.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı belirlenirken, cümlede sahiplik anlamıyla bulunduğu ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.17. Tamlayanı bağlama grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 34. Tamlayanı bağlama grubu tamlananı sıfat tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Abaza ve Çerkeslerin/ çok gür, korkunç bir haykırışları vardır.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	4/174

Tablo 3.34.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken cümlede sahiplik anlamıyla bulunduğu ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.3.3.17. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 35. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sonra onların/ bir çaresine bakarız dedim.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	11/11
2.	Ahmed Efenin/ kara haberi ikinci günü kuşlukta köyde duyuldu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	17/12
3.	Ahmed Efenin/ en yakın dostu ydü.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	2/13
4.	Babanın/ sedefli tüfeği o kara dinli Hasanda.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	17/14
5.	Babanın/ sedefli som sedef martini.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	19/14
6.	Hacının/ bir bildiği olmalıydı.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	35/17
7.	Kurşun tam orta yerin/ azıcık üstüne doğru saplanmıştı.	Ad(Edat grubunun ad unsurunu oluşturur)	Yer bildirme işlevi	Zarf tümleci	2/20

Tablo 3. 3635. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

8.	Haşan Çavuşun/ arkalarında olduğunu biliyor,ona göre davranıyorlardı.	Ad	Durumun gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösterir:	Belirtili nesne (1.cümle)	14/31
9.	Bu obada senin/ her bir hacetin görülür.	Ad	Sahiplik işlevi	Sözde özne	1/32
10.	Ahmed Efenin/ böyle bir oğlu var deydi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	4/32
11.	Yörügün/ dağda eşkiyası olmazsa bir kanadı kırık demektir.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (zff. grubu)	14/33
12.	Çakırcalının/ ablak suratı kıpkırmızı kesilmişti	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	26/35
13.	Mustafa Ağanın/ evde olup olmadığını bize salık versin.	Ad	Durumun gerçekleştirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	36/37
14.	Adamlarının söyledikleri yerin/ tam aksine, başka bir yoldan varıyorlar çiftliğe	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/39
15.	Ağanın/ nerede, hangi odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Ad	Durumun gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösterir	Belirtili nesne	15/39
16.	Kapının/ hemen açılması, kimsin diyesual etmemeleri, Mustafa Ağanın kimseden korkmadığını gösteriyordu.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	21/39
17.	Yolda Çakırcalı bütün çetenin vurulduğunu, Küçük Osmanın/ tek başına, koskoca müfrezeeye karşı koyarak çarpışmayı devam ettirdiğini öğrendi.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	3/51
18.	Çakırcalı zaptiyelerin/ can düşmanı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	16/51
19.	O devrin gerçeklerinden birisi de Çakırcalının/ Avrupada, daha çok Londrada tanınmasıdır.	Ad	Durumun gerçekleştirene (kişi)ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem	24/56
20.	Bu yönüyle Osmanlının/ son devri için olağanüstü bir olay sayılmalıdır.	Ad (Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	2/57
21.	Anadolu'daki bütün eşkiyalar ya halkın, ya eşrafın, ya da hükümet adamlarının /yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtisiz nesne	11/57
22.	Çakırcalının şartlarının başında devlete karşı Mister Vitölün/ kendisine kefil olması şartı geliyordu.	Ad	Durumun gerçekleştirene (kişi)ait olduğunu gösterir.	Özne içinde yer alır.	17/58

Tablo 3. 3735. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

23.	Çete Çine kazasının/ Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarma, ne tahsildar, hiç kimse gelemeyecek.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	23/58
24.	Efe yollara, hükümet konağının/ dört bir yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	33/58
25.	Yolda Çakırcalının/ Yenipazara doğru geldiğini görenbir çoban, dağlardan bellerden aşarak Yenipazara gelmiş.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	23/59
26.	Çakırcalı gibi bir Efenin/ dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	27/59
27.	Meğer İzmir, Çakırcalının/ yüze indiğini Yenipazara haber vermemiş.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	33/59
28.	Bir iki köpek sine sine, yeri koklayarak sokağın/ bir ucundan bir ucuna gidip geliyordu	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	5/60
29.	Efenin/ karanlık yüzü birden ışıdı	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	26/60
30.	Kayaların/ boğazdan yanı bıçakla kesilmiş gibi dik.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	5/71
31.	Mektupta pusu kurduğuyeri, pusu gününü, Paşanın/ at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini , eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/72
32.	Mektupta pusu kurduğuyeri, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin/ bir türlü tetiğe varmadığını , gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/72
33.	Efenin/ en güvendiği yatağıdır.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	20/74
34.	Bir de Efenin/ en çok sevdiği adamdır.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	20/74
35.	Çakırcalı Kamil Paşanın/ Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	20/75

Tablo 3. 3835. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

36.	Arabaki gibi adam bizim/ İzmire gitmemizin tehlikeli olduğunu düşünmez mi.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	27/75
37.	İstasyonun/ dört bir yanını çoban kılığına girmiş kızanlar sarmıştı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne	1/76
38.	Ova köylüleri, dağ köylüleri, Yörükler, Çakırcalının/ nerede olduğunu, ne yaptığını, çadırda kimi ağırladığını biliyorlardı.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	26/76
39.	Değil takipçiler, Çakırcalının düşmanı ağalar, eşraf bile onun/ nerede olduğunu bilmiyordu.	Ad	Durumun gerçekleştirene(kişiye) ait olduğunu gösterir	Belirtili nesne	37/76
40.	Affin/ saraydan doğrudan doğruya geldiği haberini de almıştı.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	5/77
41.	İhtiyarın/ bu meydan okuması üstüne...(konuştu)	Ad/Adat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksilteli c.)	4/91
42.	Bizim/ burada olduğumuzu tüm Osmanlı ordusu bir araya gelse bulamaz.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	27/91
43.	Çakırcalı eşkıyalık hayatında dağların/ sağlam yerlerine siperler yaptırmıştı.	Ad	Aitlik işlevi	Yer tamlayıcısı	14/93
44.	Sonra Çakırcalının/ silah sesleri kesildi.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	25/93
45.	Yalan ihbar verenleri dövüyor ama ihbarın /da hiç aradı arkası kesilmiyordu.	Ad	Aitlik işlevi	Sözde özne (2.cümle)	25/94
46.	Eğer bunların hepsi kızan olmuş olsaydı, Çakırcalının/ bir taburu var demekti.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	5/95
47.	Sait Paşadan gayri, devletin/ öteki ileri gelenleri bunu böyle düşünüyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	5/95
48.	Haberlenen asker, candarına, kasabanın/ bütün yollarını tutmuş, geçecek diye Çakırcalı'yı bekliyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	27/97
49.	Hemen kuşandılar, köyün/ iki kilometre dışına puslu kurdular, Rüstem Bey buradan geçecekti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	18/112
50.	Kara Alinin/ yakalanma haberini aldığından beri Çakırcalı bu olay üstüne ağzını açıp da bir laf etmemişti.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	28/116
51.	Hapisanenin/ kocaman kapısı üstlerine örtüldü.	Ad	Sınırlama işlevi	Sözde özne	20/117

Tablo 3. 3935. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

52.	Takip kuvvetleri onun/ bütün usullerini öğrenmiş, ona göre hareket ediyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	1/118
53.	Kızanları, Efe böyle hepsini başına toplar da neşeli neşeli, "azıcık da..." diye başlarsa, bu onun/ yeni, iyi işler yapacağı nın alameti olduğunu bilirler.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	1/118
54.	Bunlar da sarayın adamları ve Çakırcalının/ daimi takipçileri idiler	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/118
55.	Çakırcalının/ o müthiş zekası buna da bir çare buldu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	20/119
56.	Bu çarpışmada da Çakırcalının/ esas çetesi on kişiydi.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	8/120
57.	Bir dağ parçası,kaya parçası, ulu, kopmuş bir ağaçgibi, doğanın/ herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad(Edat Grubunun Ad Unsurunu Oluşturur)	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	1/135
58.	Bir şeyin/ ilk hızını atlattın mı korkma, tavsar sonunda.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	16/137
59.	İki kazanın/ bir sürü köyünün geçeceği bir köprüydü.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/138
60.	Geldiğimin, yani Düzce Candarma Kumandanlığına tayin oluşumun/ ikinci ayı.	Ad	Durumun gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem içinde yer alır.	31/152
61.	Eşkıyaların/ haberci teşkilatı gibi bir teşkilatı da ben kurmalıyım.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	8/153
62.	Bir de, Düzcedeki bazı kimselerin/ Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbul'a şikayette bulduklarımı duyuyorum.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	33/153
63.	Kara İsmail benim/ kendisinden çekindiğimi sanıyor.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	35/153
64.	Aradan bir ay geçmişti ki, Kara İsmailin/ artık her gece, korkusuzca evinde kaldığı haberini aldım.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	1/154
65.	Yılların/ tecrübeli bir eşkıyası böyle bir çekilişe, benim böyle kendinden korktuğuma nasıl inanıyor, nasıl inanıyor da kendini bırakıyor.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	5/154

Tablo 3. 4035. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

66	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun/ olağanüstü bir cesareti, kendine büyük bir güveni var.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	7/154
67.	Benim/ beş on kişilik candarmamdan mı korkacak?	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	10/154
68.	O günleri yaşayanlar, tütün kaçakçılarının/ ne türlü adamlar olduklarını iyi bilirler.	Ad	Durumun gerçekleştirene(kişiye) ait olduğunu gösterir	Belirtili nesne	32/154
69.	Buralar yurdun/ en sakin yeri oldu.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	19/155
70.	İsteğimin/ mutlak yerine getirilmesi için hükümet nezdinde teşebbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Ad (Edat grubunu ad unsurunu oluşturur)	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	10/156
71.	Habip Bey mektubumu alır almaz Candarma Umum Kumandanı Rasim Paşaya gidiyor, benim/ Düzedeki durumumu Kara İsmaili yakalayan Osmanın müfrezesini, müfrezedeki kimselerin kimler olduklarını inceden inceye anlatıyor.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle	13/156
72.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü beyin Çakırcalı'yı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların/ İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi...(gereklidir)	Ad	Kılışın gerçekleştirene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	25/156
73.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın/ namevcut bulunması münasebetiyle... (bu iş yapılamaz)	Ad (Edat grubunu ad unsurunu oluşturur.)	Durumun gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksiltili c.)	5/157
74.	...bu esrarın ifşasından tevakkî olunarak mezkur şifrenin/ küşadımı müteakip mazrufen zatıvalalarına irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende ber-mucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen...(verilmesi gerekir)	Ad	Durumun gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	5/157
75.	Çakırcalının/ orduları püskürttüğü, orduları yapıp geçtiği....(söyleniyordu)	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Sözde özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	19/157
76.	Ama onun/ bütün bu şöhreti beni korkutmuyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	22/157
77.	O zamanların/ en yiğit, en gözü pek adamları da ayıngacıları.	Ad	Sınırlandırma işlevi	Özne	11/158

Tablo 3. 4135. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

78.	İlyas Pehlivana gelince, Düzce tarafının /yüze inmiş şkiyasıydı.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	33/158
79.	Kendilerine Çakırcalının/ kim olduğunu , bu işin ne kadar zor bir iş olduğunu anlattım.	Ad	Durumun gerçekleştirene(kişiye) ait olduğunu gösterir	Belirtili nesne içinde yer alır.	1/159
80.	Kendilerine Çakırcalının kim olduğunu, bu işin/ne kadar zor bir iş olduğunu anlattım.	Ad	Durumun gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	1/159
81.	Çakırcaluya gitmenin/ yüzde elli ölüm olduğunu söyledim.	Ad	Durumun gerçekleştirene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	2/159
82.	İzmir şimendiferlerinin./ herhangi bir istasyonda, istediğimizde derhal emrimize verilmesi...(gerekir)	Ad	Kılışın gerçekleştirene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne (Eksiltili c.)	36/159
83.	İzmir Vilayeti dahilinde Çakırcalının takibi için, baştaaskeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil keyfiyetinin /münhasıran benim müfrezeme verilmesi...(arz olunur)	Ad	Kılışın gerçekleştirene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Özne (Eksiltili c.)	1/160
84.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısının/ benim için sayamı itimat olduğundan refakatime verilmesi için numum kumandanlıktan izin alınması.	Ad (Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.)	Kılışın gerçekleştirene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	5/160
85.	Paşa, Çakırcalı ailesinin/ kendisini çok üzdüğünü söyledi.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	18/160
86.	Bu eşkıyanın karşısında hükümet kuvvetlerinin aciz kalışının/ bir türlü havsalasına sığmadığını söyledi.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/160
87.	Dağa kaldırdığı Osman Beyin/ fidye parasını...(istedim)	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (Eksiltili c.)	29/171
88.	Osman Beyin oğlunun/ paranın hazır olduğunu, yarısını da yarım hazır edeceğini söylediğini, Efeye söyledim."	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	31/171

Tablo 3. 4235. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

89.	Müfrezenin/ derhal hazır olmasını emrettim.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili Nesne	3/172
90.	Her halinden bizim/ Çakırcalının olduğu yere varamayacağımız okunuyordu.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	11/172
91.	Çakırcalı şu anda bizim/ ona doğru gittiğimizi haber alabilir mi?	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	22/172
92.	Bu tepeleri tutabilmemize sebep, Çakırcalının/ buralara nöbetçi koymayıdır.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem	8/173
93.	Abaza ve Çerkeslerin/ çok güre, korkunç bir haykırışları vardır.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	4/174
94.	Çakırcalı, bizim/ onu bırakmayacağımızı anlamış olacak.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	10/174
95.	Çetenin/ hiç ihtimal vermediği bir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Sıfat	Kılışın gerçekleştirilene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/175
96.	Bilhassa Osmanın/ faaliyet sahası serbest kalmıştı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	15/176
97.	Osman, Efenin/ müstahkem mevkiine doğru tırmanıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Sahiplik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	3/177
98.	Çakırcalının vurulduğunu, çetenin maneviyatının/ tamamen bozulduğunu müfrezedeki bütün arkadaşlara söyleyin, dedim.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	32/177
99.	Çakırcalının/ yüzde yüz vurulduğuna niçin hemen inanıvermiştim.	Ad	Kılışın gerçekleştirilene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	35/177

Tablo 3. 4335. Unsurları arasına başka ögeler girmiş belirtili ad tamlaması. (Devam)

100.	Çetenin kararının/ tamamen bozulduğu belliydi.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	2/178
101.	Çakırcalının/ vurulduktan sonra kolay kolay ölmediği anlaşılıyordu.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Özne	8/179
102.	Çetenin/ esas yatakları Ödemiş taraflarındadır.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	32/179
103.	On, on beş teneke gaz getirip, buldukları mahallenin/ kaldıkları eve yakın evleri ateşe verdim.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	19/180

Tablo 3.35.te yer alan kelime grubunun eserde 103 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde daha çok ad görevinde kullanıldığı görülürken 4 kez sıfat 8 kez de edat grubunun ad unsuru olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olma, durumun gerçekleşene (nesne) ait olma, sahiplik ve aitlik anlamıyla bulunduğu ve sıklıkla nesne ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok kılışın gerçekleştirene ait olduğunu gösterme anlamında kullanılması; eserdeki kişilerin eylemleri anlatılırken, hareket odaklı ad tamlamalarının sıkça kullanıldığını göstermektedir.

Eserde toplamda 618 adet belirtili ad tamlaması kullanılmıştır. Eserde yer alan belirtili ad tamlamaları söz dizimi içerisinde en fazla ad görevinde kullanılmıştır. Bu kelime grubu 582 kez ad görevinde kullanılırken, 23 kez sıfat, 13 kez de zarf görevinde kullanılmıştır. Kelime grubunun eserde en çok sahiplik anlamını verdiği ve bu kullanımın 202 kez olduğu görülmüştür. Belirtili ad tamlamalarının cümle içerisinde yer bildirme anlamını da sıkça verdiği ve bu anlamda cümlede 117 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Aynı kelime grubucümleye 62 kez kılışın gerçekleştirene yani kişiye ait olduğu anlamını da verirken, 237 kez de çeşitli anlamlarda kullanıldığı tespit edilmiştir. Belirtili ad tamlamasının bu eserde cümlede 195 kez özne,158 kez yer tamlayıcısı, 265 kez de cümle içerisinde farklı görevlerde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.1.1.2.Belirtisiz ad tamlamaları

3.4.1.1.2.1. Belirtisiz ad tamlamalarının kuruluşu ve sınıflandırılması

Tamlayanı ilgi eki almayan, tamlananı iyelik eki alan iki ad unsurunun yeni bir anlam meydana getirecek şekilde bir araya gelmesidir.(ad+Ö)+(ad+iyelik eki)Belirtisiz ad tamlamaları, yalnızca iyelik ilgisiyle birbirine bağlanmazlar. Aynı zamanda asıl unsur, her zaman tamlanan yani iyelik unsuru üzerinde bulunmaz. Bu durumu Celal Demir (2007) şu şekilde açıklamıştır:

Bazı isim tamlamalarında ilgi hâlindeki birinci öge, iyelik ekli olan ikinci ögenin niteliğini veya benzerlerinden ayrılan özelliğini belirtmektedir. Bu kelime grubunda tamlayan dediğimiz ilgi halindeki öge, “tamlanan” dediğimiz iyelik ekli ögenin sıfat niteliğindedir. Bu tamlamalar, bir varlığın/kavramın belirgin bir özelliğini veya onu benzerlerinden ayıran farkı bildirmek amacıyla oluşturulmuş kelime gruplarıdır. Örneğin, bir varlığın ait olduğu veya ilgili olduğu başka bir varlığı, bu varlık için önemli bir farklılık ve bu iyelik ilişkisini onun için ayırıcı bir özellik olarak görüyor olabiliriz. ana yüreği tamlamasında “yürek” sözcüğünün “ana” sözcüğüyle iyelik ilişkisi içinde olması onun için ayırıcı bir özelliktir. Bu tamlamada ilgi hâlindeki öge, iyelik ekli ögenin ayırıcı bir yönünü belirtmektedir. Derin yapıda “ana” sözcüğü, “yürek” kavramının, duygusal inceliğini, hassasiyetini ve ötekilerden farkını belirten bir sıfat görevindedir. (ss. 38)

Belirtisiz ad tamlamalarının belirtili ad tamlamalarına göre daha çok anlamı bulunmaktadır. Bunun nedenini Z. Korkmaz (2014: 28) şu şekilde açıklamıştır: “Belirtisiz ad tamlamalarında tamlayanın, tamlanana bağlılığı belirsiz fakat sürelidir. Anlamca tamlayan tamlananın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle belirtili ad tamlamasında olduğu gibi belirtisiz ad tamlamasında iki unsurun arasına herhangi bir öge giremez. Bu özelliği dolayısıyla belirtisiz ad tamlamaları dilimizde çeşitli adlar; tür, âlet, aygıt, makam, kuruluş, görev adı olan birleşik adlar, benzetme vb. özellikli daha başka adlar yapmaya elverişlidir.”

Belirtisiz ad tamlamaları belirtili ad tamlamaları gibi yapıya bakılarak tasniflenmiştir. Yani tamlayan ve tamlananın kelime sayısı ve bu unsurlardan biri kelime grubundan oluşuyorsa hangi kelime grubundan oluştuğuna bakılarak sınıflandırılmıştır.

3.4.1.1.2.2.Belirtisiz ad tamlamasının işlevleri

1.İkinci öge birinci ögenin her zaman karşılaşılan ve karakteristik olan özelliğini belirler:*El/ alışkanlığı*dır(Y.Kemal,ÇE,18).

2.Ögelerden biri ve her ikisi de zaman ifade eder:*Üç/ gün içinde* Hacı Mustafa köylerden gözü pek delikanlıları seçti (Y.Kemal,ÇE,92).

3.Mastar ile ifade edilen kılış ve durumla olan münasebeti gösteren işlev:Tarihçilerimiz bunu o zamanki*İngiliz yayılma, Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalama/ politikasına* belki bağlayabilirler (Y.Kemal, ÇE, 57).

4.Parçan-bütün işlevi:*Yılan göbeğiyle, kuş/ kanadı*yla varamaz oraya (Y.Kemal, ÇE,100).

5.Kılışın onu meydana getiren araçla ilişkisini belirler:*Bir/ at hızıyla* çamlı yamaçtaki ilk obaya götürdüler (Y.Kemal, ÇE,132).

6.Bir şeyin veya âlâmetin o milletle ilişkisini belirtir:İsteseler *Yörük/çadırlarında* birkaç gün kalabilirlerdi (Y.Kemal, ÇE,17).

7.Görev adı belirtir:Bunun üstüne Rasim Paşa yanına Habip Beyi de alarak, *Dahiliye/ Nazırı*Halil Beye gidiyor (Y.Kemal,ÇE,156).

8.Görevliyi işi yapanı belirtir:Hükümet Çakırcalıyla yüze inme şartlarını görüşmek üzere Mister Vitölü, *Ödemiş/ Kaymakamını*, bir de eşraftan Arif Ağayı tayin etti(Y.Kemal, ÇE, 58).

9.Kurumadı yapar:Şaşırın halk önce meydana, *candarma/dairesinin* önünde toplanmış(Y.Kemal, ÇE, 59).

10.Yer adı yapar:*Hendek/ kazasının* Karaçökek köyünden Mehmet Çavuş (Y.Kemal,ÇE,178).

11.Belirtme yeğleme işleviyle de kullanılır:Bir çamin üstüne beyaz toprakla *el/ aynası* büyüklüğünde bir yuvarlakçizdi,geri geldi (Y.Kemal,ÇE,18).

12.Sebeb bildirir:Silahına davranmışken, Çakırcalı birden *bu/ laflar üstüne* geri indirdi (Y.Kemal,ÇE,51).

13.Bağ kurar:*Vitollerle Çakırcalı/ münasebeti* (Y.Kemal,ÇE,56).

14.Sahiplik bildirir:*Yiğit/ yatağı* boş kalmaz (Y.Kemal,ÇE,131).

15.Yer bildirme işlevi:Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her köşe başında,*her/ ağaç dibinde* Efeyi aradı (Y.Kemal,ÇE,131).

16.Aitlik işlevi:Bu da *Anadoludaki eşkıyalık, Egedeki efelik/tarihi*üstüne çok ilgi çekici bir inceleme, bir aydınlatma olabilir (Y.Kemal,ÇE,57).

17.Kılışın işi yapana ait olduğunu gösteren işlev:*İstedığınız selahiyetleri söyler misiniz? demesi/üstüne...*(Y.Kemal,ÇE,160).

18.Durum Bildiren İşlev: Pusudakiler *şaşkınlık/içinde* kalmışlardı (Y.Kemal,ÇE,16).

19.Birleşik Ad Yapan İşlev: İki kızan gönder *Posluoğluna* (Y.Kemal,ÇE,52).

3.4.1.1.2.2.1. Unsurları tek kelime olan belirtisiz ad tamlamaları

3.4.1.1.2.2.1.1.Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 44. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kan/içinde suyun kıyısında cansız uzanıp kalmıştı.	Ad	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	3/12
2.	Hükümet/içinde hükümetlik sürüyorlardı.	Ad	Durum bildiren işlev	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	15/12
3.	Ahmed Efeye yalnız iki kişi yıllar/ yılı yanmış, onun yiğitliğini, iyiliğini dilden düşürmemişlerdi.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	6/13
4.	Göl/yerinde su eksik olmaz.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	14/13
5.	Yiğit/yatağı boş kalmaz.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	15/13
6.	Yıllar/ yılı babamı aratmadın.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	19/13
7.	Ta ezelden beri kurt/eniği kurt olur.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	21/13
8.	Tüfeğini doğrultup bir serçeye telgraf /direğinin fincanına nişan alıyor ama sıkılmıyordu.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (1.cümle)	4/14
9.	Gün/altında , baban yoldan gelirken bir top parıltı gelirdi.	Ad	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (zff. grubu)	26/14

Tablo 3. 4536. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

10.	"Zor ama, dağ/ yolları daha münasıptir." dedi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne (İç cümle)	15/15
11.	Pusudakiler şaşkınlık/içinde kalmışlardı.	Ad	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	30/16
12.	Bir çamın üstüne beyaz toprakla el/aynası büyüklüğünde bir yuvarlakçızdi,geri geldi.	Sıfat	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır. (1.cümle)	4/18
13.	Yüzünü elleri/arasına aldı.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	31/18
14.	El/alışkanlığıdır.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yüklem	36/18
15.	Nişancılık bir de beden/ gücüne bakar.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı	4/19
16.	Azık/çıkımını açtı.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Belirtili nesne	10/19
17.	Dört yanında dünya, çam/ağacı fır dönüyordu.	Ad	Belirtme sınırlandırma işlevi	Özne içinde yer alır.	35/19
18.	Tam orta/yerinden... (vurdu)	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (Eksilitili c.)	37/19
19.	Parmağı ile kurşun/ yerine dokundu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	3/20
20.	Bir de el/çabukluğu gerek.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Özne	9/20
21.	Memed günler/ günü hep nişan attı.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	31/30
22.	Eskiden de kurt/eniği kurt olur.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	21/31
23.	Dedi ki sana, yatak/meselesi eşkiyanın canıdır.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Özne (İç cümle)	8/33
24.	Yedi yaşından bu yana Hacı Eşkiya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın kapısında boğaz/tokluğuna çobanlık etmişti.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı	15/34
25.	Baş/ üstüne Efem!	Ad	Durum bildirme işlevi	Cümle dışı öge	35/35

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

26.	Pınarın başında sabah/kahvaltılarını yaptılar.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Belirtili nesne	36/35
27.	Oda/ kapısına vardı.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı	17/39
28.	Altınlar lamba/ ışığında donuk donuk parladı.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı	30/40
29.	Orospu/ kucağında yatmış, söyle.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	24/51
30.	Çolak/ çetesi yok oldu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	12/52
31.	Çamların tepeleri ışık/ içinde .	Ad	Durum bildirme işlevi	Yüklem	14/52
32.	Her biri bir dert/küpü idi.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yüklem	2/54
33.	Çakırcalı, kızanlar çok iş gördüler yol /boyunca .	Ad	Yer bildirme işlevi	Zarf tümleci	29/54
34.	" Baş/ üstüne Efe," diye mukabelede bulundu.	Ad	Durum bildirme işlevi	Cümle dışı öge	33/54
35.	Rakı/ sofrası kuruldu.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Sözde özne	34/54
36.	Zeybek/oyunları oynuyorlar, saz çalıp, türküler söylüyorlardı.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne (1.cümle)	35/54
37.	Yiğit mert adam, insan/ güzeli , dal gibi.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	13/55
38.	Bir ara çiftlik/ sahibini çağırttı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne	29/55
39.	Yas/ içindeydi .	Ad	Durum bildirme işlevi	Yüklem	35/55
40.	Karşılaşmayı Çakırcalı hazırlayınca da tabii ki ona göre hazırlanıyor, hükümet /kuvvetlerine her zaman galip geliyor, onları perişan ediyordu.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	11/56
41.	Anadoludaki bütün eşkiyalar ya halkın, ya eşrafın, ya da hükümet/ adamlarının yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	11/57
42.	Af/ haberini dağda duyduğu ilk gün bir sevindi ki...(ne yapacağını şaşırıldı)	Ad	Belirtme/sınırlandırma işlevi	Belirtili nesne (sff. grubu)	22/57

Tablo 3. 36. Tamlayıcı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

43.	Efe yollara, hükümet/ konağının dört bir yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (zff. grubu)	33/58
44.	Başta Çakırcalı at üstünde, bütün çete zeybek/ türkülerisöylüyorlardı.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne	37/58
45.	Yenipazar yiğitler/yatağı idi.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	16/59
46.	Çakırcalı gibi bir Efenin dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet/ kötülüğüdür.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren İşlev	Yüklem	27/59
47.	Şaşırان halk önce meydanda, candarma /dairesinin önünde toplanmış.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	29/59
48.	Çakırcalı öğleüstü Yenipazara girdi.	Zarf	Zaman bildiren işlevi	Zarf tümleci	35/59
49.	Candarma/ dairesine gidelim.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	10/60
50.	Hükümet Konağına vardılar, orada da kimse yok.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	14/60
51.	Bir zaman at/ üstünde ağızlarını bıçak açmadı.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	21/60
52.	Sonra Efe kızanlarını kendi/ eliyle teker teker kayalıklara yerleştirdi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Sahiplik İşlevi	Zarf tümleci	14/71
53.	Kusura kalmasın, can/pazarıdır bu.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren İşlev	Yüklem (2.cümle)	11/72
54.	Mektupta pusu kurduğu yeri, pusu /günü nü, Paşa'nın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Zaman bildiren işlev	Belirtili nesne	13/72
55.	Mektupta pusu kurduğu yeri, pusu gününü, Paşa'nın at/üstünde , kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	13/72

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

56.	Sonunda Sait Paşa yüreğinde büyük bir acı, bir yenilgiyle takip/ kumandanlığından istifa ediyor.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	24/72
57.	Kendi/köyüne gelerek öz teyzesini öldürür.	Ad	Aitlik ilgisi kurur	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	18/73
58.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabaki'den de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip /müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle, tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Ad	Aitlik ilgisi kurur	Özne (zff. grubu)	16/75
59.	Cennet/ bahçesi gibi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	37/75
60.	İstasyonun dört bir yanını çoban/kılığına girmiş kızanlar sarmıştı.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	1/76
61.	Trenden inen yaşlı Arabakiye doğru cüppeli, köy/imamı kılığına girmiş orta boylu biriyürdü.	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	10/76
62.	Ova/köylüleri , dağ köylüleri, Yörükler, Çakırcalının nerede olduğunu, ne yaptığını, çadırda kimi ağırladığını biliyorlardı.	Ad	Aitlik ilgisi kurur	Özne	29/76
63.	Ova köylüleri, dağ/köylüleri , Yörükler, Çakırcalının nerede olduğunu, ne yaptığını, çadırda kimi ağırladığını biliyorlardı.	Ad	Aitlik ilgisi kurur	Özne	29/76
64.	Çakırcalının yerini söylemeleri için köylülere candarmalar/ tarafından ha bire dayak atılıyor, köylülerinse ağzından çıt çıkmıyordu.	Ad	Durum bildirme işlevi	Sözde özne	33/76
65.	Kabul ederse hükümet/ şartlarını , yüze ineceklerdi.	Ad	Aitlik ilgisi kurur	Belirtili nesne (zff. grubu)	13/77
66.	Bana bak Efe, takip/ kumandanları Ödemiş'ten dışarı gidecekler.	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Özne (2.cümle)	17/77
67.	Köyde her kim bir vukuat yaparsa, affedilenlerden her kim vukuat işlerse hükümet/ kuvvetleri karışmayacak, senden isteyecekler Efe.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	21/77
68.	Her gün, gün doğarken ovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri/ arasına alıp bir hendeğin kıyısında oturup kalıyordu.	Ad	Aitlik ilgisi kurur	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	7/79
69.	Kalktılar, İmamla çeşme/ başına geldiler.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	5/80
70.	Kızlar çeşme/ başında birbirlerine sokularak Efeyi gösteriyorlardı.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	7/80
71.	Çakırcalı on sekizlik delikanlı gibi çeşme / başında!	Ad	Yer bildiren işlev	Yüklem	8/80

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

72.	Birden Çakırcalı da kendine geldi ki, koca Çakırcalı, yanında İmam, çeşme/ başında...	Ad	Yer bildiren işlev	Yüklem	10/80
73.	Yüreğinde aşk/ ateşi vardı.	Ad	Sebeup bildiren işlev	Özne	13/80
74.	Sonra kendi/ askerlerini alıp, Çakırcalının bulunduğu yeri kuşattı.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Belirtili nesne (zff. grubu)	19/93
75.	Böyle belki on tane eşkıya çetesi, kaçakçı/ grubu imha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalı itlaf edilmiştir" diye dörtbir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşamahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Sözde özne içinde yer alır. (1.cümle)	18/94
76.	Hiç kimse, Çakırcalının düşmanları, takip/ kumandanları bile, Çakırcalı falan yere gelmiş diye Paşaya bir şey söyleyemiyordu.	Ad	Görevliyi işi yapmaı belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	33/94
77.	Köyde her gün nişan/ talimleri yaptırıyor, eğleniyordu.	Ad	Belirtme/sınırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne (1.cümle)	1/96
78.	Ev/ sahibi.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yüklem	20/97
79.	Halk/ arasında senin itibarını çürütmek için olacak.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	7/99
80.	Herif can/ damarımızı kesiyor.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Belirtili nesne	22/99
81.	İş kurşun/ oyununa dökülecekti.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı	8/100
82.	Yılan/ göbeğiyle , kuş kanadıyla varamaz oraya.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Parça bütün ilişkisini gösteren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	28/100
83.	Yılan göbeğiyle, kuş/ kanadıyla varamaz oraya.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Parça bütün ilişkisini gösteren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	28/100
84.	Köy/ odasında oturuyor.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	11/111
85.	Hiçbir silahlı kuvvet, hiçbir hükümet/ adamı Ayasurat köyüne giremezdi.	Ad	Görevliyi işi yapmaı belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	14/111
86.	Çakırcalının vaktinin çoğunu köy/ kahvesinde geçirdiğini biliyordu.	Ad	Belirtme/sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	21/111
87.	Benim tarafımdan söyleyin ki kusura kalmasın, köy/ yeridir.	Ad	Belirtme/sınırlandırma işlevi	Yüklem (2.cümle)	2/112

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

88.	Çerkesler, Arnavutlar, hükümet/ kuvvetleri .	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Yüklem içinde yer alır.	2/113
89.	Balta/ sesleri köyü dolduruyordu.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Özne	23/114
90.	Çakırcalı bulunduğu yerden balta/ seslerini de duyuyordu	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Belirtili nesne	23/114
91.	Yüz/ etleri gerilmişti ama, daha acı gülümsüyordu.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Özne (1.cümle)	24/114
92.	Çakırcalı bir gün bekledi, iki gün bekledi, ev/ halkını hükümet bırakmadı	Ad	Aitlik ilgisi karar	Belirtili nesne (3.cümle)	29/114
93.	"Ülen kahpe/ doğurdıkları! "	Ad	Aitlik ilgisi karar	Cümle dışı öge	26/115
94.	Haberci çıktıktan sonra tekrar başını elleri/ arasına aldı.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı	30/116
95.	Takip/ kuvvetleri onun bütün usullerini öğrenmiş, ona göre hareket ediyordu.	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Özne (1.cümle)	1/118
96.	Candarmalar, nizamiye/ askerleri , Çerkeş müfrezeleri, ovadaki takipçilerin tümü Salihlideki Çakırcalının üstüne yürüdü.	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	33/119
97.	Düşüp ayaklar/ altında kalan kalana.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı	31/120
98.	Hapisane/ hayatı hep böyle şahlanmış umutla sürdü.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Özne	18/31
99.	Kara Ali sanki idam/ mahkumu değil, sarayın itibarlı misafiriydi.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne (1.cümle)	18/131
100.	Kağıt/ hışırtısı gibi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Yüklem içinde yer alır.	7/132
101.	Sonra ağır ağır göz/ kapaklarını kaldırdı.	Ad	Parça-bütün ilişkisini gösteren işlev	Belirtili nesne	3/133
102.	Hacı geldi yatağın baş/ ucuna oturdu.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	4/133
103.	Onlara azıcık iyilik et, seni baş/ tacı etsinler.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	12/133
104.	Ölü/ yatağında da olsam, haber vermeliydin.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	24/134

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

105.	Efenin ardından, gece/ yarısından beri koşar adım geliyorlardı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	9/135
106.	Hem Egedeki dost, yatak, casus/ ağı burada yoktu.	Ad	Belirtme/ Sınırlandırma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	5/137
107.	Ne olursa olsun kendi/ dağna çekilmeliydi.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı	12/137
108.	Takip/ kuvvetleri iki ay durmadan aramıştı, yorulmuştu.	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Özne	15/137
109.	Çakırcalı onların arkadaşlıklarından dolayı, ömürleri/ boyuncakazanamayacakları bir para vermişti ellerine.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	21/137
110.	Çakırcalının geri döndüğünü dağ/ köylükleri , ova köylükleri, Yörükler bir anda duydular.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne içerisinde yer alır.	3/138
111.	Çakırcalının geri döndüğünü dağ köylükleri, ova/ köylükleri , Yörükler bir anda duydular.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne içerisinde yer alır.	3/138
112.	Dedeleri Çakırcalı gibi efe/ belasına uğramışlardı.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	7/139
113.	Bu yüzden de sırf efe/ şerrinden korunmak için evlerinin yanına sağlam bir kule yaptırmışlar.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	8/139
114.	Başta para/ meselesini halletmek gerekti.	Ad	Neden bildiren işlev	Belirtili nesne (af. grubu)	27/139
115.	Gücüm yetseydi, baş/ üstüne Efe.	Ad	Durum bildiren işlev	Cümle dışı öge	11/140
116.	Oradaki milisleri silah/ altına derhal çağırdım.	Ad	Durum bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	2/151
117.	Ne kadar sandalcı varsa, milise kayıtlı olsun olmasın, hemen silah/ altına aldım.	Ad	Durum bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	3/151
118.	Bir de bölgede ne kadar borazancı varsa silah/ altına aldım.	Ad	Durum bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	4/151
119.	Burada yakaladığımız asker/ sayısı 1300 kişiydi.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne içerisinde yer alır.	14/152
120.	Eşkiyalar hükümet/ kuvvetleriyle alay ediyorlar adeta.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Aitlik ilgisi kurar	Zarf tümleci	19/152

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

121.	Bir iki değil eşkıya/ çetesi , on beş, belki yirmi var.	Ad	Belirtme/ Sınırlandır- ma işlevi	Özne içinde yer alır.	20/152
122.	Eşkıyayı ateş/ çemberine alıyorum, gece oluyor, eşkıya çemberi yarıp kaçıyor.	Ad	Her zaman karşılanan karakteristik özelliği bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	35/152
123.	Onun yüzünden nice zaptiye/ zabitleri yerlerinden olmuşlar, terfi edememişler, hatta işlerinden atılmışlar.	Ad	Görevliyi işi yapmanı belirten işlev	Özne içerisinde yer alır. (1.cümle)	17/153
124.	Halk/ arasında da kötü bir inanç var.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	20/153
125.	Benim kurduğum istihbarat/ ağı boyuna işliyor.	Ad	Belirtme/ Sınırlandır- ma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	28/153
126.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ/ kurdunun olağanüstü bir cesareti, kendine büyük bir güveni var.	Ad	Belirtme/ Sınırlandır- ma işlevi	Özne içinde yer alır. (2.cümle)	7/154
127.	Gerisi tütün/ kaçakçısı , tütün kolcularıydı.	Ad	Görevliyi işi yapmanı belirten işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	32/154
128.	Gerisi tütün kaçakçısı, tütün/ kolcuları ydı.	Ad	Görevliyi işi yapmanı belirten işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	32/154
129.	Gece yağmur/ altında , Kara İsmail'in köyüne doğru ilerledik.	Ad	Durum bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	36/154
130.	Çakırcalı, üzerine gönderilen hükümet/ kuvvetleri yle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.	Ad/Edat grubunun ad unusuru	Aitlik ilgisi karar	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	25/155
131.	Tabur/ dahilinden intihap edeceğim beş candarma ile Aydın'daki takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Ad/Edat grubunun ad unusuru	Aitlik ilgisi karar	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	33/155
132.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet/ kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	4/156
133.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur/ dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı. (sff. grubu)	4/156

Tablo 3. 36. Tamlayanı da tamlananı da tek kelime olan belirtisiz ad tamlaması.
(Devam)

134.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk/ arasında seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı. (sff. grubu)	4/156
135.	İsteğimin mutlak yerine getirilmesi için hükümet/ nezdinde teşebbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	10/156
136.	Bütün gençliği av/ ardında geçmiş.	Ad	Durum bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	26/157
137.	Ömrü/ boyunca sarp kayalarda geyik avcılığı yapmış, çakı gibi bir delikanlıydı.	Ad	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	27/157

Tablo 3.36.da bulunan kelime grubunun eserde 137 kez geçtiği tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 1 kez sıfat, 4 kez zarf, 132 kez de ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun ad görevinin 9 adedinde edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu görülmüştür. Kelime grubunun zarf görevinde genellikle zaman bildirme işlevini yerine getirdiği belirlenirken cümlede görevliyi-işi yapanı bildirme, aitlik bildirme, belirtme/sınırlandırma ve her zaman karşılaşılan karakteristik özelliği bildirme gibi anlamlarda bulunduğu da tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok yer tamlayıcısı ve özne görevi yaptığı görülmüştür.

3.4.1.1.2.2.1.2.Tamlayanı sıfat olan belirtisiz ad tamlaması.

Tablo 3. 46.Tamlayanı sıfat olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir/ dakika içinde yola çıktılar.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	32/11
2.	Yıllar yılı kulağında bir/ ağıt sesi , anasının sesi: (var)	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Özne içinde yer alır.	27/12
3.	Pınar,yosun tutmuş eski bir/ çam oluşundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	1/34

Tablo 3. 37. Tamlayanı sıfat olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

4.	Bunlar böyle konuşurken bir/ ıslık sesi geldi.	Ad	Belirtme/Sı nırlandırma işlevi	Özne	13/36
5.	Az bir/ zaman içinde müfrezeden kimse kalmadı, hepsi vuruldu.	Ad	Belirtme/Sı nırlandırma işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	8/51
6.	Silahına davranmışken, Çakırcalı birden bu /laflar üstüne geri indirdi.	Ad	Neden bildiren işlev	Zarf tümleci	34/51
7.	Kan küçük bir/ taş çukuruna göllenmişti.	Ad	Belirtme/Sı nırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı	6/52
8.	İki/ gün içinde İraza gitti geldi.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	33/74
9.	Bir/ şafak vakti Kayaköy'e girdi.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	21/79
10.	" İki/ gün içinde ..." (gel)	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	4/80
11.	Üç/ gün içinde Hacı Mustafa köylerden gözü pek delikanlıları seçti.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	8/92
12.	Bir/ şafak vakti Köşk deresine geldiler.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	30/100
13.	Yolda karşılarından bir çoban, birkaç Yörük, birkaç/ köylü delikanlısı geldi.	Ad	Belirtme/Sı nırlandırma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	16/115
14.	Ama Çakırcalı isteseydi mevcudunu bine, iki bine, hatta beş, on bine çıkarabilir, bir/ isyan kuvveti olabilirdi.	Ad	Belirtme/Sı nırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne (2.cümle)	
15.	Bir/ şafak vakti çarpışma başladı.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	
16.	Birkaç/ dakika içinde Mutafların evi önünde, kasabanın sokaklarında tek canlı kalmadı.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	32/120
17.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her/ köşe başında , her ağaç dibinde Efeyi aradı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	28/131
18.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her köşe başında, her/ ağaç dibinde Efeyi aradı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	28/131
19.	Bir/ mısır tarlasına düştüler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	5/132
20.	Mısırların yaprakları birbirine değişiyor, hafif bir/ yaprak sesi çıkıyordu.	Ad	Belirtme/Sı nırlandırma işlevi	Özne (2.cümle)	6/132

Tablo 3. 37. Tamlayıcı sıfat olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

21.	Uzak bir/ su çıktısı geliyor.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Özne	8/132
22.	Bir/ at hızıyla çamlı yamaçtaki ilk obaya götürdüler.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Kılışın onu meydana getiren unsurla ilişkisini belirler.	Zarf tümleci	36/132
23.	Kokulu, asırlarca denenmiş, binbir/ dağ çiçeğinden yapılan merhem sürüldü yaraya.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	1/133
24.	Çakırcalı bu kadarlık az bir/ zaman içinde halkı yılmış, gücünü yitirmiş buldu.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	8/138
26.	Arpazın yukarısından, yamaçtan bir/ tüfek sesi geldi.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Özne	19/140
27.	Bundan sonraki hatıralarımda da göreceksiniz ki, her işimde, her/ eşkıya takibindeki başarımda, başyardımcım Osman olmuştur.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (2.cümle)	13/151
28.	Altı ay gibi kısa bir zaman/ içinde , bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Ad	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	16/155
29.	Aldığım bu ikinci telgraf/ üstüne , yeniden kardeşim Osmanla hazırlığa başladık.	Ad	Neden bildirme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	14/157
30.	Bütün korkunç hikayeleri, büyük şöhretiyle Çakırcalı gözümüzde bir/ efsane devi , bir efsane kahramanıydı.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	16/157
31.	Bütün korkunç hikayeleri, büyük şöhretiyle Çakırcalı gözümüzde bir efsane devi, bir/ efsane kahramanıydı .	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	16/157
32.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir/ candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refakatime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması.	Ad	Görevlinin adını belirten işlev	Özne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	5/160
33.	Bu arada Çakırcalının bulunduğu söyledikleri yerde, bir/ sigara ateşi yandı, söndü.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Özne (1.cümle)	18/173
34.	Oyalayıcı arkadaşlarını yanına çekebilmek için, müfrezeyi çok şiddetli bir/ ateş altına aldı.	Ad	Belirtme/Sınırlandırma işlevi	Yüklem	18/174

Tablo 3.37.de yer alan kelime grubunun eserde 34 adet bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 2 kez zarf, 32 kez de ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubun ad görevinin 2 adedinde edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun cümledeyer bildirme, belirtme/sınırlandırma ve zaman bildirme gibi anlamlarda sıkça bulunduğu bu nedenle dedaha çok zarf tümleci ve yer tamlayıcısı görevi yaptığı gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.2.2.1.3.Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 47. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1	Rum/ eşkiyaları olsa gerektir.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne	9/11
2.	Ölüyü alıp Ayasurat / köyüne götürdüler.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	23/12
3.	Memed İptidai/ mektebini bitirmiş, bir iki yıl da Ödemiş'teki medresede okuduktan sonra okumayı bırakıvermişti.	Ad	Kurum adı yapan işlev	Belirtili nesne (1.cümle)	31/12
4.	Ödemiş/ ovası ışığa keserdi o gelirken.	Ad	Yer adı yapan işlev	Özne	29/14
5.	İsteseler Yörük/ çadırlarında birkaç gün kalabilirdi.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Yer tamlayıcısı	33/17
6.	Atıcılık Allah/ vergisi değildir.	Ad	Karakteristik özelliği bildiren işlev.	Yüklem içerisinde yer alır.	37/18
7.	Hacı o yanlara doğudan iskan edilmiş bir Kürt/ aşiret indendi.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Yüklem	13/20
8.	Akşam olurken aşağılardaki Yörük/ obasına indiler.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/20
9.	Ben sizleri Beşparmak/ dağında sanıyordum.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	17/31
10.	Beşparmak/ dağını tuttular.	Ad	Yer adı yapan işlev	Belirtili nesne	35/31
11.	Yörük/ ağası , Veli Memedi bir yana çekip (konuştu)	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne (Eksiltili c.)	36/31

Tablo 3. 38. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

12.	Yörük/ ağası bir koyun kestirdi, iyi bir ziyafet çektirdi onlara.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletinle ilişkisini belirten işlev	Özne (1.cümle)	20/32
13.	Çakırcalı,yaşlı Yörük/ ağasının elini öptü.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletinle ilişkisini belirten işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	32/32
14.	Beşparmak/ dağının doruğuna yakın bir pınarın başına vardılar.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	36/32
15.	"Hacı," dedi, "biliyor musun Yörük/ ağası ne dedi?"	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletinle ilişkisini belirten işlev	Özne	2/33
16.	Oysa Hacı Mustafa Yörük/ çadırlarına gitmek istiyordu.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletinle ilişkisini belirten işlev	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	28/35
17.	Biz öteki Yörük/ çadırlarına gitmeyeceğiz.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletinle ilişkisini belirten işlev	Yer tamlayıcısı	2/36
18.	İki kızan gönder Posluoğluna .	Ad	Birleşik ad yapan işlev	Yer tamlayıcısı	25/52
19.	İşte o Posluoğlu bu Posluoğludur .	Ad	Birleşik ad yapan işlev	Özne-yüklem	1/53
20.	Bir gecede k öylülerin şikayet ettikleri birkaç Arnavut/ ağasını öldürdüler.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletinle ilişkisini belirten işlev	Belirtili nesne	14/54
21.	O zamanın İzmir/ Valisi Kamil Paşa idi.	Ad	Görevliyi işi yapanı bildiren işlev	Özne içinde yer alır.	6/56
22.	En değerli adamlarını Çakırcalı/ üstüne takipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşsalar da bu karşılaşma Çakırcalının isteğiyle oluyordu.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	7/56

Tablo 3. 38. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

23.	O zamanlar İzmir'de "Vitol" adında bir İngiliz/ ailesi vardı.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	18/56
24.	Londra/ gazeteleri , Avam Kamarası Çakırcalıyla ilgileniyor, gazeteler maceralarını yazıyordu.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	1/57
25.	Londra gazeteleri, Avam/ Kamarası Çakırcalıyla ilgileniyor, gazeteler maceralarını yazıyordu.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	1/57
26.	İzmirde Çakırcalının adamı Vitoller, sonra Londra/ gazeteleri Türkiye'deki bir eşkıyaya karşı bu kadar ilgi gösterebilirler.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne içerisinde yer alır.	3/57
27.	Hükümet Çakırcalıyla yüze inme şartlarını görüşmek üzere Mister Vitölü, Ödemiş/ Kaymakamını , bir de eşraftan Arif Ağayı tayin etti.	Ad	Görevliyi işi yapanı belirten işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	14/58
28.	Çete, Çine/ kazasının Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarına, ne tahsildar, hiç kimse gelemez.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	23/58
29.	En çok Yenipazar/ köylülerinin kızlarını gelin etmiş, Yenipazar/ köylülerinin fikirlerini doyurmuştu.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.ve 2.cümle)	17/59
30.	Bu sefer Çakırcalı da Rum/ eşkıyalarının himayecilerini dağa kaldırır.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	11/73
31.	Rum/çeteleri , teker teker yok edilirler.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne	15/73
32.	Çadırın içi Yörük/ kilimleriyle süslenmişti.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Zarf tümleci	37/75
33.	Dedikleri gün tren Ödemiş/ İstasyonunda durdu.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	1/76

Tablo 3. 38. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

34.	Hükümet, koskoca Osmanlı/ İmparatorluğu , bu sefer doğrudan doğruya Çakırcalının ayağına düşüyordu.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	4/77
35.	Efe, canımız isteyip de Ödemiş gittiğimiz zaman, Ödemiş'te ne kadar candarma varsa hepsi Ödemiş/ sınırları dışına çıkarılacak.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	2/78
36.	Bir sabah atlara binerek Ödemiş/ yolunu tuttular.	Ad	Yer bildiren işlev	Belirtili nesne	16/78
37.	Bizim burada olduğumuzu tüm Osmanlı/ ordusu bir araya gelse bulamaz.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne (zff. grubu)	27/91
38.	Nerde bir Çakırcalı/ lafı duysa, askerini çekip oraya koşuyordu	Ad	Belirtme-Sınırlandırm a işlevi	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	15/94
39.	Gözünü Tire/ zenginlerinden birisine dikmişti.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	14/97
40.	Dağlardan giderek, öte yüze, Muğla/ taraflarına geçtiler, orada da bir zengini soydular.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (1.cümle)	8/98
41.	Antalya/ dağlarında bir buçuk aykadar dinlendiler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	10/98
42.	Yörük/ Ağası.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne	1/99
43.	Bir şafak vakti Köşk/ deresine geldiler.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	30/100
44.	Sonra Ödemiş/ Kaymakamına bir mektup yazdı.	Ad		Yer tamlayıcısı	31/114
45.	Bu arada, mektup Kaymakamın eline ulaşmadan yolu kesip Muğla/ postasını soydu.	Ad	Belirtme-Sınırlandırm a işlevi	Belirtili nesne	33/114
46.	Ödemiş/ Kaymakamı mektubu alıp, posta soyma olayını da duyunca Çakırcalının aile efradını hapisten çıkarıp köyüne yolladı.	Ad	Görevliyi işi yaparı belirten işlev	Özne	35/114
47.	Bu yatak Kula/ köylerinden birindeydi.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem içinde yer alır.	14/118
48.	Kula/ zenginlerinden birini yakalayıp dağa kaldırdılar.	Ad	Belirtme-Sınırlandırm a işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	20/118

Tablo 3. 38. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

49.	Bütün Ege/ köyleri emrine hazırdı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	24/119
50.	Çakırcalı/ çetesi otuz kişiydi.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne	1/120
51.	Ödemiş/hapisanesinde arkadaşlarına baktı baktı, "Sizin gibi korkak arkadaş olmaz olsun," dedi.	Ad	Kurum adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	11/131
52.	Ödemiş/ sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her köşe başında, her ağaç dibinde Efeyi aradı.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	28/131
53.	Yörük/ cerrahları da sökün etmişti.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne	32/132
54.	Yörük/ cerrahları başında kuş gibidönüyorlardı.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne	15/133
55.	Her soruşunda Ödemiş/ hapisanesinde olduğunu söylüyorlardı.	Ad	Kurum adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	21/133
56.	Ödemiş/ hapisanesinde Efem.	Ad	Kurum adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	21/133
57.	Ölümlerden ölüm beğen Çakırcalı/ çetesi!	Ad	Sahiplik ilgisi kurar	Özne	20/135
58.	Konya/ ovasını bir uçtan bir uca geçip Ermenek'e, oradaki Yörüklere vardılar.	Ad	Yer adı yapan işlev	Belirtili nesne	1/137
59.	Bir akşam Ermenek/ dağlarından yola düştüler.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	18/137
60.	Yörük/ göçüyle dönüyorlardı.	Ad/Edat grubunun ad unusurunu oluşturur.	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Zarf tümleci	18/137
61.	Her biri Yörük/ kılığna girmiş, tüfekleri develere saklamışlar, atlara binmişlerdi.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Yer tamlayıcısı (1. cümle)	19/137
62.	Yanlarında bir de, çoluk çocuğuyla Yörük /ailesi vardı.	Ad	Bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	20/137

Tablo 3. 38. Tamlayıcı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

63.	Yörük/ göçü yirmi, yirmi beş günde Ermenek'ten Babadağ eteklerine geldi.	Ad	Bir şeyin veya âlâmetin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne	24/137
64.	Yörük göçü yirmi, yirmi beş günde Ermenek'ten Babadağ/ eteklerine geldi.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	24/137
65.	Bir Yörük/ aşiretine misafir oldu.	Ad	Bir şeyin veya âlâmetin o milletle ilişkisini belirten işlev	Yer tamlayıcısı	25/137
66.	Akçay/ köprüsü yapılacaktır.	Ad	Yer adı yapan işlev	Sözde özne	4/139
67.	Çerkes/ muhafızları da yanlarında...(konuştu)	Ad	Bir şeyin veya âlâmetin o milletle ilişkisini belirten işlev	Özne (Eksiltili c.)	18/139
68.	Akçay köprüsü/ yerine ondan üç bin altın ...(aldı)	Ad	Yer adı yapan işlev	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	31/139
69.	Osman Beyi önlerine katıp bütün Arpaz/ çarşısını dolandırdılar.	Ad	Yer adı yapan işlev	Belirtili nesne	15/140
70.	Bolu/ taraflarında bir zengin evini basmış.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	17/154
71.	Geldiğimin, yani Düzce Candarma/ Kumandanlığına tayin oluşumun ikinci ayı	Ad	Görev adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	31/152
72.	Düzce/ dağlarının bu sıralar en yaman eşkiyası Kara İsmail.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne içinde yer alır.	12/153
73.	Neredeyse Düzce Candarma/ Dairesine gelip... (konuştu)	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	25/153
74.	Bolu, Düzce/ dolaylarında bundan sonra hemen hemen hiçbir vukuat olmadı.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	18/155
75.	Hükümet bütün yurttaki tecrübeli, yiğit elemanlar arıyor, Çakırcalı/ üstüne yolluyordu.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	29/155
76.	Aydın'da takip edilecek çete Çakırcalı / çetesi ise, evveleminde derece-i selahiyetimin tayinini isterim.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem (1.cümle)	3/156
77.	Ayrıca eski arkadaşım Bolu/ mebusu Habip Bey'e de bir mektup yazıp, durumu bildirdim.	Sıfat (Unvan Sıfatı)	Görevi yapanı belirten işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (zff. grubu)	9/156
78.	Bunun üstüne Rasim Paşa yanına Habip Beyi de alarak, Dahiliye/ Nazırı Halil Bey'e gidiyor.	Sıfat (Unvan Sıfatı)	Görevi yapanı belirten işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	17/156

Tablo 3. 38. Tamlayanı özel ad olan belirtisiz ad tamlaması. (Devam)

79.	Telgraf şifreli olarak Bolu/ Mutasarrıflığına , oradan da bana bildirilmiştir.	Ad	Görev adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	21/156
80.	Dahiliye Nezareti/ Celilesinin şifreli telgrafnamesinin hallidir.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yüklem içinde yer alır.	23/156
81.	Düzcce Jandarma/ Kumandanı Yüzbaşı Rüştü Beye... (duyurur)	Sıfat (Unvan Sıfatı)	Görevi yapanı belirten işlev	Yer tamlayıcısının içerisinde yer alır. (Eksiltili c.)	1/157
82.	Dahiliye Nezareti/ Celilesinden şerefmevrut olup sureti aynen balaya tercüme olunan 28 Temmuz 327 tarihli şifreli telgrafname bugün saat 9 raddelerinde alındı.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	
83.	Siz Afyon/ üstünden İzmir'e gidin.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	11/159
84.	Bolu/ mebusu Habip Kanlıcada oturuyordu.	Sıfat (Unvan Sıfatı)	Görevi yapanı belirten işlev	Özne içerisinde yer alır.	16/159
85.	Paşa, Çakırcalı/ ailesinin kendisini çok üzdüğünü söyledi.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	18/160
86.	Yemekte hep Çakırcalı/ meselesini konuştu.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Belirtili nesne	36/160
87.	Ülen, ben Çakırcalı/ hakkında , ne biliyorsam hepsini efendilere söyledim.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	19/171
88.	Bir an öylesine ateş açıyorlar ki tek tük, ölgün, hedefi belli değil, karşıdakinin Çakırcalı/ çetesi olduğuna inanmazsın.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (2.cümle)	8/178
89.	Hendek/ kazasının Karaçökek köyünden Mehmet Çavuş.	Ad	Yer adı yapan işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	19/178
90.	Böyle düşününce bütün deliller Çakırcalı/ üstüne toplanıyordu.	Ad	Aitlik ilgisi karar	Yer tamlayıcısı	34/178
91.	Çetenin esas yatakları Ödemiş /taraf larıdır.	Ad	Yer bildiren işlev	Yüklem	32/179

Tablo 3.38.de bulunan kelime grubunun eserde 91 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde 2 kez sıfat, 89 kez de ad görevinde kullanıldığı, ad görevinin 2 adedinde de edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümlede; yer bildirme, yer adı yapma, kurum adı yapma, bir şeyin veya âlametin o milletle ilişkisini belirtme gibi anlamlarda bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum, belirtisiz ad tamlamalarının kurum adı yapma yer adı yapma gibi işlevinin sık sık kullanıldığını göstermektedir. Kelime grubunun cümlede daha çok yer tamlayıcısı ve özne görevi yaptığı belirlenmiştir.

3.4.1.1.2.2.2. Tamlayanı birden fazla unsur olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 48. Tamlayanı birden fazla unsur olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Tarihçilerimiz bunu o zamanki İngiliz yayılma, Osmanlı İmparatorluğunu parçalama/ politikasına belki bağlayabilirler.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış ve durumla olan münasebeti gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	5/57
2.	Bu da Anadoludaki eşkıyalık, Egedeki efelik/ tarihi üstüne çok ilgi çekici bir inceleme, bir aydınlatma olabilir.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Yüklem içinde yer alır.	9/57
3.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı/karşısında kaplan kesilen Efe aslında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz bir adammış.	Zarf	Durum bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	5/119
4.	Yarpuz, yosun, çam, su, çimen /kokusu.	Ad	Aitlik ilgisi kurar	Özne (Eksiltili c.)	10/34
5.	Bütün ısrarlara, kapıyı kırma, evi yıkma/tehditlerine rağmen Mutaf kapıyı açmıyordu.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış ve durumla olan münasebeti gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	36/120

Tablo 3.39.da bulunan kelime grubunun eserde 5 kez geçtiği tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde daha çok ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede, mastar ile ifade edilen kılış ve durumla olan münasebeti gösterme, ait olma gibi anlamlarda bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok yer tamlayıcısı görevi yaptığı gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.2.2.3. Unsurları Kelime Grubu Olan Belirtisiz Ad Tamlamaları

3.4.1.1.2.2.3.1.Tamlayanı kelime grubu olan belirtisiz ad tamlamaları

3.4.1.1.2.2.3.1.1.Tamlayanı ad fiil grubu olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 49. Tamlayanı ad fiil-ad fiil grubu olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efeyi öldürme/ işini de yakın ahbabı Haşan Çavuşa havale etmişlerdi.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Belirtili nesne	10/12
2.	Beklemek/sırası bende.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Özne	18/19
3.	Tarihçilerimiz bunu o zamanki İngiliz yayılma, Osmanlı İmparatorluğu'nu parçalama/politikasına belki bağlayabilirler.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Yer tamlayıcısı	5/57
4.	Kızanlar yüze inmek/ taraftarı değildi.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	7/58
5.	Çakırcalı da yüze inme/ şartlarını konuşmak için bir heyeti kabul edeceğini söyledi.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Belirtili nesne (af. grubu)	13-14/58

Tablo 3. 40. Tamlayanı ad fiil-ad fiil grubu olan belirtisiz ad tamlaması.(Devam)

6.	Çakırcalının şartlarının başında devlete karşı Mister Vitölün kendisine kefil olması/şartı geliyordu.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Özne	17/58
7.	Bir yanda korkunç şartlarının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak /zorunda kalmayacağı... (var)	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Özne içinde yer alır. (Eksilitili c.)	10/78
8.	İhtiyarın bu meydan okuması/üstüne... (konuştu)	Ad	Neden bildiren işlev	Zarf tümleci (Eksilitili c.)	4/91
9.	Bir kere bile durmak/ yiğitliğini gösteremedi.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Belirtili nesne	4/99
10.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukat çıkarma/ ihtisasıyla Efe ortalığı kasıp kavuruyor, her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	14/113
11.	ÖdemişKaymakamı mektubu alıp, posta soyma/ olayını da duyuncaÇakırcalının aile efradını hapisten çıkarıp köyüne yolladı.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	35/114
12.	Kara Alinin yakalanma/ haberini aldığından beri Çakırcalı bu olay üstüne ağzını açıp da bir laf etmemişti.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Belirtili nesne (zff. grubu)	28/116
13.	Çarpışma/ yerinden ayrılan Çakırcalı o hızla, doğru Turgutlu'ya geldi.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Özne içinde yer alır.	12/120

Tablo 3. 40. Tamlayanı ad fiil-ad fiil grubu olan belirtisiz ad tamlaması.(Devam)

14.	Bütün ısrarlara, kapıyı kırma, evi yıkma/tehditlerine rağmen Mutaf kapıyı açmıyordu.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	36/120
15.	Çakırcalı gibi bir adamı tenkil etme /şerefi bizim olacaktı.	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Özne	23/157
16.	Bir tek merci ile muhabere etmek...(zorundayız), o da yalnız İzmir Valisi olmak/ şartıyla .	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Zarf tümleci (Eksilitili c.)	34/159
17.	Karanlık bastırmadan, muhakkak bir netice almak/mecburiyetindeyiz .	Ad	Mastar ile ifade edilen kılış veya durumla olan münasebeti gösteren işlev	Yüklem içinde yer alır.	1/176

Tablo 3.40.da bulunan kelime grubunun eserde 17 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubu söz diziminde daha çok ad görevinde, 2 kez de edat grubunun ad unsuru görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun tamlayan unsuru, bir hareketi belirttiği için cümlede mastar ile ifade edilen kılış ve durumla olan münasebeti gösterme, anlamıyla bulunduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok zarf tümleci ve nesne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.2.3.1.2. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtisiz ad tamlaması.

Tablo 3. 50. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bazılarınca Vitollerle Çakırcalı /münasebeti bu yüzden başlamıştı.	Ad	Bağ kurma işlevi	Özne	22/56
2.	Bozdoğanla Nazilli/ arasındaki Akçay köprüsünü sel götürmüştü.	Ad	Yer bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	21/138

Tablo 3. 41. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtisiz ad tamlaması.(Devam)

3.	Sakaryayla Akçakoca/arasını tuttuk.	Ad	Yer bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	28/151
4.	İzmir Vilayeti dahilinde Çakırcalının takibi için, baştaaskeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil/keyfiyetinin münhasıran benim müfrezeme verilmesi...(rica olunur)	Ad	Bağ kurma işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksilitili c.)	1/160
5.	Orayla Çakırcalı/ arası üç yüz, çok çok dört yüz metredir.	Ad	Yer bildiren işlev	Özne	25/175

Tablo 3.41.de bulunan kelime grubunun eserde 5 kez geçtiği belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede, bağ kurma ve yer bildirme anlamıyla kullanıldığı görülürken,özne ve nesne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.2.3.1.3. Tamlayanı birleşik ad grubu olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 51.Tamlayanı birleşik ad grubu olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yanık İbrahim/ Çetesi , öteki çeteler sinerler.	Ad	Sahiplik İşlevi	Özne içinde yer alır.	16/73
2.	Onlar daha düze inmeden Kara Ali/ Çetesi bir köy basıp Ağanın oğlunu dağa kaldırdı.	Ad	Sahiplik İşlevi	Özne (zff. grubu)	4/97

Tablo 3.42.de bulunan kelime grubunun eserde 2 kez geçtiği belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede, sahiplik bildirme anlamıyla yer aldığı saptanırken, özne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.2.3.1.4. Tamlayanı sıfat fiil olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 52.Tamlayanı sıfat fiil olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Affin saraydan doğrudan doğruya geldiği/ haberini de almıştı.	Ad	Belirtme /sınırlandırma işlevi	Belirtili nesne	5/77

Tablo 3. 43. Tamlayanı bağlama grubu olan belirtisiz ad tamlaması.(Devam)

2.	Birkaç gün sonra şartların kabul edildiği/ haberi geldi Efeye.	Ad	Belirtme /sınırlandırma işlevi	Özne	9/78
3.	Aradan bir ay geçmişti ki, Kara İsmailin artık her gece, korkusuzca evinde kaldığı /haberini aldım.	Ad	Belirtme/ sınırlandırma işlevi	Belirtili nesne (2.cümle)	1/154
4.	Benden çekindiğin/şayiaları olmasaydı.	Ad	Belirtme/ sınırlandırma işlevi	Özne	8/155

Tablo 3.43.te bulunan kelime grubunun eserde 4 kez geçtiği belirlenmiştir. Kelime grubu, söz diziminde ad görevinde kullanılırken cümlede, belirtme/sınırlandırma anlamıyla kullanıldığı saptanmıştır.Kelime grubunun cümlede özne ve nesne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.2.2.3.1.5. Tamlayanı unvan grubu olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 53.Tamlayanı unvan grubu olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hatta, Yıldızda Çakırcalı Efe/lafının edilmesini Abdülhamidin yasak ettiği kulağımıza geliyordu.	Ad	Belirtme/ sınırlandırma işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (af. grubu)	20/157

Tablo 3.44.de bulunan kelime grubunun eserde 1 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı; cümlede belirtme, sınırlandırma anlamıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede nesne görevi yaptığı belirlenmiştir.

3.4.1.1.2.2.3.1.6. Tamlayanı cümle olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 54.Tamlayanı cümle olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İstedığınız yetkileri söyler misiniz? demesi/üstüne, Habip Bey cebinden not defterini çıkardı, yukarıda yazdığımız maddeleri okudu.	Ad	Kılışım işi yapana ait olduğunu bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	22/160

Tablo 3.45.te bulunan kelime grubunun eserde 1 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı cümlede de kılışın işi yapana ait olması anlamıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede zarf tümleci görevi yaptığı belirlenmiştir.

Eserde toplamda 297 adet belirtisiz ad tamlaması kullanılmıştır. Eserde yer alan belirtisiz ad tamlamaları söz dizimi içerisinde 281 kez ad görevinde kullanılırken, 9 kez zarf görevinde, 7 kez de sıfat görevinde kullanılmıştır. Belirtisiz ad tamlaması eserde en çok aitlik anlamında 88 kez kullanılmıştır. 29 kez belirtme anlamında, 22 kez yer bildirme anlamında, 12 kez görevliyi işi yapanı belirtme anlamında, 9 kez de ikinci ögenin birinci ögeye ait her zaman karşılaşılan özelliğini belirttiği anlam da kullanılmıştır. Kelime grubu 137 kez de farklı anlamlarda kullanılmıştır. Belirtisiz ad tamlamaları cümle içerisinde 83 kez özne görevinde kullanılmıştır. 62 kez yer tamlayıcısı, 47 kez de nesne görevinde kullanılmıştır. Sözü edilen kelime grubu 195 kez cümle içerisinde farklı görevlerde kullanılmıştır.

3.4.1.1.3. Zincirleme Ad Tamlamaları

3.4.1.1.3.1. Zincirleme ad tamlamalarının kuruluşu ve sınıflandırılması

Zincirleme ad tamlaması ile ilgili görüşler, bu tamlamanın bir belirtili ad tamlaması olduğu ve ayrı bir başlık altında incelenmesinin yanlış olduğu şeklindedir. Bunlardan Ergin (2004:382) ad tamlamalarını “belirli isim tamlaması” ve “belirsiz isim tamlaması” biçiminde iki gruba ayırarak incelemiş, zincirleme isim tamlamasına yer vermemiştir. Leyla Karahan (2014:42) bir isim tamlamasının başka bir isim tamlamasına bağlanması ile oluşan yeni kelime grubunda üç isim unsurunun görev aldığı düşünmenin doğru olmadığını ifade ederek bu tamlamayı üçüncü bir tür olarak kabul etmemiştir.

En az iki tamlamanın yan yana geleceği hesap edilirse bu tamlamalardan birinin belirtisiz ad tamlaması olması ihtimaline karşı bütün tamlamanın belirtili ad tamlaması içinde değerlendirilemeyeceği düşünülmektedir. Belirtili ad tamlamasında birden fazla tamlayan ya da birden fazla tamlanan bulunabilmektedir. Zincirleme ad tamlamasında ise en az iki tamlama bulunmaktadır. (Ad+ilgi hâli eki)+(ad+iyelik eki+ilgi hâli eki)+(ad+iyelik eki)

3.4.1.1.3.2. Zincirleme ad tamlamasının işlevleri

1.Zincirleme ad tamlamaları, belirtili ve belirtisiz ad tamlamalarını içinde barındırdığından bu tamlamaların işlevleri zincirleme ad tamlaması için de geçerlidir.

3.4.1.1.3.2.1. Tamlayıcı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 55. Tamlayıcı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Senin babanın/ tüfeğikamı ciğeri beş para etmezlerin elinde.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	18/14
2.	Ağanın yanındakilerin/ yüzleri sapsarı olmuştur.	Ad	Parça-bütün ilişkisini gösteren işlev	Özne	15/40
3.	O devrin gerçeklerinden/ birisi de ÇakırcalınınAvrupada, daha çok Londrada tanınmasıdır.	Ad	Belirsizlik işlevi	Sözde özne	24/56
4.	Sait Paşa tam Çakırcalının tüfeğinin/ağızına geliyor.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	24/71
5.	Sait Paşa haber verdikleri yerde tabii ki Çakırcalıyı bulamıyor, aynı boğazdan Çakırcalınınsilahının/altından ikinci defa gene geçiyor.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (2. cümle)	3/72
6.	Bu dağa kaldırılanlar Çakırcalının, öteki efelerinin/ yatakları, himayecileri.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	4/73
7.	Efenin adamlarından/biri vardı Rüstem Beye:	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	6/112
8.	Rüstem Bey ve birkaç asker atın tırnağının /dibine düştü.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı	24/112
9.	Bunların içinde Çakırcalının adamlarından/ bir iki kişi vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	17/115
10.	Yataklardan birinin/evine yerleştiler.	Ad	Sahiplik işlevi	Yer tamlayıcısı	13/118
11.	Mutafların evlerinin/önü mahşere kesti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	25 /120
12.	Efe Hacının sesinin/dediğini anladı:	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene (kişiye)ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	15/132
13.	İki kazanın bir sürü köyünün/gececeği bir köprüydü.	Sıfat	Kılışın gerçekleşti-rene (kişiye)ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem içinde yer alır.	22/138

Tablo 3. 46. Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

14.	Osman Beyin, kardeşinin/ yiğitliğinin çoğu da bu kuleden geliyordu.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne içinde yer alır.	10/139
15.	Osman Beyin, kardeşinin yiğitliğinin/çoğu da bu kuleden geliyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	10/139
16.	Benim çıktığım istikamet Kara İsmailin köyünün/ bulunduğu yerin tam aksi bir istikamet.	Sıfat	Durumun gerçekleşene(nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Yüklem içinde yer alır.	21/154
17.	Benim çıktığım istikamet Kara İsmailin köyünün bulunduğu yerin/tam aksi bir istikamet.	Sıfat	Yer bildiren işlev	Yüklem içinde yer alır.	21/154
18.	Benim müfrezemdekilerin/her biri bir Kara İsmail.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	29/154
19.	Dahiliye Nezareti Celilesinin şifreli telgrafnamesinin/hallidir.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	23/156
20.	Bu da Ahmet Ağanın kardaşının/oğlu, Süleyman.	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	12/171
21.	Osman Beyin oğlunun/ paranın hazır olduğunu, yarısını da yarın hazır edeceğini söylediğini, Efeye söyledim.	Ad	Kılışın gerçekleştirene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili Nesne	31/171
22.	Bugün de bu eskiden hazırlattığı istihkamlardan/ birinde müsademeyi kabul etmişti.	Ad	Belirsizlik işlevi	Yer tamlayıcısı	4/175
23.	Bu kadarcesur olmasan buraya kadar benim tüfeğimin/ altına kadar gelmezdin.	Ad	Yer bildirme işlevi	Zarf tümleci	28/176

Tablo 3.46.dabulunan kelime grubunun eserde 23 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde 2 kez de sıfat görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.Kelime grubunun cümlede; yer bildirme, kılışın gerçekleştirene (kişi) ait olduğunu gösterme belirsizlik anlamında bulunduğu belirlenmiştir. Grubun cümlede yüklem,nesne ve yer tamlayıcısı görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.3.2.2. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 56.Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Şaşırarak halk önce meydana, candarmanın dairesinin/önünde toplanmış.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	29/59

Tablo 3. 47. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

2.	Bu sefer Çakırcalı da Rum eşkıyalarının /himayecilerini dağa kaldırır.	Ad	Bir şeyin veya âlâmetin o milletle ilişkisini belirten işlev	Belirtili nesne	11/73
3.	İstasyon yapısının/ ardındabekleyen atlara bindiler, Ödemişi dışarı çıktılar.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	10/76
4.	Çakırcalı çetesinin/ yeri tespit edildi diye.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	17/93
5.	Gözünü Tire zenginlerinden/birisine dikmişti.	Ad	Belirsizlik işlevi	Yer tamlayıcısı	14/97
6.	Bu yatak Kula köylerinden/birindeydi.	Ad	Belirsizlik işlevi	Yüklem	14/118
7.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun/ olağanüstü bir cesareti,kendine büyük bir güveni var.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (2. cümle)	7/154
8.	O günleri yaşayanlar, tütün kaçakçılarının/ ne türlü adamlar olduklarını iyi bilirler.	Ad	Durumun gerçekleşene(nesneye) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	32/154
9.	Dahiliye Nezareti Celilesinin/ şifreli telgrafnamesinin hallidir.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	23/156
10.	Hatta, Yıldızda Çakırcalı Efe lafının /edilmesini Abdülhamidin yasak ettiği kulağımıza geliyordu.	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne (sff. grubu)	20/157
11.	Şimdiki Tekel İdaresinin/yerini tutardı.	Ad	Aitlik işlevi	Belirtili nesne	10/158
12.	İlyas Pehlivan'a gelince, Düzce tarafının /yüze inmişşkıyasıydı.	Ad	Aitlik işlevi	Yüklem	33/158
13.	İzmir şimendiferlerinin,/ herhangi bir istasyonda, istediğimizde derhal emrimize verilmesi...(arz olunur)	Ad	Kılışın gerçekleşene (nesne) ait olduğunu gösteren işlev	Sözde özne (Eksiltili c.)	36/159
14.	Paşa, Çakırcalı ailesinin/kendisini çok üzdüğünü söyledi.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne	18/160
15.	Bu eşkıyanın karşısında hükümet kuvvetlerinin/ aciz kalışının bir türlü havsalasına sığmadığını söyledi.	Ad	Kılışın gerçekleşti-rene(kişi) ait olduğunu gösteren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/160
16.	Sonradan gördüm, Çakırcalı " Kız Kayasının/altını adamakıllı tahkim etmiş.	Ad	Yer bildirme işlevi	Belirtili nesne	30/173

Tablo 3. 47. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

17.	Çakırcalı çetesinin/ saati bir duruyor, bir işliyor.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne (1.cümle)	12/178
18.	Hendek kazasının/ Karaçökek köyünden Mehmet Çavuş.	Ad	Yer bildirme işlevi	Yüklem içinde yer alır.	19/178

Tablo 3.47.de bulunan kelime grubunun eserde 18 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı cümlede, yer bildirme, anlamıyla bulunduğu belirlenmiştir. Grubun cümlede yüklem, nesne ve yer tamlayıcısı görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.1.1.3.2.3. Tamlananı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 57. Tamlananı belirtili ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Mutafların/ evlerinin önü mahşere kesti.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	25/120

Tablo 3.48.de bulunan kelime grubunun eserde 1 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı cümlede de yer bildirme anlamıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Grubuncümlede özne görevi yaptığı gözlemlenmiştir.

3.4.1.1.3.2.4. Tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması

Tablo 3. 58. Tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O zamanın/ İzmir Valisi Kamil Paşa idi.	Sıfat/ Unvan Sıfatı	Sınırlandırma işlevi	Özne	6/56
2.	Sonra Çakırcalının/ silah sesleri kesildi.	Ad	Aitlik işlevi	Özne	25/93
3.	Ödemiş Kaymakamı mektubu alıp, posta soyma olayında duyunca Çakırcalının/aile efradını hapisten çıkarıp köyüne yolladı.	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	35/114

Tablo 3. 48. Tamlananı belirtisiz ad tamlaması olan belirtili ad tamlaması.(Devam)

4.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın/yazılış şekli ve verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan Rasim Paşa'ya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım.	Ad	Durumun gerçekleşene(nesneye) ait olduğunu gösteren işlev	Özne içerisinde yer alır. (sff. grubu)	35/155
5.	Dağa kaldırdığı Osman Beyin/ fidye parasını... (getirdiler)	Ad	Sahiplik işlevi	Belirtili nesne (Eksiltili c.)	29/171
6.	Buralarda Çakırcalının/ nöbetçi sığmağı var.	Ad	Yer bildirme işlevi	Özne	10/173
7.	Bilhassa Osmanın/faaliyet sahası serbest kalmıştı.	Ad	Sahiplik işlevi	Özne	15/176

Tablo 3.49.dabulunan kelime grubunun eserde 7 kez geçtiği görülmüştürKelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı belirlenirken, cümlede daha çok sahiplik bildirme anlamylakullanıldığı tespit edilmiştir. Grubuncümlede daha çok özne görevi yaptığı belirlenmiştir.

3.4.1.1.3.2.5. Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 59.Tamlayanı belirtisiz ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir çamın üstüne beyaz toprakla el aynası /büyüklüğünde bir yuvarlak çizdi, geri geldi.	Ad	Belirtme /sınırlandırma işlevi	Belirtisiz nesne (1. cümle)	4/18
2.	Trenden inen yaşlı Arabakiyedoğru cüppeli, köy imamı/ kılığna girmiş orta boylu biriyürüdü.	Ad	Belirtme /sınırlandırma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	10/76
3.	Bunun üstüne Hareket Ordusu /Kumandanlığına bir telgraf çektim.	Ad	Görev adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı	9/152
4.	Dahiliye Nezareti/ Celilesinden şeref-mevrut olup sureti aynen balaya tercüme olunan 28 Temmuz 327 tarihli şifreli telgraf-name bugün saat 9 raddelerinde alındı.	Ad	Kurum adı bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	3/157
5.	İzmir Vilayeti /dahilinde Çakırcalının takibi için, başta askeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil keyfiyetinin münhasıran benim müfrezeme verilmesi...(rica olunur)	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	1/160

Tablo 3.50.debulunan kelime grubunun eserde 5 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kelime

grubunun cümlede, daha çok belirtme sınırlandırma anlamıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Grubuncümlede daha çok yer tamlayıcısı görevi yaptığı belirlenmiştir.

3.4.1.1.3.2.6.Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması

Tablo 3. 60. Tamlayanı belirtili ad tamlaması olan belirtisiz ad tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı, Posluoğlunun ölüsü/karşısında , sigara üstüne sigara içmiş, sabaha kadar odada dört dönmüştü.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı (1. cümle)	20/55
2.	Tedbirsiz hareket etmek Çakırcalının ilkeleri/dışındaydı .	Ad	Sahiplik işlevi	Yüklem	30/119
3.	Bütün kasaba, çoluk çocuk Mutafların evi/önüne yığıldı.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	24/120
4.	Birkaç dakika içinde Mutafların evi /önünde , kasabanın sokaklarında tek canlı kalmadı.	Ad	Yer bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/120

Tablo 3.50.debulunan kelime grubunun eserde 5 kez geçtiği görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grup cümlede daha çok yer bildirme anlamıyla bulunurken, sıklıkla çok yer tamlayıcısı görevi yaptığı da belirlenmiştir.

Eserde toplamda 58 adet zincirleme ad tamlaması kullanılmıştır.Zincirleme ad tamlaması,söz diziminde 54 kez ad görevinde kullanılırken, 4 kez de sıfat görevinde kullanılmıştır. Sözü edilen kelime grubu cümlede 15 kez yer bildirme anlamında kullanılırken, 11 kez sahiplik, 36 kez de farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılmıştır. Kelime grubu cümle içerisinde 18 kez özne, 14 yer tamlayıcısı, 9 kez nesne, 19 kez de cümlede farklı görevlerde kullanılmıştır.

3.4.2. Sıfat tamlamaları

3.4.2.1. Sıfattamlamasının kuruluşu ve sıfat tamlaması grubunun sınıflandırılması

Sıfatlar dilimizde belirleme ve sınırlama ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Sıfatlar adlara verdikleri özelliklerle onları diğerlerinden farklı kılar.Bu nedenle

dilimizde Eski Türkçeden beri zengin olarak bulunan kelimelerdir.Sıfat kavramına dair değişik görüşler vardır.Muharrem Ergin, (2004:244) sıfatlar için, “Nesneleri vasıflandırma ve belirtme suretiyle karşılayan kelimelerdir.”ifadesini kullanmaktadır.Zeynep Korkmaz (2014:335) ise sıfat terimi için şu tanımı yapmıştır: “Türkiye Türkçesinde çok geniş bir yeri olan sıfatlar, adlardan önce gelerek, onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten sözlerdir.”

Tanımların az çok birbirine yakın olduğunu görüyoruz. Niteleme ve belirtme kelimeleri hemen hemen her tanımda görülmektedir. O zaman sıfatlar için kısaca şunu diyebiliriz:Adların önüne gelerek, onları farklı açılardan sınırlayıp niteleyen(renk, durum, biçim, karşılaştırma, pekiştirme, unvan) ya da çeşitli yönlerden belirten (sayı işaret soru belgisizlik)kelimelere sıfat denir. Sıfatlar, adlar gibi tek başlarına kullanıldıklarında herhangi bir kavramı karşılamazlar. Yalnızca arkasından gelen bir adla bir anlam kazanırlar. Yüksek denildiğinde kafamızda birçok belirsizlik oluşacaktır. Ama yüksek dağ denildiğinde zihnimizde bir resim belirecektir.

Sıfat tamlaması için şu açıklamalar yapılabilir: Sıfatın olduğu her yerde mutlaka bir sıfat tamlaması vardır. Yalnızca iyelik, çokluk ve ad çekim eklerini alan adlaşmış sıfatlar için bu geçerli olmayabilir.Sıfat tamlaması için;sıfat terkibi, sıfat takımı, takısız ad tamlaması, eksiz ad tamlaması, takısız tümleme, takısız tamlama, önad tamlaması, san takımı gibi farklı adlar kullanılmıştır. Sıfat tamlamasına önad denilmesinin nedeni, arkasından mutlaka nitelediği ya da belirttiği bir başka adın da gelmesidir.Sıfat tamlaması hakkında dil araştırmacıları çeşitli tanımlar yapmışlardır.

Sıfat tamlaması:“Genel itibariyle bir ad unsurunun bir sıfat unsuruyla nitelendiği veya belirtildiği kelime grubudur. Sıfat unsuru+Ad unsuru=Sıfat tamlaması.”(Karahan, 2014:48).

“Eskileri terkîb-i vasfî terimiyle tanımladıkları, bir ismin kendinden sonra gelerek bir ismi nitelemesi veya belirtmesi yoluyla oluşan yüklemsiz söz dizimidir.”(Delice, 2003:29).

Günay Karaağaç sıfat tamlaması grubunu nitelendirme öbekleri içinde almıştır. Günay Karaağaç’a göre yalın hal çekimi, birçok dil için, sıfat tamlaması yapan çekimdir. Bir söz, söz öbeği veya cümlenin yalın olarak bir ismin önüne

getirilmesiyle elde edilen çekimlik söz öbeğidir. Karaağaç'a göre sıfat tamlaması iki sıfat türüyle meydana gelir. Varlığın var oluş sıfatları ve varlığın eylem sıfatları. Günay Karaağaç, varlığın var oluş sıfatlarını varlığın anadan doğma özellikleri olarak niteler. Türkçede varlığın var oluş sıfatlarının iki yolu vardır:

1. Söz öbekleri ile yapılır. (Ad+ $\acute{O}$)+(Ad+ $\acute{O}$): *Kırmızı ev, uzun yol.*

2. Kısaltma öbekleri ile (Ad+hal eki veya çekim edatı)+(Ad+ $\acute{O}$): "*Tavada yumurta, baştan aşkın, demirden ev, insanca davranış* "

Varlığın eylem sıfatlarını ise sıfat fiil olarak ayrı bir başlık altında kabul etmediği, ad fiillerin içinde kabul ettiği eklerle yapar: "*Kırılmış ağaç, dün okula gelen adam*" (Karaağaç, 2011:180).

Yukarıdaki tanımlara göre sıfat tamlamalarının özelliklerini şu şekilde sınıflandırabiliriz .

1. Tamlayanı sıfat fiilden oluşan sıfat tamlamaları, tamlanana bir hareket niteliği kazandırır: *Şaşıran/ halk* önce meydana, candarma dairesinin önünde toplanmış (Y.Kemal, ÇE, 59).

2. Birçok dil araştırmacısına göre maddenin neyden yapıldığını belirten ve herhangi bir ek almayan tamlamalar takısız ad tamlaması değil sıfat tamlamasıdır: *Çamların altıpürden/ döşek* gibi olmuştur (Y.Kemal, ÇE, 34).

3. Bazı dil araştırmacıları sıfatları ve zarfları miktar-derece bakımından belirten kelimeleri zarf grubu değil sıfat tamlaması olarak almıştır. Bu çalışma da zarf gurubu ayrı bir bölümde incelenmiştir.

4. Sıfat tamlamalarında kimi zaman sıfat ve ad unsuru arasına başka ögeler de girebilir.

5. Sıfat ve ad unsuru eksiz birleşir. Sıfat tamlamasında tamlayan unsuru sıfat, tamlanan unsuru ise addir.

6. "Sıfat olan kelimeler söz dizimi içinde genellikle zıtlarıyla ifade edilir. Büyük-küçük, güzel-çirkin de olduğu gibi." (Delice, 2003:29).

7. "Sıfatlar özel ad oluşturmaya elverişli kelimelerdir. Bu nedenle özel ad oluşturan bütün sıfatlar özeli adla birleşmiş ve özel adın bir parçası olmuşlardır. Prof. Dr. Zeynep Korkmaz." (Delice, 2003:29).

8. Sıfat tamlamalarında vurgu sıfatın üstündedir. Fakat bir sıfat tamlamasında birden fazla sıfat olabilir. Böyle öbeklerde vurgu isme en yakın olan sıfattadır.

3.4.2.2.Sıfat tamlamasının işlevleri

1.Sıfat tamlamaları cümlede özne, nesne, yer tamlayıcısı,zarf tümleci ve yüklem olarak kullanılabilirler.

2. Sıfat tamlamaları cümlede ad sıfat ve zarfı görevinde bulunabilirler.

3. Diğer işlevler sıfatın türüne göre alt başlıklar içerisinde incelenecektir.

3.4.2.2.1.Sıfat unsuru tek kelime yapısında olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.1.Sıfat unsuru basit kelime olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.1.1.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.1.1.1.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri

1. Niteleme/ Biçim:Çamların altı *pürden/ döşek* gibi olmuştu (Y.Kemal,ÇE, 34).

2.Niteleme/Durum:Ahmed Efeyi öldürme işini de *yakın/ahbabı* Hasan Çavuşa havale etmişlerdi (Y.Kemal,ÇE, 12).

3.Niteleme/Renk:At *güzel bir kır/ attı* (Y.Kemal,ÇE, 13).

4.Niteleme/Yön:Müfrezenin*arka/kanadı* açıktı (Y.Kemal,ÇE, 51).

5.Hareket niteliği gösteren işlev:*Bunlar Çakırcalıya yaklaşma/hareketleri* gösterebilirler (Y.Kemal,ÇE, 176).

6.Sıfat tamlamalarında sıfatla ad arasuna başka unsurlar girebilir: *Bol da/cephaneleri* var (Y.Kemal,ÇE,71).

7. Sıfat fiille kurulmuş sıfat tamlamalarında genellikle bir hareketlilik vardır. Sıfat fiille kurulmuş sıfat tamlamalarındaki işlevleri sıfat fiil bölümü içinde incelendi.

8.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları bu eserde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

9. Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları bu eserde daha çok nesne ve yer tamlayıcısı olarak görev yapmıştır.

Tablo 3. 61.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efeyi öldürme işini de yakın/ahbabı Hasan Çavuşa havale etmişlerdi.	Sıfat	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	11/12
2.	Ahmed Efenin kara/haberi ikinci günü kuşlukta köyde duyuldu.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Sözde özne içinde yer alır.	17/12
3.	At güzel/bir kırattı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	22/13
4.	At güzel bir kır/attı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Yüklem içinde yer alır.	22/13
5.	Oradaki, ovanın ortasında, yapayalnız kalmışbir çam ağacına beş el kurşun attı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	25/13
6.	Babanın sedefli som/ sedef martini.	Sıfat	Niteleme işlevi/Renk	Yüklem içinde yer alır.	19/14
7.	Babanın sedefli som sedef /martini.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Yüklem içinde yer alır.	19/14
8.	Fıkara/kızların çeyizini düzer, delikanlıların başlığını verirdi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	31/14
9.	Kahpe/Osmanlı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	35/14
10.	" Zalim/Osmanlı "dedi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	36/14
11.	Düz/ yoldan , şosedden gitsek daha iyi ederiz gibime gelir.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	1 7/15
12.	Kötü/ durumdayız.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	5/16
13.	Duluklarında bir iki beyaz/ kıl vardı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Özne içinde yer alır.	21/17
14.	Bir çamın üstüne beyaz/toprakla el aynası büyüklüğünde bir yuvarlakçızdi,geri geldi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme/Re nk işlevi	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	4/18
15.	Hepsini de aynı/yere isabet ettirdi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	9/18

Tablo 3. 52.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

16.	Sen iyi/bir nişancı olursun.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	4/19
17.	Beyaz/ yere bir türlü değmedi.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Yer tamlayıcısı	33/19
18.	Sonra tez/elden dağdaki tanıdıkları Yörüklerle Yörük beylerine haber uçurdu.	Zarf	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	32/31
19.	Bura senin baş/yatağın .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	7/32
20.	Esas/yataklarını kimse Allahtan başka kimse bilmeyecek.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	12/32
21.	O kadar çok yatağın olacak ki, ikinci, üçüncü, dördüncü derece yatağın esas/ yatağın kimdir, herkes, hükümet, birbirine karışacak.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (2.cümle)	13/32
22.	Kendisinden olanher eşkiyaya aynı/öğüdü verir.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	13/33
23.	Pınar,yosun tutmuş eski/bir çam oluşundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	1/34
24.	Pınar,yosun tutmuş eski birçam oluşundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş/çizgi gibi iniyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Renk	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	1/34
25.	Kıyıları koyu/ taze bir çimenle örtülüydü.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Renk	Zarf tümleci	2/34
26.	Kıyıları koyu taze/bir çimenle örtülüydü.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	2/34
27.	Çoban çok iri, uzun boylu, güzel/bedenli , yirmi altısında bir gençti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	11/34
28.	Bir dul/karının oğlu idi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	14/34
29.	Ulan kara/ dinli , uyku senin anan mı?	Adlaşmış sıfat	Niteleme işlevi/Renk	Cümle dışı öge	29/34
30.	Çetede tek/hakim Efe'ydi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	17/35
31.	Çakırcalının ablak/surati kıpkırmızı kesilmişti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	26/35
32.	Aynı/ ıslıkla cevap verdi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	16/36

Tablo 3. 52.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

33	Az sonra da çoban/ kılıklı , başında yünden örme terlik, ayağı çarklı, yırtık pırtık elbiseli biriyle geldi.	Sıfat	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	16/36
34.	Boz/atlı Hızır.	Sıfat	Niteleme işlevi/Renk	Yüklem içinde yer alır.	34/36
35.	Bin üç yüzü, son/altın ına kadar al.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	18/40
36.	Haydi, koca/köpek ...(gel)	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne (Eksiltili c.)	21/40
37.	Müfrezenin arka/kanadı açıldı.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Özne içinde yer alır.	8/51
38.	Çakırcalı zaptiyelerin can/düşmanı idi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	16/51
39.	Yiğit/ bir adam.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	36/51
40.	Yiğit/adam.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	23/52
41.	Bir efe dar/günü nde arkadaşlarını koyup gitmez.	Zarf	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	35/52
42.	Sen, ben,Posluoğlu aynı/odada yatacağız.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	1/55
43.	Her biri, kan/uykuda ...(uyuyor)	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	16/55
44.	Çakırcalı, taş/ yürekli Çakırcalı Efe oturmuş,Posluoğlu'nun başucunda, ağlıyordu.	Sıfat	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	25/55
45.	Bu fikir iyi/bir fikirdi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	15/57
46.	Yenipazar' a doğru geliyorlardı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci içinde yer alır.	2-16-19-22-23/59
47.	Atlarının üstünde, gümüş/savatl ı, işlemeli kundaklı tüfekleri kucaklarında olarak, bir uçtan bir uca İzmir'i geçecekler.	Sıfat	Niteleme işlevi/Renk	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	6/59
48.	Orta/yere geldiler.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı	4/60
49.	Söyle, kara/ dinini! ...		Niteleme işlevi/Renk	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	35/60
50.	Bol da/cephaneleri var.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	16/71
51.	Güzel/ bir adam	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	30/71

Tablo 3. 52.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

52.	Ne kadar da genç/ bir paşa!	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	31/71
53.	Mektupta pusu kurduğu yeri, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı/ yerdeaynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (sff. grubu)	13/72
54.	Mektupta pusu kurduğu yeri, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı/şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Zarf	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (sff. grubu)	13/72
55.	Bir yanda da Rum/eşkıyalar... (geliyor)	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	2/73
56.	Kendi köyüne gelerek öz/teyzesini öldürür.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	18/73
57.	Fıkara/halk hem korkuyor, hem de yardım gördüğü Efeyi seviyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	24/73
58.	En iyi/ zabitlerini yolluyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	3/74
59.	Bu işi kıvıramazsan kel/ kafan gitti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	32/74
60.	Böyle yiğit/bir adamı öldüremem.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	14/75
61.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski/ kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	20/75
62.	Trenden inen yaşlı Arabakiye doğru küppeli, köy imamı kılığına girmiş orta/boylu biri yürüdü.	Sıfat	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	10/76
63.	Bölgedeki en güzel/atları getirdiler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	14/78
64.	Eski/tanıdıklarından İmanın evine misafir oldu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/79
65.	Her şeyi ince/ hesaplardan sonra yapmaya alışmış Efe, burada yıkılmış, bütün gücü bitmiş gibiydi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	32/80
66.	Bu köylerden elli tane acar/ delikanlı seçeceksin.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	22/91

Tablo 3. 52.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

67.	Çakırcalı gelmiş pınarın başında, eski /siperinde , kuzu kızartıyormuş.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (2.cümle)	10/93
68.	Düz/ yoldan gitsek ne olur Efe.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	21/96
69.	Öylesi bir kepir/taşlıktır .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	28/100
70.	Rüstem Bey de yiğit/bir binbaşdır .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	1/111
71.	Belki de bir kötü/niyeti yoktu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	16/111
72.	Öyle köpoğlu köpeğin, kahpe/karılın mekmeğini köpekler bile yemez.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	12/112
73.	Bir Cuma/ günü .	Ad	Niteleme işlevi/Zaman	Yüklem	14/114
74.	Efeyse köyün üst/ başında bir ağacın dibine oturmuş yanan evini seyrediyor.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	19/114
75.	Dudaklarında acı/bir gülümseme (vardı)	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	20/114
76.	Kara Ali ile iki arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş/ bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	6/116
77.	Hiç üzülmeysin, yerin altına da soksalar, darağacının dibine de götürseler, Efe bizi dar/ağacından alır gene kurtarır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	22/117
78.	Kızanları, Efe böyle hepsini başına toplar da neşeli neşeli, "azıcık da..." diyebaşlarsa, bu onun yeni, iyi/işler yapacağının alameti olduğunu bilirler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	10/118
79.	Çakırcalının müthiş/zekası buna da bir çare buldu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	20/119
80.	Bütün, var/kuvveti yle üstüne yüklenmeliydi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	36/119
81.	Bu çarpışmada da Çakırcalının mesas/çetesi on kişiydi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	8/120
82.	Mısırların yaprakları birbirine değişiyor, hafif/ bir yaprak sesi çıkıyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (2.cümle)	6/132
83.	Hacı vardı, bu en eski/ arkadaşını sırtına aldı, yola düştüler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (2.cümle)	24/132

Tablo 3. 52.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

84.	Bu zalim, bu kasap/ Hacın ın iki gün gözüne uyku girmedi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	3/134
85.	Aynı/ hızla, aynı/ kızgınlıkla yürüyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	30/134
86.	Öndeki Efe sanki düz/yoldaymış gibi hiç istifini bozmadan gidiyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci içinde yer alır.	36/134
87.	Cıllanmış gibi düz/boz toprak tı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem	15/135
88.	Cıllanmış gibi düz, boz/toprak tı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Yüklem içinde yer alır.	15/135
89.	Gün kuşluk oldu, düz/ovada Efe uçarcasına yürüyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	17/135
90.	Hacı kendi kendine, "Ölüm ölümse, ölüm" dedi, Efeye yetişti, sağ/ kolundan usulca tuttu.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı (3.cümle)	24/135
91.	Eski/ yataklar, haberciler geldiler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	1/138
92.	Köprünün yerine bir yeni/ köprü yaptırın.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Belirtisiz nesne içinde yer alır	33/138
93.	Bu Osman Bey eski/ derebeyleri ndendi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	6/139
94.	Cesur/bir adam dı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	6/139
95.	Bundan sonraki hatıralarımda da göreceksiniz ki, her işimde, hereşkiya takibindeki başarımda, baş/yardımcım Osman olmuştur.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (2.cümle)	13/151
96.	Düzce dağlarının bu sıralaren yaman/ eşkiyası Kara İsmail.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	12/153
97.	Halk arasında da kötü/ bir inanç var:	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	20/153
98.	"Osman," dedim, "sen çeteni al, köyün üst/başından git."	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı (3.cümle)	1/155
99.	Şimdi Kara İsmail derin/uykuda .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	2/155
100.	Buralar yurdun en sakin/ yeri oldu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	19/155
101.	Ayrıca eski/arkadaşım Bolu mebusu Habip Beye de bir mektup yazıp, durumu bildirdim.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	9/156

Tablo 3. 52.Sıfat unsuru niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

102.	Ömrü boyunca sarp/kayalarda geyik avcılığı yapmış, çakı gibi bir delikanlıydı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	27/157
103.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalı'ya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit/bir adamdı .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	4/158
104.	Ayngacılarla mücadele etmek için onlardan daha cesur/insanlar olması gerekti kolcuların.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (af. grubu)	12/158
105.	Hacıduk da eski/bir ayngacı ydı tabii...	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	15/158
106.	Şu seninle gelen, sağ/yanındaki çocuk kimdir Murat Ağa.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Özne içinde yer alır.	7/171
107.	Müsademe edecek, iyi/bir mevki elde etmeli gün ışığına kadar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	11/174
108.	Müsademede karşı/ tarafın haleti ruhiyesi kurşun atışından belli olur.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Özne içinde yer alır.	17/176
109.	Usta/ müsademeciler bunu bilirler, bundan da çok istifade ederler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	18/176
110.	Cafer Şamil Çakırcalı hareketına iştirak edip de hayatta bulunan tek/ kişidir .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	36/176
111.	Çetenin esas/yatakları Ödemiş taraflarındadır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	32/179

Tablo 3.52.de kelime grubunun 111 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 102 kez ad görevinde, bu görevin 10 defasında da edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı gözlemlenirken, 3 kez zarf, 6 kez de sıfat görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Zarf olarak kullanımlarında zaman ve durum bildirdiği gözlemlenmiştir. Sıfat tamlamasının sıfat unsuru, niteleme sıfatı olduğu için cümlede durum, renk, yön, biçim anlamlarıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede sıklıkla özne, yer tamlayıcısı, yüklem görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.1.2. Sıfat unsuru belirtme sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.1.2.1. Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.1.2.1.1. Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri

1.Sayı İşlevi:

1.1.Üleştirme İşlevi: **Ellişer/ altın** gönderirler(Y.Kemal,ÇE,31).

1.2.Sıra Bildirme İşlevi:**İkinci/ gün** tam aksi yönde bir köy daha basıldı (Y.Kemal,ÇE,97).

1.3.Asıl Sayı İşlevi: Yakından **üç/ kurşun** yemişti (Y.Kemal,ÇE,12).

1.4.Zaman bildiren işlev(süre):**Bir/ dakika** içinde yola çıktılar (Y.Kemal,ÇE,11).

1.5.Miktar bildiren işlev: **Bir/lokma**(ye) (Y.Kemal, ÇE, 11).

1.6.Miktar bildiren işlev(değer):Senin babanın tüfeği kanı ciğeri **beş/ paraetmezlerin** elinde (Y.Kemal,ÇE,14).

1.7.Yön belirten işlev(yer):Sonra ana atını**dört/bir yanına** dolaştı (Y.Kemal,ÇE,14).

2.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde bulunmuştur

3.Sayı sıfatları bu eserde daha çok nesne yer tamlayıcısı ve zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 62.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir/ saatlik yol almıştık ki önümüzden bir yaylın ateşi açıldı.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (1.cümle)	7/11
2.	Bir/lokma ...(ye)	Ad	Miktar bildiren işlev	Belirtisiz nesne (Eksiltili c.)	24/11
3.	Bir/dakika içinde yola çıktılar.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	31/11
4.	Bu ara altı/silah birden patladı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	1/12
5.	Yakından üç/kurşun yemişti.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	3/12
6.	Bir/ elinbeş parmağı gibiydiler.	Ad/ Ad tamlamasının tamlayan unsuru	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	3/13
7.	Bir elin beş/parmağı gibiydiler.	Ad/ Ad tamlamasının tamlanan unsuru	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	3/13

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

8.	Ahmed Efeye yalnız iki/kişi yıllar yılı yanmış, onun yiğitliğini, iyiliğini dilden düşürmemişlerdi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	6/13
9.	Oradaki, ovanın ortasında, yapayalnız kalmışbir çam ağacına beş/ el kurşunattı.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	25/13
10.	Sonra ana atın dört/bir yanına dolaştı .	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı	8/14
11.	Senin babanın tüfeği kanı ciğeri beş/ para etmezlerin elinde.	Ad+fiil kalıbındaki birleşik fiilin ad unsurunu oluşturur	Miktar bildiren işlev(değer)	Yüklem içinde yer alır.	18/14
12.	Müfrezeler bir/ günlük yoldan onun haberini alsalar yüz geri edip gerisingeri dönerlerdi.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	23/14
13.	Sonra ikisi iki/ yerden bir atılış yapıp pusudan çıktılar.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	3/17
14.	At bakalım bir/metelik .	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtisiz nesne	13/18
15.	"Eşkiryalıkta, kaçakçılıkta birinci/ iş bu." dedi.	Ad	Sıra bildiren işlev	Özne içinde yer alır. (İç cümle)	20/18
16.	Bir/kurşunla olmaz bu iş.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci	33/18
17.	Bu meredi elinden bir/dakka eksik etmeyeceksin.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	1/19
18.	Ben bir/ay bile atsambunu elimden, iş değişir, vuramam.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (zff. grubu)	1/19
19.	Dört/yanında dünya çam ağacı fir dönüyordu	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı	35/19
20.	Akşama kadar işarete bir/ isabet daha oldu.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	19/20
21.	Bir/hafta kadar böyle dağlarda kaldılar.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	29/20
22.	Her birine bir/ silah , bolca fişek verdi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	28/31
23.	Memede de bir/dürbün ...(verdi)	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne (Eksilteli c.)	29/31

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

24.	O kadar çok yatağın olacak ki, ikinci, üçüncü, dördüncü/derece yatağın esas yatağın kim (kimse bilmeyecek), herkes, hükümet, birbirine karışacak.	Sıfat	Sıra sayı gösteren işlev	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (2.cümle)	13/32
25.	Yörük ağası bir/koyun kestirdi,iyi bir ziyafet çektirdi onlara.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne (1.cümle)	20/32
26.	Orada o obada dört/ gün kaldılar.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	21/32
27.	Bir/ hafta bir ay...(konuştular)	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	30/33
28.	Yedi/yaşından bu yanaHacı Eşkaya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/34
29.	Hacı dağların yamacına beş/kurşun salladı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	23/35
30.	Al bu paraları ayağına bir/ayakkabı , sırtına esvap al.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (2.cümle)	28/36
31.	Gelen beş/paralık çocuğa, beş meci diye veririr.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	6/37
32.	Hacı en önde, yüz/metre ilerde, Çakırcalı ortada, Çoban Memed en geride.	Sıfat	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	6/39
33.	Çiftliğe elli/metre kala Hacı durdu.	Zarf	Yön belirten işlev(yer)	Zarf tümleci içinde yer alır.	7/39
34.	Kapı kapalı ise bir/kurşunla açarım.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci	10/39
35.	Haşan Çavuş ha dese buraya bir/ günde yetişemez.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	11/39
36.	Bir/torba aldı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	27/40
37.	İki/torba çıkarıp verdi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	34/40
38.	Başları dara gelince bir/saatlik yere on beş dakikada varmalarıdır.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Yer tamlayıcısı	1/51
39.	Mustafa Efendi iki/neferi yle kaçıp kurtulmak için aşağılara, koyağa doğruindi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci (zff. grubu)	11/51

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

40.	İki/kızan gönder Posluoğluna.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	25/52
41.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış, üç/ yıl yatıp yeni çıkmıştı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (2.cümle)	29/52
42.	Bir/ gecede köylülerin şikayet ettikleri birkaç Arnavut ağasını öldürdüler.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	14/54
43.	Bazıları da derler ki bu PosluoğluyulaÇakırcalı,bir yürüyüşte, yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları yirmi/ Arnavut la, üç Çerkesi, şivelerine, isimlerine bakarak öldürmüşler.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	16/54
44.	Bazıları da derler ki bu PosluoğluyulaÇakırcalı,bir yürüyüşte, yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları yirmi Arnavutla, üç/ Çerkesi , şivelerine, isimlerine bakarak öldürmüşler.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	16/54
45.	Yüz/ altın ver Ağa'ya.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtisiz nesne	30/55
46.	Posluoğlunu şanlı şöhretli, hocalı Kuranlı gömdürecek, yüz/lirayla da ona bir mezar yaptıracağını.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Miktar bildiren işlev(değer)	Zarf tümleci (2.cümle)	32/55
47.	Dört/bin Efem...(vereceksin)	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtisiz nesne (Eksiltili c.)	25/57
48.	Bir/kuruş unboşa harcanmasına, köylülere dağıtılmasına taraftar değildi.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	27/57
49.	Hacı git, iki/ binini şu aşağı köylülerin fıkaraşına dağıt.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtili nesne (2.cümle)	31/57
50.	Beş/parasız olur mu?	Zarf	Miktar bildiren işlev(değer)	Zarf tümleci	33/57
51.	Kırserdarlığı için kendisine ayda beş/altın da aylık verilecekti.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Sözde özne	31/58
52.	Efe yollara, hükümet konağının dört/bir yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	34/58
53.	Bir/ ordu kadar...(var)	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	18/71

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

54.	Sait Paşa'nınaklına gelir mi ki tam bir/ay- danberiboyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalıbunca askeriyle birlikte kendisine pusu kursun.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (sff. grubu)	20/71
55.	Ona bir mektup yazıp pusu kurduğumu, iki/kere silahımın altından, elli metreilerimden geçtiği halde onu vurmadığımı söyleyeceğim.	Zarf	Asıl sayı gösteren işlev)	Zarf tümleci (sff. grubu)	8/72
56.	Ona bir mektup yazıp pusu kurduğumu, iki /kere silahımın altından, elli/metre ilerimden geçtiği halde onu vurmadığımı söyleyeceğim.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (sff. grubu)	8/72
57.	Geldim geleli takipten bir/ gün bile kalmamışım.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	32/152
58.	Felemenkli dağa kaldırılıyor, beş/bin altınisteniyor.	Sıfat	Miktar bildiren işlev(değer)	Sözde özne	5/73
59.	Bak Kel, rüşvet değilde senin açığözlülüğün için sana yüz/ altın veriyorum.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtisiz nesne	31/74
60.	İki/gün içinde İraza gitti geldi.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	33/74
61.	Ver yüz/altını Efe.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtili nesne	35/74
62.	Bir efeye, hele bizim efemiz gibi bir efeye bir/ kadın yakışmaz.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	1/75
63.	Efe, şerefli efe en az iki/karılıdır , dedim.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem (İç cümle)	2/75
64.	Sökül yüz/altını .	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtili nesne	5/75
65.	İstasyonun dört/bir yanını çoban kılığına girmiş kızanlar sarmıştı.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Belirtili nesne içinde yer alır.	1/76
66.	Ödemiş'ten bir yarım/ saatlik yol gittikten sonra, cüppeli adamcüppesini atıp atından indi, Arabaki'nin eline sarılıp öptü.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/76
67.	Arabaki çadırda üç/ gün izzeti ikram gördü.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	23/76
68.	İki/ gün içinde...(gelecek)	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	4/80
69.	Kıza, ilk bundan dört/ay önce gördüğünde tutuluvermişti.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	13/80

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

70.	Bir/ hafta sonra görmeye gelirim.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	37/80
71.	Tam bir/ hafta köyün üstünde müfreze bir cehennem kasırgası gibi dolaşmış kırmış yakmıştı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	12/91
72.	Çakırcalı hakkında tek/ kelime yok.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	13/91
73.	Efe iki/gün ,bir eve kapanıp çıkmadı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	18/91
74.	Bu köylerden elli/ tane acar delikanlı seçeceksin.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	22/91
75.	Bu köylerden elli tane/acar delikanlı seçeceksin.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	22/91
76.	Bir/ ay, iki, üç ay...(var)	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Özne	27/91
77.	Bulsa bile Hacı, biz burada karşılaştığımız bir orduyu, bir/ günde yok edebiliriz.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	31/91
78.	Belki bir/ yıl burada kalırız.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	35/91
79.	Bir/tanesi bile çürük çıkarsa yandık.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	5/92
80.	Üç/ gün içinde Hacı Mustafa köylerden gözü pek delikanlıları seçti.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	8/92
81.	Çarpışma iki/saat kadar sürdü	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	24/93
82.	Böyle belki on/ tane eşkiya çetesi, kaçakçı grubu imha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalı itlaf edilmiştir" diye dört bir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşa mahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Sözde özne içinde yer alır. (1.cümle)	18/94
83.	Böyle belki on tane/eşkiya çetesi , kaçakçı grubu imha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalı itlaf edilmiştir" diye dört bir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşa mahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Sözde özne içinde yer alır. (1.cümle)	18/94
84.	Böyle belki on tane/eşkiya çetesi , kaçakçı grubu imha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalı itlaf edilmiştir" diye dört/ bir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşa mahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	18/94
85.	Orada bir on/ gün kadar kaldı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/97

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

86.	Üç bin, dört bin/ altın kadar vardı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Miktar bildiren işlev(değer)	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/97
87.	Üç/bin, dört/ bin altın kadar vardı.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/97
88.	Yatağın evinde üç/gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (sff. grubu)	31/97
89.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir/günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (zff. grubu)	31/97
90.	Bir/ hafta sonra haberci geldi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	3/98
91.	Kamalı'yı bir/ kurşunda yere serdi.	Zarf	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci	4/98
92.	Sonra gene yerlerine, Madran Dağı'na, Beş/parmak, Baba Dağı'na, Karıncalı Dağ'a döndüler.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	11/98
93.	Kalktı, Efeye doğru iki/adım attı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne (2.cümle)	17/100
94.	Bir/ koyağın içindedir.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	26/100
95.	Sular çağılıtlarla dört/yanından sarıyordu kayalıkları.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı	33/100
96.	Çünkü köyegirmeden bir/saat önce Çakırcalı'ya haber ulaşmıştı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/111
97.	Otuz/askeriyle Rüstem Bey doludizgin köye doğru geliyor.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci	26/111
98.	Hemen kuşandılar, köyün iki/kilometre dışına pusu kurdular, Rüstem Bey buradan geçecekti.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	18/112
99.	Belki bir/haftadan beri müfrezeler ilan ediyorlar.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	10/114
100.	Yalımlar dört/ bir yanı sarmış, göğe doğruyükseliyor.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Belirtili nesne (1.cümle)	18/114
101.	Çakırcalı bir/gün bekledi, iki gün bekledi, ev halkını hükümet bırakmadı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (1.cümle)	29/114

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

102.	Çakırcalı bir gün bekledi, iki/ gün bekledi, ev halkını hükümet bırakmadı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (2.cümle)	29/114
103.	Kara Ali ile iki/arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma dikteler.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	6/116
104.	Kara Ali ile iki arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı/ candarma dikteler .	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	6/116
105.	Böyle yarım saat mi, bir/saat mi kaldı, belli değil.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	31/116
106.	Topu topu bir/ bölük candarma.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	1/117
107.	Topu topu bir bölük/candarma .	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	1/117
108.	Ali bir kapıya, bir dört/bir yanına baktı.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı	17/117
109.	O yeni savaş şekilleri bulmakta bir/taneydi .	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	5/118
110.	Bir/gecede düze indiler.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	13/118
111.	Köyde bir/hafta istirahat ettiler.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	15/118
112.	Çakırcalı bu bir/hafta içinde hiç konuşmadı, düşündü.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (1.cümle)	16/118
113.	Dağdazengini bir/hafta kadarttıktan sonra dört bin altını alıp bıraktılar.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (sff. grubu)	8/119
114.	Dağdazenginibir hafta kadarttıktan sonra dört/ bin altını alıp bıraktılar.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	8/119
115.	Dağdazenginibir hafta kadarttıktan sonra dört bin/altını alıp bıraktılar.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtili nesne (zff. grubu)	8/119
116.	Bir/yıl önce Çakırcalı ona: "Banabin liragöndersin," diye haber yollamış, şu karşılığı almıştı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	14/119
117.	Bir yıl önce Çakırcalı ona: "Bana bin/ lira göndersin," diye haber yollamış, şu karşılığı almıştı.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtisiz nesne (İç cümle)	14/119
118.	Çakırcalı bir/yıl sustu.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	17/119

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

119.	Şimdi Turgutlu'yu basmalı, Mutafilezade'den on/ bini almalydı.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtili nesne (2. cümle)	18/119
120.	Bir/ kuruş aşığı değil.	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Özne içinde yer alır.	18/119
121.	Çakırcalının çetesinde hiçbir zaman on /kişiden fazla kızan bulunmazdı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	22/119
122.	Çakırcalı çetesi otuz/kişiydi .	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem	1/120
123.	Bu çarpışmada da Çakırcalının esas çetesi on /kişiydi .	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem	8/120
124.	Öteki yirmi/kişi çarpışmayı gece yarıya kadar sürdürdü.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	9/120
125.	Karşısından gelen iki/adamı durdurdu.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/120
126.	Birkaçdakika içinde Mutafilezade'nin evi önünde, kasabanın sokaklarında tek/ canlı kalmadı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	32/120
127.	İstasyonu bir/bölük candarına kuşatmıştı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	4/131
128.	Bir/saat, iki/ saat gözlerini öylece yumdu kaldı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	3/133
129.	Kara Ali Efeyi iki/ gün sonra asacaklar.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	32/133
130.	Hacı iki/gün kıvrandı durdu.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	3/134
131.	Bu zalim, bu kasapHacının iki/gün gözüne uyku girmede.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	3/134
132.	Ardına bir/ kere olsun bakmadı.	Zarf	Asıl sayı gösteren işlev(tekrar)	Zarf tümleci	28/134
133.	Bin/ kişiyi bir ipe dizebilir, on köyü, bir vilayeti ateşe vuruyakabilirdi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne (1.cümle)	32/134
134.	Bin kişiyi bir ipe dizebilir, on/köyü , bir vilayeti ateşe vuruyakabilirdi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	32/134
135.	Bin kişiyi bir ipe dizebilir, on köyü, bir/vilayeti ateşe vuruyakabilirdi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	32/134
136.	Burada ancak bir/ay kadar kalabildiler.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	2/137

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

137.	Yoluna can verecek yüz/ köy bulunurdu, çoluğuyla çocuğuyla.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Sözde özne	13/137
138.	Takip kuvvetleri iki/ay durmadan aramıştı, yorulmuştu.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (1.cümle)	15/137
139.	Köylüler toplanmışlar başına, üç/gündür Efelerine çektiklerini anlatıyorlardı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (2.cümle)	12/138
140.	İki/ kazanın bir sürü köyünün geçeceği bir köprüydü.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	22/138
141.	Çakırcalı dört/ yana haberciler göndermişti.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Yer tamlayıcısı	13/139
142.	Akçay köprüsü yerine ondan üç/bin altın.. (al)	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne (Eksiltili c.)	31/139
143.	Akçay köprüsü yerine ondan üç bin/altın .. (al)	Ad	Miktar bildiren işlev(değer)	Belirtisiz nesne (Eksiltili c.)	31/139
144.	İki/ Livadan da aldığım cevap şudur.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	19/151
145.	Başında yüz/kişilik bir müfrezesi vardı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	27/151
146.	Burada yakaladığımız asker sayısı 1300 /kişiydi .	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem	14/152
147.	Geldim geleli takipten bir/ gün bile kalmamışım.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	32/152
148.	Bir yanda iki/çapaçul eşkıya , biryanda da bir hükümet teşkilatı ...(var)	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	2/153
149.	Bu iki/aylık tecrübemden öğrendim ki, eşkıyalar öyle kendi başlarına değil.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	4/153
150.	Aradan bir/ ay geçmişti ki, Kara İsmailin artık her gece, korkusuzca evinde kaldığı haberini aldım.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (1.cümle)	1/154
151.	Osmanın çetesinde yüze inmiş dokuz tane /eşkıya vardı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	31/154
152.	Altı/ay gibi kısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	16/155
153.	Altı ay gibi kısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir/ kat daha artırdı.	Zarf	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	16/155

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

154.	Tabur dahilinden intihap edeceğin beş/candarma ile Aydındaki takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci içinde yer alır.	33/155
155.	Saniyen, 15/seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (sff. grubu)	4/156
156.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş/ kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatinden anlaşmış olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci (zff. grubu)	25/156
157.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatinden anlaşmış olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş/ kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne (af. grubu)	25/156
158.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatinden anlaşmış olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere üzere tesri hareketle üç/güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	25/156
159.	Aldığım bu ikinci/ telgraf üstüne, yeniden kardeşim Osman'la hazırlığa başladık.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Sıra sayı gösteren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/157
160.	Bu kırk beş/kişinin hiçbirisi de Çakırcalının çetesinden eksik kişiler değildi.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	3/158

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

161.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli/ yaş larında bulunan yiğit bir adamdı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	4/158
162.	Yirmi/yıl dağda gezmişti.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	34/158
163.	Kırk/yaş ındaydı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem	34/158
164.	Çakırcalı'ya gitmenin yüzde elli/ ölüm olduğunu söyledim.	Ad	Kesir sayı işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	2/159
165.	Amabu kırk beş/ kişi den kimseyirilip evine gitmedi.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	7/159
166.	Tam altı/ saat yağmur yedik.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	30/172
167.	Daha saat gecenin üç/bucuğu .	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Yüklem içinde yer alır.	3/173
168.	İlk/ışıkları bekliyoruz.	Ad	Sıra sayı gösteren işlev	Belirtili nesne	18/173
169.	Ama ne olursa olsun, biz bulunduğumuz mevkiden Çakırcalıyı ilk/ateşte vurabiliriz.	Zarf	Sıra sayı gösteren işlev	Zarf tümleci	32/173
170.	Takriben iki/ saat likbir taktipten sonra çete, müdafa mevkiinin eteğine gelerek, geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	16/174
171.	Takriben iki saatlik bir taktipten sonra çete, müdafa mevkiinin eteğine gelerek, geride oyalayıcı iki/ kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	16/174
172.	Bu birdenbire başlayan ateş altında on iki/ yaralı , bir şehit verdik.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	23/174
173.	Bu birdenbire başlayan ateş altında on iki yaralı, bir/ şehit verdik.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	23/174
174.	Efenin bulunduğu mevkiye hakim üç/mevki tespit ettik.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	25/174
175.	Bu dağların tek/hakimi oydu.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	32/174
176.	Aşağı yukarı mütademe üç/ saattir devam ediyordu.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci	1/175
177.	Çakırcalı on beş/yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda, bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (sff. grubu)	1/175

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

178.	Bu yüzden, üç/ koldan muhasaraya alarak, devamlı ateşimiz Çakırcalı'ya hiçbir tesir etmiyordu.	Zarf	Yön belirten işlev(yer)	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	5/175
179.	Orayla Çakırcalı arası üç/ yüz , çok çok dört yüz metredir.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içerisinde yer alır.	25/175
180.	Orayla Çakırcalı arası üç yüz, çok çok dört /yüz metredir.	Sıfat	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içerisinde yer alır.	25/175
181.	Bunun içinöteki grupların kumandanlarıolan Hacıduk Kamil'le Şükrü Bey'e birer/tezkere yazdım.	Ad	Üleştirme işlevi	Belirtisiz nesne	35/175
182.	Siz emri alır almaz, ateş kudretinizi iki/ misline çıkarıp sürekli ateş edeceksiniz.	Zarf	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci içinde yer alır.	5/176
183.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek için beş/kişilik bir hücum fedai kolu çıkarıp, Çakırcalının üstüne yollayacaksınız.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	7/176
184.	Yukardaki talimat gittikten az sonra, iki/grubun ateşi iki misline çıkarıldı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Sözde özne içinde yer alır.	11/176
185.	Yukardaki talimat gittikten az sonra, iki grubun ateşi iki/misline çıkarıldı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	11/176
186.	Yarım/ saat bekledim Osman yok, bir saat bekledim, yok.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (1.cümle)	7/177
187.	Yarım saat bekledim Osman yok, bir/saat bekledim, yok.	Zarf	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci (2.cümle)	7/177
188.	Ben de dayanamadım ateşi iki/ misline çıkardım.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içerisinde yer alır. (2.cümle)	22/177
189.	Üç/ el ateş ettim.	Zarf	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne	27/177
190.	Attığım üç/kurşundan biri mutlak öldürücüydü.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne içinde yer alır.	29/177
191.	Biz bu müsademede üç/ölü , beş yaralı verdik.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	15/178
192.	Biz bu müsademede üç ölü, beş/ yaralı verdik.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	15/178
193.	Vurulanlarhücum fedaileriolan beş/kişiden üçüdür.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yüklem içinde yer alır.	16/178
194.	Sabah erkenden, onların buldukları yeredoğru bir yaylım ateşi açtık ve dört/koldan ilerledik.	Zarf	Yön belirten işlev(yer)	Zarf tümleci (2.cümle)	23/178
195.	Burada iki/ceset yatıyordu.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Özne	25/178

Tablo 3. 53.Sıfat unsuru sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (Devam)

196.	Ben, Çakırcalıyı öldürdük diye tel üstüne tel çekerim dünyaya, bir/gün sonra Çakırcalı bir yerde karşıma çıkar, bütün müfrezemi temizleyiverir.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	2/179
197.	Bulunduğu yerde, kırk/ metre karelik bir yerin otlarını, köklerini tınaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Ad	Yön belirten işlev(yer)	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	9/179
198.	Onun şerefi bir kırk beş/ kişilik müfrezeye aittir.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	8/180
199.	Yirmi/günlük sıkı bir takipten sonra, çete bakiyesinin Kayaköy'de olduğunu haber aldık.	Ad	Zaman bildiren işlev(süre)	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/180
200.	Ateş devam ediyor, iki/ tarafı.	Ad	Asıl sayı gösteren işlev(tane)	Zarf tümleci	22/180

Tablo 3.53.te yer alan kelime grubunun genellikle ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 44 kez zarf, 9 kez sıfat, 146 kez de ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülürken; 23 kez edat grubunun ad unsuru, 2 kez de ad tamlamasının tamlayan unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümleye daha çok zaman bildirme ve asıl sayı bildirme anlamı kattığı ve sıklıkla nesne, zarf tümleci ve özne görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Ad soylu bir kelime grubu olan sıfat tamlamasının söz diziminde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığında, cümlede de zarf tümleci olarak görev yaptığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.2.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.1.2.2.1.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlamasının işlevleri

1. Belirsizlik işlevi:**Bir/ suyun** yanına geldiler(Y.Kemal,ÇE,11).
- 2.Belirsizlik işlevi/Zaman:Babasına yapılan kancıklığı **her/ Allahın günü** duya duya büyüyordu (Y.Kemal,ÇE,12).
- 3.Belirsizlik işlevi/Yer:Sonra ana atın**bir/yanına** dolaştı(Y.Kemal,ÇE,14).
4. Belirsizlik işlevi/Nesne:Alışkın **bir/tüfek** (Y.Kemal,ÇE,14).
- 5.Belirsizlik işlevi/Kişi:Varsa da **bir iki/kolcu...** (var) (Y.Kemal,ÇE,15).

6.Belirsizlik işlevi/Durum:Sonra Efeyle onların **bir/ çaresine** bakarız, dedim.
(Y.Kemal,ÇE,11).

7.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlamaları bu eserde daha çok nesne özne ve yer tamlayıcısı olarak kullanılmıştır.

8. Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlamaları bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde bulunmuştur.

Tablo 3. 63.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sonra Efeyle onların bir/ çaresine bakarız, dedim.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (İç cümle)	11/11
2.	Bir/ suyun yanına geldiler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	36/11
3.	Her/ gün saçını yolarak Efesinin ölümüne ağladı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (zff. grubu)	24/12
4.	Babasına yapılan kancıklığı her/ Allahın günü duya duya büyüyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman-	Zarf tümleci	26/12
5.	Yıllar yılı kulağında bir/ağıt sesi , anasının sesi:.. (var)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	27/12
6.	Memed okulu bıraktıktan sonra Hacı Efe bir/gün onu dizinin dibine almış.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	10/13
7.	Sonra da altına bir/at çekip eline bir mavzer vermişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	16/13
8.	Sonra da altına bir at çekip eline bir/mavzer vermişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	17/13
9.	At güzel bir/ kır attı .	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	22/13
10.	Oradaki, ovanın ortasında, yapayalnız kalmış bir/çam ağacına beş el kurşun attı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	25/13
11.	Tüfeğini doğrultup bir/serçeye telgraf direğinin fincanına nişan alıyor ama sıkılmıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	4/14
12.	Sonra ana atın bir/yanına dolaştı .	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	8/14

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

13.	Alışkın bir/ tüfek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	13/14
14.	Bir/ağaca sığıttım.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yer tamlayıcısı	13/14
15.	Gün altında,baban yoldan gelirken bir/ top parıltı gelirdi.	Sıfat	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	26-27/14
16.	Varsa da bir iki /kolcu... (var)	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne (Eksiltili c.)	22/15
17.	Öteden başka bir/ kaçakçı atıldı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Sözde özne içinde yer alır.	25/15
18.	Her taşın dibinde bir/pusu var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Özne	26/15
19.	Bir/yamaca tırmanmışlar, bir dereyi iniyorlardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	1/16
20.	Bir yamaca tırmanmışlar, bir/dereyi iniyorlardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtili nesne (2.cümle)	1/16
21.	Müsademe böyle bir/yarım saat devam eyledi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci içinde yer alır.	33/16
22.	Başka/ çare yok.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne	36/16
23.	Sonra ikisi iki yerden bir/ atılış yapıp pusudan çıktılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	3/17
24.	İsteseler Yörük çadırlarında birkaç/gün kalabilirdi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	34/17
25.	Akşama doğru dağın doruğuna yakın bir/yere vardılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	36/17
26.	Bir/pınarın başına oturdular.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	37/17
27.	Bir/ çamın üstüne beyaz toprakla el aynası büyüklüğünde bir yuvarlak çizdi,geri geldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	4/18
28.	Bir çamın üstüne beyaz toprakla el aynası büyüklüğünde bir/ yuvarlak çizdi,geri geldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (1.cümle)	4/18
29.	Memed cebinden bir/ para çıkarıp havaya attı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	14/18
30.	Sonra gene kalktı, başka/bir çama biraz daha büyük bir yuvarlak çizdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	22/18
31.	Sen iyi bir/nişancı olursun.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	4/19
32.	Konuşmadan bir/ parça peynir ekmekyediler.	Sıfat	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	20/19

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

33.	Bu bir de/melekedir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem	27/19
34.	Bunu bir/yiğitlik meselesi yapma.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	28/19
35.	Kurşunlar bir/türlü işarete değmiyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	31/19
36.	Beyaz yere bir/ türlü değmedi.	Zarf	Belirsizlik işlevi	Zarf tümleci	33/19
37.	Hacı o yanlaradoğudan iskan edilmiş bir/Kürt aşiret indendi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	13/20
38.	Köye uğramadan Hacı Eşkıyanın köyüne vardılar bir/gece.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman işlevi	Zarf tümleci	13/31
39.	Yörük ağası Veli Memedi bir/yana çekip konuştu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	36/31
40.	Ahmed Efenin böyle bir/ oğlu var dedi konuştu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	4/32
41.	Halil Bey bir/mektup yazmıştı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	23/32
42.	Biz olmazsak ardında yarın bir/ çalkakıcı gelir, soyar, soğana çevirir onu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne (1.cümle)	15/33
43.	Haşan Çavuştan bir/haber getirecek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	34/33
44.	Birde başka bir/ işimiz var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	35/33
45.	Pınar ,yosun tutmuş eski bir/ çam oluğundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	1/34
46.	Pınar,yosun tutmuş eski birçam oluğundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir/gümüş çizgi gibi iniyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	1/34
47.	Kıyıları koyu taze bir/ çimenle örtülüydü.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci	2/34
48.	İnceden bir/ yel esiyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	6/34
49.	Bir/ kuş daldan dala konuyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	6/34
50.	Çoban çok iri, uzun boylu, güzel bedenli, yirmi altısında bir/gençti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	11/34
51.	Bir/dul karının oğlu idi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	14/34

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

52.	Yedi yaşından bu yana Hacı Eşkaya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir/Ağanın kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	14/34
53.	Belki bu dağlar onun gibi güzel, sakın, güvenle, hiç oralı değilmişçesine kurşun atan bir/kızan görmemişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	20/34
54.	Bu köpoğlu da bir/ Pınarbaşı bulmasın,eli ayağı kesilir ya yatar böyle ya kaval çalar ya da türkü söyler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtisiz nesne (1.cümle)	24/34
55.	Bir/ türlü teklifini yapamadı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	29/35
56.	Artık her/şeyi Efe düşünecek, her şeye o karar verecekti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	30/35
57.	Artık her şeyi Efe düşünecek, her/şeye o karar verecekti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	30/35
58.	Bunlar böyle konuşurken bir/ ıslık sesigeldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	13/36
59.	Bir/ ekmek yüzünden de hır çıkmasın.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci içinde yer alır.	9/37
60.	Bir/çalıkkakıcı gözüyle bakarlar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Zarf tümleci içinde yer alır.	12/37
61.	Şöyle bir/şey düşündüm.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	23/37
62.	Bu yanlarda çok kötü, fakir fikaraya zulmeden bir/ağa var mı?	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	23/37
63.	Çakırcalı bir/zaman Hacı!ya dik dik baktı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	33/37
64.	Sen Çobanla Veli Ağaya bir/haber yolla.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	35/37
65.	Taş gibi ağır, karanlık bir/ gece .	Ad	Belirsizlik işlevi/Zaman	Yüklem içinde yer alır.	1/39
66.	Ovada, Mustafa Ağanın çiftliğine yarım saatlik bir/yardeler .	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yüklem içinde yer alır.	2/39
67.	Bir/pusudan korkuyorlar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	3/39
68.	Adamlarının söyledikleriyerin tam aksine, başka bir/yoldan varıyorlar çiftliğe.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/39
69.	Bir/ müsademe falan olursa aldırma Hacı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	12/39
70.	Bir/haber gönderecektim sana.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	7/40
71.	Az bir/ zaman içinde müfrezeden kimse kalmadı, hepsi vuruldu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci içinde yer alır.	8/51
72.	Müfrezenin kumandanı MustafaEfendi adında bir/mülazımdı .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	10/51

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

73.	Çakırcalı beklemiyordu böyle bir/karşılığı .	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	
74.	Sen bir/ çalıkakıcı bile değilmişsin.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	31/51
75.	Yiğit bir/ adam .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	36/51
76.	Kan küçük bir/ taş çukuruna göllenmişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	6/52
77.	Bir/ efe dar gününde arkadaşlarını koyup gitmez.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	35/52
78.	Elde edip, çeteye almak büyük bir/ kardır .	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	2/53
79.	Hem de tehlikeli bir/ rakip .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	3/53
80.	Posluoğlu böyle bir/ daveti beklemiyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	7/53
81.	Demek ki korkulacak bir/ şey yoktu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	12/53
82.	Araya bir/ soğukluk girdi ama Çakırcalı bozmadı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne (1.cümle)	31/53
83.	Ancak yüreğine bir/ kötülük girdi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (2.cümle)	31/53
84.	Çakırcalı bir/ düşüncedir aldı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	32/53
85.	Her biri bir/ dert küpü idi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	2/54
86.	Bazıları da derler ki bu PosluoğluylaÇakırcalı, bir/yürüyüşte , yolda karşılarna çıkan, köylerde buldukları yirmi Arnavutla, üç Çerkesi, şivelerine, isimlerine bakarak öldürmüşler.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	16/54
87.	Bir/ çiftliğe geldiler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	27/54
88.	Çiftlik sahibi, her/çiftlik sahibi gibi Çakırcalıya kul köleydi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Kişi	Zarf tümleci içinde yer alır.	28/54
89.	Bunlara bir/ ziyafet gerek.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	30/54
90.	Bir/ ara karışıklıktan faydalanıp dışarıya çıktı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Yan cümlenin zarf tümleci	36/54
91.	Yüreğinde büyük bir/ endişe vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	12/55
92.	Her/ biri , kan uykuda.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	16/55

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

93.	Bir/ efe kızanlarının karşısında ağlıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	26/55
94.	Bir/ ara çiftlik sahibini çağırttı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	29/55
95.	Posluoğlunu şanlı şöhretli, hocalı Kuran'lı gömdürecek,yüz liraya da ona bir/ mezar yaptıracaksın.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (2.cümle)	32/55
96.	Bir/ ara başını kaldırdı:	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	36/55
97.	Çakırcalı bir/ mahkeme , Çakırcalı bir maliye, Çakırcalı doktor, Çakırcalı ilaçtı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem (1.cümle)	4/56
98.	Çakırcalı bir mahkeme, Çakırcalı bir/ maliye , Çakırcalı doktor, Çakırcalı ilaçtı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem (2.cümle)	4/56
99.	Kamil Paşa işini bilir bir/ devlet adamı idi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	6/56
100.	Karşılaşmayı Çakırcalı hazırlayınca da tabii ki ona göre hazırlanıyor, hükümet kuvvetlerine her/zaman galip geliyor, onları perişan ediyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (2.cümle)	12/56
101.	O zamanlar İzmirde "Vitol" adında bir/ İngiliz ailesi vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	18/56
102.	Bu yönüyle Osmanlının son devri için olağanüstü bir/olay sayılmalıdır.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Sözde özne içinde yer alır.	2/57
103.	İzmir'de Çakırcalının adamı Vitoller, sonra Londra gazeteleri Türkiyedeki bir/ eşkıyaya karşı bu kadar ilgi gösterebilir.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	Belirsizlik işlevi/Kişi	Zarf tümleci içinde yer alır.	3/57
104.	Bu, aydınlanmaya üzerinde durulmaya değer bir/ olaydır .	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	5/57
105.	Çakırcalı ya bizim bildiğimiz gibi bir/ eşkıya ya da İngiliz İmparatorluğu'nun yardımını gören bir alettir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır. (1.cümle)	7/57
106.	Çakırcalıya ya bizim bildiğimiz gibi bir eşkıya ya da İngiliz İmparatorluğunun yardımını gören bir/ alettir .	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır. (2.cümle)	7/57
107.	Bu da Anadoludaki eşkıyalık, Egedeki efelik tarihi üstüne çok ilgi çekici bir/ inceleme , bir aydınlatma olabilir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	9/57
108.	Bu da Anadoludaki eşkıyalık, Egedeki efelik tarihi üstüne çok ilgi çekici bir inceleme, bir/ aydınlatma olabilir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	9/57
109.	Bu fikir iyi bir/ fikirdi .	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	15/57
110.	Çakırcalı da yüze inme şartlarını konuşmak için bir/ heyeti kabul edeceğini söyledi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne (sff. grubu)	13/58
111.	Çete Çine kazasının Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarma, ne tahsildar, hiç/ kimse gelemeyecek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır. (2.cümle)	21/58

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

112.	Bir/ sabah Çakırcalı avanesiyle Birgi'ye geldi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	33/58
113.	Efe yollara, hükümet konağının dört bir/yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	34/58
114.	Bir/ gece Ödemiş'te kalıp, sabahleyin yola çıktılar.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (zff. grubu)	1/59
115.	Atlarının üstünde, gümüşsavatlı, işlemeli kundaklı tüfekleri kucaklarında, bir/ uçtan bir/ uca İzmiri geçecekler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Zarf tümleci	6/59
116.	Buna karşılık Yenipazarda bir/ telaş bir kıyamet... (var)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	22/59
117.	Buna karşılık Yenipazarda bir telaş bir/ kıyamet (var)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	22/59
118.	YoldaÇakırcalının Yenipazara doğru geldiğini gören bir/ çoban ,dağlardan bellerden aşarak, Yenipazara gelmiş.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	23/59
119.	Çakırcalı gibi bir Efenin dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir/ kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	27/59
120.	Candarmalar karakola girmişler, memurlar bir/ odaya dolup kapıyı arkadan kilitlemişler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	32/59
121.	Bir/ kedi , bir avlu duvarından atlayıp bahçeye girdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	7/60
122.	Bir kedi, bir/ avlu duvarından atlayıp bahçeye girdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	7/60
123.	Böyle bir/ şeyle ne karşılaşmış, ne deduymuştu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	15/60
124.	Bütün bir/ kasaba yok olmuştu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Özne içinde yer alır.	16/60
125.	Bir/ şey söyle Hacı!	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	19/60
126.	Bir/ zaman at üstünde ağızlarını bıçak açmadı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	21/60
127.	Güzel bir/ adam .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	30/71
128.	Ne kadar da genç bir/ paşa .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	31/71
129.	Bir/ türlü elim varmadı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	31/71
130.	Ama Çakırcalı gibi bir/ cin bilmez mi ki Paşayı vurmak kendisine kaç mal olur.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	33/71

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

131.	O anda her/şeyi ölçüp biçmiş, sonradan vazgeçmiştir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	34/71
132.	Ona bir/ mektup yazıp pusu kurduğumu, iki kere silahımın altından, elli metre ilerimden geçtiği halde onu vurmadığımı söyleyeceğim.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne (zff. grubu)	8/72
133.	Çakırcalı'yı daha bir/ zaman takip eden Sait Paşa onunla hiçbir zaman karşılaşmıyor.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (sff. grubu)	22/72
134.	Sonunda Sait Paşa yüreğinde büyük bir/ acı ,bir yenilgiyle takip kumandanlığından istifa ediyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	24/72
135.	Sonunda Sait Paşa yüreğinde büyükbir acı bir/ yenilgi yle takip kumandanlığından istifa ediyor.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/72
136.	Bir/ yanda da Rum eşkıyalar ...(geldi)	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	2/73
137.	Hele bunların dağa kaldırdığı bir/ Felemenklinin işi bir acayip.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	4/73
138.	Hele bunların dağa kaldırdığı bir Felemenklinin işi bir/ acayip .	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem	4/73
139.	Çakırcalı Rumlardan, Türklere, Yörüklerden büyük bir/ yatak ağı kurmuştur.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	22/73
140.	Hiçbir ağa bir/ fıkara ya haksızlık edemiyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı	1/74
141.	Ben olsam böyle bir/ şey yapmam.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	13/74
142.	Şöyle bir usturuplu söyleyecek bir/ adam bulsak, gönlünü alsak onun iyi olacak.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	15/74
143.	Hayim bir/ Yahudi dir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem	19/74
144.	Bir/ efeye , hele bizim efemiz gibi bir efeye bir kadın yakışmaz.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	1/75
145.	Bir efeye, hele bizim efemiz gibi bir/efeye bir kadın yakışmaz.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	1/75
146.	Kamil Paşa Çakırcalıyı affa davetten önce son bir/çare yedaha başvurdu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	7/75
147.	Arabaki Ağa, devlet senden son bir/ hizmet daha istiyor, Çakırcalıyı istiyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (1.cümle)	11/75
148.	Böyle yiğit bir/ adamı öldüremem.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır.	14/75

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

149.	Böyle bir/ mektup yazar çağırırız.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (1.cümle)	29/75
150.	Adamlarından birinin,eline bir/ mektup verip İzmir'e yolladı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	30/75
151.	İstasyonun dört bir/ yanını çoban kılığına girmiş kızanlar sarmıştı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	1/76
152.	Bugünlere kadar yaşamış bir kızanın rivayetine göre Çakırcalı böyle sümbülü/havalarda hiç/kimseyi öldürmemiş.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne	6/76
153.	Ödemiş'ten bir/ yarım saatlik yol gittikten sonra, çüppeli adamcüppesini atıp atından indi, Arabaki'nin eline sarılıp öptü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Zaman	Özne (sff. grubu)	14/76
154.	Çakırcalı, son yıllarını iyi yaşasın diye, Arabakiye yüklüce bir/ para verdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	24/76
155.	Gene tek/çare kalıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne	2/77
156.	Çakırcalıyı tanıyanlardan, dostlarından bir/ heyet seçildi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Sözde özne içinde yer alır.	3/77
157.	Her/şeyi inceden inceye elediler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne	12/77
158.	Sonunda şartlarını, bir/kağıda yazdılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	12/77
159.	Çakırcalı her/ şeyerazi ydı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	14/77
160.	Ayasurat köyüne ne candarma, ne tahsildar, nememur, hükümetle ilişkisi olan hiç/kimse giremeyecek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	18/77
161.	Koymayalım da her/birimizi bir yerde sıkıştırıp öldürsünler!	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne (zff. grubu)	28/77
162.	Koymayalım da her birimizi bir/ yerde sıkıştırıp öldürsünler!	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	28/77
163.	Bir/ düşüncem daha var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	37/77
164.	Bir/ sabah atlara binerekÖdemiş yolunu tuttular.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (zff. grubu)	16/78
165.	O gün İzmir gazetelerinde şöyle bir/ tebliğ yayımlanmıştı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Sözde özne	15/78
166.	Bir tuhaf bir/ tebliğ idi bu:	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	20/78
167.	Fevkalade rahmüshefkatle memlû olan kalbi hümayunlarına iltica edenler ol çeşmei atıfetin âbı revanmdan müstefit olageldikleri cihetle işbu misaldezatı cihanbânilerinin hasleti mümtazelerine bir/ delil teşkil etmektedir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	26/78

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

168.	Efede bir/ hal vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne	3/79
169.	Sonra bir/ gün Efe giyindi kuşandı dışarı çıktı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	5/79
170.	Her/gün , gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığımda oturup kalıyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	7/79
171.	Her gün, gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir/ hendeğin kıyıcığında oturup kalıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (3.cümle)	7/79
172.	Bir/ şafak vakti Kayaköye girdi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	21/79
173.	Bir/ türlü de kurtulamamıştı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	14/80
174.	Bir/ türlü başından bu belayı atamıyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	18/80
175.	İrazın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir/ türlü razı edemiyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	20/80
176.	Çok çokkötü bir/ iş bu!	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	25/80
177.	Senin gibi bir/ efeye iki değil, dört kadın bile az.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	28/80
178.	Her/şeyi ince hesaplardan sonra yapmaya alışmış Efe, burada yıkılmış, bütün gücü bitmiş gibiydi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne (af. grubu)	32/80
179.	Tam bir hafta köyün üstünde müfreze bir/ cehennem kasırgası gibi dolaşmış kırmış yakmıştı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	12/91
180.	Efeiki gün, bir/eve kapanıp çıkmadı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	18/91
181.	Bizim burada olduğumuzu tüm/Osmanlı ordusu bir araya gelse bulamaz.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	27/91
182.	Bulsa bile Hacı, biz burada karşılaştığımız bir/ orduyu , bir günde yok edebiliriz.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır.	31/91
183.	Her/ ordu buraya kadar çıkamaz zaten.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	32/91
184.	Kim varsa bizden, Sait Paşaya her/eli silah tutam Çakırcalıdiye göstereyim ihbar etsin.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne (1.cümle)	6/92
185.	Nerde bir/ Çakırcalı lafı duysa, askerini çekip oraya koşuyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	15/94

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

186.	Çakırcalı'yı kuşatıp müsademeye başlıyor, imha ediyor, ölümlere varıp bakıyor ki ya bir/ kaçakçı ya da başka bir çete.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır. (4.cümle)	16/94
187.	Çakırcalı'yı kuşatıp müsademeye başlıyor, imha ediyor, ölümlere varıp bakıyor ki ya bir kaçakçı ya da başka bir/ çete .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır. (4.cümle)	16/94
188.	Her/ yerden , Çakırcalı şurada, Çakırcalı burada diye haber üstüne haber alıyor, koşuyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	21/94
189.	Artık Paşa'nın gözünde her/ köylü Çakırcalının adamıydı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	35/94
190.	Hiç/ kimse , Çakırcalının düşmanları, takip kumandanları bile, Çakırcalı falan yere gelmiş diye Paşa'ya bir şey söyleyemiyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	36/94
191.	Hiç kimse, Çakırcalının düşmanları, takip kumandanları bile, Çakırcalı falan yere gelmiş diye Paşaya bir/ şey söyleyemiyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	36/94
192.	Eğer bunların hepsi kızan olmuş olsaydı, Çakırcalının bir/ taburu var demektir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	4/95
193.	Biri bir/ yerde vukuat çıkarsın, öteki bir gün sonra başka bir yerde.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	14/96
194.	Biri bir yerde vukuat çıkarsın, öteki bir/ gün sonra başka bir yerde.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	14/96
195.	Biri bir/yerde vukuat çıkarsın, öteki bir gün sonra başka bir/ yerde .	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	14/96
196.	Bir/ gün akşama kadar,kayaları tırmanarak yürüdüler.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	8/96
197.	Onlar daha düze inmeden Kara Ali Çetesi bir/ köy basıp Ağanın oğlunu dağa kaldırdı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	6/97
198.	İkinci gün tam aksi yönde bir/ köy daha basıldı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Sözde özne	9/97
199.	Çoluk çocuğuyla bir/ ağa boğazlandı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Sözde özne içinde yer alır.	10/97
200.	Büyük bir/yorgunluktan sonra Çakırcalı ovaya indi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	12/97
201.	Bir/ gece Tire kasabasına girdi, yataklarından bir zengine misafir.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	12/97
202.	Bir gece Tire kasabasına girdi, yataklarından bir/ zengine misafir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	12/97
203.	Bu adam,birçok çiftlikleri olan bir/ zengindi .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	15/97
204.	Bir/ gece evine damladı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	15/97

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

205.	Getirdikleri paraların bir/ kısmını Paşa'yı aldatan delikanlılara köylülere dağıttılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtili nesne içinde yer alır.	33/97
206.	Dağlardan giderek, öte yüze, Muğla taraflarına geçtiler, orada da bir/ zengini soydular.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne (2.cümle)	8/98
207.	Kendilerine pusu kuran bir/ kısım Çerkesleri öldürüp Antalyaya vardılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	8/98
208.	Bir/ kere bile durmak yiğitliğini gösteremedi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	4/99
209.	Şu Sait Paşaya bir/ ders gerek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne	13/99
210.	Hacı bir/ taşın üstüne oturdu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	9/100
211.	Bir/ efeye karşı bu dağlarda hiç kimse böyle hakaret etmemişti.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Kişi	Zarf tümleci içinde yer alır.	11/100
212.	Bir/ kaya gibi sertleşmiş, donmuş yüzü gördü.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci (sff. grubu)	16/100
213.	Bir/ çocukluk tu ettim.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	19/100
214.	Koyaktan büyücek bir/ su akar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içerisinde yer alır.	26/100
215.	Öylesi bir/ kepir taşlık tur.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içerisinde yer alır.	28/100
216.	Bir/ şafak vakti Köşk deresine geldiler.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	30/100
217.	Bir/ vukuat ...(yaptı)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (Eksiltili c.)	37/100
218.	Rüstem Bey de yiğit bir/ binbaş ıdır.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içerisinde yer alır.	1/111
219.	Tek/ amacı Çakırcalıyla bir gün karşılaşmak, onunla kozunu pay etmek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne	2/111
220.	Tek amacı Çakırcalıyla bir/ gün karşılaşmak, onunla kozunu pay etmek.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	2/111
221.	Bu, içinde, yıllar yılı işleyen bir/ yarad ır.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içerisinde yer alır.	4/111
222.	Dağdayken bir/ zaman Çakırcalıyı takip eder, takipte öylesine hareket eder ki, olmaz.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	4/111
223.	Bir/ yolunu bulup Çakırcalıyla, kardeşinin katiliyle karşılaşacak.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne (zff. grubu)	8/111

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

224.	Bir/ sabahtı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Yüklem	10/111
225.	Çakırcalıya bir/ haber getirdiler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	10/111
226.	Belki de bir/ kötü niyeti yoktu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne	16/111
227.	Kahveye bir/ masa kurun, Rüstem Beyi davet edin.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	1/112
228.	Yirmi, yirmi beş kişilik bir/ sofr a kuruldu kahveye.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Sözde özne	4/112
229.	Bir/ lokma ekmeğimizi yesin.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtili nesne içinde yer alır.	7/112
230.	Yıllar yılı Çakırcalının ardındalar, elbette onun tabiyesinden bir/ şeyler öğrenecekler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (2.cümle)	6/113
231.	Bir/ hiç için... (ölecek)	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksiltili c.)	11/113
232.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukuat çıkarma ihtisasıyla Efe ortalığı kasıpkavuruyor, her/ istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (2.cümle)	14/113
233.	Bir/ iş yapmalı ki, Çakırcalı müfrezeyi takip etsin.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Sözde özne (1.cümle)	22/113
234.	Müthiş bir/ işkence başladı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	5/114
235.	Osmanlı, halkın üstünde bir/ ölüm , bir zulümkasırgası gibi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	6/114
236.	Osmanlı, halkın üstünde bir ölüm, bir/ zulüm kasırgası gibi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içersinde yer alır.	6/114
237.	Falan/ gün Çakırcalının evini yakacak.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	11/114
238.	Bir/ Cuma gün ü.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Yüklem	14/114
239.	Yalımlar dört bir/ yanı sarmış, göğe doğru yükseliyor.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	18/114
240.	Efeyse köyün üst başında bir/ ağacın dibine oturmuş, yanan evini seyrediyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	19/114
241.	Dudaklarında acı bir/ gülümseme ...(var)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	20/114

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

242.	Sonra Ödemiş Kaymakamına bir/mektup yazdı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	31/114
243.	Bir gün,Kara Ali Efekızanlarıyla bir/köyden bir köye giderken candarmaları pususuna düştü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	5/115
244.	Bir gün,Kara Ali Efekızanlarıyla bir köyden bir/ köye giderken candarmaları pususuna düştü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	5/115
245.	Bir/gün , Kara Ali Efekızanlarıyla bir köyden bir köye giderken candarmaları pususuna düştü.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	5/115
246.	Yolda karşılarından bir/ çoban , birkaç Yörük, birkaç köylü delikanlısı geldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	16/115
247.	Bu bir/ zafer türküsü ydü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem	24/115
248.	Ödemişe dahabir/ yarım günlük yol vardı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	28/115
249.	Bir/köyde misafir kaldılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	29/115
250.	Bir/ara öyle bir hale geldi ki, neredeyse:Az sabredin, Çakırcalı haberi daha yeni aldı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	34/115
251.	Kara Ali ile iki arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir/odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	6/116
252.	Gelecekti ama, elbet bir/ düşüncesi vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne (2.cümle)	10/116
253.	Tambu sıralar, Çakırcalıya bir/ haberci gelmiş, Kara Aliden ona haberler veriyor, köyde bir hapiste olduğunu söylüyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne (1.cümle)	24/116
254.	Tambu sıralar, Çakırcalı'ya bir habercigelmiş, Kara Ali'den ona haberler veriyor, köyde bir/hapiste olduğunu söylüyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (3.cümle)	24/116
255.	Kara Ali ve arkadaşları hapisanenin önünde bir/ an ,bir şeyler...(oldu)	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (Eksilitili c.)	15/117
256.	Kara Ali ve arkadaşları hapisanenin önünde bir an, bir/ şeyler ... (oldu)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne (Eksilitili c.)	15/117
257.	Her bir arkadaşını bir/elinden tutup, gözlerinin içine baktı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	21/117
258.	Artık Çakırcalı bir/ yerdevukat çıkarıp, başka bir yerde görünemiyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	2/118
259.	Artık Çakırcalı bir yerdevukat çıkarıp, başka bir/yerde görünemiyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	2/118
260.	Bir/ gün ansızın kızanlarını başına topladı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	8/118

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

261.	Büyük bir/ konağ ı vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	14/118
262.	Sonra bir/haber geldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	17/118
263.	Candarmalar Kuladan çıkıp bir/vukuat takibine gittiler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	18/118
264.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı karşısında kaplan kesilen Efe aslında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz bir/adam mış.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	5/119
265.	Turgutluda bir/Mutafizade vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	14/119
266.	Çakırcalının o müthiş zekasıbuna da bir/ çare buldu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	20/119
267.	Ama Çakırcalı isteseydi mevcudunu bine, iki bine, hatta beş, on bine çıkarabilir, bir/ isyan kuvveti olabilirdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne (2.cümle)	22/119
268.	Kocaman bir/kasabaya hod be hod girip ev basamazdı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	28/119
269.	Çakırcalı bir/kerecik ele geçmişti.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	35/119
270.	Bir/ şafak vakti çarpışma başladı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	1/120
271.	Çarpışma bir/ cehennemi ateşle , akşama kadar sürdü.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	3/120
272.	Yalnız takipçiler her/ zamanki gibi gene bol bol ölüverdiler.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	10/120
273.	Açmadılar, içerden, dışarda bir/kötülük olduğunu sezmişlerdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne (sff. Grubu)	20/120
274.	Az/sonra gelenlerin Çakırcalı çetesi olduğu anlaşıldı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	21/120
275.	Bütün kasabayı, bir/ çığır tı, bir bağırıtı doldurdu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	21/120
276.	Bütün kasabayı,bir çığırıtı, bir/bağır tı doldurdu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	21/120
277.	Herkes, bir/ağz dan, "Yangın var!" diyebağırıyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	24/120
278.	Bir/iş yapacak onlara Efe, parmakları ağızlarında kalacak.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (1.cümle)	9/131
279.	Derken bir/sabah , şafaktan önce onu koğuştan dışarı çıkardılar.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	21/131
280.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her/ köşe baş ında, her ağaç dibinde Efeyi aradı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	28/131

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

281.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her köşe başında, her/ağaç dibinde Efe'yi aradı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	
282.	Her/ kıpırtı yı Efe sandı, ama Efe yok.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	29/131
283.	Az/sonra sehpaye çıkardılar.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	33/131
284.	Bir/mısır tarlasına düştüler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	5/132
285.	Hiçbir yanda en ufak bir/çıtırtı olsun yoktu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	6/132
286.	Mısırların yaprakları birbirine değişiyor, hafif bir/ yaprak sesi çıkıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (2.cümle)	6/132
287.	Az/önce burası bir cehennemdi sanki.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	9/132
288.	Az önce burası bir/cehennemdi sanki.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	9/132
289.	Korkmuş gibi bir/ ses ivardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	14/132
290.	Bir/zaman dişini sıkıp yürüdü de.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (zff. grubu)	21/132
291.	Çok/ şükür , dedi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	29/132
292.	Bir/athız ıyla çamlı yamaçtaki ilk obaya götürdüler.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	36/132
293.	Orada bir/ ameliyat yapıldı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Sözde özne	1/133
294.	Efe şimdi yataktabahtiyar bir/çocuk gibiydi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	7/133
295.	Bir/ gün , bir atlı geldi, Hacı'yı çadırların ötesine çekti.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	31/133
296.	Bir gün, bir/atlı geldi, Hacı'yı çadırların ötesine çekti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne (1.cümle)	31/133
297.	Oturmuş bir/ yere kıpırdamıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	4/134
298.	Söyleyin bir/hal mi geldi Alinin başına.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne (2.cümle)	18/134
299.	Bu andaEfenin yapamayacağı bir/şey yoktu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	32/124
300.	Bir/kayalğa düştüler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	36/134
301.	Bir/dağ parçası , kaya parçası, ulu, kopmuş bir ağaç gibi, doğanın herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	1/135

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

302.	Bir dağ parçası, kaya parçası, ulu, kopmuş bir/ağaç gibi, doğanın herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci içinde yer alır.	1/135
303.	Bir dağ parçası, kaya parçası, ulu, kopmuş bir ağaç gibi, doğanın herhangi bir/ parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci içinde yer alır.	1/135
304.	Keskin kayalığı aşır bir/ düzlüğe vardılar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	8/135
305.	Bir/su geçtiler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	8/135
306.	Ovada küçücük bir/ kabartı bile yoktu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	14/135
307.	Mert, yiğit bir/ adamdı .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	10/136
308.	Efe, bir/ lokma aldı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	13/136
309.	Bir/şeyin ilk hızını atlattın mı korkma, tavsar sonunda.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	16/137
310.	Bir/akşam Ermenek dağlarından yola düştüler.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	18/137
311.	Her/biri Yörük kılığına girmiş, tüfekleri develere saklamışlar, atlara binmişlerdi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	19/137
312.	Çakırcalı onların arkadaşlıklarından dolayı, ömürleri boyunca kazanamayacakları bir/para vermişti ellerine.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	21/137
313.	Bir/Yörük aşiretine misafir oldu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	25/137
314.	Çakırcalının geri döndüğünü dağ köylükleri, ova köylükleri, Yörükler bir/ anda duydular.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	3/138
315.	Çakırcalı bu kadarlık az bir/zaman içinde halkı yılmış, gücünü yitirmiş buldu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci içinde yer alır.	8/138
316.	Bir/ yaşlı geldi Çakırcalının eline yapıştı:	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	14/138
317.	Oğlum, bir daha bir/ yerlere kaybolma.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	15/138
318.	Falan/ağa , bana şunu bunu yaptı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	18/138
319.	Bu köprü büyücek bir/köprü ydü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	22/138
320.	İki kazanın bir sürü köyünün geçeceği bir/köprü ydü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	22/138
321.	Köprü çok/para ister.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	25/138
322.	Peki, o yanlarda bir/Osman Bey var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	27/138
323.	Köprünün yerine bir/yeni köprü yaptırın.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne	33/138

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

324.	Cesur bir/ adamdı .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	6/139
325.	Bu yüzden de sırf efe şerrinden korunmak içinevlerinin yanına sağla mbir/kule yaptırmışlardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	8/139
326.	Bu kule çok/çete, çok/efe görmüştü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne	10/139
327.	Tam bir/ ögleüstü Arpaza girdiler.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	16/139
328.	Efe bir/ şeyi aklına taktı mı takardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne	29/139
329.	Arpazın yukarisından, yamaçtan bir/tüfek sesi geldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	19/140
330.	Bir/takım müfreze kur oralardan, geceyi gündüze katıp bana ulaş.	Sıfat	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (1.cümle)	9/151
331.	Osman çok/yiğit , nişancı, bütün bölgede, bu vasıflarıyla ün salmış biriydi.	Sıfat	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	12/151
332.	Bundan sonraki hatıralarımda da göreceksiniz ki, her/ isimde , her eşkıya takibindeki başarımda, başyardımcım Osman olmuştur.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır (2.cümle)	13/151
333.	Bundan sonraki hatıralarımda da göreceksiniz ki, her isimde, her/ eşkıya takibindeki başarımda , başyardımcım Osman olmuştur.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	13/151
334.	Başında yüz kişilik bir/ müfrezesi vardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	27/151
335.	Telgrafhaneden şöyle bir/ telgraf uydurduk:	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	33/151
336.	Bu karışıklıktan faydalanarak bir/ baskınla hepsini yakaladık.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	3/152
337.	Her/yan asker doldu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtisiz nesne	6/152
338.	Askerlerin çoğunu bu/arada habire kayıklarla Ereğli'ye göndermiştik.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	9/152
339.	Hükümet yok gibi bir/şey .	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	19/152
340.	Eşkıyalar bir/ türlü ele geçmiyorlar.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci	24/152
341.	Şurada bir/ vukuat var, ben ordayım.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne (1.cümle)	26/152
342.	Bir/eşkıyayı takip ediyorum, takip ediyorum,yakaladım derken eşkıya elimden kaçıp kurtuluyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne (1.cümle)	33/152
343.	Bir yanda iki çapaçul eşkıya,biryanda da bir/ hükümet teşkilatı ...(var)	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	2/153

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

344.	Halk, bir/ kısım eşraf, eşkıyalarla birlik...(olmuşlar)	Sıfat	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	5/153
345.	Eşkıyaların haberci teşkilatı gibi bir/ teşkilatı da ben kurmalıyım.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır.	8/153
346.	Sonra candarmalardan başka halktan da bir/müfreze teşkilatı yapmalıyım.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	9/153
347.	Halk arasında da kötü bir/ inanç var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	20/153
348.	Yok oldum gibibir/ şey .	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	22/153
349.	Kara İsmail falan/ yer basıyor, bana haber geliyor, ben oralı bile olmuyorum.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtili nesne (1.cümle)	23/153
350.	Bir/gün geldi ki, Kara İsmail kendini kapı koy verdi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	28/153
351.	Her/gün , Kara İsmail ne yaptı, nereye gitti, kiminle konuştu, haberi derhal geliyor.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	29/153
352.	Bir de, Düzcadedeki bazı/kimselerin Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbul'a şikayette bulduklarını duyuyorum.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır. (sff. grubu)	33/153
353.	Yılların tecrübeli bir/eşkıyası böyle bir çekilişe, benim böyle kendinden korktuğuma nasıl inanıyor, nasıl inanıyor da kendini bırakıyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	5/154
354.	Yılların tecrübeli bir eşkıyası böyle bir/çekilişe , benim böyle kendinden korktuğuma nasıl inanıyor, nasıl inanıyor da kendini bırakıyor.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	5/154
355.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun olağanüstü bir/cesareti , kendine büyük bir güveni var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	7/154
356.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun olağanüstü bir cesareti, kendine büyük bir/güveni var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	7/154
357.	Bir/ gün: "Tamam mı Osman?" diye sordum.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	14/154
358.	Bolu taraflarında bir/zengin in evini basmış.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır.	17/154
359.	Benim müfrezemdekilerin her bir bir/Kara İsmail .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	29/154
360.	Az/sonra , köyün doğu ucundaki evi kuşattık.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	3/155

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

361.	Altı ay gibikısa bir/zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	16/155
362.	Sırf Çakırcalı için Aydında bir/takip kumandanlığı kurulmuş, bu kumandanlık münhasıran Çakırcalının takibiyle vazifelendirilmişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Sözde özne (1.cümle)	27/155
363.	İşte bu sıralar, Candarma Umum Kumandanlığından bana bir/ telgraf geldi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	31/155
364.	Ayrıca eski arkadaşım Bolu mebusu Habip Beye debir/mektup yazıp,durumu bildirdim.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne (zff. grubu)	9/156
365.	Bütün korkunç hikayeleri, büyük şöhretiyleÇakırcalı gözümüzde bir/ efsane devi , bir efsane kahramanıydı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	16/157
366.	Bütün korkunç hikayeleri, büyük şöhretiyleÇakırcalı gözümüzde birefsane devi, bir/ efsane kahramanı ydı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	16/157
367.	Onunla her/zaman karşılaşmak istemişim.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (af. grubu)	22/157
368.	Çakırcalı gibi bir/ adamı tenkil etme şerefi bizim olacaktı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır. (af. grubu)	23/157
369.	Ömrü boyunca sarp kayalarda geyik avcılığı yapmış, çakı gibi bir/delikanlı ydı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	27/157
370.	Onun kadar hareketli bir/adam görülmuş değildi.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne içinde yer alır.	28/157
371.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir/adam dı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	4/158
372.	Çok/tecrübe , büyük cesaret isteyen bir işti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	14/158
373.	Çok tecrübe, büyük cesaret isteyen bir/işti .	Ad	Belirsizlik işlevi//Durum	Yüklem içinde yer alır.	14/158
374.	Hacıduk da eski bir/ ayıngacı ydı tabii.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	15/158
375.	İçimizde Eğeyi böyle taş taş, ağaç ağaç bilen bir/adamın bulunması çok iyiydi.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne (af. grubu)	23/158
376.	Çok/ kolcu öldürmüş, sonra da kolcu olmuştu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne (1.cümle)	30/158
377.	Bir/kısmı da benim akrabamdı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	37/158
378.	Onun tarafından öldürülmek de bir/ şeref , dediler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	8/159
379.	Takdir buyurursunuz ki ben eline aldığı işi başarmak zorunda olan bir/adamım .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	25/159
380.	Bu eşkıyanın karşısında hükümet kuvvetlerinin aciz kalışının bir/ türlü havsalasınasığmadığını söyledi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/160

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

381.	Takipçiliğiyleşöhret yapmış bir/zabit olduğunuzu duydum.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtili nesne içinde yer alır.	22/160
382.	Siz bu çok/makul ve yerindeisteklerinize meselenin yarısını halletmiş sayılırsınız.	Sıfat	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	29/160
383.	Bu adam nasıl bir/adam dır?	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	31/160
384.	Siz de bir/şey saklamayın.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	20/171
385.	Efendiler her/ şeyi bizden iyi öğrenmişler.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtili nesne	20/171
386.	Bir/ şey sormadı başka.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	34/171
387.	Yalnız bana güvenebileceğin bir/kılavuz ver ki, Çakırcalıyla müsademe imkanını bulalım.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (1.cümle)	8/172
388.	Her/halinden bizim Çakırcalının olduğu yere varamayacağımız okunuyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Yer	Zarf tümleci	11/172
389.	"Ahmet Ağa," dedim, senden bir/ricamız daha var.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (İç cümle)	18/172
390.	Hafiften bir/ yağmur çiseliyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	28/172
391.	Bu arada Çakırcalının bulunduğu söyledikleri yerde, bir/ sigara ateşi yandı, söndü.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	18/173
392.	Vakit bir/türlü geçmiyor, doğu yandan ışıklar bir türlü gözüküyor.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	20/173
393.	Vakit bir türlü geçmiyor, doğu yandan ışıklar bir/türlü gözüküyor.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci (2.cümle)	20/173
394.	Bir/ses, bir solukduysalar, sarıldıklarını anlasalar, yarar kaçarlardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	21/173
395.	Bir ses, bir/ soluk duysalar, sarıldıklarını anlasalar, yarar kaçarlardı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	21/173
396.	Bir haberlenmeseler, bir gün ucunu gösterirlerse, hepsini birden, bir/anda vurmakişten bile değil.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (af. grubu)	24/173
397.	Kız Kayası Karıncalı dağın ortasında göklere doğru bir/ minare gibi yükselmiş.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Belirsizlik işlevi/Nesne	Zarf tümleci içinde yer alır.	27/173
398.	Birden bir/öksürük...(duyuldu)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Sözde özne. (Eksiltili c.)	36/173
399.	Abaza ve Çerkeslerin çok gür, korkunç bir/haykırışları vardır.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	4/174
400.	Müsademe edecek, iyi bir/mevki elde etmeli gün işıymcaya kadar.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Özne içinde yer alır.	11/174

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

401.	Takriben iki saatlik bir/ takti pten sonra çete, müdafaa mevkiinin eteğine gelerek, geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	16/174
402.	Bir/anda hepimiz gideceğiz böyle devam ederse.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	24/174
403.	Bir/yer bulmalı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Özne	25/174
404.	Güney kısmı tamamen açıkve yalçın bir/uçurum du.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	29/174
405.	O halde muhakkak bir/şeyler yapmak gerekiyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (af. grubu)	37/174
406.	Bir/aralık kardeşim Osman yanıma geldi:	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	10/175
407.	Rüştü dedi, senin Çakırcalı bizim sandığımızdan daha cüretli, daha kuvvetli, daha çetin bir/adam .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	11/175
408.	Bir/şeyler yapmazsak, hepimizi benzetecek.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	12/175
409.	Bir/şeyler düşünmeliyiz.	Ad	Belirsizlik işlevi//Durum	Belirtisiz nesne	13/175
410.	Çetenin hiçihtimal vermediği bir/ yerde , şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarıntısı vardır.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/175
411.	Çetenin hiçihtimal vermediğibir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir/ su yarıntısı vardır.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Özne	19/175
412.	Oraya bir/kimsenin çıkabileceği kimsenin aklından geçmez.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	21/175
413.	Onun kadar dağ bilen bir/ insan belki de hiç gelmemiştii.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	31/175
414.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek içinbeş kişilik bir/hücum fedai kolu çıkarıp, Çakırcalının üstüne yollayacaksınız.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	7/176
415.	Yukardaki talimat gittikten az/sonra , iki grubun ateşi iki misline çıkarıldı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	11/176
416.	Bir/ara fedailerden Koca Mehmet vuruluyor.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	22/176
417.	Efe gerçekten erkek, yiğit bir/ adam .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	25/176
418.	Bana bak delikanlı, sen çok cesur, çok yiğit bir/ çocuğ abenz iyorsun.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	27/176
419.	İşte Efe böyle bir/ Efeydi .	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	35/176

Tablo 3. 54.Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlaması. (Devam)

420.	Minare gibi dik ve düz bir/ yarık .	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Yüklem içinde yer alır.	4/177
421.	Belki Çakırcalıya bir/şey yaparız.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	10/177
422.	Bir/ ara Şükrü Bey yanıma geldi.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	13/177
423.	Bu sefer, Şükrü Beye bir/ adam yolladım.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Belirtisiz nesne	20/177
424.	Bir/an , ateşleri birden şiddetlenmiş, sonra birden kesilmişti.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	1/178
425.	Sonra, bir/an da oradan bağırtılar gelmiş.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	4/178
426.	Bir/ ara beş on dakika öyle bir ateş açıyorlar ki dayanılmaz.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	6/178
427.	Bir/an öylesine ateş açıyorlar ki tek tük, olgün, hedefi belli değil, karşıdakinin Çakırcalı çetesi olduğuna inanmazsın.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	7/178
428.	Kararlı, kendine güvenmiş bir/müfrezenin ateşi saat gibidir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	10/178
429.	Müthiş bir/ yağmur yağıyordu.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne içinde yer alır.	21/178
430.	Sabah erkenden, onların buldukları yeredoğru bir/yaylım ateşi açtık ve dört koldan ilerledik.	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Belirtisiz nesne (1.cümle)	23/178
431.	Kendi kıyafetini herhangi bir/zeybeğe de giydirebilir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı	4/179
432.	Bulduğu yerde, kırk metrekarelik bir/yerin otlarını, köklerini tırnaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Ad	Belirsizlik işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	9/179
433.	Hiçbir yerinde bir/işaret yok muydu?	Ad	Belirsizlik işlevi/Nesne	Özne	22/179
434.	Az/sonra gözleri yaşlı çıktı.	Zarf	Belirsizlik işlevi/Zaman	Zarf tümleci	25/179
435.	Çakırcalı gibi bir/ yiğit buna layık mıydı?	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne içinde yer alır.	2/180
436.	Onun şerefi bir/ kırk beş kişilik müfrezeye aittir.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı	8/180
437.	Yirmi günlük sıkı bir/ takipten sonra, çete bakiyesinin Kayaköy'de olduğunu haber aldık.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Belirsizlik işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/180
438.	Bir/çare! ... (ver)	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (Eksiltili c.)	19/180
439.	Sonra sıkı bir/ hücum a geçtik.	Ad	Belirsizlik işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	21/180
440.	Derken ateşten bir/tanesi çıktı.	Ad	Belirsizlik işlevi/Kişi	Özne	26/180

Tablo 3.54.te yer alan kelime grubunun eserde 440 adet bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Sözü edilen kelime grubu, söz diziminde 335 kez ad görevinde kullanılırken bu görevin 24'ünde edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 6 kez sıfat, 75 kez de zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Sıfat unsuru belgisiz sıfat olan sıfat tamlamasının, cümlede yer, yön, zaman, kişi ve durumda belirsizlik anlamında kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun, cümlede en fazla durum ve kişide belirsizlik anlamında bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubu, cümlede en çok zarf tümleci görevinde kullanılırken eylemin daha çok zamanını belirttiği görülmüştür. Grubun, özne, nesne ve yüklem görevinde de sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.3.Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.1.2.3.1. Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri

1.Soru İşlevi/Kişi: O gün düze inmiş **ne kadar/eşkıya** varsa hepsi tuzağa düşürülerek öldürülmüştü (Y.Kemal, ÇE, 12).

2.Soru İşlevi/Nesne:**Hangi/parayı?** (Y.Kemal, ÇE, 171).

3.Soru İşlevi/Yer:Ağanın nerede,**hangi/ odada** oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti (Y.Kemal, ÇE, 39).

4.Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlaması bu eserde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

5. Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlamaları bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde bulunmuştur

Tablo 3. 64.Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O gün düze inmiş ne kadar/eşkıya varsa hepsi tuzağa düşürülerek öldürülmüştü.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	7/12
2.	Ağanın nerede, hangi odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar/ parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Ad	Soru İşlevi/Nesne	Özne (sff. grubu)	15/39

Tablo 3. 55.Sıfat unsuru soru sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

3.	Ağannnerede, hangi/ odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Ad	Soru İşlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	15/39
4.	Hacı, dedi, ne kadar/paramız var?	Ad	Soru İşlevi/Nesne	Özne (2.cümle)	24/57
5.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabaki'den de bir işçıkmayınca kızdı, ne kadar/ takip müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle,tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	16/75
6.	Efe, canımız isteyip de Ödemiş'e gittiğimizzaman, Ödemiş'te ne kadar/ candarma varsa hepsi Ödemiş sınırları dışına çıkarılacak.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	2/78
7.	Bu büyük işkenceden sonra müfrezeye köyden ayrılırken, Çakırcalı pusu kurmuş, müfrezede kaç/kişi varsa hepsini teker teker öldürmüştü.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	16/91
8.	Şimdi Hacı, dağda ne kadar/eşkiya varsa, düzde ne kadarkaçakçı varsa hepsi Çakırcalı'dır.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	36/91
9.	Şimdi Hacı, dağdane kadar eşkiyavarsa, düzde ne kadar/kaçakçı varsa hepsi Çakırcalı'dır.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	36/91
10.	Atadan dededen kalma ne kadar belenmiş, ne kadar derde deva/ot varsa toplamış, merhem etmiş, Efenin yarasına sürmüşlerdi.	Ad	Soru İşlevi/Nesne	Özne (zff. grubu)	18/133
11.	Ne kadar/sandalcı varsa, milise kayıtlı olsun olmasın, hemen silah altına aldım.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	3/151
12.	Bir de bölgemde ne kadar/borazancı varsa silah altına aldım.	Ad	Soru İşlevi/Kişi	Özne (zff. grubu)	4/151
13.	Ne kadar/ zaptiye gitmişse üstüne, hepsini püskürtmüş.	Ad	Soru İşlevi/ Kişi	Özne (zff. grubu)	16/153
14.	Bundan sonra bu dolaylarda ne kadar/ eşkiya varsa, hepsini temizledim.	Ad	Soru İşlevi/ Kişi	Özne (zff. grubu)	15/155
15.	Kendilerine Çakırcalının kim olduğunu, bu işin ne kadar zor/bir iş olduğunu anlattım.	Ad	Soru İşlevi/ Nesne	Özne (sff. grubu)	1/159
16.	İzmir Vilayeti dahilinde Çakırcalınmtakibi için, baştaaskeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar/ takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil keyfiyetinin münhasıran benim müfrezeme verilmesi.	Ad	Soru İşlevi/ Kişi	Özne (zff. grubu)	1/160
17.	Hangi/parayı?	Ad	Soru İşlevi/Nesne	Belirtili nesne	28/171
18.	Bundan sonra Çakırcalı, ne kadar/yatağı , ne kadar güvendiği adam varsa hepsini öldürecekti.	Ad	Soru İşlevi/Nesne	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	34/174
19.	Bundan sonra Çakırcalı, ne kadar yatağı, ne kadar/ güvendiği adam varsa hepsini öldürecekti.	Ad	Soru İşlevi/ Kişi	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	34/174

Tablo 3.55.te yer alan kelime grubunun eserde 18 adet bulunduğu ve söz diziminde sadece ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.Kelime grubunun, sıfat unsuru soru sıfatı olduğundan cümleye soru anlamı kattığı görülmüştür.

Ad unsurunun kişi ya da nesne olmasına bakılarak yapılan tasnifte, kelime grubunu cümlede daha çok kişiyi sorma yönüyle bulunmuştur. Kelime grubunun daha çok zarf fiil grubunun öznesi görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.4.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.1.2.4.1.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlamasının işlevleri

- 1.İşaret İşlevi/ Zaman: **Bu/ ara** altı silah birden patladı (Y.Kemal, ÇE, 12).
- 2.İşaret İşlevi/Durum: Olur **böyle/ şeyler** (Y.Kemal, ÇE, 53).
- 3.İşaret İşlevi/Yer: Baban**bu/dağların** kartalıydı (Y.Kemal, ÇE, 14).
- 4.İşaret İşlevi/Nesne: **Bu/ meredi** elinden bir dakika eksik etmeyeceksin (Y.Kemal, ÇE, 19).
- 5.İşaret İşlevi/Kişi: **Şu/Çakırcalının** oğluna bak diyordu (Y.Kemal, ÇE, 33).
6. Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlamaları bu eserde daha çok yer tamlayıcısı ve nesne görevinde kullanılmıştır .
- 7.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlamaları bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde bulunmuştur.

Tablo 3. 65.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu/ ara altı silah birden patladı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	1/12
2.	O/gün düze inmiş ne kadar eşkıya varsa hepsi tuzağa düşürülerek öldürülmüştü.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (zff. grubu)	7/12
3.	Babanın sedefli tüfeği o/ kara dinli Hasanda.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem	17/14
4.	Memedim, baban böyle/ babaydı.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem	18/14
5.	Baban bu/dağların kartalıydı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yüklem	23/14
6.	Baban işte böyle/bir efeydi, Memedim.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem	32/14
7.	Söyle ki şu/ güney yerden, bağlara doğru hep birden bir ateş açalım.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	16/16
8.	Müsademe böyle/ bir yarım saat devam eyledi.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	33/16

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

9.	Bak, dedi, şu/ yukarıdan az kurşun geliyor.	Zarf	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (3.cümle)	35/16
10.	Şu/dağlar dadolaşıp döneriz.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	31/17
11.	Bir kurşunla olmaz bu/iş .	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne	33/18
12.	Bu/ meredi elinden bir dakika eksik etmeyeceksin.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Belirtili nesne	1/19
13.	Kurşun bu/sefer ağaca bile değmedi.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	24/19
14.	Bu/sefer tüfeğini elinden atmadı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	30/19
15.	Hacı o/ yanlar adoğudan iskan edilmiş bir Kürt aşiretindendi.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	13/20
16.	Bu/dağ babanın dağı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Özne	27/20
17.	O/gece onları uğurladı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	29/31
18.	Bu/ obada senin her bir hacetin görülür	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	2/32
19.	Bu/oba senin.	Ad	İşaret işlevi/yer	Özne	15/32
20.	Yüreğine şüphe düşmesin bu/obadan .	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	15/32
21.	Orada o/ obada dört gün kaldılar.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	21/32
22.	Bu/ Halil Bey eşraftandı	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	27/32
23.	Ailesi kuruldu kurulalı o/ bölgelere hükmetmişti.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	28/32
24.	Şu/Çakırcalının oğluna bak diyordu.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	24/33
25.	Şu/ kahpe dölüne bak!	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	24/33
26.	Burada kalacağız bu/gece .	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	33/33
27.	Bu/köpoğlu da bir Pınarbaşı bulmasın, eli ayağı kesilir ya yatar böyle ya kaval çalar ya da türkü söyler.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne (1.cümle)	24/34
28.	Hacı da bu/sırada tüfeğinden kurşunları boşalttı, geri doldurdu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	34/34
29.	Efe bir şey soracak olursa, o/ zaman cevap verilir.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	14/35
30.	O/gece pınarın başında yattılar.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	28/35
31.	Boyuna bizim o/ köylerde dolaşiyor.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	23/36
32.	O/anda yorgun çocuğun gözleri ışıdı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	31/36
33.	Şu/karşiki sırtın ötesine geçelim.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	3/37

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

34.	Bu/ köpoğlusu efe değil tüccar!	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	5/37
35.	Ama biz bu/ arada ne yapalım Hacı?	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	18/37
36.	Şöyle/bir şey düşündüm.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtisiz nesne	23/37
37.	Bırak öyle/lafları Ağa.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Belirtili nesne	10/40
38.	Öteki/odaya geçti.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	26/40
39.	Çakırcalı beklemiyordu böyle/bir karşılığı .	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	25/51
40.	Silahına davranmışken, Çakırcalı birden bu /laflar üstüne geri indirdi	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/nesne	Zarf tümleci	34/51
41.	Zaptiyenin böyle/ yiğidini de hiç görmediydim.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Belirtili nesne içinde yer alır.	36/51
42.	Şu/ Mustafa Efendi gibi adamlar bize gerek.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	10/52
43.	Öyleyse bu/ gece hemen düze inelim.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	25/52
44.	İşte o/Posluoğlu bu Posluoğludur.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	1/53
45.	İşte o Posluoğlu bu/Posluoğludur .	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem	1/53
46.	Posluoğlu böyle/bir daveti beklemiyordu.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	7/53
47.	Olur böyle/ şeyler .	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	34/53
48.	Bu/olayda rivayet muhteliftir, karışıktr.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	15/54
49.	Bazıları da derler ki bu/ Posluoğluyla Çakırcalı,bir yürüyüşte, yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları yirmi Arnavutla üç Çerkesi, şivelerine, isimlerine bakarak öldürmüşler.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	16/54
50.	Kıyılır mı böyle/ yiğide?	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	23/55
51.	O/zamanın İzmir Valisi Kamil Paşa idi.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Özne içinde yer alır.	6/56
52.	Çakırcalının bu/ halini , hükümetin ortadan silinmesini görüyor, üzülüyordu	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	
53.	O/ zamanlar İzmir'de"Vitol" adında bir İngiliz ailesi vardı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	18/56
54.	Bu/Vitol ailesi Türkiyeye ilk yabancı sermayeyi sokanlardandır.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	19/56
55.	Bu/aile türlü işleri yanında, bir de sümbül soğan ticareti yapıyordu.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	20/56
56.	O/ devrin gerçeklerinden birisi de ÇakırcalınınAvrupada, daha çok Londrada tanınmasıdır.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Sözde özne	24/56
57.	Bu/yönüyle Osmanlının son devri için olağanüstü bir olay sayılmalıdır.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	2/57

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

58.	Tarihçilerimiz bunu o/zamanki İngiliz yayılma, Osmanlı İmparatorluğunu parçalama politikasına belki bağlayabilirler.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (af. grubu)	5/57
59.	Bu/fikir iyi bir fikirdi.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	15/57
60.	Zor itmişlerdi onu bu/yola .	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	21/57
61.	Hacı git, iki binini şu/aşağı köylülerin fikarına dağıt.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	31/57
62.	Olmadı bu/ iş .	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	9/58
63.	Bu/ şartlar dikkate değer.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	20/58
64.	Çete Çine kazasınınAkçaova köyünde oturacak, bu/köye , köyün yakınına hükümete mensup ne candarma, ne tahsildar, hiç kimsegelemeyecek.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (2.cümle)	21/58
65.	Izmirde, Aydında, öteki/şehirlerde böyle kendini yenemeyen nice efekancıklanmış, ölüp gitmişlerdi.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	11/59
66.	Efe sonradan düze indiğinde bu/ olayı yakınlarına şöyle anlatmış.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	28/71
67.	O/anda her şeyi ölçüp biçmiş, sonradan vazgeçmiştir.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	34/71
68.	Dönüp dolaşp döneceği yer bu/ boğazdır .	Ad	İşaret işlevi/durum	Yüklem	1/72
69.	"Eğer bu/ Sait Paşa mert, yiğit bir adamsa bundan sonra benim takibimde gezmez.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	7/72
70.	Dağa kaldırılan adam Felemenkli olduğu için bu/beş bin altını eşkıyaya hükümet ödüyor.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Belirtili nesne	6/73
71.	Bu/dağa kaldırılanlar Çakırcalının, öteki efelerin yatakları, himayecileri.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	9/73
72.	Bu/sefer Çakırcalı da Rum eşkıyalarının himayecilerini dağa kaldırır.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	11/73
73.	Çakırcalı bundan sonra öteki/çetelere başlar.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	14/73
74.	Yanık İbrahim çetesi, öteki/çeteler sinerler.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	16/73
75.	Bu/sıralar Çakırcalı aşık.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	6/74
76.	Ben olsam böyle/bir şey yapmam.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtisiz nesne	13/74
77.	O/zaman onu düşünürüz.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	17/74
78.	Böyle/iş olmaz.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	25/74
79.	Bu/işi yapar, İraz Hanımın gönlünü alırsam ne var bana Efe?	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne (1.cümle)	27/74
80.	Böyle/yiğit bir adamı öldüremem.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Belirtili nesne	14/75
81.	Böyle/birmektup yazar çağırırız.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Belirtisiz nesne	29/75
82.	Çakırcalı böyle/havalara bayılırdı.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	5/76

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

83.	En neşeli olduğu zamanlar böyle/havalar dı.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yüklem	5/76
84.	Bugünlere kadar yaşamış bir kızanın rivayetine göre Çakırcalı böyle/ sümbüli havalar da hiç kimseyi öldürmemiş.	Ad	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	6/76
85.	İzmir'de ne varsa, bu/çadır da da vardı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	19/76
86.	Köylülerelden geldikçe takipçileri başka yönere gönderiyorlar, bilen müfrezeler ise o /sem tebile uğramıyorlardı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	31/76
87.	Hükümet, koskoca Osmanlı İmparatorluğu, bu/ sefer doğrudan doğruya Çakırcalının ayağına düşüyordu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	3/77
88.	Bir yanda korkunç şartlarının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da bu/şart lardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı... (var)	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	10/78
89.	O/ gün İzmir gazetelerinde şöyle bir tebliğ yayımlanmıştı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	15/78
90.	O gün İzmir gazetelerinde şöyle/ bir tebliğ yayımlanmıştı.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Sözde özne	15/78
91.	İnayet ve merhameti binihâyetiYY hazreti mülükânedden olmak üzere bu/defa vaki istimanı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyarı Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihududu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyarı İzzet Paşa hazretleri delâletile beyan ve tebşir etmişlerdir.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (zff. grubu)	21/78
92.	Her gün, gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o /yana , bir bu/ yana dolaşıyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığmda oturup kalıyordu.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	7/79
93.	Ulan, itin doğurduğu bu/ halin ne?	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	13/79
94.	Bir türlü başından bu/ belayı atamıyordu.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	18/80
95.	İhtiyarın bu/meydan okuması üstüne... (konuştu)	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	4/91
96.	Bu/büyük işkenceden sonra müfrez köyden ayrılırken, Çakırcalı pusu kurmuş, müfrezede kaç kişi varsa hepsini teker teker öldürmüştü.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	15/91
97.	Bu/köy lerden elli tane acar delikanlı seçeceksin.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	22/91
98.	Bu/gece oradalar.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	12/93
99.	Öldük şu/ Çakırcalının elinden.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	28/94
100.	Sait Paşadan gayri, devletin öteki/ ileri gelenleri bunu böyle düşünüyordu.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	5/95
101.	Bu/ iyilikleri bize yapanları donatmalıyız.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	5/96
102.	Şu/dağ köylüklerinde bir iki vukuat yapalım, sonra düze inelim.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	10/96
103.	Bu/adam ,birçok çiftlikleriolan bir zengindi.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	15/97

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

104.	Bu/sıra evin basıldığını kasabada duymayan kalmamıştı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	26/97
105.	Hacı, şu/Kamalı itini de ortadan kaldırmalı. gayrı.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Belirtili nesne	1/98
106.	Çakırcalı bu/mesele üstünde düşünmeliydi.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	8/99
107.	Şu/Sait Paşaya bir ders gerek.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	13/99
108.	Bir efeye karşı bu /dağlarda hiç kimse böyle hakaret etmemişti.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	11/100
109.	Enyakın arkadaşı yapıyordu bu/ işi ona, üstelik de.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	12/100
110.	Kardeşinin bu/ şekilde vurulmasızoruna gider.	Zarf	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci (af. grubu)	2/111
111.	Çakırcalı yüze inince de Rüstem Beyi o yanlara yaklaştırmazlar.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	7/111
112.	O/ hızla kahveye girdi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	30/111
113.	İsterse bu/ gece eve buyursun.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	3/112
114.	O/ meşhur yürüyüşü , burda müsademe verip, şurda vukuatçıkarmaitisastıyla Efe ortalığı kasıp kavuruyor, her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Ad	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	14/113
115.	Bu/ sefer bahçeye daldılar.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	22/114
116.	Bu/arada , mektupKaymakamın eline ulaşmadanyolu kesip Muğla postasını soydu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	33/114
117.	Kara Ali Efe, Çakırcalınınemriyle bu /sıralar kızanlarıyla yüze inmişti.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	1/115
118.	Adamlar geldiler, hemen o/gün olanı biteni Efeye hikaye ettiler.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	19/115
119.	İşte bu/türkü öldürüyordu Kara Ali'yi.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne	25/115
120.	Biraz sonra Çakırcalı gelince, sey-reylemeliydi şu/candarmaların halini .	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	2/116
121.	Tam bu/sıralar , Çakırcalıya bir habercigelmiş, Kara Aliden ona haberler veriyor, köyde bir hapiste olduğunu söylüyordu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	24/116
122.	Kara Alinin yakalanma haberini aldığından beri Çakırcalı bu /olay üstüne ağzını açıp da bir laf etmemişti.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	28/116
123.	Hele bu/zamanda... (olmazdı)	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	2/117
124.	Hele böylesi/ günlerde .	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	3/117
125.	Yeni savaş tekniği icadında Kara Haydaroğlundan bu yana Efe gibisini bu /dağlar görmemişti.	Ad	İşaret işlevi/yer	Özne	5/118
126.	Bu /yatak Kula köylerinden birindeydi.	Ad	İşaret işlevi/durum /nesne	Özne	14/118
127.	Çakırcalı bu/ bir hafta içindehiç konuşmadı, düşündü.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	16/118
128.	Bu /sıralar Efeye çok para gerekti.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	10/119

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

129.	Bir yıl önce Çakırcalı ona: "Banabın liragöndersin," diye haber yollamış, şu/karşılığı almıştı.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne (2.cümle)	14/119
130.	Çakırcalının o/müthiş zekası buna da bir çare buldu.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne içinde yer alır.	20/119
131.	Bir sonucavarıp, şu/belayı baştan atmalydı.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	37/119
132.	Bu/ çarpışmada da Çakırcalının esas çetesi on kişiydi.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	8/120
133.	Öteki/yirmi kişi çarpışmayı gece yarıya kadar sürdürdü.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Özne	9/120
134.	Çarpışma yerinden ayrılan Çakırcalı o/hızla , doğru Turgutlu'ya geldi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	12/120
135.	Şu/kalabalıkta , "Gel Ali Efe, senin yerin mahpusane değil, dağlar," diyemez miydi?	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	2/131
136.	Böyle/ tavırlarla mahpusanede dolaşiyor, bıyık buruyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	19/131
137.	Bu/gece gün ışmadan dağları tutmalı, izimizi yitirmeliyiz.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	19/132
138.	Hacı vardı, bu/en eski arkadaşı nı sırtına aldı, yola düştüler.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Belirtili nesne (2.cümle)	24/132
139.	Bu/ sırada Yörükler haberlenmişler, aşağı bayıra doğru iniyorlardı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	30/132
140.	" Şu/ insanoğlu var ya, Hacı, çiğ süt emmiş, güven olmaz derler ya, yalan!"	Ad	İşaret işlevi/kışı	Özne (1.cümle)	11/133
141.	Bu/ sırada da Efe boyuna tutsak Kara Ali'yi sormuştu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	21/133
142.	Yarası azarsa, o/ zaman hepsine ölüm var.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	37/133
143.	Ama Efeden izin almadan bu/ iş yapılamazdı.	Ad	İşaret işlevi/durum	Sözde özne	8/134
144.	Bu /anda Efenin yapamayacağıbir şey yoktu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	32/134
145.	Bu hallerini, kendinden geçip yola düşüşlerini çok görmüşlerdi ama, böyle/uzun un görmemişlerdi.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne (2.cümle)	34/134
146.	Öndeki/ Cesur sanki düz yoldaymış gibi hiç istifini bozmadan gidiyordu.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Özne	36/134
147.	Bu/uçsuz bucaksız düzlük tebir sarılırlarsane yaparlardı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	20/135
148.	Böyle/anlarda Efe babası, karısı, hatta öz canı bile çıksa karşısına öldürebilirdi.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	23/135
149.	Efe bu/Yörüklerde sıkılıyordu.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Yer tamlayıcısı	3/137
150.	Allah için bu/Yörükler de saygıda kusur etmiyorlardı.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Özne içinde yer alır.	8/137
151.	Ama konuksever insanlardı bu /Yörükler .	Ad	İşaret işlevi/kışı	Özne	10/137
152.	Demek ki bu/halka Çakırcalı çok gerekti.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Yer tamlayıcısı	10/138
153.	Öteki/ ağa hakkımı vermedi.	Ad	İşaret işlevi/kışı	Özne	18/138
154.	Şu/ yoldan geçilmiyor.	Ad	İşaret işlevi/yer	Sözde özne	19/138
155.	Bu /köprüyü sel götürdü.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Belirtili nesne	19/138

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

156.	Bu/köprü büyücek bir köprüydü.	Ad	İşaret işlevi/durum /nesne	Özne	22/138
157.	Peki, o/ yanlarda bir Osman Bey var.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	27/138
158.	O duydu mu bu /işi ?	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne	27/138
159.	Bu/ Osman Bey eski derebeylerindendi.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	6/139
160.	Bu/ kule çok çete, çok efe görmüştü.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne	10/139
161.	Osman Beyin, kardeşinin yiğitliğinin çoğu da bu/kuleden geliyordu.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	10/139
162.	Bu/ sıkı takipte kimin aklına gelirdi ki Çakırcalı evinde kalıyor.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	24/139
163.	O/ gün pazarıydı Arpazın.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	36/139
164.	Osman çok yiğit,nişancı, bütün bölgede, bu /vasıflarıyla ün salmış biriydi.	Ad	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci (sff. grubu)	12/151
165.	Telgrafhaneden şöyle/ bir telgraf uydurduk:	Ad	İşaret işlevi/nesne	Belirtisiz nesne	33/151
166.	Böyle/ bir telgraf ortaya atmaktan maksadımız, askerin bu arzusundan istifade etmektir.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne (af. grubu)	1/152
167.	Böylebir telgrafortaya atmaktan maksadımız, askerin bu/ arzusundan istifade etmektir.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	1/152
168.	Bu/ karışıklıktan faydalanarak bir baskınla hepsini yakaladık.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	3/152
169.	Askerlerin çoğunu bu/arada ha bire kayıklarla Ereğliye göndermiştik.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	9/152
170.	Ordayım ama, bu/ çırpınmalarım dan hiçbir netice alamıyor, hiçbir eşkıyayı yakalayamıyorum.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	27/152
171.	Bu/ eşkıyaları yakalayamamızın sebebi ne?	Ad	İşaret işlevi/kişi	Belirtili nesnesi (af. grubu)	1/153
172.	Bu/ iki aylık tecrübemden öğrendim ki, eşkıyalar öyle kendi başlarına değil.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	4/153
173.	Bu/ arada da İstanbul'dan, Candarma Umum Kumandanlığından Kara İsmaili yakalamam için bana tel üstüne tel geliyor.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	31/153
174.	Ben de adamlarıma, bu/ çekingenliğimi , ben değil, onu kimsenin elde edemeyeceği şayiasını yaydırıyorum.	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	35/153
175.	Yılların tecrübeli bir eşkıyası böyle/ bir çekilişe ,benim böyle kendinden korktuğuma nasıl inanıyor, nasıl inanıyor da kendini bırakıyor.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	5/154
176.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu/dağ kurdunun olağanüstü bir cesareti, kendine büyük bir güveni var.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	7/154

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

177.	Bu/sırada kardeşim Osman da müfrezesini hiç kimseye haber vermeden hazırlamış bulunuyor.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	12/154
178.	O/günleri yaşayanlar, tütün kaçakçılarının ne türlü adamlar olduklarını iyi bilirler.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Özne içinde yer alır.	32/154
179.	Hiçbir candarmanın burnunu bile kanatmadan Kara İsmaili, İstanbulun burnunun dibindeki bu/namlı eşkiya yı yakalayışım, Candarma Umum Kumandanlığında, İstanbulda sevinç uyandırdı.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Belirtili nesne içinde yer alır. (af. grubu)	11/155
180.	Bundan sonra bu/dolaylarda ne kadar eşkiya varsa, hepsini temizledim.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	15/155
181.	Altı ay gibikısa bir zaman içinde, bu/havali-de ki eşkiyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Belirtili nesne içinde yer alır. (af. grubu)	16/155
182.	İşte bu/ sıralar , Candarma Umum Kumandanlığından bana bir telgraf geldi.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	31/155
183.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu/ telgrafın yazılış şekli ve verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandan olan Rasim Paşaya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım:	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne (sff. grubu)	35/155
184.	Bundan birkaç gün sonra da bana şu/telgraf geliyor.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne	20/156
185.	Aldığım bu/ ikinci telgraf üstüne, yeniden kardeşim Osman'la hazırlığa başladık.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/nesne	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/157
186.	Ama onun bütün bu/şöhreti beni korkutmuyordu.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne içinde yer alır.	22/157
187.	Bıçağı ağzından vurur derler ya, Osman öyle /nişancı ydı.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem (2.cümle)	25/157
188.	Bu/ kırk beş kişinin hiçbirisi de Çakırcalının çetesinden eksik kişiler değildi.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	3/158
189.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o/ zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (sff. grubu)	4/158
190.	Gençler bilmezler, o/devirlerde Reji teşkilatı vardı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	9/158
191.	O/zamanların en yiğit, en gözü pek adamları da ayıngacılarıdı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Özne içinde yer alır.	10/158
192.	Mehmet Bey o/ tarihlerde Manisada bulunuyordu.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	18/158
193.	O/ zamanlar 30-35 yaşlarındaydı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	23/158
194.	Kendilerine Çakırcalının kim olduğunu, bu/işin ne kadar zor bir iş olduğunu anlattım.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne içinde yer alır. (sff. grubu)	1/159
195.	Ama bu/ kırk beş kişiden kimseyirlipevine gitmedi.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	7/159
196.	O/ zamanlar böyle yiğitlik hayranları var.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	10/159

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

197.	O zamanlar böyle/yiğitlik hayranları var.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	10/159
198.	Bu/ Habip Bey Abdülhamidin halini padişaha bildiren kimsedir.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	17/159
199.	Bu/işin muvaffakiyeti de yüzde yüz bunlara bağlıdır.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	30/159
200.	Şimdiye kadar hiçbir zabıt ve kumandan böyle/ selahiyetler istemeye lüzum görmemişti..	Ad	İşaret işlevi/durum	Belirtisiz nesne (af. grubu)	28/160
201.	Siz bu/ çok makul ve yerinde isteklerinizle meselenin yarısını halletmiş sayılırsınız.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci (sff. grubu)	29/160
202.	Bu/adam nasıl bir adamdır?	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	31/160
203.	Bu/şekilde Ahmet Ağa bize karşı samimiyetini ispata çalışıyordu.	Ad	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci	17/171
204.	Ama öteki/ zeybekler benden müfrezenin yerini sordular.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	34/171
205.	Bu/dağlara çıkıp da nazik bedenlerini mi incitecekler.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	37/171
206.	Bu/ kuş uçmaz dağlarda ne işleri var?	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	2/172
207.	Biz bu /akşam gitmeliyiz.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	8/172
208.	Çakırcalı şu/ anda bizim ona doğru gittiğimizi haber alabilir mi?	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	22/172
209.	O/dümdüz ovalar gözümüzü korkutur	Ad	İşaret işlevi/yer	Özne	31/172
210.	Bu/tepeleri tutabilmemize sebep, Çakırcalının buralara nöbetçi koymasıdır.	Ad	İşaret işlevi/yer	Belirtili nesne (af. grubu)	8/173
211.	Bu/ nöbetçi sığma kları müfrezeler için değil tabii	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne	10/173
212.	Eskiden düşman olduğu öteki/ eşkıyalar için ...(gitti)	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/kişi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	11/173
213.	Çakırcalı bilirdi ki hiçbir müfreze bu /dağları ndoruğuna kadar, buraya kadar çıkamaz.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	İşaret işlevi/yer	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	12/173
214.	Bu/ sefer, kendi bulunduğu yere hakim tepelere nöbetçi dikmemesi, artık kendisinden başka dağlarda eşkıya kalmadığından dolayıldı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci (af. grubu)	15/173
215.	Bu/arada Çakırcalının bulunduğu yerde, bir sigara ateşi yandı söndü	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	18/173
216.	Ve Çakırcalı o/ deliklerde.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yüklem	29/173
217.	Bu/ Kafkasların harp çılgı ndır.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yüklem	6/174
218.	Aldırır mı böyle/ laflara.	Ad	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	9/174
219.	Bu/dağların tek hakimi oydu.	Ad	İşaret işlevi/yer	Özne içinde yer alır.	32/174
220.	O/ halde muhakkak bir şeyler yapmak gerekiyordu.	Zarf	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci (af. grubu)	37/174

Tablo 3. 56.Sıfat unsuru işaret sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

221.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu /dağlarda , bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	1/175
222.	Bu/gün de bu eskiden hazırlattığı istihkamlardan birinde müsademeyi kabul etmişti.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	4/175
223.	Çetenin hiçihtimal vermediğibir yerde, şu/ bizim bulunduğumuzyerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/175
224.	Bu/yarıktan , Efenin bulunduğu sırtın altına kadar çıkılabilir.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	21/175
225.	Bunun için öteki/grupların kumandanları olan Hacıduk Kamille Şükrü Beye birer tez-kere yazdım.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır. (sff. grubu)	35/175
226.	Bu/ hareketi temin maksadıyla burada ateşi kestik.	Ad	İşaret işlevi/durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	5/176
227.	Bu/ arada da seçilen hücum fedaileri harekate başlamışlardı.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	12/176
228.	Bunun üstüne Çakırcalı bizi tamamen bırakmış, öbür/ tarafa yüklenmişti.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	14/176
229.	Bu/ tereddüdü kurşun sıkışından belliydi.	Ad	İşaret işlevi/durum	Özne	16/176
230.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen bu/takipçilerin hareketine bir mana veremiyordu.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/176
231.	İşte Efe böyle/bir Efe 'ydi.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem	35/176
232.	Bu/ sefer , Şükrü Beye bir adam yolladım.	Zarf	İşaret işlevi/zaman	Zarf tümleci	20/177
233.	Buna rağmen bu/bozuk saat , durup işleye gecenin saat birine kadar devam etti.	Ad	İşaret işlevi/nesne	Özne	13/178
234.	Biz bu/ müsademede üç ölü, beş yaralı verdik.	Zarf	İşaret işlevi/durum	Yer tamlayıcısı	15/178

Tablo 3.56.ta yer alan kelime grubunun eserde 234 kez kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun eserde daha çok ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.170 kez ad görevinde kullanılan grubun, bu görevin 15 adetini edat grubunun ad unsuru olarak yaptığı, 64 kez de zarf görevinde bulunduğu görülmüştür. Sıfat unsuru işaret sıfatı olan grubun, cümlede daha çok kişiyi ve durumu işaret etme anlamında bulunduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok zarf tümleci, yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür. Zarf tümleci kullanımlarında, edat grubunun ad unsuru olmasının etkili olduğu görülürken cümleye de genellikle zaman anlamı kattığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.5. Sıfat unsuru hal eki almış olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.1.2.5.1. Sıfat unsuru hal eki almış olan sıfat tamlamalarının işlevleri

1.Hal ekleri sıfat tamlamalarında genellikle niteleme işlevinde bulunurlar. Bu işlev genellikle adı; durum, biçim, yer ve işaret bakımından niteler. Ancak ekin görevine göre işlev değişebilmektedir. Nitekim -ki eki işaret ederek yer,yön ve zaman belirtirken, -CA eki miktarda ve biçimde eşitlik bildirebilmektedir.

2. Sıfat unsuru hal eki almış olan sıfat tamlamaları cümlede daha çok nesne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

3. Sıfat unsuru hal eki almış olan sıfat tamlamaları bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde bulunmuştur.

3.4.2.2.1.1.2.5.1.1. Sıfat unsuru +DA bulunma hâli eki almış olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 66.Sıfat unsuru +DA bulunma hâli eki almış olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir çamın üstüne beyaz toprakla el aynası büyüklüğünde/ bir yuvarlak çizdi,geri geldi.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Belirtisiz nesne (1.cümle)	4/18
2.	O zamanlar İzmirde" Vitol " adında/bir İngiliz ailesi vardı.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Özne	18/56
3.	Çoban çok iri, uzun boylu, güzel bedenli, yirmi altısında/bir gençti.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	11/34

Tablo 3.57.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok; kişiyi niteleme anlamında çeşitli ögelerde bulunduğu tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.5.1.2. Sıfat unsuru +DAn çıkma hâli eki almış olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 67.Sıfat unsuru +DAn çıkma hâli eki almış olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çamların altı pürden/ döşek gibi olmuştu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/34
2.	Ben Kayaköyden/ Memed Ağanın kızıFatmayla evlenmek istiyorum.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	22/74
3.	Çakırcalıyı tanıyanlardan, dostlarından /bir heyet seçildi.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Sözde özne	3/77
4.	Eski tanıdıklarından/ İmanın evine misafir oldu.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/79
5.	Bir gece Tire kasabasına girdi, yataklarından/ bir zengine misafir oldu.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	12/97
6.	Hafiften/ bir yağmur çiseliyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Nesne	Özne	28/172
7.	İçimizden/her bir arkadaş gözünün gördüğünü sapıtmayacak kadar nişancı.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Özne	33/173
8.	Düzcenin Nüfrem köyünden/Koca Mehmet.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	17/178
9.	Düzcenin Mehdibey köyünden/ Osman Çavuş.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	18/178
10.	Hendek kazasının Karaçökek köyünden/ Mehmet Çavuş.	Ad	Niteleme işlevi/Kişi	Yüklem içinde yer alır.	19/178

Tablo 3.58.de yer alan kelime grubunun, söz diziminde sadece ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Niteleme işleviyle kullanılan kelime grubunun, cümlede daha çok kişiyi niteleme anlamında bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun cümlede daha çok yüklem görevinde kullanıldığı belirlenirken, bu görevi tek başına karşılayamadığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.5.1.3.Sıfat unsuru +DA+ki (bulunma +ilgi hâli eki)almış olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 68.Sıfat unsuru +DA+ki (bulunma +ilgi hâli eki) almış olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Memed İptidai mektebini bitirmiş, bir iki yıl da Ödemişdeki/medresede okuduktan sonra okumayı bırakıvermişti.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	31/12
2.	Oradaki/ ovanın ortasında, yapayalnız kalmış bir çam ağacına beş el kurşun attı.	Ad	İşaret İşlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	25/13
3.	"Baban," dedi, " gökteki/ kuşu , yerdeki karıncayı vururdu.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	16/14
4.	Ötekiler kayalıkların ardındaki/atlarına atlayıp açılan gediktenaşağı düştüler.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	29/16
5.	Şafağa doğru dağın yamacındaki/Yörük çadırlarına geldiler.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	5/17
6.	Memed elindeki/tüfeği yere attı.	Ad	İşaret işlevi/Durum	Belirtili nesne	30/18
7.	Akşam olurken aşağılardaki/Yörük obasına indiler.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı	22/20
8.	Sonra tez elden dağdaki/tanıdıkları Yörüklere Yörük beylerine haber uçurdu.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	32/31
9.	"Biz öteki/ Yörük çadırlarına gitmeyeceğiz.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	2/36
10.	Zaptiyeler tarafından pusuya düşürülmüşler, ilk ağızda Posluoğlunun yanındaki/iki kızını yaralanmış, Posluoğlu bunları sırtlamış, bir yandan da müsademeyi idare etmeye çalışmış.	Ad	İşaret işlevi/Durum	Belirtili nesne (2.cümle)	30/52
11.	Anadoludaki/bütün eşkıyalar ya halkın, ya eşrafın, ya da hükümet adamlarının yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Özne	9/57
12.	Aşağıdaki/boğazda pusu kuracağız.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı	3/71
13.	Ağaların başındaki/kılıç o.	Ad	İşaret işlevi/Durum	Özne	1/74
14.	Giritteki/çeteleri hükümetin başa çıkamadığı çeteleri tüm tenkil etmiştir.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	8/75
15.	Sonrahapisanedeki/arkadaşlarımızı, yataklarımızı,sürgündeki/ kızanlarımızıda bıraksın Osmanlı.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne	33/77
16.	Bölgedeki/en güzel atları getirdiler.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne	14/78
17.	Aşağıdaki/ yataklara , Yörüklere de haber ver.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	6/92

Tablo 3. 59.Sıfat unsuru +DA+ki (bulunma +ilgi hâli eki) almış olan sıfat tamlaması.
(Devam)

18.	Sonra elindeki/silahını Çakırcalının ayakları dibine bıraktı.	Ad	İşaret işlevi/Durum	Belirtili nesne	21/100
19.	Pusudanbirkaç candarkaçıkıp, yerdeki /silahları , bellerindeki tabancaları, hançerleri, kamaları aldılar.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/115
20.	Pusudanbirkaç candarkaçıkıp, yerdeki silahları, bellerindeki/tabancaları, hançerleri, kamaları aldılar.	Ad	İşaret işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/115
21.	Köylerdeki/aday kızanlarından yirmisine haber gönderdi.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/119
22.	Candarmalar, nizamiye askerleri, Çerkeş müfrezeleri, ovadaki/ takipçilerin tümü Salihlideki Çakırcalının üstüne yürüdü.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Özne içinde yer alır.	33/119
23.	Candarmalar, nizamiye askerleri, Çerkeş müfrezeleri, ovadakitakipçilerin tümü Salihlideki/Çakırcalı üstüne yürüdü.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	33/119
24.	Bir at hızıyla çamlı yamaçtaki/ilk obaya götürdüler.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	36/132
25.	Öndeki/ Cesur sanki düz yoldaymış gibi hiç istifini bozmadan gidiyordu.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Özne	36/134
26.	Konya ovasımbir uçtan bir ucageçip Ermenek, oradaki/Yörük lerevardılar.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	1/137
27.	Hem Eğedeki/ dost, yatak, casus ağı burada yoktu.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Özne	5/137
28.	Bozdoğanla Nazilli arasındaki/Akçay köprüsünü sel götürmüştü.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne	21/138
29.	Osman Bey'i Arpazdaki/ evinde buldular.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	34/138
30.	Hacı Mustafa ile birlikte doğru Osman Beyin kulesindeki/ evine gitti.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	35/139
31.	Oradaki/milisleri silah altına derhal çağırırım.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne	2/151
32.	Bundan sonraki hatıralarımda da göreceksiniz ki, her işimde, her eşkıya takibindeki /başarımda , başyardımcım Osman olmuştur.	Ad	İşaret işlevi/Zaman	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (2. cümle)	13/151
33.	Bunların cephanelerini de Düzcedeki/ bizim tabura yolladım.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	14/152
34.	Bir de, Düzcedeki/ bazı kimselerin Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbula şikayette bulduklarını duyuyorum.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	33/153
35.	Az sonra, köyün doğu ucundaki/evi kuşattık.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Belirtili nesne	3/155
36.	Hiçbir candarmanın burnunu bile kanatmadan Kara İsmaili, İstanbulun burnunun dibindeki/bu namlı eşkıya yıyakalayışım, Candarma Umum Kumandanlığında, İstanbul'da sevinç uyandırdı.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne (af. grubu)	11/155
37.	Altı ay gibikısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki/eşkıya yı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne (af. grubu)	16/155

Tablo 3. 59.Sıfat unsuru +DA+ki (bulunma +ilgi hâli eki) almış olan sıfat tamlaması.
(Devam)

38.	Tabur dahilinden intihap edeceğin beş candarmaile Aydındaki/ takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	33/155
39.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın yazılış şekli veverilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan Rasim Paşa'ya asağıdaki/ telgrafı çekmek zorunda kaldım.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Belirtili nesne (af. grubu)	35/155
40.	Müfrezedeki/en yaşlı kimseydi.	Ad	İşaret işlevi/Kişi	Yüklem	7/158
41.	Kolcubaşı olduktan sonra da kendi bölgesindeki/ayıngacıların kökünü kurutmuştu.	Ad	İşaret işlevi/Yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	15/158
42.	Şu seninle gelen, sağ yanındaki/çocuk kimdir Murat Ağa?	Ad	İşaret işlevi/Yön	Özne içinde yer alır.	7/171
43.	Çakırcalının vurulduğunu, çetenin maneviyatının tamamen bozulduğunu müfrezedeki/bütün arkadaşlara söyleyin, dedim.	Ad	İşaret işlevi/Kişi	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	32/177
44.	Çakırcalı işini bitirmiş, dönmeye hazırlanırken, Vali Nazım Paşadan asağıdaki/ teşekkürnameyi aldık.	Ad	İşaret işlevi/Yön	Belirtili nesne	33/180

Tablo 3.59.da yer alan kelime grubunun, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun sıfat yapan -ki ekini aldığı için işaret işleviyle kullanıldığı görülürken, cümlede daha çok yer işaret etme anlamında bulunduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede, daha çok nesne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.5.1.4.Sıfat unsuru +CA eşitlik hâli eki almış olan sıfat tamlaması

1.Niteleme İşlevi/Eşitlik:Her birine bir silah,**bolca/fişek**verdi (Y.Kemal, ÇE, 31).

2.Niteleme İşlevi/ Abartma:**Bunca/eşkiya** görmüştü (Y.Kemal, ÇE, 40).

Tablo 3. 69.Sıfat unsuru +CA eşitlik hâli eki almış olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Her birine bir silah, bolca/fişek verdi.	Ad	Niteleme işlevi/Eşitlik	Belirtisiz nesne	28/31
2.	Yörüklerden bolca/kurşun bulup satın aldılar,azıklarını bellerine sarıp dağa doğru yöneldiler.	Ad	Niteleme işlevi/Eşitlik	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	7/17

Tablo 3. 60.Sıfat unsuru +CA eşitlik hâli eki almış olan sıfat tamlaması. (Devam)

3.	Bunca/eşkıya görmüştü.	Ad	Niteleme işlevi/Abartma	Belirtisiz nesne	24/40
4.	Izmirde, Aydında, öteki şehirlerde böyle kendini yenemeyen nice/efe kancıklanmış, ölüp gitmişlerdi.	Ad	Niteleme işlevi/Abartma	Özne içinde yer alır. (1. cümle).	11/59
5.	Sait Paşa'nınaklına gelir mi ki tambir aydanberiboyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalı bunca/ askeriyle birlikte kendisine pusu kursun.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Abartma	Zarf tümleci içinde yer alır.	20/71
6.	Çakırcalı, son yıllarını iyi yaşasın diye, Arabakiyeyüklüce/ bir para verdi.	Ad	Niteleme işlevi/Eşitlik	Belirtisiz nesne	24/76

Tablo 3.60.ta yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad göreviyle kullanıldığı tespit edilirken bir örnekte de edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun sıfat unsuru, +CA eşitlik hali eki aldığı için cümlede abartma ve eşitlik anlamıyla bulunduğu belirlenmiştir. Grubuncümlede daha çok nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.1.2.5.1.5. Sıfat unsuru +ki eki almış olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 70.Sıfat unsuru +ki eki almış olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hacı akşamki/işareti gösterip:	Ad	İşaret işlevi/zaman	Belirtili nesne	21/19
2.	Bizim öteki/akrabalara da haber saldım.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	3/32
3.	Biz öteki/ Yörük çadırlarına gitmeyeceğiz.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	2/36
4.	Şu karşıkı/sırtın ötesine geçelim.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	3/37
5.	Öteki/odaya geçti.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	26/40
6.	Posluoğlu, arkadaşları, öteki/zeybekler körkütük olmuşlardı.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	6/55
7.	Tarihçilerimiz bunu o zamanki/İngiliz yayılma, Osmanlı İmparatorluğunu parçalama politikasına belki bağlayabilirler.	Ad	İşaret işlevi /zaman	Yer tamlayıcısı	5/57
8.	Izmirde, Aydında, öteki/şehirlerde böyle kendini yenemeyen nice efekancıklanmış, ölüp gitmişlerdi.	Ad	İşaret işlevi/yer	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	11/59

Tablo 3. 61.Sıfat unsuru +ki eki almış olan sıfat tamlaması. (Devam)

9.	Bu dağa kaldırımlar Çakırcalının, öteki/efelerin yatakları, himayecileri.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yüklem içinde yer alır.	9/73
10.	Çakırcalı bundan sonra öteki/çetelere başlar.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Yer tamlayıcısı	14/73
11.	Yanık İbrahim çetesi, öteki/çeteler sinerler.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	16/73
12.	Sait Paşadan gayri, devletin öteki/ileri gelenleri bunu böyle düşünüyordu.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	5/95
13.	Öteki/yirmi kişi çarpışmayı gece yarıya kadar sürdürdü.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	9/120
14.	Öteki/ ağa hakkımı vermedi.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	18/138
15.	Bundan sonraki/ hatıralarımda da göreceksiniz ki, her işimde, her eşkıya takibindeki başarımda, başyardımcım Osman olmuştur.	Ad	İşaret işlevi/ zaman	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	13/151
16.	Şimdiki/Tekel İdaresinin yerini tutardı.	Ad	İşaret işlevi/yer	Belirtili nesne içinde yer alır.	10/158
17.	Ama öteki/ zeybekler benden müfrezenin yerini sordular.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne	34/171
18.	Takriben iki saatlik bir takipten sonra çete, müdafaamevkiinin eteğine gelerek, gerideoyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki /arkadaşlarıyla , sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Ad7Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	İşaret işlevi/kişi	Zarf tümlenci	16/174
19.	Yanıdaki/ arkadaşı Cafer Şamil, Efeye bağıyor:	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne içinde yer alır.	22/176
20.	Bir de yanındaki/arkadaşın vurulunca, hemen kaçardın.	Ad	İşaret işlevi/kişi	Özne (zff. grubu)	29/176
21.	Eğer Çakırcalı olmasaydı bu vurulan, elindeki/ rehini vurdurmazdı.		İşaret işlevi/kişi	Belirtili nesne	33/178

Tablo 3.61.de yer alan kelime grubunun söz diziminde ad göreviyle kullanıldığı tespit edilirken bir örnekte de edat grubunun ad unsuru olarak yer aldığı gözlemlenmiştir. Kelime grubu, sıfat yapan ki ekini aldığı için işaret işleviyle kullanılırken, cümlede daha çok kişiyi işaret etme anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun cümlede sıklıkla yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2. Sıfat unsuru türemiş kelime olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.1. Sıfat unsuru addan ad yapma ekiyle türetilen sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.1.1. Sıfat unsuru türemiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.1.1.1. Sıfat unsuru türemiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamalarının işlevleri

1. Sıfat unsuru türemiş bir niteleme sıfatı olan bu tamlamaların kendi içerisinde meydana getirdikleri anlam, niteleme sıfatlarının çoğuyla benzerlik göstermektedir. Kimi zaman ekin görevine bağlı olarak, yeni niteleyici özelliklerde bu tür sıfatların oluşturduğu anlamlara eklenebilir.

2. Sıfat unsuru türemiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları, bu eserde sıklıkla nesne, yer tamlayıcısı ve özne görevinde kullanılmışlardır.

3. Sıfat unsuru türemiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları, bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde bulunmuştur.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.1. Sıfat unsuru +II/+IU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 71. Sıfat unsuru +II/+IU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hacı Eşkıya küçücük kara kuru ,avurdu avurduna geçmiş yaşlı/biradam dı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	1/13
2.	Babanın sedefli/tüfeği o kara dinli Hasanda.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne içinde yer alır.	17/14
3.	Babanın sedefli/som sedef martini .	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem içinde yer alır.	19/14
4.	Çakırcalı , yaşlı/ Yörük ağasının elini öptü.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	32/32

Tablo 3. 62. Sıfat unsuru +II/+IU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı.
(Devam)

5.	Hem de tehlikeli/bir rakip .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	3/53
6.	En değerli/ adamlarını Çakırcalı üstüne takipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşsalar da bu karşılaşma Çakırcalının isteğiyle oluyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	8/56
7.	Türlü/ dalavereler dönüyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	14/56
8.	Bu aile türlü/işleri yanında, bir de sümbül soğaniticareti yapıyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	20/56
9.	Bulunduğu yer en güvenli/yerdir .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	37/71
10.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli/zabitlerle , tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	16/75
11.	Bugünlere kadar yaşamış bir kızanın rivayetine göre Çakırcalı böyle sümbülü/havalarda hiç kimseyi öldürmemiş.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	6/76
12.	Ödemiş'ten bir yarım saatlik yol gittikten sonra, cüppeli/adam cüppesini atıp atından indi, Arabaki'nin eline sarılıp öptü.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	14/76
13.	Hiçbir silahlı/kuvvet , hiçbir hükümet adamı Ayasurat köyüne giremezdi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	14/111
14.	Postada külliyetli/miktarda altın, gümüş vardı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	34/114
15.	Kara Alisanki idam mahkumudeğil, sarayın itibarlı/misafiri ydi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	18/131
16.	Bir kalabalığa, bir yağlı/kendire baktı, gülümsedi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	31/131
17.	Bir at hızıyla çamlı/ yamaç taki ilk obaya götürdüler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	36/132
18.	Kalaylı/kap gibi.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem içinde yer alır.	15/135
19.	Ben Akçakocaya giderken, Karasu kazasına bağlı/ Kobaşlar , şimdiki adı Salimli köyümüzde bulunan kardeşim Osmana da bir haber yolladı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	6/151
20.	Yılların tecrübeli/bir eşkiyası böyle bir çekilişe, benim böyle kendinden korktuğuma nasıl inanıyor, nasıl inanıyor da kendini bırakıyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (1.cümle)	5/154

Tablo 3. 62. Sıfat unsuru +II/+IU addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı. (Devam)

21.	Hiçbir candarmanın burnunu bile kanatmadan Kara İsmaili, İstanbulun burnunun dibindekibu namlı/ eşkiyayı akalayışım, Candarma Umum Kumandanlığında, İstanbulda sevinç uyandırdı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (af. grubu)	11/155
22.	En seçkin,en tecrübeli/elemanlar ını göndermiş, Çakırcalı hepsini bozguna uğratmıştı	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	24/155
23.	Hükümet bütün yurttta tecrübeli, yiğit /elemanlar arıyor, Çakırcalı üstüne yolluyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (1.cümle)	29/155
24.	Müfrezedeki en yaşlı/ kimse ydi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	7/158
25.	Ahmet Ağa yeni gelenlerden, yaşlı/ adam Murat Ağaya sordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/171
26.	Oyalayıcı arkadaşlarını yanına çekebilmek için, müfrezeyi çok şiddetli/ bir ateş altına aldı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	18/174
27.	Türlü/hilesi var.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	37/178
28.	Bu şüpheli/cesedi , bizim ölülerimizle birlikte kasabaya indirmeli.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	6/179

Tablo 3.62.de yer alan kelime grubunun söz diziminde, ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.Kelime grubunun cümlede daha çok niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu görülürken, cümlede daha çok yüklem ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.2.Sıfat unsuru +IIk/+IUK addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 72. Sıfat unsuru +IIk/+IUK addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efenin karanlık/yüzü birden ışıdı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Özne içinde yer alır.	26/60
2.	Çakırcalı eşkiyalık/hayat ında dağların sağlam yerlerine siperler yaptırmıştı.	Ad	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci	14/93
3.	Ödemişe daha bir yarım günlük/yol vardı.	Ad	Niteleme işlevi/Zaman	Özne	28/115
4.	İlerledik ve Çakırcalının bulunduğunu söyledikleri tepeyi, yani kayalık/tepe yi sardık.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	2/173

Tablo 3.63.te yer alan kelime grubu söz diziminde ad görevinde kullanılırken cümlede sıklıkla niteleme işlevinin zaman anlamında bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken, cümlede daha çok özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.3.Sıfat unsuru +CI+CUaddan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Tablo 3. 73.Sıfat unsuru +CI+CUaddan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu Vitol ailesi Türkiye'ye ilk yabancı/ sermayeyi sokanlardır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	19/56
2.	Arpaza girmeden önce Efe bütün yollara nöbetçi/ kızanlar dikti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	33/139
3.	Bu nöbetçi/ sığmakları müfrezeler için değil tabii.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır	10/173

Tablo 3.64.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum anlamında bulunduğu ve sıklıkla nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.4.Sıfat unsuru +sIz/+sUz addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (yokluk eki)

Tablo 3. 74.Sıfat unsuru +sIz/+sUz addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (yokluk eki)

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Böylece kırka yakın suçsuz/ insan öldürülmüş.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Sözde özne	26/54

Tablo 3. 65. Sıfat unsuru +sIz/+sUz addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (yokluk eki). (Devam)

2.	Efesiz/dağ onlara zindan olurdu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	10/58
3.	Bu uçsuz bucaksız/düzlük tebir sarılırlarsane yaparlardı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (zff. grubu)	20/135

Tablo 3.65.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve sıklıklaözne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.5.Sıfat unsuru +(I)mAn addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (benzerlik eki)

Tablo 3. 75.Sıfat unsuru +(I)mAn addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (benzerlik eki)

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Düşman/ obaları da söyledi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	35/32
2.	Hapisanenin kocaman/ kapısı üstlerine örtüldü.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Sözde özne içinde yer alır.	19/117
3.	Kocaman/ bir kasabaya hod be hod girip ev basamazdı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	28/119
4.	Güney kısmı tamamen/açık ve yalçın bir uçurumdu .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	29/174

Tablo 3.66.ta yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin biçim anlamıyla bulunduğu ve sıklıklaözne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.6.Sıfat unsuru +k addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (görecelik eki)

Tablo 3. 76.Sıfat unsuru +k addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması (görecelik eki)

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Beşik/ Cevizin orada.	Ad	Niteleme işlevi/Yer	Yüklem içinde yer alır.	5/38

Tablo 3.67.de yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin yer anlamıyla bulunduğu ve yüklem görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.7.Sıfat unsuru +A addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 77.Sıfat unsuru +A addan ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ala/ kanlı ölünün üstüne atıldı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/12
2.	Çakırcalı ala/ şafakta uyandı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Zarf tümleci	31/35
3.	Candarmalar ala/şafakta Kara Aliyi ve arkadaşlarını önlerine katıp, öğleye doğru Ödemiş'e girdiler.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Zarf tümleci (zff. grubu)	13/117
4.	Salın üstüne çifte/ döşek , kutnu yorgan atmışlardı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	33/132

Tablo 3.68.de yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin renk anlamında bulunduğu ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.8. Sıfat unsuru +Ay addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 78.Sıfat unsuru +Ay addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Söyle ki şu güney/yerden , bağlara doğru hep birden bir ateş açalım.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	16/16
2.	Güney/kısmı tamamen açık ve yalçın bir uçurumdu.	Zarf	Niteleme işlevi/Yön	Özne	29/174

Tablo 3.69.da yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad ve zarfgörevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin yön anlamıyla bulunduğu ve cümlede yer tamlayıcısı, özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.9. Sıfat unsuru +(I)l addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme

sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 79.Sıfat unsuru +(I)l addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Pürlerinarasından yeşil/otların uçları fişkırmıştı.	Ad	Niteleme işlevi/Renk	Özne içinde yer alır.	5/34

Tablo 3.70.de yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin renk anlamında bulunduğu ve cümlede özne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.10. Sıfat unsuru +(I)ş addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 80. Sıfat unsuru +(I)ş addan ad yapma ekiyle türetilen niteleme sıfatı olan

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalının takibi için İzmir'e gidiyor ama hükümetten de geniş/selahiyetler istiyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (2.cümle)	16/160

Tablo 3.71.de yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum anlamında bulunduğu ve cümlede nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.1.1.11.Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 81.Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı başını kaldırdı,buyetmiş beşlik, uzun/ boylu , ak, sivri sakallı, yaprak yeşili gözlü ihtiyarın yüzüne baktı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (2.cümle)	17/32
2.	Çoban çok iri, uzun/boylu , güzel bedenli, yirmi altısında bir gençti.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem içinde yer alır.	11/34
3.	Çiftlikten ayrıldıktan sonra, uzun/ zaman yol gittiler, uzun zaman Çakırcalı konuşmadı.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci (1.cümle)	34/55
4.	Çiftlikten ayrıldıktan sonra, uzun zaman yol gittiler, uzun/zaman Çakırcalı konuşmadı.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci (2.cümle)	
5.	Uzun/ tecrübelerden sonra takipçiler de öğrenmişlerdi ki kaçan kazanır kovalayan kaybeder.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	18/113

Tablo 3.72.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken, söz diziminde zarf ve ad görevinde bir örnekte edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede,niteleme

işlevinin biçim, zaman, durum bildirme anlamında bulunduğu ve sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.2. Sıfat unsuru türemiş kelime olan belirtme sıfatları

3.4.2.2.1.2.1.2.1. Sıfat unsuru türemiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.1.2.1.1. Sıfat unsuru +Ar/+Şar addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları (üleştirme eki)

Tablo 3. 82.Sıfat unsuru +Ar/+Şar addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (üleştirme eki)

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ellişer/altın gönderirler.	Ad	Sayı işlevi/Üleştirme	Belirtisiz nesne	24/31
2.	Bunun içinöteki grupların kumandanlarıolan Hacıduk Kamille Şükrü Beye birer/tezkere yazdım.	Ad	Sayı işlevi/Üleştirme	Belirtisiz nesne	35/175

Tablo 3.73.te yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede sayı bildirme işlevinin üleştirme anlamında bulunduğu ve nesne görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.1.2.1.2. Sıfat unsuru +(I)ncı/+(U)ncu addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları (sıralandırma eki)

Tablo 3. 83.Sıfat unsuru +(I)ncı/+(U)ncu addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (sıralandırma eki)

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sait Paşa haber verdikleri yerde tabii ki Çakırcalı'yı bulamıyor, aynı boğazdan Çakırcalının silahının altından ikinci/defa gene geçiyor.	Ad	Sayı işlevi/Sıra	Zarf tümleci (2.cümle)	3/72

Tablo 3. 74. Sıfat unsuru +(I)ncI/(U)ncU addan ad yapma ekiyle türetilmiş sayı sıfatı olan sıfat tamlamaları. (sıralandırma eki). (Devam)

2.	Arkasından ikinci, üçüncü/müfreze yi... (al)	Ad	Sayı işlevi/Sıra	Belirtili nesne (Eksiltili c.)	19/93
3.	İkinci/gün tam aksi yönde bir köy daha basıldı.	Ad	Sayı işlevi/Sıra	Zarf tümleci	9/97
4.	Aldığım bu ikinci/ telgraf üstüne, yeniden kardeşim Osmanla hazırlığa başladık.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Sayı işlevi/Sıra	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/157

Tablo 3.74.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde bir örnekte edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede sayı bildirme işlevinin sıra bildirme anlamında bulunduğu ve sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilen sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.2.1 Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.2.1.1. Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlamalarının işlevleri

1.Sıfat unsuru türemiş bir niteleme sıfatı olan bu tamlamaların, kendi içerisinde meydana getirdikleri işlev niteleme sıfatlarının çoğuyla benzerlik göstermektedir. Kimi zaman ekin görevine bağlı olarak, yeni niteleyici özelliklerde bu tür sıfatların oluşturduğu anlamlara eklenebilir.

2.Sıfat unsuru fiilden ad yapma eki almış olan bu sıfat tamlamaları ,bu eserin söz dizimi içinde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

3.Sıfat unsuru fiilden ad yapma eki almış olan bu sıfat tamlamaları, bu eserin cümlelerinde sıklıkla özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.1.Sıfat unsuru +(A)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 84.Sıfat unsuru +(A)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yüksek/sesle... (konuştu)	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	23/34
2.	Ta uzak/ köy lerden köylüler gelmişler, dağlardan Yörükler inmişlerdi onu görmeye.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	15/59
3.	Uzak/bir su çığıltısı geliyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	8/132

Tablo 3.75.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde bir örnekte edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümledeniteleme işlevinin durum bildirme anlamında bulunduğu ve çeşitli görevlerde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.2. Sıfat unsuru -(I)k/-(U)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 85. Sıfat unsuru -(I)k/-(U)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çatık/kaşları sert çatılmıştı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Sözde özne	18/17
2.	Sonra gene kalktı, başka bir çama biraz daha büyük/ bir yuvarlak çizdi.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Belirtisiz nesne (2.cümle)	22/18
3.	Az sonra da çobankıllık, başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık/ elbiseli biriyle geldi	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci içinde yer alır.	16/36
4.	Büyük/ Ceridin yatağı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem içinde yer alır.	28/37

Tablo 3. 76.Sıfat unsuru -(I)k/-(U)k fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı.
(Devam)

5.	Ama birdenbire Küçük/ Osman karşısına dikildi.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne	13/51
6.	Kan küçük/bir taş çukuruna göllenmişti.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yer tamlayıcısı	6/52
7.	Elde edip, çeteye almak büyük/bir kardır .	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem	2/53
8.	Bizim daha büyük/ işlerimiz var.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne içinde yer alır.	34/53
9.	Yüreğinde büyük/ bir endişe vardı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne içinde yer alır.	12/55
10.	En büyük/karşılama Yenipazarda olacaktı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne içinde yer alır.	19/59
11.	Önünden de büyük/ çağlıtlarla dere akıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci	31/100
12.	Topu topubir bölük/candarma .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	1/117
13.	Bir taşla iki kuş vuruyordu şu sıkışık/zamanda .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	12/119
14.	Büyük/kuvvetlerine rağmen, Çakırcalı takipçilere bir adım ileri attırmıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci içinde yer alır.	2/120
15.	İstasyonu bir bölük/candarma kuşatmıştı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	4/131
16.	Buna büyük/ kancıklık derler, Hacı.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Belirtisiz nesne	24/134
17.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun olağanüstü bir cesareti, kendine büyük/bir güveni var.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	7/154
18.	Bütün korkunç hikayeleri, büyük/şöhretiyle Çakırcalı gözümüzde bir efsane devi, bir efsane kahramanıydı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Biçim	Zarf tümleci	16/157
19.	Bu kırk beşkişinin hiçbirisi de Çakırcalının çetesinden eksik/kişiler değildi	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	3/158
20.	Bu dağlara çıkıp da nazık/ bedenlerini mi incitecekler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	37/171
21.	Müsademeye büyük/ bir hız verilmişti.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Sözde özne	12/176
22.	Buna rağmen bu bozuk/ saat , durup işleye gecenin saat birine kadar devam etti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	13/178

Tablo 3.76.da yer alan kelime grubu söz diziminde ad görevinde kullanılırken, 3 kez de edat grubunun ad unsuru olarak görev yaptığı gözlemlenmiştir. Kelime grubunun niteleme işlevinin daha çok, biçim anlamıyla cümlede bulunduğu görülürken ,cümlede daha çok özne ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.3.Sıfat unsuru -GIn/-GUn fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 86.Sıfat unsuru -GIn/-GUn fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahşkın/bir tüfek.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	13/14
2.	O anda yorgun/ çocuğun gözleri ışıdı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	31/36
3.	Keskin/ hançerlerini çıkarıp tabanlarının derisini yüzmeye başladılar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (zff. grubu)	3/52
4.	Keskin/ kayalığı aşıp bir düzlüğe vardılar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (zff. grubu)	8/135
5.	En seçkin, en tecrübeli elemanlarını göndermiş, Çakırcalı hepsini bozguna uğratmıştı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	24/155

Tablo 3.77.de kelime grubu söz diziminde ad görevinde kullanılmıştır. Kelime grubunun, cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu görülürken, ve nesne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.4.Sıfat unsuru -I/-U fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 87.Sıfat unsuru -I/-U fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Vakit bir türlü geçmiyor, doğu/ yandan ışıklar bir türlü gözüküyor.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	20/173
2.	Bu sıkı/ takipte kimin aklına gelirdi ki Çakırcalı evinde kalıyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	24/139

Tablo 3. 88.Sıfat unsuru -I/-U fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

3.	Az sonra, köyün doğu/ ucundaki evi kuşattık.	Sıfat	Niteleme işlevi/Yön	Belirtili nesne içinde yer alır.	3/155
4.	Vakit bir türlü geçmiyor, doğu/ yandan ışıklar bir türlü gözüküyor.	Ad	Niteleme işlevi/Yön	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	20/173
5.	Yirmi günlük sıkı/bir takipten sonra, çete bakiyesinin Kayaköyde olduğunu haber aldık.	Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/180
6.	Sonra sıkı/bir hücum a geçtik.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	21/180

Tablo 3.78.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülmüştür. Kelime grubunun; söz diziminde ad görevinde kullanılırken, bir örnekte edat grubunun ad unvanı olarak görev yaptığı belirlenmiştir. Kelime grubunun, cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve sıklıkla yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.5.Sıfat unsuru -mA fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 89.Sıfat unsuru -mA fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kendisini yenememiş, en seçme/askerlerinden yirmi otuzunu almış, atının başını Çakırcalının köyüne doğru çevirip, doldurmuştu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır. (2.cümle)	17/111
2.	Bunlar Çakırcalıya yaklaşma/hareketleri gösterebilirler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	9/176

Tablo 3.79.da yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümledeniteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.6.Sıfat unsuru -(I)nç fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 90.Sıfat unsuru -(I)nç fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir yanda korkunç/şartlar ının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı...(var)	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	10/78
2.	Bütün korkunç/ hikayeleri , büyük şöhretiyle Çakırcalı gözümüzde bir efsane devi, bir efsane kahramanıydı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	16/157

Tablo 3.80.de yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve özne görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.7.Sıfat unsuru -sAk fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 91.Sıfat unsuru -sAk fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu sırada da Efe boyuna tutsak/Kara Ali 'yi sormuştu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	21/133

Tablo 3.81.de yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve cümlede nesne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.8.Sıfat unsuru -m fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 92.Sıfat unsuru -m fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Birden yaylım/ateşi ortasında kaldılar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	2/16
2.	Bu yüzden de sırf efe şerrinden korunmak içinevlerinin yanına sağlam/ bir kule yaptırmışlardı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	8/139

Tablo 3.82.de yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun, cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve sıklıklanesne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.9.Sıfat unsuru -Ici fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 93.Sıfat unsuru -Ici fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Takriben iki saatlik bir takipten sonra çete, müdafaamevkiinin eteğine gelerek, geride oyalayıcı/iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	16/174
2.	Oyalayıcı/ arkadaşlarını yanına çekebilmek için, müfrezeyi çok şiddetli bir ateş altına aldı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (af. grubu)	18/174

Tablo 3.83.te yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümledeniteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu ve cümlede nesne görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.10.Sıfat unsuru -A fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 94.Sıfat unsuru -A fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kese/yolları delikanlılara söyle de bizi oradan götürsünler.	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Belirtili nesne	18/172
2.	Altı ay gibi kısa/bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkiyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (af. grubu)	16/155

Tablo 3.84.te yer alan kelime grubunun eserde iki tane olduğu gözlemlenirken, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum ve biçim anlamıyla bulunduğu ve sıklıkla nesne ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11. Sıfat unsuru sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.1. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.1.1. “-An”Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Adı -yor ya da -mAktA anlamlarını taşıyan bir hareket ismi ile niteler:**Uçan/ kuşu** gözünden vururdu(Y.Kemal,ÇE,14).

2.Adı geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. **Çakırcalıyanan/ evininintikamını** almak için müfrezeyi takip edecek (Y.Kemal,ÇE,113).

3. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları eserde daha çokad görevinde kullanılmıştır.

4. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları eserde daha çok yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 95.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Uçan/ kuşu gözünden vururdu.	Ad	Adı -yor ya da -makta anlamlarını taşıyan bir hareket ismi ile niteler.	Belirtili nesne	17/14
2.	Ötekiler kayalıkların ardındaki atlarına atlayıp açılan/gedikten aşağı düştüler .	Ad	Adı -yor ya da -makta anlamlarını taşıyan bir hareket ismi ile niteler.	Yer tamlayıcısı	29/16
3.	Çoban Memed tüfeğini kucağına almış,ağzı aşağı çimenlerin üstüne yatmış akan/suyabakıyordu .	Ad	Adı -yor ya da -makta anlamlarını taşıyan bir hareket ismi ile niteler.	Yer tamlayıcısı	9/34
4.	Şaşıran/halk önce meydana,candarma dairesinin önünde toplanmış.	Ad	Adı -yor ya da -makta anlamlarını taşıyan bir hareket ismi ile niteler.	Özne	29/59
5.	Köylülerden geldikçe takipçileri başka yönlere gönderiyorlar, bilen/müfrezeler ise o semte bile uğramıyorlardı.	Ad	Geçmiş zaman bildiren işlev.	Özne (2.cümle)	31/76
6.	Haberlenen/asker, candarma , kasabının bütün yollarını tutmuş, geçecek diye Çakırcalı'yı bekliyordu.	Ad	Geçmiş zaman bildiren işlev.	Özne	27/97
7.	Çerkeş Kuşçubaşı Eşrefler, Anzavur Ahmetler, öldürülen efelerinkardeşleri, akrabaları soyulan, öldürülen/eşraf , eşrafın adamları... (var)	Ad	Geçmiş zaman bildiren işlev.	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	2/113
8.	Çakırcalı, yanan/ evininintikamını almak için müfrezeyi takip edecek.	Ad	Geçmiş zaman bildiren işlev.	Belirtili nesne içinde yer alır. (af. grubu)	13/113
9.	Efeyse köyün üst başında bir ağacın dibine oturmuş yanan/evini seyrediyor.	Ad	Adı -yor ya da -makta anlamlarını taşıyan bir hareket ismi ile niteler	Belirtili nesne	19/114
10.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın yazılış şekli ve verilen/ emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandan olan Rasim Paşa'ya aşağıdaki telgrafı çekmek zorunda kaldım.	Ad	Geçmiş zaman bildiren işlev.	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	35/155
11.	Bu arada da seçilen/ hücum fedaileri harekate başlamışlardı.	Ad	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne	12/176

Tablo 3.85.te yer alan kelime grubunun, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede; adı -yor ya da -makta anlamında bir hareket adı ile niteleme anlamı ve geçmiş zaman bildiren anlamıyla bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.2. Sıfat unsuru -DİK/-DUK sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.2.1.“-DİK/-DUK” Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Yalın halde adların önüne gelip onları geçmişten geleceğe doğru uzanan geniş bir zaman dilimi içinde niteler:**Kaldıkları/eve** de ateş verdik(Y.Kemal,ÇE,180).

2. Sıfat unsuru -DİK/-DUK sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları

eserin söz diziminde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 96.Sıfat unsuru -DİK/-DUK sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Birgide, Ödemişte görülmedik/şekilde karşılanmış, bütün halk, çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Zarf	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	13/59
2.	Getirdikleri/paraların bir kısmını Paşayı aldatan delikanlılara köylülere dağıttılar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	33/97
3.	Buldukları/ yerin adı , Kız Kayası.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	27/173
4.	Kaldıkları/eve de ateş verdik.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	21/180

Tablo 3.86.da yer alan kelime grubunun, az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde, ad görevinde bir örnekte de zarf görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun, cümledeniteleme işlevinin durum anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubun, cümlede çeşitli görevlerde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.3. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.3.1. “-mİş/-mUş”Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Geçmiş zaman ifade eden bu ek fiillere gelerek sıfat yapar: Adamları *denenmiş/ adamlar* değil (Y.Kemal,ÇE,39).

2. Sıfat unsuru -mİş/-mUşsıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları

eserin söz diziminde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 97.Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Adamları denenmiş/ adamlar değil.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	4/39
2.	Bir dağ parçası, kaya parçası, ulu, kopmuş /bir ağaç gibi, doğanın herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	1/135

Tablo 3.87.de yer alan kelime grubunun az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde, bir örnekte de edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede,niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu belirlenmiştir. Grubun cümlede çeşitli görevlerde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.4. Sıfat unsuru -r/-Ar- >-Ir/-Ur sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.4.1. “-r/-Ar- >-Ir/-Ur” Sıfat fiil ekinin işlevleri

1.Adların önüne gelerek onları geniş bir zaman dilimi içinde niteler.Fiillere gelerek onları geniş zaman bildiren bir sıfat yapar:Efenin ardından, gece yarısından beri *koşar/ adım* geliyorlardı (Y.Kemal,ÇE,135).

2. Sıfat unsuru -r/-Ar->-Ir/-Ur sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfattamlamaları eserin söz diziminde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

3. Sıfat unsuru -r/-Ar->-Ir/-Ur sıfat fiil ekleriyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 98.Sıfat unsuru -r/-Ar- >-Ir/-Ur sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı Posluoğlu'nu güler/yüzle , arkadaşça karşıladı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	19/53
2.	Kamil Paşa işini bilir/bir devlet adamı idi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	6/56
3.	Efenin ardından, gece yarısından beri koşar/ adım geliyorlardı.	Zarf	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	9/135

Tablo 3.88.de yer alan kelime grubunun az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde, bir örnekte de zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun, cümledeniteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu tespit edilmiştir. Grubun, cümlede çeşitli görevlerde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.5. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.5.1. “-AcAk” Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Gelecek zamana yönelmiş geçici sıfatlar ve geçici hareket adları yapar: Demek ki **korkulacak/ bir şey** yoktu (Y.Kemal,ÇE,53).

2. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları, bu eserde daha çok özne görevi üstlenmiştir.

3. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları, söz dizimi içinde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 99.Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Demek ki korkulacak/ bir şey yoktu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	12/53
2.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Bey'in Çakırcalı'yı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği/ adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfi nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmir'ce tanzim ve teslim edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmir'de bulunmasının Rüştü Bey'e tefhimi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (zff. grubu)	25/156

Tablo 3.89.da yer alan kelime grubunun az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun, cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun, cümlede özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.6. Sıfat unsuru-DİĞİ/-DUĞU sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.6.1. “-DİĞİ/-DUĞU” Sıfat fiil ekinin işlevleri

1.Geniş zamanlı niteleme işlevi:**Dediği/gün**Ödemişte olacağım (Y.Kemal,ÇE,75).

2.Sıfat unsuru -DİĞİ/-DUĞU sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları, söz dizimi içinde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

3. Sıfat unsuru -DİĞİ/-DUĞU sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları, eserde daha çok yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 100.Sıfat unsuru -DIĞI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Orada oturduğu/yerde taş kesilip kalmıştı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	35/18
2.	Memed elinde tüfeği oturduğu/yerden kıpırdamamış yumulmuş öyle durup duruyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	16/19
3.	İstedğim/zaman , istediğim yerdekızanlarımı alır giderim.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci	11/54
4.	İstedğim zaman, istediğim/yerde kızanlarımı alır giderim.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	11/54
5.	Bulunduğu/yer en güvenli yerdir.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	37/71
6.	Dediği/gün Ödemiş'te olacağım.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci	33/75
7.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukat çıkarma ihtisasıyla Efe ortalığı kasıpkavuruyor, heristediği/zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	14/113
8.	Çakırcalı bulunduğu/yerden balta seslerini de duyuyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	23/114
9.	Kara Ali, yattığı/yerden zorla doğruldu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	12/116
10.	Bununla beraber, köylerde silahlı, heristediği/ zaman emrine hazır aday kızanları vardı.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Özne içinde yer alır.	25/119
11.	Çakırcalı bulunmadığı/zamanlarda olanı biteni bir bir öğrendi.	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci (sff. grubu)	1/138
12.	İstedğim/selahiyetler şunlardır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	30/159
13.	Ama ne olursa olsun, biz bulduğumuz/mevkiden Çakırcalıyı ilk ateşte vurabiliriz.	Ad	Niteleme işlevi/Yer	Yer tamlayıcısı	32/173
14.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda,bütün ihtimalleridüşünerek, sıkıştığı/zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı	Zarf	Niteleme işlevi/Zaman	Zarf tümleci (af. grubu)	1/175
15.	Bulunduğu/ yerde , kırk metrekarelik bir yerin otlarını, köklerini tınaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	9/179
16.	Sonra geriye, çıktığı/ ateşe doğru koştu	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	28/180

Tablo 3.90.da yer alan kelime grubunun az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun, söz diziminde zarf ve ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun, cümlede zarf kullanımlarında zaman, ad kullanımlarında da durum anlamında bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun, söz diziminde ad görevinde kullanıldığında yer tamlayıcısı; zarf görevinde kullanıldığında da zarf tümleci görevinde bulunduğu saptanmıştır.

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.7. Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.1.2.2.1.1.11.7.1. “-mAz” Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Eklendiği fiile olumsuz anlamda süreklilik katar.
2. -mAz sıfat Fiil eki eklendiği cümlede özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf görevi yapar. -i ek fiili ile çekimlendiğinde yüklem görevinde de kullanılabilir.
3. Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlamaları, sözdizimi içinde daha çok sıfat görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 101.Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle türetilmiş sıfat olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Var ama o da kolay kolay yenmez/ bir adam.	Sıfat	Olumsuz anlamda süreklilik katan niteleme işlevi	Yüklem içinde yer alır.	27/37
2.	Kalçasından kurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz/ bir sızıltı düşmüştü.	Sıfat	Olumsuz anlamda süreklilik katan niteleme işlevi	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	10/132

Tablo 3.91.de yer alan kelime grubunun az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde kullanıldığı belirlenirken, cümlede olumsuz anlamda süreklilik katma anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubuncümlede özne ve yüklem görevini aldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.1.2.2.2. Sıfat unsuru fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirtme sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.1.2.2.2.1. Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 102.Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirme sıfatı olan sıfat tamlaması

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bütün/ zorluk buraya kadar.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	34/20
2.	Anadoludaki bütün/ eşkıyalar ya halkın, ya eşrafın, ya da hükümet adamlarının yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	9/57
3.	Bütün/ bunlar , Kamil Paşanınonu affetme çareleri araması günü gününe Çakırcalının kulağına geliyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	19/57
4.	Bütün/ şartları kabul edilmiş, üstelik de kırsardarı tayin edilmişti.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Sözde özne (1.cümle)	30/58
5.	Başta Çakırcalıat üstünde, bütün/ çete zeybek türküleri söylüyorlardı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	37/58
6.	Coşkunluğu öyleydi ki ihtiyatı elden bıraksa bütün/ Egeyi şehir şehir dolaşacaktı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne	4/59
7.	Birgide, Ödemiş'te görülmedik şekilde karşılanmış, bütün/ halk , çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır. (af. grubu)	13/59
8.	Bütün/ bir kasaba yok olmuştu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	16/60
9.	Kızı her gördüğünde yüreği cız ediyor, bütün /bedeninde çımğışmalar oluyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	14/80
10.	Efe, burada yıkılmış, bütün/ gücü bitmiş gibiydi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (2.cümle)	32/80
11.	Bütün/ köylüler , hatta Çakırcalının yatakları diye şöhret yapmış, bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	1/93
12.	Haber İzmirde, Aydında, bütün/ bölgede top gibi patladı, ta İstanbul'a kadar uzandı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/94
13.	Askerini alıyor köy köy başıboş, gelişigüzel dolaşıyor, önüne geleni, bütün/ köylüleri sopadan geçiriyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (2.cümle)	33/94

Tablo 3. 103.Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

14.	Sait Paşa bütün/ kızgınlığı yla askerini oraya çekti.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	8/97
15.	Haberlenen asker, candarına, kasabanın bütün/ yollarını tutmuş, geçecek diye Çakırcalı'yı bekliyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	27/97
16.	Ama o da bütün/ imkanlarını, bütün/ zekasını kullanıyor, açık vermiyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (1.cümle)	9/113
17.	Kara Ali bütün/ yol boyunca dönüp dönüparkadaşlarına.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	21/115
18.	Takip kuvvetleri onun bütün/ usullerini öğrenmiş, ona göre hareket ediyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	1/118
19.	Bütün/ Ege köyleri emrine hazırды.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	24/119
20.	Bütün/ var kuvvetiyle üstüne yüklenmeliydi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	36/119
21.	Bütün/ kasabayı ,bir çığırtı, bir bağırtı doldurdu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne	21/120
22.	Bütün/ kasaba , çoluk çocuk Mutafların evi önüne yığıldı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	24/120
23.	Bütün/ ısrarlara ,kapıyı kırma, evi yıkma tehditlerine rağmen Mutaf kapıyı açmıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci içinde yer alır.	36/120
24.	Osmanlı ordusunu, bütün/ ordusunu gönderse de, Ödemiş'i kuşatsa, Efe onu yapıp gene bizi kurtaracak.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	13/131
25.	Arpaz'a girmeden önce Efe bütün/ yollara nöbetçi kızanlar dikti.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	33/139
26.	Osman Beyi önlerine katıp bütün/ Arpaz çarşısını dolandırdılar.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne	15/140
27.	Hepimizin, bütün/ milletin hayatı tehlikede.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	10/151
28.	Osman çok yiğit, nişancı, bütün/ bölgede , bu vasıflarıyla ün salmış biriydi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	12/151
29.	Bütün/ eşkuyalar dilediklerini diledikleri gibi yapıyorlar.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	29/152
30.	Bütün/ çetesiyile birlikte teslim oldu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	5/155
31.	Altı ay gibikısa bir zaman içinde, bütün/ bu havalideki eşkıyıyı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Sıfat	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (af. grubu)	16/155

Tablo 3. 104.Sıfat unsuru -n fiilden ad yapma ekiyle türetilmiş belirme sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

32.	Hükümet bütün/ yurtta tecrübeli, yiğit elemanlar arıyor, Çakırcalı üstüne yolluyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	29/155
33.	Bütün/ korkunç hikayeleri , büyük şöhretiyle Çakırcalı gözümüzde bir efsane devi, bir efsane kahramanıydı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır	16/157
34.	Bütün/ gençliği av ardında geçmiştir.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	26/157
35.	Bütün/ köyler onun emrindeydi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	33/174
36.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda, bütün/ ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.		Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (zff. grubu)	1/175
37.	Çakırcalının vurulduğunu, çetenin maneviyatının tamamen bozulduğunu müfrezedeki bütün/ arkadaşlara söyleyin, dedim.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/177
38.	Böyle düşününce bütün/ deliller Çakırcalı üstüne toplanıyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	34/178
39.	Ben, Çakırcalıyı öldürdük diye tel üstüne tel çekerim dünyaya, bir gün sonra Çakırcalı bir yerde karşıma çıkar, bütün/ müfrezemi temizleyiverir.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (3.cümle)	2/179
40.	Yolda bütün/ müfrez e bir araya geldik.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	6/180
41.	Böylelikle bütün/ çete imha edilmiş, çeteden yalnız Hacı Mustafa kaçıp kurtulmuştu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Sözde özne (1.cümle)	31/180

Tablo 3.92.de yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde kullanıldığı görülürken, bu kullanımın dördüncüde ad grubunun ad unsurunu oluşturduğu saptanmıştır. Kelime grubunun, söz diziminde bir örnekte zarf görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun cümlede; daha çok özne, nesne ve yer tamlayıcısı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Grup cümlede belirsizlik anlamıyla bulunmuştur.

3.4.2.2.2.Sıfat unsuru iki kelimeden oluşan (birleşik) sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2. 1. Sıfat unsuru birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2.1.1. Sıfat unsuru kurallı birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 105.Sıfat unsuru kurallı birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ala kanlı/ ölün ün üstüne atıldı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/12
2.	Babanın sedefli tüfeği o kara dinli/ Hasanda .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	17/14
3.	Müfrezeler bir günlük/ yoldan onun haberini alsalar yüz geri edip gerisingeri dönerlerdi.	Ad	Niteleme işlevi/Zaman	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	23/14
4.	Çakırcalı başını kaldırdı, bu yetmiş beşlik , uzun boylu, ak, sivri sakallı, yaprak yeşili gözlü/ ihhtiyarın yüzüne baktı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	17/32
5.	Çakırcalı başını kaldırdı, bu yetmiş beşlik , uzun boylu , ak, sivri sakallı, yaprak yeşili gözlü/ ihhtiyarın yüzüne baktı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	17/32
6.	Çakırcalı başını kaldırdı, bu yetmiş beşlik ,uzun boylu, ak, sivri sakallı , yaprak yeşili gözlü/ ihhtiyarın yüzüne baktı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	17/32
7.	Çakırcalı başını kaldırdı, bu yetmiş beşlik , uzun boylu, ak, sivri sakallı, yaprak yeşili gözlü/ihhtiyarın yüzüne baktı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	17/32
8.	Çoban çok iri, uzun boylu/ , güzel bedenli, yirmi altısında bir gençti .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	11/34
9.	Çoban çok iri, uzun boylu, güzel/bedenli , yirmi altısında bir gençti .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	11/34
10.	Az sonra da çoban kılıklı/ , başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık elbiseli biriyle geldi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	16/36
11.	Az sonra da çobankıllıklı, başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık elbiseli/biriyle geldi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	16/36
12.	"Boz atlı/Hızır." ...(geldi)	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (Eksiltili c.)	34/36

Tablo 3. 106.Sıfat unsuru kurallı birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.
(Devam)

13.	Çakırcalı, taş yürekli/Çakırcalı Efe oturmuş Posluoğlunun başucunda, ağılıyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	25/55
14.	Binbir türlü/ rivayet ve iddialar dolaşıyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	14/56
15.	Trenden inen yaşlı Arabakiyedoğru cüppeli, köy imamı kılığına girmiş orta boylu/ biri yürüdü.	Ad	Niteleme sıfatı/Durum	Özne içinde yer alır.	10/76
17.	Çakırcalı on sekizlik/delikanlı gibi çeşme başında!	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	8/80
18.	Başında yüz kişilik/bir müfrezesi vardı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	27/151
19.	Dahiliye Nezareti Celilesinden şeref-mevrut olup sureti aynen balaya tercüme olunan 28 Temmuz 327 tarihli/sifreli telgrafname bugün saat 9 raddelerinde alındı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Sözde özne	3/157
20.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek için beş kişilik/bir hücum fedai kolu çıkarıp, Çakırcalının üstüne yollayacaksınız.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (zff. grubu)	7/176
21.	Bulunduğu yerde, kırk metre karelik/bir yerin otlarını, köklerini tırnaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	9/179
22.	Onun şerefi bir kırk beş kişilik/müfreze ye aittir.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	8/180

Tablo 3.93.te yer alan kelime grubunun söz diziminde ad görevinde kullanıldığı bu görevin üçünde de edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamında kullanıldığı belirlenmiştir. Grubuncümlede özne, nesne, yer tamlayıcısı, görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.1.2.Sıfat unsuru kuralsız birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 107.Sıfat unsuru kuralsız birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu yönüyle Osmanlının son devri için olağanüstü/ bir olay sayılmalıdır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Sözde özne	2/57

Tablo 3. 108.Sıfat unsuru kuralsız birleşik niteleme sıfatı olan sıfat tamlaması.
(Devam)

2.	Ama konuksever/insanlar dı bu Yörükler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	10/137
3.	Ama bir de düşünüyorum ki, bu dağ kurdunun olağanüstü/ bir cesareti , kendine büyük bir güveni var.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	7/154
4.	Bu duruma göre, çetenin kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey, kuzeydoğu/kısmına Hacıduk Kamil, güneydoğusuna da Osman'la ben düşünüyorduk.	Ad	Niteleme sıfatı/Yön	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	26/174

Tablo 3.94.te yer alan kelime grubunun, az sayıda olduğu gözlenmiştir. Kelime grubunun, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamında kullanıldığı saptanmıştır. Grubunözne, yüklem ve yer tamlayıcısı, görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.2.2.Sıfat unsuru birleşik belirtme sıfatı olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2.2.1. Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 109.Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Zaptiyeler birkaç/lokma aldıktan sonra Efe hemen ayağa kalktı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	29/11
2.	Hiçbir/ şey demez.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne	25/17
3.	Ama hiçbir/ vukuat işlemedik ki!	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne	28/17
4.	Birkaç/ gün izimizi yitirelim.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	31/17
5.	İsteseler Yörük çadırlarında birkaç/gün kalabilirlerdi.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	34/17
6.	Efelik töresince hiçbir/ kızan efeye hiçbir sual soramaz, ne yapalım, nereye gidelim,bu oldu, bu olmadı diyemezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (1.cümle)	12/35
7.	Efelik töresince hiçbir kızan efeye hiçbir/sual soramaz, ne yapalım, nereye gidelim,bu oldu, bu olmadı diyemezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne (1.cümle)	12/35
8.	Efenin sözünden hiçbir/kızan çıkamaz, hiçbir hareketine itiraz edemezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (1.cümle)	15/35

Tablo 3. 110.Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

9.	Efenin sözünden hiçbir kızan çıkamaz, hiçbir/hareketine itiraz edemezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	16/35
10.	Birkaç/ gün daha halka zulmetsin benim yüzümden.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci içinde yer alır.	17/37
11.	Bir gecede köylülerin şikayet ettikleri birkaç /Arnavut ağasını öldürdüler.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne içinde yer alır.	14/54
12.	Hiçbir/ duygusunun belli etmeyen Çakırcalının yüzü sevinç içindeydi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (sff. grubu)	5/58
13.	Hiçbir/sebepten hiçbir suçları kalmayacak.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	21/58
14.	Hiçbir sebepten hiçbir/suçları kalmayacak.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	21/58
15.	Affi yalnız Padişah yapabilecek, başka hiçbir/af şekli kabul edilmeyecek.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Sözde özne	26/58
16.	Çakırcalı'yı daha bir zaman takip eden Sait Paşa onunla hiçbir/zaman karşılaşmıyor.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	22/72
17.	Hiçbir/ ağa bir fikaraya haksızlık edemiyor.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	1/74
18.	Elinden hiçbir/şey gelmiyor.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	3/74
19.	Biz Ödemiş'ten ayrılıncaya kadar da kasabaya, yakınına bir tek/candarma bile gelemeyecek.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	4/78
20.	Şimdiye kadar hiçbir/ efe böyle inmedi yüze.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	7/78
21.	Birkaç/ gün sonra şartların kabul edildiği haberi geldi Efeye.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci (sff. grubu)	9/78
22.	Bir yanda korkunç şartlarının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir/zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci (af. grubu)	10/78
23.	Birkaç/gün evde kapanıp kaldı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	1/79
24.	Her tepede, çok sağlam, sıkışınca birkaç/ gün dayanacak siperleri vardı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci (sff. grubu)	15/93
25.	Sonunda öyle hale geldi ki hiçbir/ihbaraal- dırış etmemeye başladı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	32/94
26.	Hiçbir/şey yok ki yolda.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	24/96
27.	Bu adam, birçok/ çiftlikleri olan bir zengindi	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yüklem içinde yer alır.	15/97

Tablo 3. 111.Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

28.	Hiçbir/silahlı kuvvet , hiçbir hükümet adamı Ayasurat köyüne giremezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	14/111
29.	Hiçbir silahlı kuvvet, hiçbir/hükümet adamı Ayasurat köyüne giremezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	14/111
30.	Bu dediği hiçbir/ zaman olmadı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	25/111
31.	Rüstem Bey ve birkaç/ asker atın tırnağının dibine düştü.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	24/112
32.	Pusudan birkaç/candarma çıkıp, yerdeki silahları, bellerindeki tabancaları, hançerleri, kamaları aldılar.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (zff. grubu)	13/115
33.	Yolda karşılarından bir çoban, birkaç/ Yörük , birkaç köylü delikanlısı geldi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	16/115
34.	Yolda karşılarından bir çoban, birkaç Yörük, birkaç/ köylü delikanlısı geldi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	16/115
35.	Efe hiçbir/sözde bulunmadı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Sözde özne	20/115
36.	Herbir/arkadaşını bir elinden tutup, gözlerinin içine baktı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (zff. grubu)	21/117
37.	Tutsağın kahvesi, tütününü, gazetesi, her bir/ şeyi tamam olur, Efe'den son derece nazik muamele görmüş.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	3/119
38.	Çakırcalının çetesinde hiçbir/ zaman on kişiden fazla kızan bulunmazdı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	22/119
39.	Birkaç/ dakika içinde Mutafların evi önünde, kasabanın sokaklarında tek canlı kalmadı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	32/120
40.	Birkaç/kere ne olursa olsun kalkıp Efeye söylemeliyim geçti içinden, sonra vazgeçti.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci (1.cümle)	5/134
41.	Bir dağ parçası, kaya parçası, ulu, kopmuş bir ağaç gibi, doğanın herhangi/bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	1/135
42.	Bir takım/müfreze kur oralardan, geceyi gündüze katıp bana ulaş.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne (1.cümle)	9/151
43.	Ordayım ama, bu çırpınmalarından hiçbir netice alamıyor, hiçbir/ eşkıyayı yaka layamıyorum.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtili nesne (3.cümle)	27/152
44.	Bundan birkaç/ gün sonra da bana şu telgraf geliyor.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci içinde yer alır.	20/156
45.	Birkaç/ yıl da eşkıyalık, ayıngacılık, tütün kolculuğu yapmıştı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	29/157
46.	Birkaç/ gün içinde Çakırcalıyı takibe gidecek müfrezeyi kurduk.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci içinde yer alır.	1/158

Tablo 3. 112.Sıfat unsuru birleşik belgisiz sıfatı olan sıfat tamlaması. (Devam)

47.	Birçok/baskınlarda bulunmuştu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	8/158
48.	Çakırcalının tenkilini bitirinceye kadar hiçbir/ kimsenin emir ve kumandasında olmamak.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/159
49.	Bir tek/ merci ile muhabere etmek, o da yalnız İzmir Vali'si olmak şartıyla.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci (af. grubu)	34/159
50.	Şimdiye kadar hiçbir/ zabıt ve kumandan böyle yetkiler istemeye lüzum görmemişti.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	28/160
51.	Çakırcalı bilirdi ki hiçbir/ müfreze bu dağların doruğuna kadar, buraya kadar çıkamaz.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (2.cümle)	12/173
52.	İçimizden herbir/arkadaş gözünün gördüğünü sapıtmayacak kadar nişancı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	33/173
53.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda,bütün ihtimalleridüşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok/yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	1/175
54.	Kendi kıyafetini herhangi/bir zeybeğe de giydirebilir.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	4/179
55.	" Hiçbir/ yerinde bir işaret yok muydu?"	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	22/179
56.	Çakırcalı bir tek/ kişi vurmadi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	8/180

Tablo 3.95.te yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Bu görevin dördünde, edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 12 kez zarf görevinde bulunduğu dasaptanmıştır.Grubun cümlede, belirtme işlevinin belirsizlik anlamıyla kullanıldığı gözlenmiştir. Kelime grubunun daha çok zarf tümleci ve yer tamlayıcısı, görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.2.3. Unsurlarından biri kelime grubu olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2.3.1. Sıfat unsuru kelime grubu olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2.3.1.1. Sıfat unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2.3.1.1.1. Sıfat unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 113.Sıfat unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Değil takipçiler, Çakırcalının düşmanı/ağalar , eşraf bile onun nerede olduğunu bilmiyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	37/76
2.	Sonrakendi askerlerini alıp, Çakırcalının bulunduğu/ yeri kuşattı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	19/93
3.	Arnavut, Çerkeş gönüllüleri, yüze inmiş eşkıyalar, Çakırcalının düşmanı/ eşrafın gönüllüleri... (var)	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	21/93
4.	Kamalının bulunduğu/yere geldi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	3/98
5.	Yıllar yılı Çakırcalının ardındalar, elbette onun tabiyesinden/bir şeyler öğrenecekler.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	6/113
6.	Bir de para aldıkları zenginler, halkın sevmedikleri/ kimselerdi .	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	11/119
7.	Benim kurduğum/ istihbarat ağı boyuna işliyor.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	28/153
8.	Ben de adamlarıma, bu çekingenliğimi, ben değil, onu kimseninde edemeyeceği /şayiasını yaydırıyorum.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	35/153
9.	Benim çıktığım/istikamet Kara İsmailin köyünün bulunduğu yerin tam aksi bir istikamet.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	21/154
10.	Benim çıktığım istikamet Kara İsmailin köyünün bulunduğu/yerin tam aksi bir istikamet.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	21/154
11.	Her halinden bizim Çakırcalının olduğu/yere varamayacağımız anlaşılıyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	11/172
12.	Çakırcalının bulunduğu/yer tabak gibi önümüzde.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	7/173
13.	Bu yarıktan, Efenin bulunduğu/sırtın altına kadar çıkılabilir.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	21/175

Tablo 3. 114.Sıfat unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması. (Devam)

14.	Osmansu yarığından çıkararak, Efenin bulunduğu/ sırta varacak.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	3/176
15.	Çakırcalının deldiği/ kalpağı hala yanındadır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	1/177
16.	Sabah erkenden, onların bulundukları/yeredoğru bir yayılım ateşı açık ve dört koldan ilerledik.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	23/178
17.	Çetenin bulunduğu/ evi sardık, müsademe başladı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	16/180

Tablo 3.96.da yer alan kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu belirlenirken, bu görevin birinde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamıyla kullanıldığı saptanmıştır. Grubun,cümlede daha çok öznegörevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.2.2.2.3.1.2.Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.2.3.1.2.1. Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamalarının işlevleri

1. Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamalarının işlevleri sıfat fiil ekinin üstlendiği göreve göre değişmektedir. Bu işlevler daha önce sıfat fiillerin işlevleri konusunda işlenmiştir.

2.Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamaları söz diziminde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

3. Sıfat unsuru sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamaları cümle içerisinde daha çok özne ve nesne görevinde kullanılmıştır.

3.4.2.2.3.1.2.1.1. Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 115.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yüze inen/ eşkiyalar silahlarını, kızanlarını bırakmıyorlar, istedikleri köylere böylece silahları, kızanlarıyla yerleşiyorlar, vukuat falan yapmıyorlar ama, halkın başına birer derebeyi kesiliyorlardı.	Ad	Şimdiki zaman-yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne	12/12
2.	Babasına yapılan/kancıklığı her Allahın günü duya duya büyüyordu.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Belirtili nesne	26/12
3.	Av ile avlanan/Efem.	Ad	Geniş zaman işlevi/Durum	Yüklem	29/12
4.	Sonradan lafa karışan/ kaçakçının adı Hacı Mustafaydı .	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne içinde yer alır.	31/15
5.	Yatağını belli eden/ eşkiya yaşamaz.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	6/32

Tablo 3. 116.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

6.	Eşrafın yaşamasını gelişmesini sağlayan/ bir yandan hükümetse bir yandan da eşkiyaydı.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne-Yüklem	30/32
7.	Kendisinden olan/ her eşkiyaya aynı öğüdü verir.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	13/33
8.	Memedin eşkiya çıktığını duyan/ Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne	20/33
9.	Ortalıkta insanı deli eden/ bir koku vardı.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne	9/34
10.	Belkibu dağlar onun gibi güzel, sakin, güvenle, hiç oralı değilmişçesine kurşun atan/ bir kızan görmemişti.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	20/34
11.	Bu yanlarda çok kötü, fakir fıkara zulmeden/bir ağa var mı?	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	23/37
12.	Çakırcalı ya bizim bildiğimiz gibi bir eşkiya ya da İngiliz İmparatorluğunun yardımını gören bir/ alettir.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	7/57
13.	Hiçbir duygusunu belli etmeyen/ Çakırcalının yüzü sevinç içindeydi.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	5/58

Tablo 3. 117.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

14.	İzmirde, Aydın'da, öteki şehirlerde böyle kendini yenemeyen/ nice efe kancıklanmış, ölüp gitmişlerdi.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne (1.cümle)	11/59
15.	Yolda Çakırcalının Yenipazara doğru geldiğini gören/ bir çoban ,dağlardan bellerden aşarak, Yenipazar'a gelmiş.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne	23/59
16.	Çakırcalıyı daha bir zaman takip eden/ Sait Paşa onunla hiçbirzaman karşılaşmıyor.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne	22/72
17.	Dağa kaldırılan/ adam Felemenkli olduğu için bu beş bin altını eşkıyaya hükümet ödüyor.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne (sff. grubu)	6/73
18.	Rum çetelerini yok eden, öteki çetelerin çoğunu ortadan kaldıran/ hükümetin Çakırcalıya gücü yetmez.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket ad ile niteler. /Durum	Özne	21/73
19.	Mektubu alan/ Arabaki çaresiz memnun.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne	31/75

Tablo 3. 118.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

20.	Trenden inen/ yaşlı Arabakiye doğru cüppeli, köy imamı kılığına girmiş orta boylu biri yürüdü.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	10/76
21.	İstasyon yapısının ardında bekleyen/ atlara bindiler, Ödemiş'ten dışarı çıktılar.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	10/76
22.	Aylarca süren/ takipler boşa çıkıyordu, takipçiler sanmış, hükümet usanmıştı.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne (1.cümle)	1/77
23.	Ayasurat köyüne ne candarma, ne tahsildar, nememur, hükümetle ilişkisi olan/ hiç kimse giremeyecek.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	18/77
24.	İraz'ın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan/ eşkiya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	20/80
25.	Bu adam birçok çiftlikleri olan/ bir zengindi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	15/97
26.	Dağda kasabanın basıldığını duyan/ Sait Paşa Tireye doğru askerini çekmiş ovada Efeyi kıstırmak için tertibatını almıştı.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne	29/97

Tablo 3. 119.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

27.	Yatağın evinde üç gün kalan/ Efeyse , evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne (1.cümle)	31/97
28.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen/ zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Belirtili nesne (zff. grubu)	31/97
29.	Getirdikleri paraların bir kısmını Paşayı aldatan/delikanlılara köylülere dağıttılar.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Yer tamlayıcısı	33/97
30.	Kendilerine pusu kuran/bir kısımÇerkesleri öldürüp Antalya'ya vardılar.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Belirtili nesne (zff. grubu)	8/98
30.	Bu, içinde, yıllar yılı işleyen/ bir yaradır.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	4/111
31.	Çerkeş Kuşçubaşı Eşrefler, Anzavur Ahmetler, öldürülen/ efelerin kardeşleri, akrabaları soyulan, öldürülen eşraf, eşrafın adamları...(var)	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne (Eksilteli c.)	2/113

Tablo 3. 120.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

32.	Çarpışma yerinden ayrılan/ Çakırcalı o hızla, doğru Turgutluya geldi.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Özne	12/120
33.	Karşısından gelen/ iki adamı durdurdu.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	13/120
34.	Kalçasından kurşunu yiyen/ Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne	10/132
35.	Kokulu, asırlarca denenmiş, binbir dağ çiçeğinden yapılan/ merhem sürüldü yaraya.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Sözde özne	1/133
36.	Evde, kapıya çıkan/ kadından Osman Beyi sordular.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	37/139
37.	Ben Akçakocaya giderken, Karasu kazasına bağlı Kobaşlar, şimdiki adı Salimli köyümüzde bulunan/ kardeşim Osmana da bir haber yolladı.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	6/151

Tablo 3. 121.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

38.	Anadoluya geçen/ askerler terhis edilmişlerdir.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Sözde özne	34/151
39.	Ben de kasabadan, o günlerde bir vukuat işlemiş bulunan/ başka eşkıyanın takibine çıkar gibi yapacağım.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (sff. grubu)	19/154
40.	Çakırcalı, üzerine gönderilen/ hükümet kuvvetleriyle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Zarf tümleci	25/155
41.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen/ bu telgrafın yazılış şekli ve verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan Rasim Paşa'ya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım:	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne (zff. grubu)	35/155
42.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın yazılış şekli verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan/ Rasim Paşaya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	35/155
43.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan/ Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasında seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/156
44.	Habip Bey mektubumu alır almaz Candarma Umum Kumandanı Rasim Paşaya gidiyor, benim Düzcedeki durumumu Kara İsmaili yakalayan/ Osmanlı müfrezesini, müfrezedeki kimselerin kimler olduklarını inceden inceye anlatıyor.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/156

Tablo 3. 122.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

45.	Dahiliye Nezareti Celilesinden şeref-mevrut olup sureti aynen balaya tercüme olunan/ 28 Temmuz 327 tarihli şifreli telgrafname bugün saat 9 raddelerinde alındı.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Sözde özne	3/157
46.	Çeteyi bizimle birlikte kuran Çakırcalı'ya gidecek müfreze yi bizimle birlikte seçen / Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne	4/158
47.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalı'ya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan/ yiğit bir adamdı.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	4/158
48.	Çok tecrübe, büyük cesaret isteyen/ bir işti.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	14/158
49.	İçimizde Egeyi böyle taş taş, ağaç ağaç bilen/ bir adamın bulunması çok iyiydi.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	23/158
50.	Bu Habip Bey, Abdülhamidin halini padişaha bildiren/kimsedir.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Yüklem	17/159

Tablo 3. 123.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

51.	Yağmur altında yürüye yürüye, ormanda bizi beklemekte olan/ Osman ve müfrezesiyle birleştik.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	25/154
52.	Yakınım ve akrabam olan/ Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refakatime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması..."	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	5/160
53.	Ahmet Ağa yeni gelenlerden,/ yaşlı adam Murat Ağa'ya sordu.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	5/171
54.	Şu seninle gelen,/ sağ yanındaki çocuk kimdir Murat Ağa?	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne	
55.	Seni burada, uyurken çembere alan, saran/ müfrezenin elinden kurtulamazsın.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	7/174
56.	Onun kadar dağ bilen/bir insan belki de hiç gelmemişti.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	31/175
57.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen /bu takipçilerin hareketine bir mana veremiyordu.	Ad	Şimdiki zaman bildiren -yor ya da -makta olan anlamlarını taşıyan Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/176

Tablo 3. 124.Sıfat unsuru -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

58.	Çakırcalı "Al!" dediği anda patlayan /kurşun Cafer Şamil'in kalpağını başından alıp götürüyor.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Özne	33/176
59.	Cafer Şamil, Çakırcalı hareketına iştirak edip de hayatta bulunan/ tek kişidir.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	36/176
60.	Vurulanlar hücum fedailerini olan/ beş kişiden üçüdür.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Yüklem içinde yer alır.	16/178
61.	Birisi Arpaz nahiyesinden dağa kaldırılan/Osman Bey'indi.	Ad	Kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler. /Durum	Yüklem	26/178

Tablo 3.97.de yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu görülürken, bu görevin birinde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, kendinden sonra gelen adları geçmiş zaman bildiren bir hareket adı yapma görevi ve geniş zamanlı niteleme anlamıyla kullandığı saptanmıştır. Kelime grubunun; cümlede daha çok özne, yer tamlayıcısı, ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.2.3.1.2.1.2.Sıfat unsuru -Dık/-DUk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 125.Sıfat Unsuru -Dık/-DUk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Mustafa Efendi umulmadık/bir cevap verdi.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	23/51
2.	Bazıları da derler ki bu Posluoğluyla Çakırcalı,bir yürüyüşte,yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları/yirmi Arnavutla üç Çerkesi , şivelerine, isimlerine bakarak öldürmüşler.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme İşlevi/Durum	Belirtili nesne	16/54
3.	Sait Paşa haber verdikleri/yerde tabii ki Çakırcalı'yı bulamıyor, aynı boğazdan Çakırcalının silahının altından ikinci defa gene geçiyor.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	3/72
4.	Eğer evlad-i-yalini bırakmazsa akallara gelmedik/işler yapacağını söyledi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	32/114
5.	Bir de para aldıkları/zenginler , halkın sevmedikleri kimselerdi.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	11/119
6.	Bir de para aldıkları zenginler, halkın sevmedikleri/ kimselerdi	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	11/119
7.	Köprüler, Çakırcalının emriyle beylerin yapmakta oldukları/ köprüler yarım kalmış, yollar bozulmuştu	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne (1.cümle)	6/138
8.	İlerledik ve Çakırcalının bulunduğu söyledikleri/tepeyi , yani kayalık tepeyi sardık.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (2.cümle)	1/173
9.	Bu arada Çakırcalının bulunduğu söyledikleri/yerde , bir sigara ateşi yandı söndü.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	18/173
10.	Sabah erkenden, onların buldukları/yerde doğru bir yaylın ateşi açtık ve dört koldan ilerledik.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (1.cümle)	23/178

Tablo 3.98.de yer alan kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu tespit edilirken, bu görevin birinde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, geçmiş zamanlı niteleme anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubun sıklıkla özne, yer tamlayıcısı, ve nesne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.3.1.2.1.3. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 126.Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O gün düze inmiş/ne kadar eşkıya varsa hepsi tuzağa düşürülerek öldürülmüştü.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Özne (zff. grubu)	7/12
2.	Oradaki, ovanın ortasında, yapayalnız kalmış/ bir çam ağacına beş el kurşun attı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Yer tamlayıcısı	25/13
3.	Eşkuya takibine çıkmış/müfrezeler, kolcular, zaptiyeler, hep dağlarda.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Özne	27/15
4.	Yüze inip de, yeniden dağa çıkmış/ eşkıyaların hemencecik avlanmaları sırf bunun yüzündendir.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Özne içinde yer alır. (af. grubu)	2/19
5.	Hacı o yanlara doğudan iskan edilmiş/ bir Kürt aşiretinden di.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Yüklem	13/20
6.	Pınar,yosun tutmuş/eski bir çam olduğundan cığıl cığıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	1/34
7.	Adam eline geçmiş/esire hakaret etmez.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Du-rum	Yer tamlayıcısı	31/51

Tablo 3. 127. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

8.	Şimdi elde, hapisten yeni çıkmış/Posluoğlu Memed var.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	19/52
9.	Bugünlere kadar yaşamış/bir kızanın rivayetine göre Çakırcalı böyle sümbüli havalarda hiç kimseyi öldürmemiş.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	6/76
10.	Trenden inen yaşlı Arabakiyedoğru cüppeli, köy imamı kılığına girmiş/ orta boylu biri yürüdü.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	10/76
11.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmiş /kancıklamaları bir bir gözden geçirdiler.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	9/77
12.	Her şeyi ince hesaplardan sonra yapmaya alışmış/ Efe, burada yıkılmış, bütün gücü bitmiş gibiydi.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	32/80
13.	Bütün köylüler,hatta Çakırcalının yatakları diye şöhrat yapmış/bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	1/93
14.	Arnavut, Çerkeş gönüllüleri, yüze inmiş /eşkıyalar, Çakırcalının düşmanı eşrafın gönüllüleri... (var)	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	21/93
15.	Bir kaya gibi sertleşmiş, donmuş/yüzü gördü.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	16/100
16.	Hapisane hayatı hep böyle şahlanmış/umutla sürdü.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	18/131
17.	Ayakta, öyle dikilip ta gerilerde kalmış/ arkadaşlarını beklediler.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	33/135
18.	Osman, çok yiğit,nişancı, bütün bölgede bu vasıflarıyla ün salmış/biriydi.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	12/151

Tablo 3. 128. Sıfat unsuru -mİş/-mUş sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

19.	Osmanın çetesinde yüze inmiş/dokuz tane eşkıya vardı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	31/154
20.	İlyas Pehlivana gelince, Düzce tarafının yüze inmiş/eşkıyası ydı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	33/158
21.	Geriye kalanların çoğu ayngacı ve affa uğramış/eşkıya ydı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	36/158
22.	Takipçiliğiyle şöhret yapmış/bir zabıt olduğunuzu duydum.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	22/160
23.	Kararlı,kendine güvenmiş/ bir müfrezenin ateşi saat gibidir.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	10/178
24.	Onlar inatçı, yarı yanmış/evden hala bize ateş ediyorlar ve bize zayıyat verdireyorlar.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/180

Tablo 3.99.da yer alan kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu ve bu görevin birinde de edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede, geçmiş zamanlı niteleme anlamıyla kullanıldığı görülmüştür. Grubun daha çok özne, yer tamlayıcısı, ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.2.3.1.2.1.4.Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 129.Sıfat unsuru -mAz sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Var ama o da kolay kolay yenmez/bir adam.	Ad	Geniş zaman işlevi (olumsuz)	Yüklem	27/37

Tablo 3.100.de yer alan kelime grubunun eserde bir adet bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde, ad görevinde bulunduğu ve cümlede geniş zamanlı niteleme anlamıyla bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.1.2.1.5. Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 130.Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Elaleme bakacak /ne bende yüz var, ne onda.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	4/31
2.	Pusu kuracakları/ boğaz kayalık, sarp.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	4/71
3.	İkizdağına gidecek/ Paşa buradan geçmek zorunda.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne (af. grubu)	5/71
4.	Dönüp dolaşp döneceği/yer bu boğazdır.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	1/72
5.	Şöyle bir usturuplu söyleyecek/bir adam bulsak, gönlünü alsak onun.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne (zff. grubu)	15/74
6.	Her tepede, çok sağlam, sıkışınca birkaç gün dayanacak/siperleri vardı.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	15/93
7.	Bu anda Efenin yapamayacağı/ bir şey yoktu.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	32/134

Tablo 3. 131.Sıfat unsuru -AcAk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

8.	Ali öyle diyecek/adamlardan değildi Efe.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	10/136
9.	Çakırcalı onların arkadaşlıklarından dolayı, ömürleri boyunca kazanamayacakları/bir para vermişti ellerine.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne	21/137
10.	İki kazanın bir sürü köyünün geçeceği/bir köprüydü.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	22/138
11.	Ben de adamlarıma, bu çekingenliğimi, ben değil, onukimseninde edemeyeceği /şayiasını yaydıyorum.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	35/153
12.	"Tabur dahilinden intihap edeceğin/ beş candar ma ile Aydındaki takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümlenci	33/155
13.	Aydında takip edilecek/çete Çakırcalı çetesi ise, evvelemirde derece-i selahiyetimin tayinini isterim.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne zff. grubu)	3/156
14.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanntenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candar- malarla değil, halk arasından seçeceğim/ şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümlenci (af. grubu)	4/156
15.	Birkaç gün içinde Çakırcalıyı takibe gidecek/müfrezeyi kurduk.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	1/158
16.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek/müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (sff. grubu)	4/158
17.	Yalnız bana güvenebileceğin/ bir kılavuz ver ki, Çakırcalıyla müsademe imkanını bulalım.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (1.cümle)	8/172
18.	Benim derdim, Efeyle arayı açmamak, müsademeyi kabul edeceği/hakim mevki yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekti.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	13/174
19.	Ben bu tarif edeceğim/yerden yukarıya çıkacağım.	Ad	Gelecek zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	21/175

Tablo 3.101. de yer alan kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu ve bu görevin birinde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede, gelecek zamanlı niteleme anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubun daha çok yüklem, yer tamlayıcısı, ve nesne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.3.1.2.1.6. Sıfat unsuru-DıĞI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 132.Sıfat Unsuru -DıĞI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efesinin bulunduğu/yere geldi.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	19/12
2.	Kendine geldiği/ zaman gün ikindi olmuştu.	Zarf	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	9/15
3.	Hacı uzandığı/yerden doğruldu.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	3/18
4.	Babanın siperlerini, kendi eliyle yaptığı/siperleri göstereceğim sana.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	27/20
5.	Ahmed Efenin sığındığı/ yerleri gezdiler.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	30/20
6.	Memedin eşkıya çıktığını duyan Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş, yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu/halde takibeçikmişti.	Zarf	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (2.cümle)	20/33
7.	Sarılmış Çolak çetesinin bulunduğu/ yere daha çarpışma sürüp giderken yetiştiler.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	1/51

Tablo 3. 133.Sıfat Unsuru -DığI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

8.	Af haberini dağda duyduğu/ ilk gün bir sevindi ki...	Zarf	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	22/57
9.	Mektupta pusu kurduğu/yeri , pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/72
10.	Hele bunların dağa kaldırdığı/bir Felemenklinin işi bir acayip.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne içinde yer alır.	4/73
11.	Fıkara halk hem korkuyor, hem de yardım gördüğü/Efeyi seviyor.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (2.cümle)	24/73
12.	Efeninen güvendiği/yatağıdır.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	20/74
13.	Sonra bir de Efenin en çok sevdiği/adamdır.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem	20/74
14.	Giritteki çeteleri hükümetin başa çıkamadığı/çeteleritüm tenkil etmiştir.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	8/75
15.	Çakırcalı, Kamil PaşanınArabakiye yaptığı/teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (sff. grubu)	20/75
16.	Çakırcalı, Kamil PaşanınArabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğiniöğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği/yakınlığa çok seviniyordu.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	20/75
17.	En neşeli olduğu/zamanlar böyle havalardı.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	5/76
18.	Ölümüne ahdettiği,/kanlı düşmanı da olsa salıverirmiş.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne (zff. grubu)	8/76

Tablo 3. 134.Sıfat Unsuru -DığI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

19.	Her gittiğimiz/yerde silahlı gezebileceğiz.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	25/77
20.	Efe, canımız isteyip de Ödemişe gittiğimiz/zaman , Ödemişte ne kadar candarma varsa hepsi Ödemiş sınırları dışına çıkarılacak.	Zarf	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	2/78
21.	Kendi yüzünden çekmediği/ bela kalmamıştı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	23/80
22.	Bulsa bile Hacı, biz burada karşılaştığımız/bir orduyu , bir günde yok edebiliriz.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi	Belirtili nesne	31/91
23.	Sonrakendi askerlerini alıp, Çakırcalının bulunduğu/yeri kuşattı.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	19/93
24.	Kamalının bulunduğu/yere geldi.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	3/98
25.	Şimdiye kadar sıkışmadığı/şekilde... (sıkışmıştı)	Zarf	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	8/113
26.	Çocuk gibi büyüttüğü/bahçesini harap etmeli, çoluğunu çocuğunu alıp, götürüp kasabaya hapsedmeli.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (1.cümle)	24/113
27.	Efe iyi olup, ayağa kalktığı/ gün ilk olarak...(şunu söyledi)	Zarf	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	13/134
28.	İki Livadan da aldığım/cevap şudur.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	19/151
29.	Buradayakaladığımız/asker sayısı 1300 kişiydi.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	14/152
30.	Benim kurduğum/ istihbarat ağı boyuna işliyor.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	28/153

Tablo 3. 135.Sıfat Unsuru -DığI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

31.	Benim çıktığım/istikamet Kara İsmailin köyünün bulunduğu yerin tam aksi bir istikamet.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	21/154
32.	Benim çıktığım istikametKara İsmailin köyünün bulunduğu/yerin tam aksi bir istikamet.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	21/154
33.	Takdir buyursunuz ki ben eline aldığı/işi başarmak zorunda olan bir adamım.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (af. grubu)	25/159
34.	İstedığınız yetenekleri söyler misiniz?" demesi üstüne, Habip Bey cebinden not defterini çıkardı, yukarda yazdığımız /maddeleri okudu.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (2.cümle)	22/160
35.	Her halinden bizim Çakırcalının olduğu/yere varamayacağımız... (anlaşıyordu)	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	11/172
36.	Çakırcalının bulunduğu/yer tabak gibi önümüzde.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	7/173
37.	Eskiden düşman olduğu/öteki eşkıyalar için... (çalıştı)	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümlenci (Eksilteli c.)	11/173
38.	Bu sefer, kendi bulunduğu/ yere hakim tepelere nöbetçi dikmemesi, artık kendisinden başka dağlarda eşkıya kalmadığından dolayıldı.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	15/173
39.	Efenin bulunduğu/mevkiye hakim üç mevki tespit ettik.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	25/174
40.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı/bu dağlarda , bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	1/175
41.	Bugün de bu eskiden hazırlattığı /istihkamlardan birinde müsademeyi kabul etmişti.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	4/175

Tablo 3. 136.Sıfat Unsuru -DığI/-DUĞU sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu olan sıfat tamlaması. (Devam)

42.	Çetenin hiç ihtimal vermediği/ bir yerde , şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarıntısı vardır.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	19/175
43.	Bu yarıktan, Efenin bulunduğu/sırtın altına kadar çıkılabilir.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	21/175
44.	Osmansu yarığından çıkarak, Efenin bulunduğu/ sırtta varacak.	Ad	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı	3/176
45.	Çakırcalı "Al!" dediği/anda patlayan kurşun Cafer Şamil'in kalpağını başından alıp götürüyor.	Zarf	Şimdiki zamanlı niteleme işlevi/Durum	Zarf tümlenci (sff. grubu)	33/176
46.	Çakırcalının deldiği/ kalpağı hala yanındadır.	Ad	Geçmiş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Özne	1/177
47.	Çakırcalıya benzettiğim/birini nişan aldım.	Ad	Geniş zamanlı niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	27/177

Tablo 3.102.de yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu ve bu görevin birinde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun 7 kez de zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede geniş zamanlı niteleme anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubun, daha çok yer tamlayıcısı, ve nesne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.3.1.3. Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.3.1.3.1. Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamalarının işlevleri

1.Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamaları, kelime grubunda kullanılan edatın görevine göre değişik işlevlerde kullanılmıştır.Gibiedatının benzerlik işlevinde kullanılması gibi.

2. Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamaları söz dizimi içerisinde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

3.Sıfat unsuru edat grubu olan sıfat tamlamaları cümle içerisinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.2.2.3.1.3.1.1. Sıfat unsuru gibi'li edat grubundan oluşan sıfat tamlaması

Tablo 3. 137.Sıfat unsuru gibi'li edat grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı Ahmed Efe gibi/bir adamın oğlusun.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yüklem içinde yer alır.	12/13
2.	Taş gibi/ağır , karanlık bir gece.	Sıfat	Niteleme işlevi/benzerlik	Yüklem içinde yer alır.	1/39
3.	Şu Mustafa Efendi gibi/adamlar bize gerek.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Özne	10/52
4.	Bu, Sait Paşa gibi/bir adamın hatırından hayalinden geçmez.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/71
5.	Ama Çakırcalı gibi/bir cin bilmez mi ki Paşa'yı vurmak kendisine kaç mal olur?	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Özne (1.cümle)	33/71
6.	Bir efeye, hele bizim efemiz gibi/bir efeye bir kadın yakışmaz.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yer tamlayıcısı	1/75
7.	Arabaki gibi/adam bizim İzmire gitmemizin tehlikeli olduğunu düşünmez mi?	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Özne	22/75
8.	Senin gibi/bir efeye iki değil, dört kadın bile az.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yer tamlayıcısı	28/80
9.	Korkmuş gibi/ bir sesivardı.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Özne	14/132
10.	Eyvah, kahpelik ettik, dağ gibi/babayiğide .	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yer tamlayıcısı	11/134
11.	Altı ay gibi/ kısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Sıfat	Niteleme işlevi/benzerlik	Zarf tümleci	16/155
12.	Çakırcalı gibi/ bir adamı tenkil etme şerefi bizim olacaktı.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Özne içinde yer alır.	23/157
13.	Ömrü boyunca sarp kayalarda geyik avcılığı yapmış, çakı gibi/ bir delikanlı ydı.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yüklem içinde yer alır.	27/157

Tablo 3. 138. Sıfat unsuru gibi'li edat grubundan oluşan sıfat tamlaması. (Devam)

14.	Minare gibi/dik ve düz bir yarık.	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Yüklem	4/177
15.	Çakırcalı gibi/bir yiğit buna layık mıydı?	Ad	Niteleme işlevi/benzerlik	Özne	2/180

Tablo 3.103.te yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu görülürken, bu görevin birinde sıfat görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin benzerlik anlamında kullanıldığı görülmüştür. Grubun daha çok özne ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.1.4.Sıfat unsuru bağlama grubundan oluşan sıfat tamlaması

Tablo 3. 139.Sıfat unsuru bağlama grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İlde de neyiğit, ne mert/adamlar var!	Ad	Niteleme işlevi/abartma	Özne	10/52
2.	Senin gibi bir efeye iki değil, dört/kadın bile az.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/sayı	Özne içinde yer alır.	28/80
3.	Geriye kalanların çoğu ayıngacı ve affa uğramış/ eşkıyaydı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	36/158
4.	Siz bu çok makul ve yerinde/ isteklerinize meselenin yarısını halletmiş sayılırsınız.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci (af. grubu)	29/160
5.	Güney kısmı tamamen açık ve yalçın/ bir uçurumdu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	29/174
6.	Minare gibi dik ve düz/bir yarık.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	4/177

Tablo 3.104.te yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Bu görevin ikisinde edat grubunun ad unsuru olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubun daha çok özne ve yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.3.1.5.Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlaması

3.4.2.2.3.1.5.1. Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlamasının işlevleri

1. Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlamaları söz dizimi içinde ad görevinde kullanılırlar.

Tablo 3. 140.Sıfat unsuru sayı grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu kırk beş/kişinin hiçbirisi de Çakırcalının çetesinden eksik kişiler değildi.	Ad	Belirtme işlevi/sayı	Özne	3/158
2.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli/ yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Sıfat	Belirtme işlevi/sayı	Yüklem	4/158
3.	Amabu kırk beş/ kişiden kimseayrılıp evine gitmedi.	Ad	Belirtme işlevi/sayı	Özne	7/159
4.	Çakırcalı on beş/yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda, bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Ad	Belirtme işlevi/sayı	Zarf tümleci (sff. grubu)	1/175
5.	Onun şerefi bir kırk beş/ kişilik müfrezeye aittir.	Sıfat	Belirtme işlevi/sayı	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	8/180

Tablo 3.105.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu görülürken bu görevin ikisinde de sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede, belirtme işlevinin sayı belirtme anlamında bulunduğu belirlenmiştir. Grubun daha çok özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.3.1.6. Sıfat unsuru kısaltma gruplarından oluşan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.3.1.6.1.Sıfat unsuru kısaltma gruplarından oluşan sıfat tamlamalarının işlevleri.

1.Sıfat unsuru kısaltma grubu olan sıfat tamlamaları, genellikle niteleme işlevinde kullanılmıştır.

2. Sıfat unsuru kısaltma gruplarından oluşan sıfat tamlamaları, söz diziminde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

3.4.2.2.3.1.6.1.1. Sıfat unsuru yönelme grubundan oluşan sıfat tamlaması

Tablo 3. 141.Sıfat unsuru yönelme grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Beşparmak dağının doruğuna yakın/bir pınarın başına vardılar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	36/32
2.	Böylece kırka yakın/suçsuz insan öldürülmüş.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Sözde özne	26/54
3.	Rumlara karşı birbirine düşman/çeteler barıştılar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	14/73
4.	On, on beş teneke gaz getirip, buldukları mahallenin, kaldıkları eve yakın/ evlerini ateşe verdim.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	19/180

Tablo 3.106.da yer alan kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede, daha çok özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.1.6.1.2. Sıfat unsuru isnat grubundan oluşan sıfat tamlaması

Tablo 3. 142.Sıfat unsuru isnat grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yağı çürük/eşkıya yaşayamaz.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	9/33
2.	Üç gün içinde Hacı Mustafa köylerden gözü pek/delikanlıları seçti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	8/92

Tablo 3.107.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamında

bulunduğu görülmüştür. Grubun sıklıkla özne ve nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.1.6.1.3. Sıfat unsuru bulunma grubundan oluşan sıfat tamlaması

Tablo 3. 143.Sıfat unsuru bulunma grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu Çakırcalı için artık yüzde yüz/ölüm demektir.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	5/93
2.	Onunla nerede olursa olsun karşılaşmak yüzde doksan/ölüm demektir, ama öyle gerek.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır. (1.cümle)	19/99
3.	Atadan dededen kalma ne kadar belenmiş, ne kadar derde deva/ot varsa toplamış, merhem etmiş, Efenin yarasına sürmüşlerdi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne (zff. grubu)	18/33

Tablo 3.108.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubun yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.1.6.1.4. Sıfat unsuru vasıta grubundan oluşan sıfat tamlaması

Tablo 3. 144.Sıfat unsuru vasıta grubundan oluşan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Vardı, yemekle dolu/masayı tekmeledi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne (2.cümle)	10/112

Tablo 3.109.da yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin durum anlamıyla bulunduğu saptanmıştır. Grubun nesne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.1.7. Sıfat unsuru tekrar grubu olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 145.Sıfat unsuru tekrar grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Az sonra da çobankıllık, başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık/ elbiseli biriyle geldi.	Sıfat	Niteleme işlevi/biçim	Zarf tümleci	16/36
2.	Dağda ufak tefek/eşkuya kalmamıştı.	Ad	Niteleme işlevi/biçim	Özne	

Tablo 3.110.da yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde sıfat, ad görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede niteleme işlevinin biçim anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubun zarf tümleci ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.2. Ad unsuru kelime grubu olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.3.2.1. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları

3.4.2.2.3.2.1.1. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamalarının işlevleri

1. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları, söz dizimi içinde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

2. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları cümle içinde sıklıkla yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

3. Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları, kendi içinde daha çok belirtme anlamıyla kullanılmıştır.

3.4.2.2.3.2.1.1.1. Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması.

Tablo 3. 146. Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Şu/Çakırcalının oğluna bak diyordu.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı	24/33

Tablo 3. 147.Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan sıfat tamlaması. (Devam)

2.	Hacı, dedi, şu/Poslunun boyuna bak, dal gibi.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	23/55
3.	Öldük şu/ Çakırcalının elinden .	Zarf	Belirtme işlevi/işaret	Zarf tümleci	28/94
4.	Hacı bir/taşın üstüne oturdu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	9/100
5.	Biraz sonra Çakırcalı gelince, sey-reylemeliydi şu/candarmaların halini .	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Belirtili nesne	2/116
6.	Candarmalar, nizamiye askerleri, Çerkeş müfrezeleri, ovadaki/ takipçilerin tümü Salihlideki Çakırcalının üstüne yürüdü.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	33/119
7.	Candarmalar, nizamiye askerleri, Çerkeş müfrezeleri, ovadakitakipçilerin tümü Salihli'deki/ Çakırcalının üstüne yürüdü.	Ad	Niteleme işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	33/119
8.	Bu/işin muvaffakiyeti de yüzde yüz bunlara bağlıdır.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Özne	30/159

Tablo 3.111.de yer alan kelime grubununsöz diziminde, genellikle ad görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun cümlede, belirtme işlevinin işaret anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubun daha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3.2.1.1.2. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması

Tablo 3. 148.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Şu/ kahpe dölüne bak!	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı	24/33
2.	Başkaca/ can eseri yok ortada.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	7/34
3.	Kan küçükbir/taş çukuruna göllenmişti.	Ad	Niteleme işlevi/biçim	Yer tamlayıcısı	6/52
4.	Kamil Paşa işini bilirbir/ devlet adamı idi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	6/56
5.	Bu/iş karşısında güçsüzlüğünden utanıyordu.	Zarf	Belirtme işlevi/işaret	Zarf tümleci	32/80
6.	Tam bir hafta köyün üstünde müfrezeye bir/cehennem kasırgası gibi dolaşmış kırmış yakmıştı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci (1.cümle)	12/91
7.	Nerde bir/Çakırcalı lafı duysa, askerini çekip oraya koşuyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	15/94
8.	Şu/dağ köylüklerinde bir iki vukuat yapalım, sonra düze inelim.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı	10/96
9.	Çakırcalı bu/mesele üstünde düşünmeliydi.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı	8/99

Tablo 3. 149.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması. (Devam)

10.	Hiçbir silahlı kuvvet, hiçbir/hükümet adamı Ayasurat köyüne giremezdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	14/111
11.	Kara Ali, bütün/ yol boyunca dönüp dönüparkadaşlarına.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	21/115
12.	Oyeni/savaş şekilleri bulmakta bir taneydi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (zff. grubu)	5/118
13.	Candarmalar Kuladan çıkıp bir/vukuat takibine gittiler.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	18/118
14.	Ama Çakırcalı isteseydi mevcudunu bine, iki bine, hatta beş, on bine çıkarabilir, bir/ isyan kuvveti olabilirdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne (2.cümle)	22/119
15.	Bütün/Ege köyleri emrine hazırdı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	24/119
16.	Bir/ şafak vakti çarpışma başladı.	Zarf	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Zarf tümleci	1/120
17.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her/ köşe başında , her ağaç dibinde Efeyi aradı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	28/131
18.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her köşe başında, her/ağaç dibinde Efeyi aradı.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	28/131
19.	Bir/mısır tarlasına düştüler.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	5/132
20.	Mısırların yaprakları birbirine deıyor, hafif bir/ yaprak sesi çıkıyordu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (2.cümle)	6/132
21.	Bir/Yörük aşiretine misafir oldu.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	25/137
22.	Arpaz'ın yukarisından, yamaçtan bir/tüfek sesi geldi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	19/140
23.	Bir yanda iki çapaçul eşkıya,biryanda da bir/hükümet teşkilatı .	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne içinde yer alır.	2/153
24.	Sonra candarmalardan başka halktan da bir/müfreze teşkilatı yapmalıyım.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne	9/153
25.	Sırf Çakırcalı için Aydında bir/takip kumandanlığı kurulmuş, bu kumandanlık münhasıran Çakırcalının takibiyle vazifelendirilmişti.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Sözde özne (1.cümle)	27/155
26.	Tabur dahilinden intihap edeceğin beş candarmaile Aydındaki/ takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Ad	Niteleme işlevi/yer	Yer tamlayıcısı	33/155
27.	Bu arada Çakırcalının bulunduğunu söyledikleri yerde, bir/ sigara ateşi yandı söndü.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	18/173

Tablo 3.112.de yer alan kelime grubu, söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu görülmüştür. Bu görevin birin de edat grubunun ad unsuru olarak, 3 kere de zarf olarak görev yaptığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede belirtme

işlevinin belirsizlik anlamıyla bulunduğu saptanmıştır. Grubun daha çok özne, nesne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.2.2.3.2.2.Ad unsuru unvan grubu olan sıfat tamlaması

3.4.2.2.3.2.2.1. Ad unsuru unvan grubu olan sıfat tamlamasının işlevleri

1.Ad unsuru ad tamlaması olan sıfat tamlamaları, kendi içinde daha çok belirtme anlamında kullanılmıştır.

Tablo 3. 150. Ad unsuru unvan grubu olan sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Şu/Sait Paşaya bir ders gerek.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı	13/99
2.	Bu/ Osman Bey eski derebeylerindendi.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Özne	6/139
3.	Birisi Arpaz nahiyesinden dağa kaldıran/Osman Beyindi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem	26/178

Tablo 3.113.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu belirlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde, ad görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede, daha çok belirtme işlevinin işaret anlamıyla kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede çeşitli görevlerde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.2.2.3. Birden fazla ad unsurunu niteleyen ya da belirten sıfat tamlaması

Tablo 3. 151. Birden fazla ad unsurunu niteleyen ya da belirten sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Eşkya takibine çıkmış/müfrezeler, kolcular, zaptiyeler, hep dağlarda.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Özne	27/15
2.	Konuşmadan bir parça/ peynir ekmek yediler.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne	20/19
3.	Şimdiye kadar hiçbir/ zabıt ve kumandan böyle selahiyetler istemeye lüzum görmemişti.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (af. grubu)	28/160

Tablo 3.114.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu belirlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde ad görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede, sıklıkla belirtme işlevinin belirsizlik anlamındabulduğu görülmüştür. Grubun daha çok özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.2.2.4. Birden fazla sıfat unsurunun bir ismi nitelediği ya da belirttiği sıfat tamlaması

Tablo 3. 152. Birden fazla sıfat unsurunun bir ismi nitelediği ya da belirttiği sıfat tamlaması.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hacı Eşkiya küçük kara kuru,avurdu avurduna geçmiş yaşlı bir/adam dı.	Ad	Niteleme işlevi/biçim durum- Belirtme işlevi/belirsizlik	Yüklem	1/13
2.	At güzel bir kır/ attı .	Ad	Niteleme işlevi/durum- Belirtme işlevi/belirsizlik	Yüklem	22/13
3.	Oradaki, ovanın ortasında, yapayalnız kalmışbir/çam ağacına beş el kurşun attı.	Ad	Niteleme işlevi/durum- Belirtme işlevi/belirsizlik	Yer tamlayıcısı	25/13
4.	Babanın sedefli tüfeği o kara dinli /Hasanda .	Ad	Belirtme işlevi/işaret- Niteleme işlevi/durum	Yüklem	17/14
5.	Babanın sedefli som sedef /martini .	Ad	Niteleme işlevi/Biçim	Yüklem	19/14
6.	Baban işte böyle bir/efeydi , Memedim.	Ad	Belirtme işlevi/işaret- belirsizlik	Yüklem	32/14
7.	Öteden başka bir/ kaçakçı atıldı.	Ad	Belirtme işlevi/belirsizlik	Özne	25/15
8.	Müsademe böyle biryarım/ saat devam eyledi.	Zarf	Belirtme işlevi/işaret- belirsizlik	Zarf tümleci	33/16
9.	Hacı Mustafa kara kalın/kaşlı ydı.	Ad	Niteleme işlevi/renk- biçim	Yüklem	17/17

Tablo 3. 153.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması. (Devam)

10.	Gür, uzun/bıyıkları, kocaman ela gözleri vardı.	Ad	Niteleme işlevi/biçim	Özne içinde yer alır.	17/17
11.	Gür, uzun bıyıkları, kocaman ela/gözleri vardı.	Ad	Niteleme işlevi/biçim-renk	Özne içinde yer alır.	17/17
12.	Duluklarında bir iki beyaz/kul vardı.	Ad	Belirtme işlevi/belirsizlik-Niteleme işlevi /renk	Özne	21/17
13.	Sonra gene kalktı, başka bir/ çama biraz daha büyük bir yuvarlak çizdi.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	22/18
14.	Sonra gene kalktı ,başka bir çama biraz daha büyük bir/yuvarlak çizdi.	Ad	Niteleme işlevi/biçim-Belirtme işlevi/belirsizlik	Belirtisiz nesne (2.cümle)	22/18
15.	Sen iyi bir/nişancı olursun.	Ad	Niteleme işlevi/Durum Belirtme işlevi/Belirsizlik	Belirtisiz nesne	4/19
16.	Ahmed Efenin böyle bir/oğlu var deydi.	Ad	Belirtme işlevi/işaret-belirsizlik	Özne içinde yer alır.	4/32
17.	Sana bir iki/öğüdüm var, iyi dinle.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne (1.cümle)	5/32
18.	Yörük ağası bir koyun kestirdi, iyi bir/ ziyafet çekti onlara.	Ad	Niteleme işlevi/Durum Belirtme işlevi/belirsizlik	Belirtisiz nesne (2.cümle)	20/32
19.	Beşparmak dağının doruğuna yakın bir/pınarın başma vardılar.	Ad	Niteleme işlevi/durum Belirtme işlevi/belirsizlik	Yer tamlayıcısı	36/32
20.	Bir de başka bir/işimiz var.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Özne	34/33
21.	Pınar,yosun tutmuş eski birçam oluğundan cığıl cığıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş/çizgi gibi iniyordu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Belirtme işlevi/belirsizlik Niteleme işlevi/renk	Zarf tümleci (2.cümle)	1/34
22.	Kıyıları koyu taze bir/çimenle örtülüydü.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/renk durum-Belirtme işlevi/belirsizlik	Zarf tümleci	2/34

Tablo 3. 154.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması. (Devam)

23.	Çoban çok iri, uzun boylu, güzel bedenli, yirmi altısında/bir gençti.	Ad	Niteleme işlevi/Durum, biçim, durum-Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yüklem	11/34
24.	Az sonra da çoban kılıklı, başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık elbiseli/biriyle geldi.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Niteleme işlevi/Durum	Zarf tümleci	16/36
25.	Şu karşığı/sırtın ötesine geçelim.	Ad	Belirtme işlevi/işaret	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	3/37
26.	Adamlarının söyledikleriyerin tam aksine, başka bir/yoldan varıyorlar çiftliğe.	Ad	Belirtme işlevi/Belirsizlik	Yer tamlayıcısı	5/39
27.	Azbir/ zaman içinde müfrezeden kimse kalmadı, hepsi vuruldu.	Zarf	Niteleme işlevi/durumBelirtme işlevi/belirsizlik	Zarf tümleci	8/51
28.	Kan küçük bir/ taş çukuruna göllenmişti.	Ad	Niteleme işlevi/biçim, Belirtme işlevi/belirsizlik	Yer tamlayıcısı	6/52
29.	Posluoğlu böylebir/daveti beklemiyordu.	Ad	Niteleme işlevi/işaret, Belirtme işlevi/belirsizlik	Belirtili nesne	7/53
30.	Yiğit, mert/adam, insan güzeli, dal gibi.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	13/55
31.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı karşısında kaplan kesilen Efe aslında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz/bir adammış.	Ad	Niteleme işlevi/Durum Belirtme işlevi/belirsizlik	Yüklem	5/119
32.	Cıılanmış gibi düz, boz/topraktı.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yüklem içinde yer alır.	15/135
33.	Mert, yiğit bir/adamdı.	Ad	Niteleme işlevi/durum Belirtme işlevi/belirsizlik	Yüklem	10/136
34.	Altı ay gibi kısıbır/ zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Zarf	Niteleme işlevi/du-rum Belirtme işlevi/belirsizlik	Zarf tümleci (af. grubu)	16/155
35.	Hükümet bütün yurttan tecrübeli, yiğit/elemanlar arıyor, Çakırcalı üstüne yolluyordu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtisiz nesne (1.cümle)	29/155

Tablo 3. 155.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan sıfat tamlaması. (Devam)

36.	Abaza ve Çerkeslerin çok gür, korkunç bir/haykırışları vardır.	Ad	Niteleme işlevi/Durum Belirtme işlevi/belirsizlik	Özne içinde yer alır.	4/174
37.	Takriben iki saatlik bir takipten sonra çete, müdafaamevkisinin eteğine gelerek, gerideoyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi ötekiarkadaşlarıyla, sarp, hakim/ kayahkları tuttu.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Belirtili nesne	16/174
38.	Onlar inatçı, yarı yanmış /evden hala bize ateş ediyorlar ve bize zayıat verdireyorlar.	Ad	Niteleme işlevi/Durum	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	22/180

Tablo 3.115.te yer alan kelime grubunun söz diziminde, genellikle ad görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde 2 kere zarf görevinde bulunduğu, 3 kere de edat grubunun ad usuru olarak görev yaptığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede, almış olduğu sıfatların özelliğine göre anlam kazandığı saptanmıştır. Kelime grubunun, cümlede çeşitli görevlerde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Eserde toplamda 1654 adet sıfat tamlaması kullanılmıştır. Çalışmada yer alan kelime gruplarından sıfat tamlaması 1284 kez ad görevinde kullanılırken, 246 kez zarf görevinde 124 kez de sıfat görevinde kullanılmıştır. Söz konusu kelime grubu, niteleme işlevinin durum anlamıyla 422 kez kullanılmıştır. Durum anlamındaki niteleme işlevi; 75 kez geniş zamanlı niteleme (durum), 149 kez şimdiki zamanlı niteleme (durum), 79 kez geçmiş zamanlı niteleme (durum)81 kez de gelecek zamanlı niteleme (durum) anlamında kullanılmıştır. Sözü edilen kullanımlar, sıfat unsuru sıfat fiil ya da sıfat fiil grubu olan sıfat tamlamalarında bulunmaktadır. 125 kez renk bildirmek suretiyle kullanılan niteleme işlevi,339 kez biçim bildirmiştir. Sıfat tamlaması 937 kez belirtme işleviyle kullanılmıştır. Belirtme işlevleri; 601 adet belirsizlik işlevi şeklinde, 158 adet sayı işlevi, 157 adet işaret işlevi 20 adet de soru şeklinde kullanılmıştır. Bu işlevler de kendi içlerinde zaman, süre, yön, yer, kişi belirtmektedir. Sıfat tamlaması, 570 kez özne, 311 kez zarf tümleci, 296 kez yüklem, 269 kez nesne, 208 kez de yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

3.4.3.Sıfat fiil grubu

3.4.3.1. Sıfat fiil grubunun kuruluşu ve sıfat fiil grubunun sınıflandırılması

Sıfat-fiil kavramıyla ilgili birçok değişik adlandırma yapılmıştır. Mesela Ergin (2004) bir yandan partisip terimini kullanmayı tercih ederken, diğer yandan partisiplerin nesnelere hareket vasıflarını karşılayan fiil şekli ve mana bakımından ad cinsinden kelimeler oldukları; yani bir tarafıyla fiil, bir tarafıyla ad oldukları gerekçesiyle bu unsurlara ad fiil de denebileceğini söyler.

Sıfat fiil bir yanıyla fiil bir yanıyla ad ya da sıfat gibi kullanılabilen, ad gibi kullanılabilirdiği için de ad çekim ekleriyle çekime girebilen, şekil ve zaman gösterme özellikleri olup asıl işlevleri hareket adı yapmak olan eklerdir. Sıfat fiillerin asıl işlevi kalıcı hareket ismi yapmaktır. Bazen şahıs ekleriyle çekime girerek çekimli bir fiil gibi kullanılır. Bu nedenle şekil ve zaman eklerinin çoğu sıfat fiil yani ad kökenlidir. Sıfat fiil grubu hakkında dilbilimciler çeşitli tanımlar yapmışlardır:

“Bir sıfat-fiille bu sıfat-fiile bağlı tamlayıcı veya tamlayıcılardan kurulan kelime grubudur.” (Karahan, 2014: 53).

Karaağaç (2011: 138) sıfat fiil öbeğine ad fiil öbeği diyerek şu tanımlı yapmıştır:“Ad fiil öbeği zaman, şekil eylem adı ve biçimi gibi işlevlerde kullanılır.”

Korkmaz (2014: 784) ise sıfat fiiller için: “Sıfat fiiller adından da anlaşılacağı üzere sıfat gibi kullanılan fiil şekilleridir. Bir yanları ile sıfat bir yanları ile fiildirler.Fiil özellikleri dolayısıyla, kendilerinde var olan hareket ve zaman kavramlarını ad oldukları sığata aktararak varlıkları ve nesnelere hareket ve zaman gösterme özellikleri ile geçici olarak vasıflandırılır.” açıklamasını yapmıştır.

Tanımlara bakılacak olunursa sıfat fiil grubu hakkında yüklem görevinde olan bir sıfat fiille; özne, nesne tümleş gibi tamlayıcıların birlikte oluşturduğu yargısız dil birlikleridir denilebilir.

Sıfat fiil grubu sınıflandırılmasında genel kabul gören düşünce, sıfat fiillerin içinde barındırdığı zaman kavramına uygun olarak sınıflandırma yapılması şeklindedir. Fakat bazı sıfat fiil ekleri kimi zaman birden çok zaman dilimini içine almıştır. Bu nedenle bazı sıfat fiilleri genel kabul görmüş zaman dilimine dahil etmek

daha doğrudur denilebilir. DİK/-DUK sıfat fiil eki mesup olduğu hareketin, kimi zama geçmiş zaman içinde kimi zaman şimdiki zaman içinde olduğunu belirtir. Fakat bu sıfat fiil geçmiş zaman içeren sıfat fiil olarak kabul görmüştür.

- 1.Geniş Zaman Bildiren Sıfat Fiil Grupları
- 2.Geçmiş Zaman Bildiren Sıfat Fiil Grupları
- 3.Gelecek Zaman Bildiren Sıfat Fiil Grupları

3.4.3.2.Sıfat-fiil grubunun işlevleri

- 1.Sıfat fiil gruplarında zaman ve hareket kavramı vardır.
2. Sıfat fiil grupları söz diziminde sıfat ad ve zarf görevi alırlar.

3.4.3.2.1.Geniş zaman bildiren sıfat fiil grupları

3.4.3.2.1.1. “-An”Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu

3.4.3.2.1.1.1. “-An”Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Kendinden sonra gelen adları, geçmiş zaman bildiren bir hareket adı ile niteler:*Çakırcalıyı daha bir zaman takip eden*Sait Paşa onunla hiçbirzaman karşılaşamıyor (Y.Kemal,ÇE,72).

2. Kendinden sonra gelen adları şimdiki zaman bildiren “-yor ya da -makta olan” anlamlarını taşıyan bir hareket adı ile niteler: *Evde, kapıya çıkan* kadından Osman Beyi sordular (Y.Kemal,ÇE,139).

3. Kendinden sonra gelen adları geniş zaman bildiren “-r,-Ar-mAz” eklerinin anlamlarını taşıyan bir hareket adı ile niteler:*Hiçbir duygusunu belli etmeyen*Çakırcalının yüzü sevinç içindeydi (Y.Kemal,ÇE,58).

4. -An sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu, eserde cümle içerisinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

5. -An sıfat fiil grubu söz dizimi içinde daha çok sıfat görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 156.“-An” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yüze inen eşkiyalar silahlarını, kızanlarını bırakmıyorlar, istedikleri köylere böylece silahları, kızanlarıyla yerleşiyorlar, vukuat falan yapmıyorlar ama, halkın başına birer derebeyi kesiliyorlardı.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne	12/12
2.	Babasına yapılan kancıklığı her Allahın günü duya duya büyüyordu.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne	26/12
3.	Av ile avlanan Efem...(gelmiş)	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne (Eksiltili c.)	29/12
4.	Kötünün eliyle giden Efem...(gelmiş)	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne (Eksiltili c.)	29/12
5.	Hacı günlerce bitip tükenmeyen bir türkü tutturur türküsünde hep Ahmed Efeyi, onun derdini söyler dururdu.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne (1.cümle)	8/13
6.	Sonradan lafa karışan kaçakçının adı Hacı Mustafa'ydı.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	31/15
7.	Ötekiler kayalıkların ardındaki atlarına atlayıp açılan gediktenaşağıya düştüler .	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	29/16
8.	Haşan Çavuş, babanı öldüren Hasan Çavuşanana da böyle böyle etti de.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içinde yer alır.	36/20
9.	Yatağını belli eden eşkiya yaşamaz.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içinde yer alır.	6/32
10.	Eşrafın yaşamasını gelişmesini sağlayan bir yandan hükümetse bir yandan da eşkiyaydı.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne	30/32
11.	Memedin eşkiya çıktığını duyan Hasan Çavuş müfrezesini düzmüş yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	20/33
12.	Ortalıkta insanı deli eden bir koku vardı.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	9/34
13.	Belki bu dağların gibi güzel, sakın, güvenle, hiç orali değilmişesine kurşun atan bir kızan görmemişti.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	20/34
14.	Törenin dışına çıkan, en küçük bir itirazda bulunan kızan haklı da olsa kurşunu yerd.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	16/35
15.	Bu yanlarda çok kötü, fakir fıkara zulmeden bir ağa var mı?	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	23/37
16.	Dövüşü, kavgasolan, zulüm gören, yoksulluğa düşen, kız kaçırın, hükümete değil, Çakırcalı'ya geliyordu.	Ad	Geçmiş zaman işlevi	Özne	2/56
17.	Dövüşü, kavgasolan, zulüm gören,yoksulluğa düşen, kız kaçırın, hükümete değil, Çakırcalı'ya geliyordu.	Ad	Geçmiş zaman işlevi	Özne	2/56
18.	Dövüşü, kavgasolan, zulüm gören, yoksulluğa düşen, kız kaçırın, hükümete değil, Çakırcalı'ya geliyordu.	Ad	Geçmiş zaman işlevi	Özne	2/56

Tablo 3. 157. "-An" Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

19.	Çakırcalı ya bizim bildiğimiz gibi bir eşkıya ya da İngiliz İmparatorluğu'nun yardımını gören bir alettir.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem içinde yer alır.	7/57
20.	Hiçbir duygusunu belli etmeyen Çakırcalının yüzü sevinç içindeydi.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	5/58
21.	Yolda Çakırcalının Yenipazara doğru geldiğini gören bir çoban, dağlardan bellerden aşarak, Yenipazar'a gelmiş.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	23/59
22.	Sait Paşa'nın aklına gelir mi ki tam bir aydan beri boyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalı bunca askeriyile birlikte kendisine pusu kursun.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	20/71
23.	Sait Paşa'nın aklına gelir mi ki tam bir aydan beri boyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalı bunca askeriyile birlikte kendisine pusu kursun.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	20/71
24.	Çakırcalıyı daha bir zaman takip eden Sait Paşa onunla hiçbir zaman karşılaşmıyor.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	22/72
25.	Rum çetelerini yok eden, öteki çetelerin çoğunu ortadan kaldıran hükümetin Çakırcalıya gücü yetmez.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	21/73
26.	İstasyon yapısının ardında bekleyen atlara bindiler, Ödemişi dışarı çıktılar.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	13/76
27..	Aylarca süren takipler boşa çıkıyordu, takipçiler sanmış, hükümet usanmıştı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içersine yer alır. (1.cümle)	1/77?
28.	Ayasurat köyüne ne candarma, ne tahsildar, nememur, hükümetle ilişiği olan hiç kimse giremeyecek.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içersine yer alır.	18/77
29.	İraz'ın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içersine yer alır.	20/80
30.	Kim varsa bizden, Sait Paşaya her eli silah tutanı Çakırcalıdiye göstere ihbar etsin.	Adlaşmış Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	6/92
31.	Sait Paşadan gayri, devletin öteki ileri gelenleri bunu böyle düşünüyordu.	Adlaşmış Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içersine yer alır.	5/95
32.	Bu iyilikleri bize yapanları donatmalıyız.	Adlaşmış Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	5/96
33.	Bu adam birçok çiftlikleri olan bir zengindi.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem	15/97
34.	Dağda kasabanın basıldığını duyan Sait Paşa Tireye doğru askerini çekmiş ovada Efeyi kıstırmak için tertibatını almıştı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içersine yer alır.	29/97
35.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içersine yer alır.	31/97

Tablo 3. 158.“-An” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

36.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	31/97
37.	Getirdikleri paraların bir kısmını Paşayı aldatan delikanlılara, köylülere dağıttılar.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	33/97
38.	Kendilerine pusu kuran bir kısım;Çerkesleri öldürüp Antalya'ya vardılar.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesnesi içinde yer alır. (zff. grubu)	8/98
39.	Çerkeş Kuşçubaşı Eşrefler, Anzavur Ahmetler, öldürülen efelerin kardeşleri, akrabaları soyulan, öldürülen eşraf, eşrafın adamları...(geldi.)	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	2/113
40.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı karşısında kaplan kesilen Efe aslında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz bir adammış.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	5/119
41.	Çarpışma yerinden ayrılan Çakırcalı o hızla, doğru Turgutlu'ya geldi.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	12/120
42.	Kalçasından kurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içinde yer alır. (1.cümle)	10/132
43.	Kokulu, asırlarca denenmiş, binbir dağ çiçeğinden yapılan merhem sürüldü yaraya.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Sözde özneiçerisinde yer alır.	1/133
44.	Evde, kapıya çıkan kadından Osman Beyi sordular.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	37/139
45.	Ben Akçakocaya giderken, Karasu kazasına bağlı Kobaşlar, şimdiki adı Salimli köyümüzde bulunan kardeşim Osmana da bir haber yolladı.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	6/151
46.	Dedim ki, Yıldızdaki isyan eden askerlerin, Anadoluyu ifsat etmek için, buraya geçeceklerini haber aldık.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	17/151
47.	Anadoluya geçen askerler terhis edilmişlerdir.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Sözde özne içerisinde yer alır.	34/151
48.	Ben de kasabadan, o günlerde bir vukuat işlemiş bulunan başka eşkıyanın takibine çıkar gibi yapacağım.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yan cümlenin yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/154
49.	Yağmur altında yürüye yürüye, ormanda bizi beklemekte olan Osman ve müfrezesiyle birleştik.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	25/154
50.	Çakırcalı, üzerine gönderilen hükümet kuvvetleriyle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	25/155

Tablo 3. 159. "-An" Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

51.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın yazılış şekli ve verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandan olan Rasim Paşa'ya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım:	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	35/155
52.	Çeteyi bizimle birlikte kuran , Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	4/158
53.	Çeteyi bizimle birlikte kuran , Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	4/158
54.	Çeteyi bizimle birlikte kuran , Çakırcalı'ya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem içinde yer alır.	4/158
55.	Çok tecrübe, büyük cesaret isteyen bir işti.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem içinde yer alır.	14/158
56.	İçimizde Eğeyi böyle taş taş, ağaç ağaç bilen bir adamın bulunması çok iyiydi.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	23/158
57.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refakatime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması...	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne (zff. grubu)	5/160
58.	Şu seninle gelen , sağ yanındaki çocuk kimdir Murat Ağa?	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	7/171
59.	Seni burada uyurken çembere alan, saran müfrezenin elinden kurtulamazsın.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	7/174
60.	Bu birdenbire başlayan ateş altında on iki yaralı, bir şehit verdik.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	23/174
61.	Çetenin hiçihtimal vermediğibir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarıntısı vardır.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/75
62.	Onun kadar dağ bilen bir insan belki de hiç gelmemişti.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	31/175
63.	Bunun için öteki grupların kumandanları olan Hacıduk Kamille Şükrü Beye birer tezkere yazdım.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	35/175

Tablo 3. 160. “-An” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

64.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen bu takipçilerin hareketine bir mana veremiyordu.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/176
65.	Çakırcalı "Al!" dediği anda patlayan kurşun Cafer Şamil'in kalpağını başından alıp götürüyor.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	33/176

Tablo 3.116.da yer alan kelime grubunun, söz diziminde sıfat görevinde birkaç örnekte de adlaşmış sıfat görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun almış olduğu sıfat fiil eki olan -An ekinin; içinde yer aldığı bağlama göre geçmiş zaman, geniş zaman ve şimdiki zamanlı hareket adları ortaya çıkardığı görülmüştür. Grubuncümlede daha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.3.2.1.2 . “-mAz” Geniş zaman bildiren sıfat fiil grubu

3.4.3.2.1.2.1. “-mAz” Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Eklendiği fiile olumsuz anlamda süreklilik katar: *Bu kuş uçmaz* dağlarda ne işleri

var? (Y.Kemal, ÇE, 172).

2. -mAz sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu eserde söz dizimi içinde daha çok sıfat görevinde kullanılmıştır.

3. “-mAz” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu cümle içinde özne, yer tamlayıcısı içinde kullanılır.

Tablo 3. 161. “-mAz” Geniş zaman bildiren sıfat fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kalçasından kurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü.	Sıfat	Olumsuzluk anlamda süreklilik katan işlev	Özne içinde yer alır. (2.cümle)	10/132
2.	Bu kuş uçmaz dağlarda ne işleri var?	Sıfat	Olumsuzluk anlamda süreklilik katan işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	2/172

Tablo 3.117.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde bulunduğu görülmüştür.

Kelime grubunun almış olduğu sıfat fiil eki olan -mAz ekinin,olumsuzluk anlamda süreklilik katma anlamıyla hareket adları ortaya çıkardığı belirlenmiştir. Grubun özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.3.2.2. Geçmiş zaman bildiren sıfat fiil grubu

3.4.3.2.2.1. “-DİK/-DUK” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu

3.4.3.2.2.1.1. “-DİK/-DUK” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubunun işlevleri

1. Yalın halde adların önüne gelip onları geçmişten geleceğe doğru uzanan geniş bir

zaman dilimini içinde niteler: *Bir gecede köylülerin şikayet ettikleri* birkaç Arnavut

ağasını öldürdüler. (Y.Kemal,ÇE,54).

2. -mA olumsuz ekiyle birlikte sıfat görevinde kullanılır: *Birgide, Ödemişte görülmedik* şekilde karşılanmış, bütün halk, çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü. (Y.Kemal,ÇE,59).

3. -DİK/-DUK sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu, eserde cümle içinde daha çok

yer tamlayıcısı olarak görevlendirilmiştir.

Tablo 3. 162.-DİK/-DUK” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sonra tez elden dağdaki tandıkları Yörüklerle Yörük beylerine haber uçurdu.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	32/31
2.	Bir gecede köylülerin şikayet ettikleri birkaç Arnavut ağasını öldürdüler.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	14/54
3.	Birgide, Ödemişte görülmedik şekilde karşılanmış, bütün halk, çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	13/59
4.	Sait Paşa haber verdikleri yerde tabii ki Çakırcalı'yı bulamıyor, aynı boğazdan Çakırcalının silahının altından ikinci defa gene.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	3/72

Tablo 3. 163.-DİK/-DUK” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

5.	Köprüler, Çakırcalının emriyle beylerin yapmakta oldukları köprüler yarım kalmış, yollar bozulmuştu.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır. (1.cümle)	6/138
6.	Şöyle ki, onun bulunduğu söyledikleri yere hakim tepeleri tutmuşuz.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	5/173
7.	Bu arada Çakırcalının bulunduğu söyledikleri yerde, bir sigara ateşi yandı söndü.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	18/173

Tablo 3.118.de yer alan kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun almış olduğu sıfat fiil eki olan -DİK/-DUK ekinin geçmiş zamanlı hareket adları ortaya çıkardığı görülmüştür. Grubunnesne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.3.2.2.2.“-mİş/-mUş”Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu

3.4.3.2.2.2.1. –“mİş/-mUş”Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. Geçmiş zaman ifade eden bu ek geçişli ve geçişsiz fiillere gelerek sıfat yapar.

2.“-mİş/-mUş” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu bu eserde cümle içerisinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 164.“-mİş/-mUş” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O gün düze inmiş ne kadar eşkıya varsa hepsi tuzağa düşürülerek öldürülmüştü.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	7/12
2.	Eşkıya takibine çıkmış müfrezeler, kolcular, zaptiyeler, hep dağlarda.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	27/15
3.	Yüze inip de, yeniden dağa çıkmış eşkıyalarınhemencecik avlanmaları sırf bunun yüzündendir.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	2/19
4.	Hacı o yanlara doğudan iskan edilmiş bir Kürt aşiretindendi.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	13/20

Tablo 3. 165.“-mİş/-mUş” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

5.	Şimdi elde, hapisten yeni çıkmış Posluoğlu Memed var.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	19/52
6.	İstasyonun dört bir yanını çoban kılığına girmiş kızanlar sarmıştı.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	1/76
7.	Bugünlere kadar yaşamış bir kızanın rivayetine göre Çakırcalı böyle sümbüli havalarda hiç kimseyi öldürmemiş.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	6/76
8.	Trenden inen yaşlı Arabakiyedoğru cüppeli, köy imamı kılığına girmiş orta boylu biri yürüdü.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	10/76
9.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmiş kancıklamaları bir bir gözden geçirdiler.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	9/77
10.	Bütün köylüler, hatta Çakırcalının yatakları diye şöhret yapmış bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	1/193
11.	Bir kaya gibi sertleşmiş, donmuş yüzü gördü.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	16/100
12.	Kalabalığa burulmuş bıyıkları, kocaman neşeli gözleri, uzun, esmer yüzüyle dostça, kardeşçe gülümsedi.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	4/131?
13.	Kokulu, asırlarca denenmiş , binbir dağ çiçeğinden yapılan merhem sürüldü yaraya.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	1/133
14.	Atadan dededen kalma ne kadar belenmiş , ne kadar derde deva ot varsa toplamış, merhem etmiş, Efenin yarasına sürmüşlerdi.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	18/133
15.	Ayakta, öyle dikilip ta gerilerde kalmış arkadaşlarını beklediler.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	33/135
16.	Osman,çok yiğit, nişancı,bütün bölgede, bu vasıflarıyla ün salmış biriydi.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	12/151
17.	Osmanın çetesinde yüze inmiş dokuz tane eşkıya vardı.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	31/154
18.	İlyas Pehlivana gelince, Düzce tarafının yüze inmiş eşkıyasıydı.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	33/158
19.	Takipçiliğiyle şöhret yapmış bir zabıtduğunuzdu duydum.	Sıfat	Geçmiş zaman bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	22/160

Tablo 3.119.da yer alan kelime grubunun, söz diziminde sıfat görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun almış olduğu sıfat fiil eki olan -mİş/-mUş ekinin geçmiş zaman anlamlı hareket adları ortaya çıkardığı saptanmıştır. Grubun nesne ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.3.2.2.3.“-DIĞI/-DUĞU”Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu

3.4.3.2.2.3.1.”-DIĞI/-dUĞU”Sıfat fiil ekinin işlevleri

1. -Dık/-DUK sıfat fiilinin iyelik eki almasıyla oluşan bu sıfat fiil, geçmiş zaman sıfat fiili olmasının yanında, adların önüne gelip onları geçmişten geleceğe doğru uzanan geniş bir zaman dilimini içine alan bir anlam taşıyarak niteler.

2.Cümlede özne, nesne, yer tümleci ve zarf görevi üstlenebilir.

Tablo 3. 166.“-DIĞI/-DUĞU” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efesinin bulunduğu yere geldi.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/12
2.	Kendine geldiği zaman gün ikindi olmuştu.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	24/13
3.	Hacının bir bildiği olmalıydı.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne	32/17
4.	Orada, oturduğu yerde taş kesilip kalmıştı.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	35/18
5.	Memed, elinde tüfeği oturduğu yerden kıpırdamamış yumulmuş öyle durup duruyordu.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	35/19
6.	Babanın siperlerini, kendi eliyle yaptığı siperleri göstereceğim sana.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	27/20
7.	Ahmed Efenin sığındığı yerleri gezdiler.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	30/20
8.	Sarılmış Çolak çetesinin bulunduğu yere daha çarpışma sürüp giderken yetiştiler.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	1/51

Tablo 3. 167. “-DIĞI/-DUĞU” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

9.	Af haberini dağda duyduğu ilk gün bir sevindi ki...	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	22/57
10.	Hele bunların dağa kaldırdığı bir Felemenklinin işi bir acayip.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	4/73
11.	Fıkara halk hem korkuyor, hem de yardım gördüğü Efeyi seviyor.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	24/73
12.	Efenin en güvendiği yatağıdır.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	20/74
13.	Sonra bir de Efenin en çok sevdiği adamdır.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	20/74
14.	Giritteki çeteleri hükümetin başa çıkamadığı çeteleri tüm tenkil etmiştir.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	8/75
15.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	20/75
16.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	20/75
17.	En neşeli olduğu zamanlar böyle havalardı.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	5/76
18.	Efe,canımız isteyip de Ödemişe gittiğimiz zaman, Ödemiş'te ne kadar candarma varsa hepsi Ödemiş sınırları dışına çıkarılacak.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	2/78
19.	Kendi yüzünden çekmediği bela kalmamıştı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	23/80
20.	Bulsa bile Hacı, biz burada karşılaştığımız bir orduyu, bir günde yok edebiliriz.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	31/91
21.	Efe, ne diyormuş Sait Paşa her gittiği yerde, biliyor musun?	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	2/99
22.	Şimdiye kadar sıkışmadığı şekilde...(sıkışmış)	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (sff. grubu)	8/113
23.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap etmeli, çoluğunu çocuğunu alıp, götürüp kasabaya hapsedmeli.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	24/113
24.	Efe iyi olup, ayağa kalktığı gün ilk olarak:	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	13/134

Tablo 3. 168. “-DIĞI/-DUĞU” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

25.	İki Livadan da aldığım cevap şudur:	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	19/151
26.	Benim çıktığım istikamet Kara İsmailin köyünün bulunduğu yerin tam aksi bir istikamet.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yüklem içinde yer alır.	21/154
27.	Ama ne olursa olsun, biz bulduğumuz mevkiden Çakırcalıyı ilk ateşte vurabiliriz.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	32/173
28.	Efenin bulunduğu mevkiye hakim üç mevki tespit ettik.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	25/174
29.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda, bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	1/175
30.	Bugün de bu eskiden hazırlattığı istihkamlardan birinde müsademeyi kabul etmişti.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	4/175
31.	Çetenin hiç ihtimal vermediği bir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Sıfat	Geniş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/175
32.	Çetenin hiç ihtimal vermediği bir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Sıfat	Şimdiki zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	19/75
33.	Bu yarntktan, Efenin bulunduğu sırtın altına kadar çıkılabilir.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	22/175
34.	Çakırcalı "Al!" dediği anda patlayan kurşun Cafer Şamil'in kalpağını başından alıp götürüyor.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	33/176
35.	Çakırcalının deldiği kalpağı hala yanındadır.	Sıfat	Geçmiş zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	1/177

Tablo 3.120.de yer alan kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun almış olduğu -DIĞI/-DUĞU sıfat fiil ekinin içinde yer aldığı bağlama göre; geçmiş zaman, gelecek zaman anlamı katan hareket adları ortaya çıkardığı görülmüştür. Kelime grubunun cümlede daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.3.2.3. Gelecek zaman bildiren sıfat fiil grupları

3.4.3.2.3.1. “-AcAk”Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu

3.4.3.2.3.1.1.“-AcAk”Sıfat fiil ekinin işlevleri

1.Gelecek zamana yönelmiş geçici sıfatlar ve geçici hareket adları yapar.

2. -AcAk sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu bu eserde cümle içinde daha çok

özne görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 169.“-AcAk” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Elaleme bakacak ne bende yüz var, ne onda.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	4/31
2.	Dönüp dolaşp döneceği yer bu boğazdır.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	1/72
3.	Şöyle bir usturuplu söyleyecek bir adam bulsak, gönlünü alsak onun.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	14/74
4.	Her tepede, çok sağlam, sıkışınca birkaç gün dayanacak siperleri vardı.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	14/93
5.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı karşısında kaplan kesilen Efeasında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz bir adammış.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	5/119
6.	Bu anda Efenin yapamayacağı bir şey yoktu.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Özne içerisinde yer alır.	32/134
7.	Ali öyle diyecek adamlardan değildi Efe.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	10/136
8.	Çakırcalı onların arkadaşlıklarından dolayı, ömürleri boyunca kazanamayacakları bir para vermişti ellerine.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	21/137
9.	İki kazanın bir sürü köyünün geçeceği bir köprüydü.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	22/138
10.	Tabur dahilinden intihap edeceğin beş candarma ile Aydındaki takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	33/155
11.	Aydın da takip edilecek çete Çakırcalı çetesi ise, evvelemerde derece-i selahiyetimin tayinini isterim.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Özne içindeyer alır. (zff. grubu)	3/156

Tablo 3. 170.“-AcAk” Sıfat fiil ekiyle kurulmuş sıfat fiil grubu. (Devam)

12.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	4/156
13.	Birkaç gün içinde Çakırcalıyı takibe gidecek müfrezeyi kurduk.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	1/158
14.	Yalnız bana güvenebileceğin bir kılavuz ver ki, Çakırcalıyla müsademe imkanını bulalım.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (1.cümle)	8/172
15.	Ben bu tarif edeceğim yerden yukarıya çıkacağım.	Sıfat	Gelecek zaman işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	23/175

Tablo 3.121.de yer alan kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun almış olduğu -AcAk sıfat fiil ekinin, gelecek zaman anlamı katan hareket adları ortaya çıkardığı görülmüştür. Grubun daha çok nesne ve yüklem görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

Eserde 145 adet sıfat fiil grubu bulunmuştur. Bu kelime grubunun çoğunluğu sıfat görevindedir. Sıfat fiil grubu; 67 kez geçmiş zaman bildirirken, 36 kez geniş zamanlı anlamı bildirmiştir. Söz konusu kelime grubu aynı şekilde 21 kez gelecek zamanlı anlamla, 21 kezde şimdiki zamanlı anlamda kullanılmıştır. Eserde kelime grubu, 79 kez özne görevinde kullanılmıştır. Aynı kelime grubu; 23 kez yer tamlayıcısı, 20 kez nesne, 10 kez zarf tümleci görevinde kullanılırken 9 kez de yüklem görevinde tespit edilmiştir.

3.4.4. Zarf fiil grubu

3.4.4.1. Zarf fiil grubunun kuruluşu ve zarf fiil grubunun sınıflandırılması

Zarf fiil; eylem adlarını asıl fiile bağlarken zarf görevi içinde bulunan, bunu yaparken de asıl fiilin tarzını belirleyen kelimelerdir. Zarf fiil grubunda ise bir zarf fiil eki almış kelime ile ona bağlı unsurlar vardır. Zarf fiillerin bir yanı fiil, bir yanı zarftır. Fiil yönleriyle hareket ve zaman kavramını karşılarlar, zarf yönleriyle de bağlandıkları asıl fiilin tarzını belirlerler.

Çeşitli dil araştırmacıları zarf fiiller hakkında değişik görüşler dile getirmişlerdir. Delice (2004: 43) zarf fiili, sıfat fiil ve ad fiil öbekleri gibi yüklemsi öbekleri grubu içinde değerlendirmiştir. Karahan (2014: 57) zarf fiili: “Bir zarf-fiil ile bu zarf-fiile bağlı tamlayıcı ve tamlayıcılardan kurulan kelime grubudur.” şeklinde tanımlar.

Korkmaz (2014: 841) zarf fiilleri üç ana sınıfa ayırarak şu şekilde tanımlar: “Zarf fiiller bir yanıyla fiil, bir yanıyla da zarf özelliği taşıyan gramer kategorileri oldukları için, fiil yönleriyle yalnızca hareket ve zaman kavramını karşılarlar; zarf yönleriyle de bir oluş ve kılışın durum ve tarzını bildirme niteliğine sahiptirler. Bu nedenle cümlede, şahsa ve zamana bağlı bir yargı bildirmeyen ancak yargı bildiren fiiller yanında onlardaki oluş ve kılışın durum ve tarzını belirleyen zarf görevi yüklenirler. Daha kestirme bir anlatımla zarf fiiller, fiillerin zarf görevi yapan yardımcılarıdır. Çekimli fiile dönüşmeleri mümkün değildir.”

Karaağaç (2011: 141) zarf fiiller hakkında şu açıklamayı yapar: “Zarf-fiil öbeği, bir zarf fiil ile ona bağlı bir veya birden çok ögeyle kurulan söz öbeğidir. Zarf-fiil eklerinin temel işlevleri, eylemlerin adlarını asıl eyleme bağlamaktır. Bu yüzden asıl görevleri zarf yapmaktır. Cümlelerde eylemi niteleyici zarflar yapan zarf-fiiller, adları da niteleyerek, sıfat hâlinde nitelendirme öbeklerinde de yer alabilirler. Zarf fiil öbeğinde asıl öge, yani zarf-fiil eki almış fiil sonaona bağlı birimler de onun önünde yer alır. Fiil+Zarf fiil eki şeklinde kurulur.”

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere; zarf fiillerin özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Asıl işlevleri eylem adlarını asıl fiile bağlamaktır. Bunu yaparken de zarf görevi içinde bulunurlar.

2. Zarf fiillerin bir yanı fiil bir yanı zarftır. Fiil yönleriyle hareket ve zaman kavramını karşılarlar, zarf yönleriyle de bağlandıkları asıl fiilin tarzını belirlerler.

3. Zarf görevi yaptıklarından çekimli fiile dönüşmezler.

4. Diğer fiilimsiler gibi cümlede yan cümlecik görevi üstlenirler.

5. Cümlede nesne tümleç ve zarf görevlerini üstlenirler.

6. Söz diziminde sadece zarf görevini üstlenirler.

Zarf fiil grubu zarf fiil ekinin yapısının dikkate alınarak yapılan sınıflandırmada üç gruba ayrılır .

1. Gerçek zarf-fiiller
2. Sıfat fiillere bazı çekim ekleri getirilerek yapılan zarf fiiller
3. Yapıca bunların dışında kalan veya zarf-fiil olarak kullanılan şekillerdir.

3.4.4.2. Zarffiil grubunun işlevleri

1. Asıl işlevleri, zarf görevinde olan yan cümlecığı asıl fiile bağlamaktır.
- 2.Zarf fiillerin bir yanı fiil bir yanı zarftır. Fiil yönleriyle hareket ve zaman kavramını karşılarlar, zarf yönleriyle de bağlandıkları asıl fiilin tarzını belirlerler.
3. Zarf görevi yaptıklarından çekimli fiile dönüşmezler.
4. Diğer fiilimsiler gibi cümlede yan cümlecik görevi üstlenirler.
- 5.Cümlede nesne, tümleç ve zarf görevlerini üstlenirler.
- 6.Söz diziminde sadece zarf görevini üstlenirler.

3.4.4.2.1. Gerçek zarf fiil grupları

3.4.4.2.1.1. “-(y)ArAk”Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.1.1.1. “-(y)ArAk”Zarf fiilinin işlevleri.

1. Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir:

*Bir sabah atlara binerek*Ödemiş yolunu tuttular (Y.Kemal,ÇE,76).

2.Asıl fiilin yapılış tarzını gösterir: O *gün düze inmiş ne kadar eşkıya varsa hepsi tuzağa düşürülerek* öldürülmüştü(Y.Kemal,ÇE,12).

3.Durum bildirir: *Her gün saçını yolarak*Efesinin ölümüne ağladı (Y.Kemal,ÇE,12).

4.-(y)Arak zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu, eserde cümle içinde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 171.“-(y)ArAk” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/Sayfa No
1.	Hasan Çavuş, Ahmed Efenin suya bakmasından faydalanarak arkada kaldı, bu ara altı silah birden patladı.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir.	Zarf tümleci (1.cümle)	37/11
2.	O gün düze inmiş ne kadar eşkiya varsa hepsi tuzğa düşürülerek öldürülmüştü.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	7/12
3.	Her gün saçını yolarak Efesinin ölümüne ağladı.	Zarf	Durum bildirir	Zarf tümleci	24/12
4.	Anasının söylediklerini bire beş katarak anlattı.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	5/31
5.	Çoban ağır ağır, gülümseyerek doğruldu.	Zarf	Durum bildirir	Zarf tümleci	26/34
6.	Yolda Çakırcalı bütün çetenin vurulduğunu, Küçük Osmanın tek başına, koskoca müfrezeyle karşı koyarak çarpışmayı devam ettirdiğini öğrendi.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	3/51
7.	Mustafa Efendi kelimelerin üstünebasa basa... (söyledi)	Zarf	Durum bildirir	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	27/51
8.	Posluoğlu bunu bilerek yapmıştı.	Zarf	Durum bildirir	Zarf tümleci	27/53
9.	Bazıları da derler ki bu Posluoğluyla Çakırcalı ,bir yürüyüşte, yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları yirmi Arnavutla üç Çerkesi, şivelerine, isimlerine bakarak öldürmüşler.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	16/54
10.	YoldaÇakırcalının Yenipazara doğru geldiğini gören bir çoban, dağlardan bellerden aşarak , Yenipazara gelmiş:	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	23/59
11.	Bir iki köpek sine sine, yeri koklayarak sokağın bir ucundan bir ucuna gidip geliyordu.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	5/60

Tablo 3. 172. “-(y)ArAk” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

12.	Kendi köyüne gelerek öz teyzesini öldürür.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	18/73
13.	Bir sabah atlara binerek Ödemiş yolunu tuttular.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	16/78
14.	Bir gün akşama kadar, kayaları tırmanarak yürüdüler.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	18/96
15.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengineverlerini basarak dağı tutmuştu.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci (2.cümle)	31/97
16.	Hacı bitkin, midesi kazınarak : "Yemek yesek." dedi.	Zarf	Durum bildirir.	Zarf tümleci	1/136
17.	Bu karışıklıktan faydalanarak bir baskınla hepsini yakaladık.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir.	Zarf tümleci	3/152
18.	Geriye kalanlarını da Taşoz muhribine doldurarak İstanbulla yolladık.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir.	Zarf tümleci	12/152

Tablo 3. 173.“-(y)ArAk” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

19.	Bunun üstüne Rasim Paşa yanına Habip Beyi de alarak , Dahiliye Nazırı Halil Bey'e gidiyor.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir.	Zarf tümleci	16/156
20.	(Telgraf şifreli olarak Bolu Mutasarrıflığına, oradan da bana bildirilmiştir)	Zarf	Durum bildirir.	Zarf tümleci	21/156
21.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü beyin Çakırcalı'yı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfi nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmir'ce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmir'de bulunmasının Rüştü Bey'e tefhimi.	Zarf	Durum bildirir.	Zarf tümleci	25/156
22.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın namevcut bulunması münasebetiyle bu esrarın ifşasından tevakki olunarak mezkur şifrenin küşadını müteakip mazrufen zatıvalalara irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende ber- mucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmir'e hareket etmeniz ve hareketinizin dahi batahrirat mazrufen ve memhuren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Zarf	Durum bildirir.	Zarf tümleci (2.cümle)	5/157
23.	Eğer Çakırcalı sarıldığını anlarsa, gecenin karanlığından faydalanarak kaçır gider.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir.	Zarf tümleci	4/173
24.	Takriben iki saatlik bir taktipten sonra çete, müdafa mevkiinin eteğine gelerek , geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	16/174

Tablo 3. 174.“-(y)ArAk” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

25.	Bu yüzden, üç koldan muhasaraya alarak , devamlı ateşimiz Çakırcalıya hiçbir tesir etmiyordu.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Özne içerisinde yer alır.	5/175
26.	Osman su yarığından çıkararak ,Efenin bulunduğu sırta varacak.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	3/176
27.	Bir baktımOsman sürünerek bana doğru geliyor.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci	24/177
28.	Bunu gören Hacıduk Kamille Osman bana gelerek:	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	1/180
29.	Çakırcalının ayaklarından asılarak teşhir edilmesi çok ağırlarına gitmişti.	Zarf	Asıl fiilin yapılış tarzını gösteren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	4/180
30.	" Osmanlı sana teslim olmaktansa... " diye bağırarak kendini ateşe attı.	Zarf	Asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirir	Zarf tümleci	29/180

Tablo 3.122.de yer alan kelime grubu söz diziminde zarf görevinde bulunmuştur. Kelime grubunun almış olduğu -ArAk zarf fiil ekinin, cümlede asıl fiilin gösterdiği hareketle aynı zamanda yapılan bir başka hareketi bildirme anlamında kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.1.2.“-Ip, -Up”Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.1.2.1. “-Ip, /-Up”Zarf fiil ekinin işlevleri

1.Asıl fiilin gerçekleştirdiği hareketten biraz önce gerçekleşmiş bir hareketi bildirir:

Ölüyü alıp Ayasurat köyüne götürdüler (Y.Kemal,ÇE,12).

2.Esas fiildeki bir hareketin sürekli olarak veya art arda tekrarlanarak gerçekleşmesi işlevi: **Körük gibi alıp alıp** veriyordu atlar (Y.Kemal,ÇE,11).

3. Durum anlatma işlevi: Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış,**üç yıl yatıp** yeni çıkmıştı(Y.Kemal,ÇE,52).

4. Süreklilik bildirir: İşte **o kız öylece yaşayıp** gitmiş.

Tablo 3. 175.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ölüyü alıp Ayasurat köyüne götürdüler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	23/12
2.	Sonra da altına bir at çekip eline bir mavzer vermişti.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	17/13
3.	Sonra gözleri dumanlanıp mahzunlaştı.	Zarf	Durum anlatma işlevi	Zarf tümleci	15/14
4.	Onlar atları alıp gitsinler oradan, biz de buradan müsademe edelim.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	17/16
5.	Ötekiler kayahkların ardındaki atlarına atlayıp açılan gedikten aşağı düştüler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	29/16

Tablo 3. 176. “-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

6.	Sonraiki siiki yerden bir atılış yapıp pusudan çıktılar .	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	2/17
7.	Yörüklerde karınlarını doyurup dizlerinin yaralarına yakı yaptırıldı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	5/17
8.	Yörüklerden bolca kurşun bulup satın aldılar, azıklarını bellerine sarıp dağa doğru yöneldiler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	7/17
9.	Yörüklerden bolca kurşun bulup satın aldılar, azıklarını bellerine sarıp dağa doğru yöneldiler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	7/17
10.	Şu dağlarda dolaşp döneriz.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	31/17
11.	Memed cebinden bir para çıkarıp havaya attı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	14/18
12.	Hacı söyledi, söyledi, o bir kere olsun başını kaldırıp Hacıya bakmadı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	7/19
13.	Memed tüfeğini kucağına alıp kıvrıldı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	19/19
14.	Hacı akşamki işareti gösterip:	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	21/19

Tablo 3. 177. “-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

15.	Gene yemek yiyip azık kurşun aldılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	23/20
16.	O Hasan Çavuşu öldürüp babasının kanını, benim öcümü almadan köye gelmesin.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	1/31
17.	Yörtük ağası Veli Memedi bir yana çekip ...(gitti)	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	36/31
18.	Hiç mi hiç ağzını açıp konuşmazdı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	12/34
19.	Hacı akıldanelikten vazgeçip kızan oluyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	11/35
20.	Elini yavaş yavaş kuşağına attı, gönülsüz parayı çıkarıp Çobana uzattı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	6/37
21.	Duvardan atlayıp içeri girdi.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	15/39
22.	İki torba çıkarıp verdi.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	34/40
23.	Mustafa Efendi iki neferiyle kaçıp kurtulmak için aşağılara, koyağa doğru indi.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	11/51
24.	Keskin hançerlerini çıkarıp tabanlarının derisini yüzmeye başladılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	3/52
25.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış, üç yıl yatıp yeni çıkmıştı .	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	27/52

Tablo 3. 178. “-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

26.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış, üç yıl yatıp yeni çıkmıştı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	27/52
27.	Kızanları önden gönderip , kendileri ardından gitmeleri, Çakırcalıya hem itimat ettiklerini, hem de meydan okuduklarını gösteriyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	16/53
28.	Zeybek oyunları oynuyorlar, saz çalıp , türküler söylüyorlardı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	35/54
29.	Bir ara karışıklıktan faydalanıp dışarıya çıktı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	36/54
30.	Sonra elini yüzünü yuyup , aptes aldı, namaza durdu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	27/55
31.	Vergileri Çakırcalı toplayıp hükümete verecek.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	25/58
32.	Efe yollara, hükümet konağının dört bir yanına çetelerini dikip hükümet konağına çıktı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	33/58
33.	Bir gece Ödemiş’te kalıp , sabahleyin yola çıktılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	1/59
34.	Herkes evine girip kapıyı ardından sürgülemiş.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	31/59
35.	Candarmalar karakola girmişler, memurlar bir odaya dolup kapıyı arkadan kilitlemişler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	32/59
36.	Ona bir mektup yazıp pusu kurduğumu, iki kere silahımın altından, elli metre ilerimden geçtiği halde onu vurmadığımı söyleyeceğim.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	8/72

Tablo 3. 179.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

37.	Ve eşkiyalar, Rum olsun, Türk olsun, ha bire zenginleri dağa kaldırıp para sızdırıyorlar.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	8/73
38.	Ölüsünün başında da aptes alıp namazını kılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	19/73
39.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	20/75
40.	Adamlarından birinin, eline bir mektup verip İzmir'e yolladı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren İşlev	Zarf tümleci	30/75
41.	Adam İzmirde Arabakiyi bulup mektubu verdi.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	31/75
42.	Ödemiş'ten bir yarım saatlik yol gittikten sonra, cüppeli adam cüppesini atıp atından indi, Arabakinin eline sarılıp öptü.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren İşlev	Zarf tümleci (1.cümle)	14/76
43.	Ödemiş'ten bir yarım saatlik yol gittikten sonra, cüppeli adam cüppesini atıp atından indi, Arabakinin eline sarılıp öptü.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	14/76
44.	Sonra da Çakırcalıdan izin isteyip yola düştü.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	23/76
45.	Hacı ile baş başa verip şartlarını kararlaştırdılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	8/77
46.	Kızanların hepsi affedilip , maaş bağlanacak.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	20/77

Tablo 3. 180.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

47.	Koymayalım da her birimizi bir yerde sıkıştırıp öldürsünler.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	28/77
48	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâle cesaret edeceklerin akâbetleri vahim olup diğer erbâbı şekavetin de işbu atıfeti mülûkânenen bilistifade atebei felekmertebei hazreti şehriyarîye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	29/78
49.	Her gün, gün doğarken ovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşıyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığmda oturup kalıyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	7/79
50.	Efe iki gün bir eve kapanıp çıkmadı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	18/91
51.	Yarım düze inip ev basacakmış ama kimin evini belli değil.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	11/93
52.	Sonra kendi askerlerini alıp, Çakırcalının bulunduğu yeri kuşattı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	19/93
53.	Nerde bir Çakırcalı lafı duysa, askerini çekip oraya koşuyordu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	15/94
54.	Onlar daha düze inmedenKara Ali Çetesi bir köy basıp Ağanın oğlunu dağa kaldırdı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	6/97
55.	Kendilerine pusu kuran bir kısım Çerkesleri öldürüp Antalyaya vardılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	8/98
56.	Bir yolunu bulup Çakırcalıyla, kardeşinin katiliyle karşılaştacak.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	8/111

Tablo 3. 181. “-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

57.	Kendisini yenememiş, en seçme askerlerinden yirmi otuzunu almış, atının başını Çakırcalının köyüne doğru çevirip , doldurmuştu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren İşlev	Zarf tümleci (2.cümle)	17/111
58.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip , şurda vukuatçıkarmaihtisasıyla Efe ortalığı kasıp kavuruyor, her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	14/113
59.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukuat çıkarma ihtisasıyla Efe ortalığı kasıpkavuruyor, her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	14/113
60.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap etmeli, çoluğunu çocuğunu alıp , götürüp kasabaya hapsetmeli.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	24/113
61.	Evin etrafına askerler siper kazıp içine yerleşmişler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	14/114
62.	Efenin karısını, çocuklarını evden çıkarıp binaya ateş verdiler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	16/114
63.	Müfrezeler dediklerini yapmışlar, Çakırcalının çoluk çocuğunu alıp Ödemiş’e, hapisaneye götürmüşlerdi.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	29/114
64.	Bu arada, mektup Kaymakamın eline ulaşmadan yolu kesip Muğla postasını soydu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren İşlev	Zarf tümleci	33/114
65.	Ödemiş Kaymakamı mektubu alıp, posta soyma olayını duyunca Çakırcalının aile efradını hapisten çıkarıp köyüne yolladı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	35/114

Tablo 3. 182.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

66.	Pusudan birkaç candarma çıkıp , yerdeki silahları, bellerindeki tabancaları, hançerleri, kamaları aldılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	13/115
67.	Kara Ali ile iki arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	6/116
68.	Duyduğuna göre yarın Ödemişe götürüp Kara Aliyi, orada asacaklarmış.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	26/116
69.	O da kör kör gidip candarmanın kucasına düşmeseydi .	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	8/117
70.	Candarmalar ala şafakta Kara Aliyi ve arkadaşlarını önlerine katıp , öğleye doğru Ödemişe girdiler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	13/117
71.	Her bir arkadaşını bir elinden tutup , gözlerinin içine baktı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	21/117
72.	Artık Çakırcalı bir yerde vukuat çıkarıp , başka bir yerde görünemiyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	2/118
73.	Candarmalar Kuladan çıkıp bir vukuat takibine gittiler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	18/118
74.	Kula zenginlerinden birini yakalayıp dağa kaldırdılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	20/118
75.	Dağda zengini bir hafta kadar tuttuktan sonra dört bin altı alıp bıraktılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	8/119

Tablo 3. 183.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

76.	Kocaman bir kasabaya hod be hod girip ev basamazdı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	28/119
77.	Bir sonuca varıp , şu belayı baştan atmalıydı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	37/119
78.	AdamlarÇakırcalının önüne düşüp Mutfazadenin evine getirdiler onu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	16/120
79.	Gecenin karanlığında demiryolunu atıp götüremez miydi?	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	1/131
80.	Bir zaman dişini sıkıp yürüdü de.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	21/132
81.	Birkaç kere ne olursa olsun kalkıp Efeye söylemeliyim geçti içinden, sonra vazgeçti.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	5/134
82.	Ağzlarını açıp da Efeye bir lafedemiyorlardı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	31/134
83.	Bin kişiyi bir ipe dizebilir, on köyü, bir vilayeti ateşe vurup yakabilirdi.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	32/134
84.	Bu hallerini, kendinden geçip yola düşüşlerini çok görmüşlerdi ama böyle uzununu görmemişlerdi.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	34/134
85.	Keskin kayalığı aşip bir düzlüğe vardılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	8/135
86.	Suyu yarım yamalak içip arkasından koşular.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	11/135
87.	Ayakta, öyle dikilip ta gerilerde kalmış arkadaşlarını beklediler.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	33/135
88.	Konya ovasını bir uçtan bir uca geçip Ermenek, oradaki Yörüklerle vardılar.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	1/137

Tablo 3. 184.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

89.	Osman Beyi önerine katıp bütün Arpaz çarşısını dolandırdılar.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	15/140
90.	Birtakımmüfreze kur oralardan, geceyi gündüze katıp bana ulaş.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2. cümle)	9/151
91.	İrtibat tesis edip bunun önüne geçelim.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	19/151
92.	Buradan milis askeri alıp , isyancıların önüne geçmek imkanı yok.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	21/151
93.	Kayıklara doldurup , doğru Ereğliye gönderdik.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	4/152
94.	Bir eşkıyayı takip ediyorum, takip ediyorum, yakaladım derken eşkıya elimden kaçıp kurtuluyor.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	33/152
95.	Eşkıyayı ateş çemberine alıyorum, gece oluyor, eşkıya çemberi yarıp kaçıyor.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (3.cümle)	35/152
96.	Takibi bırakıp düşünmeye başlıyorum.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	1/153
97.	Ayrıca eski arkadaşım Bolu mebusu Habip Beye de bir mektup yazıp , durumu bildirdim.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	9/156

Tablo 3. 185.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

98.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Bey'in Çakırcalı'yı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Bey'e tefhimi.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	25/156
99.	Dahiliye Nezareti Celilesinden şeref-mevrut olup sureti aynen balaya tercüme olunan 28 Temmuz 327 tarihli şifreli telgrafname bugün saat 9 raddelerinde alındı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	3/157
100.	Ama bu kırk beş kişiden kimse ayrılıp evine gitmedi.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	7/159
101.	Bu dağlara çıkıp da nazik bedenlerini mi incitecekler?	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	37/171
102.	Takriben iki saatlik bir takipten sonra çete, müdafaamevkiinin eteğine gelerek, geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	16/174
103.	Hücuma geçip , işgal ettik onları.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	26/174
104.	Uzak yakın, nasıl fırsat bulursa Efeyi tespit edip vuracak.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	4/176
105.	Siz emri alır almaz, ateş kudretinizi iki misline çıkarıp sürekli ateş edeceksiniz.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	5/176
106.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek içinbeş kişilik bir hücum fedai kolu çıkarıp ,Çakırcalının üstüne yollayacaksınız.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	7/176

Tablo 3. 186.“-Ip, -Up” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. Devam)

107.	Çakırcalı "Al!" dediği anda patlayan kurşun Cafer Şamilin kalpağını başından alıp götürüyor.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	33/176
108.	Cafer kalpağını alıp geri dönüyor.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	34/176
109.	Cafer Şamil, Çakırcalı hareketına iştirak edip de hayatta bulunan tek kişidir.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	36/176
110.	On, on beş teneke gaz getirip , buldukları mahallenin, kaldıkları eve yakın evlerini ateşe verdim.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	19/180
111.	Böylelikle bütün çete imha edilmiş, çeteden yalnız Hacı Mustafa kaçıp kurtulmuştu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren işlev	Zarf tümleci	31/180

Tablo 3.123.te yer alan kelime grubu söz diziminde zarf görevinde bulunmuştur. Kelime grubunun almış olduğu -Ip/-Up zarf fiil eki cümlede, asıl fiildeki hareketten biraz önce gerçekleşmiş hareketi gösteren bir anlam ve durum bildiren bir anlamla bulunduğu görülmüştür. Grubun zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.1.3. “- Inca”Zarffiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.1.3.1.“-Inca”Zarf fiilinin işlevleri.

1.Zaman bildiren bir zarf-fiildir. Asıl fiilin gerçekleşme zamanını kendisinin gerçekleşme zamanına bağlar:**O ölünce**kolum kanadım kırıldı (Y.Kemal,ÇE,15).

2.Cümledeki asıl fiildeki hareket bazen -(y)Inca /-(y)Unca’lı zarf-fiilin sonucu gibi ortaya çıkar. Zarf fiil “-DIktA -DIĞI zaman, -DIĞIndA” gibi bir işlev yapar:**Sabah olunca** yakalanacaklardı (Y.Kemal,ÇE,16).

Tablo 3. 187.–İncA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O ölmüş kolum kanadım kırıldı.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	36/15
2.	Sabah olunca yakalanacaklardı.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	10/16
3.	Onları kaçıncaya Memedle Hacının üstüne çullandılar.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	32/16
4.	Gelip işi anlatınca hoşuna gitti.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	36/20
5.	Başın sıkışınca sana ulaşır.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	15/32
6.	Yedi yaşından bu yana Hacı Eşkıya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	14/34
7.	Başları dara gelince bir saatlik yere on beş dakikada varmalarıdır.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	1/51
8.	Kurşunu bitince zaptiyelere teslim olmuş.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	35/52
9.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabaki den de bir iş çıkmayınca kızdı,ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle,tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	16/75
10.	Onun yerine kaçakçıların cesetlerini görünce Sait Paşayla alaya başladılar.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	13/94
11.	Bu lafı da duyunca kan beynine sıçradı.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	10/112
12.	Ödemiş Kaymakamı mektubu alıp, posta soyma olayını da duyunca Çakırcalının aile efradını hapisten çıkarıp köyüne yolladı.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	35/114
13.	Biraz sonra Çakırcalı gelince , seyreylemeliydi şu candarmaların halini.	Zarf	-DİĞİndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	2/116
14.	Kalçasından kurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçipyara soğuyunca , yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	10/132
15.	Çakırcalının tenkilini bitirinceye kadarhiçbir kimsenin emir ve kumandasında olmamak.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	32/159
16.	Ovada söner de, dağa gelince parlarız.	Zarf	-DİĞİ zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	31/172

Tablo 3. 188.–IncA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

17.	Ama dağa gelince açılırız.	Zarf	-DIĞl zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	32/172
18.	Sabah olunca işi tamam Çakırcalının.	Zarf	-DIĞl zaman anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	5/173
19.	Bir de yanındaki arkadaşın vurulunca , hemen kaçardın.	Zarf	-DIĞIndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	29/176
20.	Bütün bunları düşününce bu Çakırcalıdan başkası olamaz dersin.	Zarf	-DIĞIndA anlamında zaman işlevi	Zarf tümleci	35/178

Tablo 3.124.te yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun almış olduğu –IncA zarf fiil ekinin, cümlede-DIĞIndA anlamında zaman anlamıyla bulunduğu saptanmıştır. Grubuncümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.1.4. “–ken” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.1.4.1. “–ken” Zarf fiil ekinin işlevleri

1.Zaman çekimli fiillerin üzerine gelerek zaman gösteren zarf fiiller üretir.

2.Şimdiki zamanlı kullanımı:-yor şimdiki zaman ekinin üzerine gelir. Zarf fiil grubundaki kılış gerçekleşirken aynı anda asıl fiildeki kılışın da gerçekleşiyor olduğunugösterir:**Gün doğarken**uyandı (Y.Kemal,ÇE,19).

3.Geniş zamanlı kullanımı:-r, Ar- geniş zaman ekinin üzerine geldiğindeasıl fiildeki kılışınher zaman gerçekleştiğini belirtir:**Gün altında, baban yoldan gelirken** bir top parıltı gelirdi (Y.Kemal,ÇE,14).

4. Ad sıfat ve edatlarla kullanıldığında zaman ve yer bildirimini yapar:Efe, diyordu, **biz burada dururken** sen hiç çekinme (Y.Kemal,ÇE,32)."**Hacı, Ali asılırken** ne dedi, kim bilir (Y.Kemal,ÇE,136).

5.Nesne, tümleç ve zarf görevlerini üstlenirler

Tablo 3. 189.“-ken” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Gün altında, baban yoldan gelirken bir top parıltı gelirdi.	Zarf	Asıl fiildeki kılışın her zaman gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci	26/14
2.	Ödemiş ovası ışığa keserdi o gelirken .	Zarf	Asıl fiildeki kılışın her zaman gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci	29/14
3.	Gün doğarken uyandı.	Zarf	Kılışın asıl fiildeki kılışla aynı anda gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci	19/19
4.	Efe, diyordu, biz burada dururken sen hiç çekinme.	Zarf	Yer bildiren işlev	Zarf tümleci	24/32
5.	Bunlar böyle konuşurken bir ıslık sesi geldi.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	13/36
6.	Sarılmış Çolak çetesinin bulunduğu yere daha çarpışma sürüp giderken yetiştiler.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	1/51
7.	Onlar böyle oturmuş konuşurlarken köylüler sökün ettiler.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	1/54
8.	Onlar böyle gidelim mi gitmeyelim mi diye konuşurlarken , öteden yataklardan Mustafa Ali göründü.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	25/60
9.	Mektupta pusu kurduğu yeri, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	13/72

Tablo 3. 190.“-ken” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

10.	Çakırcalı çadırda Arabakiyle rahat rahat sohbet ederken yazıyı yabancı, dağı taşı asker almış, onu ha bire arıyorlar bulamıyorlardı.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	26/76
11.	Her gün, gün doğarken ovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığımda oturup kalıyordu.	Zarf	Asıl fiildeki kılışın her zaman gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	7/79
12.	Bu büyük işkenceden sonra müfreze köyden ayrılırken, Çakırcalı pusu kurmuş, müfrezede kaç kişi varsa hepsini teker teker öldürmüştü.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	15/91
13.	Bir gün Kara Ali Efe kızanlarıyla bir köyden bir köye giderken candarmaların pususuna düştü.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	5/115
14.	Ödemiş sokaklarından meydana doğru yürürlerken, her köşe başında, her ağaç dibinde Efeyi aradı.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	28/131
15.	Hacı bayılacak, Efe ölecek gibi oldu, ama şafak ışıırken dağları tuttular.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	26/132
16.	"Hacı, Ali asılırken ne dedi, kim bilir.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	7/136
17.	Ben Akçakocaya giderken, Karasu kazasına bağlı Kobaşlar, şimdiki adı Salimli köyümüzde bulunan kardeşim Osman'a da bir haber yolladı.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	6/151
18.	Bir eşkiyayı takip ediyorum, takip ediyorum, yakaladım derken eşkiya elimden kaçıp kurtuluyor.	Zarf	Hal bildiren işlev	Zarf Tümleci	33/152
19.	Çakırcalı işini bitirmiş, dönmeye hazırlanırken, Vali Nazım Paşadan aşığıdaki teşekkürnameyi aldık.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	33/180
20.	Seni burada uyurken çembere alan, saran müfrezenin elinden kurtulamazsın.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	7/174

Tablo 3.125.te yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun almış olduğu -ken zarf fiil ekiyle birlikte, cümlede çeşitli zaman anlamları, yer, durum anlamlarıyla bulunduğu görülmüştür. Grubuncümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.1.5.“-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.1.5.1. “-mAdAn” Zarf fiil ekinin işlevleri

1. “mAdAn önce” anlamı verdiği için asıl fiildeki hareketin, zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildirir. Asıl fiilin bu zarf fiile bağlı

olduğunu belirten işlev örneği şu şekildedir:Hacının umduğu **daha köye varmadan** gerçekleşmişti (Y.Kemal,ÇE,34).

2. -mAdAn'lı zarf fiil “-maksızın” anlamıyla kullanıldığında asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildiren bir işlev yüklenir: Her gün, gün doğarken ovalara yürüyor, **yemeden içmeden** tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığımda oturup kalıyordu (Y.Kemal,ÇE,76).

Tablo 3. 191.“-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Haşan Çavuş ölüye bakmadan atını doludizgin Ödemişe sürdü.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	29/14
2.	Memed gene hiç konuşmadan tüfeğini yüzüne aldı ateş etti.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci	19/19
3.	O Hasan Çavuşu öldürüp babasının kanını, benim öcümü almadan köye gelmesin.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	24/32

Tablo 3. 192. “-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

4.	Hacının umduğu daha köye varmadan gerçekleşmişti.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	18/34
5.	Köye uğramadan Hacı Eşkıyanın köyüne vardılar bir gece.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	13/36
6.	Çoban, uyur gibi kımıldamadan yatıyordu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	1/51
7.	Ben kurşunu sıkmadan kimse sıkmayacak.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	1/54
8.	Ben kurşun atmadan önce hiç kimse kurşun sıkmayacak.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	25/60
9.	Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa, teker teker vurulup ölse, ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	13/72

Tablo 3. 193.“-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

10.	Her gün, gün doğarken ovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığında oturup kalıyordu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	26/76
11.	Onlar daha düze inmeden Kara Ali Çetesi bir köy basıp Ağanın oğlunu dağa kaldırdı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	7/79
12.	Birden kahveye incek, Çakırcalıya yaklaşacak, göz açıp kapamaya vakit komadan kurşunu boşaltacaktı Çakırcalının yüreğine.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	15/91
13.	Çünkü o, köye girmeden bir saat önce Çakırcalıya haber ulaşmıştı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	5/115
14.	Bu arada, mektup Kaymakamın eline ulaşmadan yolu kesip Muğla postasını soydu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	28/131
15.	Bu gece gün ışımadan dağları tutmalı, izimizi yitirmeliyiz.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	26/132

Tablo 3. 194.“-mAdAn” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

16.	Efeye haber vermeden gitmeli, Ödemesi basmalı, Aliyi kurtarmalıydı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	7/136
17.	Ama Efeden izin almadan bu iş yapılamazdı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini gösteren işlev	Zarf tümleci	6/151
18.	Öndeki Efe sanki düz yoldaymış gibi hiç istifini bozmadan gidiyordu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	33/152
19.	Bu sırada kardeşim Osman da müfrezesini hiç kimseye haber vermeden hazırlamış bulunuyor.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	7/174
20.	Takip kuvvetleri iki ay durmadan aramıştı, yorulmuştu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	33/180

Tablo 3.126.dayer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun almış olduğu -mAdAnzarf fiil ekinin bulunduğu kelime grubu ile birlikte cümlede, asıl fiildeki hareketin, zarf fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini bildirme ve asıl fiildeki hareketin, zarf fiilde bulunan hareketten daha önce gerçekleştiğini

bildirmeanlamlandırabulunduğu görülmüştür. Grubun cümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.2. Sıfat fiillere bazı çekim ekleri getirilerek yapılan zarf fiil grupları

3.4.4.2.2.1.Eşitlik hali ekiyle kurulan zarf fiil grupları

3.4.4.2.2.1.1. “-DİKÇA/-DUKÇA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.2.1.1.1. “-DİKÇA/-DUKÇA” Zarf fiil ekinin işlevleri

1.Asıl fiildeki hareketin süresini kendisindeki hareketin süresiyle denkleştiren zamanda süreklilik bildiren işlev:*Bir daha da Ödemiş, biz yaşadıkça* gelemeyecekler. (Y.Kemal,ÇE,77).

2.Asıl fiildeki hareketim süresini kendisindeki hareketin süresiyle denkleştiren sık sık oluş gösteren işlev:*Efe, ısrar ettikçe* o "Ben kahrımdan ölüyorum," diyordu. (Y.Kemal,ÇE,11).

Tablo 3. 195.“-DİKÇA/-DUKÇA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yol aldıkça da onların önünden kaçışım bana koydukça koymaya başladı.	Zarf	Sık sık oluş bildiren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	11/11
2.	Efe, ısrar ettikçe o"Ben kahrımdan ölüyorum," diyordu.	Zarf	Sık sık oluş bildiren işlev	Zarf tümleci	25/11
3.	Memed dağda oldukça köylü ona kul köle olacaktı.	Zarf	Süreklilik bildiren işlev	Zarf tümleci	27/31
4.	Kasabaya yaklaştıkça hayreti artıyordu.	Zarf	Sık sık oluş bildiren işlev	Zarf tümleci	33/59
5.	Köylüler elden geldikçe takipçileri başka yönere gönderiyorlar, bilen müfrezeler ise o semte bile uğramıyorlardı.	Zarf	Süreklilik bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	31/76
6.	Bir daha da Ödemiş, biz yaşadıkça gelemeyecekler.	Zarf	Süreklilik bildiren işlev	Zarf tümleci	18/77
7.	Halk zulüm gördükçe gevşeyeceği yerde, Çakırcalı'yı daha çok tutuyor, ona daha çok sarılıyor.	Zarf	Sık sık oluş bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	8/114

Tablo 3.127.de yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun almış olduğu -Dıkça/-DUkça zarf fiil ekinin bağlı olduğu kelime grubu ile birlikte cümlede, sık sık oluş ve süreklilik anlamlarında bulunduğu görülmüştür. Grubuncümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.2.1.2.“-cAsInA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.2.1.2.1.“-cAsInA” Zarf fiil ekinin işlevleri

1.-cAsInA ekiyle kurulmuş zarf fiil, bağlı bulunduğu asıl fiildeki hareketin tarzını benzetmeye yarar:*Memed Ödemiş ovasından atını delicesine*dağlara doğru sürdü (Y.Kemal,ÇE,13).

Tablo 3. 196.“-cAsInA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Atları öldürürcesine sürüyorlardı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci	34/11
2.	Ahmed Efe kancıkçasına Haşan Çavuşun kurşunu ile gittikten sonra Memedi kanatlarının altına almış, ona babasızlığını unutturmuştu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	3/13
3.	MemedÖdemiş ovasından atını delicesine dağlara doğru sürdü.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci	24/13
4.	Belki bu dağlar onun gibi güzel, sakin, güvenle, hiç orah değilmişçesine kurşun atan bir kızan görmemişti.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	20/34
5.	Çoban dolu dercesine başını salladı.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci	33/34
6.	Bundan sonra artık efelik töresince hareket edeceklerdi.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci	11/35
7.	Gün kuşluk oldu, düz ovada Efe uçarcasına yürüyordu.	Zarf	Asıl fiildeki hareketin tarzını bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	17/135

Tablo 3.128.de yer alan kelime grubunun söz diziminde, zarf görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun almış olduğu -cAsInA zarf fiil ekinin,

cümledeasil fiildeki hareketin tarzını bildirme anlamıyla kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.2.2. Bulunma hâli ekiyle yapılan zarf fiiller

3.4.4.2.2.2.1. “-DıġIndA/-DUġUndA”Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.2.2.1.1. “-DıġIndA/-DUġUndA”Zarf fiil ekinin işlevi

1. Bu ek şahsa bağlı zaman bildirme işlevi yapar: Kızı, *ilk bundan dört ay önce gördüğünde* tutuluvermişti (Y.Kemal, ÇE, 80).

Tablo 3. 197. “-DıġIndA/-DUġUndA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Baban daġdan eve indiġinde köy düġün bayram ederdi.	Zarf	Şahsa bağlı zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	3/71
2.	Efe sonradan düze indiġinde bu olayı yakınlarına şöyle anlatmış:	Zarf	Şahsa bağlı zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	28/71
3.	Kızı, ilk bundan dört ay önce gördüğünde tutuluvermişti.	Zarf	Şahsa bağlı zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	13/80
4.	Kızı her gördüğünde yüreġi cız ediyor, bütün bedeninde çingişmalar oluyordu.	Zarf	Şahsa bağlı zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	14/80?

Tablo 3.129.da yer alan kelime grubunun, söz diziminde zarf görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun almış olduğu -DıġIndA/-DUġUndA zarf fiil ekinin, cümlede şahsa bağlı zaman bildirme anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubunzarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.3.Yapıca bunların dışında kalan veya zarf-fiil olarak kullanılan şekillerle oluşturulan zarf fiil grupları

3.4.4.2.3.1. “-r...-mAz” Zarf fiil ekiyle kurulan zarf fiil grubu

3.4.4.2.3.1.1. “-r...-mAz” Zarf fiil ekinin işlevleri

1. Asıl fiildeki hareketin, zarf fiildeki hareketin hemen arkasından gerçekleştiğini bildiren işlev. Zamanda çabukluk belirtir:*Hacı Eşkiya onları görür görmez* (Y.Kemal, ÇE, 31).

2.Nesne, tümleç ve zarf görevlerini üstlenirler.

Tablo 3. 198.“-r...-mAz” Zarf fiil ekiyle kurulan zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O,kapıya gelir gelmez anası kapıya çıkmıştı.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci	6/14
2.	Hacı Eşkiya onları görür görmez:	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	16/31
3.	Memed içeri girer girmez tüfeğini Ağaya doğrulttu.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci	23/39
4.	Eve gelip attan iner inmez doğru İraza gitti.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci	24/80
5.	Sait Paşa bunu görür görmez dondu kaldı.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci	9/94

Tablo 3. 199.“-r...-mAz” Zarf fiil ekiyle kurulan zarf fiil grubu. (Devam)

6.	Habip Bey mektubumu alır almaz Candarma Umum Kumandanı Rasim Paşaya gidiyor, benim Düzcedeki durumumu Kara İsmaili yakalayan Osmanın müfrezesini, müfrezedeki kimselerin kimler olduklarını inceden inceye anlatıyor.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci (1.cümle)	13/156
7.	Siz emri alır almaz , ateş kudretinizi iki misline çıkarıp sürekli ateş edeceksiniz.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci (zff. grubu)	5/176
8.	Şükrü Bey gider gitmez , su yarığına baktım.	Zarf	Asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildiren işlev.	Zarf tümleci	18/177

Tablo 3.130.da yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun almış olduğu -r...-mAz zarf fiil ekininbağlı bulunduğu kelime grubu ile birlikte cümlede,asıl fiilden hemen önce gerçekleşme bildirme anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubun zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.3.2. “-dI...-AlI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.3.2.1. “-dI...-AlI” Zarf fiil ekinin işlevleri

1. Zamanda süreklilik gösterir ve “bir zamandan beri” anlamı verir:**Dağa çıktı çıkalı**

böylesi başına gelmemişti (Y.Kemal,ÇE,113).

2. Nesne, tümleç ve zarf görevlerini üstlenirler

Tablo 3. 200.“-dI... -AlI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ailesi kuruldu kurulalı o bölgelere hükmetmişti.	Zarf	Zamanda süreklilik belirten işlev	Zarf tümleci	28/32
2.	Dağa çıktı çıkalı böylesi başına gelmemişti.	Zarf	Zamanda süreklilik belirten işlev	Zarf tümleci	9/113
3.	Çakırcalı gitti gideli bir kanatları kırılmıştı.	Zarf	Zamanda süreklilik belirten işlev	Zarf tümleci	4/138

Tablo 3.131.de yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun almış olduğu -dİ... -AII zarf fiil ekinin bağlı bulunduğu kelime grubu ile birlikte, cümlede zamanda süreklilik bildirme anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubunzarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.3.3. “-dİm...-AsI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.3.3.1.“-dİm...-AsI” Zarf fiil ekinin işlevleri

1.Fiile öteden beri, her zaman işlevi katar:*Çakırcalı oldum olası* eşkıyalığı sevmemişti (Y.Kemal,ÇE,57).

Tablo 3. 201.“-dİm...-AsI” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı oldum olası eşkıyalığı sevmemişti.	Zarf	Fiile “öteden beri”her zaman anlamı katan işlev	Zarf tümleci	20/57

Tablo 3.132.de yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde bulunduğu ve almış olduğu -dİm...AsI zarf fiil ekinin bağlı bulunduğu kelime grubu ile birlikte cümlede öteden beri, her zaman anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubunzarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.3.4.“-İp, -Up...-A” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.3.4.1. “-İp, -Up...-A” Zarf fiil ekinin işlevleri

1. Fiile süreklilik işlevi katar: Buna rağmen bu bozuk saat, *durup işleye* gecenin saat birine kadar devam etti. (Y.Kemal,ÇE,178).

Tablo 3. 202.“-Ip, -Up...-A” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Buna rağmen bu bozuk saat, durup işleye gecenin saat birine kadar devam etti.	Zarf	Fiile süreklilik anlamı katan işlev	Zarf tümleci	13/178

Tablo 3.133.te yer alan kelime grubunun eserde bir tane olduğu gözlemlenmiştir.Kelime grubu söz diziminde zarf görevinde bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun almış olduğu -Ip, -Up...-A zarf fiil ekinin, bağlı bulunduğu kelime grubu ile birlikte, cümlede süreklilik anlamıyla bulunduğu görülmüştür. Grubun zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.3.5. “-sA” Zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu

3.4.4.2.3.5.1.“-sA” zarf fiil ekinin işlevleri

1. Asıl fiile şart anlamı katar:**Ben bir ay bile atsam**bunu elimden, iş değişir, vuramam (Y.Kemal,ÇE,19).
2. Asıl fiile istek anlamı katar: **Baban seni böyle görseydi** sevinirdi Memed (Y.Kemal,ÇE,17).
3. Asıl fiile zaman anlamı katar:**Efe bir şey soracak olursa**, o zaman cevap verilirdi (Y.Kemal,ÇE,35).
- 4.Bile edatı anlamında kullanılır:Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa, **teker teker vurulup ölsek**, ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız (Y.Kemal,ÇE,71).
5. Durum bildirir: Sonra bir hale gelmiş ki, **sıkışmış, arkadaşlarını bırakıp kaçsa** kaçabilecek (Y.Kemal,ÇE,52).
6. -DIĞI zaman anlamı katar: **Yaram iyi olursa**, hemen gider Ödemişi basar, Aliyi kurtarırız (Y.Kemal,ÇE,133).
- 7.Nesne, tümleç ve zarf görevlerini üstlenirler

Tablo 3. 203.“-sA” zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Onun yüreğinden azıcığı sana geçmişse , sen şu çalılıkacıların topuna bedelsin.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	13/13
2.	Müfrezeler bir günlük yoldan onun haberini alsalar yüz geri edip gerisingeri dönerlerdi.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	23/14
3.	Baban seni böyle görseydi sevinirdi Memed.	Zarf	İstek bildiren işlev	Zarf tümleci	35/17
4.	Ben bir ay bile atsam bunu elimden, iş değişir, vuramam.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	1/19
5.	Biraz yaşlamp, ustalaşp dağa çıksaydı tutmak zor olurdu.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	27/33
6.	Efe bir şey soracak olursa , o zaman cevap verilirdi.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	14/35
7.	Bir müsademe falan olursa aldırma Hacı.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci	12/39
8.	Evindeki bin üç yüz liranın bin iki yüz ellisini vermezsen canını...(alırım)	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	4/40
9.	Biliyordum ki ağzımı açsa kurşunu yiyecekti.	Zarf	Zaman bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	23/40
10.	Sonra bir hale gelmiş ki, sıkışmış, arkadaşlarını bırakıp kaçsa kaçabilecek.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	32/52
11.	Kamil Paşa şartları kabul ederse mümkündü.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	3/58
12.	Ama Efe isterse başka çare yok.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	9/58
13.	Coşkunluğu öyleydi ki ihtiyatı elden bıraksa bütün Egeyi şehir şehir dolaşacaktı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	4/59
14.	Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa , teker teker vurulup ölsek, ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız.	Zarf	Bile edatının işlevi yerine kullanılma	Zarf tümleci	9/71
15.	Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa, teker teker vurulup ölsek , ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız.	Zarf	Bile edatının işlevi yerine kullanılma	Zarf tümleci	9/71
16.	Çakırcalı tetiğe çökse Paşa atından armut gibi düşecek.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	25/71
17.	Eğer bir daha takibine çıkacak olursa onu mutlaka vuracağını da ekliyor.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (zff. grubu)	18/72

Tablo 3. 204.“-sA” zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

18.	Bu işi yapar, Iraz Hanımın gönlünü alırsam ne var bana Efe?	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	27/74
19.	Bu işi kıvıramazsan kel kafan gitti.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	32/74
20.	Köyde her kim bir vukuat yaparsa , affedilenlerden her kim vukuat işlerse hükümet kuvvetleri karışmayacak, senden isteyecekler Efe.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	21/77
21.	Köyde her kim bir vukuat yaparsa, affedilenlerden her kim vukuat işlerse hükümet kuvvetleri karışmayacak, senden isteyecekler Efe.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	21/77
22.	Bizim burada olduğumuzutüm Osmanlı ordusu bir araya gelse bulamaz.	Zarf	Bile edatı işlevi yerine kullanılma	Zarf tümleci	27/91
23.	Bir tanesi bile çürük çıkarsa yandık.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	4/92
24.	Nerde bir Çakırcalı lafı duysa , askerini çekip oraya koşuyordu.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	15/94
25.	Eğer bunların hepsi kızan olmuş olsaydı , Çakırcalının bir taburu var demektir.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	3/95
26.	Sait Paşa deli olmazsa , bana da Çakırcalı demesinler.	Zarf	İstek bildiren işlev	Zarf tümleci	15/96
27.	Sait Paşa askerleriyle tüm ölmüş deseler , gene yapamam.	Zarf	Bile edatı işlevi yerine kullanılma	Zarf tümleci	1/97
28.	Eğer evlad-i-yalini bırakmazsa akıllara gelmedik işler yapacağını söyledi.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	32/114
29.	Kızanları, Efe böyle hepsini başına toplar da neşeli neşeli , "azıcık da..." diye başlarsa, bu onun yeni, iyi işler yapacağını alameti olduğunu bilirler.	Zarf	-Diğl zaman işlevi	Zarf tümleci	10/118
30.	Efem, dedi, iznin olursa seni sırtıma alacağım.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	23/132
31.	Eğer bunu Efeye söyleyecek olsalar , yaralı yaralı kalkacak, treni basıp Kara Aliyi kurtarmaya kalkacaktı.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	23/133
32.	Yaram iyi olursa , hemen gider Ödemiş basar, Aliyi kurtarırız.	Zarf	-Diğl zaman işlevi	Zarf tümleci	28/133
33.	Ölü yatağında da olsam , haber vermeliydin.	Zarf	Bile edatı işlevi yerine kullanılma	Zarf tümleci	24/134
34.	Böyle anlarda Efe babası, karısı, hatta öz canı bile çıksa karşısına öldürebilirdi.	Zarf	Bile edatı işlevi yerine kullanılma	Zarf tümleci	23/135
35.	Hükümet burada olduğunu bir duyarsa yakalayiverirdi.	Zarf	-Diğl zaman işlevi	Zarf tümleci	6/137
36.	Bunlar Çakırcalıyı tam ortanıza vermezlerse , ikisini de orada kurşuna dizersiniz.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	16/172
37.	Sen olmazsan, sen haber vermezsen alamaz.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	25/172
38.	Eğer Çakırcalı sarıldığını anlarsa , gecenin karanlığından faydalanarak kaçır gider.	Zarf	-Diğl zaman işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	4/173
39.	Bir ses, bir soluk duysalar , sarıldıklarını anlasalar, yarar kaçarlardı.	Zarf	-Diğl zaman işlevi	Zarf tümleci	21/173

Tablo 3. 205.“-sA” zarf fiil ekiyle kurulmuş zarf fiil grubu. (Devam)

40.	Bir ses, bir solukduysalar, sarıldıklarını anlasalar , yarar kaçarlar.	Zarf	-DİĞİ zaman işlevi	Zarf tümleci	21/173
41.	Eğer müsademeyi kabul ederlerse , bize hakim bir yerden ederler.	Zarf	Şart bildiren işlev	Zarf tümleci	23/173
42.	Bir haberlenmeseler, bir gün ucunu gösteriverirse , hepsini birden, bir anda vurmak isten bile değil.	Zarf	İstek bildiren işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	24/173
43.	Bir şeyler yapmazsak , hepimizi benzetecek.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	12/175
44.	Uzak yakın, nasıl fırsat bulursa Efeyi tespit edip vuracak.	Zarf	Durum bildiren işlev	Zarf tümleci	4/176

Tablo 3.134.te yer alan kelime grubunun, söz diziminde zarf görevinde bulunduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun almış olduğu -sA zarf fiil ekinin bağlı bulunduğu kelime grubu ile birlikte cümlede; durum bildirme, istek bildirme, şart bildirme -DİĞİ zaman anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubunzarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.4.2.4.Pekiştirilmiş zarf fiil grubu

3.4.4.2.4.1. Pekiştirilmiş zarf fiil grubunun işlevleri

1.Fiilin artarak devam ettiğini bildireni işlev:Bu yüzden de **oşımardıkça şımarıyor**

(Y.Kemal,ÇE,153).

2. Fiilin sürekli yapıldığını bildiren işlev:Körük gibi **alıp alıp veriyordu**atlar

(Y.Kemal,ÇE,11).

Tablo 3. 206.Pekiştirilmiş zarf fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu yüzden de o şımardıkça şımarıyor .	Zarf	Pekiştirme işlevi	Yüklem	24/153
2.	Bir iki köpek sine sine, yeri koklayarak sokağın bir ucundan bir ucuna gidip geliyordu .	Zarf	Süreklilik işlevi	Yüklem	5/60
3.	Çakırcalı azıttıkçaazıtıyordu .	Zarf	Pekiştirme işlevi	Yüklem	22/155
4.	Körük gibi alıp alıp veriyordu atlar.	Zarf	Süreklilik işlevi	Yüklem	35/11

Tablo 3.135.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun, söz diziminde zarf görevinde bulunduğu saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede pekiştirme anlamında bulunduğu görülürken, yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmada kullanılan cümlelerde zarf fiil grubu 280 kez tekrar etmiştir. Zarf fiil grubunun tümü zarf görevinde kullanılmıştır. Kelime grubundan yalnızca pekiştirilmiş zarf fiil görevinde olanlar yüklem görevinde kullanılmıştır. Bu durum 4 kez tekrarlanmıştır. Eserdeki zarf fiil grubu 276 kez zarf tümleci görevinde kullanılmıştır. Söz konusu kelime grubu 20 kez asıl fiildeki hareketin zarf-fiilin gösterdiği harekete bağlı olmadan gerçekleştiğini gösterme anlamı, 155 de kez asıl fiilin hareketinden biraz önce gerçekleşmiş olan hareketi gösterme anlamında kullanılmıştır. Aynı kelime grubu 16 kez –DİĞİNDA anlamıyla kullanılırken, 4 kez asıl fiilin her zaman gerçekleştiğini gösterme, 23 kez zaman bildirme, 2 kez de yer bildirme, 8 kez zamanda süreklilik bildirme, 32 kez şart bildirme, 4 kez istek bildirme, 11 kez şahsa bağlı zaman bildirme, 11 kez hareketin asıl fiilden hemen önce gerçekleştiğini bildirme, 7 kez asıl fiildeki hareketin tarzını bildirme, 4 kez de sık sık oluş bildirme anlamında kullanılmıştır.

3.4.5. Ad fiil grubu

3.4.5.1.Ad fiil grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması

Ad fiiller, zarf fiil ve sıfat fiil gibi cümleye kıvraklık kazandırıp ifade gücünü yükseltir. Çünkü çoğu zaman bağlaçlar kullanılmadan fiilimsiler yardımıyla uzun cümleler kurulabilir. Ad fiiller hareket adı yapmanın yanında bir de bağlaç görevi görürler.

Asıl görevi hareket adı yapmak olan fiil deki oluşu zamana ya da kişiye bağlı olmadan gösteren olan ad fiiller; kendilerine bağlı olan nesne, yer tamlayıcısı özne ve zarf öğeleriyle birlikte ad fiil grubunu kurarlar.

Ad fiil bazı dilbilimcilerce çeşitli şekillerde tanımlanmıştır: Ergin (2004: 395) ad fiil kavramı için fiil grubu adını kullanmıştır.“Fiil grubu fiil adları üzerine kurulan kelime grubudur.”

“Bir hareket ismi ile ona bağlı tamlayıcı ve tamlayıcılardan kurulan kelime grubudur. Grubun ana unsuru hareket ismidir ve genellikle sonda bulunur.” (Karahana, 2014:55).

Korkmaz (2014: 747) ad fiilleri bir şahısla çekime girmedikleri için çekimsiz fiil grubunda değerlendirmiştir. “Ad-fiiller fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış ve durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır. Daha açık bir anlatımla bunlar, fiildeki oluş, kılış ve durumların adlarını bildirirler.”

Karaağaç (2011: 137-138) bütün sıfat fiilleri ad fiil ekleri içerisinde değerlendirmiş ve ad fiiller hakkında şu tanımlı yapmıştır. “Türkçenin şekil ve zaman ekleri, ad fiil ekleri, fiil ad ekleri ile bütün fiilden ad yapma eklerini bir bütün olarak düşünmek gerekmektedir. Türkçenin değişik yer ve zamanlarında, bu eklerden biri zaman bildirme, diğer fiil adı, bir başkası ad fiil olarak kalıcı ad işlevleri görmüşlerdir. Türkçede zaman, kip ad-fiil, fiil ismi ve fiilden ad yapma işlevlerini, aynı tür eklerin farklı yer ve zamanlarda farklı işlevler yüklenmeleri olarak değerlendirmek gerekmektedir. (Fiil+Ad-fiil eki)”

Türkçede ad fiil eki üç adettir. Bu nedenle ad fiil grupları sınıflandırılırken almış oldukları ad fiil ekine dikkat edilerek üç grup oluşmuştur.

1. “-mA” Ad Fiil Ekiyle Kurulmuş Ad Fiil Grupları
2. “ -İş/-Uş” Ad Fiil Ekiyle Kurulmuş Ad Fiil Grupları
3. “-mAk” Ad Fiil Ekiyle Kurulmuş Ad Fiil Grupları

3.4.5.2. Ad fiil grubunun işlevleri

1. Ad fiiller grubundaki oluş, kılış; duruma, zamana ya da kişiye bağlılık göstermez.

2. Ad fiiller kendilerine bağlı olan nesne, yer tamlayıcısı özne ve zarf ögeleriyle birlikte bir grup oluştururlar.

3. Ad fiiller söz dizimi içinde ad görevinde kullanılırlar.

3.4.5.2.1. “-mA” Adfiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.

3.4.5.2.1.1. “-mA” Ad fiil ekinin işlevleri

1. -mA eki daha çok hareket(iş) adı yapmak için kullanılır. Bundan dolayı bunlara kılış ismi de denir: *Ahmed Efeyi öldürme* işini de yakın ahababı Haşan Çavuşa havale etmişlerdi (Y.Kemal,ÇE,17).

2. -mA eki soyut bir kavramı karşılar: Bu *aydınlanmaya, üzerinde durulmaya* değer bir olaydır (Y.Kemal,ÇE,57).

3. Yönelme durumu eki almış ad-fiil cümlede yükleme “bir şey için, bir şey maksadıyla” anlamında yönelme ilişkisi kuran bir yer tamlayıcısı görevindedir:

Bunlar salt kendini öldürmeye gelmişlerdi (Y.Kemal,ÇE,40).

4. Yüklem görevinde kullanılırlar .Fakat ad fiilin aldığı eke göre ve ad fiilden sonra gelen kelimeye bağlı olarak cümlede başka ögeler içerisinde de yer alabilirler.

Tablo 3. 207. “-mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	SatırSayfa No
1.	Hasan Çavuş, Ahmed Efenin suya bakmasından faydalanarak arkada kaldı.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	37/11
2.	Ahmed Efeyi öldürme işini de yakın ahababı Haşan Çavuşa havale etmişlerdi.	Ad /belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru	Hareket adı yapan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	10/12
3.	Ateş etmeye başladılar.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	7/16
4.	Yüze inip de, yeniden dağa çıkmış eşkıyaların hemencecik avlanmaları sırf bunun yüzündendir.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	2/19
5.	Ardı ardına, gözetlemeden sıkı maya devam etti.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	31/19
6.	Kapının hemen açılması , kimsin diye sual etmemeleri, Mustafa Ağanın kimseden korkmadığını gösteriyordu.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	21/39

Tablo 3. 208.“ –mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

7.	Bunlar salt kendini öldürmeye gelmişlerdi.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümlenci	24/40
8.	Başları dara gelince bir saatlik yere on beş dakikada varmalarını .	Ad	Hareket adı yapan işlev	Yüklem	1/51
9.	Yolda Çakırcalı bütün çetenin vurulduğunu, Küçük Osmanın tek başına, koskoca müfrezeye karşı koyarak çarpışmayı devam ettirdiğini öğrendi.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtili nesne (sff. grubu)	1/51
10.	Keskin hançerlerini çıkarıptabanlarının derisini yüzmeye başladılar.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	3/52
11.	Zaptiyeler tarafından pusuya düşürülmüşler, ilk ağızda Posluoğlunun yanındaki iki kızını yaralanmış, Posluoğlu bunları sırtlamış, bir yandan da müsademeyi idare etmeye çalışmış.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı (4.cümle)	30/52
12.	Kızanları önden gönderip, kendileri ardından gitmeleri , Çakırcalıya hem itimat ettiklerini, hem de meydan okuduklarını gösteriyordu.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	16/53
13.	Çakırcalının bu halini, hükümetin ortadan silinmesini görüyor, üzülüyordu.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır. (1.cümle)	7/56
14.	Bu aydınlanmaya, üzerinde durulmaya değer bir olaydır.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	5/57
15.	Tarihçilerimiz bunu o zamanki İngiliz yayılma, Osmanlı İmparatorluğunu parçalama politikasına belki bağlayabilirler.	Ad /belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru	Hareket adı yapan işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	5/57
16.	Bu da Anadoludaki eşkıyalık, Egedeki efelik tarihi üstüne çok ilgi çekici bir inceleme, bir aydınlatma olabilir.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	9/57
17.	Bir kuruşun boşa harcanmasına, köylülere dağıtılmasına taraftar değildi.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	27/57
18.	Çakırcalının şartlarınınbaşında devlete karşı Mister Vitölün kendisine kefil olması şartı geliyordu.	Ad /belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru	Hareket adı yapan işlev	Özne içerisinde yer alır.	17/58
19.	En büyük karşılama Yenipazarda olacaktı.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	17/59
20.	Çakırcalı gibi bir Efenin dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	27/59

Tablo 3. 209.“ –mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

21.	Çakırcalının yerini söylemeleri için köylülere candarmalar tarafından ha bire dayak atılıyor, köylülerinse ağzından çıt çıkmıyordu.	Ad/ Edat gurubunu n ad unsuru	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	33/76
22.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmiş kancıklamaları bir bir gözden geçirdiler.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtili nesne	9/77
23.	Eve kapanıp kalması, günlerce ovada tek başına dolaşması , kendini yenmek içindi.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	17/80
24.	İrazın razı olmasına rağmen, bu tavukboğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Ad/ Edat gurubunu n ad unsuru	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	20/80
25.	İrazın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	20/80
26.	Her şeyi ince hesaplardan sonra yapmaya alışmış Efe, burada yıkılmış, bütün gücü bitmiş gibiydi.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı (af. grubu)	32/80?
27.	İhtiyarın bu meydan okuması üstüne müfreze köye gelmişti.	Ad/ /Edat gurubunu n ad unsuru	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/91
28.	Sonunda öyle hale geldi ki hiçbir ihbara al-dırış etmemeye başladı.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/94
29.	Atadan dededen kalma ne kadar belenmiş, ne kadar derde deva ot varsa toplamış, merhem etmiş, Efenin yarasına sürmüşlerdi.	Ad	Niteleme işlevi	Özne (zff. grubu)	17/133
30.	Sözünü geri almaya çalıştı.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	2/140
31.	İşyancılarn önüne geçmeyi senin dirayetinden bekleriz.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtili nesne	22/151
32.	Askerler, bölük bölük, parça parça gelmeye başladılar.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	29/151
33.	Artık askerler peyderpey külliyetli gelmeye başladılar.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	6/152

Tablo 3. 210.“ –mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

34.	Takibi bırakıp düşünmeye başlıyorum.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	1/153
35.	Bu eşkıyaları yakalayamamamızın sebebine?	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne içerisinde yer alır.	1/153
36.	İsteğimin mutlak yerine getirilmesi için hükümet nezdinde teşebbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtili nesne	10/156
37.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın namevcut bulunması münasebetiyle...(en yakın zamanda geleceğim)	Ad	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksiltili c.)	5/157
38.	Bu esrarın ifşasından tevakki olunarak mezkur şifrenin küşadını müteakip mazrufen zatıvalalara irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende ber-mucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmir hareket etmeniz ve hareketinizin dahi batahrirat mazrufen ve memhuren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Sözde özne içerisinde yer alır.	5/157
39.	Bu esrarın ifşasından tevakki olunarak mezkur şifrenin küşadını müteakip mazrufen zatıvalalara irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende ber-mucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmir hareket etmeniz ve hareketinizin dahi batahrirat mazrufen ve memhuren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Sözde özne içerisinde yer alır.	5/157
40.	Çakırcalı gibi bir adamı tenkil etme şerefi bizim olacaktı.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne içerisinde yer alır.	23/157
41.	İçimizde Egeyi böyle taş taş, ağaç ağaç bilen bir adamın bulunması çok iyiydi.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	23/158
42.	İzmir şimendiferlerinin, herhangi bir istasyonda, istediğimizde derhal emrimize verilmesi... (şart koşullar)	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne (Eksiltili c.)	36/159
43.	İzmir Vilayeti dahilinde Çakırcalının takibi için, baştaaskeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil keyfiyetinin münhasıran benim müfrezeme verilmesi... (şart koşullar)	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	1/160
44.	İzmir Vilayeti dahilinde Çakırcalının takibi için, baştaaskeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil keyfiyetinin münhasıran benim müfrezeme verilmesi... (şart koşullar)	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	1/160

Tablo 3. 211.“ –mA” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

45.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refaketime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması...(şart koşullar)	Ad / Edat gurubunu n ad unsuru	Hareket adı yapan işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	5/160
46.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refaketime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması... (şart koşullar)	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne (Eksiltili c.)	5/160
47.	İstedüğünüz yetkileri söyler misiniz?" demesi üstüne, Habip Bey cebinden not defterini çıkardı, yukarıda yazdığımız maddeleri okudu.	Ad / Edat grubunun ad unsuru	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	22/160
48.	Şimdiye kadar hiçbir zabıt ve kumandan böyle yetkiler istemeye lüzum görmemişti.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Yer tamlayıcısı	28/160
49.	Bu sefer, kendi bulunduğu yere hakim tepelere nöbetçi dikmemesi , artık kendisinden başka dağlarda eşkiya kalmadığından dolayıydı.	Ad	Yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev	Özne	15/173
50.	Bunu tatbik etmem için müsaade edeceksin.	Ad /Edat gurubunu n ad unsuru	Hareket adı yapan işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	14/175
51.	Bunlar Çakırcalıya yaklaşma hareketleri gösterebilirler.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	9/176
52.	Çakırcalının ayaklarından asılarak teşhir edilmesi çok ağırlarına gitmişti.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	4/180

Tablo 3.136.tayer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu görülmüştür. Sadece bir örnekte birleşik sıfat meydana getirdiği saptanmıştır. Kelime grubunun 19 kez belirtili ad tamlamasının unsurlarını oluşturduğu görülmüştür. 5 kez belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsurunu meydana getirdiği görülürken, 6 kez de edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun almış olduğu ad fiil ekinin bağlı bulunduğu grupla birlikte, cümlede doğrudan yönelme ilişkisi kurma, hareket adı yapma anlamında bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun, cümlede daha çok özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.5.2.2. “-İş/-Uş” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.

3.4.5.2.2.1. “ -İş/-Uş” Ad fiil ekinin işlevleri

1. -(y)İş/-(y)Uş ad fiil ekleri genellikle kılışın tarzını bildirir yani fiilin tarzını gösteren adlar yapar: Bu hallerini, **kendinden geçip yola düşüş**lerini çok görmüşlerdi ama, böyle uzununu görmemişlerdi (Y.Kemal,ÇE,134).

2. Yüklem görevinde kullanılırlar.Fakat ad fiilin aldığı eke göre ve ad fiilden sonra gelen kelemeye bağlı olarak cümlede başka ögeler içerisinde de yer alabilirler.

Tablo 3. 212.“İş/-Uş” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yol aldıkça da onların önünden kaçışım bana koydukça koymaya başladı.	Ad	Kılışın tarzını bildiren işlev	Özne	11/11
2.	Ama tüfeğin namlusunu çevirişi ...(korkutmuştu)	Ad	Kılışın tarzını bildiren işlev	Özne (Eksilteli c.)	14/55
3.	Bu hallerini, kendinden geçip yola düşüş lerini çok görmüşlerdi ama, böyle uzununu görmemişlerdi.	Ad	Kılışın tarzını bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	34/134
4.	Altı ay gibi kısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim , bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Ad	Kılışın tarzını bildiren işlev	Özne	19/155

Tablo 3.137.de yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu saptanmıştır.Bu kelime grubunun tamlayanı düşmüş belirtili ad tamlamasının tamlanan unsurunu meydana getirdiği görülmüştür.Kelime grubunun almış olduğu ad fiil ekinin bağlı bulunduğu kelime grubu ile birlikte, cümlede fiilin kılış tarzını bildirime anlamında bulunduğu görülmüştür. Grubun daha çok özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.5.2.3. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu

3.4.5.2.3.1. “-mAk” Ad fiil ekinin işlevleri

1.Yönelme durumu eki almış olan -mAk’lı ad fiil, asıl fiile “bir şey için, maksadıyla, bir hedefe yönelme” anlamı katar: Dersin *kıfıkaranın ekmeğini yemek, parasını çalmak* için dağa çıkmadı (Y.Kemal,ÇE,37).

2.Yüklemle neden ilişkisi kuran işlev:*Rüstem Bey Efeyi kahvede bulamamaktan* sinirliydi zaten (Y.Kemal,ÇE,112).

3.Hareket adı yapar:Oysa Hacı Mustafa *Yörük çadırlarına gitmek* istiyordu (Y.Kemal,ÇE,35).

4. Yüklem görevinde kullanılırlar.Fakat ad fiilin aldığı eke göre ve ad fiilden sonra gelen kelimeye bağlı olarak cümlede başka ögeler içerisinde de yer alabilirler.

Tablo 3. 213. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Oysa Hacı Mustafa Yörük çadırlarına gitmek istiyordu.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne	28/35
2.	Dersin ki fıkaranın ekmeğini yemek, parasını çalmak için dağa çıkmadı.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	13/37
3.	Mustafa Efendi iki neferiyle kaçıp kurtulmak için aşağılara, koyağa doğru indi.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	11/51
4.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış, üç yıl yatıp yeni çıkmıştı.	Ad	Hareket adı yapar	Özne (1.cümle)	27/52
5.	Elde edip, çeteye almak büyük bir kardır.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	2/53
6.	Efe olduktan sonra yüze inmek, rahat yaşamak ne kadar da iyiydi.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	1/58
7.	Çakırcalı da yüze inme şartlarını konuşmak için bir heyeti kabul edeceğini söyledi.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	13/58

Tablo 3. 214. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

8.	Birgide, Ödemişte görülmedik şekilde karşılanmış, bütün halk, çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (2.cümle)	13/59
9.	Ama Çakırcalı gibi bir cin bilmez mi ki Paşayı vurmak kendisine kaç mal olur.	Ad	Hareket adı yapar	Özne (2.cümle)	37/71
10.	Ben Kayaköyden Memed Ağanın kızı Fatmayla evlenmek istiyorum.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne	22/74
11.	Bir ara İzmire gidip elini öpmek, ona misafir olmak, hediyeler götürmek istedi.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne	22/75
12.	Çakırcalı Arabakiyi ağırlamak için dağda hazırlıklar yapıyordu.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	37/75
13.	Bir yanda korkunç şartlarının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı... (var)	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	10/78
14.	Bu Sait Paşayı oynatmak, rezil etmek, anasından emdiğini burnundan getirmek gerek.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	19/91
15.	Şu Sait Paşayı oynatmak , anasından doğduğuna pişman etmek gerek.	Ad	Hareket adı yapar	Özne içerisinde yer alır.	35/91
16.	Şu Sait Paşayı oynatmak, anasından doğduğuna pişman etmek gerek."	Ad	Hareket adı yapar	Özne içerisinde yer alır.	35/91
17.	Dağdakasabanın basıldığımdıuyan Sait Paşa Tireye doğru askerini çekmiş vada Efeyi kıstırmak için tertibatını almıştı.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	29/97
18.	Bir kere bile durmak yiğitliğini gösteremedi.	Ad /Belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru	Hareket adı yapar	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	4/99
19.	Halk arasında senin itibarını çürütmek için olacak.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	7/99
20.	Kendisini tahrik etmek içinmi yoksa çürütmek için mi... (geliyordu)	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (Eksiltili c.)	9/99
21.	Onunla nerede olursa olsun karşılaşmak yüzde doksan ölüm demektir, ama öyle gerek.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	19/99
22.	Tek amacı Çakırcalıyla bir gün karşılaşmak, onunla kozunu pay etmek .	Ad	Hareket adı yapar	Yüklem	2/111
23.	Rüstem Bey Efeyi kahvede bulamamaktan sinirliydi zaten.	Ad	Neden işlevi	Zarf tümleci	9/112

Tablo 3. 215. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

24.	Çakırcalı yanan evinin intikamını almak için müfrezeyi takip edecek.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	1/114
25.	Çoluk çocuğunu kurtarmak için kasabayı basacak, pusuya düşecek.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	2/114
26.	Belki de sıkışan Çakırcalıya alttan alta yardım etmek için.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	2/115
27.	Tedbirsiz hareket etmek Çakırcalının ilkeleri dışındaydı.	Ad	Hareket adı yapan işlev	Özne	30/119
28.	Eğilip bir su içmek istediler.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne	10/135
29.	Bu yüzden de sırf efe şerrinden korunmak için evlerinin yanına sağlam bir kule yaptırmışlardı.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	8/139
30.	Başta para meselesini halletmek gerekti.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	27/19
31.	Bu, kuvvetimizi çok göstermek için lazımdı.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	5/151
32.	Dedim ki, Yıldızdaki isyan eden askerlerin, Anadoluyu ifsat etmek için, buraya geçeceklerini haber aldık.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	17/151
33.	Buradan milis askeri alıp, isyancıların önüne geçmek imkanı yok.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	21/151
34.	Fevkalade zamanlarda tertibat almak için de telgrafhane ile anlaştık.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	31/151
35.	Böyle bir telgrafi ortaya atmaktan maksadımız, askerin bu arzusundan istifade etmektir.	Ad	Amaç işlevi	Özne içinde yer alır.	1/152
36.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanıntenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad/Belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru	Hareket adı yapar	Yüklem içerisinde yer alır.	4/156

Tablo 3. 216. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

37.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmuş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	25/156
38.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmuş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	25/156
39.	Ayngacılarla mücadele etmek için onlardan daha cesur insanlar olması gerekti kolcuların.	Ad/Edat gurubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	12/158
40.	Hele kolcubaşı olmak ...(en büyük hayalimdi)	Ad	Hareket adı yapar	Özne (Eksiltili c.)	14/158
41.	Onun tarafından öldürülmek de bir şeref, dediler.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	8/159
42.	Çakırcalının tenkilini bitirinceye kadar hiçbir kimsenin emir ve kumandasında olmamak ...(şartımdır)	Ad	Hareket adı yapar	Özne (Eksiltili c.)	32/159
43.	Bir tek merci ile muhabere etmek , o da yalnız İzmir Valisi olmak şartıyla.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	34/159
44.	Bir tek merci ile muhabere etmek, o da yalnız İzmir Valisi olmak şartıyla.	Ad /Belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru	Hareket adı yapar	Zarf tümlecinin içerisinde yer alır.	34/159
45.	Bir haberlenmeseler, bir gün ucunu gösteriverirse, hepsini birden, bir anda vurmak işten bile değil.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	24/173

Tablo 3. 217. “-mAk” Ad fiil ekiyle kurulmuş ad fiil grubu. (Devam)

46.	Benim derdim, Efeyle arayı açmamak, müsademeyi kabul edeceği hakim mevkie yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekti.	Ad	Hareket adı yapar	Yüklem içerisinde yer alır.	13/174
47.	Oyalayıcı arkadaşlarını yanına çekebilmek için, müfrezeyi çok şiddetli bir ateş altına aldı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	18/174
48.	O halde muhakkak bir şeyler yapmak gerekiyordu.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	37/174
50.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda, bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlarkullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	1/175
51.	Bu kadar uzaklıktan Çakırcalının ta kalbine isabet ettirmek işten bile değil.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	26/175
52.	Karanlık bastırmadan,muhakkak bir netice almak mecburiyetindeyiz.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne	1/176
53.	Bunun için de Osmanı feda etmek zorunda kaldım.	Ad	Hareket adı yapar	Belirtisiz nesne	2/176
54.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek için beş kişilik bir hücum fedai kolu çıkarıp, Çakırcalının üstüne yollayacaksınız.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	7/176
55.	Beni de Sait Paşa gibi alemin yüzüne bakamaz hale getirmek için de yapabilir bunu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Amaç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	37/178
56.	Çeteyi temizlemek kolaydır.	Ad	Hareket adı yapar	Özne	33/179

Tablo 3.138.de yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde bulunduğu görülmüştür. Bu görevin 20 adedinde edat grubunun ad unsuru olarak görev yaptığı belirlenmiştir. Kelime grubunun 3 kez de belirtisiz ad tamlamasının tamlayan unsuru olarak görev yaptığı belirlenmiştir. Kelime grubunun almış olduğu ad fiil ekine göre cümlede, hareket adı yapma ve amaç bildirme işlevi üstlendiği görülmüştür. Kelime grubunun cümlede daha çok özne, nesne ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmada ad fiil grubu 112 kez kullanılmıştır. Ad fiil grubu bu çalışmada söz diziminde 40 kez ad tamlamasının tamlayan unsuru olarak, 18 kez edat grubunun ad unsuru olarak, 3 kez iste- fiilinin önüne gelen yardımcı fiil olarak, 2 kez de birleşik fiilin ad unsuru olarak, 49 kez de ad olarak kullanılmıştır. Ad fiil grubu çalışmada cümlede 54 kez hareket adı yapan işlev, 23 kez amaç işlevi yine 23 kez yüklemle doğrudan yönelme ilişkisi kuran işlev, 10 kez neden işlevi 2 kez de kılışın tarzını

bildiren işlev olarak kullanılmıştır.Ad fiil grubu 52 kez özne, 30 kez zarf tümleci, 16 kez yer tamlayıcısı 14 kez de nesne içerisinde yer almıştır.

3.4.6. Tekrar grubu

3.4.6.1. Tekrar grubunun kuruluşu ve tekrar grubunun sınıflandırılması

Tekrar grubu anlamı güçlendirmek amacıyla aynı, yakın ya da zıt anlamlı sözcüklerin arka arkaya gelerek oluşturduğu kelime grubudur. Tekrar grubuna çoğu araştırmacı ikileme ismini de vermektedir. Tekrarlar dilin ahengini sağlayan en önemli unsurlardandır.Oluşurken kelimelerinin arasına herhangi bir bağlaç ya da noktalama işareti almayan tekrar grubu,dilimizde de Eski Türkçeden beri sıkça kullanılmıştır.

Unsurlarının yerleri değiştirilemeyen tekrar grubu hakkında araştırmacılar değişik görüşler dile getirmiştir.İkilemeler hakkında geniş bir çalışması olan Veciye Hatipoğlu Türk Dilinde İkilemeler adlı kitabında ikilemelerin anlatım gücünü artırmak ve anlamı pekiştirmek için aynı, ayrı, zıt anlamlı ya da ses benzerliği olan sözcüklerin yinelenmesiyle kurulduklarını belirtirken; ikilemelerin oluşmasında aynı seslerin,yakın veya zıt anlamlı kelimelerin tekrar edilmesi gibi kuralların olduğunu belirtir.“Cümbür cemaat” örneğinde olduğu gibi.(Hatipoğlu,1981;akt. Çürük,2017).

“İkilemeler oluşturulurken pek çok kurala bağlıdır. Ancak zaman zaman herhangi bir kurala bağlı olmayan örneklere de rastlanmaktadır. Yine de ikilemelerin oluşumunda etkili olan birtakım kurallar vardır. Bunların bir kısmı sesle ilgiliyken, bir kısmı anlamla, bir kısmıysa yapıyla ilgilidir.” (Çürük, Y. 2009:405).

İbrahim Delice (2003: 31) tekrar öbeği olarak adlandırdığı tekrar gruplarını:“Ya yakın veya zıt anlamlı aynı cins iki kelimenin arka arkaya getirilmesi ya bir kelimenin ilk sesinin /m/ sesiyle değiştirilerek tekrar edilmesi ya da bir kelimenin ilk hecesinin üzerine /m, p, r, s/seslerinden birinin ilave edilerek kelimeyle birlikte söylenmesi yoluyla oluşan kelime öbekleridir.” şeklinde açıklamıştır.

Tuncer Gülensoy (2000: 339) tekrarlar hakkında şu konulara temas etmiştir: “İkileme, bir kelimenin tekrarlanması, anlatımları yakın ya da karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılmasıdır. İkilemeler ayrı yazılır.”

Leyla Karahan (2014: 60) tekrar grubu için şu tanımı vermiştir: “Bir nesneyi, bir niteliği, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur.”

Tekrar grubu oluşturan kelimelerin birbiriyle olan anlam ilişkilerine göre yapılan sınıflandırma genel kabul görmüş bir sınıflandırmadır.

3.4.6.2. Tekrar grubunun işlevleri

- 1.Kuvvetlendirme: **Dolu dolu** ağladı (Y.Kemal,ÇE,14).
- 2.Devamlılık: Körük gibi **alıp alıp** veriyordu atlar (Y.Kemal,ÇE,11).
- 3.Beraberlik:Çocuk gibi büyüüttüğü bahçesini harap etmeli, **çoluğunu çocuğunu** alıp, kasabaya hapsedmeli(Y.Kemal,ÇE,113).
- 4.Çoğaltma: Atları **kan tere** batmıştı(Y.Kemal,ÇE,11).
- 5.Belirsizlik:**Yemek falan**boğazımdan geçmez Efe (Y.Kemal,ÇE,11).
- 6.Abartma:Karısı Hatçe ağlaya ağlaya saçlarını yola yolayaya **yapıldak** yola düştü (Y.Kemal,ÇE,12).
- 7.Açıklama: Haşan Çavuş, babanı öldürenHasan Çavuşanana da **böyle böyle**etti de (Y.Kemal,ÇE, 20).
8. Tekrar grubu söz dizimi içinde isim, sıfat, zarf ve fiil görevi yapar.
9. Cümle içinde özne, yüklem nesne ve tümleş görevi alırlar.

3.4.6.2.1. Unsurları aynı olan tekrar grubu.

Tablo 3. 218. Unsurları aynı olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çabuk çabuk ...(getirin)	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	24/11
2.	Körük gibi alıp alıp veriyordu atlar.	Zarf	Devamlılık işlevi	Yüklem içinde yer alır.	35/11
3.	Gün yavaş yavaş iniyordu.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	36/11
4.	Osmanlı tir tir titrerdi karşısında .	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	25/14
5.	Dolu dolu ağladı.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	36/14
6.	Dağlardan dağlardan gitmeliyiz.	Zarf	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı	14/15
7.	Şimdi sürüne sürüne git Osmana.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	12/16
8.	Yavaş yavaş oraya kayalım.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	35/16
9.	Bir daha, bir daha ateş etti.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	8/18
10.	Memed'e yorgun yorgun gülümsüyordu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	4/20
11.	Haşan Çavuş, babanı öldüren Hasan Çavuşanana da böyle böyle etti de.	Ad	Açıklama işlevi	Belirtisiz nesne	36/20
12.	" Oba oba gez." dedi.	Ad	Çoğaltma işlevi	Zarf tümleci (İç cümle)	
13.	Köy köy, dağ dağ arıyor,bir türlü izini bulamıyordu.	Ad	Çoğaltma işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	30/33
14.	Pınar,yosun tutmuş eski birçam olduğundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	1/34
15.	Çoban ağır ağır gülümseyerekdoğruldu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Yan cümlenin zarf tümleci	26/34
16.	Dağlar güm güm ötüyordu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	26/35
17.	Elini yavaş yavaş kuşağına attı, gönülsüz parayı çıkarıp Çobana uzattı.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	6/37
18.	Var ama o da kolay kolay yenmez bir adam.	Sıfat	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	27/37
19.	Çakırcalı bir zaman Hacıya dik dik baktı.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	33/37
20.	Boyuna, yavaş yavaş ilerliyorlar.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	3/39
21.	Çakırcalı çadırda Arabaki'yle rahat rahat sohbet ederken yazıyı yabani, dağı taşı asker almış, onu ha bire arıyorlar bulamıyorlardı.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (zff. grubu)	26/76
22.	Her gün,gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, birbu yana dolaşılıyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyısında oturup kalıyordu.	Zarf	Belirsizlik işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (3.cümle)	7/79

Tablo 3.139.da yer alan kelime grubunun söz diziminde 18 kez zarf, 3 kez ad, 1 kez de sıfat görevinde bulunduğu görülmüştür. Kelime grubunun cümlede daha çok kuvvetlendirme anlamında bulunduğu ve sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.6.2.2. Unsurları yakın anlamlı olan tekrar grubu.

Tablo 3. 219. Unsurları yakın anlamlı olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Atları kan tere batmıştı.	Ad/ deyim grubunun ad unsurunu oluşturur.	Çoğaltma işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	34/11
2.	Haşan Çavuş ölüye bakmadan atını doludizgin Ödemişe sürdü.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	6/12
3.	Baban dağdan eve indiğinde köy düğün bayram ederdi.	Ad /deyim grubunun ad unsurunu oluşturur.	Abartma işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	30/14
4.	O önceden kolum kanadım kırıldı.	Ad/ deyim grubunun ad unsurunu oluşturur	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	36/15
5.	Mehmet kan tere batmıştı.	Ad/ deyim grubunun ad unsurunu oluşturur.	Çoğaltma işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	37/16
6.	Bu yanlarda çok kötü, fakir fıkara ya zulmeden bir ağa var mı?	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı (sff. grubu)	23/37
7.	Birgide, Ödemişte görülmedik şekilde karşılaşmış, bütün halk, çoluk çocuk,kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Ad	Beraberlik işlevi	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	13/59
8.	Yenişehir düğün bayram edecekti efeleri geliyor diye.	Ad/deyim grubunun ad unsurunu oluşturur.	Abartma işlevi	Yüklem içinde yer alır. (1.cümle)	19/59
9.	Ne karşıcı, ne ses sada var.	Ad	Abartma işlevi	Özne içinde yer alır.	21/59
10.	Çakırcalı gibi bir Efenin dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Kuvvetlendirme işlevi	Belirtili nesne (af. grubu)	27/59
11.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli , o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Sıfat/kuralı birleşik sıfatın sıfat unsuru .	Birliktelik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	4/158

Tablo 3.140.da yer alan kelime grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Kelime grubunun bu kullanımlardan 5 adedinde deyim grubunun ad unsurunu meydana getirdiği saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede sıklıkla kuvvetlendirme ve çoğaltma anlamı kattığı ve daha çok yüklem görevinde bulunduğu belirlenmiştir.

3.4.6.2.3. Unsurları zıt anlamlı olan tekrar grubu

Tablo 3. 220. Unsurları zıt anlamlı olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sağa sola haberler saldı.	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı	1/138

Tablo 3.141.de yer alan kelime grubunun 1 kez bulunduğu ve söz diziminde ad olarak görev yaptığı saptanmıştır. Grubun,cümledekuvvetlendirme anlamında bulunduğu ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.6.2.4.Kelimelerinden biri anlamını yitirmiş olan tekrar grubu.

Tablo 3. 221. Kelimelerinden biri anlamını yitirmiş olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Karı Hatçe ağlaya ağlaya saçlarını yola yola yaya yapıldak yola düştü.	Zarf	Abartma işlevi	Zarf tümleci	18/12
2.	Eviridi çevirdi ,baktı.	Fiil	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem (1.cümle)	11/14
3.	Kolcular son günlerde gemi aزیya almışlar, yollardan bellerden kuş uçurtmuyorlardı.	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı	11/15
4.	Az sonra da çoban kılıklı, başındayünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık elbiseli biriyle geldi.	Kurallı birleşik sıfatın sıfat unsuru	Abartma işlevi	Zarf tümlecinin içerisinde yer alır.	16/36
5.	YoldaÇakırcalının Yenipazara doğru geldiğini görenbir çoban, dağlardan bellerden aşarak, Yenipazara gelmiş.	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	23/59

Tablo 3. 222.Kelimelerinden biri anlamını yitirmiş olan tekrar grubu. (Devam)

6.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukuat çıkarma ihtisasıyla Efe ortalığı kasıp kavuruyor , her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Fiil/deyim grubunun fiil unsurunu oluşturur	Abartma işlevi	Yüklem (1.cümle)	14/113
7.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap etmeli, çoluğunu çocuğunu alıp, kasabaya hapsedmeli.	Ad	Birliktelik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	24/113
8.	Çoluk çocuğunu kurtarmak için kasabayı basacak, pusuya düşecek.	Ad	Birliktelik işlevi	Belirtili nesne (af. grubu)	2/114
9.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı karşısındakaplan kesilen Efe aslında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz bir adammış.	Ad	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	5/119

Tablo 3.142.de yer alan kelime grubunun söz diziminde 5 kez ad, 2 kez fiil, 1 kez sıfat, 1 kezde zarf görevinde bulunduğu görülmüştür.Grubuncümlede daha çok abartma, birliktelik ve çoğaltma anlamında bulunduğu ve sıklıkla nesne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.6.2.5. Yansıma sözcüklerle kurulan tekrar grubu

Tablo 3. 223.Yansıma sözcüklerle kurulan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Osmanlı tir tir titrerdi karşısında.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	25/14
2.	Pınar ,yosun tutmuş eski birçam oluğundan cığıl cığıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	1/34
3.	Dağlar güm güm ötüyordu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	26/35

Tablo 3.143.te yer alan kelime grubunneserde az sayıda bulunduğu vesöz diziminde zarf, görevinde bulunduğu tespit edilmiştir. Grubuncümlede daha çok kuvvetlendirme anlamında bulunduğu ve sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.6.2.6. Yabancı sözcüklerle ve edatlarla kurulan tekrar grubu

Tablo 3. 224. Yabancı sözcüklerle ve edatlarla kurulan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kocaman bir kasabaya hod be hod girip ev basamazdı.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	28/119

Tablo 3.144.te yer alan kelime grubu söz eserdebir kez bulunmuş ve söz diziminde zarf olarak görev yaptığı saptanmıştır. Grubuncümlede daha çok kuvvetlendirme anlamında bulunduğu ve sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.6.2.7. Unsurları ilaveli olan tekrar grupları

3.4.6.2.7.1. İkinci unsuru falan kelimesi olan tekrar grubu.

Tablo 3. 225.İkinci unsuru falan kelimesi olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yemek falan boğazımdan geçmez Efe.	Ad	Belirsizlik işlevi	Özne	23/11
2.	Yüze ineneşkiyalarsilahlarını, kızanlarını bırakmıyorlar, istedikleri köylere böylece silahları, kızanlarıyla yerleşiyorlar, vukuat falan yapmıyorlar ama, halkın başına birer derebeyi kesiliyorlardı.	Ad	Belirsizlik işlevi	Belirtisiz nesne (3.cümle)	14/12
3.	Bir müsademe falan olursa aldırma Hacı.	Ad	Belirsizlik işlevi	Öznesi (zff. grubu)	12/39

Tablo 3.145.te yer alan kelime grubu eserde az sayıda bulunmuş ve söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede belirsizlik anlamında bulunurken, daha çok özne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.6.2.7.2.Çeşitli çekim eklerini almış tekrar grupları

3.4.6.2.7.2.1. Yönelme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu

Tablo 3. 226.Yönelme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Karısı Hatçe ağlaya ağlaya saçlarını yola yalayaya yapıldak yola düştü.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	18/12
2.	Karısı Hatçe ağlaya ağlaya saçlarını yola yola yaya yapıldak yola düştü.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	18/12
3.	Babasına yapılan kancıklığı her Allahın günü duya duya büyüyordu.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	26/12
4.	Şimdi sürüne sürüne git Osmana.	Zarf	Devamlılık işlevi	Zarf tümleci	12/16
5.	Seve seve verirler.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	11/37
6.	Bir dağ parçası,kaya parçası, ulu kopmuş bir ağaçgibi, doğanın herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Zarf	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı	1/135
7.	Sağa sola haberler saldı.	Zarf	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı	1/138

Tablo 3.146.da yer alan kelime grubu eserde az sayıda bulunmuş ve söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede devamlılık ve çoğaltma anlamında bulunduğu görülürken, daha çok zarf tümleci ve yer tamlayıcısı görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.6.2.7.2.2. Yükleme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu

Tablo 3. 227.Yükleme hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı gibi bir Efenin dalgündüz, elini kolunu sallaya sallaya bir kasabaya girmesi elbette niyet kötülüğüdür.	Ad	Kuvvetlendirme işlevi	Belirtili nesne (af. grubu)	27/59
2.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap etmeli, çoluğunu çocuğunu alıp, götürüp kasabaya hapsetmeli.	Ad	Birliktelik işlevi	Belirtili nesne (zff. grubu)	24/113

Tablo 3.147.de yer alan kelime grubu eserde az sayıda bulunmuş ve söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede kuvvetlendirme ve

birliktelik anlamında bulunduğu görülürken, daha çok nesne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.6.2.7.2.3. Çıkma hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu

Tablo 3. 228.Çıkma hali ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kolcular son günlerde gemi azya almışlar, yollardan bellerden kuş uçurtmuyorlardı.	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı (2.cümle)	11/15
2.	Dağlardan dağlardan gitmeliyiz.	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı	14/15
3.	YoldaÇakırcalınınYenipazara doğru geldiğini görenbir çoban, dağlardan bellerden aşarak, Yenipazara gelmiş.	Ad	Çoğaltma işlevi	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	23/59

Tablo 3.148.de yer alan kelime grubu eserde az sayıda bulunmuş ve söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede çoğaltma anlamıyla bulunduğu görülürken, cümlede yer tamlayıcısı görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.6.2.7.2.4. İyelik ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu

Tablo 3. 229.İyelik ekiyle kurulmuş olan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O ölünce kolum kanadım kırıldı.	Ad/Deyim grubunun ad unsurunu oluşturur.	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	36/15

Tablo 3.149.da yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunmuş ve söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümledekuvvetlendirme anlamıyla bulunduğu görülürken, cümlede yüklem görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.6.2.7.2.5. Yalın hâl –yönelme hâli düzeninde kurulan tekrar grubu

Tablo 3. 230. Yalın hâl –yönelme hâli düzeninde kurulan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Mehmet kan tere batmıştı.	Ad/Deyim grubunun ad unsurunu oluşturur	Kuvvetlendirme işlevi	Yüklem içinde yer alır.	37/16
2.	Bu yanlarda çok kötü, fakir fıkara ya zulmeden bir ağa var mı?	Ad	Kuvvetlendirme işlevi	Özne içerisinde yer alır.	23/37

Tablo 3.150.de yer alan kelime grubu eserde az sayıda bulunmuş ve söz diziminde ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümledekuvvetlendirme anlamındabulunduğu belirlenirken, özne görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.6.2.7.2.6. Yükleme hali-yönelme hali düzeninde kurulan tekrar grubu

Tablo 3. 231.Yükleme hali-yönelme hali düzeninde kurulan tekrar grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ağanın nerede, hangi odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılma öğrenmişti.	Zarf	Abartma işlevi	Zarf tümleci	15/39
2.	Bütün bunlar, Kamil Paşanınonu affetme çareleri araması günü gününe Çakırcalının kulağına geliyordu.	Zarf	Kuvvetlendirme işlevi	Zarf tümleci	19/57

Tablo 3.151.de yer alan kelime grubu eserde az sayıda bulunmuş ve söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede kuvvetlendirme ve abartma anlamında bulunduğu görülürken, daha çok zarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

Tekrar grubu çalışmada 64 kez kullanılmıştır. Tekrar grubu çalışmanın içerisindeki söz diziminde; 39 kez zarf görevinde, 8 kez deyim grubunun ad unsurunu oluşturan görevde, 23 kez ad görevinde, 2 kez kurallı birleşik sıfat grubunun sıfat unsuru olarak 1 kez fiil görevinde, 1 kez de sıfat görevinde kullanılmıştır.

Tekrar grubu kelime grubu olarak; 28 kez devamlılık, 13 kez çoğaltma, 8 kez devamlılık, 6 kez abartma, 5 kez beraberlik, 4 kez belirsizlik, 1 kez de açıklama anlamı vermiştir. Tekrar grubu cümle ögesi olarak; 26 kez zarf tümleci, 16 kez yüklem, 10 kez yer tamlayıcısı, 9 kez nesne, 3 kez de özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.7. Edat grubu

3.4.7.1. Edat grubu kuruluşu ve edat grubunun sınıflandırılması

Toplumların hayat tarzı değiştiği dildeki ana unsurların yanında bir de yardımcı unsur olan ekler ve kelimeler meydana gelmiştir. Bu ekler ve kelimelerden biri de edattır. Edat terimi konusunda birçok farklılık vardır. Kimi yazarlar takı, kimi yazarlar edat, kimi yazarlar ilgeç, kimi yazarlar da preposition particle postposition, terimlerini edat kavramını karşılamak için kullanmışlardır.

Dil araştırmacılarının hangi grup altında inceleneceği konusunda karar veremedikleri edatların tek başlarına bir anlamı olmadığı, tek başlarına yalnızca bir gramer vazifesi görebildikleri, yanlarına herhangi bir unsur aldıkları anda bir anlam kazandıkları bilinmektedir.

Nitekim Ergin (2004: 348) edat terimi hakkında: “Edatlar mânâları olmayan, sadece gramer vazifeleri bulunan kelimelerdir. Ek başlarına mânâları yoktur. Hiçbir nesne veya hareketi karşılamazlar. Fakat mânâlı kelimelerle birlikte kullanılarak onları desteklemek suretiyle bir gramer vazifesi görürler. Onun için mânâlı kelimeler olan adların ve fiillerin yanında edatlara da vazifeli kelimeler diyoruz.” açıklamasını yapmıştır. Ergin (2004) edatları mânâlı kelimeler içerisinde değerlendirmede için ünlem ve bağlaçlar içine almış ve edatları; ünlem edatları, bağlama edatları ve son çekim edatları olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Korkmaz (2014) edatları, bağlaçları ve ünlemleri görevli kelimeler olmak üzere aynı grup içinde değerlendirmiştir.

Edat grubu ise bir ad unsuru (ad,sıfat,zamir) olan kelime ve ya kelime grubunun üzerine gelen bir çekim edatıyla meydana gelir. Edat grubu hakkında da çeşitli tanımlar yapılmıştır:

Delice (2003) edat öbeklerini kelimeyle kurulan öbekler sınıfı içinde değerlendirmiştir.

Korkmaz (2014: 895) edat grubu için: “Edatlar eklendikleri, ad, sıfat zamir gibi ad soylu kelime veya kelime grupları ile bir edat grubu oluştururlar; edat grupları cümlede adlardan önce sıfat, sıfat ve fiillerden önce zarf görevi yaparlar. İyelik ve durum ekleri alarak ad gibi kullanılırlar.” açıklamasını yapmıştır.

Edat grupları sınıflandırılırken edatın yapısına bakmaktan çok ad unsurunun kelime sayısına ve ad unsurunun hangi kelime grubu olduğuna bakmak daha doğru olacaktır.

3.4.7.2. Edat grubunun işlevleri

1. Edat grupları adlardan önce gelerek sıfat; sıfat ve fiillerden önce gelerek zarf yaparlar: Öğleye doğru Hacı *sevinçle*bağırıldı (Y.Kemal, ÇE, 19). (Zarf)

Yel gibi ana (Y.Kemal, ÇE, 14). (Sıfat)

2. Edatlar iyelik durum eklerini alarak ad gibi de kullanılabilirler: Yenisavaş tekniği icadında Kara Haydaroğlundan bu yana *Efe gibisini* bu dağlar görmemişti (Y.Kemal, ÇE, 118). (Ad)

3. Edat grubu almış olduğu edatın işlevine göre cümleye anlam katar. Bu nedenle bu çalışmada edat grubunun cümleye kattığı anlam alt başlıklar halinde verilmeye çalışılmıştır.

4. Edat grubu söz dizimi içinde sıfat, ad ve zarf görevi yapar.

5. Edat grubu bu çalışmada sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

3.4.7.2.1. Adunsuru tek kelime olan edat grupları

3.4.7.2.1.1. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu.

3.4.7.2.1.1.1. “ile” Edatının işlevleri

1. “-IA birlikte” ve “-IA beraber” şeklinde kullanıldığında bağlama işlevi vardır: *Kızanlarıyla* birlikte köyünde oturuyor (Y.Kemal, ÇE, 52).

2. Bir vasıta araç işlevi ile kullanılır: *Av ile* avlanan Efem (Y.Kemal, ÇE, 12).

3. Soyut adlar ile birleştiğinde oluş ve kılışın nasıl yapıldığını gösteren bir işlev

yapar: Öğleye doğru Hacı *sevinçle*bağırıldı (Y.Kemal, ÇE, 19).

4. Zıtlık işlevi: *Bununla* beraber, köylerde silahlı, her istediği zaman emrine hazır aday kızanları vardı (Y.Kemal, ÇE, 119).

5. Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. “ile” edatı ile kurulan edat grubu bu eserin söz dizimi içinde en çok zarf görevinde kullanılmıştır.

6. “ile” edatı ile kurulan edat grubu cümlede daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 232.“ile” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sonra Efeyle onların bir çaresine bakarız, dedim.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (İç cümle.)	11/11
2.	Yüze ineneşkiyalarsilahlarını, kızanlarını bırakmıyorlar, istedikleri köylere böylece silahları, kızanlarıyla yerleşiyorlar, vukuat falan yapmıyorlar ama, halkın başına birer derebeyi kesiliyorlardı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	15/12
3.	Av ile avlanan Efem.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	29/12
4.	Öğleye doğru Hacı sevinçle bağırды.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	36/19
5.	Parmağı ile kurşun yerine dokundu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	3/20
6.	Babanın siperlerini kendi eliyle yaptığı siperleri göstereceğim sana.		Araç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (sff. grubu)	28/20
7.	Eşküyayla, parayla, hükümetle hükmetmiş, hükmetmiş oğlu hükmetmiş.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	29/32
8.	Belki bu dağlar onun gibi güzel, sakın, güvenle , hiç oralı değilmişesine kurşun atan bir kızan görmemişti.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	20/34
9.	Çakırcalı hareketlerini merakla kolluyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	35/34
10.	Biz eşkıya olduktan sonra kimse bize para ile ekmek satmaz.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	10/37
11.	Bir çalıkakıcı gözüyle bakarlar.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	12/37
12.	Ağanınnerede, hangi odadaoturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	15/39
13.	Kızanlarıyla birlikte köyünde oturuyor.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	19/52

Tablo 3. 233. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

14.	Arkadaşlarıyla birlikte gelmeni istiyor Efe.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	11/53
15.	İşte bunun için seninle birleşelim dedim.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (İç cümle)	5/54
16.	En değerli adamlarını Çakırcalı üstünetakipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşsalar da bu karşılaşma Çakırcalının isteğiyle oluyordu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	8/56
17.	Londra gazeteleri, Avam Kamarası Çakırcalıyla ilgileniyor, gazeteler maceralarını yazıyordu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	1/57
18.	Onunla kuvvetle başa çıkılmıyordu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	14/57
19.	Onunla kuvvetle başa çıkılmıyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	14/57
20.	Elle tutulacak gibi.	Zarf	Araç işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	6/58
21.	Mister Vitöl, adamı vasıtasıyla Çakırcalıya yüze inmesi için haber göndermişti.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	12/58
22.	Hükümet Çakırcalıyla yüze inme şartlarını görüşmek üzere Mister Vitöl, Ödemiş Kaymakamını, bir de eşraftan Arif Ağayı tayin etti.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (af. grubu.)	14/58
23.	Bir sabah Çakırcalı avanesiyle Birgiye geldi.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	33/58
24.	Kayalarınboğazdan yanı bıçakla kesilmiş gibi dik.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/71
25.	Çakırcalıyı daha bir zaman takip edenSait Paşa onunla hiçbirzaman karşılaşamıyor.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	22/72
26.	Dağlar eşkıyalarla dolu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	1/73
27.	Ben Kayaköyden Memed Ağanın kızı Fatmayla evlenmek istiyorum.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	22/74
28.	Çakırcalı çadırda Arabakiyle rahat rahat sohbet ederken yazıyı yabancı, dağı taşı asker almış, onu ha bire arıyorlar bulamıyorlardı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	26/76
29.	Hacı ile baş başa verip şartlarını kararlaştırdılar.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	8/77
30.	Yeter ki affedilsin, Fatma ile evlensin.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	14/77
31.	Her şeyi serinkanlılıkla ölçüp biçiyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	15/77
32.	Ayasurat köyüne ne candarma, ne tahsildar, nememur, hükümetle ilişkisi olanhiç kimse giremeyecek.	Zarf	Araç işlevi	Özne içinde yer alır.	18/77

Tablo 3. 234. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

33.	İnayet ve merhameti binihâyeti hazreti mülûkânedden olmak üzere bu defa vaki istimanı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyârî Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihududu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyârî İzzet Paşa hazretleri delâletile beyan ve tebşir etmişlerdir.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	21/78
34.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlâ cesaret edeceklerin akıbetleri vahim olup diğer erbabı şekavetin de işbu atıfeti mülûkânedden bilistifade atebî felekmertebeî hazreti şehriyârîye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	29/78
35.	İmam Efendi, evini kirayla tutacağım.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	1/80
36.	Kalktılar, İmamla çeşme başına geldiler.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	5/80
37.	Bütün köylüler, hatta Çakırcalının yatakları diye şöhret yapmış bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	1/93
38.	Halküzüntüyle, merakla Ödemiş'te Çakırcalının cesedini bekliyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	12/94
39.	Hapisane Çakırcalının kızanlarıyla dolmuştu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	3/95
40.	Sait Paşa askerleriyle tüm ölmüş deseler, gene yapamam.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	1/97
41.	Sait Paşa bütün kızgınlığıyla askerini oraya çekti.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	1/97
42.	Hacı anladı, ama gene kızgınlıkla :	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	5/100
43.	Sular çağültularla dört yanından sarıyordu kayalıkları.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	33/100
44.	Tek amacı Çakırcalıyla bir gün karşılaşmak, onunla kozunupay etmek.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	2/111
45.	Bir yolunubulup Çakırcalıyla , kardeşinin katiliyle karşılaşacak.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	8/111
46.	Binbaşı Rüstem Bey yanında askerleriyle köye geldi.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	11/11
47.	Hükümetle arasında mukavele yok muydu?	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	13/111

Tablo 3. 235. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

48.	Hınçla, yüreği ateşle , intikamla dolu geliyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	19/111
49.	Vardı, yemekle dolu masayı tekmeledi.	Zarf (Kısaltma gruplarından vasıta grubunun ögesidir)	Araç işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (1.cümle)	10/112
50.	Kara Ali Efe, Çakırcalınınemriyle bu sıralar kızanlarıyla yüze inmişti.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	1/115
51.	Bir gün, Kara Ali Efe kızanlarıyla bir köyden bir köye giderken candarmaları pususuna düştü.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	5/115
52.	Hükümetle aramızda karar var.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	10/115
53.	Kara Ali hiddetle bağırdı.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	21/116
54.	Bununla beraber, köylerde silahlı, her istediği zaman emrine hazır aday kızanları vardı.	Zarf	Zıtlık işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/119
55.	Israrla dağlara, kalabalığa, ipe bakıyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	36/131
56.	Kardeşiyle oturuyordu.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	35/138
57.	Osman Bey kardeşiyle kasabaya kaçmıştı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	18/139
58.	Çakırcalı haber kahveye ulaşır diye, hızla kahveye vardı.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci	4/140
59.	Fevkalade zamanlardatertibat almak için de telgrafhane ile anlaştık.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	31/151
60.	Bunlar silahlarıyla birlikte memleketlerine gitsinler.	Zarf	Berberlik işlevi	Zarf tümleci	34/151
61.	Askerlerin çoğunu bu arada habire kayıklarla Ereğliye göndermiştik.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	11/152
62.	Düzce, İstanbulun burnunun dibinama, dağlar eşkıyalarla dolu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	17/152
63.	Burda biryol kesilmiş, ben candarmalarımla ordayım.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	26/152
64.	Halk, bir kısimesıra, eşkıyalarla birlik...(olmuş)	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	5/153
65.	Her gün, Kara İsmail ne yaptı, nereye gitti, kiminle konuştu, haberi derhal geliyor.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (3.cümle)	29/153
66.	Gece ormanda Osmanla birleşeceğiz.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	22/154

Tablo 3. 236. “ile” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

67.	Şurda bir fabrika yakıyor, burda işkencelerle otuz kırk kişiyi birden öldürüyordu.	Zarf	Oluş kılışın nasıl olduğunu belirten işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	22/155
68.	Çakırcalı, üzerine gönderilen hükümet kuvvetleriyle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	26/155
69.	Onunla her zaman karşılaşmak istemiştım.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	22/157
70.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalıya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş, elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	4/158
71.	Ayıncaçlarla mücadele etmek için onlardan daha cesur insanlar olması gerekti kolcuların.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	12/158
72.	Kolcular onunla başa çıkamazdı.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	28/158
73.	Kalk haydi seninle Talat Paşaya gidelim, dedi.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (İç cümle)	11/160
74.	Takipçiliğiyle şöhret yapmış bir zabıtlıduğunuzu duydum.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	22/160
75.	Yalnız bana güvenebileceğin bir kılavuz ver ki, Çakırcalıyla müsademe imkanını bulalım.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	8/172
76.	Benim derdim, Efeyle arayı açmamak, müsademeyi kabul edeceği hakim mevkie yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekte.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	13/174
77.	Bulduğu yerde, kırk metre karelik bir yerin otlarını, köklerini turnaklarıyla sökmüş, harman eylemişti.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	9/179
78.	"Efe mi?" diye sorduğumuzda, başı ile evet işareti yaptı.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	28/179

Tablo 3.152.de yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubun cümlede araç, birliktelik ve oluş kılışın nasıl olduğunu bildirir anlamıyla bulunduğu görülürken, zarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.2. “gibi” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.2.1. “gibi” Edatının işlevleri

1. Karşılaştırmaya dayanan bir benzerlik işlevi görür: **Yel gibiana** (Y.Kemal, ÇE, 14).

2. Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserin söz dizimi

çinde ise daha çok zarf ve sıfat görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 237.“gibi” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hasan Çavuş önde zaptiyeler arkada köyün içinden yel gibi geçtiler.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	33/11
2.	Körük gibi alıp alıp veriyordu atlar.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	35/11
3.	Mavzer kız gibiydi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	23/13
4.	Yel gibi ana.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	10/14
5.	Kardeş gibiydik .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	35/15
6.	Onun gibi ,diye gülümsedi.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	16/17
7.	Sakalları diken gibi yüzüne çakılmıştı.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	18/17
8.	Sen çelik gibisin .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	5/19
9.	Onu keklik gibi avlarım.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	26/33
10.	Taş gibi ağır, karanlık bir gece.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	1/39
11.	Ölü gibi ...(yatıyordu.)	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci (Eksilteli c.)	5/52

Tablo 3. 238. “gibi” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

12.	Yiğit mert adam, insan güzeli, dal gibi .	Sıfat/Un- surları değiştiril miş sıfat tamlaması	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	13/55
13.	Hacı, dedi, şu Poslunun boyuna bak, dal gibi .	Sıfat/Un- surları değiştiril miş sıfat tamlaması	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (İç cümle)	23/55
14.	Çakırcalı tetiğe çökse Paşa atından armut gibi düşecek.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	25/71
15.	Yakışıklı, fidan gibi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	31/71
16.	Ama Çakırcalı gibi bir cin bilmez mi ki Paşa'yı vurmak kendisine kaç mal olur?	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	33/71
17.	Arabaki gibi adam bizim İzmirde gitmemizin tehlikeli olduğunu düşünmez mi.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	27/75
18.	Yüzü kül gibi olmuştu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	5/79
19.	Senin gibi bir efeye iki değil, dört kadın bile az.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	25/80
20.	Cin gibi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	22/91
21.	Haber İzmirde, Aydınada, bütün bölgede top gibi patladı, ta İstanbula kadar uzandı.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	5/94
22.	Herifte asker karınca gibi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	16/99
23.	Yüzü taş gibi olmuştu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	14/100

Tablo 3. 239. “gibi” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

24.	Adacıklar gibi.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	33/100
25.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap etmeli, çoluğunu çocuğunu alıp, götürüp kasabaya hapsetmeli.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	24/113
26.	Yakında Çakırcalıyı da böyle tutar, ardımızda köpek gibi sürükleriz.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	32/115
27.	Yenisavaş tekniği icadında Kara Haydaroğlundan bu yana Efe gibisini bu dağlar görmemişti.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	6/118
28.	Yörük cerrahları başında kuş gibi dönüyorlardı.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	17/133
29.	Eyvah, kahpelik ettik, dağ gibi babayığide.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	11/134
30.	Dedeleri Çakırcalı gibi efe belasına uğramışlardı.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	7/139
31.	Yıldırım gibi içeri düştü.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	5/140
32.	Hükümet yok gibi bir şey.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	19/152
33.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candar- malarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/156
34.	Çakırcalı gibi bir adamı tenkil etme şerefi bizim olacaktı.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	23/157
35.	Ömrü boyunca sarp kayalarda geyik avcılığı yapmış, çaka gibi bir delikanlıydı.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	27/157

Tablo 3. 240.“gibi” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

36.	Çakırcalının bulunduğu yer tabak gibi önmüzdü.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	7/173
37.	Osman ufak tefek, çakı gibiydi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	32/175
38.	Minare gibi dik ve düz bir yarık.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	4/177
39.	Kararlı, kendine güvenmiş bir müfrezinin ateşi saat gibidir .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	10/178
40.	Çakırcalı gibi bir yiğit buna layık mıydı?	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	2/180

Tablo 153.te yer alan kelime grubunun, söz diziminde 16 kez zarf, 15 kez sıfat 5 kez dead görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik anlamıyla bulunduğu belirlenirken,sıklıkla yüklem ve zarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.3.“için” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.3.1.“için” Edatının işlevleri

1.Neden bildirir:Seni **bunun için** çağırdım (Y.Kemal, ÇE, 53).

2.Amaç bildirir:**Kırserdarlığı için**kendisine ayda beş altın da aylık verilecekti(Y.Kemal,ÇE, 58).

3.Mahsusluk işlevi: Bir işin bir nesne ya da kişi için yapıldığını belirtir:Sırf **Çakırcalı için** Aydında bir takip kumandanlığı kurulmuş, bu kumandanlık münhasıran Çakırcalının takibiyle vazifelendirilmişti (Y.Kemal,ÇE, 155).

4.Görelilik bildirir: Kişiyeye ait olan bir durumu bildirir:Buna karşılık, Çakırcalının ateşi tek yönlü olmasına rağmen **bizim için** daha etkili oluyor, bize göz açtırmıyordu (Y.Kemal,ÇE, 158).

5.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserin söz dizimi

içinde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

6.Bu eserin cümlelerinde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 241.“için” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Seni bunun için çağurdım.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	35/53
2.	İşte bunun için seninle birleşelim. dedim.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (İç cümle)	7/54
3.	Kırserdarlığı için kendisine ayda beş altın da aylık verecekti.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	31/58
4.	Bak Kel, rüşvet değilde senin açıkgözlülüğü için sana yüz altın veriyorum.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	31/74
5.	Bu, Çakırcalı için artık yüzde yüz ölüm demekti.	Zarf	Mahsus işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	5/93
6.	Çakırcalı para için kimseyi öldürmüyordu.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	21/118
7.	Zaten terhis için asker can atıyordu.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	37/151
8.	Sırf Çakırcalı için Aydında bir takip kumandanlığı kurulmuş, bu kumandanlık münhasıran Çakırcalının takibiyle vazifelendirilmişti.	Zarf	Mahsus işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	27/155
9.	Yakınım ve akrabamolan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bircandarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refakatime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması.	Zarf	Mahsus işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	5/160
10.	Bu nöbetçi sğmakları müfrezeler için değil tabii.	Zarf	Mahsus işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	10/173
11.	Buna karşılık, Çakırcalının ateşi tek yönlü olmasına rağmen bizim için daha etkili oluyor, bize göz açtırmıyordu.	Zarf	Göre işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	7/175
12.	Bunun için öteki grupların kumandanları olan Hacıduk Kamille Şükrü Beye birer tezkere yazdım.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	35/175
13.	Bunun için de Osmanı feda etmek zorunda kaldım.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	2/176

Tablo 3.154.te yer alan kelime grubunun, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede daha çok neden bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken,sıklıklazarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.4.“kadar, +A kadar” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.4.1. “kadar, +A kadar” Edatının işlevleri

1.İşaret zamirleri ile bir sıfattan önce "ne" soru zamiri ile birleşen kadar edatı,doğrudan çokluk ve derece bildirir: Bütün zorluk **buraya kadar** (Y.Kemal,ÇE, 20).

2. +A kadar edatı zaman işlevinde kullanılır:**Şimdiye kadar**hiçbir efe böyle inmedi

yüze (Y.Kemal,ÇE, 78).

3.+A kadar edatı yön işlevinde de kullanılabilir:Her ordu *buraya kadar* çıkamaz

zaten (Y.Kemal,ÇE, 91).

4.Karşılaştırma yoluyla derecelendirme işlevi:*Onun kadar* hareketli bir adam görülmüş değildi (Y.Kemal, ÇE, 157).

5.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserin söz dizimi

inde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

6.Cümle içerisinde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 242.“kadar, +A kadar” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Akşama kadar işarete bir isabet daha oldu.	Zarf	Zaman bildirme işlevi	Zarf tümleci	19/20
2.	Pınar,yosun tutmuş eski birçam oluğundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	1/34
3.	Çakırcalı, Posluoğlunun ölüsükarşısında sigara üstüne sigara içmiş, sabaha kadar odada dört dönmüştü.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	20/55
4.	Bugünlere kadar yaşamış bir kızanın rivyetine göre Çakırcalı böyle sümbülhavalarda hiç kimseyi öldürmemiş.	Sıfat	Zaman işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	6/76
5.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmiş kancıklamaları bir bir gözden geçirdiler.	Zarf	Zaman işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	9/77
6.	Şimdiye kadar efelerin başına ne geldi ise silahsızlıklarından geldi.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	29/77
7.	Şimdiye kadar hiçbir efe böyle inmedi yüze.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	7/78
8.	Her ordu buraya kadar çıkamaz zaten.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	32/91
9.	Muhasarayı daraltıp, sabaha kadar bekleyin.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	2/94
10.	Haber İzmirde, Aydınada, bütün bölgede top gibi patladı, ta İstanbula kadar uzandı.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	5/94
11.	Bir gün akşama kadar , kayaları tırmanarak yürüdüler.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	18/96
12.	Şimdiye kadar sıkışmadığı şekilde.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	8/113
13.	Çakırcalı orada, köyün üstünde öğleye kadar bekledi, sonra çekildi gitti.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	26/114
14.	Bir daha da şafağa kadar konuşmadı.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	11/117

Tablo 3. 243.“kadar, +A kadar” Edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

15.	Çarpışma bircehennemi ateşle, akşama kadar sürdü.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	3/120
16.	Kara İsmaille öğleye kadar müsademe ettik.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	3/155
17.	Şimdiye kadar hiçbir zabıt ve kumandan böyle selahiyetler istemeye lüzum görmemişti.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	28/160
18.	Çakırcalı bilirdi ki hiçbir müfreze bu dağların doruğuna kadar, buraya kadar çıkamaz.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	11/173
19.	Bu kadarcesur olmasan buraya kadar benim tüfeğimin altına kadar gelmezdin.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	28/176
20.	Şimdiye kadar vurulan hiçbir zeybeğin kafası kesilmiş değildi.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	31/178

Tablo 3.155.te yer alan kelime grubu söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede zaman bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.5.“+A Göre” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.5.1.“+A Göre” Edatının işlevleri

1.Eklendikleri kelimelere karşılaştırmaya dayanan bir uygunluk işleviyle kullanılırlar:Takip kuvvetleri onun bütün usullerini öğrenmiş, **ona göre** hareket ediyordu (Y.Kemal,ÇE, 178).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat, zarf ve ad görevi yapar. Bu eserin söz dizimi içinde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Cümle içerisinde de zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 244.“+A Göre” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Haşan Çavuşun arkalarında olduğunu biliyor, ona göre davranıyorlardı.	Zarf	Uygunluk işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	14/31
2.	Karşılaşmayı Çakırcalı hazırlayınca da tabii ki ona göre hazırlanıyor, hükümet kuvvetlerine her zaman galip geliyor, onları perişan ediyordu.	Zarf	Uygunluk işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	11/56
3.	Bugünlere kadaryaşamış bir kızanın rivayetine göre Çakırcalı böyle sümbüli havalarda hiç kimseyi öldürmemiş.	Zarf	Uygunluk işlevi	Zarf tümleci	6/76
4.	Takip kuvvetleri onun bütünsüllerini öğrenmiş, ona göre hareket ediyordu.	Zarf	Uygunluk işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	1/118

Tablo 3.156.da yer alan kelime grubunun, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümledeuygunluk anlamıyla bulunduğu görülürken, zarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.6.“+A rağmen” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.6.1. “+A rağmen” Edatının işlevleri

1.Karşıtlık işleviyle kullanılır:**Buna rağmen** bu bozuk saat, durup işleye gecenin saat birine kadar devam etti (Y.Kemal,ÇE, 178).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserin söz dizimi içinde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Cümle içerisinde de zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 245.“+A rağmen” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ama affa rağmen hükümet sözünde durmayabilir de.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	10/59
2.	Buna rağmen bu bozuk saat, durup işleye gecenin saat birine kadar devam etti.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	13/178

Tablo 3.157.de yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümledekarşıtlık anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevi yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.7.“+A karşı” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.7.1. “+A karşı” Edatının işlevleri

1. Yön gösterme işleviyle kullanılır: Bu şekilde Ahmet Ağa **bize karşı** samimiyetini ispata çalışıyordu (Y.Kemal,ÇE, 171).

2. Zaman bildirme işleviyle kullanılır:**Sabaha karşı**ydı(Y.Kemal,ÇE, 55).

3. Karşıtlık bildirme işleviyle kullanılır:**Rumlara karşı** birbirine düşman çeteler barışılar (Y.Kemal,ÇE, 73).

4.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserin söz dizimi içinde daha çok zarf ve sıfat görevinde kullanılmıştır.

5.Cümle içerisinde daha çok yüklem görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 246.“+A karşı” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sabaha karşı ydı.	Ad	Zaman işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	20/55
2.	Çakırcalının şartlarının başında devlete karşı Mister Vitolün kendisine kefil olması şartı geliyordu.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	17/58
3.	Rumlara karşı birbirine düşman çeteler barışırlar.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	14/73
4.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eski kurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat	Yön işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	20/75
5.	Bu şekilde Ahmet Ağa bize karşı samimiyetini ispata çalışıyordu.	Sıfat	Yön işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	17/171

Tablo 158.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu tespit edilmiştir. Söz diziminde sıfat ve zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede daha çok karşıtlık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, sıklıkla zarf tümleci ve yüklem görevi yaptığı saptanmıştır.

3.4.7.2.1.8. “+A doğru” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.8.1.“+A doğru” Edatının işlevleri

1. Yön gösterme işleviyle kullanılır:**Yeni pazara doğru** geliyorlardı (Y.Kemal,ÇE, 59).

2.Zaman gösterme işleviyle kullanılır:Yaz bitti bitecek **güze doğru** (Y.Kemal,ÇE, 34).

3.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserin söz dizimi

inde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

4. Cümle içerisinde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 247.“+A doğru” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Söyle ki şu güney yerden, bağlara doğru hep birden bir ateş açalım.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	16/16
2.	Şafağa doğru dağın yamacındaki Yörük çadırlarına geldiler.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	5/17
3.	Yörüklerden bolca kurşun bulup satın aldılar,azıklarını bellerine sarıp dağa doğru yöneldiler.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	7/17
4.	Akşama doğru dağın doruğuna yakın bir yere vardılar.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	36/17
5.	Öğleye doğru Hacı sevinçle bağırdı.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	36/19
6.	Yaz bitti bitecek güze doğru .	Ad	Zaman işlevi	Yüklem	5/34
7.	Mustafa Efendi iki neferiyle kaçıp kurtulmak için aşağılara, koyağa doğru indi.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	11/51
8.	Yenipazara doğru geliyorlardı.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	2/59
9.	Yolda Çakırcalının Yenipazara doğru geldiğini gören bir çoban,dağlardan bellerden aşarak, Yenipazar'a gelmiş.	Sıfat	Yön işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	23/59
10.	Trenden inen yaşlı Arabakiye doğru cüppeli, köy imamı kılığına girmiş orta boylu biri yürüdü.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	10/76

Tablo 3.159.da yer alan kelime grubunun söz diziminde daha çok zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubuncümlede zaman ve yön bildirme anlamıyla bulunduğu görülürken, sıklıkla zarf tümleci olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.9. “+Dan başka” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.9. 1. “+Dan başka” Edatının işlevleri

1.Başkalık işlevi: Eklendiği adın gösterdiği kişi veya nesnelerin öteki kişi veya nesnelere ayrılışını karşılar:Sonra **candarmalardan başka** halktan da birmüfreze teşkilatı yapmalıyım(Y.Kemal,ÇE, 153).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar.Bu eserde daha çok sıfat görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 248.“+Dan başka” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Esas yataklarını kimse Allahtan başka kimse bilmeyecek.	Sıfat	Başkalık işlevi	Özne içerisinde yer alır.	12/32
2.	Sonra candarmalardan başka halktan da birmüfreze teşkilatı yapmalıyım.	Sıfat	Başkalık işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	9/153
3.	Bu sefer, kendi bulunduğu yere hakim tepelere nöbetçi dikmemesi, artık kendisinden başka dağlarda eşkıya kalmadığından dolayıydı.	Sıfat	Başkalık işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	15/173

Tablo 3.160.da yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken, kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümledebaşkalık anlamıyla bulunduğu belirlenirken,cümle öğelerindeçeşitli görevler yaptığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.10. “+Dan beri” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.10.1.“+Dan beri” Edatının işlevleri

1. Eklendiği adın gösterdiği zamanın önceliğini ve sonralığını belirtir:**Yıllardan beri** dağlarda (Y.Kemal,ÇE, 153).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar.Bu eserde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Bu edat grubu bu eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 249.“+Dan beri” edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ta ezelden beri kurt eniği kurt olur.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	21/13
2.	Yıllardan beri dağlarda.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	13/153

Tablo 3.161.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede öncelik-sonralıkanlamıyla bulunduğubelirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.11. “+Dan sonra”Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.11.1.“+Dan sonra” Edatının işlevleri

1.Asıl fiilin eklendiği unsurdan sonra gerçekleştiğini bildirir:Çakırcalı *bundan sonra* öteki çetelere başlar (Y.Kemal,ÇE, 73).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Bu edat grubu bu eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır

Tablo 3. 250.“+Dan sonra” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bundan sonra Hatçe iflah olmadı.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	24/12
2.	Bundan sonrası kolay.	Ad	Öncelik-sonralık işlevi	Özne	35/20
3.	Bundan sonra artık efelik töresince hareket edeceklerdi.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	11/35
4.	Eğer bu Sait Paşa mert, yiğit bir adamsa bundan sonra benim takibimde gezmez.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	7/72
5.	Çakırcalı bundan sonra öteki çetelere başlar.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	16/73
6.	Bundan sonra dahükümetin ne gibi bir kötülük yapabileceğini düşündüler.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	11/77
7.	Bundan sonra Çakırcalı, ne kadar yatağı, ne kadar güvendiği adam varsa hepsini öldürecekti.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	34/174
8.	Bundan sonra kimse, Efeyi kimin vurduğunu söylemeyecek.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	9/180

Tablo 3.162.de yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf, bir örnekte de ad görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede öncelik-sonralık anlamıyla

bulunduğu belirlenirken,sıklıkla zarf tümleci bir örnekte de özne görevindekullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.12. “+Dan yana” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.12.1.“+Dan yana” Edatının işlevleri

1. Asıl fiilin eklendiği unsurdan önce gerçekleştiğini bildirir:Yenisavaş tekniği icadında *Kara Haydaroğlundan bu yana* Efe gibisini bu dağlar görmemişti (Y.Kemal,ÇE, 118).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Bu edat grubu bu eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır

Tablo 3. 251.“+Dan yana” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yedi yaşından bu yana Hacı Eşkiya onu kaçakçılığa almaya kadar bir Ağanın kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti.	Zarf	Asıl fiilin eklendiği unsurdan önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	14/34
2.	Yenisavaş tekniği icadında Kara Haydaroğlundan bu yana Efe gibisini bu dağlar görmemişti.	Zarf	Asıl fiilin eklendiği unsurdan önce gerçekleştiğini bildiren işlev	Zarf tümleci	6/118

Tablo 3.163.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken, kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede,asıl fiilin eklendiği unsurdan önce gerçekleştiğini bildirirken, anlamıyla bulunduğu belirlenirken,sıklıkla zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.13. “+A karşılık” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.132.1.“+A karşılık” Edatı ile kurulan edat grubu

1. Karşıtlık işleviyle kullanılır:Buna *karşılık*Yeni pazarda bir telaş bir kıyamet (Y.Kemal,ÇE, 59).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Bu edat grubu bu eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır

Tablo 3. 252.“+A karşılık” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Buna karşılık Yeni pazarda bir telaş bir kıyamet.	Zarf	Zıtlık işlevi	Zarf tümleci	22/59
2.	Buna karşılık , Çakırcalının ateşi tek yönlü olmasına rağmen bizim için daha etkili oluyor, bize göz açtırmıyordu.	Zarf	Zıtlık işlevi	Zarf tümleci	7/175

Tablo 3.164.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede zıtlık anlamıyla bulunduğu belirlenirken,zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.14. “diye” Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.14.1. “diye” Edatı ile kurulan edat grubunun işlevleri

1. Neden bildiren işlev:*Halk, Çakırcalı geliyor diye*, yollara dökülecekti (Y.Kemal,ÇE, 62).

2.Niyet İşlevi:Ben sizi buraya *dost diye* çağırdım (Y.Kemal,ÇE, 53).

3.Konu İşlevi:*Eee Hacı Emmi bunun sonu ne olacak?’ diye* soruyordu (Y.Kemal,ÇE, 16).

4.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

5.Bu edat grubu bu eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır

Tablo 3. 253.“diye” Edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ben sizi buraya dost diye çağırdım.	Zarf	Niyet işlevi	Zarf tümleci	23/53
2.	Kim varsa bizden, Sait Paşaya her eli silah tutanı Çakırcalı diye göstereyim ihbar etsin.	Zarf	Niyet işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	6/92
3.	Kara Ali ile iki arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taşbir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler.	Zarf	Niyet işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	6/116

Tablo 3.165.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede niyet anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.1.15. “Üzerine”Edatı ile kurulan edat grubu

3.4.7.2.1.15.1. “Üzerine” Edatının işlevi

1.Neden işlevi: **Bunun üzerine** Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli zabıtlarla, tekrar Çakırcalının üstüne çullandı (Y.Kemal,ÇE, 75).

2.Edat grubu söz dizimi içinde sıfat zarf ve isim görevi yapar. Bu eserde daha çok zarf görevinde kullanılmıştır.

3.Bu edat grubu bu eserde daha çok zarf tümleci görevinde kullanılmıştır

Tablo 3. 254.“üzerine” Edatı ile edatlarla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli zabıtlarla, tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	16/75

Tablo 3.166.da yer alan kelime grubunun eserde 1tane olduğu görülürken kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümledeneden anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığıtespit edilmiştir.

3.4.7.2.2. Ad unsuru kelime grubu olan edat grubu

3.4.7.2.2.1. Ad unsuru sıfat tamlaması olan edat grubu

3.4.7.2.2.1.1. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 255. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/Sayfa No
1.	Pınar,yosun tutmuş eski birçam oluğundan cıgıl cıgıl akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	1/34
2.	Çamların altı pürden döşek gibi olmuştu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	4/34
3.	Çakırcalı on sekizlik delikanlı gibi çeşme başında!	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	8/80
4.	Kaçakçılar delik deşik kevgir gibi olmuşlar.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	8/94
5.	Osmanlı, halkın üstünde bir ölüm, bir zulüm kasırgasıgibi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	6/114
6.	Efe şimdi yatakta bahtiyar bir çocuk gibiydi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	7/133
7.	Bir dağ parçası,kaya parçası, ulu, kopmuş bir ağaç gibi , doğanın herhangi bir parçası gibi, toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	1/135
8.	Kalaylı kap gibi .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	15/135

Tablo 3. 256.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.
(Devam)

9.	Altı ay gibi kısa bir zaman içinde, bütün bu havalideki eşkıyayı temizleyişim, bana hükümetin itimadını bir kat daha artırdı.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	16/155
10.	Kız Kayası Karıncalı dağın ortasında göklere doğru bir minaregibi yükselmiş.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	27/173

Tablo 3.167.de yer alan kelime grubunun,söz diziminde 6 kez zarf, 3 kez ad,1 kez de sıfat görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik anlamıyla bulunduğu belirlenirken,zarf tümleci ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.2. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+ile” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 257.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/Sayfa No
1.	Bir çamın üstüne beyaz toprakla el aynası büyüklüğünde bir yuvarlakçızdı,geri geldi.	Zarf	Araç işlevi	Özne içinde yer alır. (1. cümle).	4/18
2.	Bir kurşunla olmaz bu iş.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	33/18
3.	Kıyıları koyu taze bir çimenle örtülüydü.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	2/34
4.	Yüksek sesle... (konuştu)	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	24/34
5.	Aynı ışıkla cevap verdi.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	16/36
6.	Az sonra da çoban kılıklı, başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık elbiseli biriyle geldi.	Zarf Tümleci	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	16/36
7.	Kapı kapalı ise bir kurşunla açarım.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	10/39
8.	Mustafa Efendi iki neferiyle kaçıp kurtulmak için aşağılara, koyağa doğru indi.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	11/51
9.	Çakırcalı gelenheyetle uzun uzun konuştu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	28/58
10.	Böyle bir şeyle ne karşılaşmış, ne deduymuştu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	15/60
11.	Sait Paşanınaklına gelir mi ki tambir aydanberiboyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalı buncaaskeriyle birlikte kendisine pusu kursun.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	20/71

Tablo 3. 258.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.
(Devam)

12.	Sonunda Sait Paşa yüreğinde büyükbir acı, bir yenilgiyle takip kumandanlığından istifa ediyor.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	24/72
13.	Fevkaladerahmüşefkatle memlû olan kalbi hümayunlarına iltica edenler ol çeşmei atıfetin âbı revanmdan müstefit olageldikleri cihetle işbu misalde zatı cihanbânilerinin hasleti mümtazelerine bir delil teşkil etmektedir.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci (sff. grubu)	26/78
14.	Önünden de büyük çağultularla dere akıyordu.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	31/100
15.	Ama Rüstem kötü niyetle gelmişti.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	17/111
16.	Otuz askeriyle Rüstem Bey doludizgin köye doğru geliyor.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	26/111
17.	Kara Ali Efe onlara lisani hal ile derdini söyledi.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	18/115
18.	Bütün, varkuvvetiyle üstüne yüklenmeliydi.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	36/119
19.	Çarpışma bir cehennemi ateşle , akşama kadar sürdü.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	3/120
20.	Çarpışma yerinden ayrılan Çakırcalı o hızla , doğru Turgutluya geldi.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	12/120
21.	Kalabalığa burulmuş bıyıkları, kocaman neşeli gözleri, uzun esmer yüzüyle dostça, kardeşçe gülümsedi.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	4/131
22.	Hapisane hayatıhep böyle şahlanmışumutla sürdü.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	18/131
23.	Böyletavırlarla mahpusanede dolaşiyor, bıyık buruyordu.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	19/131
24.	Osman çok yiğit,nişancı, bütün bölgede, bu vasıflarıyla ün salmış biriydi.	Sıfat	Araç işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	12/151
25.	Bu karışıklıktan faydalanarak bir baskınla hepsini yakaladık.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	3/152
26.	Bütünçetesıyla birlikte teslim oldu.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	5/155
27.	Tabur dahilinden intihap edeceğin beş candarma ile Aydımdaki takip kumandanlığına yevm-i iltihakını bildir.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	33/155

Tablo 3. 259.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.
(Devam)

28.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü beyin Çakırcalı'yı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşıl- mış olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfi nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmir'ce tanzim ve teslih edilmek üzere tesrihareketle üç güne kadar İzmir'de bulunmasının Rüştü Bey'e tefhimi	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci	25/156
29.	Aldığım bu ikinci telgraf üstüne, yeniden kardeşim Osmanla hazırlığa başladık.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	14/157
30.	Bütün korkunç hikayeleri, büyükşöhretiyle Çakırcalı gözümüzde bir efsane devi, bir efsane kahramanıydı.	Sıfat	Araç işlevi	Zarf tümleci	16/157
31.	Bir tek merci ile muhabere etmek, o da yalnız İzmir Valisi olmak şartıyla	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	34/159
32.	Takriben iki saatlik bir taktikten sonra çete, müdafaamevkiinin eteğine gelerek, gerideoyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla , sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	16/174

Tablo 3.168.de yer alan kelime grubunun söz diziminde daha çok zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümledearaç, birliktelik, ve fiilin nasıl yapıldığını bildireme anlamıyla bulunduğu belirlenirkenzarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.3. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 260.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir hafta kadar böyle dağlarda kaldılar.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	29/20
2.	Bin üç yüzü, son altınına kadar al.	Zarf	Miktar işlevi	Zarf tümleci	18/40
3.	Çarpışma iki saat kadar sürdü.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	24/93
4.	Dağdazengini bir hafta kadar tuttuktan sonra dört bin altını alıp bıraktılar.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	8/119
5.	Burada ancak bir ay kadar kalabildiler.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	2/137

Tablo 3. 261.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu. (Devam)

6.	Hem bunlar Çakırcalının kadrini ötekiler kadar bilemezlerdi.		Karşılaştırm a yoluyla karşılaştırm a yoluyla derecelendir me işlevi	Zarf tümleci	4/137
7.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmir'cetanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmir de bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	25/156

Tablo 3.169.da yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır.Grubun cümlede karşılaştırma yoluyla benzerlik, zaman, miktar anlamıyla bulunduğu belirlenirken zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.4. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 262.Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İzmir'de Çakırcalının adamı Vitoller, sonra Londra gazeteleri Türkiyedeki bir eşkıyaya karşı bu kadar ilgi gösterebilirler.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	3/57
2.	Bir efeye karşı bu dağlarda hiç kimse böyle hakaret etmemiştir.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	11/100

Tablo 3.170.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubun cümlede yön anlamıyla bulunduğu belirlenirken,cümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.5. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 263. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sait Paşanınaklına gelir mi ki tam bir aydan beri boyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalıbunca askeriyile birlikte kendisine pusu kursun.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	20/71
2.	Belki bir haftadan beri müfrezeler ilan ediyorlar.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci	10/114
3.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	4/156

Tablo 3.171.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümledeöncelik-sonralık anlamıyla bulunduğu belirlenirken,zarf tümleci görevinde kullanıldığıtespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.6. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 264. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir yanda korkunç şartlarının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da buşartlardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı... (var)	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	10/78

Tablo 3.172.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede

neden bildirmeanlamıyla bulunduğu belirlenirken,zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.1.7. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 265. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Her şeyi ince hesaplardan sonra yapmaya alışmış Efe, burada yıkılmış, bütün gücü bitmiş gibiydi.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci (af. grubu)	32/80
2.	Bu büyük işkenceden sonra müfreze köyden ayrılırken, Çakırcalı pusu kurmuş, müfrezede kaç kişi varsa hepsini teker teker öldürmüştü.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	15/91
3.	Çiftlikten ayrıldıktan sonra , uzun zaman yol gittiler, uzun zaman Çakırcalı konuşmadı.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	34/155
4.	Takriben iki saatlik bir taktikten sonra çete, müdafaa mevkiinin eteğine gelerek, geride oyalayıcı iki kişi bırakıp kendisi öteki arkadaşlarıyla, sarp, hakim kayalıkları tuttu.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (zff. grubu)	16/174
5.	Yirmi günlük sıkı birtaktikten sonra , çete bakiyesinin Kayaköy'de olduğunu haber aldık.	Zarf	Öncelik sonralık işlevi	Zarf tümleci	14/180

Tablo 3.173.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede öncelik-sonralık anlamıyla bulunduğu belirlenirken,zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.8. Ad unsuru sıfat tamlaması olan“+için” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 266. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+için” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir hiç/için.	Ad	Neden İşlevi	Yüklem	11/113
2.	Eskiden düşman olduğu öteki eşkıyalar için.	Ad	Mahsus İşlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	11/173

Tablo 3.174.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede neden bildirme ve mahsusluk anlamıyla bulunduğu belirlenirken, yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.9. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A göre” edatıyla kurulan olan edat grubu

Tablo 3. 267. Ad unsuru sıfat tamlaması Olan “+A göre” edatıyla kurulan olan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu duruma göre , çetenin kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey, kuzeydoğu kısmına Hacıduk Kamil, güneydoğusuna da Osmanla ben düşüyorduk.	Zarf	Uygunluk işlevi	Zarf tümleci	26/174

Tablo 3.175.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubuncümlede uygunluk anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.10. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A rağmen” edatıyla kurulan olan edat grubu

Tablo 3. 268. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “+A rağmen” edatıyla kurulan olan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Büyük kuvvetlere rağmen , Çakırcalı takipçilere bir adım ileri attırmıyordu.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	2/120

Tablo 3.176.da yer alan kelime grubunun eserde 1 adet olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Kelime grubunun cümlede karşıtlık anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.1.11. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “yüzünden” edatıyla kurulan olan edat grubu

Tablo 3. 269. Ad unsuru sıfat tamlaması olan “yüzünden” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Birekmek yüzündende hır çıkmasın.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	9/37

Tablo 3.177.de yer alan kelime grubunun eserde 1 adet olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümledeneden bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.2. Ad unsuru ad fiil grubu olan edat grubu

3.4.7.2.2.2.1.Ad unsuru ad fiil grubu olan“+için” edatıyla kurulan olan edat grubu

Tablo 3. 270. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+için” edatıyla kurulan olan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir de türkü söylemek için.	Ad	Amaç işlevi	Yüklem	13/34
2.	Dersin ki fıkaranın ekmeğini yemek, parasını çalmak için dağa çıkmadı.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	13/37
3.	Mustafa Efendi iki neferiyle kaçıp kurtulmak için aşağılara, koyağa doğru indi.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	11/51
4.	Mister Vitol, adamıvasıtasıyla Çakırcalıya yüze inmesi için haber göndermişti.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	12/58
5.	Çakırcalı dayüze inme şartlarını konuşmak için bir heyeti kabul edeceğini söyledi.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (sff. grubu)	13/58
6.	Birgide, Ödemişste görülmedik şekilde karşılanmış, bütün halk, çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	13/59
7.	Çakırcalı Arabakiyi ağırlamak için dağda hazırlıklar yapıyordu.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	35/75

Tablo 3. 271.Ad unsuru ad fiil grubu olan “+için” edatıyla kurulan olan edat grubu.
(Devam)

8.	Çakırcalının yerini söylemeleri için köylülere candarmalar tarafından ha bire dayak atılıyor, köylülerinse ağzından çıt çıkmıyordu.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	31/76
9.	Eve kapanıp kalması, günlerce ovada tek başına dolaşması, kendini yenmek içindi.	Ad	Amaç işlevi	Yüklem	17/80
10.	Dağdakasabanın basıldığımduyan Sait Paşa Tire'ye doğru askerini çekmiş ovada Efeyi kıstırmakiçin tertibatını almıştı.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	29/97
11.	Halk arasında senin itibarını çürütmek için olacak.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	7/99
12.	Kendisini tahrir etmek için mi yoksa çürütmek için mi.	Ad	Amaç işlevi	Yüklem	9/99
13.	Çakırcalı yanan evinin intikamını almak için müfrezeyle takip edecek.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	1/114
14.	Çoluk çocuğunu kurtarmakiçin kasabayı basacak, pusuya düşecek.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	2/114
15.	Bu yüzden de sırf efe şerrinden korunmak için evlerinin yanına sağlam bir kule yaptırmışlardı.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	8/139
16.	Bu, kuvvetimizi çok göstermek için lazımdı.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	5/151
17.	Dedim ki, Yıldızdaki isyan eden askerlerin, Anadoluyu ifsat etmek için , buraya geçeceklerini haber aldık.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	17/151
18.	Fevkalade zamanlarda tertibat almak için de telgrafhane ile anlaştık.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	31/151
19.	İsteğimin mutlak yerine getirilmesi için hükümet nezdinde teşebbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	10/156
20.	Ayngacılarla mücadele etmek için onlardan daha cesur insanlar olması gerekti kolcuların.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	12/158
21.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refakatimeverilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	5/160
22.	Efeyi tahrir etmek, kaçırmak için , başladık haykırışmaya.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	5/174
23.	Oyalayıcı arkadaşlarımı yanına çekebilmek için , müfrezeyle çok şiddetli bir ateş altına aldı.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	18/174
24.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda,bütün ihtimalleridüşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	1/175
25.	Bunu tatbik etmem için müsaade edeceksin.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	14/175
26.	Bu da yetmez, çetenin gözünü bütün üstünüze çekmek için beş kişilik bir hücum fedai kolu çıkarıp, Çakırcalının üstüne yollayacaksınız.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	7/176
27.	Beni de Sait Paşa gibi alemin yüzüne bakamaz hale getirmek için de yapabilir bunu.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci	37/178

Tablo 3.178.te yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede amaç ve neden bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.2. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+DAn önce” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 272. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+DAn önce” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/Sayfa No
1.	Postluoğlu hapse düşmeden önce efeydi.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	27/52

Tablo 3.179.da yer alan kelime grubunun eserde 1 adet olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede öncelik sonralık anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.2.3. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 273. Ad unsuru ad fiil grubu olan “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/Sayfa No
1.	Ama hükümet yüze inmesine rağmen Kara Aliyi rahat bırakmıyor, onu boyuna kolluyordu.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	3/115
2.	Buna karşılık, Çakırcalının ateşi tek yönlü olmasına rağmen bizim için daha etkili oluyor, bize göz açtırmıyordu.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	7/175

Tablo 3.180.de yer alan kelime grubunun eserde 2 adet olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede karşıtlık anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.3.Ad unsuru zarf fiil grubu olan edat grubu

3.4.7.2.2.3.1. Ad unsuru zarf fiil "+A kadar" edatı ile kurulan edat grubu

Tablo 3. 274. Ad unsuru zarf fiil "+A kadar" edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Onlar kaçıncaya kadar koruyalım onları.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	18/16
2.	Vuruncaya kadar sık.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	33/18
3.	Göz açıp kapayıncaya kadar sen tetiğe çökmüş, karşıdakini devirmiş olacaksın.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	9/20
4.	Yedi yaşından bu yana Hacı Eşkıya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	14/34
5.	Hiç konuşmadılar yemeklerini bitirinceye kadar.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	37/35

Tablo 3.181.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede zaman bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4. Ad unsuru belirtili ad tamlaması olan edat grubu

3.4.7.2.2.4.1.Ad unsuru belirtili ad tamlaması“+gibi” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 275. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir elin beş parmağı gibi.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	3/13
2.	Bir efeye, hele bizim efemiz gibi bir efeye bir kadın yakışmaz.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	1/75

Tablo 3. 276.Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.
(Devam)

3.	Bir dağ parçası,kaya parçası, ulu kopmuş bir ağaçgibi, doğanın herhangi bir parçası gibi , toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	1/135
4.	Eşkıyaların haberci teşkilatı gibi bir teşkilatı da ben kurmalıyım.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	8/153
5.	Çünkü buraları onlar avuçlarının içi gibi bilirler.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	24/173

Tablo 3.182.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde daha çok zarf ve sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun, cümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, daha çok zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.2. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+ile” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 277.Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/Sayfa No
1.	Kötünün eliyle giden Efem .	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	29/12
2.	En değerli adamlarını Çakırcalı üstünetakipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşsalar da bu karşılaşma Çakırcalının isteğiyle oluyordu.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Zarf tümleci (3.cümle)	8/56
3.	Bir yolunubulup Çakırcalıyla,kardeşinin katiliyle karşılaşacak.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	8/111
4.	Kara Ali Efe, Çakırcalının emriyle bu sıralar kızanlarıyla yüze inmişti.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	1/115
5.	Köprüler, Çakırcalının emriyle beylerin yapmakta oldukları köprüler yarım kalmış, yollar bozulmuştu.	Zarf	Araç	Zarf tümleci (sff. grubu)	6/138
6.	Komutanlarındanbiriyle de temasa geçtim.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	30/151
7.	Telgraf Kolordununağziylendi .	Ad	Fiilin nasıl yapıldığını belirten işlev	Yüklem	36/151
8.	Sırf Çakırcalı için Aydında bir takip kumandanlığıkurulmuş, bu kumandanlık münhasıran Çakırcalınmtakibiyle vazifelenirilmişti.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	27/155

Tablo 3. 278.Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.
(Devam)

9.	Ben de Osman Beyin oğlu ile görüştim.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	31/171
10.	Bu şüpheli cesedi, bizimölülerimizle birlikte kasabaya indirmeli.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	6/179

Tablo 3.183.te yer alan kelime grubunun söz diziminde daha çok zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede;birliktelik bildirme, araç bildirme ve fiilini nasıl yapıldığını belirtme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.3. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A doğru” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 279.Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A doğru” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kurşun tam orta yerin azıcık üstüne doğru saplanmıştı.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	2/20

Tablo 3.184.te yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.Grubun cümlede yön bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.4. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+için” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 280.Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+için” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu yön Osmanlı'nın son devri için olağanüstü bir olay sayılmalıdır.	Zarf	Mahsus işlevi	Zarf tümleci	2/57
2.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanın tenkili için , tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	4/156
3.	Çakırcalı'nın takibi için İzmir'e gidiyor ama hükümetten de geniş selahiyetler istiyor.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	16/160

Tablo 3.185.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede mahsusluk ve amaç bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.5.Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 281. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İrazın razı olmasına rağmen , bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	20/80

Tablo 3.186.da yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede karşıtlık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.6. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+diye” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 282. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+diye” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bütün köylüler, hatta Çakırcalının yatakları diye şöhret yapmış bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Sıfat	Neden işlevi	Özne içerisinde yer alır.	1/93
2.	Çakırcalının kızını diye mahkemeye veriyordu.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	2/95

Tablo 3.187.de yer alan kelime grubunun eserde 2 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf ve sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede neden bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci ve özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.7. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 283. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı bilirdi ki hiçbir müfreze bu dağların doruğuna kadar , buraya kadar çıkamaz.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci (2.cümle)	11/173
2.	Bu yarıktan, Efenin bulunduğu sırtın altına kadar çıkılabilir.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci ,ç.nde yer alır. (2.cümle)	21/175
3.	Bu kadar cesur olmasan buraya kadar benim tüfeğimin altına kadar gelmezdin.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	28/176
4.	Ömrünün sonuna kadar , bu sana yadigarım olsun.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	31/176
5.	Buna rağmen bu bozuk saat, durup işleye gecenin saat birine kadar devam etti.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	13/178

Tablo 3.188.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede yön ve zaman bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.4.8. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 284. Ad unsuru belirtili ad tamlaması “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı onların arkadaşlıklarından dolayı , ömürleri boyunca kazanamayacakları bir para vermişti ellerine.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	21/137

Tablo 3.189.da yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede neden bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.5.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması olan edat grubu

3.4.7.2.2.5.1. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+gibi”edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 285. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+ gibi” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Cennet bahçesigibi.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	37/75
2.	Tambir hafta köyün üstünde müfreze bir cehennem kasırgası gibi dolaşmış kırmış yakmıştı.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	12/91
3.	Kağıt hışirtısı gibi.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	7/132

Tablo 3.190.da yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken, söz diziminde ad ve zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, cümlede daha çok yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.5.2. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+ile” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 286. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması +ile edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Memed bir yılın sessizliğiyle Osmanın oraya süzüldü.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını gösteren işlev	Zarf tümleci	24/16
2.	Babanın siperlerini kendi eliyle yaptığı siperleri göstereceğim sana.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	28/20
3.	Çakırcalı göz işaretiyle "evet" dedi.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	22/35
4.	Çadırın içi Yörük kilimleriyle süslenmişti	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	37/75

Tablo 3. 287.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması +ile edatıyla kurulan edat grubu.
(Devam)

5.	Yılan göbeğiyle, kuş kanadıyla varamaz oraya.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	28/100
6.	Eşkilyalar hükümet kuvvetleriyle alay ediyorlar adeta.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	19/152
7.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukuat çıkarma ihtisasıyla Efe ortalığı kasıp kavuruyor, her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşürüp istediğini temizliyordu.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını gösteren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	14/113
8.	Bir at hızıyla çamlı yamaçtaki ilk obaya götürdüler.	Zarf	Fiilin nasıl yapıldığını gösteren işlev	Zarf tümleci	36/132
9.	Yörük göçüyle dönüyorlardı.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	18/137
10.	Eşkilyalar hükümet kuvvetleriyle alay ediyorlar adeta.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	19/152
11.	Çakırcalı, üzerine gönderilen hükümet kuvvetleriyle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/155
12.	Bir tek merci ile muhabere etmek, o da yalnız İzmir Valisi olmak şartıyla.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci	34/159
13.	Bu hareketi teminmaksadıyla burada ateşi kestik.	Zarf	Amaç bildiren işlev	Zarf tümleci	5/176

Tablo 3.191.de yer alan kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede;araç, birliktelik ve fiilin nasıl yapıldığını bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.5.3. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 288.Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+A kadar” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Siz müsademeyi gece yarısına kadar sürdürür, sonra çemberi yarar, dışarı çıkarsınız.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	5/120
2.	Öteki yirmi kişi çarpışmayı gece yarısına kadar sürdürdü.	Zarf	Zaman işlevi	Zarf tümleci	9/120

Tablo 3.192.de yer alan kelime grubunun eserde 2 tane olduğu görülürken söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede zaman

bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.5.4. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 289. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+A rağmen” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bütün ısrarlara, kapıyı kırma, evi yıkma tehditlerine rağmen Mutaf kapıyı açmıyordu.	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	36/120

Tablo 3.193.te yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede karşıtlık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.5.5. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 290. Ad unsuru belirtisiz ad tamlaması “+DAn beri” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efenin ardından, gece yarısından beri koşar adım geliyorlardı.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	9/135
2.	Harbiye mektebinden beri onu duyardık.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	17/157

Tablo 3.194.te yer alan kelime grubunun eserde 2 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede öncelik-sonralık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.6. Ad unsuru bağlama grubu olan edat grubu

Tablo 3. 291. Ad unsuru bağlama grubu olan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yağmur altında yürüye yürüye, ormanda bizi beklemekte olan Osman ve müfrezesiyle birleştik.	Zarf	Araç işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/154

Tablo 3.195.te yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede araç bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.7. Ad unsuru unvan grubu olan edat grubu

Tablo 3. 292. Ad unsuru unvan grubu olan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı Ahmed Efe gibi bir adamın oğlusun.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	12/13
2.	Şu Mustafa Efendi gibi adamlar bize gerek.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	10/52
3.	Bu, Sait Paşa gibi bir adamın hatırından hayalinden geçmez.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içinde yer alır.	22/71

Tablo 3.196.da yer alan kelime grubunun eserde az olduğu görülürken, söz diziminde sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, yüklem görevinde bulunduğu tespit edilmiştir.

3.4.7.2.2.8. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu olan edat grubu

3.4.7.2.2.8.1. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 293. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+ gibi” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalıya bizim bildiğimiz gibi bir eşkıya ya da İngiliz İmparatorluğunun yardımını gören bir alettir.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	7/57
2.	Elle tutulacak gibi.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	6/58
3.	Kasaba tüm ölmüş gibi.	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	1/60
4.	Kayalarınboğazdan yanı bıçakla kesilmiş gibi dik.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	4/71
5.	Bütün eşkıyalar dilediklerini diledikleri gibi yapıyorlar.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	29/152
6.	Çakırcalı, üzerine gönderilenhükümet kuvvetleriyle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu.	Zarf	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Zarf tümleci	26/155

Tablo 3.197.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde zarf, sıfat ve ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubuncümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, daha çok yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.8.2. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 294. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanıntenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	4/156
2.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibikuvvetli bir eşkıyanıntenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	4/156
3.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Bey'in Çakırcalı'yı takip için intihap edeceğibey kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfi nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmir'ce tanzim ve teslih edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmir'de bulunmasının Rüştü Bey'e tefhimi.	Sıfat	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	25/156

Tablo 3.198.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken,söz diziminde ad ve sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede birliktelik bildirme anlamıyla kullanıldığı belirlenirken, zarf tümleci görevinde bulunduğu saptanmıştır.

3.4.7.2.2.8.3. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 295. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn sonra” edatıyla kurulan edat

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Biz eşkıya olduktan sonra kimse bize para ile ekmek satmaz.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	10/37
2.	Dağdazengini bir hafta kadar tuttuktan sonra dört bin altını alıp bıraktılar.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	8/119

Tablo 3.199.da yer alan kelime grubunun eserde 2 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede öncelik-sonralık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.8.4. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 296. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+DAn dolayı” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış, üç yıl yatıp yeni çıkmıştı.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	27/52
2.	Bu sefer, kendi bulunduğu yere hakim tepelere nöbetçi dikmemesi, artık kendisinden başka dağlarda eşkıya kalmadığından dolayı ydı.	Ad	Neden işlevi	Yüklem	15/173

Tablo 3.200.de yer alan kelime grubunun eserde 2 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf, ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun, cümlede neden bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci ve yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.8.5. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+için” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 297. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+için” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Dağa kaldırılan adam Felemenkli olduğu için bu beş bin altını eşkıyaya hükümet ödüyor.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	6/73

Tablo 3.201.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede neden

bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.8.6. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+A göre” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 298. Ad unsuru sıfat fiil-sıfat fiil grubu “+A göre” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Duyduğuna göre yarın Ödemişe götürüp Kara Aliyi, orada asacaklarmış.	Zarf	Uygunluk İşlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	26/116

Tablo 3.202.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede uygunluk bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.9.Ad unsuru tekrar grubu olan edat grupları

3.4.7.2.2.9.1. Ad unsuru tekrar grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 299. Ad unsuru tekrar grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Söyle deli divane gibisin .	Ad	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Yüklem	14/79

Tablo 3.203.te yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede karşılaştırmaya dayanan benzerlik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.9.2. Ad unsuru tekrar grubu “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 300. Ad unsuru tekrar grubu “+A karşı” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	"Allah yüzümüzü kara çıkarmasın dosta düşmana karşı. "	Zarf	Karşıtlık işlevi	Zarf tümleci	9/35

Tablo 3.204.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede karşıtlık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.9.3. Ad unsuru tekrar grubu “+ ile” edatıyla kurulan edat grubu.

Tablo 3. 301. Ad unsuru tekrar grubu “+ ile” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çoluk çocuğuyla bir ağa boğazlandı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	10/97
2.	Yoluna can verecek yüz köy bulunurdu, çoluğuyla çocuğuyla.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	13/137
3.	Yanlarında bir de, çoluk çocuğuyla Yörük ailesi vardı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	20/137

Tablo 3.205.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede birliktelik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.10. Ad unsuru birleşik ad grubu olan edat grupları

3.4.7.2.2.10.1. Ad unsuru birleşik ad grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu

Tablo 3. 302. Ad unsuru birleşik ad grubu “+gibi” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Cafer Şamil, Koca Mehmet gibi gençler de vardı aramızda.	Sıfat	Karşılaştırmaya dayanan benzerlik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	35/158

Tablo 3.206.da yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken söz diziminde sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümle dekarşılaştırmaya dayanan benzerlik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.10.2. Ad unsuru birleşik ad grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grupları

Tablo 3. 303. Ad unsuru birleşik ad grubu “+ile” edatıyla kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hacı Mustafa ile birlikte doğru Osman Beyin kulesindeki evine gitti.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	35/139
2.	Kara İsmail e öğleye kadar müsademe ettik.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	3/155

Tablo 3.207.de yer alan kelime grubunun eserde 2 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede birliktelik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.11. Ad unsuru zarf grubu olan edat grupları

Tablo 3. 304. Ad unsuru zarf grubu olan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabaki'den de bir iş çıkmayınca kızdı, nekadarkı takip müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle ,tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.	Zarf	Birliktelik işlevi	Zarf tümleci	16/75

Tablo 3.208.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede birliktelik bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken,cümlede zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.12. Ad unsuru kısaltma grubu olan edat grupları

3.4.7.2.2.12.1.Ad unsuru kısaltma grubu “+A kadar” edatı ile kurulan edat grupları

Tablo 3. 305. Ad unsuru kısaltma grubu “+A kadar” edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yerden göğe kadar hakkın var.	Sıfat	Miktar işlevi	Zarf tümleci	9/36
2.	Fakir fıkara da ta buradan Ödemişe, Ödemiştten Aydını kadar ona düşman.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	30/37
3.	Yediden yetmişe kadar bütün köy sopadan geçirilmişti.	Zarf	Miktar işlevi	Zarf tümleci	5/91
4.	Adı, Boludan Ankaraya, Ankaradan Sivasa kadar söylenirdi.	Zarf	Yön işlevi	Zarf tümleci	29/158

Tablo 3.209.da yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken, kelime grubunun söz diziminde zarf ve sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede miktar ve yön bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci göreviyle kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.12.2. Ad unsuru kısaltma grubu “+için” edatı ile kurulan edat grupları

Tablo 3. 306. Ad unsuru kısaltma grubu “+için” edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceği adamlar tabur dahilinden alınmayıp hariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatından anlaşılmiş olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfi nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslim edilmek üzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	25/156

Tablo 3.210.da yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede amaç bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.2.12.3. Adunsuru kısaltma grubu “+DAn önce” edatı ile kurulan edat grupları

Tablo 3. 307. Ad unsuru kısaltma grubu “+DAn önce” edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kamil Paşa Çakırcalıya affadavetten önce sonbir çareyedahabaşvurdu.	Zarf	Öncelik-sonralık işlevi	Zarf tümleci	7/75

Tablo 3.211.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu görülürken, söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede öncelik-sonralık bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.7.2.3. Ad unsuru cümle olan edat grupları

3.4.7.2.3.1. Ad unsuru cümle "+diye" edatı ile kurulan edat grubu.

3.4.7.2.3.1.1. Ad unsuru cümle "+diye" edatı ile kurulan edat grubunun işlevleri.

1.Konu İşlevi:**Kim o?" diye** sordular (Y.Kemal, ÇE, 39).

Tablo 3. 308. Ad unsuru cümle "+diye" edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Eee Hacı Emmi bunun sonu ne olacak?diye soruyordu.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	9/16
2.	"Baş üstüne, göz üstüne," diye sevindi.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	21/31
3.	Çakırcalı çetesinin yeri tespit edildi diye... (sevindi)	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	17/93
4.	"Sana da mı söyledi?" diye hayretle sordu.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	11/33
5.	"Çevirir," diye düşündü.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	19/33
6.	Çakırcalı nerde, diye döv babam döv ediyor.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	22/36
7.	"Kim o?" diye sordular.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	19/39
8.	Gel de Ağan sana bir iki öğüt verecek diye... (çağıracaktım)	Zarf	Amaç işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	8/40
10.	Birlikte görülecek işimiz var diye... (konuşacağız)	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	23/53
11.	Halk, Çakırcalı geliyor diye, yollara dökülecekti.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	8/59
12.	Yenipazar düğün bayram edecekti efeleri geliyor diye.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	19/59
13.	Onlar böyle gidelim mi gitmeyelim mi diye konuşurlarken, öteden yataklardan Mustafa Ali göründü.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci (zff. grubu)	25/60
14.	Çakırcalı, son yıllarını iyi yaşasın diye, Arabakiye yüklüce bir para verdi.	Zarf	Neden İşlevi	Zarf tümleci	24/76
15.	Çakırcalı gelmiş diye herkes başına toplandı.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	21/79
16.	Çakırcalı çetesinin yeri tespit edildi diye.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	17/93
17.	Sonra çete imha edilmiştir diye telgraf üstüne telgraf çekti.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	4/94
18.	Haberlenen asker, candarına, kasabanın bütün yollarını tutmuş, geçecek diye Çakırcalıyı bekliyordu.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	27/97
19.	Gidip geliyor, kendi kendine "Ne demek, ne demek? diye konuşuyordu.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	12/100
20.	Köylü, çocuk çocuk, "Kara Ali Efeyi tutmuşlar," diye başlarına toplandı.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	29/115
21.	Kara Ali'yi şöyle tuttuk, böyle tuttuk diye atmaya başladılar.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	31/115
22.	Efe gelmedi diye yüreğinize hiç kara getirmeyin.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci	14/116
23.	"İpe mi?" diye sordu gülerken.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	23/131
24.	"Dinlensek mi, Efem?" diye sordu.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci	35/135
25.	Bize eşkıyaları tutamayalım diye yanlış yol gösteriyorlar, habercilik, yataklık yapıyorlar.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	5/153

Tablo 3. 309.Ad unsuru cümle “+diye” edatı ile kurulan edat grubu. (Devam)

26.	Bir de, Düzcdeki bazı kimselerin Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbula şikayette bulduklarını duyuyorum.	Zarf	Neden işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	33/153
27.	"Acaba Rüştü şimdi İzmirde ne sıkıntılara maruz kaldı diye düşünüyordum," dedi.	Zarf	Konu işlevi	Zarf tümleci (İç cümle)	21/159

Tablo 3.212.de yer alan kelime grubunun,söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede neden, amaç ve konu bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığıtespit edilmiştir.

3.4.7.2.3.2.Ad unsuru cümle “+demek” edatı ile kurulan edat grupları

3.4.7.2.3.2.1. Ad unsuru cümle “+demek” edatı ile kurulan edat gruplarının işlevleri

1.Konu işlevi:Bu edat grubu asıl unsur olan cümlenin konusunun ne olduğunu ortaya koyar.

2.Cümlede dah çok yüklem görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 310.Ad unsuru cümle “+ demek” edatı ile kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir elin İzmirde, bir elin Ödemişde, bir elin İstanbulda padişahın sarayındademektir.	Cümle	Konu işlevi	Yüklem	24/32
2.	Yörüğün dağda eşkiyası olmazsa bir kanadı kırık demektir.	Cümle	Konu işlevi	Yüklem	14/33
3.	Efelik töresince bu, "sen sensen, ben de benim " demektir.	Cümle	Konu işlevi	Yüklem	27/53
4.	"Bir şey yaparsan, bilmiş ol!" demektir.	Cümle	Konu işlevi	Yüklem	27/53
5.	Bu Çakırcalı için artık yüzde yüz ölümdemektir.	Cümle	Konu işlevi	Yüklem	5/93
6.	Sırf Çakırcalının adamını, kızanını astık demek için asacaklar.	Cümle	Konu işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	33/116

Tablo 3.213.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken kelime grubununcümleden oluştuğutespit edilmiştir.

3.4.7.2.4.Ad +pekiştirme edatı+ad şeklinde kurulan edat grupları

3.4.7.2.4.1. Ad +pekiştirme edatı+şeklinde kurulan edat ad gruplarının işlevleri

1.Pekiştirme işlevi: İstanbuldan da *telgraf üstüne telgraf*yağıyor. (Y.Kemal, ÇE, 25, 12).

Tablo 3. 311. Ad +pekiştirme edatı+ad şeklinde kurulan edat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hacı Eşkiya Ağa, var söyle Efeye, dedi, fırsatbu fırsattır.	Ad	Pekiştirme işlevi	Yüklem	24/36
2.	Çakırcalı, Posluoğlunun ölüsü karşısında, sigara üstüne sigara içmiş, sabaha kadar odada dört dönmüştü	Ad	Pekiştirme işleviyle	Belirtisiz nesne (1.cümle)	20/55
3.	Her yerden, Çakırcalı şurada, Çakırcalı burada diye haber üstüne haber alıyor, koşuyordu.	Ad	Pekiştirme işlevi	Belirtisiz nesne (1.cümle)	21/94
4.	İstanbuldan da telgraf üstüne telgraf yağıyor.	Ad	Pekiştirme işlevi	Özne	25/152
5.	Bu arada da İstanbuldan,Candarın Umum Kumandanlığından Kara İsmaili yakalamam için bana tel üstünetel geliyor.	Ad	Pekiştirme işlevi	Özne	31/153
6.	Ben, Çakırcalıyı öldürdük diye tel üstüne tel çekerim dünyaya, bir gün sonra Çakırcalı bir yerde karşıma çıkar, bütün müfrezemi temizleyiverir.	Ad	Pekiştirme işlevi	Belirtisiz nesne (1.cümle)	2/179

Tablo 3.214.te yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu görülürken söz diziminde ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede pekiştirme bildirme anlamıyla bulunduğu belirlenirken,daha çok özne ve nesne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

Eserde toplamda 414 adet edat grubu kullanılmıştır. Edat grubu söz diziminde; 327 kez zarf görevinde, 49 kez ad görevinde, 38 kez de sıfat görevinde kullanılmıştır. Edat grubu; 72 kez karşılaştırmaya dayanan benzerlik işleviyle,71 kez araç bildirmeişleviyle, 35 kez birliktelik işleviyle, 31 kez amaç işleviyle, 32 kez neden bildirmeişleviyle,32 kez zaman bildirme işleviyle, 27 kez konu bildirme işleviyle, 28 kez fiilin nasıl yapıldığını belirtme işleviyle,, 20 kez yön bildirmeişleviyle, 14 kez zaman bildirme işleviyle, 12 kez öncelik sonralık bildirme işleviyle, 7 kez karşıtlık bildirme işleviyle, 6 kez mahsusluk bildirme işleviyle, 6 kez

uygunluk bildirme işleviyle, 6 kez pekiştirme işleviyle 3 kez karşılaştırmaya dayanan benzerlik işleviyle, 3 kez başkalık işleviyle, 3 kez miktar bildirme işleviyle, 3 kez niyet bildirme işleviyle, 2 kez çokluk ve derece bildirme işleviyle, 1 kez de görelilik bildirme işleviyle kullanılmıştır. Edat grubu cümlelerin ögesi olarak; 305 kez zarf tümleci, 40 kez yüklem, 23 kez nesne, 22 kez özne, 5 kez yer tamlayıcısı, 1 kez de cümle dışı öge olarak kullanılmıştır.

3.4.8. Bağlama grubu

3.4.8.1. Bağlama grubunun kuruluşu ve bağlama grubunun sınıflandırılması

Bağlama grubunu açıklamadan önce bağlaç tanımını ele alalım. Eş görevli sözcükleri, sözcük öbeklerini ve cümleleri birbirine çeşitli anlam ve görev ilişkileri kurarak bağlayan sözcüklere bağlaç denir. Gerek cümlede gerekse kelime gruplarında bağlaçların kullanılmasının amacı ortak kullanılan unsurların bir daha tekrarlanmasını engellemektir.

Bağlama grupları eş türden sözcüklerle onları bağlayan bağlaçlardan meydana gelir. Bağlama grubu yapılırken ad,sıfat ,zamir gibi ad türünden sözcükler ve onları bağlayan bağlaçlar söz konusudur. Bağlacın olduğu her yerde bağlama grubu olması mümkün görünmeyeceği düşünülmektedir. Bu nedenle iki cümlelerin birbirine bağlanmasının bağlama grubu meydana getirmeyeceği bu durumun nedeninin de cümlelerin yargı bildirmesinin olduğu düşünülmektedir. Fiilimsilerin ise bu konunun dışında olduğu çünkü fiilimsilerin temel yargıyı değil de yardımcı bir yargıyı bildirdiği için bağlama grupları içerisinde değerlendirilebileceği bilinmektedir. Bağlama grupları hakkında çeşitli görüşler mevcuttur.

Karaağaç (2011: 164) bağlama grubunu şöyle tanımlar: “Bağlama edatları ile birbirine bağlanmış ki ve ya daha fazla ad ögesinin veya cümlelerin oluşturduğu söz öbeğidir. Sıralama söz öbekleri de denen bu öbekler de ögeler asıl ve yardımcı olarak ayrılmaz. Ögeler denk olarak birbirine bağlanır.”

Delice (2003) bağlama grubunu ayrı bir başlık altında incelememiş edat öbekleri içinde değerlendirmiştir.

Muharrem Ergin (2004: 379) bağlama grupları için: “Bağlama grubu; sıralama, bağlama, denkleştirme ve karşılaştırma edatları ile yapılan kelime grubudur.” açıklamasını yapmıştır.

Edat konusunda bağlaçların neden edat içinde değerlendirilemeyeceği ele alınmıştır. Bu nedenle bağlama grubu işlenirken, bağlama edatı değil bağlaç kavramı kullanıldı.

Torun (2007) bağlama grubu hakkında şu görüşleri dile getirmiştir: “Yapılarına göre tekli bağlaç ve tekrarlı bağlaç altına ele alınan bağlama gruplarında dikkati çeken şey; tekli bağlama gruplarının tekrarlı bağlama gruplarına göre daha sağlam bir yapısı olduğu tekrarlı bağlama gruplarında ise unsurların yüklem öncesi ve sonrasında kullanılmasına göre aradaki bağın zayıfladığının görülmesidir. Ancak tekrarlı bağlama gruplarının esnek bir yapısı olduğu için söz dizimini de daha esnek hale getirdiği söylenebilir.”

Söz dizimi içinde aynı türden öğeleri birbirine bağlayarak öge sayısını azaltan bağlaçları sınıflandırırken, sınıflandırmanın yapı ve anlama dayanılarak yapılması, sınıflandırmanın daha net ve anlaşılır halde olacağını ortaya koymaktadır.

3.4.8.2. Bağlama grubunun işlevleri

1. Bağlama grupları almış oldukları bağlaçların görevlerine göre cümlede işlev kazanırlar. Bu nedenle bu çalışmada bağlama gruplarının işlevleri alt başlıklarda verilmiştir.

3.4.8.2.1. Ad +bağlaç + ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.1.1. Ad + sıralama bağlacı + ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.1.1.1. Ve bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.1.1.1.1. Ve bağlacının işlevi

1. Sıralama İşlevi: Ad unsurlarını bağlar
2. Bu bağlama grubu bu eserin cümle içerisinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 312. Ve bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bin bir türlü rivayet ve iddialar dolaşıyordu.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	14/56
2.	Çakırcalı ve avânesi tamamen affedilecekler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	20/58
3.	Çakırcalı ve adamları silahlarını olduğu gibi muhafaza edecekler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	22/58
4.	İnayet ve merhameti binihâyeti hazreti mülûkânededen olmak üzere bu defa vaki istimânı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyarî Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihududu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyarî İzzet Paşa hazretleri delâlet ile beyan ve tebşir etmişlerdir.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar (af. grubu)	21/78
5.	İnayet ve merhameti binihâyeti hazreti mülûkânededen olmak üzere bu defa vaki istimânı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyarî Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihudûdu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyarî İzzet Paşa hazretleri delâlet ile beyan ve tebşir etmişlerdir.	Ad	Edat grubunun ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	21/78
6.	İnayet ve merhameti binihâyeti hazreti mülûkânededen olmak üzere bu defa vaki istimânı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyarî Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihududu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyarî İzzet Paşa hazretleri delâlet ile beyan ve tebşir etmişlerdir.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	21/78
7.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlâ cesaret edeceklerin akıbetleri vahim olup diğer erbabı şekavetin de işbu atıfeti mülûkânededen bilistifade atebai felek mertebai hazreti şehriyarîye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.	Ad	Yardımcı fiilin ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklem içinde yer alır.	29/78
8.	Rüstem Bey ve birkaç asker atın tırnağının dibine düştü.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne	24/112

Tablo 3. 313.Ve bağlacı ile kurulan bağlama grubu. (Devam)

9.	Candarmalarla şafakta Kara Aliyi ve arkadaşlarını önlerine katıp, öğleye doğru Ödemiş'e girdiler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtili nesnelere bağlar. (zff. grubu)	13/117
10.	Kara Ali ve arkadaşları hapisanenin önünde bir an bir şeyler beklediler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	15/117
11.	Onun öldürdükleri Arnavut ve Çerkeslerdi.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklemi bağlar.	22/118
12.	Yağmur altında yürüye yürüye, ormanda bizi beklemekte olan Osman ve müfrezesiyle birleştik.	Zarf	Edat grubunun ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır.	25/154
13.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın nâmevcut bulunması münasebetiyle bu esrarın ifşasından tevakki olunarak mezkûr şifrenin küşadını müteakip mazrûfen zatıvalalara irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende bermücibi telgrafnâme lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmir'e hareket etmeniz ve hareketinizin dahi batahrirat mazrûfen ve memhûren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Ad	Ad-fiil gruplarını bağlama (Sıralama işlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır. (zff. grubu)	5/157
14.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın namevcut bulunması münasebetiylebu esrarın ifşasından tevakki olunarak mezkur şifrenin küşadını müteakip mazrufen zatıvalalara irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende bermucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmir'e hareket etmeniz vehareketinizin dahi batahrirat mazrufen ve memhuren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Sıfat	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	5/157
15.	Onun çiftliğinin ve kendisinin muhafızıydı.	Ad	Ad tamlaması tamlayan unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklem içinde yer alır.	22/158
16.	Geriye kalanların çoğu ayıngacı ve affa uğramış eşkiyaydı.	Sıfat	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklemi bağlar.	36/158

Tablo 3. 314.Ve bağlacı ile kurulan bağlama grubu. (Devam)

17.	Müfrezeyi Hacıduk Kamil, Mehmet Bey ve Osmana teslim ettim.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	10/159
18.	Çakırcalının tenkilinibitirinceye kadar hiçbir kimsenin emir ve kumandasında olmamak.	Ad	Ad tamlamasının tamlananı bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklem içinde yer alır.	32/159
19.	İzmir Vilayeti dâhilinde Çakırcalının takibi için, başta askeri kuvvetler olmak üzere, ne kadar takip müfrezesi varsa hepsinin ilga edilmesi ve bu takip ve tenkil keyfiyetinin münhasıran benim müfrezeme verilmesi.	Ad	Ad fiil gruplarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar. (Eksiltili c.)	1/160
20.	Yakınım ve akrabam olan Yüzbaşı Şükrü Bey isminde bir candarma yüzbaşısı benim için şayanı itimat olduğundan refaketime verilmesi için umum kumandanlıktan izin alınması.	Sıfat	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	5/160
21.	Şimdiye kadar hiçbir zabit ve kumandan böyle selahiyetler istemeye lüzum görmemişti.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	28/160
22.	Siz buçuk makul ve yerinde isteklerinizle meselenin yarısını halletmiş sayılırsınız.	Sıfat	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır.	29/160
23.	Abaza ve Çerkeslerin çok gür, korkunç bir haykırışları vardır.	Ad	Belirtili ad tamlamasının tamlayan unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	4/174
24.	Güney kısmı tamamen açık ve yalçın bir uçurumdu.	Sıfat	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklem içinde yer alır.	29/174
25.	Minare gibi dik ve düz bir yarık.	Sıfat	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklem içinde yer alır.	4/177
26.	Durumu derhal Yüzbaşı Şükrü Beye ve Hacıduk Kamile bildirdim.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar.	31/177

Tablo 3.215.te yer alan bağlama grubunun söz diziminde; 19 kez ad, 6 kez sıfat 1 kez de zarf görevinde kullanıldığı görülmüştür. Tabloda yer alan kelime grubunun,çeşitli kelime gruplarının içinde yer alan ad unsurlarını, sıralama işleviyle bağlama görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun kimi zaman sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını da bağladığı saptanmıştır. Grubun cümlede daha çok özne ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.8.2.1.1.2.İle bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.1.1.2.1. İle bağlacının işlevi

1.Sıralama İşlevi

2.Bu bağlama grubu eserin cümlelerinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 315.İle bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efeyle Hasan Çavuş önde zaptiyeler arkada köyün içinden yel gibi geçtiler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	32/11
2.	Memedle Hacı kaldılar.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	30/16
3.	Onları kaçırınca Memedle Hacı nın üstüne çullandılar.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/16
4.	Bütün kaçakçılığında silahı ile birlikte kavahı da yanımdaydı.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	16/34
5.	Bazıları da derler ki bu Posluoğluyla Çakırcalı bir yürüyüşte, yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları yirmi Arnavutla üç Çerkesi, şivelerine, adlarına bakarak öldürmüşler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	16/54
6.	Bazıları da derler ki bu Posluoğluyla Çakırcalı ,bir yürüyüşte, yolda karşılarına çıkan, köylerde buldukları yirmi Arnavutla üç Çerkesi , şivelerine, adlarına bakarak öldürmüşler.	Ad	Sıfat tamlamalarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	16/54

Tablo 3. 316.İle bağlacı ile kurulan bağlama grubu. (Devam)

7.	Kamil Paşanın oğlu Sait Paşayla Çakırcalının ilgisi olduğu, Çakırcalıdan para aldığı söyleniyordu.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Sözde özne içinde yer alır.	15/56
8.	Çakırcalıyla Sait Paşa ne yoldan tanışmışlar, birlik kurmuşlar, bu da ileri sürülüyordu.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	16/56
9	Bazılarınca Vitollerle Çakırcalı münasebeti bu yüzden başlamıştı.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	22/56
10.	Kara Ali ile iki arkadaşının ellerini ayaklarını iyice bağlayıp taş bir odaya kilitlediler, nöbetçi diye de kapıya altı candarma diktiler .	Ad	Belirtili ad Tamlamasının tamlayan unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	6/116
11.	Sakaryayla Akçakoca arasını tuttuk.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtili nesne içinde yer alır.	28/151
12.	Bunun içinöteki grupların kumandanlarıolan Hacıduk Kamille Şükrü Beye birer tezkere yazdım.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	35/175
13.	Bunu gören Hacıduk Kamille Osman bana gelerek...(söylediler)	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneleri bağlar. (Eksiltili c.)	1/180

Tablo 3.216.da yer alan bağlama grubunun, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı gözlemlenmiştir. Grubunun görevinin, sıralama işleviyle ad unsurlarını bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede daha çok özne görevinde olduğu saptanmıştır.

3.4.8.2.2. Ad + bağlaç+ ad + bağlaç düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.2.1.Ad+sıralama bağlacı+ad+sıralama bağlacı düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.2.1.1. “olsun...olsun”Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.2.1.1.1.”olsun...olsun”Bağlacının işlevi

1.Bağladığı ögeler arasında birleştirici ve benimseyici bir işlev yapar.

Tablo 3. 317.“olsun...olsun” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ve eşkıyalar, Rum olsun, Türk olsun , ha bire zenginleri dağa kaldırıp para sızdırıyorlar.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Cümle dışı öge ara söz	8/73

Tablo 3.217.de yer alan bağlama grubu söz diziminde ad görevinde kullanılmıştır. Grubun görevinin, sıralama işleviyle ad unsurlarını bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun ara söz olduğu için, cümlede cümle dışı öge olarak yer aldığı gözlemlenmiştir.

3.4.8.2.2.1.2. “de...de”Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.2.1.2.1. “de...de”Bağlacının işlevi

1. Sıralama işlevi yapar.

Tablo 3. 318.“de...de” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hiç üzülmeysin, yerin altına da soksalar, darağacının dibine de götürseler, Efe bizi darağacından alır gene kurtarır.	Ad	Belirtili ad tamlamalarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar. (zff. grubu)	22/117

Tablo 3.218.de yer alan bağlama grubunun, söz diziminde ad görevinde kullanıldığı saptanmıştır. Grubun görevinin, sıralama işleviyle belirtili ad

tamlamalarını bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.3. Bağlaç+ad+bağlaç +ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.3.1.Sıralama bağlacı+ad+sıralama bağlacı+ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.3.1.1. “ne... ne”Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.1.1.1. “ne... ne”Bağlacının işlevi

1. ne...ne bağlacı görevdeş veya zıt anlamlı kelimelerin başına gelir. Genellikle sıralama işleviyle kullanılır.

2.Bu bağlama grubu eserin cümlelerinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 319.“ne... ne” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bunsuz neeşkıya olabilirsin, nekaçakçı , nede yiğit.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar.	21/18
2.	Hacı, dedi, bak çocuğun ne üstünde üst , ne başında baş var.	Ad	Kısaltma gruplarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar. (İç cümle)	27/36
3.	İlde de ne yiğit , ne mert adamlar var!	Ad	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	10/52
4.	Çete Çine kazasının Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarma , ne tahsildar , hiç kimse gelemeyecek.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	23/58
5.	Ne karşıcı , ne ses seda var.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	21/59

Tablo 3. 320.“ne... ne” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu. (Devam)

6.	Ayasurat köyüne ne candarma, ne tahsildar, ne memur , hükümetle ilişkisi olan hiç kimse giremeyecek.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özne içinde yer alır.	18/77
7.	Müfrezeler baktılar ki negelen var ne giden .	Sıfat	Sıfat fiil unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar. (2.cümle)	21/114
8.	Osman Bey neevet, ne de hayır dedi.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar.	36/138

Tablo 3.219.da yer alan bağlama grubunun söz diziminde genellikle ad görevinde kullanıldığı görülmüştür. Grubun görevinin; içinde bulunduğu kelime gruplarının ad veya sıfat unsurlarını sıralama işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubuncümlede daha çok nesne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.8.2.3.1.2.“hem ... hem”Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.1.2.1. “hem ... hem”Bağlacının işlevi

1.Görevdeş ve zıt anlamlı kelimelerle birlikte olma ve karşıt olma gibi işlevlerle birbirine bağlar.Ancak genellikle sıralama bağlacı olarak kullanılır.

Tablo 3. 321. “hem ... hem” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kızanları önden gönderip, kendileri ardından gitmeleri, Çakırcalıya hem itimat ettiklerini, hem de meydan okuduklarını gösteriyordu.	Ad	Birleşik fiilleri bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtili nesneyi bağlar.	16/53

Tablo 3.220.de yer alan bağlama grubunun eserde 1 adet olduğu gözlemlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde,ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin, sıralama işleviyle birleşik fiilleri bağlama olduğu tespit edilirken, cümlede nesne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.3.1.3.“bir ... bir”Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.1.3.1. “bir ... bir”Bağlacının işlevi

1. Sıralama işlevi yapar.

Tablo 3. 322.bir ... bir bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu da Anadolu'daki eşkıyalık, Ege'deki efelik tarihi üstüne çok ilgi çekici bir inceleme, bir aydınlatma olabilir.	Ad	Ad fiilleri bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	9/57
2.	Buna karşılık Yenipazar'da bir telaş bir kıyamet... (var)	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar. (Eksiltili c.)	22/59

Tablo 3.221.de yer alan bağlama grubu söz diziminde ad görevinde kullanılmıştır. Grubun görevinin, sıralama işleviyle ad fiilleri bağlama ve ad unsurlarını bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede nesne ve özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.3.1.4. “biri ... biri de” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.1.4.1. “biri ... biri de” Bağlacının işlevi

1.Sıralama işlevi yapar.

Tablo 3. 323.“biri ... biri de” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Biri Hatçe , biri de Hacı Eşkaya.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yüklemi bağlar.	7/13

Tablo 3.222.de yer alan bağlama grubunun eserde 1 adet olduğu görülmüştür.Söz diziminde,ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin sıralama işleviyle adları bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede yüklem görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.3.2.Karşılaştırma bağlacı +ad+ karşılaştırma bağlacı +ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.3.2.1.“ ya ...ya” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.2.1.1. “ya ...ya” Bağlacının işlevi

1.Aynı görevden kelimeleri karşılaştırma, denkleştirme, oranlama ve seçme işleviyle bir araya getirir fakat genellikle sıralama işleviyle kullanılır .

Tablo 3. 324.“ya ...ya” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yacanını, ya parayı...(ver)	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Karşılaştırm a işlevi)	Belirtili nesneyi bağlar. (Eksiltili c.)	10/40
2.	Allah yaona verir, yabana.	Ad	Ad unsurlarını bağlama- (zamir) (Karşılaştırm a işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar.	5/99
3.	Allah ya ona, ya ona verecek.	Ad	Ad unsurlarını bağlama- (zamir) (Karşılaştırm a işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar.	9/111

Tablo 3.223.te yer alan bağlama grubunun eserde az sayıda olduğu görülmüştür.Söz diziminde ad görevinde kullanılmıştır. Grubun görevinin, ad unsurlarını karşılaştırma işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede daha çok yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.8.2.3.2.2. “ya ... ya da” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.2.2.1. “ya ... ya da” Bağlacının işlevi

1.Aynı görevden kelimeleri karşılaştırma, denkleştirme, oranlama ve seçme işleviyle bir araya getirir fakat genellikle sıralama işleviyle kullanılır.

Tablo 3. 325.“ya ... ya da” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı ya bizim bildiğimiz gibi bir eşkıya ya da İngiliz İmparatorluğunun yardımını gören bir alettir.	Ad	Sıfat tamlamalarını bağlama (Karşılaştırma işlevi)	Yüklemi bağlar.	7/57
2.	Çakırcalıyı kuşatıp müsademeye başlıyor, imha ediyor, ölümlere varıp bakıyor ki ya bir kaçakçı ya da başka bir çete..	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Karşılaştırma işlevi)	Yüklemi bağlar. (4.cümle)	16/94

Tablo 3.224.te yer alan bağlama grubunun eserde 2 tane olduğu görülmüştür. Söz diziminde ad görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Tabloda yer alan kelime grubunun görevinin, sıfat tamlamalarını ve ad unsurlarını karşılaştırma işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.8.2.3.3. Nöbetleşme bağlacı +ad+ nöbetleşme bağlacı +ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.3.3.1. “bir...bir” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.3.1.1. “bir...bir” Bağlacının işlevi

1. Cümledeki iki öge arasında çeşitli yönlerden seçenekli bir bağlama işlevi yüklenmiştir.

2. Bu bağlama grubu eserin cümlelerinde daha çok yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 326.“bir...bir” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ali bir kapıya, bir dört bir yanına baktı.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Nöbetleşme işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar.	17/117

Tablo 3. 327. “bir...bir” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu. (Devam)

2.	Bir kalabalığa, bir yağlı kendire baktı, gülümsedi.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Nöbetleşme işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar. (1.cümle)	31/131
3.	Her gün,gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana bir bu yana dolaşiyor, bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyıcığımda oturup kalıyordu.	Zarf	Sıfat tamlamalarını bağlama (Nöbetleşme işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar. (2.cümle)	7/79

Tablo 3.225.te yer alan bağlama grubunun eserde az sayıda olduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad ve zarf görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin sıfat tamlamalarını ve ad unsurlarını nöbetleşme işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.3.3.2. “biri...öbürü” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.3.2.1. “biri...öbürü”Bağlacının işlevi

1. Cümledeki iki öge arasında çeşitli yönlerden seçenekli bir bağlama işlevi yüklenmiştir.

Tablo 3. 328.biri...öbürü Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Biri ileri gidiyor, öbürü onu koruyordu.	Ad	Nöbetleşme İşlevi	Özneyi bağlar.	37/16

Tablo 3.226.da yer alan bağlama grubunun eserde 1 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin ad unsurlarını nöbetleşme işleviyle bağlama olduğu tespit edilirken cümlede özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.3.3.3.“bir yandan...bir yandan” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.3.3.3.1. “bir yandan...bir yandan” Bağlacının işlevi

1. Cümledeki iki öge arasında çeşitli yönlerden seçenekli bir bağlama işlevi yüklenmiştir.

Tablo 3. 329. “ bir yandan...bir yandan” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Eşrafın yaşamasını gelişmesini sağlayan bir yandan hükümetse bir yandan da eşkiyaydı.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Nöbetleşme işlevi)	Yüklemi bağlar.	30/32

Tablo 3.227.de yer alan bağlama grubunun eserde 1 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir.Grubun görevinin, ad unsurlarını nöbetleşme işleviyle bağlama olduğu tespit edilirken, grubun cümlede yüklem görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.4.Bağlaç+ad+bağlaç+ad+bağlaç+ad Düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.4.1. Sıralama bağlacı+ ad+ sıralama bağlacı+ ad+ sıralama bağlacı + ad unsuru Düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.4.1.1. “ne +ad+ne+ad +ne de +ad”Düzeninde kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.4.1.1.1. “ne+ad+ne+ad+ne de+ad” Düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri

1. Hiçbiri anlamında olumsuzluk işlevi yapar.

Tablo 3. 330.“ne +ad+ne+ad +ne de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bunsuz ne eşkıya olabilirsin ne kaçakçı, ne de yiğit.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar.	21/18
2.	Ayasurat köyüne ne candarma ne tahsildar ne memur hükümetle ilişkisi olan hiç kimse giremeyecek.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	18/77

Tablo 3.228.de yer alan bağlama grubunun eserde 2 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin, ad unsurlarını sıralama işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede nesne, özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.4.1.2. “bir yanda....bir yanda” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.4.1.2.1. “bir yanda....bir yanda” Bağlacı ile kurulan bağlama grubunun işlevi

1. Cümledeki iki öge arasında, çeşitli yönlerden seçenekli bir bağlama işlevi yüklenmiştir.

Tablo 3. 331.“bir yanda...bir yanda” Bağlacı ile kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bir yandakorkunç şartlarının kabulü bir yanda Fatma bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir zaman dağa çıkmak zorunda kalmayacağı...(var)	Ad	Fiilimsileri bağlar (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar. (Eksiltili c.)	10/78
2.	Bir yanda iki çapaçul eşkıya bir yanda da bir hükümet teşkilatı.	Ad	Sıfat tamlamaları nıbağlar (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	2/153

Tablo 3.229.da yer alan bağlama grubunun eserde 2 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun

görevinin fiilimsi gruplarını ve sıfat tamlamalarını sıralama işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.4.1.3. “birisine+ad+birisine+ad+birisine de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.4.1.3.1. “birisine+ad+birisine+ad+birisine de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri

Tablo 3. 332.“birisine+ad+birisine+ad+birisine de +ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	BirisineŞükrü Bey birisine ben birisine de kardeşim Osman kumanda edecekti.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Özneyi bağlar.	35/172

Tablo 3.230.da yer alan bağlama grubunun eserde 1 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin, ad unsurlarını sıralama işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Cümlede özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.4.2.Karşılaştırma bağlacı+ ad+ karşılaştırma bağlacı+ ad+ karşılaştırma bağlacı + ad unsuru

3.4.8.2.4.2.1. “ya +ad+ya +ad+ ya da+ ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.4.2.1.1. “ya +ad+ya +ad+ ya da+ ad” Düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri

Tablo 3. 333.“ya +ad+ya +ad+ ya da+ ad” Düzeninde kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Anadoludaki bütün eşkıyalar yahalkın, ya eşrafın, ya da hükümet adamlarının yüzde yüz adamı olmayabilirler.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar.	11/57

Tablo 3.231.de yer alan bağlama grubunun eserde 1 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubu söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun görevinin ad unsurlarını sıralama işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede nesne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.5. Ad+ad+bağlaç +ad düzeninde kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.5.1. Ad+ad+ ve +ad düzeninde kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.5.1.1. Ad+ad+ ve +ad düzeninde kurulan bağlama grubunun işlevleri

1.Sıralama işlevi

Tablo 3. 334. Ad+ad+ ve +ad düzeninde kurulan bağlama grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Müfrezeyi Hacıduk Kamil, Mehmet Bey ve Osmana teslim ettim.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Sıralama işlevi)	Yer tamlayıcısını bağlar.	10/159

Tablo 3.232.de yer alan bağlama grubunun eserde 1 tane olduğu görülmüştür. Kelime grubu söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Tabloda yer alan kelime grubunun görevinin ad unsurlarını sıralama işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.6.Diğer bağlaçlarla kurulan bağlama grupları

3.4.8.2.6.1. Değil bağlacı ile kurulan bağlama grubu

3.4.8.2.6.1.1. Değil bağlacının işlevi

1. Ögeleri olumsuzluk işleviyle bağlar.

Tablo 3. 335. Değil bağlacı ile kurulan bağlama grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bu köpoğlusunu efe değil tüccar.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Olumsuzluk işlevi)	Yüklemi bağlar.	5/37
2.	Bak Kel, rüşvet değil de senin açığözlülüğün için sana yüz altın veriyorum.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Olumsuzluk İşlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır.	31/74
3.	Senin gibi bir efeye iki değil, dörtkadın bile az.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Olumsuzluk işlevi)	Özne içinde yer alır.	28/80
4.	Saniyen, 15 seneden beri hükümet kuvvetlerine meydan okuyan Çakırcalı gibi kuvvetli bir eşkıyanın tenkili için, tabur dahilinden intihap edeceğim candarmalarla değil, halk arasından seçeceğim şahıslarla gitmek taraftarıyım.	Ad	Sıfat tamlamalarını bağlama (Olumsuzluk işlevi)	Zarf tümlecini bağlar. (af. grubu)	4/156
5.	Göğsünün derisi de yüzülmüştü, ama kıyafeti Çakırcalının kıyafeti değil, bizim bildiğimiz zeybek kıyafeti ydi.	Ad	Ad unsurlarını bağlama (Olumsuzluk işlevi)	Yüklemi bağlar.	27/178

Tablo 3.233.de yer alan bağlama grubusöz diziminde ad olarak kullanılmıştır. Tabloda yer alan kelime grubunun görevinin sıfat tamlamalarını ve ad unsurlarını

olumsuzluk işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede yüklem ve zarf tümlecii görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.8.2.7.Bağlaç almamış bağlama grubu

3.4.8.2.7.1. Bağlaç almamış bağlama grubunun işlevi

1. Tahmin işlevi vardır.

2. Olasılık işlevi vardır

Tablo 3. 336. Bağlaç almamış bağlama grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çocuklar Çavuşa bir iki şey hazırlayın.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (sayı sıfatı belirsizlik işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar.	25/11
2.	Memed İptidai mektebini bitirmiş, bir iki yıl da Ödemişdeki medresede okuduktan sonra okumayı bırakıvermişti.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Zarf tümlecini bağlar. (zff. grubu)	31/12
3.	Varsa da bir iki kolcu .	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özneyi bağlar.	22/15
4.	Duluklarında bir ikibeyaz kıl vardı.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özneyi bağlar.	21/17
5.	Sana bir iki öğüdüm var, iyi dinle.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özneyi bağlar.	5/32

Tablo 3. 337.Bağlaç almamış bağlama grubu (Devam)

6.	Ağan sana bir iki öğüt verecek diye...(söyleyecektim)	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksilteli c.)	8/40
7.	Sen dağıt, dön gel, bir iki baskın yapar, çoğaltırız parayı.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Belirtisiz nesneyi bağlar. (3.cümle)	36/57
8.	Bir iki köpek sine sine, yeri koklayarak sokağın bir ucundan bir ucuna gidip geliyordu.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özneyi bağlar.	5/60
9.	Önde Efe, arkasında çeteleri, bir iki sokağa girip çıktılar.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	17/60
10.	Çakırçalıya bir iki eşkıya kafa tutuyordu.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özneyi bağlar.	35/97
11.	Bunların içinde Çakırçalının adamlarından bir ikikişi vardı.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özne içinde yer alır.	17/115
12.	Daha şafağa üç dört saat vardı.	Zarf	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Özneyi bağlar.	12/116

Tablo 3. 338.Bağlaç almamış bağlama grubu (Devam)

13.	Bir iki adım attı, sonra durdu.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır. (1.cümle)	18/117
14.	Bir iki adım daha attıktan sonra durdu.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	29/135
15.	Bir ikideğil eşkıya çetesi , on beş, belki yirmi var.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Belirsizlik işlevi)	Özne içinde yer alır.	20/152
16.	Benim beş on kişilik candarmamdan mı korkacak?	Ad	Sıfat tamlamasının bağlama (Belirsizlik işlevi)	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	10/154
17.	Şurda bir fabrika yakıyor, burda işkencelerle otuz kırkkışı yi birden öldürüyordu.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Belirsizlik işlevi)	Belirtili nesnelere bağlar.	22/155
18.	Bir iki tereddüt geçirdi.	Ad	Sıfat tamlamasının ad unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Belirtisiz nesne içinde yer alır.	22/171
19.	Bir ara beş on dakika öyle bir ateş açıyorlar ki dayanılmaz.	Zarf	Sıfat tamlamasının sıfat unsurlarını bağlama (Sayı sıfatı) (belirsizlik işlevi)	Zarf tümlecini bağlar. (1.cümle)	7/178

Tablo 3.234.de yer alan bağlama grubusöz diziminde ad, 2 kez de zarf olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Tabloda yer alan kelime grubunun görevinin, sıfat tamlamalarının sıfat veya ad unsurlarını unsurlarını belirsizlik işleviyle bağlama olduğu tespit edilmiştir. Grubun cümlede daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

Eserde toplamda 94 adet bağlama grubu kullanılmıştır. Bağlama grubu söz diziminde 67 kez ad, 26 kez sıfat, 1 kez zarf görevinde kullanılmıştır. Sözü edilen kelime grubu çalışmada 62 kez sıralama, 18 kez belirsizlik ,5 kez olumsuzluk, 5 kez karşılaştırma, 4 kez de nöbetleşme anlamında kullanılmıştır. Bağlama grubu cümlede 38 kez özne, 20 kez nesne, 14 kez yer tamlayıcısı, 12 kez yüklem, 10 kez de zarf tümleci görevinde kullanılmıştır.

3.4.9. Unvan grubu

3.4.9.1. Unvan grubunun kuruluşu ve unvan grubunun sınıflandırılması

Kişilerin mesleklerinde buldukları konum adı ya da akrabalık adlarından sonra gelen bir şahıs adıyla kurulan öbeğe unvan grubu denir. Unvan grubu hakkında çeşitli görüşler mevcuttur. Torun, (2006) unvan grubu hakkında şu tanımda bulunmuştur:

Gerek Türkiye Türkçesi gerekse tarihi ve Çağdaş Türk Lehçeleriyle ilgili erişebildiğimiz kaynaklarda unvan grubu olarak değerlendirilen örneklerde, unvan yerine kullanılan kelimelerin akrabalık, meslek, askeri rütbe ve cinsiyet bildiren, lakap bildiren, devlet yönetimi ve yöneticilikle ilgili kelimelerden ve akademik unvanlardan oluşabildiği görülmektedir. Bunlardan akrabalık bildiren kelimelerin çoğunlukla kişiadından sonra geldiği görülmektedir. Bey, beyefendi, hanım, hanımefendi, hatun gibi cinsiyet bildiren kelimelerin kişi adından hep sonra gelir. (ss. 12)

"Bir şahıs ismiyle bir unvan veya akrabalık isminden kurulan kelime grubudur. Şahıs ismi+unvan veya akrabalık ismi=unvan grubu şeklinde kurulur." (Karahana, 2014:68).

Unvan grubunda Türkçe’de unvan bildiren kelimelerin kişi adından önce veya sonra gelebildiği görülmektedir. Bu durumda *unvan + kişi adı* veya *kişi adı + unvan* dizilişleri mevcuttur. Ancak kimi unvan grupları kişi adının önüne geçse bile bu durumun yabancı dillerle ilgili kelime alverişi sırasında meydana gelmiş bir durum olduğu bilinmektedir. Bu durum söz dizimsel açıdan artık Türkçe’nin bünyesine yerleşmiş yabancılığı da büyük ölçüde unutulmuştur. Bu dizilişteki yapılar bazı araştırmacılar tarafında birleşik ad grubu adı verilerek ayrı bir başlık altında

incelenmiştir. Eserdeki unvan gruplarının mesleğin ve unvanın adına göre sınıflandırılmasının doğru olacağı düşünülmektedir.

3.4.9.2. Unvan grubu işlevleri

1. Sıfat tamlaması oluşturma işlevi: İzmirde Hükümet Konağında **Yörük Osman Efe**, Bergamada Hükümet Konağında kızanlarıyla birlikte **Bakırlı Efe**, Aydında Parmaksız Arap...(geldi) (Y.Kemal,ÇE,12).

2. Unvanbelirtmeişlevi:**Ahmed Efeninkara** haberi ikinci günükuşlukta köyde duyuldu (Y.Kemal,ÇE,12).

3.Meslek belirtme işlevi:**Hasan Çavuş** oldum olalı böylesi başıma gelmediydi (Y.Kemal,ÇE,11).

4.Unvan grubu bu eserdeki cümlelerde daha özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.9.2.1.Efeunvanıyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 339. Efe unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İzmirde Hükümet Konağında Yörük Osman Efe , Bergamada Hükümet Konağında kızanlarıyla birlikte Bakırlı Efe , Aydında Parmaksız Arap...(geldi)	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	8/12
2.	İzmirde Hükümet Konağında Yörük Osman Efe, Bergamada Hükümet Konağında kızanlarıyla birlikte Bakırlı Efe , Aydında Parmaksız Arap...(geldi)	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	8/12
3.	Ahmed Efeninkara haberi ikinci günükuşlukta köyde duyuldu.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Sözde özne içerisinde yer alır.	17/12
4.	Ahmet Efe Hasan Çavuşun kurşunu ile gittikten sonra Memedi kanatlarının altına almış, ona babasızlığını unutturmuştu.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne (zff. grubu)	3/13
5.	Hacı günlerce bitip tükenmeyen bir türkü tutturur türküsünde hep Ahmed Efeyi , onun derdini söyler dururdu.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Belirtili nesne (2.cümle)	9/13
6.	Çakırcalı,Ahmed Efe ...(geldi)	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne (Eksiltili c.)	12/13
7.	Yanık Halil İbrahim, Kamalı Efe , daha bir sürütefe...(geldi)	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	1/73
8.	Kara Ali Efe , Çakırcalının emriyle bu sıralar kızanlarıyla yüze inmişti.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	1/115
9.	Bir gün, Kara Ali Efe kızanlarıyla bir köyden bir köye giderken candarmaları pususuna düşti.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	5/115
10.	Kara Ali Efeyi iki gün sonra asacaklar.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Belirtili nesne	32/133

Tablo 3.235.te yer alan kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı görülmüştür. Grubun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunduğu saptanırken, daha çok özne görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.9.2.2. Çavuşunvaniyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 340.Çavuş unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hasan Çavuş , oldum olalı böylesi başıma gelmediydi.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Cümle dışı öge	1/11
2.	Ahmet Efe, Hasan Çavuş'un kurşunu ile gittikten sonra Memed'i kanatlarının altına almış, ona babasızlığını unutturmuştu.	Ad/Edat grubunun ad unsuru	Meslek belirtme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (zff. grubu)	3/13
3.	Haşan Çavuş , babanı öldüren Hasan Çavuş anana da böyle böyleletti de.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne	36/20
4.	Memedin eşkiya çıktığınıduyan Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne (1.cümle)	20/33
5.	Şimdi istesek Haşan Çavuşu keklik gibiavlarız.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Belirtili nesne	17/37
6.	DüzceninMehdibey köyünden Osman Çavuş .	Ad	Meslek belirtme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	18/178
7.	Hendek kazasının Karaçökek köyünden Mehmet Çavuş .	Ad	Meslek belirtme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	19/178

Tablo 3.236.da yer alan kelime grubu söz diziminde ad olarak kullanılmıştır. Bir örnekte de edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu görülmüştür. Grubun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunduğu belirlenirken, daha çok özne ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.9.2.3. Beyunvanıyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 341. Bey unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kamil Ağaya, Halil Bey e, Tevfik Bey'e haberler salalım tedarikimizi görsünler.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	7/31
2.	Kamil Ağaya, Halil Bey'e, Tevfik Bey e haberler salalım tedarikimizi görsünler.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	7/31
3.	Derken Kamil Ağadan Tevfik Halil Beyden Beyden paralar geldi.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	22/32
4.	Binbaşı Rüstem Bey yanında askerleriyle köye geldi.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	11/111
5.	Otuzaskeriyle Rüstem Bey doludizgin köye doğru geliyor.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	26/111
6.	Peki, o yanlarda bir Osman Bey var.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	27/138
7.	Ayrıca eski arkadaşım Bolu mebusu Habip Bey e debir mektup yazıp, durumu bildirdim.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	9/156
8.	Bunun üstüne Rasim Paşa yanına Habip Beyi de alarak, Dahiliye Nazırı Halil Bey e gidiyor.	Ad	Unvan meslek belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	17/156
9.	Düzce Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Rüşti Bey e... (gidiyor)	Ad	Unvan meslek belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı (Eksiltili c.)	1/157
10.	Kuzluklu Mehmet Bey de bizim aramıza karıştı.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	17/158
11.	Bu Habip Bey Abdülhamidin halinipadişaha bildiren kimsedir.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	17/159
12.	Rüşti Bey , sizden çok bahsedildi.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	22/160
13.	Bu duruma göre, çetenin kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey , kuzeydoğu kısmına Hacıduk Kamil, güneydoğusuna da Osmanla ben düşüyorduk.	Ad	Unvan meslek belirtme işlevi	Özne (1.cümle)	26/174
14.	Durumu derhal Yüzbaşı Şükrü Bey e ve Hacıduk Kamile bildirdim.	Ad	Unvan meslek belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	31/177

Tablo 3.237.de yer alan kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunduğu vedaha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.9.2.4. Paşanın unvanıyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 342. Paşa unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kamil Paşanın oğlu Sait Paşayla Çakırcalının ilgisi olduğu, Çakırcalıdan para aldığı söyleniyordu.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne içerisinde yer alır. (sff. grubu)	16/56
2.	Kamil Paşanınoğlu Sait Paşa yla Çakırcalının ilgisi olduğu, Çakırcalıdan para aldığı söyleniyordu.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne içerisinde yer alır. (sff. grubu)	16/56
3.	Orada Haşan Paşa afnâmeyi okudu.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne	35/58
4.	Öteden atının üstünde dimdik Sait Paşa geldi.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne	30/71
5.	Eğer bu Sait Paşa mert, yiğit bir adamsa bundan sonra benim takibimde gezmez.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne (zff. grubu)	7/72
6.	Mektubu alan Sait Paşa kızıyor, köpürüyor, ama düşünüyor da.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Özne (1.cümle)	20/72
7.	Kara Sait Paşanın ordusunu gözümde büyüttüm.	Ad	Meslek belirtme işlevi	Belirtili nesnenin içerisinde yer alır.	19/100
8.	Hareket Ordusu KumandanıMahmut Şevket Paşa , Akçakocaya Taşoz muhribini yolladı.	Ad	Unvan-meslek belirtme işlevi	Özne	10/152
9.	Beni de Sait Paşa gibi alemin yüzüne bakamaz hale getirmek için de yapabilir bunu.	Ad/Edat grubunun ad unsurudur	Meslek belirtme işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (af. grubu)	37/178
10.	Vali Nazım Paşaya dedim ki:	Ad	Unvan-meslek belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	30/179
11.	Çakırcalı işini bitirmiş, dönmeye hazırlanırken, Vali Nazım Paşadan aşağıdaki teşekkürnameyi aldık.	Ad	Unvan meslek belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	33/180

Tablo 3.238.te yer alan kelime grubu söz diziminde ad olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Bir örnekte de edat grubunun ad unsurunu oluşturduğu

görülmüştür.Grubun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunduğu vedaha çok özne görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.9.2.5. Ağa unvanıyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 343.Ağa unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Derken Kamil Ağadan Tevfik Halil Beyden paralar geldi.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	22/32
2.	Hacı Eşkiya Ağa , var söyle Efeye, dedi, fırsat bu fırsattır.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (İç cümle)	24/36
3.	Mustafa Ağa var.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	28/37
4.	Sen Çobanla Veli Ağaya bir haber yolla.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	36/37
5.	Sen git Veli Ağaya .	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	4/38
6.	Kapının hemen açılması, kimsin diye sual etmemeleri, Mustafa Ağanın kimseden korkmadığını gösteriyordu.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Belirtili nesnenin içerisinde yer alır.	21/39
7.	Ben Kayaköyden Memed Ağanın kızı Fatmayla evlenmek istiyorum.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (af. grubu)	22/74
8.	Bir Arabaki Ağa vardır.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	8/75
9.	Arabaki Ağa , devlet senden son bir hizmet daha istiyor, Çakırcalıyı istiyor.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne (1.cümle)	11/75
10.	Bana Haşanı, Süleymanı, bir de Murat Ağayı yollasınlar.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır.	2/171
11.	Ahmet Ağa yeni gelenlerden, yaşlı adam Murat Ağaya sordu.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	5/171
12.	Ahmet Ağa yeni gelenlerden, yaşlı adam Murat Ağaya sordu.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Yer tamlayıcısı	5/171
13.	Ahmet Ağanın oğlu Hasan...(geldi)	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	9/171
14.	Murat Ağa bize döndü.	Ad	Unvan belirtme işlevi	Özne	11/171

Tablo 3.239.da yer alan kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunduğu vedaha çok özne, yer tamlayıcısı ve nesne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.9.2.6. Efendiunvanıyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 344. Efendi unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Memedin eşkiya çıktığınıduyan Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Ad	Unvan-meslek belirtir	Belirtisiz nesne (sff. grubu)	22/32
2.	Müfrezenin kumandanı Mustafa Efendi adında bir mülazımdı.	Ad	Unvan belirtir	Yüklem içinde yer alır.	24/36
3.	Hacı, Mustafa Efendinin hakkı var.	Ad	Unvan belirtir	Özne içinde yer alır.	28/37
4.	Doğrusun Hayim Efendi , dedi.	Ad	Unvan belirtir	Özne (İç cümle)	36/37

Tablo 3.40.da yer alan kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı tepsi edilmiştir. Kelime grubunun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunduğu ve, daha çok öznegörevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.9.2.7. Hanım unvanıyla kurulan unvan grubu

Tablo 3. 345. Hanım unvanıyla kurulan unvan grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ben bunu İraz Hanıma söyleyemem.	Ad	Unvan belirtir	Yer tamlayıcısı	25/74
2.	Bu işi yapar, İraz Hanımın gönlünü alırsam ne var bana Efe?	Ad	Unvan belirtir	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	27/74

Tablo 3.241.de yer alan kelime grubunun eserde 2 adet olduğu belirlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde ad olarak kullanıldığı tespit edilmiştirGrubun cümlede unvan belirtme işleviyle bulunurken, yer tamlayıcısı ve nesne görevinde kullanıldığı görülmüştür.

Çalışmanın içerisinde unvan grubu 62 kez kullanılmıştır. Unvan grubu söz diziminde 62 kez ad görevinde kullanılmıştır. Sözü edilen kelime grubu 40 kez unvan belirtme işlevinde, 8 kez unvan-meslek belirtme işlevinde işlevinde 14 kezde meslek belirtme işlevinde kullanılmıştır. Aynı söz grubu 33 kez özne, 10 kez nesne, 9 kez yer tamlayıcısı, 7 kez yüklem, 3 kez de zarf tümleci içerisinde kullanılmıştır.

3.4.10. Birleşik ad grubu

3.4.10.1. Birleşik ad grubunun kuruluşu ve birleşik ad grubunun sınıflandırılması

Birleşik ad grubu hakkında iki adın yan yana gelmesiyle veya bir unvan adının kişi adının önüne gelmesiyle oluşan kelime grubudur denilebilir.

Birleşik ad grubu için Günay Karaağaç (2011: 167) şöyle bir tanımda bulunmuştur:“Bir kimseye özel ad olmak üzere iki veya daha fazla ismin bir araya gelerek oluşturduğu söz öbeğine birleşik ad öbeği denir. Tamamen eksiz bir şekilde birleşen ve iki veya daha fazla adden oluşan bütün şahıs adları birleşik söz öbeği oluşturur. (özel ad+özel ad+özel ad) şekline kurulur.”

Birleşik ad grubu adların önlerine gelen niteleyici unsurlardan dolayı sıfat tamlaması şeklindeki birleşik ad grubu ve iki ismin yan yana gelmesiyle oluşmuş birleşik ad grubu olarak iki kısımda incelenmesi doğru olacaktır.

3.4.10.2. Birleşik ad grubu işlevleri

1. Unvan sıfatının adın önüne gelmesi sonucu sıfat tamlaması yapar: *Deli Osman*şaşırdı (Y.Kemal,ÇE, 15).

2. İki ismin yan yana gelmesiyle bir özel ad oluşturur:*Hacı Eşkiya* bizi sana gönderdi (Y.Kemal,ÇE, 15).

3.Birleşik ad grubu bu eserde cümle içinde daha çok özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.10.2.1. Sıfat tamlaması şeklinde birleşik ad grubu

Tablo 3. 346.Sıfat tamlaması şeklinde birleşik ad grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İzmirde Hükümet Konağında Yörük Osman Efe, Bergamada Hükümet Konağında kızanlarıyla birlikte Bakırlı Efe, Aydında Parmaksız Arap... (vardı)	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	8/12
2.	Hacı Eşkıya bizi sana gönderdi.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	4/15
3.	Kaçakçılardan biri Deli Osmandı .	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yüklem	13/15
4.	Deli Osman şaşırıldı.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	18/15
5.	Deli Osman kızdı.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur	Özne	29/15
6.	Benim adım Hacı Mustafa .	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yüklem	35/15
7.	Hacı Mustafa Memedin yanındaydı.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	4/16
8.	Eee Hacı Emmi bunun sonu ne olacak? diye soruyordu.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Cümle dışı öge (İç cümle)	9/16
9.	Hacı Mustafa emmi böyle nereye?	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Cümle dışı öge	10/17
10.	O Çakırcalı Ahmedin karısıdır.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yüklem içinde yer alır.	25/17
11.	Yörük ağası Veli ,Memedi bir yana çekip:	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur	Özne (zff. grubu)	36/31
12.	Çoban Memed tüfeğini kucasına almış, ağzı aşağı çimenlerin üstüne yatmış akan suya bakıyordu.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne (1.cümle)	8/34
13.	Hacı Mustafa sordu:	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	31/34

Tablo 3. 347.Sıfat tamlaması şeklinde birleşik ad grubu. (Devam)

14.	Oysa Hacı Mustafa Yörük çadırlarına gitmek istiyordu.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne (af. grubu)	28/35
15.	Şimdi elde, hapisten yeni çıkmış Posluoğlu Memed var.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne içinde yer alır.	19/52
16.	Çakırcalı, Hacı Mustafa,Çoban Memed de aynı odaya gittiler soyundular yattılar.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne içinde yer alır. (1. cümle).	10/55
17.	Çoban Memed attan inip karakolun kapısını çaldı.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	11/60
18.	Yanık Halil İbrahim , Kamalı Efe, daha bir sürü efe...(var)	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	1/73
19.	Yanık İbrahim çetesi, öteki çeteler sinerler.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne içinde yer alır.	16/73
20.	Kel Hayime adam gönderdi.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yer tamlayıcısı	34/80
21.	Üç gün içinde Hacı Mustafa köylerden gözü pek delikanlıları seçti.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	8/92
22.	İşte bu türkü öldürüyordu Kara Aliyi .	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Belirtili nesne	22/115
23.	Kara Alinin gözüne uyku girmiyordu.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	8/116
24.	Kara Ali sanki idam mahkumu değil, sarayın itibarlı misafiriydi.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur	Özne	18/131
25.	Bu, Osman Beyin muhafızı Hacı İsmaille sıkılmıştı.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yer tamlayıcısı	20/140
26.	Bütün yollar Kara İsmailin .	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur	Yüklem	15/153
27.	Kara İsmaille kurşun geçmez, onu kimse yakalayamaz.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur	Yer tamlayıcısı	20/153
28.	Anzavur Ahmet , meşhur Anzavur Ahmettir.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne	31/158

Tablo 3. 348.Sıfat tamlaması şeklinde birleşik ad grubu. (Devam)

29.	Müfrezeyi Hacıduk Kamil , Mehmet Bey ve Osmana teslim ettim.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	11/159
30.	Bu duruma göre, çetenin kuzeybatısına Yüzbaşı Şükrü Bey, kuzeydoğu kısmına Hacıduk Kamil , güneydoğusuna da Osmanla ben düşüyorduk.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne (2.cümle)	26/174
31.	Bir ara fedailerden Koca Mehmet vuruluyor.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Özne içinde yer alır.	22/176
32.	Durumu derhal Yüzbaşı Şükrü Beye ve Hacıduk Kamile bildirdim.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	31/177
33.	Düzcenin Nüfrem köyünden Koca Mehmet .	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Yüklem içinde yer alır.	17/178
34.	Bizden Çuğ Mehmedi vurdular.	Sıfat tamlaması (Unvan sıfatı)	Özel ad oluşturur.	Belirtili nesne	24/180

Tablo 3.242.de yer alan kelime grubunun söz diziminde unvan sıfatı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede özel ad olarak bulunduğu ve daha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.10.2.2. İki veya daha fazla addan oluşan birleşik ad grubu

Tablo 3. 349.İki veya daha fazla addan oluşan birleşik ad grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Onlar böyle gidelim mi gitmeyelim mi diye konuşurlarken, öteden yataklardan Mustafa Ali göründü.	Ad	Özel ad oluşturur.	Sözde özne	25/60
2.	Mustafa Ali geldi Efenin karşısında durdu.	Ad	Özel ad oluşturur.	Özne	29/60
3.	Müfrezede Gavur Ali, Anzavur Ahmet, İlyas Pehlivan, Koca Mehmet, Cafer Şamil vardı bunlardan başka da.	Ad	Özel ad oluşturur.	Özne	26/158
4.	Yanıdaki arkadaşı Cafer Şamil , Efeye bağıyor.	Ad/Sıfat tamlamasının ad unsuru.	Özel ad oluşturur.	Özne	22/176

Tablo 3.243.te yer alan kelime grubu söz diziminde ad olarak kullanıldığı görülmüştür.Kelime grubunun cümlede özel ad olarak bulunduğu ve daha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür

Birleşik ad unusuru çalışmada 38 kez görülmüştür. Sözü edilen kelime grubu çalışmada 4 kez ad 34 kez, unvan sıfatı görevinde bulunmuştur. Kelime grubu cümle içinde 28 kez özne, 6 kez yer tamlayıcısı, 2 kez yüklem, 2 kez de nesne görevinde kullanılmıştır .

3.4.11. Ünlem grubu

3.4.11.1. Ünlem grubunun kuruluşu ve ünlem grubunun sınıflandırılması

Ünlem grubu kavramından önce ünlem kavramının tanımı yapılmalıdır. Ünlem; sevinme, üzülme, kızman, korku, şaşkınlık gibi duyguları yansıtan ve bir kimseyi çağırmak için kullanılan sözcüktür. Ünlemler bazı görüşlere göre (Ergin, 2004) edatlar içinde yer alır. Tek başlarına anlamları yoktur. Bu nedenle cümle dışı öge olarak kabul edilirler.

Karaağaç: (2014: 153) “Ünlemler günümüzde söz cümle diye adlandırılan cümle başında kullanılan cümle başı edatları red, kabul, inkâr sözleri ile birlikte ele alınır.” açıklamasını yaparak ünlemleri, cümlenin dışında bir öge olduğunu belirtmiştir.

Ünlemi, anlamlı görevli sözcükler içinde değerlendiren Korkmaz (2014: 962) ünlem kavramını şu şekilde tanımlanmıştır: “Ünlem cümle içinde şekilde beğenme, sevinç, korku, çaresizlik, şaşkınlık, üzüntü, dua, hayret, pişmanlık, kıskançlık, özlem gibi çok çeşitli duygu ve heyecanlarını etkili ve kısa bir biçimde anlatmaya; karşısındakilere seslenmeye çağırmaya, cevap vermeye, göstermeye, sormaya, onları oyalamaya, redde veya tabiattaki sesleri taklit yolu ile kelimeler türetmeye yarayan bir söz türüdür: aa, aboo vb.”

Ünlem grubu ise bir ünlem ve ad unsurunun yanyana gelmesiyle oluşan gruba denir. Ünlem grubunun hangi başlık altında inceleneceği konusunda yazarlar arasında görüş farklılıkları vardır: Nitekim ünlem grupları Delice'de (Delice, 2003:23) *edat öbekleri* içinde ünlem edatı öbeği; Karaağaç'ta (Karaağaç, 2011:153) *kısaltma öbekleri* içinde ünlem öbeği olarak işlenmiştir.

Ünlem grubu sınıflandırılması ünlemin yapısına göre kökenine göre görevine göre yapılabilir. Fakat bu çalışmada ünlem grubu az sayıda bulunduğundan ayrı bir sınıflama yapılmamış ünlem grubu tek başlık halinde işlenmiştir.

Ünlem grubu cümle dışı öge olarak genel kabul görmektedir. Ancak seslenme ünlemleriyle oluşmuş ünlem gruplarının, cümle dışı öge olarak değil seslenme öbeği olarak kabul edilmesi gerektiği çünkü seslenmelerin de cümlenin bir parçası yani mesajın iletildiği öge durumunda oldukları düşünülmektedir.

3.4.11.2. Ünlem grubu işlevleri

Ünlemlerin birçok işlevi vardır. Fakat bu çalışmada çalışmaya konu olan eserde bulunan ünlemlerin işlevleri dikkate alınmıştır.

1. Özlem İşlevi:*Ne adamdı Efe!*(Y.Kemal,ÇE,14).
2. Beğenme işlevi:Amma da *tadına doyum olmazseyirdi ha!* (Y.Kemal,ÇE,116).
- 3.Seslenme İşlevi:*Bak oğul* sen çok gençsin.! (Y.Kemal,ÇE,32).
4. Kızma İşlevi:*Haydi be, kara dinini!* (Y.Kemal,ÇE,40).
- 5.Onaylama işlevi:*Hah şöyle işte!* (Y.Kemal,ÇE,20).
- 6.Ünlem grubu bu eserde geçen cümlelerde cümle dışı öge olarak,seslenme ünlemleriyle oluşmuş ünlem grupları ise seslenme ögesi olarak yer almıştır.

Tablo 3. 350.Ünlem grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ya Memedim ya yavrum..!	Ünlem	Özlem duygusunu belirtme işlevi	Cümle dışı öge	25/14
2.	Ne adamdı Efe!	Ünlem	Özlem duygusunu belirtme işlevi	Cümle dışı öge	36/15
3.	Hey gidi günler hey!	Ünlem	Özlem duygusunu belirtme işlevi	Cümle dışı öge	36/15
4.	Hah şöyle işte!	Ünlem	Onaylama işlevi	Cümle Dışı Öge	16/20
5.	Buraya kadar işte Memed!	Ünlem	Onaylama işlevi	Cümle Dışı Öge	34/20
6.	Haydi be, kara dinini!	Ünlem	Kızma işlevi	Cümle Dışı Öge	14/40

Tablo 3. 351.Ünlem grubu. (Devam)

7.	Vay pezevenk!	Ünlem	Kızma işlevi	Cümle dışı öge	29/51
8.	Hacı be!	Ünlem	Seslenme işlevi	Seslenme ögesi	7/74
9.	Amma da tadına doyum olmazseyirdi ha!	Ünlem	Beğenme işlevi	Cümle dışı öge	5/116

Tablo 3.244.te yer alan kelime grubunun söz diziminde ünlem olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümleye daha çok özlem ve onaylama duygusunu gösterme anlamı kattığı görülmüştür. Grup cümlede seslenme ögesi olarak bulunurken, çoğunlukla cümle dışı öge olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

Ünlem grubu çalışmada 9 kez kullanılmıştır. Grubun tamamı ünlem görevindedir. Sözü edilen kelime grubu 3 kez özlem, 2 kez onaylama 1 kez seslenme, 2 kez kızma,1 kezde beğenme işleviyle kullanılmıştır.

3.4.12. Sayı grubu

3.4.12.1. Sayı grubunun kuruluşu ve sayı grubunun sınıflandırılması

Sayı grubu basamak sistemine göre art arda sıralanan dizilen sayılardan oluşan gruptur. Sayı grubu sıfat tamlamasından farklı olarak ara sayılardan meydana gelir. İki yüz kelime grubu sıfat tamalaması iken, iki yüz elli kavramı bir sayı grubudur. Sıfat tamlaması ana sayılardan sayı grubu ise ara sayılardan oluşur.

Ergin (2014: 391) sayı grubunu şu şekilde tanımlar: “Türkçede sayılar üç şekilde karşılanmaktadır. Tek kelime ile, sıfat tamlaması ile, sayı grubu ile. Sayı grubu tek kelimelik sayıların *on*'dan sonrakilerinin ve sıfat tamlaması halindeki sayıların ara yerlerindeki sayılardır.”

Sayı grubunda gruptaki sayı adlarının dizilişi basamak sistemine göre dir. Sayılar sondan başa doğru büyür ve küçük sayı sonda bulunur. Sayı adları eksiz birleşir.

3.4.12.2. Sayı grubu işlevleri

- 1.Adların önüne gelerek bir sıfat tamlaması yapar.
- 2.Söz dizimi içinde ad ve sıfat görevi üstlenir.

Tablo 3. 352.Sayı grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Çakırcalı başını kaldırdı, bu yetmiş beşlik , uzun boylu, ak, sivri sakallı, yaprak yeşili gözlü ihtiyarın yüzüne baktı.	Sıfat/ Kurallı birleşik sıfatın sıfat unsuru	Sayı bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (2.cümle)	17/32
2.	Çoban çok iri, uzun boylu, güzel bedenli, yirmi altısında bir gençti.	Sıfat/ Kurallı birleşik sıfatın sıfat unsuru	Sayı bildirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	11/34
3.	Evindeki bin üç yüz liranın bin iki yüz ellisini vermezsen canını...(alırım)	Ad/ Belirtili ad tamlamasının tamlanan ögesini oluşturur.	Sayı bildirme işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	4/40
4.	Başları dara gelincebir saatlik yere on beş dakikadavarmalarıdır.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlamasının sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	1/51
5.	Ortada on beş kadar kaçakçı.	Ad/edat grubunun ad unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Özne içerisinde yer alır.	8/94
6.	Salı öyle yapmışlardı ki, on, on beş kişi taşıyabilir.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlamasının sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Özne (2.cümle)	34/132
7.	Yörük göçü yirmi, yirmi beş günde Ermenekten Babadağ eteklerine geldi.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlamasının sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	24/137
8.	Başında on beş ten fazla çetesi var.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlamasının sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Özne	13/153
9.	Bu kırk beş kişinin hiçbirisi de Çakırcalının çetesinden eksik kişiler değildi.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlamasının sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Özne	3/158
10.	Çeteyi bizimle birlikte kuran, Çakırcalı'ya gidecek müfrezeyi bizimle birlikte seçen Hacıduk Kamil çok tecrübeli, güçlü kuvvetli, o zamanlar kırk beş , elli yaşlarında bulunan yiğit bir adamdı.	Sayı sıfatı /Kurallı birleşik sıfatın sıfat unsuru	Sayı bildirme işlevi	Yüklem içerisinde yer alır.	4/158

Tablo 3. 353.Sayı grubu. (Devam)

11.	Yirmi, yirmi beş yaşlarında.	Sayı sıfatı /Kurallı birleşik sıfatın sıfat unsuru	Sayı bildirme işlevi	Yüklem	36/158
12.	Amabu kırk beş kişiden kimseyarılıp evine gitmedi.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlaması nın sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Özne içerisinde yer alır. (zff. grubu)	7/159
13.	Çakırcalı on beş yıldır eşkıyalık yaptığı bu dağlarda, bütün ihtimalleri düşünerek, sıkıştığı zamanlar kullanmak için birçok yerlerde istihkam yaptırmıştı.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlaması nın sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Zarf tümleci (sff. grubu)	1/175
14.	Onun şerefi bir kırk beş kişilikmüfrezeye aittir.	Sayı sıfatı /Kurallı birleşik sıfatın sıfat unsuru	Sayı bildirme işlevi	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	8/180
15.	On, on beş tenekegaz getirip, buldukları mahallenin, kaldıkları eve yakın evlerini ateşe verdim.	Sayı sıfatı/Sıfat tamlaması nın sıfat unsuru.	Sayı bildirme işlevi	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	19/180

Tablo 3.243.te yer alan kelime grubunun söz diziminde sayı sıfatı olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede sayı bildirirken daha çok özne ve yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

Sayı grubunun çalışmada 15 kez kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kelime kurumu söz diziminde sıfat görevinde kullanılmıştır. Kelime grubu cümlede sayı bildirme işlevinde kullanılmıştır. Sözü edilen kelime grubu cümlede 6 kez özne, 2 kez yer tamlayıcısı, 4 kez yüklem , zarf tümleci 2, nesne olarak da 1 kez kullanılmıştır.

3.4.13. Birleşik Fiil Grubu

3.4.13.1.Birleşik fiil grubunun kuruluşu ve birleşik fiil grubunun sınıflandırılması

Birleşik fiiller günlük hayatta sıkça kullandığımız kelime grubudur. Birleşik fiil grubunda asıl öge önce yardımcı öge ise sonda gelmektedir. Asıl öge bir ad ya da fiil yardımcı öge ise bir yardımcı fiil, bir fiil ya da bir tasviri fiildir.

Birleşik fiil grubu şu şekilde tanımlanabilir. Bir adla bir yardımcı fiilin; bir ad ile bir fiilin; bir fiil ile bir tasviri fiilin yeni bir anlam oluşturacak şekilde yan yana gelmesiyle oluşan kelime grubudur.

Birleşik fiil grubuyla ilgili yapılan tanımlardan bazıları şunlardır: Karahan (2014: 73) birleşik fiil grubunu:“Bir hareketi karşılamak veya bir hareketi tasvir etmek üzere yan yana gelen kelimeler topluluğudur.” şeklinde tanımlamıştır.

Ergin (2004: 386) birleşik fiil grubunu:“Birleşik fiil bir yardımcı fiille, bir ismin veya bir fiil şeklinin meydana getirdiği kelime grubudur.”şeklinde tanımlamıştır.

Korkmaz (2014: 693) ise birleşik fiiller için:“Birleşik fiiller; bir ad ile yardımcı fiilin veya iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden fazla kelime ile esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir.”şeklinde bir açıklama yapmıştır.

3.4.13.2. Birleşik fiil grubunun işlevleri

1.Birleşik fiil grubu bir yargı bildirdiği için eser içinde daha çok yüklem görevinde bulunurlar.

2.Almış oldukları yardımcı unsurun yapısına ve anlamına göre yeni bir işlev kazanırlar. Birleşik fiil grubunun her birinin farklı bir özelliği olduğu için işlevlerin alt başlıklar içerisinde verilmesi daha uygun olacaktır.

3.4.13.2.1. Ad+yardımcı fiil kalıbındaki birleşik fiil grupları

3.4.13.2.1.1.“Et-,Eyle-,Kıl-,Ol-,”Yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.1.1.1. “Et-”Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.1.1.1.1. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1.Bu yardımcı fiil genellikle ad unsuru yabancı kelime olan kelimelerle birlikte kullanılmaktadır. Bu kelimeler dilimize Arapça ve Farsça’dan girmiş alıntı kelimelerdir. Hizmet et- vb. Bunun yanında Batı kaynaklı kelimelerin üzerine de

gelebilmektedir. Empoze et-“benimsetmek” vb. Yabancı kelimelerle bir kılış bildirir:Şimdi inerse köye belki bizden **şüpheler** ederler (Y.Kemal,ÇE,17).

2. et- Yardımcı fiili kimi zaman ad fiil ve sıfat fiil eki olarak bir ad, sıfat ve zarf olarak da kullanılabilir. Bu eserde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem görevinde bulunmuştur.

Tablo 3. 354.“Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Takip edemedim.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	10/11
2.	Ahmed Efeyi öldürme işini de yakın ahbabı Haşan Çavuş havale etmişlerdi.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	11/12
3.	Ateş etmeye başladılar.	Ad /Ad fiil	Kılış bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	7/16
4.	Onlar atları alıp gitsinler oradan, biz de buradan müsademe edelim.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	18/16
5.	Şimdi inerse köye belki bizden şüpheler ederler.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	30/17
6.	"Bak, Memedim." dedi, tüfeğini doğrulttu, ateş etti.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (3.cümle)	7/18
7.	Hepsini de aynı yere isabet ettirdi.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	9/18
8.	Hacı ateş etti.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/18
9.	Haydi al tüfeğini de ateş et.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	5/19
10.	Ardı ardına, gözetlemeden sıkıyaya devam etti.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	31/19
11.	Hacı o yanlara doğudan iskan edilmiş bir Kürt aşiretindendi.	Sıfat fiil /Sıfat	Kılış bildiren işlev	Yüklem içinde yer alır.	13/20
12.	Anası iki gözü iki çeşme Memedini merak ediyordu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	36/20
13.	Eşkiyayla, parayla, hükümetle hükmetmiş, hükmetmiş oğlu hükmetmiş.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	29/32
14.	Yedi yaşından bu yana Hacı Eşkiya onu kaçakçılığa alıncaya kadar bir Ağanın kapısında boğaz tokluğuna çobanlık etmişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/34

Tablo 3. 355.“Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

15.	Bundan sonra artık efelik töresince hareket edeceklerdi.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	11/35
16.	Efenin sözünden hiçbir kızan çıkamaz, hiçbir hareketine itiraz edemezdi.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	15/35
17.	Efem, müsaade eder misin? dedi.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	
18.	Efem, Çobana da müsaade et .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	
19.	Bu yanlarda çok kötü, fakir fıkara zulmeden bir ağa var mı?	Sıfat fiil /Sıfat	Kılış bildiren işlev	Özne içinde yer alır.	23/37
20.	Ağanın nerede, hangi odada oturduğunu, kiminle geceleri yarenlik ettiğini, hatta evde ne kadar parası bulunduğunu kılı kılına öğrenmişti.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	15/39
21.	Kapının hemen açılması,kimsin diye sual etmemeleri, Mustafa Ağanın kimseden korkmadığını gösteriyordu.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Özne içinde yer alır.	21/39
22.	Yolda Çakırcalı bütün çetenin vurulduğunu, Küçük Osmanın tek başına, koskoca müfrezeeye karşı koyarak çarpışmayı devam ettirdiğini öğrendi.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	1/51
23.	Adam eline geçmiş esire hakaret etmez.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	31/51
24.	Kabul eder mi dersin?	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	23/52
25.	Zaptiyeler tarafından pusuya düşürülmüşler, ilk ağızda Posluoğlunun yanındaki iki kızanı yaralanmış, Posluoğlu bunları sırtlamış, bir yandan da müsademeyi idare etmeye çalışmış.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (4.cümle)	30/52
26.	Çakırcalı bunu hemen fark etti:	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	21/53
27.	Halka zulmediliyor Efe.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	35/53
28.	Onlar böyle oturmuş konuşurlarken köylüler sökün ettiler.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/54
29.	Bir gecede köylülerin şikayet ettikleri birkaç Arnavut ağasını öldürdüler.	Sıfat fiil/ Sıfat	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	14/54
30.	Karşılaşmayı Çakırcalı hazırlayınca da tabii ki ona göre hazırlanıyor, hükümet kuvvetlerine her zamangalip geliyor, onları perişan ediyordu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (3.cümle)	11/56
31.	Kabul ederse affolunmalıydı.	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci	15/57
32.	Hiçbir duygusunu belli etmeyen Çakırcalının yüzü sevinç içindeydi.	Sıfat fiil/ Sıfat	Kılış bildiren işlev	Özne içinde yer alır.	5/58

Tablo 3. 356. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

33.	İtaat etmeyeni de Efe vururdu.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne	
34.	Çakırcalı da yüze inme şartlarını konuşmak için bir heyeti kabul edeceğini söyledi.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	13/58
35.	Hükümet Çakırcalıyla yüze inme şartlarını görüşmek üzere Mister Vitölü, Ödemiş Kaymakamını, bir de eşraftan Arif Ağayı tayin etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/58
36.	Mister Vitöl kefilliği kabul etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	18/58
37.	Çakırcalı ve avanesi tamamen affedilecekler .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	20/58
38.	Çakırcalı ve adamları silahlarını olduğu gibi muhafaza edecekler .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	22/58
39.	Affi yalnız Padişah yapabilecek, başka hiçbir af şekli kabul edilmeyecek .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	26/58
40.	Bütün şartları kabul edilmiş , üstelik de kırserdarı tayin edilmişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	30/58
41.	Bütün şartları kabul edilmiş, üstelik de kırserdarı tayin edilmişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	30/58
42.	En çok Yenipazar köylülerinin kızlarını gelin etmiş , Yenipazar köylülerinin fikiralarını doyurmuştu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	17/59
43.	Kendisini takip etmemesini istiyor.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	18/72
44.	Sonunda Sait Paşa yüreğinde büyük bir acı, bir yenilgiyle takip kumandanlığından istifa ediyor .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	24/72
45.	Rum çeteleri, teker teker yok edilirler .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	15/73
46.	Hiçbir ağa bir fikiraya haksızlık edemiyor .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/74
47.	Kabul eder mi?	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	5/74
48.	Giritteki çeteleri hükümetin başa çıkamadığı çeteleri tüm tenkil etmiştir .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	9/75
49.	Çakırcalı Kamil Paşanın Arabakiye yaptığı teklifi onun reddettiğini öğrenip bu eskikurdun kendisine karşı gösterdiği yakınlığa çok seviniyordu.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	20/75
50.	Arabakiyi biz davet edelim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	26/75

Tablo 3. 357. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

51.	Çakırcalı çadırda Arabakiyle rahat rahat sohbet ederken yazıyı yabancı, dağı taşı asker almış, onu ha bire arıyorlar bulamıyorlardı.	Zarf fiil /Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	26/76
52.	Kabul ederse hükümet şartlarını, yüze ineceklerdi.	Zarf fiil /Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci	13/77
53.	Yeter ki affedilsin , Fatma ile evlensin.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	14/77
54.	Kızanların hepsi affedilip ,maaş bağlanacak.	Zarf fiil/Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci	20/77
55.	Silahlarımızı terk etmeyeceğiz.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	25/77
56.	İnayet ve merhameti binihâyeti hazreti mülûkânenen olmak üzere bu defa vaki istımanı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyarî Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihududu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyarî İzzet Paşa hazretleri delâletile beyan ve tebşir etmişlerdir.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	21/78
57.	İnayet ve merhameti binihâyeti hazreti mülûkânenen olmak üzere bu defa vaki istımanı ve af talebi üzerine zatı hazreti şehriyarî Çakırcalı Mehmed Efe ve arkadaşları keremi bihududu şahanelerini ibzal buyurarak kendilerini affettiklerini devletlû inayetlû serkâtibi şehriyarî İzzet Paşa hazretleri delâletile beyan ve tebşir etmişlerdir .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	21/78
58.	Fevkalade rahmüşefkatle memlû olan kalbi hümayunlarına ilticaedenler ol çeşmei atıfetin âbı revanmdan müstefit olageldikleri cihetle işbu misalde zatı cihanbânilerinin hasleti mümtazelerine bir delil teşkil etmektedir.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	21/78
59.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlê cesaret edeceklerin akıbetleri vahim olup diğê erbabı şekavetin de işbu atıfeti mülûkânenen bilistifade atebei felekmertebei hazreti şehriyarîye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur.			Yüklem (ad fiil)	21/78
60.	İrazın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkıya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razı edemiyordu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	21/78
61.	Bu Sait Paşayı oynatmak, rezil etmek, anasından emdiğini burnundan getirmek gerek.	Ad-fiil/ Ad	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	21/78
62.	Çakırcalı çetesinin yeri tespit edildidiye.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	17/93
63.	Çakırcalı çetesi imha edilmiştir.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	2/94

Tablo 3. 358. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

64.	Sonra çete imha edilmiş tirdiye telgraf üstüne telgraf çekti.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/94
65.	Çakırcalıyı kuşatıp müsademeye başlıyor, imha ediyor , ölümlere varıp bakıyor ki ya bir kaçakçı ya da başka bir çete.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	16/94
66.	Böyle belki on tane eşkıya çetesi, kaçakçı grubu imha edilmiş , hepsinde de "Çakırcalıitlaf edilmiştir" diye dört bir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşamahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	18/94
67.	Böyle belki on tane eşkıya çetesi, kaçakçı grubuimha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalı itlaf edilmiştir " diye dörtbir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşamahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	18/94
68.	Kim söylerse, söylediği doğrudu olsa, candan da olsa, paşa onu iyi bir sopaya çekiyor, sonra da hapsediyordu .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/95
69.	Derhal evi terk etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	25/97
70.	Uşakları gönder, takip etsinler onu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	1/98
71.	Kendisini tahrik etmek için mi yoksa çürütme için mi...(konuşuyordu)	Ad fiil/Ad Edat grubunun ad unsuru	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	9/99
72.	Birefeye karşı bu dağlarda hiç kimse böyle hakaret etmemişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	11/100
73.	Dağdayken bir zaman Çakırcalıy takip eder , takipte öylesine hareket eder ki, olmaz.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	4/111
74.	Dağdayken bir zaman Çakırcalıyı takip eder, takipte öylesine hareket eder ki, olmaz.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	4/111
75.	Sonra yan yön, eşraf ağa, onu boyuna tahrik etmişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	29/111
76.	Kahveye bir masa kurun, Rüstem Beyi davet edin .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/112
77.	Küfretti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/112
78.	Hakaret etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/112
79.	Çakırcalıyı kimler takip etmiyordu!	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/113
80.	Hükümetliğini ilan ediverirdi .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	21/113
81.	Bir iş yapmalı ki, Çakırcalı müfrezeyi takip etsin .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	22/113

Tablo 3. 359. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

82.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap etmeli , çoluğunu çocuğunu alıp, götürüp kasabaya hapsetmeli .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	24/113
83.	Çakırcalıyanan evininintikamını almak için müfrezeyi takip edecek .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/114
84.	Belki bir haftadan beri müfrezeler ilan ediyorlar .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	10/114
85.	Adamlar geldiler, hemen o gün olanı biteni Efe yhikaye ettiler .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	19/115
86.	Az sabredin , Çakırcalı haberi daha yeni aldı.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	34/115
87.	Onlar hakaret ediyor , küfrediyor , o gülüyordu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.ve 2.cümle)	1/116
88.	Biz teslim etmedik ya candarmaya onu!	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	9/117
89.	Takip kuvvetleri onun bütünüsullerini öğrenmiş, ona göre hareket ediyordu .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (2.cümle)	1/118
90.	Köyde bir hafta istirahat ettiler .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	15/118
91.	Dağa kaldırılanlardan birçoğunun söylediklerine göre Çakırcalı dağda onları evlerindekiinden daha çok rahat ettiriyormuş sofrasında kuşsütü bile eksik değilmiş.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	1/119
92.	Tedbirsiz hareket etmek Çakırcalının ilkeleri dışındaydı.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	30/119
93.	Kalçasındankurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş , sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	10/132
94.	Yörük cerrahları da sökün etmişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	32/132
95.	Varın Osman Beye, benden selam edin .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	32/138
96.	Halletmek gerekti.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Özne	26/139
97.	Ben Akçakocaya hareket ettim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	2/151
98.	İrtibat tesis edip bunun önüne geçelim.	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci	19/151
99.	Anadoluya geçen askerler terhis edilmişlerdir .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	34/151
100.	Böyle bir telgrafı ortaya atmadan maksadımız, askerin bu arzusundan istifade etmekte .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	1/152

Tablo 3. 360. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

101.	Askerler geldikçe biz onları yakalıyor, silahtan tecrit ediyorduk.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	7/152
102.	Eşküyalar hükümetkuvvetleriyle alay ediyorlar adeta.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	19/152
103.	Bir eşkıyayı takip ediyorum, takip ediyorum, yakaladım derken eşkıya elimden kaçıp kurtuluyor.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.ve 2.cümle)	33/152
104.	Yıllardan beri, şekavetine arasız devam ediyor.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/153
105.	Onun yüzünden nice zaptiye zabıteriyerlerinden olmuşlar, terfi edememişler, hatta işlerinden atılmışlar.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	
106.	Kara İsmaille öğleye kadar müsademe ettik.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	3/155
107.	Beni tebrik ettiler.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/155
108.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın yazılış şekli veverilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan Rasim Paşaya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım.	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci	35/155
109.	Aydında takip edilecek çeteÇakırcalı çetesi ise, evveleminde derece-i selahiyetimin tayinini isterim.	Sıfat fiil/ Sıfat	Kılış bildiren işlev	Özne içinde yer alır . (zff. grubu)	3/156
110.	İsteğimin mutlak yerine getirilmesi için hükümet nezdindeşeşbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	10/156
111.	Jandarma tabur kumandanı yüzbaşı Rüştü Beyin Çakırcalıyı takip için intihap edeceği beş kişi ile hareketi mukarrer ise de, intihap edeceğiadamlar tabur dahilinden alınmayiphariçten tedariki muvafık olacağı vuku bulan müracaatinden anlaşılmış olduğundan, tabur dahilinden intihap edilecek beş kişiden sarfı nazarla beherine sekizer yüz kuruş aylık verilmek üzere hariçten süvari olarak kırk beş kişi tedarik eylemesi ve bunların İzmirce tanzim ve teslih edilmeküzere tesri hareketle üç güne kadar İzmirde bulunmasının Rüştü Beye tefhimi.	Ad-fiil/Ad Edat grubunun ad unsuru	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci	25/156
112.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın namevcut bulunması münasebetiyle bu esrarın ifşasından tevakki olunarakmezkur şifrenin küşadımı müteakip mazrufen zatıvalalarımaya irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende ber-mucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmirce hareket etmeniz ve hareketinizin dahi batahrirat mazrufen ve memhuren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Ad fiil/ad	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	5/157
113.	Hatta, Yıldızda Çakırcalı Efe lafının edilmesini Abdülhamidinyasak ettiği kulağımıza geliyordu.	Sıfat fiil	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	20/157

Tablo 3. 361. "Et-" Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

114.	Ayngacılarla mücadele etmek için onlardan daha cesur insanlar olması gerekti kolcuların.	Ad-fiil/ad Edat grubunun ad unsuru	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır. (af. grubu)	12/158
115.	Müfrezeyi Hacıduk Kamil, Mehmet Bey ve Osmana teslim ettim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	10/159
116.	Salihlide buluşuruz, dedim ve İstanbula hareket ettim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/159
117.	Onlar da İzmir hareket ettiler .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	15/159
118.	Lalettayin hareket etmeme imkan yoktur.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	26/159
119.	Mektubumda da arz ettiğim gibi fevkalade selahiyetler istiyorum.	Sıfat fiil /Sıfat	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	27/159
120.	Bir tek merci ile muhabere etmek , o da yalnız İzmir Valisi olmak şartıyla...(kabul ederim)	Ad fiil/ Ad	Kılış bildiren işlev	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	34/159
121.	Paşa bizi hususi dairesinde kabul etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	12/160
122.	Habip Bey beni takdim ettikten sonra... (konuştu)	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksiltili c.)	14/160
123.	Paşam, dedi, daha evvel de Rüştü Beyden size bahsetmiştim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	15/160
124.	Siz buçuk makul ve yerinde isteklerinizle meselenin yarısını halletmiş sayılırsınız.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	29/160
125.	Sizi şimdiden tebrik ederim , dedi.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (İç cümle)	31/160
126.	Sonra bizi yemeğe evine davet etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	35/160
127.	Müfrezenin derhal hazır olmasını emrettim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	3/172
128.	Ahmet Ağa buna müdahale etti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	4/172
129.	Tarif etmeye başladı.	Ad fiil/Ad	Kılış bildiren işlev	Yer tamlayıcısı	20/172
130.	Birisine Şükrü Bey, birisine ben, birisine de kardeşim Osman kumanda edecekti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	36/172
131.	Eğer müsademeyi kabul ederlerse , bize hakim bir yerden ederler.	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	23/173
132.	Sonradan gördüm, Çakırcalı "Kız Kayası"nın altını adamakıllı tahkim etmiş .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	30/173

Tablo 3. 362. “Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

133.	Efeyi tahrik etmek , kaçırmak için, başladık haykırışmaya.	Ad-fiil/Ad Edat grubunun ad unsuru	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	5/174
134.	Müsademe edecek , iyi bir mevki elde etmeli gün ışıncaya kadar.	Sıfat fiil/ Sıfat	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	11/174
135.	Benim derdim, Efeyle arayı açmamak, müsademeyi kabul edeceği hâkim mevkie yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekte.	Sıfat fiil/ Sıfat	Kılış bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (zff. grubu)	13/174
136.	Benim derdim, Efeyle arayı açmamak, müsademeyi kabul edeceği hakimmevkie yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekte .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	13/174
137.	Müsademeyi kabul etsin de, artık ne olursa olsun.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	21/174
138.	Efenin bulunduğu mevkiye hakim üç mevki tespit ettik .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	25/174
139.	Hücumla geçip, işgal ettik onları.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	26/174
140.	Bugün de bu eskiden hazırlattığı istihkamlardan birinde müsademeyi kabul etmişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	4/175
141.	Bu yüzden, üç koldan muhasaraya alarak, devamlı ateşimiz Çakırcalıya hiçbir tesiretmiyordu .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	5/175
142.	Bunu tatbik etmem için müsaade edeceksin.	Ad fiil/ Edat grubunun ad unsuru	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	14/175
143.	Bunu tatbik etmem için müsaade edeceksin .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/175
144.	Ben bu tarif edeceğim yerden yukarıya çıkacağım.	Sıfat fiil/ Sıfat	Kılış bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	21/175
145.	Bu kadar uzaklıktan Çakırcalının ta kalbine isabet ettirmek işten bile değil.	Ad fiil/ Ad	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	26/175
146.	Buna müsaade et .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	29/175
147.	Uzak yakın, nasıl fırsat bulursa Efeyi tespit edip vuracak.	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	4/176
148.	Siz emri alır almaz, ateş kudretiniziiki misline çıkarıp sürekli ateş edeceksiniz .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	5/176
149.	Cafer Şamil, Çakırcalı hareketına iştirak edip de hayatta bulunan tek kişidir.	Zarf fiil/ Zarf	Kılış bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	36/176
150.	Sonra hep birden hücum edelim .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	10/177

Tablo 3. 363.“Et-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

151.	Onlar ateş ettiler.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	22/177
152.	Üç el ateş ettim.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	27/177
153.	Ateş devam ediyor.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	6/178
154.	Fakat devam etmiyor.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	7/178
155.	Buna rağmen bu bozuk saat, durup işleye gecenin saatbirine kadar devam etti.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	14/178
156.	Paşam biz hemen şimdi hareket etmeliyiz.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	31/179
157.	Çeteyi takip etmeliyiz.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	32/179
158.	Çakırcalının ayaklarından asılarak teşhir edilmesi çok ağırlarına gitmişti.	Ad fiil/ Ad	Kılış bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	4/180
159.	Ateş devam ediyor, iki taraflı.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	22/180
160.	Onlar inatçı, yarı yanmış evden hala bize ateş ediyorlar ve bize zayıat verdireyorlar.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	22/180
161.	Böylelikle bütün çete imha edilmiş, çeteden yalnız Hacı Mustafa kaçıp kurtulmuştu.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	31/180

Tablo 3.246.da yer alan kelime grubunun, söz diziminde 17 kez ad fiil görevinde kullanıldığı görülmüştür. Bu kullanımların 5 adedinde edat grubunun ad unsuru olarak görev yaptığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun söz diziminde 16 kez sıfat fiil görevinde bulunurken, 10 kez de zarf fiil görevinde olduğu saptanmıştır.Grubun cümleye kılış bildirme anlamı kattığı belirlenirken,daha çok yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.1.1.2.“Eyle-” Yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.1.1.2.1. “Eyle-” Yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1.EAT’de daha yaygındır. Etmek, kılmak, yapmak, işlemek anlamlarına dayanan işlevlerle kullanılır.

2. “Eyle-” Yardımcı fiili kimi zaman ad fiil ve sıfat fiil eki olarak bir ad, sıfat ve zarf olarak da kullanılabilir. Bu eserde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu eserin cümlelerinde bu grup daha çok yüklem görevinde bulunmuştur.

Tablo 3. 364.“ Eyle- ” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Müsademe böyle bir yarım saat devam eyledi .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	33/16
2.	Biraz sonra Çakırcalı gelince, seyreylemeliydi şu candarmaların halini.	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	2/116
3.	Bulunduğu yerde, kırk metre karelik bir yerin otlarını, köklerini tırnaklarıyla sökmüş, harman eylemişti .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	9/179

Tablo 3.247.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede yüklem görevinde bulunduğu tespit edilmiştir.

3.4.13.2.1.1.3. “Kıl-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.1.1.3.1. “Kıl-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1.kıl-yardımcı fiili diğer yardımcı fiiller gibi yaygın kullanılmamakla birlikte yalnızca birkaç kalıplaşmış ifade için kullanılmıştır. “mecbur kıl- namaz kıl- vb.”

2. kıl- yardımcı fiili kimi zaman ad fiil ve sıfat fiil eki olarak bir ad, sıfat ve zarf olarak da kullanılabilir. Bu eserde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3. Bu eserin cümlelerinde bu grup daha çok yüklem görevinde bulunmuştur.

Tablo 3. 365.Kıl-yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Namazını kıldı .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	5/55
2.	Namazı da doğru dürüst kılamadı .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	27/55
3.	Ölüsünün başındada aptes alıp namazını kılar .	Fiil	Kılış bildiren işlev	Yüklem	19/73

Tablo 3.248.de yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenirken, cümlede yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.1.1.4.“Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.1.1.4.1. “Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. Geçişsiz fiillerin üzerine gelerek bir oluş bildirir:Kabul ederse *affolun*malıydı

(Y.Kemal, ÇE, 57).

2. ol- yardımcı fiili –In/-Un ekleri ile genişletilerek edilgen biçimi ile de kullanılmıştır: Saat beşte *evde olun*ması şarttır.

3.ol- yardımcı fiili kimi zaman ad fiil ve sıfat fiil eki olarak bir ad, sıfat ve zarf olarak da kullanılabilir. Bu eserde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

4. Bu eserin cümlelerinde bu grup daha çok yüklem görevinde bulunmuştur.

Tablo 3. 366.“Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sağ ol emmi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	19/13
2.	Memnun olur.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	25/17
2.	Akşam oldu , gün battı.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	9/19
3.	Serbest ol.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	26/19
4.	Çamın bedeni delik deşik oldu .	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	32/19
5.	Gerek olur.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	34/32
6.	Biraz yaşlanıp, ustalaşıp dağa çıksaydı tutmak zor olurdu .	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	26/33
7.	Hacı akıldanelikten vazgeçip kızan oluyordu .	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	11/35

Tablo 3. 367. “Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

8.	Törenin dışmaçkan, en küçük bir itirazda bulunan kızan haklı da olsa kurşunu yerdı	Zarf fiil /Zarf	Oluş bildiren işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	16/35
9.	Hızır sana yardımcı olsun.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	33/36
10.	Biz daha eşkıya olmadık.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	9/37
11.	Teslim olma!	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	7/51
12.	Mustafa Efendi çarnaçar teslim oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	15/51
13.	Çolak çetesi yok oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	12/52
14.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış, üç yıl yatıp yeni çıkmıştı.	Ad fiil/Ad	Oluş bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	27/52
15.	Kurşunu bitince zaptiyelere teslim olmuş.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	37/52
16.	Yoksa rakip olacaktır.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	3/53
17.	Kusura kalma Efe, farkında olmadım.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	30/53
18.	Kızanım ol.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	8/54
19.	Posluoğlu, arkadaşları, öteki zeybekler körkütük olmuşlardı.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	6/55
20.	Kabul ederse affolunmalıydı.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	15/57
21.	Çakırcalının şartlarının başında devlete karşı Mister Vitölün kendisine kefil olması şartı geliyordu.	Ad fiil/Ad	Oluş bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	17/58
22.	Bütünbir kasaba yok olmuştu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	16/60
23.	Üstelik memnun oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	35/74
24.	Bir ara İzmire gidip elini öpmek, ona misafir olmak, hediyeler götürmek istedi.	Ad fiil/Ad	Oluş bildiren işlev	Özne içerisinde yer alır.	22/75
25.	Tehlikeli olduğunu söyledi.	Sıfat fiil		Belirtili nesne	24/75
26.	Ayıp olmaz mı?	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	26/75
27.	Arabaki gibi adam bizim İzmire gitmemizin tehlikeli olduğunu düşünmez mi?	Sıfat fiil	Oluş bildireni işlev	Belirtili nesne	27/75

Tablo 3. 368. “Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

28.	En neşeli olduğu zamanlar böyle havalardı.	Sıfat fiil/Sıfat	Oluş bildireni işlev	Özne içerisinde yer alır.	5/76
29.	Asayiş ve huzuru memleketi ihlâlâ cesaret edeceklerin akıbetleri vahim olup diğer erbabı şekavetin de işbu atıfeti mülûkânenen bilistifade atebî felekmertebeî hazreti şehriyariye dehalet ve talebi merhamet eylemeleri ve aksi takdirde şiddetle tenkil edilecekleri tebliğ ve ilân olunur	Fiil /Edilgen cümlelerin fiili	Oluş bildiren işlev	Yüklem	29/78
30.	Eski tanıdıklarından İmamın evine misafir oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	22/79
31.	Bütün köylüler, hatta Çakırcalının yatakları diye şöhret yapmış bazı kimseler kendisiyle birlik olmuşlardı.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	1/93
32.	Bir gece Tire kasabasına girdi, yataklarından bir zengine misafir oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	12/97
33.	Rüstem Bey dost olarak mı, düşman olarak mı gelmiş, bunu anlamının çaresi vardı.	Zarf fiil /Zarf	Oluş bildiren işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	36/111
34.	Eğer kovalamasalar, Çakırcalı daha memnun olurdu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	20/113
35.	Teslim ol!	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	7/115
36.	Tutsağın kahvesi, tütünü, gazetesini, her bir şeyi tamam olur, Efeden son derece nazik muamele görmüş.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	3/119
37.	İzin olursa seni sırtıma alacağım.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Zarf tümleci	23/132
38.	Ablak suratı sarkmış, alını kırış kırış olmuştu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	28/135
39.	Bir Yörük aşiretine misafir oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	24/137
40.	Oğlum, bir dahabir yerlere kaybolma .	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	15/138
41.	İnsan olanın başına gelmedik olmaz.	Adlaşmış Sıfat fiil /Sıfat	Oluş bildiren işlev	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	16/142
42.	Geldiğimin, yani Düzce Candarma Kumandanlığına tayin oluşumun ikinci ayı.	Ad fiil/Ad	Oluş bildiren işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	31/152
43.	O günleri yaşayanlar, tütün kaçakçılarının ne türlü adamlar olduklarını iyi bilirler.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	
44.	Bütün çetesiyle birlikte teslim oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	5/155
45.	Bolu, Düzce dolaylarında bundan sonra hemen hemen hiçbir vukuat olmadı.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	18/155

Tablo 3. 369.“Ol-” Yardımcı fiiliyle kurulan birleşik fiil grubu. (Devam)

46.	Meselenin haizi ehemmiyet oluşu ve jandarma dairesinde şifreyi küşat edecek miftahın namevcut bulunması münasebetiyle bu esrarın ifşasından tevakki olunarakmezkur şifrenin küşadımı müteakip mazrufen zatıvalalarımaya irsal kılınmış olduğundan vakti muayyende ber-mucibi telgrafname lazım gelenlerle beraber hemen ve serian İzmir'e hareket etmeniz ve hareketinizin dahi batahrirat mazrufen ve memhuren hamili telgrafname jandarma ile tarafımıza bildirmeniz temenni olunur efendim.	Fiil /Edilgen cümlelerin fiili	Oluş bildiren işlev	Yüklem	5/157
47.	Hele kolcubaşı olmak... (çok zordu)	Ad fiil/Ad	Oluş bildiren işlev	Özne (Eksiltili c.)	14/158
48.	Bize kuvvet oldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	18/158
49.	Bir tek merci ilemuhabere etmek... (gerekir), o da yalnız İzmir Valisi olmakşartıyla.	Ad fiil /Ad Edat grubunun ad unsuru	Oluş bildiren işlev	Zarf tümleci içinde yer alır. (Eksiltili c.)	34/159
50.	Müfrezenin derhal hazır olmasını emrettim.	Ad fiil/Ad	Oluş bildiren işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	3/172
51.	Buna karşılık, Çakırcalının ateşi tek yönlü olmasına rağmen bizim için daha tesirli oluyor , bize göz açtırmıyordu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem (1.cümle)	7/175
52.	Müsademede karşı tarafın haleti ru- hiyesi kurşun atışından belli olur.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	17/176
53.	Çete kayboldu.	Fiil	Oluş bildiren işlev	Yüklem	21/178

Tablo 3.249.da yer alan kelime grubunun söz diziminde 2 kez zarf fiil 4 kez de sıfat fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubu 5 kez ad fiil görevinde kullanılırken, bu kullanımların 1 adedinde edat grubunun ad unsuru oluşturduğu gözlemlenmiştir. Grup 2 kez de edilgen cümlelerin fiili olarak görev yapmıştır. Kelime grubunun cümleye oluş bildirme anlamı katarken, daha çok yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.1.2.Sıfat fiil+yardımcı fiil kalıbındaki birleşik fiil grubu

3.4.13.2.1.2.1. Öncelik belirten birleşik fiil grubu “-mİş ol- ,-mİş bulun-”

3.4.13.2.1.2.1.1. Öncelik belirten birleşik fiil grubunun işlevi “-mİş ol,-mİş bulun-”

1.Öncelik bildiren bu birleşik fiiller, birleşik fiilin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleşme durumunu gösterir.

Tablo 3. 370.Öncelik belirten birleşik fiil grubu “-mİş ol- ,-mİş bulun-”.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Göz açıp kapayıncaya kadar sen tetiğe çökmüş, karşıdakini devirmiş olacaksın.	Fiil	Birleşik fiilin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	9/20

Tablo 3.250.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu gözlemlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun cümleyebirleşik fiilin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleştiğini gösterme anlamını kattığı belirlenirken,yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.1.2.2. Niyet belirten birleşik fiil grubu “-AcAk ol,-IcI ol,-AsI ol-,(I)msAr ol-”

3.4.13.2.1.2.2.1. Niyet belirten birleşik fiil grubunun işlevi “-AcAk ol,-IcI ol,-

-AsI ol,-(I)msAr ol-”

1. “Ol” – yardımcı fiilinin “-AcAk ol-” sıfat fiilleri ile oluşturduğu bu birleşik fiiller, bu oluş kılışın niyet haline olduğunu gösterir.

Tablo 3. 371. Niyet belirten birleşik fiil grubu. “-AcAk ol,-IcI ol,-AsI ol,-(I)msAr

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efe bir şey soracak olursa, o zaman cevap verilirdi.	Zarf fiil/Zarf	Niyet bildiren işlev	Zarf tümleci	14/35

Tablo 3.251.de yer alan kelime grubunun eserde 1 tane olduğu gözlemlenmiştir.Kelime grubunun söz diziminde zarf fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun cümleyeniyet bildirmeanlamını kattığı belirlenirken, zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ad+yardımcı fiil kalıbında kurulan birleşik fiil çalışmada 223 kez kullanılmıştır. Bu kelime grubu söz diziminde 156 kez fiil, 25 kez ad fiil, 22 kez zarf fiil, 20 kez de sıfat fiil olarak kullanılmıştır. Kelime grubu, cümlede 167 kez kılış bildiren anlamda, 53 kez oluş bildiren anlamda, 2 kez birleşik fiilin içinde bulunduğu zamandan daha önce gerçekleştiğini gösteren işlev anlamında, 1 kez niyet bildirme anlamında kullanılmıştır. Cümle içinde ise 169 kez yüklem, 22 kez zarf tümleci, 15 kez nesne, 11 kez yer tamlayıcısı, 6 kez özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.13.2.2.Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu

3.4.13.2.2.1. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubunun

kuruluşu ve sınıflandırılması

Bu grup bir ad unsuru ile bir fiil unsurunun birleşip asıl anlamlarını kaybederek yeni bir anlam oluşturmasıyla meydana gelir. Ad unsuru tek kelime olabileceği gibi kelime grubu da olabilir. Ayrıca işletme ekleri ile de çekimlenebilir. Bu nedenle özne nesne yer tamlayıcısı ve zarf görevini üstlenebilmektedirler.Ad+fiil kalıbındaki birleşik fiilleri sınıflandırırken, kimi yazarlar ad unsurunun sayısına göre iki ögeli üç ögeli şeklinde sınıflandırma yapmışlardır. Fakat ad+fiil kalıbının işlevi her anlamda mecazi bir anlama büründüğü için yapıya dayalı bir sınıflandırmaya gerek görülmemektedir.

3.4.13.2.2.2. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubunun

işlevi

1.Bu fiil grubu soyut olayları somutlaştırarak anlatımı zenginleştirmektedirler. Çamur atmak fiili somut bir kavram olan çamur fiilinin yanına at- fiili ile birleşmesinden meydana gelir. Gerçek anlamıyla pisletmek lekelemek anlamına gelen çamur atmak daha sonra benzetme ve kalıplaşma yoluyla *birine iftira atmak* anlamına gelmiştir. Yani mecaz anlam katma işlevi vardır:**Kafası dağılmıştı**.(Y.Kemal,ÇE,12).

2.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 372. Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Yemek falan boğazımdan geçmez Efe.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	23/11
2.	Kafası dağılmıştı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	2/12
3.	Yüze ineneşkiyalarsilahlarını, kızanlarını bırakmıyorlar, istedikleri köylere böylece silahları, kızanlarıyla yerleşiyorlar, vukuat falan yapmıyorlar ama, halkın başına birer derebeyi kesiliyorlardı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (3.cümle)	14/12
4.	Yüze ineneşkiyalarsilahlarını, kızanlarını bırakmıyorlar, istedikleri köylere böylece silahları, kızanlarıyla yerleşiyorlar,vukuat falan yapmıyorlar ama, halkın başına birer derebeyi kesiliyorlardı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (4.cümle)	14/12
5.	Hükümet içinde hükümetlik sürüyorlardı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	16/12
6.	Ala kanlıölünün üstüne atıldı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	20/12
7.	Fıkara kızların çeyizini düzer delikanlıların başlığını verirdi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	31/14
8.	Hastalara ilaç olurdu .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	32/14
9.	Yoksullara ekmek olurdu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	32/14

Tablo 3. 373.Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.(Devam)

10.	Allah kısmetini açık, düşmanlarının gözünü kör etsin.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	8/15
11.	Dağları tutalım.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	36/16
12.	Başka çare yok.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	36/16
13.	Ama hiçbir vukuatışlemedik ki!	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	28/17
14.	Orada, oturduğu yerde taş kesilipkalmıştı.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	35/18
15.	İş işten geçtikten sonra Hacı da ısrarlarını kesti.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	9/19
16.	Memed dişini sıkıyor, ver ediyordu kurşunu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	33/19
17.	Dört yanında dünya çam ağacı fır dönüyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	35/19
18.	Bizim memlekette atıcılıktan çok çabukluğu hüner sayarlar.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	11/20
19.	Memed azıcık dinlendikten sonragene kalktı ateşe başladı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	15/20
20.	Hacı bu sefer, şöyle yap böyle yap diye öğütler veriyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	15/20
21.	Dağdan indiklerinde Memed biraz olmuş, eli tüfeğe yatmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	31/20
22.	Sen oldun.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	34/20
23.	Gene devran döndü.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	27/31
24.	Bizim uşak varıyor amanın mukayyet olun.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	33/31
25.	Memedin eşkiya çıktığınıduyan Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Sıfat fiil /Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	20/33
26.	Memedin eşkiya çıktığını duyan Haşan Çavuş müfrezesini düzmüş, yanında Teğmen Hüsnü Efendi de olduğu halde takibe çıkmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	20/33
27.	Hızır yardımcın olsun.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	1/35
28.	Düşmanın kör, dostun yeğün olsun.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	1/35
29.	Sağ olun, var olun, dedi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (İç cümle)	9/35

Tablo 3. 374.Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.(Devam)

30.	Törenin dışınaçıkan, en küçük bir itirazda bulunan kızan haklı da olsa kurşunu yerd.	Sıfat fiil/ Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	16/35
31.	Sözünün üstüne söz, dileğinin üstüne dilek olmazdı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	18/35
32.	Çakırcalı nerde, diye döv babam döv ediyor.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	22/36
33.	Ama şimdi koğu yâparlar ardımızdan.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	11/37
34.	Şimdi istesek Hasan Çavuşu keklik gibi avlarız.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	16/37
35.	Evini basacağız.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	34/37
36.	Gel de. Ağansana bir iki öğüt verecekdiye.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	8/40
37.	Posluoğlu hapse düşmeden önce efeydi.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	27/52
38.	Arayabir soğuklukgirdi ama Çakırcalı bozmadı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	31/53
39.	Onlar böyle oturmuş konuşurlarken köylüler sökün ettiler.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	1/54
40.	Dövüşü, kavgası olan, zulüm gören, yoksulluğa düşen , kız kaçırın, hükümete değil, Çakırcalıya geliyordu.	Adlaşmış sıfat fiil/ Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	2/56
41.	Oraya buraya başvurdu , konuştu danıştı, kararını verdi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	16/57
42.	Caddeler insan almayacaktı, sadrazam geliyor gibi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	9/59
43.	Niyeti kötü olsa gerek, demiş.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (İç cümle)	27/59
44.	O anda her şeyi ölçüp biçmiş, sonradan vazgeçmiştir.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	34/71
45.	Ölüsünün başında da aptes alıp namazını kılar.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci	19/73
46.	Dumanı başından tütüyor.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	6/74
47.	Böyle iş olmaz.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	25/74
48.	Bu işi kıvrıramazsan kel kafan gitti.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci	32/74
49.	Kamil Paşa, Çakırcalıyı affa davetten önce sonbir çareyedaha başvurdu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	7/75

Tablo 3. 375.Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.(Devam)

50.	Beni hoş gör , paşam, dedi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (İç cümle)	14/75
51.	Köyde her kim bir vukuat yaparsa, affedilenlerden her kimvukuat işlerse hükümet kuvvetleri karışmayacak, senden isteyecekler Efe.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	21/77
52.	Köyde her kim bir vukuat yaparsa, affedilenlerden her kim vukuat işlerse hükümet kuvvetleri karışmayacak,senden isteyecekler Efe.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	21/77
53.	Kızı her gördüğünde yüreği cız ediyor, bütün bedeninde çımğışmalar oluyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	14/80
54.	Bir türlü başından bu belayı atamıyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	18/80
55.	İlk göz ağrısı ydı.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	22/80
56.	Sağ ol İraz, sağ ol , dedi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	31/80
57.	Yarın düze inip ev basacakmış ama kimin evini belli değil.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	11/93
58.	Yer gök askere kesmişti .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	20/93
59.	Böyle belki on tane eşkıya çetesi, kaçakçı grubuimha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalıitlaf edilmiştir"diye dörtbir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşamahcup, utanmış, eli boşdön müştü.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	18/94
60.	Ne yapsın Paşa, can çıkmayınca umut çıkmaz.	Zarf fiil/ Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci	23/94
61.	Ne yapsın Paşa, can çıkmayınca umut çıkamaz .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	23/94
62.	Yalan ihbar verenleri dövüyor ama ihbarın dahiç ardı arkası kesilmiyordu .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	25/94
63.	Yalan ihbar verenleri dövüyor ama ihbarın da hiç ardı arkası kesilmiyordu.	Adlaşmış sıfat fiil/ Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	25/94
64.	Elden geleni yapıyor, Çakırcalıyı adım adım kovalıyoruz.	Adlaşmış Sıfat fiil /Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Belirtili nesne (1.cümle)	29/94
65.	Şu dağ köylüklerinde bir iki vukuat yapalım, sonra düze inelim.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	12/96
66.	Gelmez ya, eğer gelirse, iki muavin çeteyide başına bela edelim.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	13/96
67.	Biri bir yerde vukuat çıkarsın, öteki bir gün sonra başka bir yerde.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	14/96
68.	Çoluk çocuğunu kurtarmak için kasabayı basacak, pusuya düşecek.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	2/114

Tablo 3. 376.Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.(Devam)

69.	Yakında ananızı beller , diyecekti.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (İç cümle)	35/115
70.	Kurtarmazsak kahpelik olur amma Efe, bir düşünelimş	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	35/116
71.	Artık Çakırcalı bir yerde vukuat çıkarıp , başka bir yerde görünemiyordu.	Zarf fiil /Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci	2/118
72.	Fakat Çakırcalı da boş durmuyor , o da uyumuyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	4/118
73.	Para almak istediklerini dağa kaldırıyor, onlara izzeti ikramda bulunuyordu .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	24/118
74.	Haksızlıklar, densizlikler, zaptiye, Osmanlı karşısında kaplan kesilen Efe aslında çok kibar, vakur, alçakgönüllü, hatta halim selim denecek kadar sessiz bir adammış.	Sıfat fiil /Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Özne içerisinde yer alır.	5/119
75.	Kocaman bir kasabaya hod be hod girip ev basamazdı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	28/119
76.	Salihliye geçip orada bir vukuat çıkardı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	33/119
77.	Bir sonuca varıp, şu belayı baştan atmalıydı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	37/119
78.	Mutafların evlerinin önü mahşere kesti .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	25/120
79.	Kalçasından kurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	10/132
80.	Benden kahpelik gelmesin onlara, dedi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (İç cümle)	33/133
81.	Ama kardeşi Çakırcalı'ya küfür yağdırdı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	37/138
82.	Ordayım ama, bu çırpınmalarından hiçbir netice alamıyor , hiçbir eşkıyayı yakalayamıyorum.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	27/152
83.	Bazı müsademeye tutuşuyoruz .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	34/152
84.	Yollardan kuş uçurmuyor .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	15/153
85.	Kara İsmail kurşun geçmez , onu kimse yakalayamaz.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	20/153
86.	Bir gün geldi ki, Kara İsmail kendini kaptı koy verdi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	28/153
87.	Bolu taraflarında bir zengin evinin basmış .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	17/154

Tablo 3. 377.Ad+fiil kalıbında deyimleşmiş kalıplaşmış birleşik fiil grubu.(Devam)

88.	Hiçbir candarmanın burnunu bile kanatmadan Kara İsmaili, İstanbul'un burnunun dibindeki bu namlı eşkıyayıyakalayışım, Candarma Umum Kumandanlığında, İstanbulda sevinç uyandırdı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	11/155
89.	İsteğimin mutlak yerine getirilmesi için hükümet nezdinde teşebbüste bulunmasını ondan rica ettim.	Ad fiil/ Ad	Mecaz anlam katma işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	10/156
90.	Takdir buyurursunuz ki ben eline aldığı işi başarmak zorunda olan bir adamım.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	25/159
91.	Takipçiliğiyle şöhret yapmış bir zabıtduğunuzdu duydum.	Sıfat fiil /Sıfat	Mecaz anlam katma işlevi	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	22/160
92.	Yollardan kuş uçurmuyor .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	15/153
93.	Bu yüzden, üç koldan muhasaraya alarak, devamlı ateşimiz Çakırcalıya hiçbirtesir etmiyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (zff. grubu)	5/175
94.	Karanlık bastırmadan, muhakkakbir netice almak mecburiyetindeyiz.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (af. grubu)	1/176
95.	Bilhassa Osmanın faaliyet sahası serbest kalmıştı .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	15/176
96.	Sonra sıkı bir hücumageçtik .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	21/180

Tablo 3.252.de yer alan kelime grubunun söz diziminde 7 kez sıfat fiil, 8 kez zarf fiil, 1 kez de ad fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun cümleyemecaz anlamkattığı belirlenirken, genellikle yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Eserde 96 adet ad+fiil kalıbında birleşik fiil kullanılmıştır. Bu kelime grubunun tamamı söz dizimi içinde fiil olarak görev almıştır. Fiiller; 11kez zarf fiil, 8 kez sıfat fiil, 1 kez ad fiil, 76 kez de sadece fiil olarak kullanılmıştır. Grubun tamamı, cümleye mecaz anlam katmıştır. Kelime grubu cümle içinde 79 kez yüklem, 9 kez zarf tümleci, 5 kez nesne, 3 kez de özne içerisinde yer almıştır.

3.4.13.2.3. Fiil+zarf fiil kalıbında kurulan birleşik fiil (Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller)

3.4.13.2.3.1. Fiil+zarf fiil kalıbında kurulan birleşik fiil (Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller) grubu kuruluşu ve sınıflandırılması

Asıl fiilin üzerine -A, -I, -U, -(I)p/-(U)p zarf fiillerinin getirilip gerçek anlamını kaybederek, asıl fiildeki hareketin kılış tarzını bildiren yardımcı fiille birlikte kullanılan fillere tasviri fiil denir. Tasviri fiiller bugün Anadolu ağızları başta olmak üzere dilimizde varlığını sürdürmektedir. Bu fiiller hareketin yapılaş tarzını belirler.

Zeynep Korkmaz (2014: 708) tasviri fiilleri şu şekilde açıklamıştır: “Tasviri fiiller iki ayrı fiilin kaynaşmasından oluşmuş birleşiklerdir. Bu birleşikleri içindeki birinci fiil -A,-I veya -(y)Ip zarffiil yapısındadır ve asıl anlam bu fiildedir. İkinci fiil ise esas fiil olduğu halde, anlam kayması yoluyla yavaş yavaş sözlük anlamından farklı bir anlam kazanmış hem de esas fiile bazı anlamlar katan yardımcı fiil durumuna gelmiştir. Yardımcı fiilin görevi esas fiildeki oluş ve kılışın tarzını tasvir etmektir.”

Bu gruptaki birleşik fiiller almış oldukları tasviri fiilin anlamına dayanarak almış oldukları adlara göre sınıflandırılmışlardır: Yeterlilik fiili, yaklaşma fiili, sürerlilik fiili, tezlik fiili olmak üzere dört grupta incelendi.

3.4.13.2.3.1.1. Yeterlilik fiili ile kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.1.1. Yeterlilik fiili “Fiil -(y)Abil”kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.1.1.1. Yeterlilik fiili “Fiil -(y)Abil”kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1.Oluş kılışın gerçekleştirme gücünün olup olmadığını bildiren işlev:Böyle anlarda Efe babası, karısı, hatta öz canı bile çıksa karşısına *öldürebil*irdi(Y.Kemal,ÇE,35).

2.Oluş ve kılışın gerçekleştirme olasılığının, imkân ya da ihtimal dâhilinde bulunup bulunmadığını belirten işlev:Sait Paşayı, askerlerini keklik avlar gibi *avlayabil*irler

(Y.Kemal,ÇE,71).

3.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

4.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 378. Yeterlilik fiili “Fiil -(y)Abil” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Kancıklanabilirler.	Fiil	Olasılık işlevi	Yüklem	4/39
2.	Sonra bir hale gelmiş ki, sıkışmış, arkadaşlarını bırakıp kaçsa, kaçabilecek.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	30/52
3.	Bu da Anadoludaki eşkıyalık, Egedeki efelik tarihi üstüne çok ilgi çekici bir inceleme, bir aydınlatma olabilir.	Fiil	Olasılık işlevi	Yüklem	9/57
4.	Bunlara dışarıdan da etkiler olabilir.	Fiil	Olasılık işlevi	Yüklem	12/57
5.	Affi yalnız Padişah yapabilecek , başka hiçbir af şekli kabul edilmeyecek.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem (1.cümle)	26/58
6.	Sait Paşayı, askerlerini keklik avlar gibi avlayabilirler.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	16/71
7.	Her gittiğimiz yerde silahlı gezebileceğiz.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	25/77
8.	Ama ne kadar dayanabilirdi.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	21/93
9.	Şimdi artık elimizi kolumuzusallaya sallaya ovaya inebiliriz.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	7/96
10.	Ordunun içinebile girebiliriz.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	9/96
11.	Ama Çakırcalı isteseydi mevcudunu bine, iki bine, hatta beş, on bine çıkabilir , bir isyan kuvveti olabilirdi.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem (1.cümle)	23/119
12.	Ama Çakırcalı isteseydi mevcudunu bine, iki bine, hatta beş, on bine çıkabilir, bir isyan kuvveti olabilirdi.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem (2.cümle)	23/119
13.	Salı öyle yapmışlardı ki, on, on beşkişi taşıyabilir.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem (2.cümle)	34/132
14.	Bin kişiyi bir ipe dizebilir , on köyü, bir vilayeti ateşe vuruyakabilirdi.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem (1.cümle)	32/134
15.	Bin kişiyi bir ipe dizebilir, on köyü, bir vilayeti ateşe vurup yakabilirdi.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem (2.cümle)	32/134
16.	Böyle anlarda Efe babası, karısı, hatta öz canı bile çıksa karşısına öldürebilirdi.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	23/135
17.	Burada ancak bir aykadar kalabildiler.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	1/137
18.	Parayı ancak Osman Beyin oğlu getirebilecekmış.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	29/171
19.	Çakırcalı şu anda bizim ona doğru gittiğimizi haber alabilir mi?	Fiil	Olasılık işlevi	Yüklem	22/172
20.	Bu tepeleri tutabil memize sebep, Çakırcalının buralara nöbetçi koymayıdır.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Özne içerisinde yer alır.	8/173
21.	Ama ne olursa olsun, biz bulunduğumuz mevkiden Çakırcalıyı ilk ateşte vurabiliriz.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	32/173
22.	Bu yarıktan, Efenin bulunduğu sırtın altına kadar çıkılabilir.	Fiil	Yeterlilik işlevi	Yüklem	21/175
23.	Beni de Sait Paşa gibialemin yüzüne bakamaz hale getirmek için de yapabilir bunu.	Fiil	Olasılık işlevi	Yüklem	37/178
24.	Kendi kıyafetini herhangi bir zeybeğe de giydirebilir.	Fiil	Olasılık işlevi	Yüklem	4/179

Tablo 3.253.te yer alan kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümleye olasılık ve yeterlilik bildirir anlamını kattığı belirlenirken, daha çok yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.1.2.Yeterlilik fiili “Fiil -AmA, -AmAz” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu (Olumsuz)

3.4.13.2.3.1.1.2.1. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA, -AmAz”kalıbında kurulan birleşik fiil grubu işlevi (Olumsuz)

1. Oluş kılışın gerçekleştirme gücünün olmadığını bildiren işlev:Efelik töresince hiçbir kızan efeye hiçbir sual *soramaz*, ne yapalım, nereye gidelim, bu oldu, bu olmadı *diyemezdi* (Y.Kemal,ÇE,35).

2.Oluş ve kılışın gerçekleştirme olasılığının, imkân ya da ihtimal dâhilinde dahi bulunmadığını belirten işlev:Her ordu buraya kadar *çıkamaz* zaten (Y.Kemal,ÇE,91).

3.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

4.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 379. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA,-AmAz ” kalıbında kurulan birleşik fiil

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ben bir ay bileatsambunu elimden, iş değişir, vuramam .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	1/19
2.	Efelik töresince hiçbir kızan efeye hiçbir sual soramaz , ne yapalım, nereye gidelim,bu oldu, bu olmadı diyemezdi .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	12/35
3.	Bir türlü teklifini yapamadı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	29/35
4.	Yapamazdı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	29/35
5.	Haşan Çavuş ha dese buraya bir günde yetişemez .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	11/39

Tablo 3. 380. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA,-AmAz ” kalıbında kurulan birleşik fiil.
(Devam)

6.	Çete Çine kazasının Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarma, ne tahsildar, hiç kimse gelemeyecek .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	23/58
7.	Mektupta pusu kurduğu yeri, pusu gününü, Paşa'nın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını , elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	13/72
8.	Çakırcalı'yı daha bir zaman takip eden Sait Paşa onunla hiçbir zaman karşılaşamıyor .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	22/72
9.	Bir kerecik olsun müsademeye tutuşamıyor .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	23/72
10.	Hükümet başa çıkamıyor .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	3/73
11.	Ben bunu İraz Hanıma söyleyemem .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	25/74
12.	Bu işi kıvıramazsan kel kafan gitti.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Zarf tümleci	32/74
13.	Böyle yiğit bir adamı öldüremem .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	14/75
14.	Çakırcalı çadırda Arabakiyle rahat rahat sohbet ederken yazıyı yabani, dağı taşı asker almış, onu ha bire arıyorlar bulamıyorlardı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem (3.cümle)	26/76
15.	Bir daha da Ödemiş'e, biz yaşadıkça gelemeyecekler .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	18/77
16.	Ayasurat köyüne ne candarma, ne tahsildar, nememur, hükümetleilişiği olan hiç kimse giremeyecek .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	18/77
17.	Biz Ödemiş'ten ayrılıncaya kadar da kasabaya, yakınına bir tek candarma bile gelemeyecek .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	4/78
18.	Yanma kimse giremiyordu .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	1/79
19.	Bir türlü de kurtulamamıştı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	14/80

Tablo 3. 381. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA,-AmAz ” kalıbında kurulan birleşik fiil.
(Devam)

20.	Bir türlü başından bu belayı atamı yordu.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	18/80
21.	İrazın razı olmasına rağmen, bu tavuk boğazlar gibi adam boğazlayan eşkiya, onun üstüne evlenmeye vicdanını bir türlü razi edemiy ordu.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	20/80
22.	Bizim burada olduğumuzu tüm Osmanlı ordusu bir araya gelse bulamaz .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	27/91
23.	Her ordu buraya kadar çıkamaz zaten.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	32/91
24.	Hiç kimse, Çakırcalının düşmanları, takip kumandanları bile, Çakırcalı falan yere gelmiş diye Paşaya bir şey söyleyemiy ordu.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	36/94
25.	Uzun yola dayanamı yordu.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	19/96
26.	Sait Paşa askerleriyle tüm ölmüş deseler, gene yapamam .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	1/97
27.	Bir kerebile durmak yığıtliğini gösteremedi .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	4/99
28.	Hiçbir silahlı kuvvet, hiçbir hükümet adamı Ayasurat köyüne giremezdi .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	14/111
29.	Başka türlü tasavvur bile edilemezdi .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	28/111
30.	Artık Çakırcalı bir yerdevukat çıkarıp, başka bir yerde görünemiy ordu.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	2/118
31.	Ben gönderemem .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	16/119
32.	Kocaman bir kasabaya hod be hod girip ev basamazdı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	10/120
33.	Gecenin karanlığında demiryolunu atıp götüremez miydi?	Fiil	Olasılık işlevinin olumsuzluğu	Yüklem	
34.	Şu kalabalıkta, "Gel Ali Efe, senin yerin mahpusane değil, dağlar," diyemez miydi?	Fiil	Olasılık işlevinin olumsuzluğu	Yüklem	2/131

Tablo 3. 382. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA,-AmAz ” kalıbında kurulan birleşik fiil.
(Devam)

35.	Ama Efeden izin almadan bu iş yapılamazdı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	8/134
36.	Böyle giderse ardından yetişemeyecek gözden kaybedeceklerdi.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem (1.cümle)	18/135
37.	Hem bunlar Çakırcalının kadrini ötekiler kadar bilemezlerdi .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	4/137
38.	Kolay kolay olamazdı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	6/137
39.	Çakırcalı onların arkadaşlıklarından dolayı, ömürleri boyunca kazanamayacakları bir paravermişti ellerine.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem (sff. grubu)	21/137
40.	Arpaza artık kimse girip çıkamayacağı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	34/139
41.	Ordayım ama, bu çırpınmalarından hiçbir netice alamıyor , hiçbir eşkıyayı yakalayamıyorum .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	27/152
42.	Bu eşkıyaları yakalayamamamızın sebebine?	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Özne içerisinde yer alır.	1/153
43.	Bize eşkıyaları tutamayalım diye yanlış yol gösteriyorlar, habercilik, yataklık yapıyorlar.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır. (1.cümle)	5/153
44.	Kara İsmaille kurşun geçmez, onu kimse yakalayamaz .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem (2.cümle)	20/153
45.	Her halinden bizim Çakırcalının olduğu yere varamayacağımız okunuyordu.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Özne içerisinde yer alır.	11/172
46.	Sen olmazsan, sen haber vermezsen alamaz .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	25/172
47.	Çakırcalı bilirdi ki hiçbir müfreze bu dağların doruğuna kadar, buraya kadar çıkamaz .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	11/173
48.	Gerçekten de çıkamamıştı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	14/173
49.	Çakırcalı, Çakırcalı oldu olalı çıkamamıştı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	14/173

Tablo 3. 383. Yeterlilik fiili “Fiil -AmA,-AmAz ” kalıbında kurulan birleşik fiil.
(Devam)

50.	Kurşun atamazsın ki!	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	2/174
51.	Seni burada, uyurken çembere alan, saran müfrezenin elinden kurtulamazsın .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	7/174
52.	Ya hepimiz ölmeliydik, ya o kurtulamamalıydı .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem (2.cümle)	
53.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen bu takipçilerin hareketine bir mana veremiyordu .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	19/176
54.	Ben de dayanamadım ateşi iki misline çıkardım.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem (1.cümle)	22/177
55.	Bütün bunları düşününce bu Çakırcalıdan başkası olamaz dersin.	Fiil	Olasılık işlevinin olumsuz	Özne içerisinde yer alır.	35/178
56.	Bir kaçırırsak, kolay kolay bir daha ele geçiremeyiz onları.	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	17/180
57.	Fakat elimizden kurtulamazlar .	Fiil	Yeterlilik fiilinin olumsuzluk işlevi	Yüklem	25/180

Tablo 3.254.te yer alan kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun cümleyeyeterlilik fiilinin olumsuzluk anlamını kattığı belirlenirken, daha çok yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.2. Tezlik fiili “Fiil-(y)I,(y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.2.1. Tezlik fiili “Fiil-(y)I, (y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. Asıl fiildeki oluş ve kılışın tezlikle çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini bildiren işlev:Hükümet burada olduğunu bir duyarsa **yakalayverirdi** (Y.Kemal,ÇE,137).

2.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 384. Tezlik fiili “Fiil-(y)I, (y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Memed İptidai mektebini bitirmiş, bir iki yıl da Ödemişteki medresede okuduktan sonra okumayı bırakıvermişti .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	32/12
2.	O beni öldürüverirse... (ne yaparım)	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem (zff. grubu)	25/74
3.	Ölümüne ahdedtiği, kanlı düşmanı da olsa salıverirmiş .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	8/76
4.	Kıza, ilk bundan dört ay önce gördüğünde tutuluvermişti .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	13/80
5.	Çakırcalı gelecek de vuruverecekler .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	15/114
6.	Yalnız takipçiler her zamanki gibi gene bol bölüverdiler .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	
7.	Hükümet burada olduğunu bir duyarsa yakalayverirdi .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	6/137
8.	Bir haberlenmeseler, bir gün ucunu gösteriverirse , hepsini birden, bir anda vurmaktan işten bile değil.	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem (zff. grubu)	24/173

Tablo 3. 385.Tezlik fiili “Fiil-(y)I, (y)U-ver” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.
(Devam)

9.	Çakırcalının yüzde yüzvurulduğuna niçin hemen inanıvermişim .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	37/177
10.	Birden sönüvermişti .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	4/178
11.	Ben, Çakırcalıyı öldürdük diye tel üstüne tel çekerim dünyaya, bir gün sonra Çakırcalı bir yerde karşıma çıkar, bütün müfrezemi temizleyiverir .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösteren işlev	Yüklem	2/179

Tablo 3.255.te yer alan kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede asıl fiildeki oluş-kılışın çabucak kolaylıkla gerçekleştiğini gösterme anlamıyla bulunurken, daha çok yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.3.Sürerlilik fiili

3.4.13.2.3.1.3.1. “Fiil-(y)A,-(y)I, -(y)Ip dur” kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.3.1.1. “Fiil-(y)A,-(y)I,-(y)Ip dur” kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. “Fiil -(A)rdur” şekli eylemin her zaman gerçekleştiğini bildiren işlev.(Söyler durur)
2. “ Fiil -d(I) dur” şeklinde ise esas fiilin geçmiş zamanda devamlılığını gösteren işlev.(Söyler durmuş. /Söyledi durdu.)
3. “Fiil- (I)p dur” şekli ise esas fiilin bütün zamanlarda sürekli gerçekleştiğini bildiren işlev.(Söyleyip duruyordu)
- 4.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.
- 5.Bu grup, eserde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 386.“Fiil-(y)A,-(y)I,-(y)Ip dur” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hacı günlerce bitip tükenmeyen bir türkü tutturur türküsünde hep Ahmed Efeyi, onun derdini söyler dururdu .	Fiil	Asıl eylemin her zaman gerçekleştiğini bildiren işlev	Yüklem	9/13
2.	Memed elinde tüfeği, oturduğu yerden kıpırdamamış, yumulmuş, öyle durup duruyordu .	Fiil	Asıl eylemin bütün zamanlarda sürekli gerçekleştiğini bildiren işlev.	Yüklem	15/19
3.	Haberciler işleyip duruyor .	Fiil	Asıl eylemin bütün zamanlarda sürekli gerçekleştiğini bildiren işlev.	Yüklem	24/96
4.	Hacı iki gün kıvrandı durdu .	Fiil	Asıl fiilin geçmiş zamanda sürekliliğini ifade eden işlev.	Yüklem	3/134

Tablo 3.256.da yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümleye asıl eylemin bütün zamanlarda sürekli gerçekleştiğini bildirme anlamında bulunduğu belirlenirken, yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.3.2.“Fiil-(y)A,-(y)Ip gel” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.3.2.1. “Fiil-(y)A,-(y)Ip gel” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. Esas fiildeki oluş kılışın alışkanlık halinde sürdüğünü gösteren işlev
2. Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.
3. Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 387.“Fiil-(y)A,-(y)Ip gel-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Fevkalade rahmüşefkatle memlû olan kalbi hümayunlarına iltica edenler ol çeşmei atıfetin âbı revanmdan müstefit olageldikleric ihetle işbu misalde zatı cihanbânilerinin hasleti mümtazelerine bir delil teşkil etmektedir.	Fiil	Asıl fiilin alışkanlık halinde sürdürdügünü gösteren işlev	Yüklem (zff. grubu)	26/78

Tablo 3.257.de yer alan kelime grubunun eserde 1 adet olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümledeasıl eylemin alışkanlık halinde sürdürdüğü anlamında bulunduğu belirlenirken , yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.3.3. “Fiil -(y)A,-(y)Ip kal” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.3.3.1. “Fiil -(y)A,-(y)Ip kal” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. Durum bildiren asıl fiildeki oluşun hareketsiz olarak devam ettiğini bildiren işlev.

2.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 388.“Fiil -(y)A,-DU,-(y)Ip kal-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Efe kan içinde suyun kıyısında cansız uzanıpkalmıştı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	4/12
2.	Orada, oturduğu yerde taş kesilip kalmıştı	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	35/18

Tablo 3. 389.“Fiil -(y)A,-DU,-(y)Ip kal-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.
(Devam)

3.	Orada, meydana, ıssız şehrin ortasında öyle dikilip kaldılar .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	4/60
4.	Birkaç gün evde kapanıp kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	1/79
5.	Her gün,gün doğarkenovalara yürüyor, yemeden içmeden tek başına ovada bir o yana, birbu yana dolaşiyor,bazı bazı da başını elleri arasına alıp bir hendeğin kıyısında oturup kalıyordu .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	7/79
6.	Sait Paşa bunugörür görmez donda kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	9/94
7.	Yalnız sustu, kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	20/115
8.	Öyle kalakaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	31/116
9.	Gülümsemesi dudağında donda kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	37/132
10.	Bir saat, iki saat gözlerini öylece yumdu kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	3/133
11.	Hacı düşündü kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	32/133
12.	Ama öyle kurudu kaldı .	Fiil	Durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev	Yüklem	27/179

Tablo 3.258.de yer alan kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede durumun hareketsizce devam ettiğini bildirme anlamında bulunduğu belirlenirken, cümlede yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.3.4.“Fiil -(y)A, -mAyA gör” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.3.4.1. “Fiil -(y)A, -mAyA gör”Kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. Sürekli bir çaba rica ve istek bildirir.
2. Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.
3. Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 390. “Fiil -(y)A,-mAyA gör” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bunu duyanlar, silahları Mutafların evleri önünde görenlerde bir kaçış başladı ki, olmayagörsün.	Fiil	İstek işlevi	Yüklem	30/120

Tablo 3.259.da yer alan kelime grubunun eserde 1tane olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede istek anlamında bulunduğu belirlenirken, yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.3.5.“Fiil-(y)Ip git” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.3.5.1. “Fiil-(y)Ip git-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubunun işlevi

1. Asıl fiildeki oluş kılışın uzaklaştığını bildirir.
2. Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.
3. Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 391.“Fiil-(y)Ip git-” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sarılmış Çolak çetesinin bulunduğu yere daha çarpışma sürüp gider ken yetiştiler.	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın uzaklaştığını belirten işlev	Yüklem (zff. grubu)	1/51
2.	Bir efe dar gününde arkadaşlarını koyup gitmez .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın uzaklaştığını belirten işlev	Yüklem	35/52
3.	Izmirde, Aydında, öteki şehirlerde böyle kendini yenemeyen nice efekancıklanmış, ölüp gitmişler di.	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın uzaklaştığını belirten işlev	Yüklem (2.cümle)	11/59
4.	Paşa boğazdan geçip gidiyor .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın uzaklaştığını belirten işlev	Yüklem	27/71
5.	Her neyse Paşa, arkasında askerleri, Çakırcalının önünden akıp gidiyorlar .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın uzaklaştığını belirten işlev	Yüklem	36/71
6.	Vakit de boyuna akıp gidiyordu .	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın uzaklaştığını belirten işlev	Yüklem	8/175

Tablo 3.260.da yer alan kelime grubunun eserde az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede asıl eylemdeki oluş kılışın uzaklaştığını bildirme anlamında bulunduğu belirlenirken, yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.4.Yaklaşma fiili “Fiil-(y)A yaz”Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.4.1. Yaklaşma fiili “Fiil-(y)A yaz”Kalıbında kurulan birleşik fiil

grubunun işlevi.

1. Asıl fiildeki oluş kılışa “az kalsın gerçekleşecek olma, gerçekleşmeye çok az

kalmış olma” anlamları katar.

2.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 392. Yaklaşma fiili “Fiil-(y)A yaz” Kalıbında kurulan birleşik fiil grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ben koskocaman ağacı vuramayayazdım.	Fiil	Asıl fiildeki oluş-kılışın az kalsın gerçekleşecek olma gerçekleşme -ye yaklaşmış olma işlevini belirtir. (Olumsuz)	Yüklem	2/14

Tablo 3.261.de yer alan kelime grubunun eserde 1 adet olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Kelime grubunun cümlede asıl fiildeki oluş kılışın az kalsın gerçekleşecek olma ya da gerçekleşmeye yakın olma anlamında bulunduğu belirlenirken, cümlede yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.13.2.3.1.5. “-mAyA başla,-mAk iste,-mAyA çalış-” Kalıplarıyla kurulan birleşik fiil grubu

3.4.13.2.3.1.5.1. “-mAyA başla,-mAk iste,-mAyA çalış-” Kalıplarıyla kurulan

birleşik fiil grubunun işlevi

1.Bu tarz birleşik fiillerde asıl anlam ikinci fiilde olduğu için işlev de ona göre farklılık kazanmaktadır."Yemeğe çalış-, kovmaya kalk-"gibi. Eserde başlamak fiili olduğu için eylemin başlangıcını gösteren işlev ele alınmıştır.

2.Bu grup eserin söz diziminde daha çok fiil görevinde kullanılmıştır.

3.Bu grup bu eserin cümlelerinde daha çok yüklem olarak görev almıştır.

Tablo 3. 393. “-mAyA başla,-mAk iste,-mAyA çalış-” Kalıplarıyla kurulan birleşik

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Derken yağmur çiselemeye başladı.	Fiil	Eylemin başlangıcını belirten işlev	Yüklem	3/76
2.	Yol aldıkça da onların önünden kaçışım bana koydukça koymaya başladı.	Fiil	Eylemin başlangıcını belirten işlev	Yüklem	11/111

Tablo 3.262.de yer alan kelime grubunun eserde 2 adet olduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde fiil görevinde kullanıldığı belirlenmiştir. Grubun cümlede eylemin başlangıcını belirtme anlamında bulunduğunu belirlenirken, cümlede yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmada 119 adet bir hareketi tasvir eden birleşik fiil kullanılmıştır. Bunlardan 81 adeti yeterlilik fiilidir. Yeterlilik fiili 57 kez olumsuz, 24 kez olumlu olarak kullanılmıştır. Bu kelime grubu eserde 25 kez sürerlilik, 11 kez tezlik, 2 kez özeltkullanımlı birleşik fiil şeklinde kullanılmıştır. Bu kelime grubu 18 kez yeterlilik, 6 kez olasılık, 57 kez yeterlilik fiilinin olumsuz, 12 kez durumun hareketsizce devam ettiğini bildiren işlev, 11 kez asıl fiildeki oluş kılışın çabucak gerçekleştiğini bildirme anlamında, 6 kez asıl fiildeki oluş kılışın uzaklaştığını belirttiği işlevde, 3

kez asıl fiilin bütün zamanlarda sürekli gerçekleştiğini bildiren işlevde, 1 kez de asıl fiilin geçmiş zamanda sürekliliğini bildiren işlevde 1 kez asıl fiildeki oluş-kılışın az kalsın gerçekleşecek olma gerçekleşmeye yaklaşmış olma işlevinde, 1 kez istek belirtme işlevinde, 2 kez eylemin başlangıcını belirtme işlevinde kullanılmıştır. Bu kelime grubu cümle içerisinde 115 kez yüklem, 3 kez nesne, 1 kez özne görevinde kullanılmıştır.

3.4.14. Kısaltma grupları

3.4.14.1. Kısaltma gruplarının kuruluşu ve kısaltma grubunun sınıflandırılması

Kelime gruplarının ya da cümlelerin kısaltması ve yıpranması sonucunda ortaya çıkan gruplardır. Ögeler arasındaki ilgiyi iyelik ekleri ve hal ekleri kurar. Dilde az sözcükle çok şey anlatmayı sağlayan bu ifadeler Türkçede sık sık kullanılmaktadır. Kısaltma gruplarını bazı dil araştırmacıları şu şekilde tanımlamışlardır:

“Kelime gruplarının ve cümlelerin kısaltması, yıpranması neticesinde ortaya çıkan kelime gruplarıdır. Herhangi bir kaideleri yoktur. Daha geniş bir gruptan kısalmış ve klişeleşmiş gruplardır.”(Ergin, 2004:397).

“Kısaltma grupları ve cümlelerden yıpranma ve kalıplaşma yoluyla ortaya çıkan gruplardır.”(Karahan, 79:2014).

Kısaltma grupları genellikle ad-fiil, sıfat-fiil veya zarf-fiil gruplarından kısalmış ve bunların bir kısmı kalıplaşmıştır. “*Gözü açık, yüzü aşkın, cana yakın, yükte hafif, içinden pazarlıklı, sırmayla işli*” gibi yapıların bazı kelime gruplarının ve cümlelerin kısaltması veya yıpranması sonucu oluşmuş kelime grupları olduğu anlaşılmaktadır. Ad-fiil, sıfat-fiil veya zarf-fiil gruplarından kısaltma yoluyla oluşan kelime grupları, birer kısaltma grubudur şeklinde tanımlayabiliriz.

Kısaltma grupları sınıflandırılırken, unsurların almış oldukları eklerin ön plana alınması dilbilimcilerce genel kabul görmüştür. Kısaltma grubu unsurların almış oldukları hal eklerine göre; isnat grubu, yönelme grubu, bulunma grubu, çıkma grubu, vasıta grubu vb. adlar alırlar. Bu gruplara ek olarak çeşitli hal eklerini almış karma gruplarla birlikte kısaltma grupları bu çalışmada altı grupta incelenmiştir.

3.4.14.2. Kısaltma grubunun işlevleri

1. Sıfat fiili ya da zarf fiili kısaltma
- 2.Cümlede ad,sıfat ve zarf olarak görev alabilirler.
- 3.Cümlede öge olarak zarf tümleci nesne yer tamlayıcısı ve özne olabilirler.

3.4.14.2.1. İsnat grubu

Tablo 3. 394.İsnat grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Anası iki gözü iki çeşmeMemedini merak ediyordu.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	36/20
2.	Gene kılıcı keskin.	Ad	ol-ma Ad fiilinin kısaltılmış hali	Yüklem	28/31
3.	Yağı çürük eşkiya yaşayamaz.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içerisinde yer alır.	9/33
4.	Yörüğün dağda eşkiyasıolmazsa bir kanadı kırık demektir.	Ad	ol-mak Ad fiilinin kısaltılmış hali	Özne	14/33
5.	Çoban Memed tüfeğini kucağına almış, ağzı aşağı çimenlerin üstüne yatmış akan suya bakıyordu.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (2.cümle)	8/34
6.	Seni sütü bozuk...(git)	Ad	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne (Eksilteli c.)	33/51
7.	Üç gün içinde Hacı Mustafa köylerden gözü pek delikanlıları seçti.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	8/92
8.	Böyle belki on tane eşkiya çetesi, kaçakçı grubuimha edilmiş, hepsinde de "Çakırcalıtıf edilmiştir"diye dörtbir yana telgraflar gönderilmiş, hepsinde de Kara Sait Paşamahcup, utanmış, eli boş dönmüştü.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (5.cümle)	18/94
9.	Askerini alıyor köy köy başıboş, gelişigüzel dolaşiyor, önüne geleni, bütün köylüleri sopadan geçiriyordu.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış Hali	Zarf tümleci içinde yer alır. (2.cümle)	33/94
10.	Eli boş çıkmıştı.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	32/111

Tablo 3. 395.İsnat grubu. (Devam)

11.	O zamanların en yiğit, en gözü pek adamları da ayıngacılarıdır.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır.	10/158
12.	Yeter ki eli boş geri dönmeyelim.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	22/174

Tablo 3.263.te yer alan kelime grubunun söz diziminde 6 kez zarf, 3 kez sıfat, 3 kez de ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun çeşitli fiilimsileri kısaltma görevini üstlendiği, cümlede daha çok özne ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.14.2.2.Yönelme grubu

Tablo 3. 396.Yönelme grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sen ayağına yiğit misin?	Ad	ol-ma Ad fiilinin kısaltılmış hali	Yüklem	12/15
2.	Akşama doğru dağın doruğuna yakın bir yere vardılar.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	36/17
3.	Anasının söylediklerini bire beş katarak anlattı.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	6/31
4.	Beşparmak dağının doruğuna yakın bir pınarın başına vardılar.	Sıfat	ol-an Sıfat Fiilinin Kısaltılmış Hali	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır.	36/32
5.	Böylece kırka yakın suçsuz insan öldürülmüş.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Sözde özne içerisinde yer alır.	26/54
6.	Bu şartlar dikkate değer .	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Yüklem	20/58
7.	Çete Çine kazasının Akçaova köyünde oturacak, bu köye, köyün yakınına hükümete mensup ne candarma, ne tahsildar, hiç kimse gelemeyecek.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içerisinde yer alır. (2.cümle)	23/58
8.	Rumlara karşı birbirine düşman çeteler barışırlar.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır.	14/73

Tablo 3. 397.Yönelme grubu (Devam)

9.	Tekrar Çakırcalı'yı affa davet... (gerekir)	Ad	ol-mak Ad fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	4/74
10.	Kamil Paşa Çakırcalı affa davetten önce son bir çareye daha başvurdu.	Ad	ol-mak Ad fiilinin kısaltılmış hali	Zaman zarf tümleci	7/75
11.	Buna sebep Çakırcalı.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içerisinde yer alır.	7/114
12.	Efenin bulunduğu mevkiye hakim üç mevki tespit ettik.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Belirtisiz nesne içerisinde yer alır.	25/174
13.	On, on beş teneke gaz getirip, buldukları mahallenin,kaldıkları eve yakın evlerini ateşe verdim.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	19/180

Tablo 3.264.te yer alan kelime grubunun söz diziminde 10 kez sıfat, 2 kez ad, 1 kez de zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun çeşitli fiilimsileri kısaltma görevini üstlendiği, cümle de daha çok özne ve nesne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.14.2.3. Bulunma grubu

Tablo 3. 398.Bulunma grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	İkide bir... (konuşuyordu)	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (Eksiltili c.)	23/33
2.	Hacı," dedi, "bak çocuğun ne üstünde üst , ne başında baş var."	Ad	ol-mak Ad fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır. (İç cümle)	27/36
3.	Hacı," dedi, "bak çocuğun ne üstünde üst, ne başında baş var."	Ad	ol-mak Ad fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır. (İç cümle)	27/36
4.	Önde Efe , arkasında çeteleri, bir iki sokağa girip çıktılar.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	17/60
5.	Sonunda Sait Paşa yüreğinde büyük bir acı ,bir yenilgiyle takip kumandanlığından istifa ediyor.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci içinde yer alır.	24/72

Tablo 3. 399. Bulunma grubu (Devam)

6.	Bu, Çakırcalı için artık yüzde yüz ölüm demekti.	Zarf (Ölüm kelimesi ölmek fiili yerine kullanıldı)	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Yüklem içerisinde yer alır.	5/93
7.	Onunla nerede olursa olsun karşılaşmak yüzde doksan ölüm demektir, ama öyle gerek.	Zarf (Ölüm kelimesi ölmek fiili yerine kullanıldı)	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Yüklem içerisinde yer alır.	19/99
8.	Yüzde elliye bile ben yokum Efe.	Zarf.	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci içinde yer alır.	21/99
9.	Atadan dededen kalma ne kadar belenmiş, ne kadar derde deva ot varsa toplamış, merhem etmiş, Efenin yarasına sürmüşlerdi.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır. (zff. grubu)	18/133
10.	Çakırcalı'ya gitmenin yüzde elli ölüm olduğunu söyledim.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	2/159
11.	Belki de yüzde yüz ...(ölüm demekti)	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Özne içinde yer alır. (Eksiltili c.)	3/159
12.	Bu işin muvaffakiyeti de yüzde yüz bunlara bağlıdır.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	30/159
13.	Çakırcalının yüzde yüz vurulduğuna niçin hemen inanıvermiştim.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (sff. grubu)	35/177

Tablo 3.265.te yer alan kelime grubunun söz diziminde 11 kez zarf görevinde, 2 kez de ad görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun çeşitli fiilimsileri kısaltma görevini üstlendiği görülürken, cümle de daha çok özne ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.14.2.4. Çıkma-ayrılma grubu

Tablo 3. 400.Çıkma-ayrılma grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Bizim memlekette atıcılıktan çok çabukluğu hüner sayarlar.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	11/20

Tablo 3. 401.Çıkma-ayırılma grubu. (Devam)

2.	Çamların altı pürden döşek gibi olmuştu.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur	ol-mak Ad-fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	4/34
3.	Çakırcalı bundan memnun , aşağı indi, çetelerini aldı.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (1.cümle)	35/58
4.	Başında on beşten fazla çetesi var.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Özne içerisinde yer alır.	13/153

Tablo 3.266.da yer alan kelime grubunun söz diziminde daha çok zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun çeşitli fiilimsileri kısaltma görevini üstlendiği ve cümle de daha çok zarf tümleci görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.14.2.5. Vasıta grubu

Tablo 3. 402.Vasıta grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hınçla, yüreği ateşle, intikamla dolu geliyordu.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	19/111

Tablo 3.267.de yer alan kelime grubunun 1 adet bulunduğu gözlemlenmiştir. Kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı, zarf fiili kısaltma görevini üstlendiği ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.14.2.6.İkinci unsuru bulunma hali eki taşıyan kısaltma grubu

Tablo 3. 403.İkinci unsuru bulunma hali eki taşıyan kısaltma grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hasan Çavuş önde zaptiyeler arkada köyün içinden yel gibi geçtiler.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	33/11

Tablo 3.268.de yer alan kelime grubu eserde 1 adet bulunduğu görülmüştür. Kelime grubununsöz diziminde zarf görevinde kullanılırken, zarf fiili kısaltma görevini üstlendiği ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4.14.2.7. Karma kısaltma grupları

3.4.14.2.7.1. Birinci unsur ayrılma ikinci unsur yönelme hali eki taşıyan kısaltma grubu

Tablo 3. 404. Birinci unsur ayrılma ikinci unsur yönelme hali eki taşıyan kısaltma grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Güneyden yana aşağıya ateş açtılar hep birden.	Sıfat	ol-an Sıfat fiilinin kısaltılmış hali	Yer tamlayıcısı	28/16
2.	Bir kuş daldan dala konuyor.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	6/34
3.	Yerden göğe kadar hakkın var.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	ol-mak Ad-fiilinin kısaltılmış hali	Özne içerisinde yer alır.	9/36
4.	Az sonra da çoban kılıklı, başında yünden örme terlik, ayağı çarıklı, yırtık pırtık elbiseli biriyle geldi.	Sıfat	ol-an Sıfat Fiilinin Kısaltılmış Hali	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	16/36
5.	Fakir fıkara da ta buradan Ödemiş,Ödemişten Aydına kadarona düşman.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	ol-mak Ad-fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	30/37
6.	Atlarının üstünde, gümüş savatlı, işlemeli kundaklı tüfekleri kucaklarında, bir uçtan bir uca İzmirli geçecekler.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	6/59
7.	Hükümet, koskoca Osmanlı İmparatorluğu, bu sefer doğrudan doğruya Çakırcalının ayağına düşüyordu.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	4/77
8.	Her şeyi inceden inceye ele diler.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	12/77
9.	Hepsi de tepeden tırnağa pırl pırl giyindi.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	15/78

Tablo 3. 405.Birinci unsuru ayrılma ikinci unsuru yönelme hali eki taşıyan kısaltma grubu. (Devam)

10.	Yediden yetmişe kadar bütün köy sopadan geçirilmişti.	Ad/Edat grubunun ad unsurunu oluşturur.	ol-mak Ad-fiilinin kısaltılmış hali	Özne içerisinde yer alır.	5/91
11.	Uçurumdan uçuruma geçiyorlardı.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Yer tamlayıcısı	17/96
12.	Belki de sıkışan Çakırcalıya alttan alta yardım etmek için.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (af. grubu)	2/115
13.	Bir gün Kara Ali Efe kızanlarıyla bir köyden bir köye giderken candarmaları pususuna düştü.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Yer tamlayıcısı (zff. grubu)	5/115
14.	Konya ovasını bir uçtan bir uca geçip Ermenek'e, oradaki Yörüklerle vardılar.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci (zff. grubu)	1/137
15.	Ne de olsa onu uzaktan uzağa duymuşlardı.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	5/137
16.	Habip Bey mektubumu alır almaz Candarma Umum Kumandanı Rasim Paşaya gidiyor, benim Düzcedeki durumumu Kara İsmaili yakalayan Osmanın müfrezesini, müfrezedeki kimselerin kimler olduklarını inceden inceye anlatıyor.	Zarf	ol-arak Zarf fiilinin kısaltılmış hali	Zarf tümleci	13/156

Tablo 3.269.da yer alan kelime grubunun söz diziminde daha çok zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun 3 kez edat grubunun ad unsuru, 2 kez de sıfat olarak görev yaptığı belirlenmiştir. Grubundaha çok zarf fiili kısaltma görevini üstlendiği, daha çok zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

Çalışmaya konu olan eserde 60 adet kısaltma grubu kullanılmıştır. Kısaltma grubu söz diziminde; 32 kez zarf, 16 kez sıfat, 12 kez de ad görevinde kullanılmıştır. Bu kelime grubu 24 kez zarf fiilin kısaltması, 20 kez ad fiilin kısaltması, 16 kez de sıfat fiilin kısaltması olarak kullanılmıştır. Kısaltma grupları cümlede; 26 kez zarf tümleci, 9 kez nesne, 14 kez özne, 6 kez yüklem, 5 kez de yer tamlayıcısı görevinde kullanılmıştır.

3.4.15. Zarf grubu

3.4.15.1. Zarf grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması

Çoğu yazarın ayrı bir başlık altında incelemeyeceği zarf grubu, sıfat ya da zarfların önüne gelerek onları dereceleyen kelimelerin oluşturduğu kelime grubudur. Bu kelimeler arkalarından gelen sıfatla birlikte zarf grubunu oluştururlar. Sıfat ve zarftan önce gelerek zarflık ilgiyi oluşturan kelimelerin bir kısmı aslında edattır. Örneğin “kadar” edatı edat grubunda sıfatları aşırılık bakımından dereceleyen işleviyle kullanılırken, aynı zamanda yer ve zaman belirten işlevleriyle de kullanılmıştır. Kelime türü olarak edat olan bu kelime, sıfatların önüne geldiğinde derecelendirme yaptığı için zarflık ilgiyi taşıyan öge konumunda kullanılır. Zarf grubunda zarflık ilgiyi taşıyan diğer kelimeler; ancak, yalnız, sadece, daha, en, kadar, çok kelimeleridir. Zarf grubu derecelendirme zarfı+sıfat ya da derecelendirme zarfı+zarf şeklinde kurulur. Zarf grubunun sınıflandırılmasında derecelendirme zarflarının anlama dayalı işlevlerine bakılması daha doğru olacaktır.

3.4.15.2. Zarf grubunun işlevleri

1.Sıfatların ya da zarfların önüne gelerek onları derecelendirme

3.4.15.2.1. “Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubu

3.4.15.2.1.1. “Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubunun işlevleri

1.Kadar sözcüğü edat olarak kullanılmasının yanında sıfatların ve zarfların önüne

gelerek onları benzetme işleviyle derecelendirir: Efe *o kadar/uzakta* değildi (Y.Kemal,ÇE,16).

2.Yaklaşıklık işlevi:Ortada *on beş kadar/ kaçakçı...*(var) (Y.Kemal,ÇE,94).

3.Eserin söz diziminde daha çok sıfat olarak kullanılmıştır.

4.Eserin cümlelerinde daha çok özne olarak görev yapmıştır.

Tablo 3. 406.“Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	O kadar/çok yatağın olacak ki, ikinci, üçüncü, dördüncü derece yatağın esas yatağın kim, herkes, hükümet, birbirine karşıacak.	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Özne (1.cümle)	13/32
2.	O kadar/ bolrakı olacak ki, içmeyene kadar.	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Özne (1.cümle)	30/54
3.	Aha şu kadar/ çocuk da bilir.	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Özne	1/91
4.	Ortada on beş kadar/ kaçakçı... (var)	Sıfat	Sıfat tamlamasını yaklaşık bakımından derecelendirme	Özne (Eksilteli c.)	8/94
5.	Şüphelenmişti bu kadar/çok ihbardan ama ne gelirdi elinden?	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Yer tamlayıcısı (1.cümle)	23/94
6.	Efe o kadar/uzakta değildi.	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Yer tamlayıcısı	9/116
7.	Tutsağın kahvesi, tütünü, gazetesi, her bir şeysi tamam olur, Efedden son derece/ nazik olarak muamelegörürmüş.	Zarf	Zarfı eşitlik bakımından derecelendirme	Zarf tümleci (2.cümle)	3/119
8.	"Rüştü," dedi, " bu kadar/ tedbire ne hacet?"	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Yer tamlayıcısı (İç cümle)	29/154
9.	Onun kadar/hareketli bir adam görülmüş değildi?	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Özne içerisinde yer alır.	28/157

Tablo 3. 407.“Kadar” kelimesiyle kurulan zarf grubu. (Devam)

10.	Bu kadar/uzaklıktan Çakırcalının ta kalbine isabet ettirmek işten bile değil.	Sıfat	Sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme	Yer tamlayıcısı içerisinde yer alır. (af. grubu)	26/175
11.	Onun kadar hareketli bir adam görülmüş değildi.	Sıfat	Karşılaştırm a yoluyla derecelendirme işlevi	Özne içerisinde yer alır.	28/157
12.	Buraya kadar işte Memed!	Zarf	Çokluk ve derece bildirme işlevi	Cümle dışı öge	34/20
13.	Bütün zorluk buraya kadar .	Zarf	Çokluk ve derece bildirme işlevi	Yüklem	34/20
14.	Onun kadar dağ bilen bir insan belki de hiç gelmemişti.	Sıfat	Karşılaştırm a işlevi	Özne içerisinde yer alır.	31/175
15.	Hem bunlar Çakırcalının kadrini ötekiler kadar bilemezlerdi.	Zarf	Karşılaştırm a yoluyla derecelendirme işlevi	Zarf tümlenci	4/137

Tablo 3.270.de yer alan kelime grubu söz diziminde 13 kez sıfat görevinde, 2 kez zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun, cümlede daha çok sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme anlamında bulunduğu belirlenmiştir.Grup,cümlede daha çok özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmüştür.

3.4.15.2.2. “Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubu

3.4.15.2.2.1. Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubunun işlevleri

1. Sıfat üstünlük bakımından karşılaştırma yoluyla derecelendirme işlevi:

2.Eserin söz diziminde daha çok sıfat olarak kullanılmıştır.

Tablo 3. 408.“Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Sonra gene kalktı,başka bir çama biraz daha/ büyük bir yuvarlak çizdi.	Sıfat	Sıfat tamlamasını üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtisiz nesne	22/18

Tablo 3. 409.“Daha” kelimesiyle kurulan zarf grubu. (Devam)

2.	Rüştü dedi, senin Çakırcalı bizim sandığımızdan daha/ cüretli, daha/ kuvvetli, daha/ çetin bir adam.	Sıfat	Sıfat tamlamasını üstünlük bakımından derecelendirme	Yüklem	11/175
----	---	-------	--	--------	--------

Tablo 3.271.de yer alan kelime grubunun söz diziminde sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun, cümlede daha çok sıfat tamlamasını üstünlük bakımından derecelendirme anlamıyla bulunduğu görülürken, nesne ve yüklem görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.15.2.3. “En” kelimesiyle kurulan zarf grubu

3.4.15.2.3.1. “En” kelimesiyle kurulan zarf grubunun işlevleri

1.Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme:Bölgedeki *en /güzel atları* getirdiler (Y.Kemal,ÇE, 78).

Tablo 3. 410.“En” kelimesiyle kurulan zarf grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Ahmed Efenin en/yakın dostu du.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Yüklem içinde yer alır.	2/13
2.	Törenin dışınaçıkan, en/küçük bir itiraz da bulunan kızan haklı da olsa kurşunu yerdı.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Özne içerisinde yer alır.	16/35
3.	En/ değerli adamlar ını Çakırcalı üstüne takipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşsalar da bu karşılaşma Çakırcalının isteğiyle oluyordu.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne (1.cümle)	8/56
4.	Bulunduğu yer en/güvenli yer dir.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Yüklem	37/71

Tablo 3. 411.“En” kelimesiyle kurulan zarf grubu. (Devam)

5.	Efe, şerefli efe, en/az iki karılıdır , dedim.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Yüklem (İç cümle)	2/75
6.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en/ değerli zabitlerle , tekrar Çakırcalının üstüne çullandı.		Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Zarf tümleci (2.cümle)	16/75
7.	En seçkin, en/tecrübeli elemanlarını göndermiş, Çakırcalı hepsini bozguna uğratmıştı.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne	24/155
8.	Müfrezedeki en/yaşlı kimseydi .	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Yüklem	7/158
9.	En/ değerli adamlarını Çakırcalı üstüne takipçi gönderiyor, onlar ya Çakırcalıyla hiç karşılaşmıyor, karşılaşmalar da bu karşılaşma Çakırcalının isteğiyle oluyordu.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne (1.cümle)	8/56
10.	En/büyük karşılama Yenipazarda olacaktı.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Özne	19/59
11.	Bulunduğu yer en/güvenli yerdir .	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Yüklem	37/71
12.	En/ neşeli olduğuzamanlar böyle havalardı.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Özne	5/76
13.	Bölgedeki en/güzel atları getirdiler.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne	14/78
14.	Kendisini yenememiş, en/ seçme askerlerinden yirmi otuzunu almış, atının başını Çakırcalının köyüne doğru çevirip, doldurmuştu.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne içerisinde yer alır. (2.cümle)	17/111

Tablo 3. 412.“En” kelimesiyle kurulan zarf grubu. (Devam)

15.	Hacı vardı, bu en/eski arkadaşını sırtına aldı, yola düştüler.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne (2.cümle)	24/132
16.	En/ seçkin, en/tecrübeli elemanlarını göndermiş, Çakırcalı hepsini bozguna uğratmıştı.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Belirtili nesne (1.cümle)	24/155
17.	O zamanların en/ gözü pek adamları da ayıngacılarıdır.	Sıfat	Sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme	Özne içerisinde yer alır.	10/158

Tablo 3.272.de yer alan kelime grubu, söz diziminde sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme anlamında bulunduğu ve daha çok nesne ve özne görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

3.4.15.2.4. Pekiştirilmiş dönüşlülük gösteren zarf grubu

3.4.15.2.4.1. Pekiştirilmiş dönüşlülük gösteren zarf grubunun işlevi

1.Dönüşlülük işlevi.

2.Bu kelime grubu bu eserin söz diziminde daha çok ad görevinde kullanılmıştır.

Tablo 3. 413.Pekiştirilmiş dönüşlülük gösteren zarf grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Utandım kendi kendimden .	Ad	Dönüşlülük işlevi	Yer tamlayıcısı	13/12
2.	Kendi kendimi yiyorum.	Ad	Dönüşlülük işlevi	Belirtili nesne	1/153
3.	Yiyordu kendi kendisini .	Ad	Dönüşlülük işlevi	Belirtili nesne	33/19
4.	Kendi kendine , "Ne yiğitlik, ne yiğitlik," dedi.	Zarf	Dönüşlülük işlevi	Zarf tümleci	12/100
5.	Hacı kendi kendine , "Ölüm ölümse, ölüm," dedi, Efeye yetişti, sağ kolundan usulca tuttu.	Zarf	Dönüşlülük işlevi	Zarf tümleci (1.cümle)	24/135

Tablo 3.273.te yer alan kelime grubunun, söz diziminde ad ve sıfat görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Kelime grubunun cümlede dönüşlülük anlamında bulunduğu ve daha çok nesne ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı belirlenmiştir.

3.4.15.2.5. Birleşik zarf grubu

3.4.15.2.5.1. Birleşik zarf grubunun işlevi

1.Hareketin nasıl yapıldığını güçlendirme işlevi

Tablo 3. 414. Birleşik zarf grubu.

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	"Korkacaklar, ölümü göze alamamışlar aramızdan ayrılın, buradan gerisin geri evine dönsün," dedim.	Zarf	Hareketin nasıl yapıldığını gösteren işlevi	Zarf tümleci (İç cümle)	5/159

Tablo 3.274.te yer alan kelime grubunun eserde 1 adet görülmüştür.Kelime grubunun söz diziminde zarf görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir. Grubun cümlede hareketin nasıl yapıldığını gösterme anlamıyla bulunduğu ve zarf tümleci görevinde kullanıldığı saptanmıştır.

Çalışmaya konu olan eserde 35 kez zarf grubu kullanılmıştır.Zarf grubu 28 kez sıfat,4 kez zarf, 3 kez de ad görevinde kullanılmıştır. Zarf grubu cümle içinde 10 kez nesne, 9 kez özne, 6 kez yüklem, 5 kez yer tamlayıcısı, 5 kez zarf tümleci görevinde kullanılmıştır. Bu kelime grubu 17 kez sıfat tamlamasını en üstünlük bakımından derecelendirme, 8 kez sıfat tamlamasını eşitlik bakımından derecelendirme, 5 kez dönüşlülük bildiren işlev, 2 kez sıfat tamlamasını üstünlük bakımından derecedirime, 1 kez sıfat tamlamasını yaklaşıklık bakımından derecelendirme, 1 kez zarfı eşitlik bakımından derecelendirme, 1 kez hareketin nasıl yapıldığını gösteren işlevde kullanılmıştır.

3.4.16 . Deyim grubu

3.4.16 .1. Deyim grubunun kuruluşu ve sınıflandırılması

Deyimler dilimizde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle bu çalışmada deyim gurubuna da yer verilmiştir. Çalışmada deyim grubuna yer verilmesinin nedenlerinden biri de Yaşar Kemal'in eserlerinde kullandığı dildeki deyim zenginliğidir. Çalışmaya konu olan eserde de deyim sayısı oldukça fazladır. Deyimler bilindiği üzere ad+fiil kalıbında kurulan birleşik fiillerin bir koludur. Fakat ad+fiil kalıbındaki fiillerden kimileri sıkça kullanıldığı için onu kullanan milletin hafızasında kedine daha kolay yer bulmakta ve daha karakteristik özelliklere sahip olmaktadır. Bu nedenle çalışmada ad+fiil kalıbında oluşan birleşik fiil grubu ve deyim grubu ayrı sınıflar içinde değerlendirilmiştir.

Deyimler bir dilde, dilin anlatım ihtiyaçlarını karşılamak için ortaya çıkmaktadır. Türk dili, deyimler bakımından çok zengin bir dildir. İlk Türk yazılı belgelerinden de anlaşılacağı üzere deyimler dilimizde sıkça kullanılmıştır. Deyimler Türk dilinin tarihi aşamalarından geçerek günümüze kadar gelebilmişlerdir. Yeni yeni ortaya çıkan kavram ve nesnelere karşılamadaki gücü deyimleri dil için çok önemli bir öge haline getirmektedir. Uyak, aliterasyon ve sözcük yinelemesi gibi özellikleriyle dilin daha canlı ve etkili bir biçimde kullanılmasını sağlayan deyimler; Türk kültürüne de önemli bir renk katmıştır. Deyimler hakkında bir çok araştırmamız tanımlar yapmışlardır:

Doğan Aksan (1982: 37) deyimi: "Belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözdür." olarak açıklamaktadır.

Deyim hakkında; bir varlık ya da karşılaşılan herhangi bir durumun az çaba ilkesiyle karşılamak için, kelimelerin birinin ya da her ikisinin anlamını yitirdiği yani çoğu zaman mecâzi anlamlar taşıyan, kimi zamanda mantıksız olan kelime grubudur denilirse yanılınmayacağı düşünülmektedir.

Deyimler hakkında birçok sınıflandırma mevcuttur. Kimi araştırmacılar yapıyı ön plana alırken, kimi araştırmacılar anlama dayalı deyim grubu sınıflandırması yapmışlardır.

Burger, deyimleri anlamsal özelliklerine göre üç bölümde incelemiştir:

"1.Değişmece anlamlı deyimler: Deyimi oluşturan sözcüklerden tümü sözcükler anlamlarını değişme süreci içinde yitirerek deyimsel anlam kazanmışlardır. Deyimi oluşturan sözcüklerin temel anlamıyla deyim arasında hiçbir ilişki bulunmamaktadır: Çantada keklik, çam devirmek. Bu tür deyimlerde tam bir deyimleşme söz konusudur.

2. Bazı deyimlerde deyimi oluşturan sözcüklerin temel anlamıyla deyim anlamı arasında az yada çok bağlantı vardır. Bu deyimlerde kısmen deyimleşme söz konusudur:Göze batmak, eli uzun vb.

3. Bazı deyimlerde sözcüklerin tümü sözcüksel anlamını korur:Ağzına bir şey koymamak, hem suçlu hem güçlü, parayla değil sırayla gibi." (Burger, 1982;akt. Toklu,2009).

Deyimler dilimizin, beşeri ilişkilerimizin, yaratılışımızla ilgili anlayışımızın, sosyolojik hafızamızın, inançlarımızın, kısacası kültürümüzün yüzyıllar içinde kalıplaşmış hatıralarıdır. Bu nedenle deyimlerimiz özlü kalıp gözüyle bakmalıyız,Sonuç olarak da deyimlerimizi bir sınıflandırmaya tabi tutmanın doğru olmayacağı aşikâr gözükmektedir. Bu nedenlerden dolayı çalışmada deyimler herhangi bir sınıflamaya tabi tutulmamıştır.

3.4.16.2. Deyim grubunun işlevleri

1.Soyut durumları benzetme yoluyla somutlaştırma. Bu yolla da kendi anlamının dışında mecaz bir işlev görür.

2.Söz dizimi içinde fiil görevi görür.

3.Cümle içerisinde yüklem görevi görür.

Tablo 3. 415. Deyim grubu

Sıra No	Cümle	Kelime Grubunun Söz Dizimi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Kendi İçindeki İşlevi	Kelime Grubunun Cümle İçindeki İşlevi	Satır/ Sayfa No
1.	Hiç başıma gelmediydi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/11
2.	Bir saatlik yol almıştık ki önümüzden birayılım ateşi açıldı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	8/11

Tablo 3. 416.Deyim grubu. (Devam)

3.	Geriye döndük kurşunu yemeden.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/11
4.	Bereket versin tam pusuya düşmemişiz.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	8/11
5.	Sana geliyordum niyeti bozmayalım dedim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (İç cümle)	10/11
6.	Yol aldıkça da onların önünden kaçışım bana koydukça koymaya başladı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci (af. grubu)	11/11
7.	Yüreğime dert oldu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/11
8.	Şimdi döneyim diyorum yakınlardadırlar nasıl olsa şunlara hadlerini bildireyim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/11
9.	Yeme kendini kardaş,şimdi onların icabına bakarız.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	18/11
10.	Yeme kendinikardaş,şimdi onların icabınabakarız.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	18/11
11.	Yemek falan boğazımdan geçmez Efe.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	23/11
12.	Elini bile sürmedi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	25/11
12.	Efe ısrar ettikçe o ben kahrımdan ölüyorum, diyordu.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci (İç cümle)	25/11
13.	Yakından üç kurşun yemiştik kafasına Efe.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/12
14.	O gün düze inmiş ne kadar eşkıya varsa hepsi tuzığa düşürülerek öldürülmüştü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	7/12
15.	Öldürülmeleri bunun önüne geçecekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/12
16.	Karısı Hatçe ağlaya ağlaya saçlarını yola yola yaya yapıldak yola düştü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/12
17.	Demedim mi, Osmanlıya inan olmaz.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	21/12
18.	Bundan sonra Hatçe iflah olmadı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	24/12
19.	Her gün saçını yolarak Efesinin ölümüne ağladı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	24/12
20.	Ahmet Efe kaçıncasına Hasan Çavuş'un kurşunuile gittikten sonra Memed'i kanatlarının altına almış , ona babasızlığını unutturmuştu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	3/13

Tablo 3. 417.Deyim grubu. (Devam)

21.	Ahmed Efeye yalnız iki kişi yıllar yılı yanmış, onun yiğitliğini, iyiliğini dilden düşürmemişlerdi.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	6/13
22.	Hacı günlerce bitip tükenmeyen bir türkü tutturur türküsünde hep Ahmed Efeyi, onun derdini söyler dururdu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	8/13
23.	Kendine geldiği zaman gün ikindi olmuştu.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	24/13
24.	Uçan kuşu gözünden vururdu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	17/14
25.	Müfrezeler bir günlük yoldan onun haberini alsalardı geri edip gerisingeri dönerlerdi.	Zarf-Fiil/Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	23/14
26.	Ovanın yüzünde, nerde bir top parıltı görürse köylü gelir bana haber verirdi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	27/14
27.	Fıkara kızların çeyizini düzer delikanlıların başlığını verirdi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	31/14
28.	Uğurlu kademli olsun yavrum, dedi.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (İç cümle)	8/15
29.	Kolcular son günlerde gemi azya almışlar , yollardan bellerden kuş uçurtmuyorlardı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	11/15
30.	Onların da hakkından geliriz.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	
31.	Sonradan lafa karışan kaçakçının adı Hacı Mustafa'ydı.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içerisinde yer alır.	31/15
32.	O ölünce kolum kanadım kırıldı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	36/15
33.	Söyle ki şu güney yerden, bağlara doğru hep birden bir ateş açalım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/16
34.	Güneyden yana aşağı ateş açtılar hep birden.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	28/16
35.	Mehmet kan tere batmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	37/16
36.	Memedin yüzü asılmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/18
37.	Kendini tutamadı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/18
38.	Memedin içi kan ağlıyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/18
39.	Bu meredi elinden bir dakika eksik etmeyeceksin.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	1/19
40.	Sen hiç üzülme, canını sıkma.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/19

Tablo 3. 418.Deyim grubu. (Devam)

41.	Canımı sıkma.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/19
42.	Elin alışsın.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	28/19
43.	Gelip işi anlatınca hoşuna gitti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	37/20
44.	O Hasan Çavuşu öldürüp babasının kanını, benim öcümü almadan köye gelmesin.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	2/31
45.	Sütümü helal etmem.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/31
46.	Çakırcalı kıpkırmızı kesilmiş, gözleri yuvalarından fırlamıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	7/31
47.	Çakırcalı kıpkırmızı kesilmiş, gözleri yuvalarından fırlamıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	7/31
48.	Kamil Ağaya, Halil Beye, Tevfik Beye haberler salalım, tedarikimizi görsünler.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	11/31
49.	Tevfik Bey'e simdi haber salarım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	24/31
50.	Hacı Eşkiya sevincinden uçuyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	26/31
51.	Memed dağda oldukça köylü ona kul köle olacaktı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	27/31
52.	Sonra tez elden dağdaki tanıdıkları Yörüklerle Yörük beylerine haber uçurdu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	32/31
53.	Bizim öteki akrabalara da haber saldım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/32
54.	Bir daha buraya ayak basmayacaksın.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	7/32
55.	Yüreğine şüphe düşmesin bu obadan.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/32
56.	Yörük ağası bir koyun kestirdi,iyi bir ziyafet çektirdi onlara.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	20/32
57.	Biz olmazsak ardında yarın bir çalıkakıcı gelir, soyar,soğana çevirir onu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	16/33
58.	Adam olmuş da dağa çıkmış.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (1.cümle)	25/33
59.	Adam olmuş da dağa çıkmış.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	25/33
60.	Ama Haşan Çavuş umudunu kesmiyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/33

Tablo 3. 419.Deyim grubu. (Devam)

61.	Hacı Eşkiya'ya haber yolladım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/33
62.	Ortalıkta insanı deli eden bir koku vardı.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne	9/34
63.	Kaval çalar türkü söylerken insanın yüreği ağzına gelirdi.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/34
64.	Bu köpoğlu da bir Pınarbaşı bulmasın, eli ayağı kesilir yatar böyle kaval çalar türkü söyler.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	24/34
65.	Demek Hacı iş başa düştü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	6/35
66.	Törenin dışmaçıkan, en küçük bir itirazda bulunan kızan haklı da olsa kurşunu yerdı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/35
67.	Çakırcalının ablak surat kıpkırmızı kesilmiştir.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	26/35
68.	Artık her şeyi Efe düşünecek, her şeye o karar verecekti.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem (2.cümle)	30/35
69.	Nöbeti Çoban tutuyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	31/35
70.	Vukuatsız, sanırım ki Hacı kimse bizi adamdan saymaz.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	7/36
71.	Yerden göğekadar hakkın var.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	9/36
72.	Haşan Çavuşun fırsatını kollamalıyız Hacı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/36
73.	Hacı Eşkiyaya selam söyle benden.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	26/36
74.	Yüzüne kan yürüdü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	32/36
75.	Çocuk tekrar yola koyuldu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/37
76.	Bir ekmek yüzündende hır çıkmasın.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/37
77.	Dersin kifıkaranın ekmeğini yemek, parasını çalmak için dağa çıkmadı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	13/37
79.	Çakırcalı bir zaman Hacıya dik dik baktı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/37
80.	Parası yoksa, dağa kaldıracağız.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	35/37
81.	Sen Çoban'la Veli Ağaya bir haber yolla.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	36/37

Tablo 3. 420.Deyim grubu. (Devam)

82.	Mustafa Ağanın evde olup olmadığını bize salık versin.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	36/37
83.	Kurşunu yersin.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	25/39
84.	Bir haber gönderecektim sana.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	7/40
85.	Çok uzun ettin.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/40
86.	Gözleri döndü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/40
87.	Ağanın yanındakilerin yüzleri sapsarı kesilmişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/40
88.	Biliyorduk ki ağzını açsa kurşunu yiyecekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	23/40
89.	"Ağa," diye gene gürlendi, " uzun etme! "	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	33/40
90.	Başları dara gelince bir saatlik yere on beş dakikada varmalarıdır.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	1/51
91.	Hacıya emir verdi:	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	17/51
92.	Adam eline geçmişesire hakaret etmez.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	31/51
93.	Silahına davranmışken , Çakırcalı birden bu laflar üstüne geri indirdi.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	34/51
94.	Yüzü sapsarı kesilmişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/52
95.	Sırf mertliğinden, yaralı arkadaşlarını bırakıp gitmediğinden dolayı zaptiyelere teslim olmak zorunda kalmış , üç yıl yatıp yeni çıkmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	29/52
96.	Elde edip , çeteye almak büyük bir kârdır.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	2/53
97.	Gitmeye karar verdiler.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	13/53
98.	Siz gidip Efeyehaber verin.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/53
99.	Kızanları önden gönderip, kendileri ardından gitmeleri, Çakırcalı'ya hem itimat ettiklerini, hem de meydan okuduklarını gösteriyordu.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	16/53
100.	Kusura kalma Efe, farkında olmadım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	30/53

Tablo 3. 421.Deyim grubu. (Devam)

101.	Araya bir soğukluk girdi.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/53
102.	Köylüler dert yaşıyorlardı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	2/54
103.	Kalktılar yola düştüler.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/54
104.	Çakırcalı, "kızanlar çok iş gördüler yol boyunca."	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	29/54
105.	"Baş üstüneEfe," diye mukabelede bulundu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	33/54
106.	Çakırcalı, Posluoğlunun ölüsükarşısında sigara üstüne sigara içmiş, sabaha kadar odada dört dönmüştü .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	20/55
107.	Sonra elini yüzünü yuyup, aptes aldı, namaza durdu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	27/55
108.	Ağzını bıçak açmıyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	28/55
109.	Dövüşü, kavgası olan, zulüm gören, yoksulluğa düşen, kız kaçıran, hükümete değil, Çakırcalıya geliyordu.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan İşlev	Özne içerisinde yer alır.	2/56
110.	Kamil Paşa işini bilir bir devlet adamı idi.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem içerisinde yer alır.	6/56
111.	Karşılaşmayı Çakırcalı hazırlayınca da tabii ki ona göre hazırlanıyor, hükümet kuvvetlerine her zaman galip geliyor, onları perişan ediyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	11/56
112.	Türlü dalavereler dönüyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/56
113.	Çakırcalıyla Sait Paşa ne yoldan tanışmışlar, birlik kurmuşlar, bu da ileri sürülüyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/56
114.	Çakırcalı ya bizim bildiğimiz gibi bir eşkiya ya da İngiliz İmparatorluğunun yardımını gören bir alettir.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem içinde yer alır.	7/57
116.	Onunla kuvvetle baş çıkılmıyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/57
117.	Bütün bunlar, Kamil Paşanın onu affetme çareleri araması günü gününe Çakırcalının kulağına geliyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/57
118.	Sevincinden dağlarda dört dönmüyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/58
119.	Efesiz dağ onlara zindan olurdu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/58
120.	Mister Vitol, adam ıvasıtasıyla Çakırcalıya yüze inmesi için haber göndermişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	13/58
121.	Bir gece Ödemiş'te kalıp, sabahleyin yola çıktılar.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/59

Tablo 3. 422.Deyim grubu. (Devam)

122.	Halk, Çakırcalı geliyor diye, yollara dökülecekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	8/59
123.	Ama affa rağmen hükümet sözünde durmayabilir de.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/59
124.	Birgide, Ödemişte görülmedik şekilde karşılanmış, bütün halk, çoluk çocuk, kadın erkek yollara onu görmek için dökülmüştü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	13/59
125.	Yenipazar düğün bayram edecekti efeleri geliyor diye.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/59
126.	Vallahi aklım ermedi Efe.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/60
127.	Bir zaman at üstünde ağzlarımı bıçak açmadı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	21/60
128.	Yüzü sapsarı kesilmişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	29/60
129.	Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa, teker teker vurulup ölsek, ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız.	Zarf-Fiil/Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci içinde yer alır.	27/65
130.	Aşağıdaki boğazda pusu kuracağız.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/71
131.	Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa , teker teker vurulup ölsek, ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	9/71
132.	Paşa bizi kurşun yağmuruna tutsa, teker teker vurulup ölsek, ben kurşun atmadan hiçbiriniz tetiğe davranmayacaksınız.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	9/71
133.	Sait Paşanınaklına gelir mi ki tambir aydanberiboyuna kaçan, bir türlü iz göstermeyen Çakırcalıbunca askeriyle birlikte kendisine pusu kursun.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	20/71
134.	Bu Sait Paşa gibibir adamın hatırından hayalinden geçmez.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	23/71
135.	Çakırcalınınaklı başına geliyor.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	25/71
136.	Bir türlü elim varmadı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/71
137.	Ama Çakırcalı gibi bir cin bilmez mi ki Paşayı vurmak kendisine kaç mal olur.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/71
138.	Sait Paşa haber verdikleri yerde tabii ki Çakırcalıyı bulamıyor, aynı boğazdan Çakırcalının silahının altından ikinci defa gene geçiyor.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır. (1.cümle)	3/72
139.	Kusura kalmasın, can pazarıdır bu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	11/72

Tablo 3. 423.Deyim grubu. (Devam)

140.	Mektupta pusu kurdu ğuyeri, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını, gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	13/72
141.	Mektupta pusu kurduğuyeri, pusu gününü, Paşanın at üstünde, kaç adım ilerisinden geçtiğini, eğer istese onu öldürebileceğini fakat kıyamadığını, elinin bir türlü tetiğe varmadığını , gene takipten dönerken de aynı yerde aynı şekilde silahının altından ikinci defa geçtiğini söylüyor.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne	13/72
142.	Hükümet baş a çıkamıyor.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/73
143.	Hele bunların dağ a kaldırdığı bir Felemenklinin işi bir acayip.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır.	4/73
144.	Felemenkli dağ a kaldırılıyor, beş bin altın isteniyor.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/73
145.	Ve eşkıyalar, Rum olsun, Türk olsun, ha bire zenginleri dağ a kaldırıp para sızdırıyorlar.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	8/73
146.	Bu dağ a kaldırılanlar Çakırcalının, öteki efelerin yatakları, himayecileri.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır.	9/73
147.	Hükümet de ağır basar.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/73
148.	Rum çetelerini yok eden, öteki çetelerin çoğunu ortadan kaldıran hükümetin Çakırcalıya gücü yetmez.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır.	21/73
149.	Rum çetelerini yok eden, öteki çetelerin çoğunu ortadan kaldıran hükümetin Çakırcalıya gücü yetmez.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	21/73
150.	Fıkara halk hem korkuyor, hem de yardım gördüğü Efe'yi seviyor.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	24/73
151.	Halk o hale geliyor ki, Efe uğruna can verecek.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	25/73
152.	Elinden hiçbir şey gelmiyor.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/74
153.	Bir haber gönderelim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/74
154.	Gönderelim ama, ayıp kaçacak.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/74
155.	Bu kadar kahrımızı çekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/74
156.	Şöyle bir usturuplu söyleyecek bir adam bulsak, gönlünü alsak onun.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	14/74

Tablo 3. 424.Deyim grubu. (Devam)

157.	Bu işi yapar, İraz Hanımın gönlünü alırsam ne var bana Efe?	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	27/74
158.	Hayim sevinerek yola düştü .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/74
159.	Razı oldu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	35/74
160.	Elim varmaz .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/75
161.	Kusura kalma .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/75
162.	Bunun üzerine Kamil Paşa Arabakiden de bir iş çıkmayınca kızdı, ne kadar takip müfrezesi varsa, en değerli zabitlerle,tekrar Çakırcalının müstüne çullandı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/75
163.	Arabaki çadırda üç gün izzeti ikram gördü .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	23/76
164.	Köylüler elden geldikçe takipçileri başka yönlere gönderiyorlar, bilen müfrezeler ise o semte bile uğramıyorlardı.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci (1.cümle)	31/76
165.	Çakırcalının yerinisöylemeleri için köylülere candarmalar tarafından ha bire dayak atılıyor, köylülerinse ağzından çıt çıkmıyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/76
166.	Çakırcalının yerinisöylemeleri için köylülere candarmalar tarafından ha bire dayak atılıyor , köylülerinse ağzından çıt çıkmıyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	33/76
167.	Aylarca sürentakipler boşa çıkıyordu , takipçiler sanmış, hükümet usanmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	1/77
168.	Hükümet, koskoca Osmanlı İmparatorluğu, bu sefer doğrudan doğruya Çakırcalının mayağına düşüyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/77
169.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmişkancıklar bir bir gözden geçirdiler.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	5/77
170.	Affin saraydan doğrudan doğruya geldiği haberini de almıştı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/77
171.	Hacı ile baş başa verip şartlarını kararlaştırdılar.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci içerisinde yer alır.	8/77
172.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmiş kancıklar ıbir bir gözden geçirdiler .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/77
173.	Şimdiye kadar efelerin başına gelmiş kancıklar ıbir bir gözden geçirdiler .	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	9/77
174.	Şimdiye kadar efelerin başına ne geldi ise silahsızlıklarından geldi.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	28/77
175.	Saray ayağımuza düşmüş .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	32/77

Tablo 3. 425.Deyim grubu. (Devam)

176.	Çocuk olma Efe.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	32/77
177.	Bir yanda korkunç şartlarının kabulü, bir yanda Fatma, bir yanda da bu şartlardan dolayı artık hiçbir zamandağa çıkmak zorunda kalmayacağı .	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır.	10/78
178.	Çakırcalı, yataklarına, Yörüklerle haber saldı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/78
179.	Bir sabahatlara binerekÖdemiş yolunu tuttular .		Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/78
180.	Yollara köylüler dökülmüştü , çoluk çocuk, kadın erkek.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/78
181.	Topla kendini.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	13/79
182.	Sözü mü olur Efe?	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/80
183.	Baş üstüne.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Cümle dışı öge	3/80
184.	Birden Çakırcalı da kendine geldiki , koca Çakırcalı, yanında İmam, çeşme başında...(duruyor)	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	10/80
185.	Kızı her gördüğünde yüreği cız ediyor , bütün bedeninde çıngışmalar oluyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	14/80
186.	Eve kapanıp kalması, günlerce ovada tek başına dolaşması, kendini yenmek içindi.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/80
187.	Olmadı, yenemedim kendimi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	25/80
188.	Kendimi yenemedim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/80
189.	İhtiyarın bu meydan okuması üstüne.	Ad-Fiil Edat grubunun ad unsuru	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci içinde yer alır.	4/91
190.	Bu büyük işkenceden sonra müfreze köyden ayrılırken, Çakırcalı pusu kurmuş , müfrezede kaç kişi varsa hepsini teker teker öldürmüştü	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	15/91
191.	Şu Sait Paşayı oynatmak, anasından doğduğuna pişman etmek gerek.	Ad-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne (af. grubu)	35/91
192.	Bir tanesi bile çürük çıkarsa yandık.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	4/92
193.	Kim varsa bizden, Sait Paşaya her eli silah tutanı Çakırcalıdiye göstere ihbar etsin.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır.	6/92
194.	Bugün değilse de yarın tuzağa düş ecekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	7/93

Tablo 3. 426.Deyim grubu. (Devam)

195.	İzmir'e, Aydın'a telgraflar çekti .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/93
196.	Kara Sait Paşa ilk fırsatı ele geçirmişti .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/93
197.	Sait Paşa emir verdi .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	1/94
198.	Sait Paşa deliye dönmüştü .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/94
199.	Canından bezmişti .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/94
200.	Sonunda öyle hale geldi kihiçbir ihbara aldırış etmemeye başladı.	Ad-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	32/94
201.	Askerini alıyor köy köy başıboş, gelişigüzel dolaşiyor, önüne geleni, bütün köylüleri sopadan geçiriyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/94
202.	Kim söylerse, söylediği doğrudu olsa, candan da olsa, paşa onu iyi bir sopaya çekiyor , sonra da hapsediyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	1/95
203.	Çakırcalının kızını diye mahkemeye veriyordu .	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	2/95
204.	Sait Paşa deli olmazsa , bana da Çakırcalı demesinler.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	15/96
205.	Hemen hazırlanıp yola düştüler .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/96
206.	Çakırcalıda da hal kalmamıştı ama dişini sıkıyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/97
207.	Çakırcalıda da hal kalmamıştı ama dişini sıkıyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	4/97
208.	Ötekiler de msanlıktan çıkmışlardı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/97
209.	Onlar daha düze inmeden Kara Ali Çetesi bir köy basıp Ağanın oğlunu dağa kaldırdı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	6/97
210.	Gözünü Tire zenginlerinden birisine dikmişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/97
211.	Dağdakasabanın basıldığımduyan Sait Paşa Tireye doğru askerini çekmiş ovada Efeyi kıstırmak için tertibatını almıştı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	29/97
212.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarak dağı tutmuştu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/97
213.	Yatağın evinde üç gün kalan Efeyse, evden çıkmış, bir günde önüne gelen zengin evlerini basarakdağı tutmuştu.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesn içinde yer alır. (sff. grubu)	31/97

Tablo 3. 427.Deyim grubu. (Devam)

214.	Çakırçalıya bir iki eşkıya kafa tutuyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	35/97
215.	Hacı, şu Kamalî itini de ortadan kaldırmalı gayrı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/98
216.	Çakırçalı tertibatını aldı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/98
217.	Kamalîyi bir kurşunda yere serdi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/98
218.	Dağlardan giderek, öte yüze, Muğla taraflarına geçtiler, orada da bir zengini soydular kendilerine pusu kuran bir kısım Çerkesleri öldürüp Antalyaya vardılar.	Sufat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (zff. grubu)	8/98
219.	Kendini toplu Hacı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/100
220.	Kendini bil , yoksa...(seni öldürürüm)	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/100
221.	Önüne geçmezse olacak olacaktı.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	17/100
222.	Kusura kalma Efe, dedi.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (İç cümle)	19/100
223.	Bir çocukluktu ettim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/100
224.	Kara Sait Paşanın ordusunu gözümde büyüttüm .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/100
225.	Sen de kusura kalma Hacı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	23/100
226.	Tek amacı Çakırçalıyla bir gün karşılaşmak, onunla kozunu pay etmek (var)	Ad-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır. (Eksilteli c.)	2/111
227.	Kardeşinin bu şekilde vurulması zoruna gider .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	2/111
228.	Gözünü yumup Çakırçalının üstüne atılır .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	6/111
229.	Gözünü yumup Çakırçalının üstüne atılır.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	7/111
230.	Bir yolunu bulup Çakırçalıyla, kardeşinin katiliyle karşılaşacak.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	8/111
231.	Belki de yolu uğramıştı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/111
232.	Kendisini yenememiş , en seçme askerlerinden yirmi otuzunu almış, atının başını Çakırçalının köyüne doğru çevirip, doldurmuştu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	17/111

Tablo 3. 428.Deyim grubu. (Devam)

233.	Çakırcalı tertibatını almıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	27/111
234.	Gözü dön müştü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	29/111
235.	Evin i basmalı mı Çakırcalının?	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/111
236.	Benim tarafımdan söyleyin ki kusura kal masın, köy yeridir.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	2/112
237.	Kusura kal masın, köy yeridir.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	7/112
238.	Bu lafi da duyunca kan beynine sıç radı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	10/112
239.	Kızanların canlarına minnet ti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/112
240.	Hemen kuşandılar, köyüniki kilometre dışına pusu kurd ular, Rüstem Bey buradan geçecekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	18/112
241.	Dağa çıktı çikalı böylesi başına gel memişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/113
242.	Ama o da bütün imkanlarını, bütün zekasını kullanıyor, açık ver miyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	9/113
243.	Ve kendini haklı bul uyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	12/113
244.	O meşhur yürüyüşü, burda müsademe verip, şurda vukuat çıkarma ihtisasıyla Efe ortalığı kasıpkavuruyor, her istediği zaman müfrezeleri pusuya düşür üp istediğini temizliyordu.	Zarf -Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci (2.cümle)	14/113
245.	Çocuk gibi büyüttüğü bahçesini harap et meli, çoluğunu çocuğunu alıp, götürüp kasabaya hapsedmeli.		Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	24/113
246.	Hırsından deli ol acak.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	2/114
247.	Çoluk çocuğunu kurtarmak için kasabayı basacak, pusuya düş ecek.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	2/114
248.	Ama hükümet yüze inmesine rağmen Kara Aliyi rahat bırak miyor, onu boyuna kolluyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	3/115
249.	Bir gün, Kara Ali Efe kızanlarıyla bir köyden bir köye giderken candarmaları pususuna düş tü.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/115
250.	Candarmalar bir türkü tutt urmuşlardı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	24/115
251.	Amma da tadına doyum ol maz seyirdi ha!	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/116

Tablo 3. 429.Deyim grubu. (Devam)

252.	Kara Alinin gözüne uykugir miyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	8/116
253.	O işini bilir.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/116
254.	Kara Alinin yakalanma haberini aldığından beri Çakırcalı bu olay üstüne ağzını açıp da bir laf etmemişti	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	28/116
255.	Umudunu kesti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/117
256.	Kula zenginlerinden birini yakalayıp dağa kaldırdılar.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	20/118
257.	Kimseye eziyet et miyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	21/118
258.	Para almak istediklerini dağa kaldırıyor , onlara izzeti ikramda bulunuyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	24/118
259.	Tutsağın kahvesi, tütünü, gazetesi, her bir şeysi tamam olur, Efeden son derece nazik muamele görürmüş.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/119
260.	Çakırcalı bir kerecik ele geç mişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	35/119
261.	Sanki yıllar önce kasaba boşaltılmış, öylecene yüzüstü bırakılmıştı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/120
262.	Bir münasip zamankollu yordur o.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	8/131
263.	Böyle tavırlarla mahpusanede dolaşiyor, bıyık buru yordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	19/131
264.	Kalçasından kurşunu yiyen Çakırcalı ilkönce acıyı fark etmemiş, sonra zaman geçip yara soğuyunca, yüreğine dayanılmaz bir sızıltı düşmüştü.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır. (1. cümle).	10/132
265.	Bir zaman dişini sıkıp yürüdü de.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	21/132
266.	İçleri kan ağı lıyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/132
267.	Bu zalim, bu kasapHacının iki güngözüne uyku gir medi.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/134
268.	Bundan sonra ben iflah ol mam Hacı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	26/134
269.	Ağzlarını açıpda Efeye bir laf ed emiyorlardı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	31/134
270.	Bu hallerini, kendinden geç ip yola düşüşlerini çok görmüşlerdi ama, böyle uzununu görmemişlerdi.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci. (af. grubu)	34/134

Tablo 3. 430.Deyim grubu. (Devam)

271.	Bu hallerini, kendinden geçip yola düşüşlerini çok görmüşlerdi ama, böyle uzununu görmemişlerdi.	Ad-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içerisinde yer alır. (1.cümle)	34/134.
272.	Öndeki Efe sanki düz yoldaymış gibihic istifini bozmadan gidiyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	36/134
273.	Onlar su içinceye kadar Efe başını almış uzaklaşmış gitmişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	10/135
274.	Böyle giderse ardından yetişemeyecek gözden kaybedeceklerdi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/135
275.	Hacı canını dişine taktı , Efenin ardından koştu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	22/135
276.	Kendine geldi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	6/136
277.	Yoluna can verecek yüz köy bulunurdu, çoluğuyla çocuğuyla.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Özne içinde yer alır.	13/137
278.	Bir akşam Ermenek dağlarından yola düştüler .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/137
279.	Sağa sola haberler saldı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/138
280.	Çakırcalı gitti gideli bir kanatları kırılmıştı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/138
281.	Çakırcalı birhoş oldu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/138
282.	Serçeler şahin oldu sen gidince.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/138
283.	Öteki ağa hakkımı vermedi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	18/138
284.	Çakırcalı evinde, karısının koynunda dem sürüyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	23/139
285.	Şeytanın bile hatırından hayalinden geçmezdi .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	25/139
286.	Efe bir şeyi aklına taktı mı takardı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem içinde yer alır.	29/139
287.	Ok yaydan çıkmıştı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	3/140
288.	Elini ayağını bağladı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	9/140
289.	Efe, ona hükümetin gücüyemez , değil benim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	11/140

Tablo 3. 431.Deyim grubu. (Devam)

290.	Sağlam kuleli, yılların beyi Osman Bey de pençesine düşmüştü Çakırcalının.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/140
291.	Hemen işe koyulduk .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	1/151
292.	Birtakımmüfreze kur oralardan, geceyi gündüze katıp bana ulaş.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	9/151
293.	Sonra da Ereğli Liva Kumandanlığı ile Kocaeli Liva Kumandanlığına bir telgrafçektim .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/151
294.	İrtibat tesis edip bunun önüne geçelim .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/151
295.	Biz de burada elimizden geleni yaparız.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne	23/151
296.	İş başa düştü .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	25/151
297.	Komutanlarından biriyle de temasa geçtim .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	30/151
298.	Fevkalade zamanlarda tertibat almak için de telgrafhane ile anlaştık.	Ad-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	31/151
299.	Zaten terhis için asker can atıyordu .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	37/151
300.	Eşkıyalar bir türlü ele geçmiyorlar .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	24/152
301.	Burda bir yolkesilmiş , ben candarmalarımla ordayım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	26/152
302.	Bize eşkıyaları tutamayalım diye yanlış yol gösteriyorlar, habercilik, yataklık yapıyorlar .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/153
303.	Ortalığı haraca kesmiş .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	13/153
304.	Yol kesiyor , ev basıyor.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	15/153
305.	Bir de, Düzcedeki bazı kimselerin Kara İsmaili serbest bıraktım diye İstanbula şikayette bulduklarını duyuyorum.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	33/153
306.	Ben de adamlarıma, bu çekingenliğimi, ben değil, onu kimsenin elde edemeyeceği şayiasını yaydırıyorum.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içinde yer alır.	35/153
307.	Yılların tecrübeli bir eşkıyası böylebir çekilişe, benim böyle kendinden korktuğuma nasıl inanıyor, nasıl inanıyor da kendini bırakıyor .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/154
308.	Bolu taraflarında bir zengin evini basmış .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/154
310.	Tam köyün altına varmıştık ki şafak attı .	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	37/154

Tablo 3. 432.Deyim grubu. (Devam)

311.	Bey, diyordu, Bey, gafil avladın.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	8/155
312.	Candarma Umum Kumandanlığından gelen bu telgrafın yazılış şekli verilen emir beni tatmin etmediğinden Candarma Umum Kumandanı olan Rasim Paşaya aşağıdaki telgrafi çekmek zorunda kaldım.	Ad-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtisiz nesne içinde yer alır (2.cümle)	35/155
314.	Bir karara varıyorlar.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/156
315.	Şöhreti, değil memleketi, dünyayı tutmuştu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/157
316.	Hatta, Yıldızda Çakırcalı Efe lafının edilmesini Abdülhamidin yasak ettiği kulağımıza geliyordu.	Ad-Fiil/Ad	Mecaz anlam katma işlevi	Belirtili nesne içinde yer alır. (sff. grubu)	20/157
317.	Hatta, Yıldızda Çakırcalı Efe lafının edilmesini Abdülhamidin yasak ettiği kulağımıza geliyordu.	Fiil	Mecaz anlam katma işlevi	Yüklem	20/157
318.	Kolcubaşı olduktan sonra da kendi bölgesindeki ayıncıların kökünü kurutmuştu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	15/158
319.	Kolcular onunla başaya çıkamazdı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	28/158
320.	"Korkacaklar, ölümü göze alamamışlar aramızdan ayrılışın, buradan gerisin geri evine dönsün," dedim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (İç cümle)	5/159
323.	Şimdiye kadar hiçbir zabıt ve kumandan böyle selahiyetler istemeye lüzum görmemişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	28/160
324.	Dağa kaldırdığı Osman Beyin fidyeye parasını. (ver)	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtili nesne içinde yer alır. (Eksilteli c.)	29/171
325.	Sonra gece Çakırcalı sizi pusuya düşürür.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	6/172
326.	Bu, bana meydan okumaktı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	11/172
327.	Bunlar Çakırcalıyı tam ortanıza vermezlerse, ikisini de orada kurşuna dizersiniz.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	16/172
328.	Çakırcalı şu anda bizim ona doğru gittiğimizi haber alabilir mi?	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	22/172
329.	Sen olmazsan, sen haber vermezsen alamaz.	Zarf-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Zarf tümleci	25/172
330.	Yola düştük , gecenin karanlığında.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	27/172
331.	Kurşun atamazsın ki!	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	2/174

Tablo 3. 433.Deyim grubu. (Devam)

332.	Seni burada, uyurken çembere alan, saran müfrezenin elinden kurtulamazsın.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	7/174
333.	Müsademe edecek, iyi bir mevki elde etmeli gün işyuncaya kadar.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	11/174
334.	Benim derdim, Efeyle arayı açmamak , müsademeyi kabul edeceği hakim mevkie yetişmeden, onu müsademeye mecbur etmekte.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	13/174
335.	Soma da kan gövdeyi götür ecekti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/174
336.	Oraya bir kimsenin çıkabileceği kimsenin aklından geçmez.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	21/175
337.	Çetenin hiç ihtimal vermediği bir yerde, şu bizim bulunduğumuz yerin cenubuna düşen yerde, bir su yarantısı vardır.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yer tamlayıcısı içinde yer alır.	19/175
338.	Oradan onu nişan alır , sıkarım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	28/175
339.	Osmanbu işin hakkından gelebilirdi	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	30/175
340.	Ele avuca sığmazdı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	33/175
341.	Karanlık bastırılmadan, muhakkak bir netice almak mecburiyetindeyiz.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Belirtisiz nesne içinde yer alır. (af. grubu)	1/176
342.	Bunun için de Osmanı feda etmek zorunda kaldım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	2/176
343.	Uzak yakın, nasıl fırsat bulursa Efeyi tespit edip vuracak.	Zarf-Fiil /Zarf	Mecaz anlam katma işlevi	Zarf tümleci	4/176
344.	Bu hareketi temin maksadıyla burada ateşi kestik.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	5/176
345.	Usta müsademeciler bunu bilirler, bundan da çok istifade ederler.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (2.cümle)	18/176
346.	Çakırcalı bu kadar cüretkarane ilerleyen bu takipçilerin hareketine bir mana veremiyordu.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/176
347.	Çakırcalıya benzettiğimbirini nişan aldım.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	27/177
348.	Bir ara beş on dakika öyle bir ateş açıyorlar ki dayanılmaz.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	7/178
349.	Birisi Arpaz nahiyesinden dağa kaldırılan Osman Beyindi.	Sıfat-Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem içinde yer alır.	26/178
350.	Çakırcalının ayaklarından asılarak teşhir edilmesi çok ağırlarına gitmişti.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	4/180

Tablo 3. 434.Deyim grubu. (Devam)

351.	Yola düştük.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	6/180
352.	Yirmi günlük sıkı bir takipten sonra, çete bakiyesinin Kayaköyde olduğunu haber aldık.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	14/180
353.	Bir kaçırırsak, kolay kolay bir daha ele geçiremeyiz onları.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	17/180
354.	On, on beş teneke gaz getirip, buldukları mahallenin,kaldıkları eve yakın evlerini ateşe verdim.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	19/180
355.	Yaralı teslim aldık.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem	26/180
356.	Sonunda o da kurşunu yedi , düştü, kalktı.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	27/180
357.	Çakırcalı işini bitirmiş , dönmeye hazırlanırken, Vali Nazım Paşadan aşağıdaki teşekkürnameyi aldık.	Fiil	Mecaz anlam katan işlev	Yüklem (1.cümle)	33/180

Tablo 3.275.te yer alan kelime grubu söz diziminde fiil görevinde kullanılmıştır.Bu kullanımların; 28 tanesinde sıfat fiil, 24'ünde zarf fiil, 8'inde de ad fiil olarak görev yaptığı görülmüştür. Kelime grubu cümleye mecaz anlam katarken cümle de daha çok yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Deyim grubu bu serde 357 kez kullanılmıştır. Deyim grubu söz dizimi içinde 357 kez fiil görevinde kullanılmıştır. Bu kelime grupları 33 kez sıfat fiil, 26kez zarf fiil,4 kez ad fiil 294 kez de sadece fiil görevinde kullanılmıştır. Kelime grubu cümleye mecaz anlam katmıştır. Grup, cümle içinde 283 kez yüklem, 32 kez zarf tümleci, 22 kez nesne, 16 kez özne 4 kez de yer tamlayıcısı içinde kullanılmıştır. Söz konusu kullanımlarda, deyimın fiilimsi içinde bulunmasından kaynaklanmaktadır.

4.Sonuç

Kelime dilin anlamlı en küçük birimidir. Ancak kimi zaman tek kelimeyle ifade edemediğimiz durumlar söz konusu olabilir. Böyle durumlarda kelime grupları ihtiyacımızı karşılar. Yani en az iki kelimenin yeni bir anlam oluşturacak şekilde meydana geldiği kelime grupları, ifade ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Kelime grupları yapıcı ve anlamca bir bütünlük göstermek durumundadır. Bu nedenle grubun almış olduğu ek grubun cümle içinde nasıl kullanıldığının da belirleyicisidir.

Eserin örneklem olarak alınan 90 sayfasında 618 adet belirtili ad tamlaması, 297 adet belirtisiz ad tamlaması kullanılmıştır. Özellikle belirtisiz ad tamlamalarının fazlaca olması bir kavram özelliği olan ifadelerin fazlalığındandır. Eserde 58 adet zincirleme ad tamlaması tespit edilmiştir. Söz konusu eserde 1654 adetsıfat tamlaması kullanılmıştır. Sıfat tamlamalarının fazla olması, yazarın üslubunda yer alan benzetmelerin, tasvirlerin yoğunluğu ve sahneyi olduğu gibi anlatmasının bir sonucudur denilebilir.

Yaşar Kemal'in dili de hep yeni sözcük türetmeye açık olmuştur. Çalışmaya konu olan eserde geçen, "Atlarının üstünde, **gümüş/savatl**ı, işlemeli kundaklı tüfekleri kucaklarında, bir uçtan bir uca İzmirli geçecekler."(Y.Kemal,ÇE, 59) cümlesinde geçen **gümüş savatlı** kelime grubu okuyucu için anlam belirsizliğine neden olabilecek bir kelime grubudur. Fakat Yaşar Kemal bu söz grubunukendine özgü üslubu ve oluşturduğu bağlam içinde anlaşılır kılmıştır."Hızlı giden bir trenin tasvirini 500 kelimeyle yapabiliyorken bir ovanın tasvirine en az iki sayfa harcarsınız." diyen Yaşar Kemal, diğer eserlerinde olduğu gibi bu eserde de sıfatı oldukça fazla kullanmıştır.

Çalışmada 64 adet tekrar grubu, 357 adet deyim grubu, 9 adet ünlem grubu, 62 adet de unvan grubu, 38 adet birleşik ad grubu tespit edilmiştir. Tekrar gruplarını sıkça kullanan yazar anlatıma ahenk kazandırmıştır. Yazar, tekrar grubu kullanımını bazen halk dilinden aldığı tamlamalara ve yerel söyleyişlere dayandırır: "Pınar, yosun tutmuş eski birçam olduğundan **cığıl cığıl** akıyor, ta aşağılara kadar bir gümüş çizgi gibi iniyordu." (Y.Kemal,ÇE,34). "Cığıl cığıl" sözcüğü gibi birçok örnekte geçenbu söyleyişlerin çoğu,TDK Türkçe sözlükte yer almamaktadır.

Çukurova insanını günlük yaşantısını eserlerinde sıkça konu edinen yazar, halkın geçmişten günümüze getirmiş olduğu doğal bir miras olan deyimleri de eserlerinde bolca kullanmıştır. Deyimler, halkın meydan getirdiği sözlü edebiyat ürünlerimizdendir. Kırsal halk tabakasını eserlerine konu edinen Yaşar Kemal'in deyimleri bu derece fazla kullanması gençliğinde dönemin âşıklarının yanında bir nevi ders almasına yani çekirdekten bir halk edebiyatçısı olarak yetişmesine bağlanabilir. Bu deyimlerin bir kısmı halk söylencesinden bir kısmı ortak yazı dilinden alınmıştır. Deyimlerden *sökün koğu yap-* gibi bazıları, deyimler sözlüğünde yer almamaktadır.

Eserde kullanılan unvanlar, Osmanlı son dönem romanı olan Çalkırcalı Efe de zamanın meslekleri ve yapılan işle alakalıdır. "İraz Hanım" unvanı sözüne değer verilen bir kadının zamanla ona duyulan saygıdan ortaya çıkmıştır. "Ağa, Bey, Paşa" gibi unvanlar dönemin meslekleri ile alakalıdır. Romanda unvan grubu ortalama bir değerde kullanılmıştır. Birleşik ad grubu içinde aynı durum geçerlidir.

Ünlem grupları eserde en az kullanılan gruptur. Halk tabakasının haykırışlarını seslenmelerini bir nevi ağıtlarını ünlemlerde görürüz. Eserde de özellikle İrazca ananın özlemleri "*Ya Memedimya yavrum..!*" (Y.Kemal,ÇE, 14) gibi ifadelerle karşımıza çıkar. Yaşar Kemal'in karşılıklı diyalogları eserlerinde ünlemlerde kendini gösterir.

Eserde 414 adet edat grubu kullanılmıştır. Edatlardan en çok ile edatını kullanıldığını gördüğümüz yazarın, eserdeki kahramanların birlikteliğine önem verdiği anlaşılmaktadır. Gibi edatının sıkça kullanılması da eserde benzetme sanatının hatırı sayılır bir şekilde kullanıldığını gösterir. Edat grubu, en çok ad unsuru kelime grubu olanlardan oluşmuştur. Yazar, efenin kimseyi dinlemeden hızlıca yürümesini şu şekilde anlatır: "*Bir dağ parçası, kaya parçası, ulu, kopmuş bir/ ağaç gibi, doğanın herhangi bir parçası gibi,* toprağın üstünde ötelere ötelere kayıyordu." (Y.Kemal,ÇE,135).Örnekte olduğu gibi ad unsuru sıfat tamlamasından oluşan edat gruplarının fazla olması, üsluptaki tasvir gücünü göstermektedir.

Eserde kullanılan 94 adet bağlama grubunun içinde daha çok "ve" bağlacı ile kurulmuş bağlama grupları bulunmaktadır. Tek kelimeyle kullanılan bağlaçların yanında tekrarlı bağlaçlar da eserde yer bulmaktadır.

Çiftlikçi (1993: 623) "Yaşar Kemal'in hikâyelerinde karşımıza argo ve kaba sözcükler çıkabilmektedir." şeklinde bir açıklama yapmıştır. Bu eserde de *Orospu*, *orospu kucagında* yatmış (Y.Kemal,ÇE,59).vb. örnekler bu durumu gösterir.

Eserde 141 adet sıfat fiil grubu, 112 adet ad fiil grubu kullanılmıştır. Fiilimsiler dilin kıvraklığını gösteren, bağlaca gerek duyulmaksızın birleşik cümle yaptıran, eklerdir. Batı dillerinde bu eklerin işlevini noktalama işaretleri ve bağlaçlar görürken bizim dilimizde bu ekler dilimizin esnekliğini ve anlatım gücünü ortaya koyar. İlk eserlerinde kısa cümleleri tercih eden Yaşar Kemal sonraki eserlerinde uzun cümleleri tercih etmiştir. Uzun cümle yaparken de fiilimsilerden faydalanmıştır. Gerek varlığı bir hareket adıyla niteleyen sıfat fiiller gerek hareketin yapılış tarzını belirleyen zarf fiiller gerekse bir hareket adı yapan ad fiiller, Yaşar Kemal'in eserinde oldukça yer tutar.

Çakırcalı yeri geldiğinde her türlü kimliğe bürünebilen heybetli bir eşkiya olduğundan eserde onun bir yandan hareketli yaşamını anlatan bir yandan niteliklerinin gücünü sonuna kadar gösterecek olan sıfat fiiller,çokça kullanılmıştır. Nitekim Gözütok (2011), Yaşar Kemal'in Çakırcalı Efe kahramanını anlatırken şu açıklamayı yapmıştır: "Yaşar Kemal, romanında 'bir yürüyüşte' yirmi insanı öldüren, gaddar, hunhar Çakırcalı'yı insani zaafı, duyarlıkları ve pişmanlıklarıyla bir arada verir. Çakırcalı'nın yer yer yufkalaşan yüreği ortaya konulur."

Eşkiyalığın sonucu olarak her an ortaya çıkabilecek bir durum ya da yaşanabilecek bir olayın şekli, bu eserde kendini zarf fiillerin sık sık kullanılmasıyla göstermiştir.Eserde bu durumun sonucu olarak 280 adet zarf-fiil grubu kullanılmıştır.

Yaşar Kemal'in üslubu doğaldır. Halk dilidir. Gençliğinde yapmış olduğu destan anlatıcılığını, ustalığında romanlarına hikayelerine dökmüştür.Bu nedenle eserleri hep halkın diliyle yazar, anlattığı ise halkın kendisidir. Bu konuda Çiftlikçi (1993: 600) şu açıklamayı yapmıştır: "Yaşar Kemal, ayrıca halk edebiyatımızın dilinin sağlıklı bir kaynak olduğunu, bugünkü edebiyatımızın da temelinde bu dilin olduğunu vurgulamış ancak bu dilin de aşılabileceğini belirtmiştir."

Eserde 223 adet ad+yardımcı fiil kalıbında birleşik fiil grubu, 96 adet ad+fiil kalıbında deyimleşmiş birleşik fiil grubu kullanılmıştır. ver et-, çingışmalar ol-,

sökün et- gibi fiiller TDK sözlüğünde yer almamaktadır ve bu kelime gruplarının halk dilinden derlendiği söylenebilir. 119 adet bir hareketi tasvir eden birleşik fiil grubu kullanılmıştır. Tasviri fiillerin bu kadar fazla olması yerel söyleyişlerin, eserdeki etkisinden kaynaklandığı söylenebilir. Eserde 60 adet kısaltma grubu, 35 adet zarf grubu, 15 adet de sayı grubu kullanılmıştır. Eserde toplamda 4653 adet kelime grubu kullanılmıştır.

Yaşar Kemal'in dili, yaşadığı coğrafyayı apaçık gözler önüne serer. Nitekim bölgenin tarihini kişilerini ve folklorünü Kemal'in eserlerinde rahatlıkla görebilmekteyiz. Bu konu hakkında Püsküllüoğlu (1973: 8) “Yaşar Kemal yapıtlarıyla bir coğrafya yaratmıştır.” ifadesini kullanmıştır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Yaşar Kemal'in eserlerinde kullandığı dil yöre insanın ağzının birebir aktarımı olunca birçok sözcük vb. sözlüklere dahi girememiştir. Bu durumun sonucu olarak Yaşar Kemal Sözlüğü adında bir çalışma yapan Püsküllüoğlu, (1973: 8) şu açıklamayı yapmıştır: “Yaşar Kemal Sözlüğü'ndeki sözcükler, atasözleri ve deyimler genel dil sözlüklerinde (Türkçe Sözlük, Büyük Türk Sözlüğü, Meydan Larousse, Büyük Lügat ve Ansiklopedi, vb.) yoktur ya da pek azının ancak değişik biçimleri vardır. Bunların bir bölümü derleme sözlüklerinde bile yoktur.”

Kelime grupları soyut ve somut durumları daha geniş bir şekilde ifade ederken, çeşit sayısı da değişebilir. Yani metnin türüne ve amacına göre kelime gruplarının sayısında ve çeşidinde farklılık olması doğaldır. Söz gelimi bilimsel bir makale ile bir öyküde geçen kelime grubu türünün farklı olması olağandır. Biri bir açıklama, bir öğreticilik amacı güderken diğeri yazarın hayal dünyasını ortaya çıkarmaktadır. İkinci türde yazar olayları daha iyi anlatabilmek ve hayal dünyasını daha iyi yansıtabilmek için daha farklı türde kelime grubu kullanabilir.

Kelime gruplarının yapıları ve işlevleri oldukça çeşitlidir. Örnekler ve kullanımlar arttıkça bu kullanımların daha da çeşitleneceği düşünülmüştür. Bu nedenle sınırlamanın ve kesin bir sınıflandırmanın çok da mümkün olmayacağı düşünülmüştür. Yeni yapılar ve işlevlerin dilin işlekliliğine katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir.

5. Tartışma

Kelime grupları Türkçede durumun, nesnenin ya da olayın anlatılabilmesi için kimi zaman başvurulmuş dil birlikleridir. Kelime grupları kendi içerisinde bir anlam oluşturabilirken cümle içerisinde de farklı görevlerde kullanılabilir. Dil bilgisi ince anlam ilgileriyle örülü bir olgudur. Çalışmada, kelime gruplarının cümle içerisindeki görevleri incelenirken çeşitli durumlarla karşılaşılmıştır. Söz dizimi ile ilgili incelenen çalışmalarda kelime gruplarının cümle içindeki ögelerde nasıl yer alması gerektiğinin net bir şekilde ifade edilmediği görülmüştür. Bu çalışmada kelime gruplarının cümle içerisinde nasıl yer alması gerektiği net bir şekilde ifade edilmeye çalışılmıştır. "**Çakırcalının/ kızanı** diye mahkemeye veriyordu." (Y.Kemal, ÇE, 95) cümlesinde belirtilen ad tamlaması, cümlenin zarf tümlecini tam olarak karşılamamaktadır. Söz konusu kelime grubu, yanında bulunan "diye" edatıyla birlikte cümlenin ögelerinden zarf tümleci görevinde bulunmuştur. Bu gibi durumlarda söz konusu kelime grubu için cümledeki görevi hakkında "içinde yer alır." ibaresinin daha uygun olacağı düşünülmüştür. Nitekim bu cümlede de belirtilen ad tamlaması zarf tümleci içinde yer almaktadır.

Ülkü Ünal (2017: 123) kelime gruplarından bazılarının özne görevini üstlenebileceğini belirtmiştir. Edat grubunun özne görevini üstlenemeyeceğini çünkü bu grubun ad kökenli olmadığını savunmuştur. Bu durum doğrudur fakat edat gruplarının unsurlarının isim çekim eklerini alabildikleri bilinmektedir. "**Bundan sonrası** kolay." (Y.Kemal, ÇE, 20) örneğinde edat grubunun ad unsuru +DAn çıkma hali ekini alırken edat unsuru iyelik eki almış ve bir belirtilen ad tamlaması oluşturmuşlardır. Adı geçen kelime grubu, cümlede özne görevinde bulunmuştur. Cümle ögesi incelenirken kelime grubunun ek almamış durumuna mı yoksa ek aldıktan sonraki durumuna mı bakılması gerektiği konusunda bir belirsizlik ortaya çıktığı görülmüş ve bu konuyla ilgili bir kafa karışıklığı ortaya çıkmıştır.

Kelime gruplarının cümle içerisindeki görevleri belirlenirken cümlenin yapısına da dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Nitekim özellikle içerisinde fiilimsi grubu bulunduran cümlelerde, kelime gruplarının ögeleri hakkında bir karmaşanın ortaya çıkabileceği görülmüştür. Söz dizimi ile ilgili bazı çalışmalarda (Delice, 2003) fiilimsi gruplarının bir yan cümle oluşturduğu ve bunun sonucunda da

girişik birleşik cümle adı altında bir cümle türünün olduğu kabul edilmiştir. Kimi çalışmalarda ise (Korkmaz, 1995; Karahan, 1995; Ergin, 2003) fiilimsilerin çekimsiz bir fiil olduğu şahıs ekleriyle çekime giremedikleri için de bir yan cümle oluşturmasının mümkün olmadığı görüşünün hakim olduğu görülmüştür. Aktan (2016: 124) bu konu hakkında şu açıklamada bulunmuştur: “Türkçenin söz diziminin göz ardı edildiği ve bugüne kadar hep Batı dillerinin söz dizimine bağımlı kaldığı için isim-fiil, zarf-fiil, ve sıfat-fiil gibi çekimsiz fiillerle kurulu cümlelere hep girişik birleşik cümle denilmiştir. Bu ise Türk dil bilgisinin kendine özgü ayrı bir kullanım şekli olan isim-fiil, zarf-fiil ve sıfat-fiil diye adlandırılan çekimsiz fiillerin görev ve işlevlerini göz ardı etmek, Türk dil bilgisini farklı dil ailesi olan Batı dillerinin söz dizimine göre yorumlamaya zorlamaktır.”

Karahan, (1995) fiilimsileri bir yan cümle olarak düşünülmemesi gerektiğini ifade etmiş ve şu açıklamayı yapmıştır: “*Mesela, 'Sıcak havalar, herkesi bunalttı.' cümlesinde, 'sıcak' kelimesi, isimden yapılmış bir sıfattır ve 'havalar' ismini nitelemektedir. Bu cümle tek yargılı bir cümle olduğu için basit cümledir. Bu cümleyi 'sıcak' sıfatı yerine 'ısınan' sıfatını koyarak değiştirelim. 'Isınan havalar, herkesi bunalttı. 'ısınan' kelimesi, fiilden yapılmış bir sıfattır ve 'sıcak' sıfatı gibi 'havalar' ismini nitelemektedir. Bu cümledeki sıfatın fiilden yapılmış olması onun görevini değiştirmedeği gibi ona yargı ifadesi de yüklemiz. Bu cümle tek yargılı bir cümle olduğu için basit cümledir. 'Hızla evden uzaklaştı.' cümlesi ile 'Koşarak evden uzaklaştı.' cümlelerinde, 'hızla' ve 'koşarak' kelimeleri, yüklemi niteleyerek zarf görevi yapmaktadırlar. Görevleri aynı olan bu iki kelime arasındaki fark, birinin isimden, diğerinin fiilden yapılmış olmasıdır. Her iki kelime de yargı bildirmez. Bundan dolayı bu cümleler, birer basit cümledir. 'Kitap insanı dinlendirir.' cümlesi ile 'Okumak insanı dinlendirir.' cümlelerini karşılaştıralım. Birinci cümlede insanı dinlendiren 'kitap', ikinci cümlede ise insanı dinlendiren 'okumak'tır. Cümlede isim görevi yapan bu kelimelerden 'okumak' diğer kelimedenden farklı olarak fiilden yapılmıştır. Bu cümleler de birer basit cümledir.*” (ss. 21-22)

Cümlenin yapısı, kelime gruplarının hangi öge içinde olduğunu göstermesi açısından önemli olduğundan bu çalışma yapılırken karşılaşılan zorluklardan biri de

bu konu olmuştur. Fiilimsilerin bir bağlaç görevi gördükleri bilinmektedir. Çekimsiz bir yargıda buldukları için ayrı bir cümle olarak kabul edilemeyeceği bu nedenle fiilimsi içeren cümlelerin basit cümle olduğu düşünülmüştür.

Kelime grupları hakkında bilindiği gibi sayı ve adlandırma konusunda farklı görüşler ve belirsizlikler vardır. Bu belirsizlikler giderilip ortak bir görüşe varıldığında, kelime grupları konusu gramer çalışmalarına daha rahat kaynaklık edecek ve dil öğretiminde büyük kolaylık sağlanacaktır. Durum buyken kelime grupları konusunda tartışma arz eden bazı konular hakkındaki çelişkiler söylenmeye çalışılmıştır.

Ad tamlamaları sınıflandırması başlı başına bir sorun konusudur. Kimi araştırmacılar (Karahana, 2014; Ergin, 2004), ad tamlamalarını belirtisiz ad tamlaması ve belirtili ad tamlaması şeklinde ikiye ayırırken, kimi araştırmacılar (Korkmaz, 2014) bu iki gruba zincirleme ad tamlamasını da eklemiştir. Bazı araştırmacılar (Akman, 2004) ise belirtisiz ad tamlamasını sıfat tamlamasının bir alt türü olarak yer edinmesi gerektiğini belirtir.

Belirtisiz ad tamlamalarının iki adın yan yana gelmesiyle, sıfat tamlamalarının ise bir sıfatın bir adı nitelemesiyle meydana geldiği bilinmektedir. Akman (2004) belirtisiz ad tamlamalarının eksilteli bir yapıda olduğunu ve bunların sıfat tamlamalarının bir türü olduğunu belirtmiş ve şu örneği vermiştir. *Türk milleti*, tamlamasının *Türk adındaki millet* şeklinde çevrilmesi gerektiğini belirtmiştir. Fakat her belirtisiz ad tamlaması için bu durum uygun görünmemektedir. Nitekim belirtisiz ad tamlaması şeklinde oluşmuş deyim gruplarında yapılan açılım hiçbir anlamlı ifadeyi karşılamamaktadır. Her biri bir *dert/ küpü* idi (Y.Kemal, ÇE, 54). Cümlede geçen *dert küpü* ifadesinin *dert olan küpü* da *dert şeklinde bir küp* şeklinde bir açılımı olacak ve buda anlamsız bir ifadeyi karşılayacaktır. Zarf görevinde kullanılan belirtisiz ad tamlamaları içinde aynı durumun söz konusu olduğu düşünülmektedir. Memed *günler/ günü* hep nişan attı (Y.Kemal, ÇE, 30). Cümlede geçen *günler günü* ifadesini *günler olan gün* şeklinde açarsak yine anlamsız bir ifadenin el edildiği görülecektir. Aynı şekilde Pusudakiler *şaşkınlık/ içinde* kalmışlardı (Y.Kemal, ÇE, 16) cümlesinde de söz konusu kelime grubu *şaşkınlık olan iç* şeklinde açılırsa anlamı olmayan bir ifade elde edilecektir. Bu

gibi nedenlerden dolayı belirtisiz ad tamlamalarının tümünün, sıfat tamlaması başlığı altında değerlendirilmenin doğru olmayacağı düşünülmüştür.

Bazı araştırmacılar (Demir, 2007; Koç, 2001) ise sıfat tamlamaları olarak kabul gören, nesnenin neden yapıldığını ve türünü belli eden tamlamaları, takısız ad tamlamaları adı altında dördüncü bir tür olarak kabul etmiştir.

Leyla Karahan (2014: 52) takısız ad tamlamalarını sıfat tamlaması olarak kabul etmiş, *demir kapı* örneğini *demirden kapı* şeklinde genişletilebileceğini belirtmiştir. Karahan: (2014: 52)“Sıfat tamlamalarında sıfat unsuru, adın neden yapıldığını rengini durumunu biçimini nitelemektedir.” açıklamasını yapmıştır. Takısız ad tamlamaları adı altında kabul edilen *kağıt helva*, *tahta masagibi* kavramlar Karahan'ın açılımına uygun olarak ifade edildiğinde *kağıttan yapılan helva* şeklinde anlamlı bir ifadeye dönüşmektedir. Bunun sonucunda bu gibi tamlamaların sıfat tamlaması olarak kabul etmenin doğru olacağı düşünülmüştür.

Zincirleme ad tamlamaları bir kelime grubu mudur? Bazı araştırmacılar (Karahan, 2014; Ergin, 2004) zincirleme ad tamlamasını kelime grubu olarak görmemektedir. Karahan (2014) bu konuda belirtili ad tamlamasının tamlayan unsurunun da belirtili ad tamlaması olabileceğini, bu durumda üç ad unsurunun düşünülmemesi gerektiğini belirterek zincirleme ad tamlamasının bir kelime grubu olmadığını belirtmiştir. Bazı araştırmacılar (Korkmaz, 2014) ise zincirleme ad tamlamasını belirtili ad tamlamasının bir alt kolu olarak görmüşlerdir. Zincirleme ad tamlamasında sanılanın aksine üç ad unsurunun değil iki ad tamlamasının birbirine bağlanmasından söz edildiğinden, bu yapının başlı başına müstakil bir kelime grubu olduğu düşünülmüştür.

Unvan grubu, bir kişi adının arkasına bir unvan adının gelmesiyle oluşan kelime grubudur. Unvan grubunda, unvan adının kişi adının önünde mi sonunda mı olması gerektiğiyle ilgili bir karışıklığın söz konusu olduğu görülmektedir. Nitekim Korkmaz (1992: 219) unvan gruplarında unvan adının kişi adının hem önünde hem sonunda gelebileceğini söylerken, Mimar Sinan örneğini verir. Ergin (2004) ve Karahan(2014) ise unvan unsurunun yalnızca ad unsurundan sonra gelebileceğini belirtmişlerdir. Karahan (2014: 69), aynı zamanda iki ad unsurunun önüne gelen

unvanları; unvan grubu olarak değil birleşik ad grubu olarak kabul etmiştir. Doktor Murat, Hemşire Selma vb. Unvan adlarının Türkçenin söz dizimine uygun olarak sonda gelmesi gerektiği düşünülmüştür. Nitekim Bayan Ayşe gibi örnekler dilimize yabancı dillerden girmişlerdir ve Türk dili yapısına uymadıkları düşünülmüştür.

Ünlem grubu, bir ünlem unsurunun ardından bir ad unsurunun getirilerek yapıldığı kelime grubudur. Ünlem grubunun hangi başlık altında inceleneceği konusunda yazarlar arasında görüş farklılıkları vardır. Nitekim ünlem grupları Delice'de (2003) *edat öbekleri* içinde ünlem edatı öbeği; Karaağaç'ta (2011) *kısaltma öbekleri* içinde ünlem öbeği olarak işlenmiştir. Söz konusu yazarlardan Delice(2003) ünlemi bir edat olarak görmüş olduğundan ünlemi edat grubu içerisinde değerlendirmiştir. Ancak ünlemlerin edat gibi tek başına kullanıldığında anlamı olmayan kelimeler olmadığı düşünülmektedir. Özellikle ünlem olarak değerlendirilen yansıma sözcükler tek başlarına da bir anlam ifade ettiğinden, edatın dışında farklı bir görev üstlendikleri görülmüştür. Nitekim Korkmaz (2014: 966) da ünlemlerin tek başlarına bazen bir cümlenin anlamını bile karşılayabildiğini açıkladıktan sonra bazı ünlemlerin çekime bile girebildiklerini belirtmiştir. Korkmaz şu örneği vererek "İnşallahla maşallahla iş yürümez" ünlemlerin edatların dışında farklı bir başlık altında incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu gibi nedenlerden dolayı ünlemlerin farklı bir başlık altında incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Ünlemlerin kimi zaman tek başlarına bir anlamı olduğunu belirtilmiştir. Bu nedenle ünlemlerin tümünün cümle dışı öge olarak kabul edilmesi doğru mudur? sorusu gündeme gelmektedir. Ünlemlerin bir alt kolu olan seslenme ünlemlerinin, cümlede mesajın iletileceği ilk unsur olarak görev yaptığından bu alt grubun cümle dışı öge olarak değil, seslenme ögesi olarak kullanılması gerektiği düşünülmüştür. "Hacı be!" (Y.Kemal, ÇE,74) örneğinde kelime grubunun bir seslenme görevinde kullanıldığı ve cümlede seslenme ögesi olarak yer alması gerektiği düşünülmüştür.

Zarf grubu, sıfatların, zarfların ve fiilimsilerin önlerine gelerek onları çeşitli yönlerden derecelendiren kelime grubudur. Çoğu araştırmacı zarf grubunu kelime grubu olarak görmemiştir. Bu yazarlardan Gülensoy (2000: 381) "Zarf ve sıfat unsurlarının anlamlarını, miktar ve derece bakımından tamamlayan zarfların meydana getirdikleri kelime grupları da sıfat tamlaması görevindedir." şeklinde bir

açıklama yaparak zarf grubunu sıfat tamlaması olarak kabul etmiştir. Zarf grubunun ayrı bir başlık altında incelenmesi gerektiği düşünülmektedir. Zarf grubu, sıfat tamlamasını zarfı ya da fiilimsileri derecelendirir; sıfat tamlaması ise adı niteler ya da belirtir. Bu nedenle zarf grubu ayrı bir başlık altında ele alınması gerektiği düşünülmüştür.

Bir adla bir fiilin yan yana gelerek yeni bir anlam meydana getirdiği kelime grubuna ad+fiil kalıbında oluşan birleşik fiil grubu denilmektedir. Bu grubun oluşturduğu anlam, kelime grubunu oluşturan unsurların tek başına karşıladıkları anlamdan çok farklıdır ve genellikle de mecazi bir anlamı karşılamaktadır. Deyimlerin büyük bir kısmının ad+ fiil kalıbından oluşan birleşik fiil grubunun içerisinde olduğu bilinmektedir. Peki her ad+fiilden oluşan birleşik fiil grubu deyim midir? Deyimler toplumun diline yerleşmiş geçmişten günümüze kadar uzanmış kalıplaşmış dil birlikleridir. Bu nedenle her ad+fiilden oluşan birleşik fiil grubu deyim olamayacağı düşünülmektedir. Hükümet içinde **hükümetlik** sürüyorlardı (Y.Kemal,ÇE,12). Cümlede verilen kelime grubu ad+fiil grubundan oluşan birleşik fiil grubudur fakat deyim değildir. Dolayısıyla deyim grubunun yeni bir başlıkla ele alınması gerektiği düşünülmüştür.

Zarf kavramının bir kelime türümü yoksa cümle ögesi olarak mı karşılanacağı konusunda da bir belirsizliğin olması söz konusudur. Nitekim Demir: (2003) “Türkiye Türkçesinin pedagojik gramerlerinde, “**zarf / belirteç**” terimi, bir kelime çeşidinin adı mı, yoksa kelimelerin ve kelime gruplarının söz dizimindeki görev adı mı?” sorusunu sorarak bu konudaki belirsizliğe dikkat çekmiştir. Çalışmada da bu konuda zorluk yaşanmış kelime türü olarak zarf , cümle ögesi olarak zarf tümleci kavramının kullanılmasının doğru olacağı düşünülmüştür.

Kelime grupları ile ilgili bu çalışma yapılırken karşılaşılan zorluklar ifade edilmeye çalışılmıştır. Kelime grupları dil bilgisinin önemli bir konusudur ve kelime gruplarının hem kendi anlamının doğru kullanımı hem de cümle içinde yer aldığı ögenin tam olarak anlaşılabilmesi için, sıralanan karmaşaların giderilmesinin gramer çalışmalarına ve dil öğretimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıköz, H. ve Yelten, M. (2005). *Kelime Grupları*. İstanbul:Nadir
- Akman, E., "Belirtisiz İsim Tamlaması mı Sıfat Tamlaması mı?" *V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı*, TDK, Ankara2004.
- Akpınar, F. (2006). *Sait Faik Abasıyanık'ın Son Kuşlar İsimli Eserindeki Hikayelerin Kelime Grupları Ve Türkçe Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı, İzmir.
- Aksan, D. (1982). *Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, TDK.
- Aktan,B. (2016).*Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Konya: Eğitim.
- Aktaş, Ş. "Dilin Doğru ve Güzel Kullanımı Üzerine", *TÜBAR*,XXVII, 2010, 37-42.
- Altun, M. (2011). *Türkçede Kelime Grupları Çözümleri*. İstanbul: MVT.
- Alyılmaz, S. (2015). "Türkçenin Söz Diziminde Seslenmeler Ve Seslenme Öbekleri", Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 54, 2015, 31-50.
- Atabey, İ. (1998).*Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesinin Kelime grupları Bakımından Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Anabilim Dalı, Ankara.
- Atabay, Neşe - Özel, Sevgi - Çam, Ayfer (2003). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Ankara: TDK.
- Bahşi, N. (2012).*Anadolu Ağzlarında Ünlemler Ve Fonksiyonları*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Anabilim Dalı, Malatya.
- Banguoğlu, T. (2004).*Türkçenin Grameri*. (7. Baskı). Ankara: TDK.
- Baydar, A.,Baydar, T. "Türkiye Türkçesinde Kelime Grupları", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmalar Enstitüsü Dergisi* 16, 2001, 2-4.,31-32.
- Baydar, S.,Baydar T. "Reşat Nuri Güntekin'in Çalı Kuşu Romanındaki Sıfat Tamlamalarının Derin Yapısı Ve Öğretimi Üzerine", *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi* 6 (1), 2004, 40.

- Baydar, T. "İsim + Yardımcı Fiil Şeklinde Oluşan Birleşik Fiiller Üzerine", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* 49, 2013, 65.
- Bilgegil, K. (1963). *Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul:Güzel İstanbul Matbaası.
- Bozkurt, F. (1995). *Türkiye Türkçesi*. İstanbul:Cem.
- Bulak, Ş. "Özne Türleri Üzerine", *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 2013, 1101-1127.
- Bulak, Ş. "Cümle Ögelerinin Tasnifi" *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 38, 2015, 163-175.
- Bulak, Ş. "Türkiye Türkçesinde Düz Tümleç (Nesne)" *Turkish Studies, International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7/1, 2012, 419-438.
- Çakmak, C. "Birleşik Zarf-Fiil Kavramı ve Çağdaş Türk Lehçelerindeki Görünümleri", *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 3 (6), 2013, 15.
- Çiftlikçi, R. (1993). *Yaşar KEMAL, Yazar-Eser-Üslup*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Çürük, Y. (2009). *Attila İlhan'ın Kurtlar Sofrası Adlı Romanında Geçen İkilemeler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). T.C. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Adana.
- Delice, İ. (2003). *Türkçe Söz Dizimi*. İstanbul: Kitabevi.
- Delice, İ. "Yüklem Olarak Türkçede Fiil" *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 26 (2), 2015, 185-212.
- Demir, C. "Türkiye Türkçesi Gramerlerinde Ad Tamlaması Sorunu Ve Bir Tasnif Denemesi", *Ege Üniversitesi, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies* VII(1), 2007, 27-54.
- Demir, C. "Türkçede Deyimlerin Söz Dizimsel Özellikleri", *Türk Dili Dergisi* *Türk Dili* 95-1(677), 429-444.
- Demir, C. "Türkçe Öğretiminde Zarf Tümleçleri", *TÜBAR* XIII, 2003, 408-422.
- Deny, J. (1943). *Türk Dili Grameri*. (Çeviren: Ali Ulvi Elöve). İstanbul: Maarif Vakfı
- Doğan, N. "Türkçede Nesneyi Belirleme Sorunu", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 3/10, 2010, 225-229.

- Ediskun, H. (2007). *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Remzi.
- Eker, S. (2011). *Çağdas Türk Dili*. Ankara: Grafiker.
- Ergin, M. (2004). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak.
- Erkul, R. (2010). *Cümle Metin Bilgisi*. Ankara: Anı.
- Ertuğrul, E. (2008). *Fuzûlî Divânı Söz Varlığı, Kelime Grupları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Ertürksoy, A. (2005). *Türkiye Türkçesinde Cümlede Özne*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Afyon.
- Gencan, N. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç.
- Gözütok, T. “Eşkiyalık Ve Çakırcalı Mehmet Efenin Türk Edebiyatına İzdüşümü.” *Türkbilig* 21, 2011, 49-72.
- Gülensoy, T. (2000). *Türkçe El Kitabı*. Ankara: Akçağ.
- Gülsevin, G. “Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf-Fiiller”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5, 2000, 122.
- Hacıeminoğlu, N. (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: MEB
- Hatipoğlu, V. (1981). *Türk Dilinde İkileme*. Ankara: Ankara Üniversitesi
- Hengirmen, M. (2007). *Türkçe dilbilgisi*. (7. Baskı). Ankara: Engin
- Kahraman, T. (2005). *Çağdas Türkiye Türkçesi Dilbilgisi*. Ankara: Dumat
- Karaağaç, G. (2011). *Türkçenin Söz Dizimi*. (3. Baskı). İstanbul: Kesit.
- Karahan, L. (2014). *Türkçede Söz Dizimi*. (21. Baskı). Ankara: Akçağ.
- Karahan, L., Türkçede Birleşik Cümle Problemi, *Türk Gramerinin Sorunları Toplantısı*, TDK, Ankara 1995.
- Kaya, B., (2012). *Çağdas Türkiye Türkçesindeki Fiil Yapım Ekleri, Bunlarla Türemiş Fiiller, Bu Fiillerin Anlam Özellikleri ve Bunların İlköğretim Dil Bilgisi Öğretimine Yansımaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.
- Kerimoğlu, C. “Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Söz Dizimi İle İlgili Kabuller Üzerine 2 (Cümle Ögeleri)”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 20, 2006, 119-129.

- Khan, H. (2014). *Mustafa Kutlu'nun Uzun Hikâye Adlı Eseri Üzerine Bir Söz Dizimi (Kelime grupları) İncelemesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Koç, N. Kelime grubu üzerine. *Türk Dili*, 598,(2001), 491-497.
- Korkmaz, Z. (1992).*Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Korkmaz, Z. (2014).*Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: TDK.
- Özçelik, S., Eren M. (2005).*Türkiye Türkçesi Dilbilgisi*, Diyarbakır:
- Özkan, A."Türkiye Türkçesinde Kısaltma Grupları", *Araştırmalar- İnsan Bilimleri Araştırmaları* 6(11), (2004), 137.
- Öztürk,D., (2008).*Türkiye Türkçesinde Anlamca Kaynaşmış Deyimleşmiş Birleşik Fiiller*.Ankara: TDK.
- Pul, M. (2002). *Türkiye Türkçesinde Edat*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).T.C. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Sev, İ. "Bağlama Edatlarıyla Bağlanan Cümleler Bağlama Grubu Oluşturabilir Mi?", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 12 (2), 2012, 107-122.
- Sevinçli, V. Özkan, M. (2012).*Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul: AK.
- Seyhanlı, Z. (2009). *Türkiye Türkçesinde Yüklem*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Afyon.
- Sezer, Ö. (2006). *Türkiye Türkçesi Ağzlarında Zarflar Ve Zarf Yapımı*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Afyon Kocatepe Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Afyon.
- Şahin, S. (2008). *Türkmen Türkçesinde Tasviri Fiiller Üzerine Örnekli Çalışma*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Toklu,O. (2009).*Dilbilime Giriş*. Ankara: Akçağ
- Torun, Y. Türkçe'de Unvan Grupları ve Diziliş Özellikleri Üzerine", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 2006, 361-368.

- Torun, Y. "Türkiye Türkçesinde Tekrarlı Bağlaçların Oluşturduğu Bağlama Gruplarının Söz Dizimindeki Kullanımları Üzerine", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 16 (2), 2007, 503-510.
- Usta, H., Kelime gruplarını nasıl tasnif edelim? *İstanbul Kültür Üniversitesi, Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi*, İstanbul 2007
- Usta, H. İ. (2007). *Eski Anadolu Türkçesi Söz Diziminde Sintagmatik Yapılar*. Ankara: Bizim Büro
- Uzun, N. (2004). *Dilbilgisinin Temel Kavramları*. İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi.
- Yavuz, K. Yetiş, K. ve Birinci, N. (1996). *Türk Dili ve Kompozisyon*. İstanbul: Bayrak.
- Uğur, F. ve Azizoğlu, N. İ. "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının sözcük öğretimi açısından değerlendirilmesi." *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 4(1), 2016, 151-166.
- Ünal, Ü. (2017). *Türkiye Türkçesinde Özne Kavramı Ve Özneyi Oluşturan Kelime Grupları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Ordu.
- Zengin, A. (2013). *Karahanlı Türkçesinde Kelime Grupları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul.

Ansiklopediler

- Sosyal Gerçekçi ve Köycüler: Yaşar KEMAL (2006). *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi* içinde (13. Baskı Cilt. 5, s. 372-373). İstanbul: Türk Edebiyatı Ansiklopedisi.

Sözlük

- Devellioğlu, F. (2007). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. (24. Baskı). Ankara: Aydın
- TDK (1949). *Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK
- TDK (2005). *Türkçe Sözlük*. (10.bs.) Ankara: TDK
- Püsküllüoğlu, A. (1974). *Yaşar Kemal Sözlüğü*. İstanbul: Toros

Anonim Ağ Sayfası

Yaşar Kemal, (t.y.), Erişim tarihi 03 Şubat 2015, [https://tr.m.wikipedia.org/wiki/](https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Yaşar_Kemal)

Yaşar_Kemal

Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, (t.y.), Erişim tarihi: 08 Şubat 2018, <http://turkoloji.cu.edu.tr/kisisel/akalin/tamlama.htm>

Deyim ve Atasözleri Sözlüğü, (t.y.), Erişim tarihi: 2 Şubat 2016, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_atasözleri&view=atasözleri

Çukurova Üniversitesi Makale Bilgi Sistemi, (t.y.), Erişim tarihi: 8 Mart 2018, http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI_TURK_DILI/nadir_ilhan_birlesik_fiil.pdf

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Gülsüm ÖZBEK
Doğum Yeri ve Tarihi	Eskişehir 07/01/1989
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	
İş Deneyimi	
Stajlar	Anadolu Üniversitesi Pedagojik Formasyon Üniversitesi Kapsamında Eskişehir Odunpazarı Atatürk Lisesinde Öğretmenlik Stajı
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	MEB Hamur Çok Programlı Anadolu Lisesi Öğretmen- Müdür Yardımcısı- Müdür Baş Yardımcısı
İletişim	
E-posta adresi	ozbek.gls@gmail.com
Yüksek Lisans Mezuniyet Tarihi	